

STUDIÛ ŞI DOCUMENTE
CU PRIVIRE LA
ISTORIA ROMÎNILOR
VOL XXI

DOCUMENTE INTERNE

STUDII ȘI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

PUBLICATE DE

N. IORGA

Profesor la Universitatea din București.

VOL. XXI

DOCUMENTE INTERNE

MISCELLANEA

EDITURA MINISTERIULUI DE INȘTRUCȚIE PUBLICĂ

BUCUREȘTI

1911

www.dacoromanica.ro

I.
MISCELLANEA.

I.

VISITAȚIA MINERALOGICĂ ÎN MUNȚII CARPAȚI AI ȚERII-ROMĂNEȘTI, FĂCUTĂ DE D. LOVI, MINERALOG ENGLÉS.

La 5 Avgust, plecînd din București, cea d'intîi direcție ni-a fost către Buzău, de unde, la 6 Avgust, ieșind în co-prinsul acestui județ, am mers la satul Cîndești, în depăr-tare de două ceasuri de Buzău. Aici este o mănăstire foarte frumoasă, făcută de unul dintre domnii Filipești. În dreptul acestui sat, pe riul Buzău, am aflat fier și fier în aramă, însă nu în îmbielșugare. De la acest sat se începe plaiul Pîrscovului, la hotarul căruia, de spre Miazănoapte, unde este satul Brăești și Groidești, în niște cracuri ale muntelui Penteleu, se zice că este chihlibar. Tot dintr'acest munte se începe muntele Sărățelul, Berca, Slănicul și Sărățelul-Trestii; apa acestor rîuri este sărată. Mai la deal de izvo-rîrea lor, tot în muntele Penteleu, este pucioasă, iar în satul Pîrscovului, de-a stînga, prin munți, sînt trei izvoare minerale: una dintr'aceste ape este bună și de băut, iar celelalte nu, avînd prea mult fier, aramă și pucioasă.

De cînd s'aუ făcut niște case acolo, ca în chip de baie, s'a numit «Izvorul Tămăduirii». Tot într'acest plaiu, la satul Berca, ce este un ceas și jumătate de Buzău, am văzut în munții săi o mulțime de urme de rîuri, precum și locurile toate acoperite de-un praf de sare foarte mărunțică și albă. Într'acești munți este și mare cățătime de păcură, care a răsufolat în mai multe locuri, fierbe și face spre sară niște răsufur și aruncături afară.

Maî în sus, tot pe acești munți, aproape de mănăstirea Flămînda, s'a găsit cărbune de pămînt foarte prost, încît nu e vrednic de numele acesta.

În mai multe dealuri ale acestor locuri se găsesc scoici de Mare, care dovedește c'ar fi acoperit oarecînd Marea acestor locuri.

De la Buzău, la 7 Avgust, mergînd către orașul Rîmnicului-Sărat, după întrebările ce am făcut supt-ocîrmuitorului de aci am aflat că, în depărtare de trei ceasuri și jumătate, sînt munți mari de sare. Un boier care împlinia slujba de judecător dintr'acest oraș zice că ar fi și aur, argint, cositor și fier în coprinsul acestui județ.

De aci, trecînd la Focșani, într'aceiași zi, la 8 Avgust, am ieșit într'acest județ și, trecînd prin satele Cîrligele, Broșteni și Bulcăneasa, tot în susul rîului Milcovul, pe care am aflat puțintel fier și aramă, am ajuns la satul Andreiași, care este în munte și împrejurul căruia am găsit pucioasă, fier, aramă și sare.

La 11 Avgust, plecînd din satul Andreiași, urcînd și coborînd o mulțime de munți, am trecut prin satele Dealu-Lung, Rașca, Lostuni și Motnău, precum și rîurile Rașca, Peleticul și Motnăul, fără a găsi ceva de luat în băgare de seamă, cu toate cercetările ce am făcut, atît locuitorilor, cît și obiectelor supuse curioșității noastre.

Într'aceiași zi, oprindu-ne la satul Cojdeni, la 12 Avgust, am luat drumul în susul rîului Rîmnic și, în depărtare de trei ceasuri, ajunserăm la satul Picurile, unde lăcuitorii ne încredințară că sînt două izvoare îndestulate de păcură, din care ieau foarte puțînă lăcuitorii, încît, după izvorul său cel mare, și din pricina munților celor rîpoși unde sînt izvoarele, este prea anevoie de a o transporta.

Deci, trecînd prin mai multe sate și în susul rîului Rîmnic, pe care este puțintel fier și puțintică aramă, am ajuns la schitul Poiana-Mărului, împrejurul căruia nu s'a cercetat nimic.

De la schitul Poiana-Mărului, trecînd prin satul Neculelor, în susul rîului Sărățel, ce dă în Rîmnic, am ajuns în

muntele Pleşul, ce este în depărtare de-un ceas şi jumătate de Poiana-Mărului. Într'acest munte, de-a stînga, am găsit fier, aramă, plumb, pucioasă şi cositor ; lăcuiitorii din satul Niculelor ni spuseră că Ruşii, de mult, au săpat într'acest munte, în mai multe locuri. Ei zic că Ruşii ar fi găsit aici aur şi argint, pe care, lămurindu-l aici, îl puneau în burie şi, supt mare pază, îl trimeteau în Rusia. Spre aceasta, ni-au arătat şi locul unde ar fi lucrat, unde este un bordei.

Munţii, şi de-o parte şi de alta a râului Sărăţelu, sînt numai de sare, de-o cătăţime extraordinară. Iar mai la vale, pe râul Rîmnic, tot pe aceşti munţi, se găseşte aramă, în unele locuri mai multă şi în alte locuri mai puţină.

Dintr'aceste locuri ne-am îndreptat spre schitul Tabac, împrejurul căruia este o cătăţime mare de sare. Decî, scoborînd din munte, am trecut prin satele Mînzăleşti, Reghineşti, Mineşti, Schei şi Podul-Muncii şi, aici, găsind pe supt-ocîrmuitorul plaiului Slănic, am aflat că într'acest plaiu, la satul Lopătari şi Bisoca, se găseşte o mulţime de sare, păcură şi mai toate din metalele ce s'au găsit la Pleşi. Tot în plaiul acesta, de la satul Lopătari în depărtare de două ceasuri, în muntele Cloşca, este un loc cît faţa unei case de mare, care arde de vre-o patruzeci de ani, şi care, de sînt vre-o patru ani, se stînsese : de vre-o cîteva săptămîni iar s'a aprins, împrăştiind un miros foarte greu de pucioasă şi de păcură ; însă, cînd am fost noi aici, era stîns ; care ne-a încredinţat că în adevăr nu este altceva de cît o aprindere himicească, care poate să se întîmple şi în alte locuri, unde lipseşte metaluri.

De la satul Lopătari, trecînd prin satele Valea-Nucului şi prin Brăieşti, urcînd în susul râului Sărăţel, pe malurile căruia este o mulţime de pucioasă şi plumb, am mers la schitul Gavane, de unde, plecînd şi trecînd prin mai multe sate şi prin Scaene (*si'*), în depărtare de un ceas şi jumătate, am ajuns în satul Valea-Boului, unde, pe dealul de-a dreapta, se găseşte chihlibar. Aci Ruşii, în anul 1833, în Iulie şi Avgust, au săpat douăzeci de zile, cu cîte şezzeci de sol-

dați pe zi; gropile ce ei au făcut sînt astupate acum. De la satul Valea-Boului, în depărtare de un sfert, am mers la satul Colții. Lăcuiitorii cei mai însemnați din satul Valea-Boului ne încredințară că și la satul Colții era odată chihlibar; noi, după această nouă știință, numai decît merserăm aci. Dar de la bătrînii satului, cari ni arătară acest deal unde se bănuia de-a fi, ne încredințarăm că mai înainte cu cinci ani tot se mai găsia, dar acum nici de cum, fiindcă dealul s'a surpat, și de torenturile cele răpezii s'a mîncat.

Tot după vorba lor, poate să se afle ceva, însă săpînd înlăuntru. Rușii cei ce au săpat în Valea-Boului s'au cercat și aci într'o grămadă rînduri, dar n'au găsit nimic.

De la satul Colții, în josul rîului Pănătău, trecînd prin satul Goșa, Gârnetul, Pănătăul și trecînd asemenea riul Buzău, în depărtare de două ceasuri de la Colți, am găsit în satul Pătărlagele, unde supt-ocîrmuitorul plaiului de Săcuieni ne încredință că în depărtare de două ceasuri și jumătate este un loc care ardea înainte de doi ani și acuma a încetat. Noi însă, știind asemenea întîmplare ce am vizitat-o în muntele Cloșca, ne-am mulțămît a o da la asemenea [pricină] himică. Iar în depărtare cu două ceasuri de la satul Pătărlagele este o apă minerală, care, din ploii eînd vine mare și se varsă în Buzău, peștii ies la marginea apei îmbătați. Nici aci n'am vizitat, știindu-se foarte bine pricinile ce o fac apa minerală.

La 14 Avgust, la 6 ceasuri și $\frac{1}{2}$, plecînd din Pătărlagele și în josul rîului Buzău, trecînd prin satele Măruncișul, Boenile, Bilca, Bișceni-de-Jos, Căloeni, Bișceni-de-sus, Tîrlești, Poseștii, Nucșoara, Rîngeștii¹, Ogrătinul și Drajna, în depărtare de cinci ceasuri și $\frac{1}{5}$ de la Pătărlagele, am venit la Văleni, de unde, după două ceasuri, am fost la satul Păcureața, pentru a vizita puțurile de păcură. Așa, în depărtare de-un ceas și trei sferturi ajungînd aici, am aflat peste treizeci și cinci de puțuri, care sînt făcute de moși moșneni și de cei de acum lăcuiitori, fiindcă, moșia aceasta fiind megieșască, toți lăcuiitorii satului se împărtășesc dintr'această păcură.

¹ Rîncezi. — N. R.

Noi vizitarăm, la 15 August, oca de la Slănic, deschisă de șese luni. Pe tot anul se scoate pînă la un milion oca; cea mai multă parte dintr'această sare se exportează în Turcia. Această ocnă este întinsă și bogată, și lucrul ei este destul de bine organizat după mijloacele ce are țara.

Deci, plecînd la cinci ceasuri nemțești după prînz, am ajuns la Cosmina-de-Sus, fără a întilni, într'acest drum de două ceasuri, său a auzi de la oamenii cari am întrebat, ceva de cercetat.

De unde, a doua zi plecînd, la jumătatea drumului pentru Telega am aflat, într'o vale, o mulțime de puțuri de păcură, însă mai toate stricate.

Oca de la Telega este foarte îndestulată, sarea însă este mai proastă decît cea de la Slănic.

De aci, trecînd prin Cîmpina, ne-am suit în susul râului Prahova, pînă la hotarul Țerii Ungurești, pentru căutare și aflare de aur pe acest rîu; însă nu s'a văzut nimic.

Și, îndreptîndu-ne cătră orașul Tîrgoviștea, am vizitat, în trecere, mulți munți ai domnului Spătarul Costache Ghica, unde iar nu se afla nimic, ci numai piatră de var pe unele locuri.

La satul Doicești, ce este într'acest județ, este linit (lignite).

Sînt și la Șerbănești băile de la Pucioasa, foarte îndestulate de fier, aramă și pucioasă.

La 22 August, ieșind din București pentru un al doilea voiaj, am ajuns seara la Tîrgoviște, unde, a doua zi, vrînd a vizita, la 23 August, cărbunii de pămînt, cu acest nume rău numiți, m'am interesat despre poziția unde sînt și că nu prea departe curge un pîrău mic, la care întimplare, un astfel de loc, era ceia ce se numește «lignite», iar nu cărbun de pămînt.

Deci, în aceiași zi, luînd direcția către Cîmpulung, la o distanță de-o jumătate de ceas de orașul Tîrgoviștea, într'un cîmp mare și către poșta Vălenii, se bănuiește a fi sare.

Ajungînd a doua zi, la 24 August, în orașul Cîmpulung,

am mers la fabrica de sticlă, ce este cale de-un ceas de la oraș. Aci, după încredințarea meșterilor cari lucrează, sînt toate cele trebuincioase pentru o astfel de fabrică, numai pămîntul trebuincios la vasele cu care lucrează și cuptorul, fiind acest pămînt de-o calitate mai tare și mai cleioasă, pe care l-a adus din Transilvania, de la un sat numit Naistarlir (*sic*)¹, ce este aproape de Kronstadt, dar nici de principatul Rumîniei nu este așa departe, numai nu este slobod a se trece peste graniță acest fel de pămînt.

Din Cîmpulung, cale de-un ceas și un sfert, am mers, la 24 Avgust, la satul Valea-Caselor, pe unde curge riul² pe același cîmp pe care se găsește aur. Aci am găsit cîțiva Țigani cari lucra' pentru găsirea aurului, unde am și stat ca vre-o jumătate de ceas, în care vreme aș găsit puținel, dar în grăunți mărunți.

La 25 Avgust am plecat către Pitești, unde, prin jurnalul rusesc, am cercetat locurile ce orășaniți ni-aș arătat bănuite a avea argint-viș; dar în zadar, căci n'am găsit nimic, fiindcă poziția acestor locuri este împotrivoare, fiind foarte ridicată.

Deci, la 26 Avgust, am și luat direcția către Curtea-de-Argeș, de unde, nefindu-i împrejur nimic din cele ce fac acest voiaj, am plecat la riul Șoptana, unde am văzut aceeași cătățime și aceeași calitate ca la Valea-Caselor.

A doua zi, la 27 Avgust, am luat drumul la Căpățineni, de unde, suindu-ne în muntele numit Albina, am găsit această piatră bună de piatră de moară, însă este puținel cam moale pentru această treabă. Englezește această piatră se numește *gunates (sic)*.

De unde, la 28 Avgust, ne-am îndreptat la riul Topologul, unde asemenea este aur, de aceeași calitate ca care am mai văzut.

În aceeași zi ne-am lăsat mai mult în josul acestui riș; am întilnit și Țigani, cari, din pricina recelii ape, nu lucrează,

¹ Neustadt, Cristian.

² În manuscris: Rigul.

La 29 Avgust, din satul Cetariî am plecat la riul Olt ; aci s'a văzut o cătățime însemnătoare de aur, și, după ce am mai cercetat câteva locuri, am tras la Rimnic, de unde, tot în aceeași zi, ne-am îndreptat la Ocnele-Mari de sare, unde, a doua zi, la 30 Avgust, am și intrat, și am văzut că această ocnă este prea îndestulată și mare, dar, în cit pentru calitate, celelalte ocne o întrece, căci mai tot bolovanul este amestecat cu pământ.

La această ocnă iar, ca și celelalte, este deschisă la un loc foarte anevoie de transportație, precum este, din pricina locurilor celor rele pe acești munți.

În aceeași zi, îndreptându-ne către Bistrița, am vizitat locurile din prejur, dar toți acești munți n'aū decît piatră de var. De unde, apucînd drumul către Hurezî, am trecut în satul Măldărenî, unde neavînd nimic a cerceta, a doua zi, Septembrie 1-iū, am mers la satul Armășești, povățuiți aci de jurnalul rusesc pentru cărbuni de pământ ; dar aceia ce s'a văzut într'acest loc, ca la treizeci stinjenî departe de-un pîrăiaș, este ceia ce se numește *lignit*, și nu *charbon de terre*, căci și chiar poziția este din potrivă de-a avea, la orice adîncime.

Deci, apucînd drumul către Baia-de-Fier, în aceeași zi am ajuns, către seară, acolo ; dar, fiind cam tirziū, am suit a doua zi, la locul unde înainte de vre-o sută douăzeci de ani aū lucrat Nemți, cari da' dijma la vre-o cîțiva locuitori ce stăpînia' acest loc ¹.

Așa, după ce am cercetat prea cu de-amăruntul tot împrejurul acestui loc, am [urmat] riul Baia în depărtări de patru ceasuri, pe unde este unde și unde cite ceva fier, nu însă ca împrejurul locului unde s'a lucrat și unde s'a văzut un cuptor mare de unsprezece coți lungimea și patru lățimea, iar înălțimea este tot patru coți. Nu departe de acest loc am găsit, în malul de-a stînga, fier metalic și magnetic ; dar aproape de satul Baia, într'un munte, am găsit plumb, argint, fier, pucioasă și, la o jumătate de ceas distanță de la locul fabricii, este *carbonat de fer*.

¹ V. descrierea din Călătoriile lui Pavel de Alep, trad. Cioran.

Tot într'această zi, plecînd dintr'acest loc, ne-am îndreptat către Tîrgu-Jiuului, de unde, a doua zi, la 2 Septemvrie, ne-am îndreptat la Cerneți, ca de-acî să mergem la Baia-de-Aramă ; decî, la 3 Septemvrie, luînd drumul acolo, în distanță de-un ceas și jumătate de orașul Cerneți, am vizitat la satul Meluveți cărbunii de pămînt, dar acum, după visitație, nu li se mai cuvine acest nume, ci acesta : « lignite ». Seara, am ajuns la Baia-de-Aramă și, a doua zi, vizitînd munții unde mai nainte aũ fost băile cele mai mari și îndestulătoare de fier și de aramă, am descoperit încă multe și alte metale în șapte zile ce zăbovirăm acolo, pe care punerea în lucrare a acestor materialuri ce sînt în lăuntru, ca să se poată scoate trebuie să se destupe toate gurile, le va da de față.

De la Baia-de-Aramă, urcînd spre Nordul munților, am mers pînă la Rîmnic tot pe vîrfuri, pe care, în unele locuri, s'a găsit piatră de marmură.

Iar, de la Rîmnic, mergînd în susul ¹ rîului Olt, pînă la Rîul-Vadului, s'a băgat de seamă că rîul Olt cuprinde o cătățime mare de aur, în toată curgerea lui, însă tot în mici grăunțe ².

¹ În manuscris : satul.

² Din hîrțile lui Vodă-Știrbei.

II.

DOUĂ ACTE PRAHOVENE: AL ZELETINULUI ȘI AL BĂTRÎNILOR.

D. Ștefan Nicolaă, grefierul judecatoriei Posești (Prahova), ni comunică într'o bună copie două acte privitoare la locul zis al Zeletinului, în drumul spre Stari-Chiojd :

I

Cu mila lui Dumnezeu Io Mihnea Voevod și Domn a toată Țara-Românească, feciorul marelui și prea-bunului Alexandru Voevod, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domniei Mele cinstitului boierului Domniei Mele, jupînului Neculi Viporul (Vel Por|tar|?) și cu frate-său anume Stan, feciorii lui Bratu, și Mănușcăi, fata Mușii, și lui Dragomir cu frații lui, Căzan și Radul, cu feciorii lor, și lui Măscurilă, cu feciorii lui, și lui Stepan, cu feciorii lui, și Balii, cu feciorii lui, și Tatului, cu frații lui, și Cernii, cu feciorii lui, și Oprii, cu frații lui, și Stanciului, cu feciorii lui, și lui Nan, cu feciorii lui, și Stanciului, cu... [fiit *sau* frații] lui, și lui Istrat[ie], cu frăține-său, Topșii, și cu feciorii lor, cîți Dumnezeu li va da, ca să li fie lor moșia [Ze]letin. Însă moșia care a fost împresurată de Manea și de Prodea de la Ogretin, cu 12 boieri, de mai nainte, care a spus : iaste a lor bătrînă și dreaptă moșie, și de baștină. Iar, cînd aă fost în zilele răposatului Pătru Voevod ¹, iar Prodea și Manea, și cu ceata lor de la Ogretin, ei s'aă plîns înaintea răposatului Pătru Voevod cum că i-aă împresurat pre dînșii boerii [ce s'aă] zis mai sus, de la Zeletin, cu hotarele. Întru aceia răposatul Petru Voevod i-aă judecat pre dînșii depe dreptate [și de

¹ Petru de la Argeș, Radu Paisie. Cellalt Petru, Șchiopul, trăia încă.

pre lege, și au dat Prodi și Mani și ceti lor de la Ogrētīn 12 boieri. Iar apoi Prodea și Manea și cu ceata lor ei au mers cu cei 12 boieri de au mutat pietrele și hotarele cele vechi, care au fost puse din zilele răposatului [Basarab] Voevod cel Tînăr, și au luat această mai sus zisă moșie de la Zeletin. Deci, boierii ce s'au zis mai sus, ai Zeletinului, au venit înaintea Domniei Mele de față cu Ogritinenii, și așa pira' boierii de la Zeletin cum [pe?] ei Ogriti[neni] cu acei 12 boieri. Întru aceia Domnia Mea am căutat și am judecat depe dreptate împreună cu cin[stiții] boierii Domniei Mele, [și] am văzut și am cetit Domnia Mea cartea răposatului Pătru Voevod făcută preste hotarele cele vechi, bine am aflat și am adevărit Domnia Mea [că au greșit] Ogriti[neni]. Deci Domnia Mea [am dat dreptate boierilor] de la Zeletin, ce sînt mai sus numiți boieri ce s'au zis mai sus, și am hotărît de li-a întors înapoi un[de] a fost în zilele răposatului Basarab Voevod cel Tînăr, și li-a luat boii ai acelor 12 boieri [care a] fost hotarnecul, boiarul Domniei M[ele].

Și hotarele să se știe pe unde le-au pus acei 24 de boieri: preste apa Zeletinului în jos [până] la Valea Seacă, apoi la Obîrșia . . . , apoi la apa Stinicului, apoi, sus, [la] Virful Lespezilor, și [de aici la] Măgura Scheului, apoi drept la plaiu, apoi preste hotarele pîn' la apa Sfrănușii, apoi . . . Aninului și până la Obîrșia Fînețelor, apoi drept la podul care iaste den cale la apa Ogretinului, până la Iredeal, apoi pîn la apă la Lopatna, și pe Lopatna în jos pîn la Virful Sboiului, apoi drept la Valea Seacă. Și așa au rămas Manea și Prodea și cu ceata lor de lege d'inaintea Domniei Mele. Pentru aceia am dat și Domnia Mea boierilor Zeletinienilor, ce s'au zis mai sus, ca să li fie lor moșia ohabnică. Însă să se știe cine cîte cît să fie: Necula Viporul [Vel Portar?], cu frații lui, funii 4; și Dragomir și Căzan preste 3 funii; și Stan, feciorul lui Bratu preste funii $1\frac{1}{2}$; și Mănușca, fata Mușii; preste funii $1\frac{1}{2}$; și Radul, cu feciorii lui, preste 2 funii; și Măscuril[ă] Treste, 1 funie; și Stepan preste 1 funie; și Istrat[ie] preste o funie; și Stanciu $1\frac{1}{2}$ funie; și Oprea, cu frații lui Balea și

Tatul și Nan și Cernea și Stanciul, preste funii 4 $\frac{1}{2}$. Și de nimenea să nu se clătească, dupe zisa Domniei Mele. Iată dar și mărturiile am pus Domnia Mea pre jupân Ivașcul și jupân Lăudat Vel Logofăt și Dumitru Spătarul și Constantin Vistiaru și Radul Comisul și Danciul Stolnic și Gonțe Paharnic și Stoica Postelnic. Ivașco Vel Vornic. Și am scris eu Bunea Logofăt, feciorul lui Cores[ie]...

În luna lui Noemvrie, 17 zile, anul...¹.

Acest izvod s'aŭ tălmăcit pe limba rumânească, asemenea depe hrisovul cel slovenesc, de Lupu Das[căl] slov[enesc] la școala domnească în București.

LUPU DAS[CĂL.] SLOV[ENESC].

II.

Cu mila lui Dunnezeu Io Mateiu Basarab Voevod și Domn a toată Țara Ungrovlahiei, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domniei Mele lui Negul, ginerele lui Dumitru Frăngot[ă] și femeii lui Sora, fata lui Dumitru Frăngot[ă], și cu fiii lui cîți Dunnezeu li va dăruia, ca să li fie lor moșie la satul la Bătrîni ot sud Sac, — însă toată partea socru-său Dumitru Frăngot[ă], din cîmp, și din pădure, și din apă, și din siliste și de pretutindene, vericîță s'ar alege, de spre tot hotarul, din hotar până în hotar, pe hotarul ce aŭ hotărit Hrizea Dvornic cu 12 boieri, din hotarul lui. Pentru că această mai sus zisă moșie aŭ fost veche și dreaptă moșie a lui Dumitru Frăngot[ă] de la moși, de la strămoși, de mai înainte vreme, apoi, cînd a fost în zilele lui Leon Voevod, cînd a fost leat 7138 [1629-30], iar Dumitru Frăngot[ă] aŭ venit la Hrizea Dvornic, de i-aŭ vîndut partea lui de moșie din sat din Bătrîni, și toată aŭ fost pe seama lui pînă acum, în zilele Domniei Mele. Iar, cînd aŭ fost acum, în zilele Domniei Mele, s'a întîmplat moarte lui Hrizea Dvornic, de aŭ murit și aŭ rămas această mai sus

¹ În copie 1510! De fapt — v. regestele documentare la Hurmuzaki, XI, pp 898-9 — Divanul cu Ivașco, ca Vornic-Mare, și Lăudat, ca Logofăt, începe în vara anului 1582 și ține până în primăvara anului 1583, cînd apare Mihai ca Postelnic.

zisă moșie pe seama fiului său Udrea Comis¹. El a făcut această mai sus zisă moșie vânzătoare, apoi Neagul a venit la Udrea Comisul de s'a tăcut cu el, de a răscumpărat moșia socră-său pentru partea lui toată din hotarul Hrizei Dvornic, ce a hotărât cu 12 boieri, drept galbeni 37, bani gata, ca să fie a lui și a femeii lui, de moștenire, cum a fost la socru-său Dumitru Frăngot[ă]. Și s'a tăcut ei de a lor bună voie, fără de nicio silă, cu știrea tuturilor boierilor și megiașilor, din sus și din jos și din prejurul locului, și dinnaintea Domniei Mele. Și am văzut Domnia Mea și zăpisul lui Udrea Comis la mîna Neagului cu bunii oameni mărturii scriși în zăpis, anume : din Bătrîni Neagul, și Drăgulin, și Nan, și Dumitru Șelarul, și Neagul al Preotesei, și Dumitru al Vladului, și Pavel Rusul Logofăt. Pentru aceia am dat Domnia Mea lui Neagul și femeii lui Sora ca să li fie moșie de moștenire și ohamnică, și fiilor lor, și nepoților, și strănepoților, și de nimenea neclătită, după porunca Domniei Mele. Iată dar și mărturiile am pus Domnia Mea pe jupîn Gheorma Vel Ban de la Craiova, i jupîn Dragomir Vel Dvornic, i jupîn Radul Vel Logofăt, i jupîn Stroe Vel Vistier, i jupîn Diicul Vel Spătar, i jupîn Preda Vel Comis, i jupîn Barbu Vel Stolnic, i jupîn Radu, i jupîn Drăgușin Vel Păharnic, i jupîn Constantin Vel Postelnic, și ispravnic jupîn Udriște Vel Logofăt. Și am scris Soare logofăt în Scaunul orașului Tîrgoviște, luna lui Iunie 7, de la Adam leat 7154 [1646].

Această tălmăcire s'a scos din cuvînt în cuvînt după hrisovul cel adevărat din limba slavonească în limba românească la Școala Domnească.

București, 1831, Iunie 15.

Dascăl N. Nenoveanu.

(Originalele, la d. Gh. Constantinescu și la părintele Radu Eufrosin, din Posești.)

¹ Pentru Hrizea și Udrea v. știrile ce dau în articolul din *Literatură și artă română* pe 1901 ; inscripția de la Bălteni (Ilfov) în această colecție, pp. 109-10.

III.

DIN DOCUMENTELE DRUGĂNEȘTILOR.

(COMUNICAȚIE A D-LUI EMANOIL GERCHEZ.)

I.

5 Mart 1622.

Zapis către Gavril Drugănescu, «biv Vel Căpitan za Slatina».

II.

15 Iulie 1699.

Pîrvul sin Grajdan Pitarul ot Mărșanî, împreună cu ju-păneasa lui Catalina, vînd un Țigan Predeî Drugănescul biv Vel Căpitan.

III.

26 Septembrie 1722.

Mihaî Cantacuzino biv Vel Comis, fiul răposatului Mihaî Cantacuzino Spătar ¹, dă scrisoare lui Gavril Drugănescu Vel Vornic za Țirgoviște că, împrumutîndu-se de la el, pune zălog moșia Cioara, pe care o avea împreună cu vărul său, Toma Spătarul.

IV.

[1730.]

Judecata lui Mihaî-Vodă Racoviță între Manolachi biv Vel Ban și între Constantin biv vtori Armaș, vechilul surorii

¹ V. despre el *Documentele Cantacuzinilor*, p. 182 și urm. ; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 345 și urq.

sale Safta Drugăneasca, pentru niște ȚiganI. Constantin Armașul spune că Țiganii au fost dați de zestre jupănesei Balașei, mama lui Toma Cantacuzino biv Vel Spătar ¹, împreună cu parte din Drugănești, și apoi, după «înstrăinarea» Tomei Spătarul ², a dat Constantin-Vodă Brîncoveanul Țiganii și moșia lui Gavril Vornicul, tatăl lui Preda Căpitanul, fiind văr primar cu jupăneasa Balașa, mama Tomei ³.
Copie din 1743.

V.

29 Mai 1733.

Socoteala de zestrea ce trebuie să plătească Pităreasa Catrina Bălăceanca jupănesei Safta Drugănescu: 1.701 lei.

VI.

10 Aprilie 1757.

Safta Drugăneasca dă zapis fiului ei Scarlat că-i iartă cele ce prăpădise din zestrea ei soțul, Preda Drugănescul. Aceasta ca să-i fie de apărare către fratele lui, Dinu Bălăceanu: «Deci socotesc că, cîte s'au prăpădit în casa Bălăceanului, zestre, atît și în casa Drugănescului.»

VII.

26 Mart 1757.

Safta Drugănescu spune că din pricina bătrînetelor s'a lepădat de casă și a dat tot ce are de la răposatul ei soț Preda Drugănescu, mort ca Vornic. Avuse de soacră și pe Catrina Bălăceanu. Martor și Constantin Cantacuzino biv Vel Șetrar.

VIII.

3 Iulie 1775.

Alexandru-Vodă Ipsilanti dă carte de stăpînire lui Scarlat

¹ Cel care fugi la Ruși în 1711 în nădejde de Domnie. Tatăl lui Toma era Matei Cantacuzino, fiul lui Constantin Postelnicul.

² Ajuns general al Țarului cu moșii și șerbii în Rusia.

³ V. genealogia Drugăneștilor pe care Șt. Grecianu o dă în anexele la ediția Cronicii lui Radu Greceanu.

Drugănescu biv Vel Sluger, pentru moșia sa din Teleorman, Tutuneasca.

IX.

6 Mart 1811.

Sultana Drugănescu (iscălitură tremurată ; pecete cu coroană) pomenește de fiul ei Niță.

X.

5 Iulie 1825.

Serdarul Ion Drugănescu pomenit ca ispravnic de Olt.

IV.

BISERICI DIN CÎMPINA.

I. Biserica Sf. Vocvozi.

† Acastă sfîntă și d[u]m[ne]zeiască biserică ce să prăznuște hramul Sfinților Voivozi Mihail și Gavril ridicatu-s'aŭ din temelie, și clopodnița și zidul, prin cheltuiala d[u]m[ne]ș[lor] Vel Logofăt Constandin Cîmpinian, i prin epistatsia și ajutorul Serdaru Grigorie Negru, în zilele Înălțatului Domn Ișo Grigorie Dimitriu Ghica Voevod; leat 1827, Avgust 5.

II. Biserica Adormiri.

† Acastă sf[ă]ntă și d[u]mnezeiască biserică s'aŭ zidit din temelie și s'aŭ înfrumșețat după cum să vede întru cinstea Adormiri Născătoare de D[u]mnezeu și a sf[întului] ierarh Nicolae, prin St[in]ția Sa] părintele Callinic, arhimandrit, stariș sf[întei] mănăstiri Cernica¹, cu cheltuiala d[u]mn[ea]luș răposat Grigorie Căminaru Bujorianu, soșii d[u]mn[ea]luș Mariia, fiindcă acești fericți ctitori a patra parte din moșii Cămpini aŭ hărăzit-o sf[i]nti măn[ă]stiri Cernica¹, în zilile bine-credinșosului Împărat a toată Rosiia Nicolae Pavlôvič, și Mitropolit al Ungrovlahii chiriu chir Grigorie; anul 1833, Octomvrie 14; ajutând și chir Stefan sin Albul de aici, epistasind cu ostenala Dionisie shimonahul Cernicanu și d[u]m[ne]ș[lor] Vistieru Radul Plopianul.

¹ Viitorul episcop de Rîmnic.

III. *Biserica Sf. Treime.*

† Acastă sfântă și d[umne]zeiască biserică ce să prăznuiește hramu Sfintei Troițe este rădicată din temelie și cu toate care să vādă prin prejur cu toată chieltuiala dumnealui Căminarului Grigore Bojoreanu și prin epistășia și ajutoru dumnealui Vistieru Radu Plopeanu, în zilele Rușilor, când să afla Măriia Sa Grigore Ghica-Vodă prebeag aiča, în Cămpina; leat 1828, Iul[ie] 15¹.

¹ Pentru trecerea lui Ghica-Vodă prin Cimpina, la intrarea Rușilor în țară, v. Hurmuzaki, X.

V.

INSCRIȚIA DE PE MORMÎNTUL ROSETEȘTILOR
DIN SOLEȘȚI (VASLUIU).

La acest semnu de pomeniri
Caută, omule, și vezi
Cum ai lumi fericiri
Azi o ai și mâini o pierzi,
Iar nu mai plângă trista moarte,
Căci aice sânt moșten.
Din cè lume a ta soartă
Ia trece ca un noian.
Mult iubita a mè soție,
Din preună cu-ai mei fil,
Acest înscrisu mi-aŭ pus mie,
Pentru voi ce santeși vii,
Ca oricând din întâmplare,
Ici, pe piatră, vei ceti,
Să nu stai mult în neafare,
Fără numile să-mi știil.
Că aice Gheorghii și cu Catrina Rosăt
Zacu în pămînt :
Fiu cu muma dinpreună îngropați
Într'un mormînt.
În vrăstă de 50 ani
Viața lui s'aŭ curmat :
Ambi în zăce și unu Ghenar aŭ răposat,

1846. Decî îndură-te, străine,
Și roagă pi cel mai Sfânt
Ca să-I fiî ușoară țărna
Aice în mormînt.

La anul 1796, Mart în 30, s'aŭ născut d. Vornic Iordachi Rosăt, fiul răposatului Vornic Iordachi Rosăt, și s'aŭ săvărșit din viață la anul 1846, Ghenar 10.

VI.

UN FRAGMENT DIN CEA MAI VECHIE TRADUCERE ROMĂNEASCĂ A VIEȚILOR SFINȚILOR.

Cînd în 1682 Dosofteiu Mitropolitul Moldovei începu tipărirea «Vieții și petrecerii sfinților», pe care el o tălmăcise din grecește și slavonește după lucrări hagiografice pe scurt, el nu știa, de bună seamă, că Viețile Sfinților într'o formă largă, deplină s'ar găsi în românește. Tot așa credea că face pentru întâia oară o lucrare de felul acesta Anania, egumenul de Cozia, care, în 1674-5, supț același Duca-Vodă, care tuse și ocrotitorul *Proloagelor* moldovenești ale lui Dosofteiu, dădea un întâi volum, Septembrie-December, din *Viețile Sfinților* întregi, așa cum se află în originalul grecesc al Sf. Ioan Damaschin sau în vre-o traducere ce-l va fi stat la îndămină¹. Nu știm dacă opera a fost dusă mai departe: ea nu s'a tipărit însă niciodată, și astfel ediția de la Neamț, supț Mitropolitul Veniamin, dădu pentru întâiași dată credincioșilor această cetire felurită și de un mare interes dramatic.

O traducere ca a *Vieților Sfinților* cere însușiri deosebite de știință, de răbdare, de talent literar, — însușiri pe care Dosofteiu însuși le-a avut numai în prea

¹ Ms. 2602 al Academiei Romine. E o frumoasă lucrare de calligrafie. Cf. Iorga, *Istoria literaturii religioase a Romînilor pînă la 1688*, București, 1904, p. 262.

slabă măsură. Ea poate fi însă de cel mai mare folos pentru literatură și istorie; mai mult decât într'o operă de istorie profană, stilul atinge toate domeniile povestirii, retorice, cugetării, simțirii; el se aplică vieții omenești întregi, de la cea mai senină sfințenie până la cele mai dureroase chinuri ale trupului și sufletului. Căci Viețile acestea nu sînt decât un uriaș roman al silințelor eroice pe care legea creștină le face pentru a învinge.

Folosul pentru istorie e tot așa de mare. Atîtea noțiuni culturale, politice, militare trebuie însemnate în românește. A păstra numele lucrurilor ce au fost și s'au dus pentru totdeauna, chiar dacă aceste nume nu trezesc nimic în mintea cetitorilor, nu era în obiceiul traducătorilor, cari-și simțeau datoria de a fi înțeleși pe deplin, chiar cu prețul amestecului și al confuziei între noțiuni deosebite. Ei asămăluiau deci dregătorii, funcții militare, unelte, veșminte ș. a. de pe vremuri cu ceia ce se afla și se vedea pe vremea lor. Această vreme ei n'aveau de gînd să ni-o zugrăvească: noi o vedem totuși atît de bine,¹ fără voia lor, prin ei.

Greutatea unei «osteneli» ca aceasta n'a îndepărtat pe un scriitor de la sfîrșitul veacului al XVI-lea sau de la începutul celui următor. Nu putem hotărî astăzi cît și ce anume a tradus din atîtea sute de biografii ale Sfinților. Din fericire un fragment a scăpat de distrugere. E acela pe care-l înfățișăm astăzi ca o rămășiță din cea mai veche tălmăcire românească a Vieților de Sfinți¹.

E cuprinsă pe zece file de hîrtie proastă; cea de la început lipsește, așa încît n'avem² întreagă povestirea vieții, suferințelor și minunilor Sfîntului; Teodor Tiron, a cărui amintire se prăznuiește la 17 Februar. Aceste

¹ Manuscriptul e în posesiunea mea.

foi cu scrisoarea stîngaçe, greoaie, lătăreață, vădit imitată după a originalului pe care copistul îl reproduce fără a încerca totdeauna deosebirea cuvintelor și făcînd dese greșeli din neînțelegere, e cusută de un cleric ardelean la alte caietele. Unul din acestea dă părți dintr'o foarte veche traducere a Octoihului despre care va fi vorba altă dată «cu viastia lui Dumnezeu scriem Ohtaiulă rumănesc», altul cuprinde «Rânduiala is-povedaniei»; mai avem «Cazanie în 25 de zile a lui Martie», la sfîrșitul căreia se înseamnă: «Mart 22 zile, 1716» și o «Rânduială a sfîntului maslu», molitve, un calendar slavon, etc. Proprietarii mai noi au făcut notițe românești și ungurești neînsemnate.

Copiarea credincioasă, neînțelegătoare și servilă, de un slab caligraf și un și mai slab cărturar, care nu cutează a schimba ori înnoi nîcării, nu îngăduie conjec-turile asupra tălmăcitorului, a Ținutului și epocii sale. Ca grafie, scriitorul întrebuița, după cum se întîmpină aceasta în cele mai vechi manuscrite românești, Ѡ pentru u și Ѡ cu valoare de î singur: ѠНУЕРІН, ДН.ѠН (dar și кѠ.ѠНЕРЕ), Ca sunete, poate un cas de rotacism: Năzarărenul = Năzăreneanul. *Oa* și *ea* sînt în cele mai multe casuri înlocuite cu *o* și *e* simple: nostre, vostre, ore, piçore, necredincosă, ome, lecă (leacă), nopte, domne, închisore, întregă, deca. Formele moldovenesti cu *è* pentru *ea* sînt cele mai obișnuite: nu mă va *spăre*, frica ta va *spărie*, dar și nu mă voi *spărea*, *păre*, vedè, tăè, avè-l, precepè, acè, pecete *mè*. Găsim și alte moldovenisme, ca: într' *acee*; *è*=*iea*, *așè*, *pintru*; *gî* în loc de *j* e aproape normal: gîudeș, gîupăn, gîupănesă, gîunghè. Ca forme flexionare aflăm vocativul *oamr*. Perfectul simplu stăpînește pretutinden: fece, etc. Pentru «ar» e adesea *are*: are arde (ar arde), etc. Odată am aflat și forma veche de genitiv-dativ *iei*: cetățiel. Viitorul cu *vreū* în loc de *voiū* nu e rar: fie unde *vrè* fi, *verî* să poți, *verî* să pați, *verî* veni. Notăm și interesanta formă sintactică:

«în locū i-aū vrutū fi (ar fi fost) să te închinī». Condiționalul se face cu *să*, în loc de *dacă*: iară să vă veți închina; să m'are tăe. În loc de: *pentru ca să*, găsim *pentru să*: pintru să să întoarcă, pentru să aprinză. Avem complimentul drept cu nume de persoană fără *pe*: să nu ocărăscă fericīții Dumnezăiī noștri; luō svântulū și-lū duse svântul; învăță temnicherī. În «de-a se închinarea» se păstrează infinitivul întreg. Găsim ablativul cu *a* pentru «la»: să închină *a* lemne.

Cuvinte rare și expresii neobișnuite nu lipsesc: bezaconie, ca nelegiuire (azi bazaconie), prienicī (prietnicī), bozā (zeiță), libov, a spodobi, a găvozdi, ciudese, netrecut (nemuritor), a deștinde (a descinge): să deștinsese; nesimțit (nesimțitor); a *stringe* calul cătră ceva, *a avea drept nimică, a scărșca în dinți; neci citu i leacă*.

În lumea culturală a traducătorului, ostașul e *voinicul*, *slujitorii* fiind numai un fel de jandarmi, de aprozi; căpitanul e *Voevodul oștii*, une ori Domnul; judecătorul e *giudețul*; se știe de *boierie*, dar celor mai de seamă li se zice *giupin* și *giupăneasă*, copiilor în genere li se dă numele de *cocorii* («coconii cei mici»); pământul de moștenire e *ocină, moșie*; pedeapsa o fac *armașii*; Prefectul Urbei din Bizanț e *Vornicul cetății*.

Aceste constatări întăresc ipoteza noastră: necunoscutul traducător, care stăpîniă un scris limpede și vioiu și a încercat să dea literaturii noastre unul din cele mai însemnate monumente, era un Moldovean, anterior vremii în care scria și tălmăcia, cam în aceeași limbă, Mitropolitul Varlaam.

Să nădăjduim că se vor găsi și alte părți din această lucrare.

Deci să sculă și purčas[e] cu D[o]mnulu lorū și să duseră la Anadoli întru locū ce să chemă Evhaita. Aproape de

acelū loco era o pădure mare, și într'acee pădure era ascunsū unū șerpe mare, și de multă vreme lăcuē acolo, până să făcusă bălaorū groznicū, și nime nu cuteza să trecă pre cele căi, că și copaciū aceie pădurī era roși și beliți· pre unde să trăgē acelū șerpe, câtū și mulți omeni de frica lui-și lăsasă țarinile și viile ce era' aproape de cela loco, și multū răū pațiē tot loculū acela de acela șerpe. Atunci svintulī Theodorū arāndū să ispitē și să vază, ore este voe lui D[u]mn[e]zāū să mărturisască de Hs. Să dusă într'aceia pădure și înbla de căuta să afla (*sic*) pre șerpele acela. Iară, înblāndū călare priin pădure, să trudi, căci-că multū loco înblase de-l cercas[e]. Decī să dede în laturī puținelū dila pădure, și descălecă să se odihniască, și, acolo odihnindū, adormi. Iară o muere jupānesă, ce o chema Evsevie, să tāmplā într'acee vreme de trecē pre celū locū și, decă văzu sv[ă]ntulū că doarīme, să dusă de-lū deșteptă și cū lacrimi zis[e]: «O voi-nice, scoală și fugī de-aci, de ți-e ȳoe să fiī viū, că aice lăcuēște unū șerpe mare și groznicū, și nime nu cutează să înble pre aice. Dară tu cumū șezi într'acestū loco?» . Atunci grāi sv[ă]ntulū și zise: «Cine ești tu?». Iară ē rāspunse: «Eū sântū creștină, și amū ayutū aice ocină de pre părințiū miei, iară, de frica acestuiā șerpe, eū voiū să o părăsāscū. Căci că mulți omeni am văzutū cu ochiū miei unde i-aū omorāt acesta șerpe». Și zis[e] cătrā ē sv[ă]ntulū: «Jupāneasă, nu te teme, nece plānge, că Domnulū mieū Is. Hs. va călcā putere acestue șerpe și ȳa va izbāvi de supārare lui. Și, pentru bine ce m'eī făcutū de m'ai deșteptatū, D[u]mn[e]zāū să-ț dē iarāși moșie ta č-aī ayutū.»

Așa grāi sv[ă]ntulū, și îndatā-și făcu cruce și încălecă pre calū, și iară purcāse în pădur[e] și, câtū întrā în pădure, așa și auzi sunetulū șerpelui, și strānsă calulū cătrā sunetū, și văzu unde ese șerpele cu totulū groznicū, și parā de focū eșiē dinū în gurā și diin ochiū lui. Iară sv[ă]ntulū, decā-l văzu, iș fece cruce, și îndatā strānsă calulū asupra lui, și rădicā sulița, și-l lovi tocma în capū, și-lū pătrunse de trecu sulița pe'ntr'ānsū. Iară șerpele, de durere, să izbi foarte tare și să colāci, de făcu chipurī groznice, și așa muri acolo,

Atunci sv[ă]ntul eși veselă dină pădure acee și cunoscă că este voe luī D[u]mn[e]zău să mărturisască de Hs.

Că, cumă aū biruită acelū șerpe groznicū, așa gândiē că va birui și pre diiavolulū, ce este șerpe nevăzutū. Și așa să izbăvi acela locū de șerpele acela. Iară sv[ă]ntulū să dusă iară în loculū unde era adunată oaste, și, cândū fu vreme să se închine Domnulū lorū bozilorū și să tāmăneze înpreună cu toată oaste, alți slujitorī mergē de s[ă] închina, iară sv[ă]ntulū Theodorū ședē în cortulū luī. Pentru care lucru să cunoscă (*sic*) că este creștinū.

Iară D[o]mnulū oștilorū, deacă înțelese că s[văn]tulū este creștinū, adună oaste toată și zis[e] cătră Theodorū : «Theodorū, căci nu te închine (*sic*) Dumn[e]zeilorū noștri și să-ī tāmăneze ca și noi ? Aū doară este creștinū ?»

Răspuns[e] sv[ă]ntulū cu multă îndrăznire, și zis[e] : «Eū sintū creștinū d'intăi, și întru Hs. crezū, și aceluē mă închinū, și-lū tāmăeze (*sic*)». Domnulū oștilorū zis[e] cătră elū : «Theodore, ține-ți cinstă ce ai, și vino de tāmăneze, să nu fiī urătū astăzi de totū rodulū tăū, și de toți prienicīi tăi, și numai tu să te faci vrăjmași Înparatului, și să pați mai răū decâtū toți oamenii ce tāmăneză d[u]mn[e]zai noștri. Și-ț ține cinste ce ai!».

Sv[ă]ntulū răspuns[e] : «Eū am spusū la arătare că sintū creștinū, și de Hs. nu mă voiū lăpăda. Și iară zicū că sintū creștinū, și luī Hs. mă închinū, și pre acela tāmăezū». Domnulū zis[e] : «Slujitorī toți sântū creștinī, ce pintru aceia tāmăneze boziī, și totū sintū slujitorī Înparatului». Acesta cuvântū zis[e] Voevodulū, nu că doară era creștinī slujitori, ce numai să ispitescă să vază : aū doară este și altulū cineva creștinū diin oaste.

Iară sv[ă]ntulū, deacă auzi acestū cuvântū, zise : «Fiecarele cineși de sine știe a cui slujitorū este. Iară eū știū și mărturisescū că sintū Înparatului dinū ceriū slujitorū. Eū D[o]mnul[ui] D[u]mnezeului mieū, luī Is. Hs., fiilū luī D[u]mn[e]zău, slujescū, și pre acela am Domnu și Înparat.» Iară unū vătahū, de cariī sta acole, ce-lū chema Posidonū, cuvântă și zis[e] cătră sv[ă]ntulū : «Theodore, are Dum-

n[e]zăulū, tăū fiū ?». Sv[ă]ntulū răspunse cu multă îndrăznire şi zis[e] : «Are, şi ačasta o spune D[a]v[i]dū pror[ó]cū, de zice : «Cu cuvântulū luī D[u]mn[e]zăū s'au întăritū ceriurile, şi d[u]hulū rostulū luī toate puteril[e] lorū»..

Voevodulū zis[e] : «Dară putē-vomū, Theodorū, să vedemū pre fiulū D[u]mn[e]zăulū tăū ce zici ?». Sv[ă]ntulū răspunse : «De Ț'ai lăsa înşelăciune ta ačasta, şi să fi creştinū, atunci ai precepe carele este fiulū luī D[u]mn[e]zăū». Posidonie zis[e] cu ocare : «Dară, de-amū pricepe carele este fiulū luī D[u]mn[e]zăū, ce bine am dobāndi, sau ce răū am păȚi ?». Sv[ă]ntulū iarăşi zise : «Nu este multū, Posidonie, să laşi înşelăciune ta şi să viī cătră adevărū, să laşi întunereculū şi [să] viī cătră lumină, să laşi slujba Împăratulū celū putredă şi să slujeşti Împăratulū celū neputredū, ca şi mine ?».

Atunce să întorse Voevodulū cătră Posidonie şi zis[e] : «Să-lū lăsămū în cătăva vreamē, doară va socoti şi s[ă] va întoarce». Dicī pre sv[ă]ntulū ilū lăsară, iară pre alȚi creştiniī începură a-i întreba. Şi sv[ă]ntulū Theodorū purcăşă după creştiniī aceia, de-i învăȚa să nu să lepede de Hs., şi le zicē : «FraȚiī miei creştiniī şi voiniciī Împăratulū celū cerescū, a' luī Hs., nu vă temeȚi de munci, şi de muncile acestē trecătore, că numai în vedere ce aū frică, iară, decă veȚi cuteza să luoȚi până într'una sau până în doao munci, de acie bucurie şi veselie vă va părē că sintū alalte ; socotiȚi, fraȚiī miei, să nu vă lepădaȚi de Hs., că este gata să vă spodobescă ÎmpărăȚiei ceriulū ; iară, să vă veȚi închina bozilorū, ce veȚi dobāndi ? Că vă caută a muri, şi, de veȚi muri păgāni, amarū voao va fi. Pentru aceia staȚi, fraȚiī miei, tari şi biruitori!».

Aceste şi ş'altele că aceste le zis[e] sv[ă]ntulū, de-ş întărie creştiniī. Decī pre alȚi creştiniī închisără în temniȚi. Iară sv[ă]ntulū să dusă preste nopte şi pusă focū întru capişte păgānească a unī boaze ce-i zicē Elliniī : Rrea, pentru ca să arete că, nu numai cu cuvântulū ce este creştinū, ce şi cu lucrulū să arete păgānilorū că să închină a lemne mute şi surde.

Și fu zarvă mare într'acele zile în [E]vhaita, pentru capiște, [că preotul capiște]i, ce-lu chema Cronidū, văzusă pre sv[ă]ntulū cândū ajunsesă capiște, și, temându-să să nu cumva [să] caze greulū pre dinsū, luò sv[ă]ntulū și-lū dus[e] înna-
 inte gūdejțului aceluia locū, ce-i era numele Pomplie, și zis[e] cătră jiudefi: «Giupăne Pomplie, acestū omū necredinčosū aū aprinsū besereca boazei nostre Irrei, și aū mărturisitū și înnainte Voevodul[u]i că este creștinū. Pentru aceia l-amū adusū înnainte ta. Dumnete (*sic*) vei face cu dinsū cumū învățe (*sic*) lege și Împărații». Atunci, cumū auzi Pomplie, degrabă și tremesă Voevodulū oștei, și zis[e]: «Pentru ce ai (ai) lăsatū acestū necredinčosū de 'ū aprinsū besereca Irrei?». [Ră]spunsă Voevodulū: «Eū l-am lăsatū pîntru să să întoa[r]că, iară nu pentru să aprinze besereca. Giudețū ești acestui locū. Dicī, cumu țī-i yoe, așe fă cu dînsulū, ca să s[ă] învățe să nu ocărăscă fericitii D[u]m-
 n[e]zăii noștri.»

Atunci zis[e] Pomplie cătră sv[ă]ntū cu multă mănie: «Necredinčosă slujitorī, ačasta este cinste ce dedeși mari-
 lorū Dumn[e]zăi: în locū ă-aū vrătū (*sic*) fi să te închinī și să tămănezī besereca marei boazei Irrei, iară tu te du-
 seși de o [a]preneși, și cu ce îndrăznire mersăși de făcuși bezaconie ca aciasta? Spurcate ome, nu te tenuși de mănie Irrei, nu te spămăntași de munca marilorū D[u]mnezei, nițe-ți fu frică de putere împărătescă? Ce, cumū are fi morți prietiniī Împăratului, așa nu și-i bagī în samă. Și ačasta cinste faci Împărațilorū pentru cinste ce ț'aū dăruitū?». Sv[ă]ntulū răspunsă fără nece o frică, și zis[e]: «Eū sintū acela ă-aū arsū capiște[i] Irrei, că amū ispititū să văzu: ore este Irra cu adevărat D[u]mn[e]zăue, și amū văzutū că este nește lemnū mortū și nesimțitū. Decī ačasta cinste să cade bozilorū căci că ochii aū și nu vădū, urechi aū și nu audū, gură aū și [nu] grăescū, picore aū și nu înblă. Ce D[u]m-
 n[e]zăi sântū acește? Nește lemne mute și surde!» Atunci gūdejțulū Pomplie nu putu [ră]spunde sv[ă]ntulū, ce în-
 văță să-l bată cu toege. Si, deacă-lū bătură, zis[e] cătră dinsū Poplie (*sic*): «Pîntru ce mă arătū eū cu cuvinte bune

cătră tine, pentru acee te mărești atăta. Iară, de te voiū munci cu nește munci mari și cumplite, atunci și fără de voe ta te vei placa zisei împă[ră]tești».

Sv[ă]ntulū răspunsă : «Cumū nu prīimești tu cuvântulū mieū, așa nice frica a ta nu mă va spăre pre mine. Că frica ta va spărie pe coconii cei mici, iară pre mine, ce am putere lui Hs., nu mă vorū spărea, ce mă vorū veseli(e), și nece muncile tale ce zici, nu le amū dreptū nimică. Că putere lui Hs., adevăratulū Dumn[e]zăū, mi le va ușura.»
Iară Poplie zise : «The[o]dore, tămăneze bozii, ca să te izbăvești de munci și de pedepse ce veri să pați». Sv[ă]ntulū răspuns[e] : «Fă oarece ți-e voe cu mine, că eū de Hs. nu mă voiū lăpăda».

Atunci, çumū aū zi[sū], Poplie scărșcă în dinți ca u[nū] leū și cu mănie mare zis[e] cătră slujitorii lui : «Luați pre acesta spurcatū ce nu mă ia în sama neci cătu-i lecă, și-lū duceți de-lū încueți în temniță, și pecetruiti (*sic*) ușa cu pe[ce]te me, și nici pâine să nu-i dați, nice apă, nice altă nemică, până cândū vā muri. Și degrabă-lū luară și-lū dusără în temniți, și-lū pusără în legătură. Iară, cumū le răbdă aceste toate pentru libovulū lui Hs., așa nice Hs. nu-lū lăsă, ce într'acee nopte i să arătă Hs. și-i zis[e] : «Fiū veselū, Theodore, voniculū mieū, nu te scăr[r]bi nimicū, nice te dosădi pentru bătae ç-aī răbdatū pentru numele mieū, că eū sintū purure cu tine, și preste puține zile veri veni întru Împărăție me. Pentru acee nice bucate să nu eī dinū în mănile păgănilorū, că darulū mieū te va hrăni și te bucură și te veselește». Deci Hs. așe-i zis[e], și să sui în ceriū. Iară sv[ă]ntulū rămase în temniță lăudându pre Dumn[e]zăū și cântându, și ingerii lui Dumn[e]zăū cânta cu dinsū, atăta cătū și temnicerii auziră, și le părē că sintū creștini înlăuntru, de cântă cu sv[ă]ntulū. Și, deacă mersără, văzură ușa temniței încuiată și pecete întregă. Iară, deca să depărtară, iarășī auziră glasū ca de omeni mulți, până ce căotară pre o fereastă și văzură mulțime de omeni cu veșminte albe, unde cânta cu sv[ă]ntulū. Atunci să duseră de spuseră lui Pomplie județului, și zisără că în temnițe sântū

creștinii, «și nu știm pre unde au înțratu». Și, cumă auzi județul, să temu, și degrabă să dus[e] cu toți voinicii săi la temniță, ca, de va fi vr'unu creștinu, să-l prinze. Iară elu cu sine întră înlăuntru și, deca întră, glasu de omeni mulți auziè, și pre nime nu vedè, numaî sv[ă]ntulu legatu și băgatù în grosu. Și, decă-lu văzu, să spărie foarte, și iară închisă temnița și învăță temnicerii să-i dè într'o zi câte puține pâine și apa.

Iară, deca eși județul de se dus[e] de-acole, temnicerii dus[er]ă bucate sv[ă]ntului, și sv[ă]ntulu nu vru să le ia, ce le zis[e]: «Eū amū din în ceriū bucate, pre Hs. și putere lui, iară bucatele vostre cele spurcate nu-mi trebescū.» Iară a doa zi învăță județul și scosără sv[ă]ntulu dinu în temnițe, și, deaca stătu innainte lui, zis[e] cătră dānsu județul: «Ascultă-mă, iubite Theodoru, și vino de tāmāneze bozii mai nainte de ce nu te muncescū, că mă gtoru pre putere mariloru Dumnizei că voiū scrie la Înpărați să te pue arhierēu Dumn[e]zāiloru noștri, să te avemū toți ca pre unū. părinte și mai mare, și cinste multă veri avè di la Înpărați». Iară sv[ă]ntulu, decă auzi, întâi rāse, pentru Vlādicie ce-i zis[e] județul, după acee răspuns[e] județul Pomplie: «Au-ți pae că cu une înbunăturī și minconī ca aceste veri birui minte mē? Adeverescu-ți că, măcarū focū să mă are arde, măcarū fieri să mă're mānca, măcarū sabie să m'are tādē, măcarū totū trupulū în miī de bucăți să s'are zdrobi (*chimbāt*: zdromica), eū de Hs. nu mă voiū lăpāda până cândū voiū fi cu sufletū, și până cândū voiū fi viū; pentru libovolū lui Hs. voiū rābda munci și mucenie în toate zilele». Iară aceste decă auzi gīudețul, să mira foarte de, îndrāznire sv[ă]ntului, și chemă pre Domnul oștei în lature deusābi, și-lū întrebă ce va face. Iară Domnulū răspuns[e]: «Gīudețu ești acestuī locū, dici fă cum ți-e voe».

Atunci învăță Pomplie să facă o muncă sv[ă]ntului, să-lū spānzure cu capulū în josū și, cu unghi de fierū ce le gātise de cee trebă, să strujască trupulū sv[ă]ntului până cândū, oare să moară, oare să tāmāeze. Și atāta strujirā armașii sv[ă]ntulu până i să văzurā coasteie și ustenirā și

armașii străjind. Iară sv[ă]ntulă altă nimică nu grăe, nu mai cătă cetiē în taină, bine lăuda pre D[u]mn[e]zău: «În toată vreme, purure lauda lui întru gura mē». Iară gîudețul Pomplie, decă văzu că nimică nu folosește, zisă să-lū pogoară gîosū, și grăe cătră sv[ă]ntū: «Nu ți-~~r~~ rușine, vai de tine, a năd[ă]jdui întru în omū c-aū muritū răū, în Is. Nazarărenulū? Într'acela nedejduești ce nice lui n'aū pututū folosi!»

Sv[ă]ntulū răspunsă: «Deș fi avutū pururē acasta rușine, necredincoas[e] oame, și eū și toți creștinii căți să nădăjduescū în Hs.!»

Într'acee vreme gălcvă mare să făcu de gloatele omenilorū pentru sv[ă]ntū, și gîudețulū să temu să nu să facă vr'o mestecătură în oamenī. Grăi iară cătră sv[ă]ntulū și zis[e]: «Să lăs[ă]mū cuvintele cele multe și s[ă] zicemū unū cuvântū stătătorī. Vrē-ve[I] să tāmăezi boziī, aū veri să pați mai mari și mai cumplite munci decătū aceste?». Sv[ă]ntulū răspuns[e]: «Spurcate oame, și plinū de toate hicleșuguril[e] drăcești, nu te temi de D[u]mn[e]zău ce ț'aū dat acasta boerie, ce încă-mī zici să mă lepădū de Dumn[e]zău și să mă închinū lemnelorū celorū mute și surde?».

Atunci lăsă gîudețulū pre sv[ă]ntulū să mai gîndescă ce va face și, deca trecu cătu-ī un čas, zis[e] iarăși cătră dinsū: «Mai bine este să fiī cu noi aū cu Hs.?» Sv[ă]ntulū răspuns[e]: «Cu Hs. am fostū, și sintū, și voiū să fiū».

Decă văzu gîudețulū că nimică nu poate face, nice-lū mai poate întoarce, ce mai multă zarvă să face, gîudecă să piarză sv[ă]ntulū, și scrise acesta gîudețu: «Pentru că Theodorū, vrăjmașulū ziseī împărătești, s'aū lăpădatū de D[u]mn[e]zăi noștri, ș'aū crezutū în Hs. celū răstignitū, pentru acee am gîudecatū să-lū ardeți de totū, cătū nece pământulū să nu è trupulū lui, ce să-lū mănăince foculū. Căci că și elū aū arrsū besereca Irrei. Și de grabă-lū luară armașii și-lū dusără legatū până la loculū celū de perzare. Iară sv[ă]ntulū să deștinse de brăū și să dezbracă de veșmântulū ce avē și să dēsculță de încălțăminte. Atunci armașii vrură să-lū găvozdescă la pământū, să nu s[ă] cumva sparie,

Iară sv[ă]ntulū nu vru, ce zis[e]: «Lăsați-mă negăvozditū, că Hs, celū ce mi-aū datū putere de anū răbdatū alte munci, acela mă va întări de voiū răbda și foculū».

Și nu-lū găvozdiră, ce-lū lăsară slobodū. Iară sv[ă]ntulū rădică mănile lui cătră D[u]mn[e]zăū și cu lacrămi să rugă, și zise: «Domne Is. Hs., unulū născutu, fiulū părintelū cerescū, ceta ce ̄pentru a nostre spes[e]nie te'ī pogorātū dinū în ceriū și ai venitū pre pământū, mulțamescu-ți că m'ai spodobitū de-amū răbdatū munci și pedepse pentru sv[ă]ntū numele tăū. Proslăvescu-te, că-mī dăruiși să mă asamănū muncilorū tale. Mărescu-te că mă întăriși să mărturisescū pentru libovolū tăū. Spodobeste-te-mă, Domne Hristoas[e], și Înparăției Tale, cumū amū răbdatū eū munci pentru numele tăū, așa și Sf[i]nție Ta mă proslăvește întru Înparăție ta. Ado-ți aminte, Domne, și de voiniciī ce aū fostū cu mine [în] închisore și în legăturī pentru numele tăū, cariī sintū și acmu; spodobeste-ī și pre acee să mărturisască și să è morte pentru libovolū tău ca și mine».

Și, grăindū sv[ă]ntulū cătră D[u]mn[e]zăū aceste cuvinte, iară acole era unū creștinu într'ascunsū ce-lu chema Cleonicū, carele căota cătră sv[ă]ntulū și lăcrăma. Iară sv[ă]ntulū zisă cătră dinsū: «Frate Cleonice, aștepta-te-voiū; numai ce vino».

Așa zise sv[ă]ntulū, și iară începu a să rugă lui Dumn[e]zăū și a zice: «D[o]mne H[ristoas]e, ceta ce întâi Sv[i]nția Ta ai arătatū acastă mucenie pre cruce, de-ai luatū moarte, pentru spes[e]nie nostre, ca să ne arăți cale la Înparăția Cerului, priimește ș'acastă mică muncă ce o rabdū nădăjduindū întru tine și în sufletulū mieū întru Înparăția ta cē netrecută, și-lū împreună cu sufletulū mucenicilorū tăi!».

Aceste cuvinte zise sv[ă]ntulū, și îndată sări în para foculū aceluia ce ardē, lăudandū și mărandū pe D[u]mn[e]zăū. Iară D[u]mn[e]zăū, pentru [ca să] arāte ciudese, să să proslăvescă muceniculū, tocmi acesta lucrulū. Para foculū aceluie să făcu ca o cămară, și numai cătu incu[n]gūră trupulū sv[ă]ntulū, iară nimicā nu-lū arsă, și sv[ă]ntulū,

lăudându și proslăvindă pre D[u]mn[e]zăă, dede sufletulă lui în mănile lui Dumn[e]zăă.

Iară gîupănesa acee de care am pomenitū mai nainte c'aă deșteptatū sv[ă]ntulū și i-aă spusū de șerpe, acee cumpără trupulū sv[ă]ntulū, cu multă cheltuială, și-lū dusără la moșie sa în Evhaita, și în totū anulū făcē praznicū sv[ă]ntulū, și-lū avē de agūtoriū întru toate nevoile. Și, nu numai ē, ce și toți bolnavi dinū într'acela locū, avē-lū vrace [=vraciū] sufletescū; nu numai cei de-aproape, ce și de departe și diîn toată lume.

Pentru acee ascultați cu toată osirdie și una diîn ciudesele Sv[i]nțiie Sale c-aă făcutū, pentru ca să luați și plata de la sv[ă]ntulū ee-lū prăznuimū astăzi. Deacă muri Costantinū Împăratū, acela bunulū și sv[ă]ntul, stătură Împărați 3 foçori (*sic*) a lui. Iară după dănișit stātu Împăratū Iulianū prestăpenicū [= paravatul] mai nainte de ce nu era Împăratū. Acesta Iulian la arătare să făcēcă este creștinū, iară într'ascunsū era păgănū, căci că să temē de unchiu-săū, de Costandinū Împăratū. Iară, decă muri și elū și fiçoriū lui, și încăpu la Împărăție, toate răutățile căte avē ascuns[e], de-acie le ivi. Într'alte răutăți ce făcē creștin[i]lorū, gāndi ș'acasta.

În săptămāna acasta ce'ū trecutū, toți creștiniū aū postū mare. Iară elū vru să spurce bucatele Țărigradulū cu singele ce gîunghē, de făcē jirtvā boziilorū (*sic*). Dice chemā Vorniculū Cetăției, și-i zis[e]: «Ascultă-mă, Vornice, mariū D[u]mn[e]zei me-aū adusū aminte unū lucru, pentru că creștiniū pre noi nu ne ascultă, nice cu bine, nice cu răū. Ce să facemū o tocmeală, să ne asculte și fără voe lor. Dă învățatură să nu să vānză alte bucate în cetate, numai bucate împărătești, și acele să fie spurcate cu singe dinū în j[r]tva bozilorū, doară încaī așa ni să vorū pleca creștiniū. Și să fie cu taină acesta lucru, să nu prinză de veste».

Așa zis[e] Împăratulū Dioclitianū (*sic*), iară Vorniculū răspunsă Împăratulū: «Pre putere marilorū D[u]mn[e]zei dumnezăescū este acesta svatū, iară nu-i omenescū. Facevoiu, Împărate, cumū ziseși . Și degrabă învăță, și fu zisa Împăratulū. Iară creștiniū nu știē, nece precepē svatulū celū răū a spurcatulū Împăratū.

Iară marele svecnicu Dumn[e]zău și marele puternicu nu lăsă omenii săi să să spurce c'unu svatū rău și spurcatū ca acela, ce trēmisă pre sv[ă]ntulū acesta marele mucenicu Theodorū Tironū la Patria[r]hulū Țaligradulū ce-lū chema Evdoxie. Decī să dus[e] sv[ă]ntulū, și-i zis[e], nu în somnū, ce aeve (ms. : cela vaeve) : «Ep[i]sc[o]pe, să zice creștinilorū să nu cuînpere bucate de acele înpărătești, că sântū spurcate cu singe diîn j[i]r[ivă] bozilorū». Patria[r]hulū răspuns[e] : «Dară ce vorū mânca omenii, că postăscū și sintū flămânzi ?». Sv[ă]ntulū zis[e] : «Să mănânce colivă . Patria[r]hulū întrebă : «Ce este acē colivă ?» Căci că până atunci nu era colivă, nice să pomeniē. Iară sv[ă]ntulū zis[e] : «Fierbe grău și înpărți-i creștinilorū să mănânce. Aciasta este coliva, că în loculū nostru, la Evhaita, așa să chemă grăulū fiertū».

Patria[r]hulū zise : «Dară cine ești tu, sv[ă]ntulū, c-ai venitū la unū păcătosu ca mine? Spune-mi numele tăū!». Răspunse sv[ă]ntulū : «Eū sintū Theodorū Tironū muceniculū, diîn Evhaita, și m'aū tremisu D[u]mn[e]zău să-ți spunū svatulū necredincosulū lui, Iulianū, și pentru aceia să faci cumu-ți zicū».

Degrabă să sculă Patriarhulū de tocă, și strense toți creștinii, și le spus[e] videnie ce văzuse. Și așa făcu, de fiearsă grău și înpărți tuturora creștinilorū în Țarigradū, și nu mai cumpără nime de bucatel[e] înpărătești, până să înpușiră, de le arunca în Mare. Și fu amăgitū spurcatulū Împaratū, și mai vartosū diavululū, svatulū acela ce făcuse.

Pentru acēsta lucru și pentru bine c-au făcutū prăznuimū astăzi paminte Svinției Sale. Ce și alte ciudese multe aū făcutū acestū sf[ă]ntū. Fečorulū unii sārache l-aū scusū diîn robie Turcilorū. Cine ce pierdē și mergē în besereca Sf[i]nției Lui, de dormiē, degr[a]bă afla, fie unde vrē fi. Pre nește slujitori-i îngrozi să se ferescă să nu prade; pre omeni ce era de-a se închinarea, izbăvi. Și alte ciudese mari și minunate aū făcutū întru slava Tatălui și a Fiiului și a D[u]-hului Sv[ă]ntū, ce este o dumn[e]zăire și o Înpărăție, pentru a căruī milă să dobândimū și noi binele de veci. *Aminu.*

VII.

«HATUL» DIN 1826 AL ȚERII-ROMĂNEȘTI.

În «Tesaurul» său Papiu Ilarian a publicat de mult textul privilegiului împărațesc, al *hatului* din Novembre 1802, pentru Țara-Românească, după însăși condica lui Constantin Ipsilanti, care era atunci Domn în București. De aici s'a reprodus în culegerea de «Acte și documente» a d-lui Sturdza (vol. I).

Nu se știa însă că acest act a fost înnoit după convenția ruso-turcească din Acherman (1826), și anume cu adausuri. Primind o copie contemporană de pe acest act, de la o persoană din Urziceni, cred că trebuie să-l dăm întreg, și pentru deosebirile ce se observă în părțile ce nu sînt nouă :

Alesule între Domniî neamului creștinescû Grigorie Ghica V[oe]v[o]d, fie-ți bune sfârșiturile tale. După ce îți va sosi această a noastră împărătească poruncă, să-ți fie știut că, în vreme cîndu cu norocire s'aû săvârșitû pacea și împăcuierea între prea-înnalta și večnica Împărăția Mea și între Împărăția Nemților¹, atunce milostivindu-să Împărăția Mea la starea cea dinu vremea răzmiriți, pentru multele nevoi și supărări ce aû suferitû raia[ua] Țării-Rumînești, aû miluit-o cu sfântă poruncă dă ertarea dăjdiilor : de haract,

¹ În 1791.

de bairamlăcū¹, de rachibiie² și geizē³. Asemenea pă la înjumătățirea lui Muharemū a l[ea]t[u]lui 1206 s'au mai dăruitū iarășī sfânta mea poruncă, coprinzătoare de a nu să supăra năpăstuindu-să săraca raiā, iarū, înū urmă, viindū grecescū și turcescū armagzarū⁴ din partea celorū dinū Țara-Rumînească Mitropolitū, episcopī, egumenī și toțī preoți dupe la mănăstiri și biserici, boeri, căpitanī și cellalți zabiți, cu coprinde că mai nainte de cățiva anī s'au silitū, dinū pricina celorū ce au pățitū asupra și necazuri dîn vremea răzmiriți, de a părăsi cei mai mulți patriia lorū, și a să dăpărta de la ia și a să prăpădi memlechetulū⁵ Țării-Rumînești și a veni lăcuiitoriī la ticăloasa stare, și că, avândū mare supunere și ascultare la prea-puternica Împărăția Mea și rezămîndu-să la aca către ei milă și milostivire a Împărății Mele, cerū a să înnoi prea-înalta poruncă ce s'au datū mai nainte, coprinzătoare de nizamulū⁶ Țării-Rumînești și a multorū șarturī care s'au cercetatū atunci la caidulū⁷ ce să păzește la împărătesculū mieū Divanū de fermenerile ce să dau după vremī, fiindcă s'au găsitū acolo coprinsū că la l^t 1188, la jumătatea lui Șăval⁸, s'au dăruitū la amîndoo țările sfintele prea-înnaltele porunci, înpodobite cu sfântū hatihumaiumū⁹, arătându-să acestea ce să zicū în urmă:

Ca raelele a câte doo țări: Rumînești și ale Moldavii, care coprindū locū de chelerū a prea-puternicī Împărății Mele, plătindū, după starea lorū, dajdiia anului său haraciul, să nu să supere pentru orice felū de socotelī vechī de mai nainte, nici de

¹ Peșcheș pentru Bairam, Paștile musulmane.

² *Rechiabiē*, darea „scării” împărătești, pentru cei patru *musaipī*, „Agiī din lăuntru” de pe lângă Sultan.

³ Bani pentru numire (Șăineanu, *Influența orientala*, III, p. 58). Se trece ca sumă fixă, adausă la tribut, de Constantin Mavrocordat, ca Domn muntean, în 1761 (Mihai Cantacuzino, Raport, publicat de frații Tunuslii, cap. XLI).

⁴ Plingere.

⁵ Provincia.

⁶ Rînduiala.

⁷ Condiția.

⁸ 4 Novembre 1774; Sturdza, *l. c.*, I, p. 139 și urm.

⁹ Îscălitură împărătească.

banî, nici de orice altu. Și, candu să va întâmpla părî și pricină între vre-ună Turcu cu vre-o raia, sau între doo raele, acestu felu de pricină Domnul Țării-Rumînești celu după vremi, cercetându cu dreptate pă jăluitoară și pe părātu, să îplinească dreptatea ce să v[a] dovedi. Iar la hotărârea pricinilor ce să va întâmpla între Turci și între raele să fie înu mijlocu și celu după vremi Divanu-Efendisî ¹ alu Domnului și alți Turci ². Iar, de să v[a] întâmpla ca aceste pricinî între Turci și raele a nu lua sfârșitū prinu mijlocirea celor ce li s'au zisū mai susū, a lui (*adaus*) Divanū-Efendisî și altorū Turci ce vorū fi pe lângă cei după vremi Domnî Țării-Rumînești, și să va dovedi că gândulu acelorū jăluitoari sau părășî turci este de a vătâma și a păgubi sâraca raiaoa, să nu să sufere a să supăra și a să păgubi sâraca raia pentru acestu felu de mincinoase și împotriva dreptăți davale ³ și părî. Iar hotărârea de acestu felu cu îndoială pricinî să să facă innaintea cadiului dă Giurgiu, căutându-să judecata după dreptate; care cadii ai Giurgiului sînt datorî, când să v[a] orândui la ei vre-o pără ca ačasta dă spre partea Domnului după vremi, să fie cu luare aminte a nu face nici de cumū lucru afară dinu dreptate și dinu pravilă, nevoindu-să a avea dreptatea loculu ei și a nu să năpăstui sâraca raia.

Și că să nu să supere sâraca raia ducându-i cu sila a să judeca la altu locu.

Și că, de vreme că s'au scrisū fetfă coprinzătoare ca mărturiia a unu raiă asupra unu Turcu este priimită și bună la pricinî de clironomie și de epitropiie, la care să urmeze după coprinderea fetfaliî.

Și că, căți dinū âschearlî ⁴ sau alțiî dinū Turci vorū face vre-o greșală înlăuntru, în Țara-Rumînească, aceștiia să s[ă] trimiță la serhaturile ⁵ dinū pregîtur, șia colo să [să] pedepsească prinū merfetulu ⁶ zabiților lorū.

¹ Secretariū turcesc.

² Zabiți, în Papiu.

³ Reclamații.

⁴ Ostași.

⁵ Margeni.

⁶ Prin mijlocirea.

Și că, măcaru că sîntu multe înnalte înpărătești porunci date mai dinnainte, să nu să cuteze, înpotriva nizamului ce s'au datū mai nainte, a întra înū țară serhatlii și alțiū dinu lăcuitoari cazalilorū ¹ după Dunăre și. înnalte porunci sîntu ca să surpe cășlalele ² care să făcea înū Țara-Rumînească mai nainte, și să s[ă] izgonească cei ce umblă făr' de treabă, netrebniți și oameni răi, darū nu este departe de a să întâmpla ca unū ca aceștiia a cere de a întra în țară, și, după ce între ei să vorū gălcevi, și voru omorā unulū pe altulū, după aceia să ceară prețulū sângelui și, apucāndu-să de părī mincinoasă, și cerāndū cu nāscociri amāgitoare lucruri și bani, să supere și păgubească pă sāraca raiā a Țării-Rumînești, de aceia de ațumū înnainte, afarā dinū orānduiți și numiți cu numărū neguțatori de la serhaturi, nimenī altulū să nu să cuteze a întra în Țara-Rumînească, și, iarāși, aceștiia cāndū aū a merge la Țara-Rumînească pentru neguțatoriia lorū, să-și ia teșcherele de voie de la zabiți lorū, și, ajungāndū în țară, să arate acestū felū de teșcherea, saū la însuși Domnulū țării, saū la vechilulū lui, și, luīndu iarāși teșcherea de voie, saū de la Domnulū Țării-Rumînești, saū de la vechilulū lui, așa să să neguțatorească, făr' de a cere la județele în care mergu pentru neguțatoriia lorū, nici cu sălășluire a să așāza acolō, nici a ara, nici a semena, nici a supāra înū altū felū raelile, nici a da selem-ahčasā ³ sau arvună. Care acestea toate să coprinde întocmai la înnaltele porunci ce s'au datū mai nainte pentru nizamū, și să cade a să urmā.

Și că pentru acestū felū de mincinoase davale să nu să sufere a să orāndui în Țara-Rumînească mumbașiri ⁴ dā spre partea vizirilorū și cadiilorū ⁵ și zabiților, spre supārarea sāracilorū raele.

Și că, cāte locuri și moși, saū mănāstirești, saū ale altorū

¹ Ținuturilor.

² Odāile de vite.

³ „Bani de salutare.”

⁴ Împlinitori.

⁵ Judecātorilor.

obrazе, care cu sila și cu năpăstuire s'au stăpănită de acestă felu de oameni netrebnică, și să numescă până în zioa de astăzi cu nume de raele, făcându-să pentru aceștiia desăvârșită cercetare, și dovedindu-să că să stăpănescă cu năpăstuire, să [să] întoarcă la stăpăni loră ceă adevărați.

Și că, de va fi trebuință de a să înnoi și a să lucra, cumă și mai nainte, schela cea veche a Țării-Rumînești, Orașul de Floci, spre mai de folosă și mai lesne ducerea (de) celoră ce esă din țară la alte țări, sau dină alte țări la Țara-Rumînească, să aibă voie lăcuitară țării a înnoi și a umbla cu zisa schelă, însă cu chipă de a nu păgubi pă prea-înalta mea Împărăție.

Și cumă că nu să dă voie la neguțători turci a ținea înăuntru înă țară moșii și cetelăcură¹, nici a paște vite.

Și cumă că, dă vreme ce este poprită de a întra în Țara-Rumînească ceă ce mergă la dregătoriile loră, prea-înălțați Vizirii miei și prea-cinstiții mirimirami² miei, abătându-să dină calea cea dreaptă la dusulă și la întoarcerea loră, și a lua de la raele, fără de preț, cele trebuincoase ale loră, oameniloră și a viteloră, și a lua caă de olacă, și, făcându alte cereri ca acestea, să înpileze săraca raia, pentru acăsta nici într'ună chipă nu este voința Împărăției Mele a să păgubi de acumă înainte raelele Țării-Rumînești dăspre partea Viziriloră și mirimiramiloră și a oameniloră lor, abătându-să dină drumulă celu dreptu și întrăndă înă Țara-Rumînească.

Asemenea și ceă cu pricină trebuincoase ce trecă, sau Tătară, sau alții, la multe locuri după 'nprejurulă acești țări, să nu să abată dină drumulă loră și să meargă înă Țara-Rumînească, nici să cără caă de olacă mai mulți decâtă să coprinde la menzilă-fermană³ ce au la mîinele loră. Așijderea și ceă ce să ducă cu pofuncă la numita țară, după vremă, să nu supere și aceștiia, cerăndă mai mulți caă decâtă cele ce sîntă scrise în menzilă-fermană ce au în mîinele loră, și, dacă

¹ Ciftilic, feudă.

² Vizirii (Pași) au trei tuiuri, aceștiia, două.

³ Firman de poștă.

până acum, la împlinirea acestora ce s'au zisă mai susu (care acestea toate să coprinde la poruncele ce s'au dată mai nainte) s'au întâmplat vre-o lenevire, dar, de acum înainte, la toate cele ce s'au zisă șarturi¹ fără de greșală de a să păzi, să va face mare osârdiie. Iar, cine să v[a] cuteza a face mișcare împotriva înalțelor porunci, la pedeapsa acestor felu de oameni să va face toată silința, fără de cea mai mică prelungire.

Și cum că, de vreme că sînt date multe înalte porunci, poruncitoare cum că, cînd să ducă raelile Țării-Rumînești la casabale, sate și târguri după Dunăre, sau pentru vre-o treabă a lor de alișverișu, să nu să supere de către haraccii² și zabiți acestor părți, nici cu cerere de haraci și spengè³, nici cu alte pricinuiri; nici oameni haracciilor și colgii⁴, cu pricinuire că ceru raele streine, să între în Țara-Rumînească și să umble încoace și încolo, pentru ačasta să poruncește cu înalte porunci celor de să cade, și să oprescă aceștia de acestu felu de lucru.

Și cum că raelele și lăcuiitorii Țării-Rumînești să nu să supere de nimeni, după ertăcunea și slobozenia Țării-Rumînești, la dăjdi și la căiafet⁵ și portul lor.

Și cum că, cînd raelele în Țara-Rumînească ar fi priimită legea turcească, nu pot a cere parte de moștenire de la părinți și rudele lor, cercetându-să fetfoa pravili, fiindcă ačastă pricină reazămă la pravilă, s'au dat patru sfinte fetfale, coprinzându: cel din întâi, că Nazarineanu cutare, după ce va priimi legia turcească și va muri tatul lui, cutare, nu poate a-i fi fiu-său moștenitor; cea de al doilea, Nazarineanu cutare, bărbatul cutării Nazarinencii, de va veni la legea turcească, nevestii aceștia rămîndu la legea ei, și murîndu ia, nu să face moștenitor cel de a priimit legea tur-

¹ Rosturi.

² Spengè, ispengè, pengic (v. Șăineanu, o. c.): πανταμέριον, 1/5 din rob și pradă, pentru Sultan.

³ Harageari, cari strîng haraciul.

⁴ Paznici de drumuri.

⁵ Veșmint.

časă, bărbatul ei ; alu treilea fetfă : cutare Nazarineanu, fečoru alu altu cutăruia Nazarineanu, de va priimi legea turcească, și va muri tată-său, fiindu creștinu, fečorulū lui nu să face moștenitorū lui ; alu patrulea fetfă : cutare Turcu de va erta robulū lui, pă cutare Nazarineanu, iar acestū robū, după ertăcune, va muri fără' de a priimi legea turcească, cutare Turcu, stăpână-său, nu să face clironomū acelu ertatū cutare Nazarineanu. Decī aceste fetfale după coprinderea lorū să cade a să urmă cumū să cuvine.

Și cumū că, măcarū că s'aū lăsatū și s'aū ertatū mumba-iaoa ¹ și de a să cumpăra pă fieșcare anū oi cu înnalte porunci prinū merefetulū casap-bașa ² după vremi, darū este de mare trebuință de a să aduce oi dinū Ținutulū Înpărății Mele pentru tainaturile mirii ³ și pentru hrana lăcuitarilorū Țarigradulū, pentru acasta raelele Țării-Rumînești să nu ascunză oile lorū de vânzare, ci cu prețulū ce să politpsește ⁴ să le vânză la neguțători și gelepi, și, așa, cu privigheria celu după vremi Domnū alū Țării-Rumînești, să nu facă curū de a trimite la Țarigradū citū de multe oi, și aceste oi să le vânză lăcuitarii Țării-Rumînești numai la acei neg[u]-țători și gelepi carele le vorū aduce în Țarigradū, iar nu înū alte părți.

Și cumū că, Țara-Rumînească fiindū înū locū de chelerū înpărătescū, și fiindcă cererea și ducerea înmulțimii de zaherele este celū mai de trebuință [la] aceste dooă Țări: Rumînești și Moldoviū , înū locū de mucaesă ⁵ ce să da mai nainte dinū toate felurile de zaherele care ară și seamănă raelile țării, să le coboară necontentitū zah[e]relile din dăstulū la schelile Dunării și să le vânză, după prețulū ce să politpsește, la reizii ⁶ corăbiilor aȚ Capanulū ⁷, vânzându zahere-

¹ V. definiția în rîndurile următoare.

² Starostele casapilor din Constantinopol.

³ Miri-Statul.

⁴ Grecește : se vinde.

⁵ Provisii de războiū.

⁶ Furnisori de corăbii.

⁷ Magazile de aprovizionare ale Țarigradulū.

lele la acei reizi care voru merge la Țarigradu, iar nu la alte părți. Daru fără de a să părăsi țărani de arătură și semănătură, lenevindu-să că mucaeseaoa zahereli s'au rădicat, nici să ascunză zahereaoa ce au, cu gându de lăcomie, și cu acestu chipu raelile țării să [să] folosească și să câștige, iară lăcuiitorii Țarigradului să pătimească stenahorie de hrană. La această pricină să puie necontentiu mare silință, atâtu cei după vremi Domni, câtu și boerii.

Și cumă că, orice greșală s'au întâmplată a să face de nevoie de către boeri și raelile Țării-Rumînești și ai Moldovii la răzmirița trecută, acestea toate până acum fapte și mișcările lor s'au ertat, cu desăvârșită ertare, de către Împărăția Mea, și nu va pomeni Împărăția Mea nici odinioară, nici cu mustrare, nici cu răsplătire ¹, la niciunul dintre ei pentru cele trecute faptele lor, și de acum înainte, pre câtu voru fi statornice la steajărul supunerii și ascultării către preaputernica mea Împărăție, și voru urmă datoriile supușilor, neabătându-să dinu supunerea ce să cade, nu au a vedea altcevași dinu partea Împărății Mele fără numai decâtu milă, milostivire și milosărdie.

Și cumă că, la pricina între Domnul Țării-Rumînești și între nazărul Silistrii pentru hotarul de matca Dunării, să să urmeze cu luare aminte cea de mai pă urmă, alu doilea rândă dată poruncă, la lt. 77 ², coprinzătoare, și de cele ce s'au dată mai nainte înalte porunci.

Și cumă că boeriile Țării-Rumînești și a Moldavii, de vreme ce să cade a să da între Greci și între pămînteni cei aleși, care potă a le chivernisi bine și de credință, pentru aceasta pricina boeriilor să lasă la cei după vremi Domni Țării-Rumînești și Moldovii ca să le metaheresească la slujba lor după trebuință, pă cei credincoși și vrednici, atâtu dinu Greci, câtu și dinu pămînteni, protimisindă întâi pă cei mai dă treabă dinu pămînteni boeri la boeriile ce sântu înadinsu pămîntenilor.

Și cumă că, cându va fi trebuință de cherestele pentru

¹ Izbîndă ; la Papiu.

² 1763 de la Hristos. Nu cunoaștem acest act.

întemeerea cetățitorilor de la Rumele, să să taie acestea dinu munșii Țării-Ruminești și ai Moldovei și să să cară la locurile ce voru face trebuință și, luindă senetă pecetluită de la Benă-Emeni ¹, să să plătească fără de lipsă prețul tăerii și alu căraturii acestei chereștele dinu banii haračului Țării-Ruminești și alu Moldovii, fără de a să scădea niciună bană.

Și cumă că vitele ce săntă în seama ustali ² de la Mangaliia și care săntă la ceftelăculă Mangalii, să-î oprească de acumă înainte a nu le paște înu țară, atâtă vara, câtă și iarna; și într'aceștașă chipă să să apere săraca raiaoa dinu paguba ačasta. Încă s'au gășitū trecutū înu caidulū Divanulū ca la suraturile ³ ce să voru zice mai josū s'au adaosū și celū spre ajutorū i apărarea lorū șartū după mila și milostiviria Împărății Mele către ei, ca să aibă luare aminte de acumă înainte și ca să lucreze cele căzute la îndatorita lorū supunere fără de a să abate nici de cumă, până la un firū de părū, dinu calea dreptății și a supunerii, după datoriia lor, și aducându mare supunere la Domniū lorū după vreme, făcându silință și luare aminte la împlinirea împărăteștii slujbe, și dăpărtându-să cu mare luare aminte dă oelū mai puținū cusurū. Acele șarturi săntă acestea :

Cumă că de acumă înainte să nu să cară de la Țara-Ruminească mai multū decâtū șase sute noosprezece pungi de banī, iar Țara Moldovii mai multū decâtū o sută treizeci și cinci pungi și patru sute patruzeci și cinci t[a]l[er]i, cu nume de haračul anului; care dajdiie a fieșcăreia țări să să dea aici la Țarigradū, la sfărșitulū fieșcăruia anū, și să nu să orânduiască înu havalele.

Și cumă că să s[ă] dea dinu partea Țării-Ruminești nooăzeci [de mi] t[a]l[er]i, banī gata și lucruri, la poclonulū Baieramulū, și patruzeci de miie rechiabiē. Iarū dinu partea țării Moldovei pentru poclonu Baeramulū, înu banī gata și

¹ Îngrijitorul binalelor, arhitectul-șef.

² Ustă, ofițer inferior de Ieniceri. Cel din Mangalia, comandă Țarașul, locuitorii fiind înșcriși în acest Ordin.

³ Sureturi, còpii.

lucruri, nooăzeci dă miț t[a]l[er]i, și recheabiè dooăzeci și cincî miț t[a]l[er]i, iarū mai multū să nu să čară.

Și cumū că de la Domni să nu să čară pă fieșcare anū baniț mucarelului ¹, și, pre cătū nu i să va întămpla vre-o greșală lui, și să să dovedească bine, să nu să mazilească, și de la Domni ce să orănduescū după vremi, să nu să čară geizele și avaeturī mai multū decătū este obiçnuitū dinū vechime, — care aceste obiçnuite geezele și avaeturī să nu să ia de la raele, ci să s[ă] plătească din veniturile chearū ale Domnilorū, ocne, vămī și din rusumaturī ².

Și cumū că cei după 'nprejurulū acestorū dooă țări, Pașii, cadii și alți zabiți, să nu facă cereri și să ceară hasurī ³ și avaeturī ⁴, a cărorū pagubă să reazămă la sāraca raia, și să nu trimiță de spre partea lor mumbașirū numai și numai de a lua bani; care acestea nu să sufere de către Înpărăția Mea.

Și cumū că, cāndū să v[a] întămpla a să face mazilī și a să orāndui cei dinū dregătoriile prea-puternici Mele Înpărăția, n'au să dea niciun felū de geezè și avaturele lorū.

Și cumū că dinū numitele dooă țări, dinū toate felurimele de semenții și celelalte zaherele, să să ceară sumi pe cătū nu să aduce supārare raeli, și, cāndū miriia va cumpāra zaherea dinū numitele țări, să s[ă] plătească prețulū acei zaherele çu bani gata, și chiria să nu să încarce la raele; iarū, cāndū vorū cumpāra neguțătorii zaherele, să să plătească cu bani gata, cu prețulū ce să politipsește.

Și cumū că, fiindcă să coprinde la cele date mai nainte sfinte porunci, după cumū s'au zisū mai susū, că, cumpārāndu-să oi dinū amīndooă zisele țări prin marefetulū saegiiilor ⁵ și ai oamenilorū lui Casap-Bași, este pricinitorū de pa-

1 Întāriri în Domnie. Se făcea pentru Haniī Crimei, cum se vede din al II-lea volum al cărții lui Peyssonnel despre negoțul Mării Negre (*Traité sur le commerce de la Mer Noire*, Paris, 1787, II, pp. 237-3).

2 Dări, venituri.

3 Ajutorințe.

4 Dări indirecte.

5 Saigii, păstorī, vinzătorī de oi.

gubă și asuprire la raele, cumu s’au zisū mai nainte, s’au ertatū să nu să nu facă acea cumpărătoare de oi. Darū, de vreme că este trebuință de a să aduce oi dinū Ținutulū Înpărății Mele pentru tainaturile mirii și pentru hrana lăcuiitorilorū Țarigradului, pentru acasta raelile Țării-Rumînești să nu ascunză oile lorū de vânzare, ci, cu prețulu ce să politipsește, să le vânză la neguțătorii și la gelepi, și, așa, cu prevegherea celorū după vremi Domni ai țării, să nu facă cusurū de a porni la Țarigradū cătū de multe oi, și să le vânză lăcuiitorii țării aceste oi numai la acei neguțătorii și gelepi carei vorū să le aducă la Țarigradū, iarū nu la alte părți. Pentru care și de acumū innainte să v[a] face silință și lucrare, câte sântū dă trebuință la acestea.

Și cumū că, cândū să vorū cere de la dooă țări cherețele sau alter,trebuincoase de zidire, să [să] dea știre de suma cerută, la Domni după vremi, și, așa, să s[ă] care cele ce să cerū, la hotarele acestorū dooă țări, să să plătească prețulu tăerii și căratulu la raele de la cei ce sântū meimuri¹ la acestū felū de binale, cu mijlocū care să dea mina raelilorū, și cu bani gata, darū să nu să silească raelele a le căra acestia ce să cerū, sau cherețea, sau altele, afară dinū hotarale țării lorū.

Așijderea, cândū să va cere de la aceste dooă memlecheturi salahori și cară, să s[ă] plătească fără de a să scădea dinū obiçnuita plata lorū² niciunū banū, nici să să prelungească vremea plătirii lorū.

Și cumū că să nu să sufere a intra într’aceste dooă memlecheturi, afară dinū neguțătorii fermanlăi³, nimeni dinū prejurulū Dunării lăcuiitorii și iamacii⁴ cu scopusulū pagubiți și vătămări raelii, și să umble întorcându-să prenū țară, nici să are, nici să semene locuri ce să cuvine raelilor a dooă memlecheturi, nici să bage vitele lorū pentru pășunea și hrana

¹ Delegați.

² Platelor ; ms.

³ Cu firmane, privilegii

⁴ Ienicerii în congediu

lorū ; iarū cine va cuteza a face în potrive acestui nizamū să să pedepsească strașnicū.

Și cumū că, de s'aū stăpănitū după pace locurile raelilorū, să să întoarcă la stăpăniū lorū.

Și cumū că, cândū nu v[a] fi mare trebuință și grabnică pricină, să nu să trimiță cu mumbașirū la aceste dooă memlecheturi dăspre partea Împărății Mele și, cândū să vor trimite, să nu să țără plata mumbașiretului lor de la raele, nici să să zăbovească înū țară cu izvodirea a felū de felū de pricinū. Acestea șarturi, adăogându-să la cele de mai nainte, să să urmeze totdeauna, și, păzindu-să la miinele lor înū vreme dă trebuință, să să caute caidurile fieșcăreia pricinū dintr'acestea, și să să lucreze acestea câte să cerū, iarū cine va cuteza înpotrive acestora a face ceva, oricine va fi, ca să să pedepsească, să [să] arate la prea-puternica mea Poartă, și să-și ia pedeapsa.

Și, de vreme că ș'aū datū mai nainte poruncă că boeril caril aū slujitū cu credință la prea-puternica Împărăția Mea, și să supunū la Domniū lorū, să li să dea chear treptile și dregătoriile care s'aū învredničitū mai nainte de rezmiriță, și să li să lase în stăpănirea lorū moșiile lorū, însă, fiindcă să face silință și nevoință de a să păzi totdeauna șarturile ce s'aū zisū și ca să s[ă] dreagă și să să sporească moșiile și coprinsurile boerilorū, la care reazămă traiulū lorū, și ca să aibă după vechiulū obiceiū folosurile ce li să cuvine și treptile dregătorilorū lorū celorū de mai nainte, cu șartū, ca să nu să lenevească citū unū firū de părū de a pune înū faptă la cea îndatorită mare supunere și la porunca și voința Domnilorū lorū, și, cândū să vorū purta așa, să li să facă silință spre ocrotirea lorū, metaherisindu-i la dregătoril și păzindu-să preveleghiurile lorū, acestū felū de silință fiindū pricină la sporirea țării, să poruncește boerilorū numitei țări să să lase de cererile fără cuvântū și fără cuviință, și mai vărtosū de acele cereri care nu potū suferi raelile dinū pricină prăpădenii la care aū căzutū țara în vremea războiului. Iarū, de nu să va supune vre unul dintr'aceia la porunca acăsta și, înpotrive împărăteștil Mele voințe, va

păgubi și va supăra pă săraca raia, și să va amesteca la lucrurile care nu i să cade, și va cuteza a să apuca de lucruri și cereri fără orânduială și afară dinu hotarele lui, care pricinuesțe turburare nizamului și răzvrătiri, și, de va sta înpotriva la urmarea acestorū bune orândueli, cu care umblă Domnulū lorū spre îndreptarea oblăduirii țării și spre odihna și mîngăerea raeliī, și de va cuteza la vre-o faptă fără voința Domnului său, de vreme că cei de spre partea Împărății Mele aleși și asupra lorū orânduīți Domni aū toată volnicia a. pedepsi pă acestū felū dă nesupuși cu pedeapsa ce i să cuvine, pentru care să să facă toată silința de a pedepsi, după cumū s'aū zisū, acestū felū dă nesupuși, ca să aibă răpausū și odihnă săracile raele, și paza nizamului țării.

Și cumū că dajdiia dupeste anū care să analoghisește la toată raiaoa să să adune de la toți după cumū cu dreptate va cădea în partea fieșcăruia, iarū nu, cu unile mijloace și pricinuirī fără cale, unī din raele să s[ă] apere de dajdie, și partea lorū să să încarce la ceialtă raia. La acestea toate să s[ă] facă totdeauna luare aminte ca să s[ă] păzească dreptatea. Și de acestū felū de apărare fără cale să să facă dăpărtare, ca să s[ă] urmeze dreptatea totdeauna. Și, de vreme ce, pentru aceste toate șarturī, s'aū datū pe largū sfântă poruncă plină de milostivire la lt. 1198, la luna lui Rebiulū-Evelū ¹, la vremea Împărății a pomenitului întru fericire prea-slăvitului unchiului mieū, Sultanū Hamitū ² (căruia fie milă și ertare), care poruncă s'aū găsitū trecută în caidū, cu toate aceste mai susū zise șarturī ce sântū pricinuitoare de dresū și sporirea a zisī Țărei-Rumînești și a nizamului ei, și pricina de apărarea a multorū năpăstuirī a lăcuiitorilorū, pentru care, după mila Împărății Mele asupra tuturorū ticăloșilorū și nevoiașilorū, care să naște dinū bunătatea și iubirea de dreptate a Împărății Mele, și după împărăteasca milostivire către raiaoa ce-mī este dată amanetū de Domnulū Dumnezeū, s'aū fostū datū împărăteasca mea

¹ Astfel se capătă data exactă a hatului din 1784 (Sturdza, l. c., p. 195 și urm.).

² Abdul-Hamid.

poruncă la lt. 1206¹, înpodobită cu sfântu hatehumaiumă, coprinzătoare de cele două porunci date mai nainte, una cu sfântu hatihumaiumă, la lt. 1188, cumu s'au zisă mai susă, iară una, totu cu acestu coprinsă, la l[ea]tă 1198, vrându Înpărăția Mea și la cele pline dă dreptate zilile Înpărății Mele a să urmă asemenea aceste șarturi care să coprinde la porunca cea dată mai nainte și ca să să săvârșască răpausul săraciloră, și mai vartosu ca să s[ă] isprăvească cele spre îndreptarea și sporirea țării, urmîndu-să lăudata noimă care să coprinde la ceialtă naltă înpărătească poruncă, dă ertare de doi anî după pace, după mila și milostivirea Înpărății Mele, asupra tuturoră lăcuiitoriloră țării, iară după împlinirea ertării de doi anî să să îndrepteze cele ce au a răspunde dajdie poclonulă baeramului, și recheabiè, gîaizè și alte avatură, după șarturile ce s'au zisă mai susă, acestea însă coprindă poruncele ce s'au dată mai nainte, dară, fiindcă cu trecerea vremii s'au pricinuită la unele dintre șarturile ce s'au arătată mai susă turburare și catahrisisă², iară după cele dintre prea-puternica Înpărăția Mea și între Înpărăția roșească următoarele șarturi, ahtinamele³, are dreptate Înpărăția rosească a face mijlocire pentru memlechetulă Țării-Rumînești și ală Moldovei, pentru ačasta, spre întărirea împlinirii de acumă înnainte a ziseloră șarturi, solulă ei ce să află înă Țarigradă au arătată la prea-înnălțata Mea Poartă prină taciră, avăndă poruncă dăspre partea Înpărății lui ca să ceară adaosă la șarturile de mai nainte acestoră madele⁴ ce să voră zice înnainte.

Cumu că de acumă înnainte vremea Domnilor să fie rânduă până în șapte anî deplină, socotindu-să dină zioa ce să va orăndui Domniă, și, pe cătă nu să va arăta greșală dovedită, Domniă să nu să facă mazăli mai naintea vremii de șapte anî, iar, într'ačastă diastimă de șapte anî arătându-să

¹ Deci : 1792. Vezi actul însuși in Sturdza, l. c., p. 225 și urm. (după *Uricariul*, III, pp 131-44).

² Grec. : abus.

³ *Tratate.*

⁴ *Afaceri.*

vina, de să v[a] da știre dăspre partea Împărății Mele către solul Împărății (*șters cuvintul*) Rusii, și, de să va dovedi și să v[a] încredința că cu adevăratu este vinoyatū la greșală, numai la acea vreme să fie slobodū a-lū mazălj.

Dăjdiile, avaturī și cererī ce s'aū izvoditū dinū nou în urma senetului ce s'aū făcutū la leatū 1198, să lipsească, și după acestū temeiu să rânduiască și să așeze Domniū țării, împreună cu boerī, dările dupeste anū, și să le cisluiască după dreptate, și să aibă luare aminte cei după vremī Domniū Țării-Ruminești a avea epolipsisū¹ la anaforalele și arătările ce va face după vremī solul Rosii, atâtū de această madea a dăjdiilor, câtū și de preveleghiurile țării, și mai vartosū pentru paza șarturilorū ce să coprindū la această prea-înnaltă împărătească poruncă, pentru ca să să rădice și să lipsească catahrisisū ce s'aū întămplatū, adică la madao raelilorū ce nu dau birū, la scutelnici boerilorū, și așe ca să să ușureze greutatea aceștii dări făr' de orânduială, să nu rămīe slobodū de birū nicīunulū dinū raele, afară dinū suma scutelnicilorū ce sântū scriși dinū vechime la Visterie, ci toți de o potrivă să rădice greutatea dării, și să să zăticnească cu totulū fieșcare supărare și neodihnă către raele de spre partea tacsildarilorū² dăjdiilorū.

Și, dă vreme ce spre plata lefilorū ostașilorū dinū Țara-Rumīnească este trebuinçosū a să face o sumă de ajutorū și dăspre partea Moldoviī, aruncându-să dăjdiile deosebitū pentru aceștii, să s[ă] ocărmuiască acestea cu dreptate, după prea-înnalta poruncă ce să va da pentru această, și încă să să poruncească Domnului, cu boerī Țării-Rumīnești, pentru scoaterea câtū degrabū a ostașilorū dinū țară și pentru îndreptarea lefilorū după lunī, ce s'aū zisū mai susū.

Și, de vreme ce plata numitelorū lefi caută spre a să face tacsilū³ baniī ce sântū trebuinçoși la această, împlinindū Domnului această însărcinată datorīia lui, în urma aceștii să s[ă]

¹ Grec. : considerație.

² Încasatorilor.

³ A se încasa.

dăruiască cu milostivire către raelele Țării-Rumînești o er-tare de dajdie unŭ anŭ deplinŭ.

Cite orândueli să vorŭ face dăspre partea Împărății Mele de felurimi de sementiŭ¹, de untŭ, de oi și, înŭ scurtŭ, dă cele ce să facŭ în Țara-Rumînească, să s[ă] arate aevia suma acestora la poruncele ce să vorŭ da pentru acestia, și în-tr'acestŭ felŭ de înnalte porunci să s[ă] numească porunca și către boeri, și să citească de față, întru auzulŭ tuturorŭ, în Divanulŭ Țării-Rumînești,

Și, de vreme ce este a să face vorbă cu boeriŭ, acestŭ felŭ de cerere, orice felŭ va fi, de este puțință tacsilŭ, toată, saŭ în parte, de la țară saŭ ba, pentru ačasta rugămintea și cererea ce vorŭ face boeriŭ prinŭ marefetulŭ Domnului lorŭ să să asculte, iarŭ prețulŭ ziselorŭ orândueli să să plă-tească dăspre partea mirii, făr' de prelungire de vreme, după prețulŭ ce să politipsește, dar cu altŭ felŭ să nu să facă numbaiaoa.

Iarŭ pentru zaherea ce să cumpără pă fieșcare anŭ dăspre partea mirii, să să plătească prețulŭ după fiatu ce să va rupe pă fieșcare anŭ la schela Brăiliŭ, și, pentru ca să nu să încarce greutate la raele, căratu zahereli cărându-să angarea, celŭ după vremi Domnŭ să să silească cu cre-dință ca să s[ă] rupă fiatu zahereli la numita schelă, soco-tindu-să și chiria.

Cele după vremi înnalte porunci ce să daŭ și caută spre memlechetulŭ Țării-Rumînești să să citească întru auzulŭ tuturorŭ, la Divanulŭ Țării-Rumînești, și, după citaniia lorŭ, să să puie spre pază la condicile țării.

Dregătoriile țării să să dea la pămînteni, darŭ să fie în puterea Domnilorŭ după vremi să aleagă și să orânduiască la acelea și dinŭ Grecii cei cinstiți, și cu știință, și vred-nici acestorŭ dregătoriŭ. Și, cândŭ să v[a] întâmpla vre-o supărare dăspre partea Grecilorŭ la dregătoriile ce vorŭ fi rânduiți, cei după vremi Domni să-i mazălească și să-i pe-depsească și pă aceștiia, după cumŭ și pă pămînteni boeri, și să-i silească a întoarce înnapoi cele ce aŭ luatŭ cu năpaste.

¹ Zaherea; în Papiu.

Cîte cheltueli voru trebui pentru cheverniseala mezilurilor¹ 1 dupeste anu, să le rânduiască și să le hotărască pă fieșce anu cei după vremei Domni, împreună cu boerii Divanului, și, mai multu decâtu suma ca rânduită, să nu să mai ia, cu niclunu felu de pricinuire.

Chiverniseala spitalurilor și școalelor și podurilor și altorū asemenea pricină care să cuvinu și sântu chiiar ale țării, să s[ă] facă havalea porunca Domnului după vremei către boerii țării.

Și, dinu călugării ce nu sîntu legați la mănăstiri și Mitropolitu murindū cineva, cele ce rămînu avuția lor să nu să ceară de nimeni, ci să să facă tacsilū prinū marefetulū Domnilorū după vremei, ca unū venitū casii ce să cuvine la săraci, și la sārmanī, și la alte fapte bune. Iarū, din călugări ce sântu legați la mănăstiri, de va muri cinevași, averea lorū să să ia ca un venitū mănăstirii la care au fost închinatū.

Pentru neferii ce sântu în slujba țării dinu începutu, pentru paza ei, să-ī rânduiască Domnulū după vremei, făcându vorbă pentru acasta cu boerii pămîntenī.

Cîte moșii ale Țării-Rumînești și a Moldovii care sîntu pă numele raelilorū hrăpindu-să și stăpînindu-să cu nedreptate în Țara-Rumînească, în părțile Ghiurghiovului, i Brăilii, și Cula², și peste Oltū, iarū, la Moldova, la Ținutulū Hotinului, acestū felū de locuri hrăpite a Țării-Rumînești și a Moldovei să s[ă] întoarcă și, la înalte porunci ce să dau de aceste pricinī către cei ce să cade, să să hotărască vremea.

Și, fiindcă este dănadins voința Înparății Mele ca, după cum să arată mai susū, să să facă luare aminte ca de acumū înnainte, afară dinu neguțătorii fermanlii, cîți dinu lăcuitori părților Dunărei și din iamacī³ și alții, împotriva șarturilorū, vorū vrea să intre la aceste dooă memlecheturi și să să

¹ Menzilorilor, Poștelor.

² Turnu (Măgurele).

³ Cum s'a mai spus: agregăți la Ordinul Ienicerilor.

sălășluiască și să păgubească pă raele, să să zăticnească și să să iz[go]nească acestu felu de oameni.

De acumu înaintea câte prea-înnalte porunci să voru tri-mițe la aceste dooă țări, să fie potrivite cu aceste șarturi și cu privilegiuri și obiceiurile țărilor.

Să să săvârșească toate mijloacele și chipuri care pri-ci[nu]lesc îndreptare, sporire și bună-stare și dese-vârșitu răpausul lăcuitariloru țării ce săntu suptu acoperemintulu Împărății Mele, și să nu să sufere vre-o faptă împotriva pre-veleghiuriloru ce s'au miluitu țării printr'acastă prea-înnaltă poruncă.

Pentru această s'au datu prea-înnaltă poruncă coprinzătoare ca, după firească credința ta și după dreptatea, osăr-diia și răvna ta spre mulțumirea Împărății Mele ș. a.¹.

Iarū, către acestea, prin așăzământulu ce cu hotărâre prinū cugetu curatū s'au făcutu la Acchermen între prea-puternica Mea Împărăție și între Curtea Rosii, păzindu-să toate ponturile, așezământulu (pus în loc : trahtatulu) păcii ce s'au făcutu la București, s'au mai întocmitu și cele de mai josū arătate, adecă :

Fiindcă s'au orânduitu Domnū dintre boerii pămînteni, este priimitu și de prea-puternica Împărăție ca de acumu înaintea alegerea Domnilorū la fieșcare dintr'aceste dooă eparhiū să să facă, după vechiul obiceiū alū pămîntuluī, prinū boerii Divanuluī, care boeri, cu toții într'o chibzuire și ob-ștească hotărâre, alegându dintre boerii cei mai mari pă celū mai destoinicu pentru treapta Domnii, să arate prinū ar-zimagzarū alū lorū către prea-puternica Împărăție pă boe-rulū celū alesū. Și, de să va găsi cu cale și de către Îm-părăție aca alegere, să va așăza acelū alesū la Scaunulū Domnii, și îndată să va înbrăca și cu haină domnească. Iarū, dacă celū ales nu va fi plăcutū prea-puterniciū Împărății pentru dăstoinice cuvinte, atunci, încredințandu-să pentru acele cuvinte amîndooă Împărățiile, să să poruncască boe-

¹ V. sfîrșitul, cu recomandatii și făgăduieli Domnuluī, boierilor și cleruluī, și cu data de Gemaziul-achir (ahir) 1217, în Papiu, l. c., p. 315.

rilor de a[a]lege pre altul, care va fi mai cu cuviință. Iarū vremea stăpâniri Domnilorū, socotindu-să dinū zioa ce s'aū așazatū în Scaunul Domnii, va fi, ca și mai nainte, de șapte anī întregī, și nu să vorū scoate mai nainte de acestū sorocū. Iarū, daca, în vremea oblăduiri lorū, să va ivi vre-o vină a lorū, o va făc-o cunoscută prea-puternica Împărăție către elciu¹ rosescu, și, dovedindu-să adevărată de către amândooă Împărățiile, atunci numai să să scoată din Domnie.

Și că Domnii ce ș'aū implinitū șapte anī ai Domnii făr' de a da cu dreptū cuvântū pricină de tare neplăcere, ori către amindooă Împărățiile, sau către lăcuiori, și vorū cere boerii divaniți ai amindurora eparhiilor de a mai rămīnea acești Domni, și vorū dovedi că toți lăcuiorii de obște sântū mulțumiți de dănșii, să să orânduiască și pe alți șapte anī. Iarū, daca, din pricină de bătrânețe, ori de boală, sau de vre-o altă pricină, să vorū lepăda înaintea sorocului de șapte anī, aca lepădare făcându-să de către dănșii cunoscută prinū știrea amindurora Împărățiilor, va fi priimită.

Și că de acumū înaintea Domnii ce după împlinirea sorocului de șapte anī, ori să vorū scoate, sau să vorū lepăda, aū a scădea din treapta Domnii, și, petrecându cinstițū și cu înțelepciune, vorū fi iarăși în rândul boerilor, țăr' de vre-o dregătorie și făr' de a să mai alege a doilea de Domnū, iarū copii acestorū Domni, ori celorū scoși, sau celorū lepădați, înrându în rândulū boerilor, să să orânduiască în dregătorii ale pămīntului, și să s[ă] aleagă și dintr'ânșii Domni.

Și că, cândū să va întâmpla scoatere, lepădare, sau moarte Domnului, până să va orândui altul, oblăduirea țării să să încredințeze la vechili orânduți dinū partea boerilor Divanului.

Și că dăjdiile dupeste anū i orânduitele dări și cereri ce dinū nou s'aū întocmitū în urma leatului turcescū 1198², fiindcă s'aū stricatū și aū rămasū neșinute în seamă, în lt. crești-

¹ Ambasadorul.

² 1784.

nescă 1802, prinu prea-înnaltă poruncă înpodobită cu sfântu hatihumaiumă, de aceia cei după vremi Domni ai acestorū dooă eparhiî, avându dreptu temeiu aceiași prea-înnaltă poruncă (prin care s'au întocmitu acele prefaceri de orânduelt), să orânduiască dăjdiile și cele depeste anū dări, avându însă Domniî mare luare aminte la săvârșirea aceștii întocmiri.

Și că Domniî să dea ascultare, atâtu la cele ce li să vorū provalisi ¹ de către elciul ros[es]c, citū și la cele ce din porunca lui li să vorū provalisi de către consoliî rosești de la amândooă eparhiile, spre paza preveleghiurilor pămîntului și acestorū de acumū întocmite orânduelt.

Și că suma beșliilor să orânduiască Domniî înpreună cu boeriî Divanului după numărulū ce au fostu la lt. creștinescū 1820², și, după ce odată să va orândui suma lorū, să nu să mai adaoge nici într'unū chipū, afară numai cândū să vorū încredința amîndooă Împărățiile că este neapărată trebuință de a să adăoga. Iarū orânduiala și chipulū întocmiriî beșliilorū să să urmeze precumū să urmă înnaintea răzvrătiriî la 1^u 1820, și bas-beșlii să să orânduiască după obienuita orânduială d'înnaintea trecutiî răzvrătiriî, și, atâtū bașbeșlii, câtū și beșlii, să nu fie volnicî a să abate dinū slujbele la care dintru'ntăi au fostū orânduîți i dinū datoriiia orândueltiî lorū, sau a să întinde la trebî de ale pămîntului, ci să fie popriți cu totu de una ca ačasta.

Și că moșiile ce s'au hrăpitu dinū pămîntulū Țării-Rumînești, atâtū dupeste Oltū, câtū și de către Giurgiu i Brăila și Cula, să să dea înapoi stăpînilorū lorū; pentru care acestū pontū alū dării înapoi a acelorū moșiî să va da unū sorocū prin prea-înnalta poruncă ce are a să da către cei ce să cuvine.

Și că cei ce ș'au lăsatū patriia lorū dinū întămplarea celorū din urmă răzvrătiriî, să s[ă] întoarcă făr' de nicio po-

¹ Aduce înnainte.

² 1821, în prescripțiile chiar ale Convenției (în franțuzește, la Sturdza, l. c., p. 314 și urm.).

prială, avându-și, ca și mai înainte, dreptele lor preveleghiuri și averile și moșiile lor.

Și că pentru băntuirile și pagubile ce au încercat amândouă eparhiile din pricina răzvrătirii, să de către preaputernica Mea Împărăție apărare de dajdie de alte obișnuite dări pe doi ani, iar, după împlinirea acestui soroc, să să strângă, atât dajdiia, cât și cele obișnuite dări, fără de vre-un adaos, precum s'au întocmit, la 1° 1802, prin preainaltă poruncă, împodobită cu sfânt hatihumaium.

Și că Țara-Rumînească și Țara Moldovii, fiindcă sânt chelerii ale preaputernicii Împărății, după ce vor scoate cele pentru hrană și alte trebuințe ce urmează după trebuință a să da pe tot anul la preaputernica Împărăție, i cea ce va fi pentru trebuința amîndurora eparhiilor, lăcuiitori lor au voie de la preaputernica Împărăție să să neguțătorească după a lor plăcere cu rodirile pământului și ale mînelor lor. Iar pentru ale hrani și alte trebuințe ce să cer de la aceste doă eparhi, i pentru cumpăratoarea lor după prețul ce să politipsește, i pentru plata lor de către miria împărătească, și pentru sarcina ce privește asupra boerilor Divanului, ca să taie și să hotărască prețul acestor lucruri de ale mîncării cînd să va ivi vre-o prigonire, să să urmeze după cele de mai înainte întocmiri câte să cuprind în preainalta poruncă ce prin hatihumaium s'au dat în 1° 1802, săvărșindu-să de acum înainte cu toată osărdiia.

Și că boerii a amîndurora eparhiilor să săvărșască poruncile Domnului lor, fiind plecați și supuși în tot chipul, și Domni sânt popriți de a pedepsi pă a lor boeri după a lor voință, numai din vre-o bănuială, fără de a fi înființată și adevărată vină; iar, dovedindu-să vina, să să săvărșască osănda, după obiceiul și orându[ia]la pământului.

Și că, fiindcă din răzvrătirea ce în urmă s'au întăplat la amândouă eparhiile, s'au pricinuit vătămăre la buna orânduială a oblăduirii, dator este Domnului, împreună cu

boerii Divanului, să s[ă] osărduiască la câte privescū spre înbunătățirea acestorū eparhiī, care stă în a lorū destoinicie ¹.

Și toate acele mijloace și chipuri ce vorū fi pentru înbunătățirea lorū, să să întocmească, și făr' de prelungire să să săvârșască. Iarū, către acestea, pă lângă schimbarea întocmirii ce s'aū făcutū acumū, fiindcă s'aū hotărătū a să păzi dreptățile și preveleghiurile acestorū țări întocmai după prea-înnalta poruncă ce s'aū datū prin hatihumaiumū, adăogându-să într'ansa și ponturile aceștii schimbări, a noastră împărătească voință este de a să înnoi într'acestași chipū ca dinū l^{tu} 1217 ² înnaltă poruncă ; carea, înnoindu-să, s'aū scrisū și s'aū trimisū.

Îți poruncimū darū ție, numitule Domnū alū Țării-Rumînești, să faci cunoscută coprinderea aceștii prea-înnaltei porunci, de față cu Mitropolitu, episcopii, igumenii și toți boerii și ceilalți lăcuiitori raele, și, publicuindū dreptatea și milostivirea Împărății Mele, să-i încredințezi pe toți că, în câtă vreme, atâtū boerii, câtū și celelalte raele din Țara-Rumînească nu să vorū abate dinū calea dreaptă, săvârșindū datoriile supunerii și plecăciunii, și, supuindu-să la înnaltele porunci ce să dau, vorū fi răvârsate cu îndestulare milile și bunătățile în dreptele zile ale stăpânirii mele către toate raelile și supușii cei slabi și neputincoși, și vorū dobândi necontentitū toate câte privescū spre alū lorū răpaosū și odihnă.

Iarū tu, numitule Domnū, și cei dinū urma ta, înū câtū veți împlini datoriile supunerii voastre și buna cunoștință a împărăteștilorū noastre către voi mari faceri de bine, și veți săvârși și veți împlini toate câte să cerū prinū mai susū-arătatele împărăteștile noastre porunci, să fiți încredințați că, de nu să va arăta vre-o greșală a voastră, dovedită și bine cunoscută, pricinuitoare de scoaterea și schimbarea voastre,

¹ *Despre Regulamentul Organic ce se va face („et ces mesures feront l'objet d'un règlement général pour chaque province, lequel sera mis immédiatement à exécution“ ; Sturdza, l. c., p. 317), comunicația turcească se ferește de a pomeni ceva.*

² 1802.

nu veți avea grijă de scoatere, și veți rămînea în Domnia Țării-Rumînești, precum s'au zis. Și, nu numai de către Împărăția Noastră să voru păzi toate mai sus-arătatele ponturi ale preveleghiurilor spre liniștirea și răpausul țării (care s'au dat încă din zilele prea-fericitului strămoșului nostru Sultan Mehmet³, ci să va face și toată silința de a nu să strămuta cătuși de puțin și din partea marilor miei Viziri și slăviți dregători ai Împărăției Mele. Și încă și cei ce lăcuesc înprejur, pă lângă Dunăre, dăncol și dăncoăce, mari și mici, să nu îndrăznească a face vre-o urmăre împotriva aceștii întocmiri; iar, cându împotrivă voru îndrăzni, dăndu-să de știre, să voru pedepsi. După ce daru veți face cunoscută cu încredințare, tu, numitul Domn al Țării-Rumînești, către toți boerii și ceilalți pămînteni ai țării coprinderea aceștii împărăteștii noastre porunci, să-i povățuești și să le poruncești a fi rugători napristen pentru îndelungata viață și neclintita stare a Stăpînirii Mele, ferindu-te de oricé urmăre împotrivă. Așa să știți, și fiți încredințat la semnul Mie⁴ cel^u sfânt.

Scrisu la sfârșitul sfântului Ramazan, l^u 1242².

La 12 Octombrie 1826 consulul prusian din București arată că Grigore-Vodă Ghica e vesel, ca și cum i s'ar fi adus la cunoștință învoiala ruso-turcă, care se încheie însă numai la 7 ale lunii după stilul nou. Siguranța că s'a iscălit convenția o avură cercurile bucureștene numai la trecerea atașatului de ambasadă frances, marchisul de Valmy, care ducea, către sfârșitul lui Octombrie, o copie autentică a acestui act la Paris. Același consul știe la 26 de clausa alegerii Dom-

³ E fabula privilegiilor date Țării-Românești de Mohammed al IV-lea (1687). Ea a fost născocită cu prilejul negocierilor păcii din Chiuciu-Cainargi, cînd boierii știură, pe această basă „istorică“, și cu ajutorul Rusiei biruitoare, să smulgă cea d'întăiu recunoaștere de drepturi. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 537.

⁴ Jos, în dreapta: S'au proclimat și este întocmai: Răd[u]c[anu] Stol[n]cu. Acesta a păstrat și alte acte.

nului de către boieri și crede că mai este una care dă voie acestuia a-și hotări ce reședință voiește. Solii turci cari se întorceau de la Akkerman, «murahasi», erau abia pe la sfârșitul lui Novembre la Focșani (sosesc la 20); de aici trecură grăbiți spre Constantinepol, prin Silistra ¹.

Hatiumaiumul fu comunicat numai Divanului domnesc, în taină. Aceasta se făcuse acum la 24 Maiu, căci altfel nu s'ar fi discutat atunci, la Mitropolie, în trei ședințe, dreptul lui Beglicgi-Aga, venit cu firman, de a strînge oile de *mumbai* ². Sosise, în adevăr, la 19 ale lunii, și la 27 el era «publicat». Consulii îl discutau în Iulie ³. În Novembre Alecu Filipescu-Vulpe, Iordachi Filipescu, Ștefănică Bălăceanu și Alecu Vilară lucrau acum la proiectul de reforme ⁴. Influența consulatului rusesc ajunsese covârșitoare, și ea aduse scoaterea fiului mai mare al lui Ghica din dregătoria de Ban ⁵.

În ce condiții s'a făcut «publicarea» în București, nu știm. În Iași însă, hatisheriful fu dus la mănăstirea Galata. De acolo-l iea fiul lui Ioan Sandu Sturza, beizadeaua Iorgu, cu alaiu. Domnul îl primește încunjurat de boieri. Divan-Efendi, secretarul turcesc, îl cetește. Consulul frances Lagan spune că impresia a fost mare («une grande sensation»), nu pentru înnoirile ce se dădea în vileag, ci pentru că nu era vorba de înlăturarea lui Vodă, și poftele de Domnie trebuiau deci amîinate. Acest agent diplomatic caracterizează hatul foarte bine, spunind că «nu era decît o repețire

¹ Hurmuzaki, X, pp. 378-9, 381; *Acte și fragmente*, II, p. 719, n-le 1, 2.

² Hurmuzaki, X, p. 417, no. DII.

³ *Ibid.*, pp. 418-20, n-le DIV-V și anexele.

⁴ *Ibid.*, p. 431.

⁵ V. izvorul arătat în nota următoare, pp. 348-9.

a celui din 1802, cu adausul tratatului din Akkerman¹. Aici cererea de 30.000 de oi, «după moda veche» fu răspinsă, cu ajutorul consulului rusesc.

¹ «Ce hatti-chérif n'étant qu'une répétition de celui de 1802, avec l'addition du traité d'Ackerman»; M. Demetrescu, in *Archiva societății științifice și literare din Iași*, VII, pp. 345, 347-8.

VIII.

ACTE PRIVITOARE LA MOȘIA COMARNIC.

(După copiile din archiva d-lui G. Gr. Cantacuzino)

I.

Cu mila lui Dumnezeu Io Mihnea Voevod și Domn al Țerii-Românești, fiul marelui și prea-bunului Alexandru Voevod, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domniei Mele boierilor Domniei Mele Banului Udriște și Postelnicului Staico, și fiilor lor cîți Dumnezeu li va dărui, ca să li fie lor satul Comarnicul, cu tot hotarul, pentru că au fost a lor veche și dreaptă ocină de la părinți. Iară semenele lor să se știe, vechile hotare de spre partea Cornului, unde era mai de nainte vreme Valea-Hiarălor, până la Frunzu, și până în Prahova, la Corn. Iară dupe aceia Udriște Banul și Stoica Postelnicul au avut pîră înaintea Domniei Mele cu mănăstirea de la Mislea și cu megieșii de la Corn, anume : Mircea, și Albu, și Stănciucu, și Vlad, și cu cetașii lor ; și așa grăiau acești de mai sus numiți megieși și mănăstirea de la Mislea ca să iea ei din moșia Comarnicul mai mult decît au ținut până atunci și să li să iea lor curăturile lor. Drept aceia și Domnia Mea am căutat și am judecat dupe dreptate și dupe lege, cu toți cinstiții boeri ai Domniei Mele, și am dat Domnia Mea megiașilor de la Corn și călugărașilor de la mănăstirea Mislea lege doispzece boieri să jure ca să treacă de vechile hotare, precum au zis ei, cu cei 12 boeri, și atunci să iea mai mult din această pomenită moșie. Iară megieșii de la Corn și călugării de la Mislea nu au putut să iea jurămîntul nici de cum, și au rămas numiții megieși și călugării de la Mislea de jurămînt

înnaintea Domniei Mele. Deci am dat și Domnia Mea boierilor Domniei Mele, lui Udriște Banul și lui Staico Postelnicul, ca să li fie lor satul Comarnic, ce s'a zis mai sus, moșie vecinică stătătoare, lor și filor lor, nepoților și strănepoților, și de nimenea neclătită, dupe zisa Domniei Mele. Iată și martorii am pus Domnia Mea pe boierul Mitrea, Mare-Vornic, și Ivașco, Mare-Logofăt, și Dumitru, Mare-Spătar, și Constantin Frangopulo, Mare-Vistier, și Radu Comisul, și Horvat Stolnicul, și Gonțea Păharnicul, și Danciul, Mare-Postelnic; și ispravnic Mitrea, Marele-Vornic. Și am scris eă, Hristodol, în Scaunul orașului București, luna Iunie 4, anul 7089 [—1581].

II.

După luminată poruncă a Prea-Înnălțatului nostru Domn Grigorie Ghica Voevod, aă avut judecată înnaintea noastră dumnealui fost Mare-Sărdariu Tănase cu Rumini din sat din Comarnic, județul Prahova, anume: Stan Cojocariu Pircălabul, și Stan Bleju, și Vlad Măzgureanu, și Burlă Cernat, pentru muntele Floreiul, de pe lângă apa Prahovei, zicînd dumnealui Sărdarul Tănase cum că are parte în acel munte, de la boierii Filipești, și că cei de mai sus numiți sătenii și cu cetașii lor din Comarnic nu-l îngăduie ca să stăpînească muntele. S'aă întrebat și cei de mai sus ziiși Comărnicenii, ce aă să răspunză, și ei aă răspuns că acel munte Floreiul este al lor de moștenire și că cu nedrept l-aă călcat boierii Filipești. Am cerut Comărnicenilor cărți doveditoare că muntele este al lor, și nu aă avut nictu carte să arăte. Iară dumnealui Tănase Sărdariul ni-aă înfățișat zapis din anul 7164 [=1655-6], a lui Dumitrașcu Căpitanul din Gherghița, în care scrie că aă vîndut răposatului Pană Spătarul muntele Floreiul de pe lângă apa Prahovei; ni-aă mai arătat încă și un hrisov, cu anul 7048 [1539-40], al răposatului Domn Radu Voevod, fiul Radului Voevod cel Mare, prin care dă în stăpînirea lui Mihnea Vistierul partea din muntele Floreiul a fraților lui, Radu și Vlad.

Din care cărți s'aŭ dovedit că oamenii din Comarnic nicio treabă nu aŭ cu muntele Floreiul, ci că este bună dreptă a lui Tănase Sărdariul cu părtașii lui.

Deci, după cercetarea judecații ce am făcut, am dat cartea noastră de judecată dumnealui Tănase Sărdariul, ca să-și stăpînească partea sa din muntele Floreiul cu pace din partea sătenilor comarnicenii, pentru că așa am găsit noi cu cale și cu dreptate. Aceasta scriem.

1751, Iunie 20.

Barbu Văcărescu, Mare-Ban; C. Năsturel, Mare-Vornic; Constantin Brîncoveanu, Mare-Logofăt; Ștefan Văcărescu, Mare-Vistier.

III.

Adecă eu, Crăciun, dat-am credincios zapisul mieu la cinstită mina dumnealui Mihaiu Cantacuzino, Mare-Vistier, precum să se știe că, avînd eu un munte în județul Prahova, ce se numește Gegul, și care se hotărăște pe de-o parte cu munții mănăstirii Sinaia, iar, pe de alta, cu un munte al dumisale numit Știna-Doamnei, și, pe de altă parte, merge până în vadul Prahovei, și avînd eu acum nevoie de bani, iar dumnealui protimisindu-se de a-l cumpăra, i l-am vîndut dumisale pe bani gata, taleri 300, din hotar până în hotar, așa precum sînt semnele puse de hotarnici. Am mai dat încă dumisale și zapisele cele vechi, iar dumnealui mi-aŭ dat toți banii de mai sus ziși deplin în mina mea. Drept aceia am dat și eu acest credincios zapis al mieu, ca de acum înaintea să aibă a stăpîni acest munte dumnealui și coconi dumnealui în bună pace de către mine și de către toți neamul meu. Pentru că am vîndut dumisale de bună voia mea. Și, pentru mai adevărată credință, am iscălit cu mina mea, fiind fața și alți boieri marturi, cari se vor iscăli.

Iulie 7, 1752.

Crăciun, copil-din-casă, adeverez.

IV.

Prin acest al mieu credincios zapis încredințez la mîna vărului mieu Mihaiu Cantacuzino, Mare-Vistier, cum să se știe că, avînd noi 6 munți ce ni-au rămas nouă de la părinții noștri, anume Zamora și Manole Vornicul..., care se află în județul Prahova, și, fiindcă acești munți neîmpărțiți i-am stăpînit pînă acum de-avalma noi cîteși trei, adecă o parte am ținut-o eu, alta văru-mieu Mihai și alta fii răposatului unchiu-mieu Pirvul Cantacuzino, fost Mare-Postelnic, anume avînd eu nevoie de bani, mi-am făcut partea mea din acești munți vînzătoare, și, protimisindu-se dumnealui, și ca rudă a mea, m'am învoit cu dumnealui de bună-voia mea, și i-am vîndut partea mea, adecă a treia parte, cît mi se cuvine mie din fiecare munte, pe bani gata, taleri 180, pe cari bani i-am și primit deplin în mîna.

Deci să aibă dumnealui să stăpînească în pace, atît de către mine, cît și de către ceilalți veri ai miei, și a tot neamului mieu, și dumnealui, și coconii dumnealui cîți Dumnezeu îi va dărui. Și, cînd s'au făcut acest zapis, s'au aflat la această învoială și alți boieri mărturie, cari se vor iscăli. Iar, pentru mai adevărată credință, iscălind, mi-am pus și pecetea spre dovadă.

Martie 5, 1759.

(Pecetea.) Șerban Cantacuzino, vînzător.
Anastasia, soția sa, vînzătoare.

V.

Adecă eu, Nicolae Argintoianu, fost Mare-Șetrar, împreună cu soția mea Păuna, fiica răposatului Tănase, fost Mare-Păharnic, încredințăm cu cartea noastră la mîna preaiubitorului de Dumnezeu episcop Antim, precum ca să se știe că, avînd răposatul socru-mieu o moșie în județul Prahova, adecă a patra parte din Comarnic, și cu munții ce se numesc Floreiul, pe jumătate, care este Slomna și Gur-

guiata, și Pietricioaia, și Smeura, și Fața, și Dosul, și Turda, și Beleile, și Podurile, împreună și cu Rumîniî, cît se va alege partea socru-mieû, toate acestea le-a fost pus răposatul socru-mieû zălog la Prea Sfinția Sa, încă din anul 1751, dîndu-i și zapisele, și cărțile, și și alte hîrtii vechi ce mai avea pentru această moșie, pentru talerî 1.500, și cu dobînda lor, cîte două la zece. Iar, după moartea lui socru-mieû, mai trecînd încă [anî] și, neputînd eu să o scot din zălogire, îndoindu-se banîi, după depărfarea vremii, cari banî se adunaû la 3.000 [de] talerî, și nedîndu-mî mîna de-a o mai scoate, din buna noastră voință am vîndut-o Prea Sfinției Sale, lăsînd-o să-î fie stătătoare pentru acești banî. Iar Prea Sfinția Sa a spart zapisul de datorie al socru-mieû. Decî să aibă Prea Sfinția Sa a ținea și a stăpîni această de mai sus zisă moșie, cu Rumîniî și cu munții, în bună pace, din partea mea și a tot neamului mieu; iar, dacă se va tîmplă să se mai găsească și alte niscareva cărți vechi, adecă zapise, scrisori și hrisoave a acestei moșii și munți, afară din cîte aû fost dat socru-mieû Prea Sfinției Sale, să am a le da și pe acelea. Iar, de vor rămînea, saû la mine, saû la altcareva din neamul mieû, să rămîie tără de nicio tărie. Și, pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit amîndoi, puindu-ni și pecețile noastre spre încredințare.

Ianuar 20, anul 1762.

(Pecete.) Nicolae Argintoianu, fost Mare-Șătrar. (Pecete.) Păuna Argintoianca, adeverez.

VI.

Prin această carte carte a mea încredințez la mîna dumnealui Mihaiû Cantacuzino, Mare-Vistier, precum să fie știut că, la anul 1751, imprumutînd eu pe răposatul Tănase Păharnicul cu talerî 1.500, cu zapis și cu dobîndă, pentru cari banî mi-aû fost pus zălog moșia sa de la Comarnic, din județul Prahova, a patra parte ce se cuvenia lui, împreună și cu munții, adecă Floreiu jumătate, ce este la Slom, și

Petriceaua, și Smeura, și Fața, și Dosul, și Turda, și Be-leile, și Podurile, și, afară de acești munți, și mai sus zisa moșie a patra parte, peste hotarul Comarnicul, și cu toate zapisele vechi și hrisoave, și, trecînd la mijloc an [], nu mi-aŭ dat bani. Tîmplîndu-se, apoi, să moară Tănase Pă-harnicul, aŭ rămas bani miei neplătiți, cari, socotîndu-se pînă la moartea lui, s'aŭ adunat, capete și dobîndă, talerî 3.000. După aceia am mai îngăduit pe moștenitorii lui, adecă pe fie-sa, Păuna, și pe soțul ei, Nicolae Argintoianu, încă an [], și, neavînd să-mî înapoieze bani, mi-aŭ lăsat munții de mai sus ziși și cu moșia, ca să le stăpînesc eŭ de-a pururea, după cum și zapisul arată. Care moșie și munții făcîndu-le și eŭ vînzătoare, și protimisîndu-se dum-nealui Mihaiŭ Cantacuzino, Mare-Vistier, ca un vechiŭ moș-tean al munților din Prahova, și părtaș și vecin acestor moși, m'am învoit cu dumnealui pe banî gata talerî 2.000, adecă două mi, cari banî mi i-aŭ numărat deplin în mînă. Asemenea și eŭ i-am dat dumnealui zapisul Șetrariului Ni-colae Argintoianu și toate cărțile și hrisoavele vechi. Drept aceia să aibă dumnealui și coconi dumnealui, cîți Dumnezeŭ îi va dărui, să stăpînească cu pace, atît din partea mea, cît și de către tot neamul mieŭ. Și, spre mai adevărată credință, m'am iscălit mai jos, puîndu-mî și pecetea. S'aŭ mai iscălit și alți boieri martori.

Ianuar 13 (23?), 1762.

(Pecetea.) Antim episcop, adeverez.

Nicolae Argintoianu, mărturi.

VII.

Din luminată poruncă a Prea-Înnălțatului nostru Domn Alexandru Scarlat Ghica Voevod, vătaful de aprozi a înfă-țișat înnaintea judecății pe Ioan unchiașul, Petru (?) și Neagu Buligă, și Stoica Cojocarul, și Radu Negroiu, vechil și altor sătenî din Comarnic, județul Prahova, și am cercetat jalba ce aŭ dat Prea-Înnălțatului Domn, zicînd că ei aŭ un munte

de cumpărătoare de la Răuţă Braşoveanul, anume Floreiul, în acel judeţ Prahova, şi că au pierdut zapisul de cumpărătoare, iar că muntele l-au stăpînit ei, vînzînd venitul lui egumenului de la mănăstirea Mărgineni, şi că, de opt ani încoace, au zis că acest munte s'au călcat de dumnealui Vornicul Nicolae Dudescu şi de dumnealui fost Mare-Clucer Filipescu. Apoi, fiind de faţă şi dumnealui Clucerul Filipescu şi vechilul dumnealui, Vornicul Dudescu, au răspuns cum că acest munte Floreiul, împreună şi cu alţi munţi de-acolo, şi cu satul Comarnic, sînt ale dumnealor, arătîndu-ni vechilul dumnealui Vornicului şi o carte de judecată, iscălită de marii boieri şi întărită de răposatul întru fericire Domn Scarlat Ghica Voevod, prin care se dovedeşte că, această moşie şi munţii fiind fost vîndute de răposata Spătăreasa Stanca către fostul episcop Antim, în preţ de 70.000, împreună cu acea judecată, le-a răscumpărat părintele Clement Dudescu, şi o carte de alegere a acelor munţi, care se vede că din porunca domnească s'a făcut la faţa locului, fiind iscălită şi de Bunea, fost Logofăt de Vistierie, şi de Gheorghe Mihalache, şi Vasile, vătaf de plaiu. Cari aceşti săteni fiind fost de mai înainte vreme clăcaşi ai neamului dumnealui, înainte de a fi iertaţi, erau volnici de a se hrăni pe zisa moşie, cari, de la o vreme, rămîind şi datorî din dările lor, au fost luat voia de la stăpîniî moşiei de au vîndut venitul aceluî munte, arătîndu-ni pentru aceasta dumnealui Clucerul şi diata tatăluî său Grigorie Filipescu, fost Mare-Clucer, din anul 7246 [1737-8], prin care arată că muntele Floreiul este al dumnealor şi ca să nu mai îngăduie pe clăcaşi de a mai vinde venitul. S'au mai văzut încă şi la mîna dumnealui Mihaiu Cantacuzino, Mare-Vistier, cărţi tot pentru muntele Floreiul, adecă un hrisov din anul 7048 [1539-40], al răposatuluî Domn Radu Voevod, fiul Raduluî Voevod cel Mare, cu care acest hrisov dă în stăpînirea luî Mihnea Vistierul partea din muntele Floreiul a fraţilor luî, Radu şi Vlad ; şi un zapis cu anul 7164 [-1655-6], al luî Dumitraşco Căpitanul din Gherghiţa, în care scrie că au vîndut răposatuluî Pană, Mare-Spătar, muntele Flo-

reiu de pe apa Prahovei; și o carte de judecată cu anul 1751, din zilele răposatului Domn Grigorie Ghica Voevod, iscălită de marii boieri, în care scrie că și atunci s'au judecat Rumîniî din satul Comarnic cu Tănase Sărdarul pentru aceștiași munte Floreiul. Și, după cercetarea ce aă făcut, văzînd cărțile de mai sus și că sătenii n'au avut nicio carte să arate, aă dat muntele Floreiul în stăpînirea lui Tănase Sărdarul, ca să-l stăpînească el și cu cetașii lui. Aă mai zis numiții sătenî cum că muntele ce cer ei este altul, iar nu acela pe care îl stăpînesc boierii; însă din cartea de judecată cea din zilele răposatului Domn Grigorie Voevod, de cînd s'au judecat Tănase Sărdarul cu dînșii, se vede că pentru acest munte a tost judecata; și atunci ei nu s'au jăluit că alt munte este al lor. Și, pentru aceia ce încă mai arătaă boierii, cum că acest munte li este lor de cumpărătoare, afară de moșia cea de moștenire, se dovedește din zapisul vînzării acestui munte, ce aă arătat fost Mare-Vistierul, că l-aă cumpărat boierii de la alți oameni, precum și din niște alte zapise ale lor, cu care aă fost vîndut venitul, după vremi, mănăstirii Mărginenii. După diata răposatului Grigorie Filipescu, fost Mare-Clucer, se dovedește că acest munte aă fost lăsat de boieri pentru hrana acestor oameni, fiind clăcași, precum nici ei n'au putut tăgădui că aă fost clăcași.

Deci, după zapisele ce se văd la mîinile boierilor, după diata Clucerului Grigorie Filipescu și după cărțile de judecată, s'au cunoscut că acest munte este al boierilor, și rău se pornesc acești oameni, după cum s'a dovedit și din judecățile de mai sus. Hotărîm ca boierii să stăpînească cu bună pace muntele Floreiul.

Această pricină însă s'a mai fost cercetat și cu Marele-Vornic Dudescu și cu Clucerul Filipescu, precum se arată din cartea de judecată ce s'a dat la mîina dumnealor, dar, pentru că în acest munte sînt patru părți, adecă una care a fost a Stancăi Spătăresei, pe care astăzi o stăpînește dumnealui Vornicul Dudescu, și o parte a dumnealui Clucerului Filipescu, care este închinată la mănăstirea Mărgi-

neni, iar celelalte două părți care au fost ale Păharnicului Tănase, fiindcă le stăpînește dumnealui Mihaiu Cantacuzino, fost Mare-Vistier, am dat la mîna dumisale această carte spre dovadă, ca să fie apărât din partea clăcașilor și să-și stăpînească părțile sale în bună pace. Aceasta scriem.

Maiu 17, 1768.

Constandin, Mare-Vornic; Pîrvu Cantacuzino, Mare-Ban; Iordache, Mare-Vistier; Radu, Mare-Vornic; Nicolae, Mare-Păharnic.

VIII.

Al Ungrovlahiei Grigorie adeverez.

Prin acesta adevărat al mieu zapis, încredințez la mîna Prea-Luminatei noastre Doamne Ecaterina, a Prea-Înnălțatului nostru Domn Alexandru Ioan Ipsilant Voevod, precum să se știe că, avînd eu a patra parte din moșia Comarnicu, precum asemenea și din sat a patra parte, și încă și din muntele Floreiu tot a patra parte, care aceste părți fiind din vechime ale mătușe-mi, răposata Stanca Spătăreasa, le vindea după vreme răposatului episcop Antim al Buzăului, pe cînd era egumen la mănăstirea Mărgineni. Și, aflînd răposatul tată-mieu, a cerut protimisis, ca mai de aproape rudă ce era cu Stanca Spătăreasa, și prin dare de bani au răscumpărat aceste părți, adecă din moșie, din sat și din munți. Pe care aceste mai sus zise părți de a mea bună voie le-am vîndut Luminăției Sale, în lei 1000, adecă una mie, primind toți banii deplin în mînă.

Deci, atît Luminăția Sa, cît și luminatele odrasle ale Luminăției Sale să aibă a stăpîni cu pace din partea mea, cum și din partea a tot neamului mieu, ca dreaptă și bună cumpărătoare a Luminăției Sale. Și, spre mai adevărată credință, am întărit zapisul acesta cu iscălitura mea, fiind și alți boieri marturi, cari și-au pus iscăliturile.

1775, Martie 25.

(Pecetea.) Nicolae Dudescu, fost Mare-Vornic, vînzător.

Nicolae Știrbei, martur.

Dimitrie Ghica, martur.

Pană Filipescu, fost Mare-Logofăt.

IX.

Din luminată poruncă prea-înnălțatului nostru Domn Alexandru Ipsilant Voevod, vătaful de aprozi aŭ adus la judecată pe Stoica Cojocarul, și Stroia Gogul, și Gheorghe al Popi, și Cîrstea Buturugă, și Radu lui Dulamă și cu toți cetașii lor, Rumîniî din satul Comarnicul, județul Prahova, împreună cu vechilul prea-luminatului ghegeneral-măior Mihaiŭ Cantacuzino și al dumnealui Mare-Vornic Nicolae Dudescu, și al dumnealui Mare-Logofăt Pană Filipescu, d'impreună și cu epitropul mănăstirii Colțea, zicînd numițiî Comărniceanî cum că tot hotarul satului Comarnicu, și cu munțiî de acolo, este moșie veche a lor, de la moși, de la strămoșiî lor, fără ca să știe ei să fi fost stăpînită vredodată de către nimenî alt, decît de neamul lor. Iar acum, pe de o parte, cere stăpînire luminatul ghegeneral-maior, iar, pe de alta, dumnealui Vornicul Nicolae Dudescu și dumnealui Marele-Logofăt Pană Filipescu, precum și mănăstirea Colțea. Și, întrebînd noi pe numițiî sătenî de aŭ să arate cu ce dovedesc stăpînirea lor, iar ei ni-aŭ arătat un zapis din anul 7231 [=1722-3], iscălit de Popa Voicu și de alți nouă sătenî din Comarnic, în care zapis scrie cum că, muntele ce se numește Floreiul fiind zălogit la mănăstirea Mărginenî, iară ei, mai avînd nevoie de bani, s'aŭ dus la egumenul Corneliu și aŭ mai luat cu împrumutare încă 40 [de] talerî, și să aibă [mănăstirea] să mai stăpînească încă cinci anî, și apoi să rămîie muntele iarăși al lor. Aŭ mai arătat ei și un alt zapis, cu anul 7236 [= 1727-8], iscălit tot de Popa Voicu din Comarnic, și cu alți sătenî, asemenea la mîna egumenului de la Mărginenî, în care scrie că, cei mari (*sic*) și cu munțiî fiind de moștenire, le lasă fiilor săi. Din această împărțeală, de și s'a dat, se vede că a rămas a se stăpîni satul acesta, Comarnicul, de patru stăpîni, adică de doi Cantacuzini și de doi Filipești, și anume : dumnealui Vornicul Nicolae Dudescu și cu mănăstirea Colțea, partea Cantacuzinilor, iar ghegeneralul și dumnealui Logofătul Filipescu, partea Filipeștilor. S'a mai văzut încă și o carte de jude-

cată, cu anul 1751, în care se vedează cum că, pe acea vreme stăpînindu-se partea Voichiței Filipeasca de Atanasie Păharnicul (care parte o stăpînește astăzi ghegeneralul), avea judecată [Voichița] cu oamenii din Comarnic pentru muntele Floreiul.

Întrebînd dar noi pe Comărniceii ca să arate cu ce dovezi șer ei să stăpînească acel munte, ei n'aŭ avut să arate nicio carte sau dovadă, decit numai prin graiŭ ziceau că este al lor. Așa dar boierii hotărăsc ca Comărniceii să nu se întinză mai mult de a mai cere stăpînire pe acel munte. S'a mai ivit apoi și o carte de judecată a marilor boieri, cu anul 1768, în care se zice că oamenii din Comarnic s'aŭ plîns asupra dumnealui Vornicul Dudescu și a celorlalți boieri stăpîni ai muntelui Floreiul, zicînd că acest munte este al lor de cumpărătoare de la Răușă Brașoveanul, și că tot ei l-aŭ stăpînit, încît ei vindeau venitul lui la mănăstirea Mărginenii; dar că de opt ani încoace-l călcau numiții boieri de mai sus. Și, făcîndu-li-se și atunci întrebare de aŭ ei niscalva cărți sau dovezi, ei aŭ răspuns că le-aŭ pierdut, și iarăși, dupe cărțile și dovezile ce s'aŭ văzut la boierii stăpîni, s'aŭ dat muntele ca să fie supt stăpînirea lor, iar Comărniceanii să nu mai aibă niciun amestec.

Asemenea s'aŭ mai văzut și la dumnealui Vornicul Dudescu o carte de judecată și alta de hotărnicie, în care se arată că, atît satul Comarnicul, cît și muntele Floreiul și alți munți, sînt drepte moșii ale boierilor Cantacuzinii și Filipescuștii, și că oamenii din Comarnic, nu numai că nu aŭ vre-o parte în moșia Comarnic sau în munți, dar încă se văd că aŭ fost și Rumîni ai numiților boieri de neam. S'au mai văzut încă și la dumnealui Logofătul Filipescu o diată a răposatului tatălui său, care zice că, muntele Floreiul fiind al acestor două neamuri de boieri, ei, pentru slujbele ce le făceau oamenii din Comarnic, li dedeau venitul acestui munte ca să li fie pentru hrana vitelor lor, iară nu ca să-l aibă supt stăpînirea lor de moștenire. S'aŭ mai văzut asemenea și la mănăstirea Colțea cărți domnești, prin care se dă voie mănăstirii ca să ia dijmă și clacă de la oamenii ce sînt așe-

zați pe partea mănăstirii din moșia Comarnic. Deci, după cărțile și dovezile ce s'au [arătat], fiind muntele Floreiul zălogit la mănăstire pe soroc de 22 [de] ani, din cari trecînd ani 16, și sătenii mai avînd iarăși nevoie de bani, au mai luat cu împrumutare tal. 40, și au mai zălogit muntele încă pe patru ani, și ca să aibă mănăstirea a mai stăpîni încă zece ani înainte, și apoi să rămîie al lor.

Și iar au mai scos și alt zapis, cu anul 7242 [= 1733-4], al lui Cosma, egumenul de Mărgineni, care scrie, în mîna tuturor sătenilor din Comarnic, cum că s'au învoit cu dinșii ca să fie al mănăstirii muntele Floreiul pe 14 ani, cîte 12 taleri pe fiecare an, iar, împlinindu-se sorocul acesta, să nu mai fie volnicî [sătenii] a-l vinde altcuiva decît iarăși mănăstirii. Cari munți se vindeaū spre pășunare în acei ani. Iar acele zapise se văzură rupte și neavînd nici-un temeiū. Apoi iarăși i-am mai întreat dacă mai au ei alte cărți sau dovezi și să ni arate, și ei au zis că au avut multe, dar că s'au fost pierdut în vremea de războiū.

Am întreat apoi și pe boierii cari cereaū stăpînire, să ni arate cu ce dovezi cer ei. Și, mai întiū, ni-au arătat vechilul luminatului ghegeneral-maior un hrisov cu anul 7048 [= 1539-40], al Radului Voevod, în care se zice ca să aibă să stăpînească Mihnea Vistierul în muntele Floreiul partea frăține-săū Radu și partea frăține-săū Vlad, pentru că l-au cumpărat. Au mai scos și un alt hrisov, cu anul 7089 [= 1580-1], al Mihniū Voevod, în care se zice că să stăpînească Udriște Banul și Staico Postelnicul satul Comarnic, cu tot hotarul lui, pentru că li este lor moșie veche de la strămoși. Și iar au mai scos un hrisov al lui Mateiū Voevod Basarabă, cu anul 7151 [= 1642-3], care zice că să aibă să stăpînească Pană, fost al doilea Postelnic, fiul Stolnicului Dumitrașcu Filipescu, toată partea de moșie din satul Comarnic, și cu Rumîniū cîți se vor alege partea moașei lor Ilincăi. Și iar au mai scos și alt hrisov, cu anul 7158 [= 1649-50], tot al lui Mateiū Voevod Basarabă, în care scrie că Dumitrașcu Stolnicul Filipescu și cu fiul său Pană Logofătul au cumpărat de la jupănesa Ilinca a patra parte

din Comarnic, cu Rumîniî și cu tot venitul cît se va alege, în preț de 200 de galbeni, și că aceasta este afară de altă a patra parte, tot din Comarnic, împreună cu Rumîniî și cu venitul cît se va alege, partea pe care o țin numiții boieri de la strămoșii lor. Aū mai scos apoi și un catastih din anul 7176 [= 1667-8], care catastih pe fiecare față de foaie se vede iscălit și pecetluit de Doamna Elena Cantacuzino și de cei cinci fii ai săi, anume : Drăghici, Șerban, Mihail, Mateiū și Gheorghe Cantacuzino, în care catastih arată împărțeala casei sale, și zice că satul Comarnicul, cu veciniî 262, și satul Breaza și Secăriile cu veciniî, [cum s'a] văzut la mîinile boierilor stăpîniî, se vederează că sînt 236 de ani de cînd merge stăpînirea din neam în neam în aceste două neamuri de boieri. Iară.oamenii din Comarnic se vede cum că ei, nu numai că nu aū vre-o parte în moșia Comarnic sau în munții, dar că aū fost încă și clăcași la neamurile pomeniților boeri pînă în zilele lui Constantin Voevod Mavrocordat, cînd atunci s'aū dat voie de a se răscumpăra Rumîniî, și, de și s'aū răscumpărat ei, se vede însă că și-aū răscumpărat numai capetele lor și pe ale copiilor lor, iar nu și moșia. Și mai ales că nici se vede vre-o carte ca să fi avut ei vre-odată parte în această moșie Comarnicu și în munții, decît acele zapise ce s'aū arătat dintru întiiū ; care, cu toate acestea, fiind iscălite (?) de dînșii, nu pot se aibă nicio dovadă sau mărturie vrednică de credință ; și, chiar de ar fi și avut, iarăși se dovedește, din diata răposatului tatălui dumnealui Vornicului Filipescu, care zice că, pentru slujbele lor, se lasă de către boieri acești munți pentru pășunea vitelor lor, nu însă ca să aibă și stăpînire.

Drept aceia s'a hotărît de judecată ca să stăpînească numiții boieri și pomenita mănăstire în pace și nesupărați de către oamniî din Comarnic, atit părțile ce le aū în Comarnic, cît și ale munților ce țin fiecare.

1776, Fevruarie 13.

(Iscăliți:) Grigorie al Ungrovlahiei ; Dimitrie Ghica, Mare-Ban ; Nicolae Știrbeiū, Mare-Vornic ; Badea Știrbeiū, Mare-

Vornic ; Radu Văcărescu, fost Mare-Vornic ; Ioan Iulianò, Mare-Logofăt ; Ștefan Pîrscoveanu, fost Mare-Logofăt ; Ianache Văcărescu, Mare-Vistier.

X.

Adecă noi, săteniî din satul Comarnicu, din județul Prahova, dăm acest zapis al nostru la cinstita mină dumnealui Mare-Vistieriî Ianache Văcărescu, precum să fie știut că, apucîndu-ne pe noi ca să facem clacă și dijmă pe moșia Comarnicul, care este domnească, cumpărată, iară noi pricinuind că avem parte de moșie în Comarnic, și că sîntem și moșnenî, iară nu lăcuiitori acolo, nu am dat nici clacă, nici dijmă. Pentru care apucîndu-ne dumnealui ca să se judece cu noi, ne-am rugat de ni-aî dat soroc, ca pînă la Crăciun să avem să aducem hrisoavele, zapisele și cărțile ce vom avea. Iară pînă atunci să nu avem nicîo supărare, nici pentru adeturile moșiei. Și atunci, aducînd cărțile noastre, să ne judecăm, și, de vom avea drept, să avem să luăm moșia supt stăpînirea noastră. Iar, de nu vom avea, să plătim dijma și claca, și toate avaturile moșiei cîte vor fi. Dacă însă nu ne vom afla la mai sus zisul soroc ca să ne judecăm, să fie bună stăpînirea dumisale, și să avem să împlinim toate avaturile moșiei ca niște lăcuiitori ce sîntem acolo, iar nu și moșnenî. Și pentru credință ni-am pus numele și degetele noastre spre dovadă.

1776, Noemvrie 10.

Stoica Cojocarul adeverez ; Gheorghe Cioncu, Mihaiî Petecilă, Stoica Ceaușul, Petre Băcanu, Mihaiî Botoriță, Drăguș Olteanu, Gheorghe Juruliță, Burlă Cernat, Costantin Buldumă, Tudor Toader.

Și am scris eu, Petre Logofătul, cu povața lor, și martur.

XI.

Anaforă.

Io Alexandru Ioan Ipsilant Voevod și Domn a toată țara Ungrovlahiei, dăm slugiî Domniei Noastre lui Dumitru

Ceașul al Divanului să meargă și, precum mai jos scrie, să urmeze.

(Pecetea domnească.)

1777, Ianuarie 28.

Prea-Înnălțate Doamne,

Sătenii din Comarnic, județul Prahova, cari locuiesc pe a patra parte a moșiei ce este dreaptă cumpărătoare și stăpînire a luminatelor Case a Înălțimii Tale, nu au urmat de a face clacă, după obiceiul țării, precum nici de a da cuvenita dijma lor, pricinuind cum că acea parte din moșie este a lor, și că rău a vîndut ghegeneralul¹ Cantacuzino. Pentru care, cu toate că știu că ghegeneralul Cantacuzino, pînă a nu vinde această moșie, precum și altele, mai întîiu a cercetat toate pricinile pe care le avea cu acești oameni, prin vechilul ce au fost trimes la Divan, Costantin Nenciulescu, fost al 2-lea Logofăt², și, după ce s'a întărit prin carte de judecată și s'a dovedit că este dreaptă moștenire a numelui Cantacuzino, așa a făcut apoi și vînzarea;

Cu toate acestea însă, spre a nu mai fi ei la îndoială în nici-un chip, că li s'ar face vre-o nedreptate din partea mea, i-am chemat ca să vie la luminatul Divan al Măriei Tale spre a li se face și altă întrebare de iznoavă, și, venind ei aici, li-am zis ca să ieșim la judecată, iară ei, zicîndu-mi că au cărți, dar că nu sînt la ei, m'au rugat ca să-i las pînă la Crăciun nesupărați de clacă, și că, la Crăciun, de nu vor veni să stea cu mine la judecată, să fie știut că nu au nicio carte, că sînt niște mincinoși, și să plătească și claca și dijma după obicei, rămîind ca clăcași ai satului, după cum au fost și pînă acum.

Deci, fiindcă de la Crăciun au mai trecut 23 de zile, și ei nu s'au arătat să vie nici pînă acum, ca să-și lămurească

¹ General rusesc. Banul Mihaî Cantacuzino.

² Om al Văcăreștilor, el ajunge apoi Mare-Pitar; era, încă din vremea cînd era treti Logofăt în 1764, proprietar al moșiei Văcărești-de-Răstoacă, numită după el și Pitarul. Trăiește încă biserica făcută de el acolo, la 1784 (vol. XV, pp. 45-7).

pricina, vederat este că toate mișcările lor sînt neadevărate și viclene. Ci să fie luminata porunca Înălțimii Tale ca să meărgă mumbașir zapciū, și să ia pe numiții sătenii să-î aducă înaintea ispravnicilor județului, și prin dînșii să împlinească și claca și dijma, saū să încredințeze prin înscris, supt a lor iscălitură, că ei nu aū nicio parte de moșie, și că rele aū fost toate cererile ce aū făcut, după cum s'a dovedit și din judecățile ce aū avut și mai înainte, și din pornirea lor de acum; saū să-î aducă aici ca să mă înfățișez cu dînșii și să mă mai judec iarăși înaintea luminatului Divan al Înălțimii Tale. Iar hotărîrea cea desăvîrșită rămîne la Măria Ta.

1777, Ianuarie 17.

Al Înălțimii Tale prea-supusă slugă,
Ianache Văcărescu Vistier.

XII.

Cu plecăciune sărutăm cinstita mîna dumneavoastre, boierii ispravnicii.

Prin plecata scrisoarea noastră către dumneavoastre, cinstiții boierii ispravnicii, arătăm noi, tot satul Comarnic, de la mic pînă la mare, că, venind dumnealui Ceaușul de copil¹, cu luminată carte a Prea-Înnălțatului nostru Domn, pentru pricina dijmei satului, și noi mergînd în zilele trecute la București, și neavînd la noi hrisoavele moșiei, am pus soroc pînă la Crăciun ca să venim cu hrisoavele. Am trimis oamenii după hrisoave, și așteptăm zi cu ziuă, dar încă n'aū venit. Iară noi, văzînd că nu ni-aū venit oamenii trimiși de noi, și, după legătura cu care ne-am legat prin zapisul nostru, pe care am dat-o înaintea Divanului, văzînd că aū trecut sorocul, ne-am dat platnici ca să plătim venitul moșiei. Ci ne rugăm dumneavoastră, boierii ispravnicii, ca să avem dreptate să nu fim năpăstuiți, că ar fi păcat. Și cum ni fi mila Dumneavoastră. Iată că trimitem și ve-

¹ De casă ai Domnului. V. n-l precedent.

chilii din partea a tot satului pe Stoica Cojocarul, pe Gheorghe Hagi, pe Moise Scafă, pe unchiașul Stoica Ciușa și Costantin Minciună. Și, orice vor face acești de mai sus numiți, să fie făcut de tot satul. Și, pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit ca să se crează.

Februarie 15, 1777.

Micu Dulamă, Radu Dulamă, Stan Scafă, Mihaiu Miha[la]șcu, Radu Hagi, Drăgoiu Micu, Gheorghe Pop[a], Comșa Leoncea, Stan Zbină, Vasile Teștepană.

Și am scris eu, popa Stoica, cu zisa a tot satului.

XIII.

Adecă noi, sătenii din satul Comarnic, județul Prahova, dat-am credincios zapisul nostru . . . precum să se știe că, cumpărînd Prea-Înnălțatul nostru Domn Alexandru Ipsilant Voevod moșia Comarnicul, a patra parte, de la ghegeneralul Mihaiu Cantacuzino, iară noi scoțînd la mijloc multe pricinuri, arătînd cum că această moșie, a patra parte, pe care aŭ vîndut-o [dumnealui] ghegeneralul Cantacuzino este a noastră, făcînd rea vînzarea lui, și trimițîndu-se isprăvnicelul ca să ceară venitul de pe această parte de moșie, și noi arătîndu-ne cu nesupunere de a clăcui și a da zeciuală după obicei, ne-am dus cu jalba la Prea-Înnălțatul Domn, arătînd cum că noi avem hrisoave și cărți vechi și zapise. După care a noastră nesupunere și arătare că moșia este a noastră, cu hrisoave, cărți și zapise, Înnălțimea Sa sorocindu-ne la judecată, noi am arătat că hrisoavele, cărțile și zapisele nu le avem, fiind răpuse. Pentru care am fost căzut cu rugăciune la dumnealui fost Mare-Vistier Ianache Văcărescu, punînd și soroc de o lună și jumătate, cu înscris, că vom merge cu hrisoavele la judecată; iar, cînd nu ne vom ținea după înscris, nici cu hrisoavele, cărțile și zapisele nu vom merge să ni căutăm judecată, atunci să nu mai avem să mai facem nicio cerere, ci să dăm dijma și claca moșiei. Apoi, mai trecînd și peste acel soroc încă două luni, și

neducându-ne cu hrisoavele și zapisele ce am fost zis că avem, și cunoscînd și noi înșine că rău și fără cuvînt umblăm pricinuind și străgănind, din buna noastră voie am căzut cu rugăciune, legîndu-ne prin acest zăpis al nostru ca să avem a clăcui, să și dăm zeciuala din toate sămănăturile ce vom avea pe moșie, pe care să o stăpînească luminata Casă a Înnălțimii Șale cu pace din partea noastră și a tot neamului nostru, cum și a sătenilor noștri, pentru că rea a fost cererea noastră și toate cîte le-am zis noi, purtîndu-ne cu vicleşug. Iar, dacă vre-odată vre unul din ai noștri ar umbla făcînd turburări viclene, ca să nu dea dijma și clacă, unul ca acela să fie de mare pedeapsă și urgie. Și pentru mai adevărată credință ni-am pus numele și degetele noastre mai în jos, spre încredințare, fiind față și alți marturi.

18 Fevruarie 1777.

Stoica Cojocarul din Comarnic adeverez ; Gheorghe Ciușa de acolo, adeverez ; Stoica Ciușa de acolo, adeverez ; Moise Scafa adeverez ; Costantin Minciună adeverez ; Mihu Dulamă adeverez ; Stan Scafă adeverez ; Radu Hagiul adeverez ; Gheorghe Pop[a] adeverez ; Stan Zbină adeverez ; Comșa Moiceanu adeverez ; Vasile Stepana adeverez.

Iară noi am fost vechill din partea tuturor celorlalți săteni cu cartea lor...

Radu Dulamă adeverez, Mihalașcu, Drăgoiū Micu, Marin fost al doilea Pitar, martur.

Și am scris acest zăpis cu povața lor.

Costantin Căpitanul, martur, Ioan Logofătul, martur.

Și acum, venind înaintea noastră Cîrstea, și Potoriță, și Stoica Cojocarul, și Micu Dulamă, și Ciușa, vechill fiind și din partea tuturor sătenilor comărnicești, și întrebîndu-i noi dacă acest zăpis este al lor, ei înșiși au zis că al lor este și că de a lor bună voie au dat în minile boierilor ispravnicilor județului Prahova. I-am mai întreat asemenea de au mai găsit niscaiva cărți pentru această moșie, de ziceau că și ei au parte de moșie, și ni-au răspuns că

nicî aŭ găsit vre-o carte, nicî că aŭ. Neavînd dar nicî un fel de carte, rămîne acest zapis al lor de bună credință.

Aceasta adevărim.

1777, Dechemvrie 14.

Al Ungrovlahiei Grigorie, Al Mirelor Filaret, martur.

Nicolae Dudescul, Mare-Ban, martur ; Nicolae Brîncoveanu, Mare-Vornic ; Badea Știrbeiŭ, Mare-Vornic, martur ; Ștefan Prîscoveanu, Mare-Logofăt, martur ; Scarlat, Mare-Logofăt, martur.

IX.

ACTE PRIVITOARE LA MÔȘIA BREAZA

(După copiile din archiva d-lui G. Gr. Cantacuzino.)

I.

Milostiiū bojiū Ioan Nicolae Alexandru Voevod i gos-podar zemle ungrovlahiscoi dat-am Domnia Mea această carte a Domniei Mele cinstitului și credinciosului boierului Domniei Mele Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, ca să fie volnic de să aibă a ținea și a stăpini toată partea de moșie din satul Breaza, din județul Prahovei, cită ar fi a lui Gheorghe Cantacozino beizadea, feciorul răposatului Șerban Voevod, și cu Rumîni, și cu muntele, și cu tot venitul de pretutindenea. Pentru că, avînd la acest sat, Breaza, părți de moșie și Gheorghe Cantacozino beizadea și Toma Spătarul¹, apoi, făcîndu-se ei haini și hicleani de către puternica Împărăție, s'au dat din porunca Împărăției toate satele și moșiile lor pre seama domnească. Decî și Domnia Mea încă am socotit de am dăruit pre cinstitul și credincios boierul Domniei Mele Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, cu acest sat Breaza, întâiū cu partea Tomei Spătarul, după cum arată într'altă carte a Domniei Mele ce am făcut la mîna, iar acum i-am dăruit și partea lui Gheorghie Cantacozino beizadea, cită s'ar afla toată, ca să fie de ajutorul casei dumisale pentru dreapta și credincioasa slujbă ce slujesc Domniei și țării. Întărînd cu această carte a Domniei Mele ca să fie și să stăpînească cu bună pace, neclintit de către nimeni, adevărindu-o și cu cinstiții dregătorii Divanului

Domniei Mele: jupan Radul Popescu, Vel Vornic, i jupan Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, i jupan Dumitrache Ramadan, Vel Spătar, i jupan Grigorie Halipinski ¹, Vel Vistier, i jupan Manolache, Vel Clucer, i jupan Ianache Stamo, Vel Postelnic, i jupan Niculae Roset, Vel Păharnic, i jupan Mateiū Crețulescu, Vel Stolnic, i Costandin Băleanul, Vel Comis, i Panaiot, Vel Sluger, i Grigorie Greceanul, Vel Spătar, i Barbul Mereșanul, Vel Pitar; și ispravnic Costandin Văcărescul, Vel Logofăt. Și s'a scris de Grigorie Logofătul Conțeșcul, biv treti Vistier.

În București, mesița Ghenarie 24, leat 7228 [= 1720].

Io Nicolae Voevod.

(Pecetea domnească.)

Costandin Văcărescul, Vel Logofăt, procit.

II.

Copie scoasă întocmai după cartea Ancuți Filipeaschi, ce adeverează pentru partea de moșia Breaza a soră-si răposatei Maricăi Filipeaschi, ce a lăsat danie sfintei mănăstiri Mărgineni.

Adeverez printr'această carte a noastră la sfinta mănăstire Mărgineni, pentru partea de moșie Breaza, fără Rumînt, a răposatei soră-mi, Maricăi Filipeasca, că a dat-o danie sfintei mănăstiri Mărgineni, și adevărim și noi cu iscălitura, întărindu-se și cu multe mărturii vrednice de credință.

Leat 7251 [= 1743], Februarie 20.

Ancuța Filipeasca, Ioachim arhimandritul Mărgineanul, adeverez; Pirvu Cantacuzino, biv Vel Serdar, martur.

III.

Dat-am cartea noastră de adevărință Sfinției Sale părintelui egumen de la Mărgineni, chir Antim, pentru că, aducîndu-ni o luminată carte a Măriei Sale lui Vodă Manea

¹ Halepliul, din Halep.

i Dragomir de la Breaza, ce se numesc pe poreclea lor Mrejnicî (?), pentru 2 roate de moară ce au fost ale lor și ale altor doi tovarăși ai lor, care această moară cu 2 roate la alegerea și hotărnicia moșiei, fiindcă au căzut pe moșia sfintei mănăstiri Mărgineni de la Breaza, care a cumpărat-o de la dumnealui Costandin Filipescu, biv Vel Vistier, și găsind această moară zălogită de acei doi tovarăși ai lor la alții, li-a întors banii Sfinția Sa acelora, și a rămas moara jumătate pe seama mănăstirii, și jumătate pe seama Mani și a lui Dragomir, și, aducându-ne această luminată carte a Mării Sale lui Vodă ca să li întoarcă egumenul banii și pe partea lor, și moara să o prețuiască meșter morar, starea ce va fi fost când a cumpărat egumenul moșia, și să li împlinim banii ce li va face pe partea lor, am chemat trei morari, fiind și noi față, și au prețuit moara, fiind toate lemnele vechi, și înveliș[ul] cu toate hiarăle și pietrile, și toate cîte sînt ale morii, cu cheltuiala zăgazului, că face talere 63; și talere 41 a dat Sfinția Sa mai înainte lor, iar talere 22 am hotărît să aibă a li mai da după prețuirea morii ce s'a făcut, după cum este luminata porunca Mării Sale lui Vodă, și să stăpînească Sfinția Sa părintele egumen moara cu bună pace. Aceasta scriem.

Februarie 28, leat 7257 [= 1748-9].

Mateiă Cantacuzino, Vel Serdar.

IV.

Dat-am credincios zapisul mieu la mîna dumnealui Nicolae biv Vel Păharnic precum să se știe că, fiindu-i datoare răposata muma mea cu zapis ot leat 1756, Aprilie 3, capete talere două sute cincizeci i dobînda lor, talere două sute cincizeci, ce se fac peste tot talere cincî sute, care banî neavînd eu ca să-i plătesc cu banî gata, după datoria ce am ca un clironom ce sînt, m'am așezat cu dumnealui de i-am dat moșia Breaza ot sud Prahova, ce se hotărește cu moșia sfintei mănăstiri Mărgineni i cu moșia dumnealui Toma Crețulescu, biv Vel Ban, ce se numește iarăși Breaza,

drept talere șase sute cincizeci, cu cari bani plătindu-se datoria răposatei maicăi, ce se cuprinde mai sus, am luat și în mîna mea, bani gata, talere una sută și cincizeci. Care, această moșie, măcar că a fost a răposatului părintelui mieu, dar, fiindcă, cum mi s'a dat, atît moșia aceasta, cît și altele, din luminatul Divan al Măriei Sale Domnului nostru Io Alexandru Ipsilant Voevod, cu carte de judecată, spre împlinirea zestrilor mumiî mele, ci dar de acum numita moșie, dinpreună cu satul i cu cîrciumile ce se află pe dînsa, să o stăpînească dumnealui Păharnicul Nicolache și coconii dumnealui, cu pace de către mine și de către tot neamul mieu, după cum aș stăpînit-o și părinții miei, fiindu-i dumnealui moșie ohamnică și stătătoare. A căriea moșie zapisele cele vechi fiindcă s'a răpus, nu s'a dat dumnealui Păharnicului Nicolache. Și, pentru mai adevărată credință, m'am iscălit, și mi-am pus și pecetea, iscălindu-se și alți boieri martori, ca să se crează.

Anul 1775, Aprilie 1.

(Pecetea.) Nicolae Păharnic, adeverez.

Nicolae Dudescul, Vel Vornic, martur.

V.

Adecă eă, Ivan Moraru ot satul Breaza, încredințez printr'acest zăpis al mieu spre a fi știut că, avînd, pe această moșie Breaza dintr'acest județ Prahova, o dărstă cu o roată, după învoirea ce am fost avut cu stăpînii moșii, cînd le-am fost făcut întăi, am stăpînit-o pînă acum. Dar, fiindcă acum s'a cumpărat această moșie Breaza de Măria Sa Prea-Luminata Doamna Luxandra Hangeri, am vîndut-o Mării Sale această dărstă în drept talere cincizeci, cu bună voia mea și nesilit de nimenea, care bani i-am primit toți deplin în mîna mea, prin dumnealor boieri ispravnicî ai județului. Și, spre încredințare, am dat acest zăpis în care ne-am iscălit mai jos, și mi-am pus și degetul la numele mieu în loc de pecetie.

1799, Ghenarie 17.

Eă, Ivan Moraru ot Breaza, vînzător, adeverez.

Popa Stoica ot Breaza, martor; Ioniță Jelea, martur;
Mihalache, proin vătăf, martur; Costandin Pîrvu, martur:
...μαρτυρό.

Trecut în condica județului. Dumitrache Condicarul.

Sud. Prahova.

Viind și înnaîntea noastră, ni arată că de a lui bună voie
a vîndut dîrsta la Măria Sa Doamna, pe care și-a primit
și toți deplin bani, după coprinderea zapisului acesta; pen-
tru care l-am adeverit și noi cu iscăliturile acestea.

99, Ghenarie 26.

[Iscăliturile ispravnicilor.]

X.

CARTEA PATRIARHALĂ PENTRU SINAIA.

În culegerea sa de acte cu privire la proprietățile Eforiei Spitalelor Civile d. Al. Gălășescu a dat o traducere a cărții patriarhale pentru Sinaia. Aflind vechea traducere între copiile de documente ale d-lui G. Gr. Cantacuzino, o credem, ca fiind mult superioară, vrednică de a fi cunoscută :

Gavriil, cu mila lui Dumnezeu, arhiepiscop al Romei-Nouă și a Toată Lumea Patriarh.

Nefiind lucrurile vremilor pururea tocmită și așezate într'o stare, ci, când într'un fel, când într'altul, iar alte ori schimbându-se și prefăcându-se, priimind multe feluri de primejdii după curgerea vremilor, socotit-aŭ cei cu întreagă înțelepciune, judecând lucrurile, să întemeieze și să întărească lucrurile lor cele de Dumnezeu și supt adevărată unire să le tocmească, și, mai virtos, dumnezeiești și sfinte fiind lăcașuri, a le aduce supt chiverniseala și stăpînirea Măririi Noastre, adecă sfîntului patriarșesc, apostolesc și de toată lumea Scaunului, ca să se învredniceze de a lui bună chiverniseală și iubită slobozenie, după al său canonicesc obicei, care a noastră Biserică cea Mare a lui Hristos aŭ cîștigat a dăruii lor lucruri ca acestea, slobozenia fără nicio dare, ca, de toată lumea ferindu-se și păzindu-se, întru mai multă sporire să adauge,—că, într'alt fel, neîmbogățindu-se cu acest fel de chiverniseală și purtare de grijă, ci supuinđu-se

supt stricăciune, vor cădea, și întru nimic vor rămînea. Decî și cei ce au ostenit întru acele bune fapte, niciun folos nu vor avea.

Drept aceia și prea-cinstitul și de tot bunul neam Spătarul cel Mare al luminoasei Domnii Țerî-Rumănești, chirio Mihail Cantacuzino, al Cumpătării Noastre iubit fiu duhovnicesc, întîmpînd pre rîoi, în Odriiî fiind, ni-au povestit, prin mijlocul soborului, cum că, din dumnezeiască rîvnă, au ridicat din temelie, în Țara-Rumănească, pentru spăsenia sufletului dumnealui și pomenire neîncetată lui, părinților dumnealui, o sîntă și cinstită mănăstire ce se numește a Prea-Sfintei Stăpînei Noastre de Dumnezeu Născătoarei, în muntele de acolo ce se chiamă Bucegiu, pe marginea rîului Prahova, pre care și Sinaia o au numit-o, bine făcînd, îndemnîndu-se de multă dragoste și cucernicie lui ce avea către sfîntul și de Dumnezeu umblatul muntele Sinaî. Și, poftînd a nu fi numai zidirea zingură, ci și bine să-i facă ei, și chivernisirea ei cu înțelepciune socotîndu-o, grăbindu-se, au întărit-o cu cărți domnești și cu luminoase hrisoave, a prea-luminatului și prea-înnălțatului și de Dumnezeu temător și oblađuitorului Domn Io Costanđin Basarab Voevod a toată Țara-Rumănească, fiul Cumpătării Noastre, cel dupre Sfîntul Duh iubit,— purtînd grijă pentru această cinstită mănăstire, precum Dumnezeu iubește, și cu multe dumnezeiești daruri și bogate dăruiele împodobîndu-o pre ea, a fi de tot slobodă și fără de nicio dajdie, precum și luminoasele cărți aceleași domnești cu de-amăruntul scriu. Încă acest boier, ce s'au zis mai sus, au zidit, precum au zis, si alt monidriion¹, și biserică, ce se numește a Sfinților Ierarhî, în București, ce se chiamă Colțea, — iar pentru spăsenia sufletului și de pomenire neîncetată.

Decî, pentru aceste cinstite mănăstiri au învrednicit și pre Cumpătul Nostru a le dăruî pre ele cu cită cucernicie s'ar cădea și bisericăscă cinste, iar de către Biserică a le adeveri la slobozirea fără de nicio dajdie până în veci. Drept

¹ Mănăstiqară,

aceaia, cererea lui cu dragoste primind, bună fiind, și plăcută, și spre bun gând căutînd, scriem cu puterea și cu stăpînirea Duhului Sfînt și adevărim prin mijlocul soborului, d'împreună cu prea-sfințiții și prea-cinstiții arhieriei ce se află cu noi, celor întru Duhul Sfînt iubiților frați și împreună-slujitorî, ca sfînta și cinstita mănăstire ce s'aũ zis, a Prea-Sfîntei Stăpînei Noastre de Dumnezeu Născătoareî, ce se chiamă Sinaia, care se află în muntele Bucegilor, lingă riul Prahovei, precum scrie ale ei domnești și prea-luminoase cărți, așijderea și cealaltă din București monidrie și biserică, a Sfinților Celor Trei-Ierarhi, care s'aũ zidit din temelie, precum s'aũ zis, de la cela ce s'aũ zis boierul Marele-Spătar chiriu Mihail Cantacuzino, d'împreună cu toate ale lor cîștiguri și moșii cîte s'aũ dat lor, atît de moșii stățătoare, cît și din dobitoace pornitoare, care acum vor fi, și după aceia cu mila lui Dumnezeu se vor face și se vor adaoge, să fie și să se numească, și de către toți să se cunoască slobode, fără dajdie și nesupuse, și de către tot obrazul necălcate, până în vecii vecilor. Nimului nimica să nu fie datoare a da nicîun ban mic, nici Mitropolitului celui de pe loc, nici altcuiva ; destul numai arhierelui celui de pe loc să-l pomenească după canonicescul obiceiũ, iar altcuiva să nu ceară nici de cum, avînd tărirea și puterea, și de către a noastră Marea lui Hristos Biserică scrierile cele domnești, care s'aũ dat sfîntei mănăstirii Sinaia, întru lucrare nemîșcată și neprefăcută. Iar cine dintr'aceste toate, saũ oblăduitor, saũ arhiereu, saũ boier, saũ cu stăpînire, saũ alt cineva, mic saũ mare, ar îndrăzni, orî în ce fel de chip, să răzvrătească și să clătească slobozirea cea fără de dajdie a sfîntelor mănăstirii ce s'aũ zis mai sus, și va ispiti pre ele orî în ce fel și le va supăra, saũ, din cele toate cîte scriu cărțile domnești pentru ele, până la o simcea le va călca, și va strica ceva și va păgubi mănăstirile acestea, cu gînd lăcomesc și cu mîna iubitoare de răpire, împotriva lui Dumnezeu luptîndu-se, afurisit să fie de la Domnul Dumnezeu Atotțitorul, și blestemat, și neiertat, și întreg după moarte, în veci, să fie supt blestemul părinților celor sobor-

nicești, și vinovat focului celui veșnic. Drept aceia, întru adevărînța acesteî slobozirî a sfintelor acestor lăcașuri, s'aŭ scris și s'aŭ dat lor și acest patriarșesc, sobornicesc și adevărată scrisoare în membrană¹, adecă în cojnecă, scrisă.

1702, Octomvriu 18.

(Iscăliți:) Gavriil, arhiepiscopul Romei cei Nouă și a Toată Lumea patriarh, împreună cu doîsprezece episcopi sobornici.

¹ Pergamenț

XI.

CEA MAI VECHIE TIPĂRITURA GRECEASCA DIN ȚARA-ROMANEASCA.

La 1714 un Grec cărturar, care era foarte bine lămurit cu privire la cultura contemporană a veacului său, pe care-l apără de învinuirea Apusului că ar fi decăzut și sălbătăcit, Helladius, scrie, în *Status prae-sens Ecclesiae graecae* (fără loc de tipărire), un capitol întreg¹ despre tipografiile grecești din Țara-Românească.

El arată cum, tiparul elenic neputînd să rămîie, după darnicul Vasile-Vodă, în Moldova², «Patriarhii Grecilor și alți Mitropoliți și oameni învățați, cari aveau o deosebită grijă de țara lor», s'aă îndreptat la Domnul Țerii-Românești, cerînd ocrotirea lui. Șerban-Vodă Cantacuzino stăpînia pe atunci în București: Helladius însuși o spune, el care i-a văzut adesea și chipul, «icoana regală, plină de măreție», în mănăstirea Cotrocenilor, în care a avut deci prilejul să fie adăpostit între călugării greci, așezați de acest ctitor al lăcașului. Dar se pomenește și altă părere: acela către care s'ar fi ridicat rugăciunea pribegilor doritori de a răspîndi cărți în limba lor, ar fi fost «tatăl acestuia», deci Constantin Postelnicul Cantacuzino. Și eruditul grec adaugă că această părere i se pare «mai probabilă».

¹ Al II-lea, p. 10 și urm.

² Acolo s'a tipărit numai „Tomosul“ din 1642 al Patriarhului Partenie; v. Bianu și Hođoș, *Bibliografia romînă veche*, I, pp. 119, 535-6.

Această tipăritură d'întăiu, cantacuzinească, e «*Marcada*, în versuri politice», adecă populare, în graiul vulgar, «care cuprinde o povestire, în ce chip fata unui Evreu foarte bogat, Marcada, ajunse a iubi pe un tânăr Grec, de care fiind răpită, ea fugi în Țara-Românească, și aici, după ce s'a botezat, s'a și măritat cu el». I se pare acestui om învățat că această carte «e împodobită foarte elegant cu agrementele limbii și versurilor și istoriei însăși, pentru a nu mai vorbi de dragostea cuvioasă și plină de cuviință ce se arată acolo, cu care prilej se expun în chip minunat și proștiile și năravurile Evreilor». Ca a doua publicație se înseamnă «Isprăvile lui Mihai Viteazul»¹.

¹ „Caput II. *De Typographia in Walachia et de libris ibi impressis.* Hisce ita male quamvis succedentibus, nunquam tamen Graecorum Patriarchae aliique Metropolitanæ ac eruditi homines, quibus maxima Patriæ cura est, tot periculis absterrenti, quietem agere voluerunt, quin alia excogitarent atque invenirent remedia, quibus hanc librorum inopiam sollevare valerent. Ad Principem itaque Walachiae se contulerunt, suppliciter obsecrantes, ut, quia in Moidavia magnis periculis exposita res haud feliciter successerit, huic negotio tutelam patrociniumque suum benigne concedere vellet. Primus qui hoc annuit Graecis Princeps, Serbanus. Boëbodas (cuius imaginem regiam plane maiestatem prae se ferentem in Monasterio splendidissimo, Cotrucianj, a se aedificato, non procul a Bucuresti, mihi saepius videre contigit) fuit, ut arbitror, sed alii patrem iam huius, quod magis credibile est, fuisse constanter affirmant; sub cuius auspiciis, Mercada edita est, versibus politicis; qui historiam quandam comprehendit, quo pacto ditissimi Iudaei filia, Mercada dicta, ad amorem cuiusdam graeci iuvenis pervenerit, a quo arrepta Walachiam aufugit, ibique post sacrum susceptum fontem uxor eius facta est. Liber sane & linguae & versuum & historiae leporebus elegantissime adornatus, ut nihil dicam de pio modestoque inibi comprehenso amore, qua occasione etiam Iudaeorum stultitiae & mores mirifice exponuntur. Post hunc alius ligata oratione prodit, qui Michael-Bees vocatur, qui princeps ante seculum & plures forte annos eximis & heroicis virtutibus conspicuus, ita Turcas pessunderit, ut elus memoria hodieque inter ipsos immortalis maneat, atque Pontem Hadrianopoli ab ipso exstructum, quem Turci *Michalbei Kyprüsy* vocant Sultani Turcarum nunquam ingredientur, causam praetextentes frivolum quoniam a christiano esset exstructus, quasi vero non innumeros pontes a christianis olim conditos saepe Turcarum Imperatores calcaverint. Comprehendit igitur hic liber istius principis virtutes atque gesta; in cuius calce descriptio omnium vitiorum & virtutum, etiam politicis versibus, ad usum Serbani Boëbodae exstat.“

E vorba de cărticica în care se cuprinde poema lui Stavrinós despre «Vitejiile lui Mihaî-Vodă» și cronica dată ca urmare de Matei Mitropolitul Mirelor¹. O semnala Eug. Predescu în «Magazinul istoric», I, după o broșură venețiană din 1742: de atunci Gh. Dem. Teodorescu și acum în urmă d. D. Russo² au dat bibliografia edițiilor acestei scrieri foarte populare și întrebuințate anume cu scopul de a ridica pe Greci împotriva stăpînirii otomane.

E interesant locul unde s'a retipărit Povestea lui Mihaî. În Veneția trăiau o sumă de Epiroți cari păstrău mai strînse, și după întorcerea acasă, legăturile cu Creștinătatea apuseană și aveau o mai vie cunoștință de chemarea nației lor. Era firesc decît ca în acest centru grecesc de lingă bogata biserică a Sf. Gheorghe, în cimitirul căreia dormiau și Zotu Tzigaras, ginerele lui Petru-Vodă Șchiopul și Apostolo fratele său, editorul Cronicei lui Ieroteiū de Monembasia, contemporan cu Matei al Mirelor, să se fi îmbroșurat prin noua tipăritură amintirea faptelor lui Mihaî, cîntate de un Grec, care dădea și «palicarilor» un rost în lupta desrobitoare de la Călugăreni.

Dar putem lămurii și mai bine chestia retipăririi broșurii despre Mihaî, pentru a trece apoi, pe basa rezultatelor cîștigate, la cîntecul «Marcadei feței de Evreū».

Ediția din 1785, apărută tot la Veneția, nu e decît reproducerea celor din 1768 și 1742, care sînt precedate de broșurile din 1710, 1683 și 1672. Toafe se deschid cu prefața lămuritoare, foarte călduroasă pentru Mihaî, a unui «Neofit ieromonahul». Papiu propunea³

¹ Papiu, I, p. 279 și urm.

² În *Ἑλληνομνημῶν* al lui Spiridon Lambros, pe 1910. Cf. și *Studii și critice*, București, 1910. Traducerea românească a lui Stavrinós a fost refăcută și reeditată de tipografia „Neamul Românesc”.

³ P. 277.

să se vadă în el Neofit din Morèa, Cavsocalivitul, dascăl și scriitor (până la 1788), care a publicat în 1761 un cunoscut, prea cunoscut Comentariu la Gramatica lui Teodor Gaza ¹, apoi o Slujbă a Sfinților Varvara și Sofronie, apărută la Leipzig în 1755; el a dat și forma românească lucrării de polemică teologică «Praștia» ².

Un alt Neofit era un cleric foarte bine privit la Curte, dăruit de Doamne și de jupănesele boierilor celor mari din Bucuroști; la începutul anului 1765, Daniil, Mitropolitul Brăilei, căpătă pentru el «tomosul» patriarhal și beratul împărătesc pentru a fi așezat ca episcop al Scaunului, din nou întemeiat astfel pentru dînsul, al Hotinului. Pe Neofit această înaintare îl costa până atunci cinci pungî și jumătate și, fiind vorba de alte plăți și de multe primejdii, el se hotărî să părăsească această situație. Peste doi ani era preotul Companiei grecești din Sibiiu. Acolo trăi mulți ani acest «Νεόφυτος ἀρχινομικός», care-și făcea testamentul la 10 Maiu 1797 ³.

S'ar crede și am afirmat-o cîndva că acest Neofit a făcut prefața la povestirea despre Mihaî și urmașii lui în Scaunul muntean. Dar ea se află și în ediția întiiu, așa încît trebuie să ne oprim asupra unui Neofit care trăia atunci, la 1672.

Și acesta era însă un Grec de la noi, și un cunosător de lucrurile de peste munți. Și iată din ce se vede aceasta; vorbind despre moartea lui Mihaî la Turda, el adaugă că locul se află «în părțile Ardealului, unde e Scaunul Crailor»: «in care loc viteazul Mihaî, cînd a stătut Craiu, a clădit o mănăstire a ortodocșilor, și stă și până azi, spre laudă lui Dumnezeu,

¹ V. și *Istoria literaturii romine în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 39 (dar nu el putea da și ediția din 1806 a poemelor grecești), 45.

² Cf. Erbiceanu, *Revista teologică*, III, p. 89; *Cronicarii greci*, p. x, nota 1, p. xx; Sathas, *Neosλληνική φιλολογία*, p. 512.

³ Iorga, *Contribuții la istoria literaturii romine*, în „*Analele Academiei Romine*“, XXVIII, p. 186 și urm.

și *veșnica-i amintire, și mintuirea lui sufleteas-ă*¹. Ar fi deci cineva care cunoaște Ardealul și care știe despre mănăstirea Arhanghelilor, făcută de Mihaï în Bălgrad, pentru Vlădica Ioan, care a fost așezat de dinsul ca Mitropolit al acestor părți.

Această mănăstire nu mai ființă, de altminterea, *lucru de la începutul veacului*. Și astfel se putea hotărî deci că prefața a fost scrisă de un Neofit care trăia în veacul al XVII-lea. Să se observe și titlul de Craiu ce dă stăpînitorilor, cari se mai urmau încă atunci, ai Ardealului. Că Mihaï «a stănut Craiu» pare ca o parafrasă a mențiunii documentare de la 1698, luată și ea din acte mai vechi, că: «Mihaiu-Vodă au fost Craiu într'acea parte de loc»².

Neofit spune că, la cetirea acestor versuri, nu-și *inchipuie* numai pe Mihaï, ci ca și cum îl vede luptînd (δεν φαντάζομαι ἄλλο, μόνον πῶς βλέπω νῦν ἀνδραγαθῆ). Să fi apucat în tinerețele lui zilele Viteazului? N'ar fi cu neputință. Îl vedem dînd o dată precisă, care nu e în Stavrinos, pentru plecarea lui Mihaï la Constantinopol: anul 1588³. Chestia datoriiilor țerii, «înmulțite și ajunse la sume fără margini», luarea de noul Domn a rămășițelor asupra sa, «dup'î obiceiū», sînt bine lămurite, și iarăși independent de poemul ce se editează. Uciderea lui Stavrinos și a fiului, «peste treizeci de ani», de Ștefan-Vodă Tomșa (de fapt cîrmuiește numai în 1611-5, 1620-3, și uciderea pare să fi avut loc în Domnia întăiū) e însemnată ca de unul care a fost martur al acestor fapte. «După multă vreme» (μετὰ πολὺν καιρὸν) se află poema, cu a lui Matei.

¹ Ἐκαὶ ὅπου εὐρίσκατο τεντωμένους, εἰς τοὺς τόπους τῆς Ἑρθελλίας, ὅπου εἶναι θρόνος τῶν Κραλλίδων, εἰς τὸν ὅποιον τόπον ὁ ἀνδραγῶς Μιχαήλης, δταν ἐκάθισε Κράλλη, ἔκτισεν ἕνα μοναστήριον τῶν ὀρθοδόξων, καὶ στέκεται ἕως τὴν σήμερον, εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ ἀγίου μνήμην, καὶ ψυχικὴν του σωτηρίαν; în Papiu, p. 280.

² Iorga, *Socotelile Sibiiului*, în „Analele Academiei Române“, XXI, nota a.

³ Dar, socotind 13 ani Domnia, se vede că el se gîndia la anul suirii pe tron.

Neofit numește pe editor. E tot un Grec din Pogoniana, «foarte prieten» al Vlădicăi Mirelor (συνπατριώτου και φίλου κατὰ πολλὰ τοῦ ῥηθέντος ἀρχιερέως). El cheltuiește. E Panos Pepanu, care era un «prea-iubitor de învățătură».

Îl cunoaștem. Dona Pepano face la 1661 mănăstirea de «la Mostiște, în locul care să chiamă Mărcurești»; el fuge de ciumă la 1675; la 1677 își face testamentul, și i-l tălmăcește din limba grecească «în limba Românilor» însuși Constantin Cantacuzino Stolnicul, «din marea prietenie și iubire»¹. Dona trăise prin Veneția și fusese prietenul de tinerețe, dacă nu colegul de studii, al viitorului Stolnic².

Panos însuși, Pană, «jupînul Pană», se afla acolo, la Veneția, cînd Constantin, puțin după moartea tatălui, veni de la Constantinopol, lăsîndu-și «borfușoarele» și luînd cu sine o mică sumă de întreținere în «lădișora cea de nuc»³. Pană-l duce la Padova, «Baduva», așezîndu-l, prin «luminatul Ioan Filip Corniliei», la «popa ce-i zic Alviz Florie», care lua «15 ducați pe lună» pentru găzduirea studentului român. Pană-i trimetea de la Veneția sumele de nevoie pentru plata «popei și dascălului», Antonio dell' Acqua, iar apoi a noii gazde, «jupăneasa Verghinia Romana», unde avea de tovarăș pe tînărul sas Martin Hermann⁴.

Panos Pepanu nu publică se pare însuși ediția *Isprăvilor* lui Mihaî la Valentin Martali în Veneția la 1672. Aceasta e o retipărire nemărturisită. La acea dată se pare că el nici nu trăia.

La 1667 Constantin Cantacuzino era la Veneția, și Pană tot acolo. Ei vor fi trimese lui Neofit călugărul la București litera grecească trebuitoare pentru a tipări broșuri populare. A lui Stavrinós și Matei putea măguli neamul Doamnei Elina, mama studentului nostru,

¹ *Operele lui Constantin Cantacuzino*, București, 1901, p. 13 și urm.

² *Ibid.*, p. xxxvi și urm.

³ P. 1 și urm.

⁴ *Ibid.*

care era fiica lui Radu Șerban, eroul lui Matei. Cealaltă broșură, *Marcada*, privia un fapt recent, *senșational*, petrecut de curînd în Muntenia.

Aceasta o spune însuși titlul, pe care-l aflu într'o ultimă «ediție nouă» din «Istoria fetei de Evreu Marcada, pe care, la 1667, Iulie 15, a furat-o pe ascuns de la părinți, cari locuia în Constantinopol, în locul zis Fanarul, un tînăr Arnăut anume Dimu, și, venind în Țara-Românească, i-a dat Domnul locului multe, și a măritat-o cu el¹.»

Poema (ή ῥημάς) începe cu jalea (ζάλη) părinților Marcadei, cari o aveau și «arvonită» cu alt Evreu. Scena se petrece în Fanarul «cel nobil și vrednic». Dimu Arnăutul era calfă de brutar. Marcada, fată de giuvaiergiu, e descrisă ca «albă și nostimă» (νόστιμη). Tînărul Grec face propagandă religioasă iubitei sale, și ea se învoiește a-și părăsi legea. Îi cere însă să n'o lase între Evrei, cari ar ucide-o, ci s'o răpească, ducînd-o departe, ca un adevărat „palicar“.

Și eū îți voiū fi roabă, sclava ta smerită.

Cu ajutorul lui Hristos și al Sfîntului Nicolae, al prietenului Ghinea (Γύνη) și al celor douăzeci și cinci de Albanesi cu plată, Marcada trece, noaptea, în haine bărbătești, cu barca la Aivāsari. În lipsa ei, Evreii se strîng și strigă : «οὐί, οὐί» și «ἀί, ἀί». Ei scot pungile, 300, pentru a căpăta de la Turci dreptate :

Pe el să-l spinzure, pe dînsa s'o zugrume.

Caimacamului îi spun rabinii și hahamul ce a făcut «haiducul» (χαϊτούτης) de brutar. Bostangii ieaū urma haraminilor (χαρμηίδες), Dar hoții fură caii urmăritorilor adormiți.

În acest timp fugarii își urmează calea :

¹ Ιστορία Ἑβραιοπούλας τῆς Μαρκάδας, τὴν ὀποῖαν, εἰς τοὺς 1667, Ἰουλίου 15, ἔκλεψε κρυφίως ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῆς, ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τόπον λεγόμενον Φανάρι, ἕνας νέος Ἀρβανίτης, ὀνομαζόμενος Δῆμος καὶ πηγαίνωντας εἰς τὴν Οὐγγροβλαχίαν, τὸν ἐτίμησεν ὁ Αὐθέντης τοῦ τόπου πολλὰ καὶ τοῦ τὴν ἔδωσεν εἰς γυναῖκα. Βενετία, τῆς τυπογραφίας grecească „Phoenix“, 1869.

Πώς ό Δήμος έπήρε την Μαρκάδα
εις την Ούγκροβλαχίαν.

Η' πίκρα και ή έντροπή τους όβριούς κρατούσε,
 Και ό Δήμος με την κορασιά την στράτα περπατούσε
 Ώντας πάντα εις όρδινιά, δια νά πολεμήση,
 Και των έχθρών του άνδρικά, τά αΐματα νά χύση.
 Α'γάλι 'γάλι πήγαιναν, με γέλοια και τραγουδία,
 °Οτι στονοϋν δέν έβαζαν, κλέφτες ούτε άρκοϋδία.
 Ο' Δήμος ως έστρέφετον, κ' ήόλεπε τó φεγγάρι,
 'Έτ' άρχιζε νά τραγουδή μετά περίσσια χάρι :
 Φεγγαράκι μου λαμπρόν όποϋ την νύκτα φέγγεις,
 Και εις των νέων την καρδιά πλήσια δροσίτζα πέμπεις.
 Γιατί μεταίς άκτινές σου βρίσκουσιν ίατρίαν
 Εις ταίς τρομαχτικαίς πληγαίς, ποϋ δίχως εϋσπλαγχνίαν,
 Ο' έρωτας τους λάθωσε με τó δικότου βέλος,
 Και γιατριά τους έδειξε της πεθυμιάς τó τέλος ;
 Τάχα ποτέ νάν δυνατόν, κανείς νά ήμπορέση,
 'Απλήγωτος εις την καρδιά άπ' αυτόν νά μνέσκη ;
 Και ποιόν με τó δοξάρι του σφοδρά δέν σαΐτεθει
 Και νικητής τó ύστερον κατ' αυτού θριαμβεύει ;
 Και όχι μόνον την πληγήν, άμη και την μωρίαν,
 Την έδικήν του δίδει του νάχη για τιμωρίαν.
 Συγχύζει του τά λογικά, και εις άγωνία τον φέρει,
 Γιατί τον ύπνον τον γλυκό από τά μάτια πέρνει.
 Και τι πλήσια χειρότερον, όντάθειεν πληγώσει,
 Κανήν όποϋ νά δύνεται της πεθυμιάς νά σώση.
 Πολλαίς μορφαίς και σχήματα, τον κάμει νά λαβαίνη,
 Και πότε' αετός περωτός, πότε κύκνος νά γένη.
 Η" πότε' ως χρυσή έροχή, πλήσια νά κατεδαίνη,
 Και άπτων πύργων τά δώματα, στους θαλάμους νά μπαίνη.
 Άλλον πάλιν ως λάρακκα στο δίκτυ νά πομένη,
 Χωρίς κοντάρι και σπαθι γέλοια όλωνών νά γένη.
 Και όχι πλέον τó σχήμά του ό κόσμος νά τρομάση,
 'Αμη αυτού την άγνωσίαν, περίσσια νά γελάση.
 Έ'μδελέπωντας τον κυνηγόν κυνήγι πώς έγίνη,
 Και μέσα σε μωροϋ παιδιοϋ την σαγίνη νά μείνη.

Εἴτι τραγουδώντας συχνά, στρέφω και ἐθώρει.
 Εἰς τ'ἀμάξι ὀπίσω του ποῦ κάθεται ἡ κόρη.
 Καὶ μὲ πόθον ἐσήμωνα, καὶ τὴν συχνορωτοῦσε,
 Μήπως και κανεὶς λογισμὸς τὴν καρδιά της λυποῦσε.
 Κι ὅσον τὴν παρηγόραε μετὰ γλυκά του λόγια,
 Ἐδρόσιζεν μετὰ φιλιὰ, τὰ χεῖλη του τὰ δόλια.
 Μιὰ πέμπτη λοιπὸν ἐημέρωμα, ποῦ ἥλιος λαμπροφώρα,
 Καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους τοὺς χρυσοὺς φώτιζε κάθε χώρα,
 Εἰς τὴν πόλιν ἐμπήκασε τὴν πολυφημισμένην,
 Ποῦ Μποκουρέστι κράζεται, Βλαχιά τὴν ἑακουσμένην.
 Κι, εὐθὺς ὡσὰν ἐπέξευσαν, θέλησε νὰ ῥωτήση
 Τὸ παλάτι τοῦ αὐθεντοῦς γιανάτον προσκυνήση.
 Αὐθέντης τότε ὄριζεν, καὶ Καρατζιὰν τὸν λέγαν,
 Εἰς τὴν πίστιν πολλ' εὐσεβής, καὶ τὸν θεὸν τὸν μέγαν.
 Ὅποιος ὡς τοὺς εἶδενε, λέγει του παλικάρι,
 Ἐπὸ ἡμᾶς τί βούλεσαι, εἶπέτο μετὸ θάρρει.
 Φαίνεται μου ἀπὸ μακρὰ νὰ ἔρχεσαι ὡς ἔδω,
 Γιατί σε δείχνει φορεσιά, νὰ μὴν εἶσαι ἀπέδω.
 Ὁ Δῆμος τότε ἑθάρρησε, ὀμπρὸς του γονατίζει,
 Καὶ φρόνημα ἀρχήνισε τὸ πᾶν νὰ σαφηνίσει.
 Αὐθέντα ἐκλαμπρότατε, καὶ χριστιανῶν ποιμένα,
 Ἐπὸ τὴν πόλιν ἔρχομαι κ' ἤφερα μετεμένα
 Μιὰ ὄβριποῦλα κορασιά, ποῦ πεθυμᾷ νὰ λάβη
 Τῶν χριστιανῶν τὸ βάπτισμα καὶ πίστιν ναπολάβη.
 Ταύτην ἐγὼ τὴν κορασιά γυναῖκα θεὸ νὰ πάρω,
 Ὡς εἶναι δεοῦ θέλημα, νὰ εὐγὼ ἀπὸ θάρρο.
 Λοιπὸν εἰς τῆς κλαμπρότης σου τὸ σκέπος ἐπροσδράμα,
 Καὶ γίνομαι ἐγὼ δοῦλός της, μετὴν κοπέλα ἄμα.
 Αὐθέντης ταῦτ' ὡς ἤκουσεν ὄλος χαρὰ ἐγείνη,
 Καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἔστειλε ποῦ νὰ φέρουν καὶ κείνη,
 Νὰ τὴν ῥωτήση καὶ νὰ ἰδῆ, νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν,
 Γιατί τὸ εἶχεν δύσκολον, καὶ θάρρει παραμύθια
 Μιὰ ὄβριά εὐγενική τὴν πίστιν της ν' ἀφήση,
 Κι ἄνθρωπον χριστιανὸν αὐτὴ νὰ κολουθήση.
 Κι ὡσαν ἐμπρὸς τοῦ φέρασι τὸν νέον μὲ τὴν κόρη,
 Ἐθαύμασε τὰ κάλλη της, κ' ἔστεκε κ' ἐθώρει.
 Ἀπέκει εὐθὺς ἐπρόσταξε σπήτια νὰ ἐτοιμάσουν.

Σ' αὐτὰ νὰ τοὺς πεζεῦσουσι, καὶ νάτους ἀναπαύσουν.
 Καὶ τὸ ταχύ ὡς ἔφεξε, τοὺς ἄρχοντας μαζώνει,
 Καὶ τὸ πρᾶγμα ποῦ ἐγένηκεν εἰς αὐτοὺς φανερώνει.
 Ἀ'πέκει γοργὰ πρόσταξε τὰ σήμανδρα νὰ κροῦσουν,
 Γυναῖκες, ἄνδρες καὶ παιδιὰ ὅλοι νὰ τὸ ἀκούσουν.
 Καὶ νάλθουσιν ὅλοι ὁμοῦ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι,
 Στὸ μοναστήρι πόλεγαν βοϊτόδα τοῦ Μιχάλη,
 Νὰ δοῦσι πῶς βαπτίζεται, μινὰ ὁμορφὴ ἐβραία.
 Καὶ τὴν πίστιν λαμβάνωντος εἶνετο ῥωμαία.
 Μικροὶ, μεγάλοι ἔτρεχαν τὴν Κυριακὴ τὸ τόχυ,
 Ὅσοι στὸ κάστρο βρέθησαν, κανε ῥωμνοὶ καὶ βλάχοι.
 Κι ὅταν ἐτελειώθηκεν ἡ θεία λειτουργία,
 Μὲ τοὺς ἱερεῖς ὁ ἀρχιερεὺς μπαίνει εἰς ὀρδινία,
 Γιατ' ὁ αὐθέντης ὁ ἴδιος θέλησε νὰ βαπτίσῃ
 Τὴν ὀβρέσα τὴν βγενικὴ, καὶ νάτηνε τιμήσῃ.
 Λοιπὸν ὡσὰν τὴν βάπτισαν, καὶ ὠνόμασαν Ζαφεύραν,
 Εἰς τὸ παλάτι μὲ χαραῖς τ' αὐθεντικὸν τὴν πῆραν.
 Μινὰ τράπεζαν ἐστήσασαι ἔξω πολλὰ μεγάλῃ,
 Γιὰ νὰ γεθοῦν οἱ ἄρχοντες, καὶ μέσα πάλιν ἄλλῃ.
 Ποῦ ἡ κυρία κάθησεν κὶ ἀρχόντισες ὁμάδι,
 Τρώγοντες καὶ χαϊρόμενοι, ὅσον ποῦ γίνει βράδῳ,
 Μὲ παιγνίδια, καὶ μὲ χαραῖς, εἰς τὴν ὑγιά τοῦ Δήμου,
 Ὁ αὐθέντης συχνοκοίταζε, κὶ ὀνόμαζε παιδί μου,
 Καὶ χαίρετον στήν ἀνδριά, καὶ εἰς ὅλα του τα κάλλῃ,
 Καθὼς καὶ ἡ αὐθέντρια εἰς τῆς Ζαφεύρας πάλι.
 Καὶ τὴν Δευτέρα, τὸ ταχύ, ὤρισε γιὰ νὰ κάμουν,
 Ὅλα τὰ χρειαζόμενα, καὶ πρέποντα τῶν γάμων.
 Οἱ ἄρχοντες ἐτοίμαζαν, χαρίσματα νὰ δώσουν,
 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν δουλευτῶν εἰς τ' ἄλλα νὰ ποσιώσουν.
 Κὶ αὐθέντρια ἐσπούδαζε, τὴν Ζαφεύρα νανδύσῃ,
 Καὶ μὲ στολίδια θαυμαστά, ὡς κόρη, νὰ τιμήσῃ.
 Κὶ ὡσὰν ἤλθεν ἡ Κυριακὴ, ἄρχιζαν νὰ σημαίνουν,
 Ἡ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν, κὶ ἀνθρώποι νὰ πηγαίνουν
 Εἰς τὸ παλάτι τ' αὐθεντοὺς τοὺς γάμους γιὰ ναδοῦσι,
 Καὶ τὴν ὑμφογὴν μὲ τὸν γαμβρὸν πολλὰ νὰ εὐχηθοῦσι.
 Τὸ βράδῳ λοιπὸν ὁ ἴδιος αὐθέντης στεφανώνει,
 Καὶ γιὰ τιμὴ χαρίσματα περισσὰ τοὺς σε δώνει,

Τριά χωριά νά ἔχουσι διὰ ζωτροφίαν
 Καί νέους τριακόσιους νά ἔχη συντροφίαν
 Ο' Δῆμος, καί νά ὀρίζη τους, ὡς ἄξιον παλιπάρι,
 Γιατ' ὁ θεὸς τοὺς ἔδωσε νά ἔχη τέτοια χάριν.
 Κι ἄλλα πολλὰ χαρίσματα αὐθεντικά τοὺς δίδει.
 Ὅσάν ῥοῦχα καὶ σπήτια, πολλὰ τοιαῦτα εἶδη.
 Οἱ ἄρχοντες τὸ ὅμοιον, ἤφεραν πλοῦσια δῶρα,
 Γιατ' αὐθέντης ἐχαίρετον, κ' ἔστεκε καὶ ἐθώρα.
 Ποῖος γιατίην ἀγάπην του ἤθελε πλεῖο τιμήσει,
 Τοὺς νέους ποῦ στεφάνωσε, καὶ ἀξιοδωροφορήσει.
 Α'πέκει ἐκαθήσασιν, στήν τράπεζαν ἀράδι,
 Καὶ ἄρχισαν νά τρώγουσιν, χαϊρόμενοι ὁμάδι.
 Μὲ ζουρνάδες καὶ τύμπανα. κὶ ἄλλα πολλὰ παιγνίδια,
 Ποῦ σ' ἄλλον κόστρον καὶ χωριὸν δὲν φάνησαν τὰ ἴδια.
 Πομιὰ μεριά ἐθώριες, μπομπάρδες νά βροντοῦσι,
 Κ' ἀπτὴν ἄλλην τῶν ἐκκλησιῶν καμπάνες νά ἤχοῦσι,
 Η' κούρτη ὅλη τ' αὐθεντός, ἦτον φωταῖς γεμάτη,
 Καὶ τῶν ἀρχόντων καθ' ἑνὸς αὐλή τε καὶ παλάτι.
 Οἱ στρατιῶταις χωριστά, χαίραν καὶ τραγωδοῦσαν,
 Καὶ γιὰ τὸν τέτοιον προσετὸν τὸν θεὸν εὐχαριστοῦσαν,
 Α'κόμη ἢ ἀρχόντισες, κὶ ὄλαις ἢ κορασιῶδες,
 Τὴν Ζαφεύραν ἐμβλέπωντας ἔλεγαν ποῦ νά εἶδες
 Τέτοια κόρην εὐγενική, καὶ θαυμαστή στὰ κάλλη,
 Εἰς τὸν κόσμον νά φάνηκεν, ὡσάν αὐτήνη ἄλλη.
 Καὶ μὲ τραγοῦδια, καὶ χοροὺς ἀγάλλονται καὶ χαίραν
 Κ' ἐσέρνασι τὴν κορασιά, βαστώντας ἀπτὴν χέραν.
 Μὰ τίς νά γράψη ἠμπορεῖ, καὶ τὴν χαρὰν ποῦ γίνει,
 Πρᾶγμα ποῦναι ἀδύνατο, ῥο κάλαμος νά χύνη,
 Κ' ὁ νοῦς νά τὸ περισκοπῇ καὶ νάτο καταλάβη,
 Κὶ ἢ γλῶσσα γιὰ νά διηγηθῇ, εἰς ὀρδινίαν νά βάλλη.
 Φθάνει μόνον πᾶσα εἰς νά θέλῃ νά λογιᾶση,
 Πῶς αὐθέντης ἐβᾶλθηκε, χαρὰν νά ἐτοιμάση,
 Καὶ νά τιμήσῃ μὲ καρδιά, καὶ μ' ὄλην τὴν ψυχὴν του
 Τὸν Δῆμον ποῦ γιατίην ὀβριὰ ἐβάλε τὴν ζωὴν του.
 Ἐτροπιᾶωντας τοὺς ὀβριούς, πῶς πῆρεν τὴν Μαρκάδα,
 Καὶ στὰ χεῖλη τοὺς ἤφερεν φαρμακερὴ πικράδα,

Ἐῖς ὁ Δῆμος πορεύθηκε, ὡσάν ἀνδριωμένος,
 Καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Βλαχίαν, πολλὰ ἐπαινεμένος,
 Τοῦ ὁποῖου τὸ κάμωμα κομψὰ ἐδιηγῆθην,
 Εἰσὲ ῥῆμα ἀρμόζωντας, ὡς μπόρουν καὶ δυνήθην.

În această poliloghie poetică vedem deci pe Dimos venind în «orașul cel prea-vestit» al Bucureștilor. El cercetează de «Curtea Domnului», care e să se fi făcut o substituție de nume în vre-o ediție de după 1812? «Caragea», om de o evlavie deosebită. El vorbește binevoitor cu «palicarul», arătînd că-l cunoaște străin după port. Dimos mărturisește de unde vine și se roagă a i se boteza tovarășa, precum însăși cere. Domnul o chiamă și se uimește de frumuseța ei. Pentru botez chiamă pe toți ai lui «la mănăstirea ce se zice a Voevodului Mihali» (Mihai-Vodă). «Greci și Romîni» ieau parte la slujba făcută de «arhiereu». Marcada e acum creștină Zamfira. În cinstea ei se dă o masă la Curte, Doamna stînd între jupănesele ei. Ceî doi logodnici se gătesc apoi de nuntă. La cununie, peste o săptămîină, Dimos primește ca dar trei moșii și 300 de «tineri» în slujba lui, pe lingă multe veșminte. Și boierii vin cu daruri. Se zugrăvește petrecerea de la Curte (Κούρτη), cu clopote, tunuri, lumini. Iar, după nuntă, Dimos se așează în țară, la «Vlahia» noastră, cu «Greaca» lui.

XII.

ACTE PRIVITOARE LA VECHEA NOASTRĂ OȘTIRE.

Între hîrțiile d-lui C. Crupenschi se află și acest act din 1660, de o însemnătate deosebită prin aceea că întîlnim între marturii lui pe un Șandru din Trotuș, care a avut soarta, puțin obișnuită, de a face din Moldovenii duși de dînsul *strelîți ai Țarului Alexie*, rămîind el însuși «iuzbașă» (suțaș) al lor. Șandru poate să fi căutat acele locuri depărtate după sfărîmarea seime-nilor munteni prin intervenția lui Gheorghe Rákóczy al II-lea, în 1655.

† Adică eă Toaderă Iurașco, cu femeii mē Dochița și cu toțu fičorii și toțu cățu săntemă dină sată dină Scurta, dină Țănutulă Putniț, scriemă și mărtorisămă cu cestă zăpisă ală nostru, dea nime nevoițu nici asuprițu, ce dea a nostră bonă voe, amă vândută trii pogoni de vii, și cu pivniță dea pi[a]tră, și cu locă de cramă, și cu totă loculă viiloră prea înprejură, carea nea-aă fostă noi direptă ocină și moșii, vândutu-amă dumisali Lopuloi, č-aă fostă Vornică și fiiiloră dumisali, loi Ghiorghiță Vorniculă de Botășeni, și lui Gligorașco, bivă Velă Comisă, deareptă trii dzăci dea lei, bană gata, făr' multă bini ce mi-aă făcătă, și m'aă rasă de la curteniia, și înă scuteală amă fostă. Amă vândută acē moșii dumiloră salea, și nimea dintru toată rudă nostră să n'aibă a să mesteca, nici a 'ntorce; ce să-i fie direptă ocină și moșăii în veci, dumisali și cuconiloră dumisali, și să aibă a-și faci și direase domnești. Și în tocmala nostră tămplatu-s'aă Alexandru sină Azăpanulă de la Protă, și Șandro č-aă fostă izbașă de strea-

lețu dinu Rosii, de la Trutușu, și Berce dinu Corniț, și Gligorii de acolea, și Mănăilă dinu Dealulū-Vod[ă], și Ursū dinu Bohaineță, și Stângaci dinu Dealulū-lui-Vodă, și popa Fădorū dinu Tudora. Și eū Acsăntii amū scrisū, și pentru credința ne-amū pusū deagiteli ca să să știe.

Toderū, Alecsandru, Mănăilă, Dumitru, Stângaci, Șandro, Ursū. Evū Popa Fedor iscalū. Mironū Bercea iscalū (afară de acești doi, toți pun degetele).

Văletū 7169, msșă Dech. 19.

[Pe foaia 2:]

† 9 lei i s'aū datū dintr'a aceste bani, să să ști.

[Pe Vo:] Aceste vii le-aū lucratū Păulelū otū Scurta.

Vornicul Lupu trebuie să fi fost un Vornic de Boțoșani, cum era Vornic la această dată de 1660 fiul său Gheorghită¹. Pe Toader Iurașco el fusese în stare a-l scuti de sarcina slujitorilor, de a purta armele la chemarea Domnului; «raderea de la Curtenie», de la slujba Curtenilor, ajunsese a fi decī un serviciu particular, care se mărturisia și în acte publice. «A fi în scuteală» însemna a nu mai fi chemat la asemenea «concentrări». «Dealulū-Vodū» e Dealul-lui-Vodă: decī vânzarea de vie se face la Cotnari. «Bohaineță» e Buhalnița.

În legătură cu slujitoriī moldoveni în solda Rușilor găsec de folos a da acestălalt act², prin care aflăm prădăciuni săvîrșite la 1657-8 pe pămîntul moldovenesc, în Ținutul Hotinului, de Ruși, plătiți din Vistieria polonă, ai lui Grebenco și Homenețchi:

Noi Ghiorghii Stefan Voevoda... Scriemū Domniia Mia la boiariī noștri, la părălabiī de Hotinū. Dă-mu-vi știre că Domniei Meali s'aū jeluitu Iane Greculū de Ișnovițū pre nește oameni, anume Grebenco cu soșiile lui, cariī sintu

¹ Cf. și vol. VI, p. 220 și urm.

² Originalul la Acađemia Romīnă, no. 31 VIII.

suptu polculū luī Homenețchi dinū Cameniți și suptu polculū luī Neculaiū rohimistrulū, dzicându că aū vinitu acei oameni noaptea la casa luī, de i-aū jăcuitu casa și i-aū lūatu totū č-aū avutū, prețū de vre o dooi miī și mai bine de taleri, și aū aflatū și unū calū de fați la Humenețchi polcovniculū, și s'aū prinsu că-i va scoate toati paguba, și i-aū făcutū și scrisorī cumū să-i scoată paguba, și până acmu nu-i mai face platī. Pentru acesta lucru să scrieți acolo, la acei polcovnici, cu prieteșugū de la noi, să-i faci plată de pre acei oameni. Iarī, de nu-i vorū faci platī, să zeberitiți și voi ce veți putea afla dinū ceaia parte aicea, la noi, pentru paguba luī. Ačasta vā dāmū știre. U Sučavă, lt. 7166 [—1658], Ghen. 23.

Saam gospodinū velialū. [Aceasta am voit eū, Domnul.]
Io Ghiorgi Ștefanū Voevodū.

XIII.

PORUNCA LUI ALEXANDRU-VODĂ SUȚU PENTRU ÎNTOARCEREA OLTENILOR SUPT STĂPÎNIREA TURCEASCĂ (1809).

În primăvara anului 1809, Turcii reluară ofensiva împotriva Rușilor din Oltenia, cari erau sprijiniți de pandurii trecuți la dînșii, cu însuși Tudor din Vlădimiri, care-și învăța astfel meșteșugul pentru viitor, și cu « colonelul Curt (Kourt), țeran moldovean din Focșani, care înaintase, nu se știe cum, în oastea rusească »¹, și de Sîrbii lui Melentie Stoicovici. La 27 April o ceată de Turci ajunge până la Caracăl, dar generalul Isaiov îi silește a se îndrepta răpede spre Dunăre. Tot așa sînt răsprinși cei cari, de la Izlaz, apucă pe același mal drept al Oltului la 15 Iunie. Peste 12 zile se atacă o insulă însemnată, care însă rămîne în stăpînire rusească. În schimb nu izbutește nici încercarea lui Isaiov împotriva Cladovei, și din pricina pandurilor lui Curt, despre cari Langeron scrie că « nu-s buni decît în meterezuri, unde-î silește a se apăra până la capăt teama de ce-î așteaptă căzînd în minile Turcilor ».

Astfel se desfășurară luptele în Oltenia în această primăvară și vară din 1809. În credința că vor putea isprăvi ceva, Turcii făcură pe Alexandru-Vodă Suțu,

¹ Langeron, în Hurmuzaki, *Supl.* 1⁸, p. 164. — De acolo sînt luate și celelalte știri.

pe care-l recunoșteaă ca Domn muntean, să intervie pe lângă Olteni pentru a părăsi pe Ruși, venind iarăși la obișnuita «milă împărătească».

Unde era Suțu, pe care în 1806 Rușii îl făcuseră a fi înlocuit cu Constantin Ipsilanti și pe care războiul ce izbucni îndată îl păstră în drepturile sale, dar numai în situația reală a unui biet întovărășitor de oștiri turcești bătute? Un raport prusian din Constantinopol arată la 10 Iunie 1809 că el se afla cu Tatarii și Turcii în număr de 10.000 de oameni la Giurgiu, gata să între în provincia sa, pe care Rușii au și evacuat-o aproape¹. Nu cuteză să se risce peste Dunăre, dar socotă că ar putea să pregătească terenul pentru stăpîniții săi, în Oltenia.

Proclamația lui Suțu se mai explică și prin aceea că, după îndelungate negocieri cu Rușii, Poarta li declara din nou război, la 13-25 Mart din acest an 1809². Țarul provocase prin ultimatul său, comunicat la Constantinopol de Prozorovski, această hotărîre³.

Actul se află în Biblioteca Academiei Romîne, Acte originale grecești din epoca Fanarioșilor, cumpărături nouă, vol. VIII, n-o 1562. E scris în forma obișnuită a cărților domnești.

Milostiiu bojiu Io Alexandru Nicolau Suțul Voevod gospodară zeml[i] vlahiscaoie. Voaoă, tuturor lăcuitoilor, dă verice stare veți fi, ce vă aflați cu lăcuința în cincî județe dă peste Oltu. Cu toate că dinu auzire veți fi aflatu că căți aleargă suptă ocrotirea și stăpînirea prea-puterniceî noastre Împărăție, nu numai că întru nimic nu să supără, nepătîmindu cătă de puțină băntuire, ci, înpotrivă, găsește totu felul de răpaosu și odihnă, dară, socotîndu că poate veți fi avăndu

¹ *Acte și fragmente*, II, p. 445, n-o 3.

² *Cronica lui Naum Rîmniceanu*, în Erbiceanu, *Cronicarii greci*, p. 285.

³ Zinkeisen, *Geschichte des osmanischen Reiches*, VII, p. 629.

În inimile voastre vre o spaimă, nu lipsimu printr'această domnească a noastră carte să vă încredințăm că oricine din voi, dină verice stare va fi, va voi să să măntuiască și să alerge iarăși suptă othomaniceasca stăpânire și ocrotire, cu toată încredințarea să cunoască și să știe curat că, nu numai că nu iaște a să supăra întru nimic, ci mai vartosu toți cei ce vor alerga, vor afla totu felul dă iubire dă oameni și totu răpaosul și odihna, întocmai după cumă au aflu căți până acum au alergatū spre măntuire. Căci într'acest chipū iaste bunavoința și milostivirea prea-înnaltului Devletū și bunū cugetul, atătū alū Mării Sale prea-înnălțatului Hustref¹-Mehmetū-Pașa, Serascherul oștirilor după marginea Dunării și Silistra-Valesi, cătū și a celorlanți tuturorū meemur² al Înpărății. Deci, pentru ca să vă dămu toată încredințarea pentru acestū bunū cugetū alū prea-puterniceî Înpărății, și întru aceiași vreme ca să împlinimū și noi domneasca și părinteasca datorie ce avemu către toți voi de obște, vă trimitem această domnească a noastră carte spre înștiințarea tuturor și buna încredințare. Tolico pisah gospodstvami [= Aceasta am scris Domnia Mea.]

1809, Iunie 1.

[Monogram :] Noi Alexandru Nicolau Sușul Voevoda milostiiū bojiū gospodaru. Vel Post.

¹ Khosrew.

² Delegați.

XIV.

O STATISTICA A MOLDOVEI DE PESTE PRUT ÎN 1798.

Între hîrtille d-luî C. Crupenschi am găsit un act de o însemnătate statistică deosebită. E însemnarea pentru ajutorința din 1798, așa cum a fost culeasă în părțile de peste Prut. Toată alcătuirea «basara-beană» din acea epocă se oglindește în paginile prețiosului document.

Ținutul Lăpușna i Orheiū.

Tablă de banii slujbii ajutorinții de iarnă ce s'aū scosū la anulū 1798, Dechemvrie.

OCOLULŪ COGĂLNICULUI.

<u>Lei</u>	
896	Ciučuleni
640	Drăgușeni
1.584	Lăpușna
640	Pașcani
896	Șișcani
480	Cărpineni
256	Cărstești
224	Pereni
240	Galbăna
128	Săcăreși

<u>Lei</u>	
432	Băţăni
768	Boghiceni
144	Bujorul
256	Lohăneşti
64	Bolţunul
96	Iurcenii
64	Jădovi de la acestu ocol
<u>240</u>	Hăncestii i liudi ce trecu piste călăraşi.
8.048	

OCOLUL BOTNII.

400	Costeşti
240	Bardărul
112	Malcoçul
224	Mimorăni
368	Ialovenii
160	Suruceni
48	Căpriiana
288	Ulmul
736	Dăncenii
400	Rusăştii
320	Scorenii
336	Mileştii
208	Pojorăni
272	Gărlile
560	Horăştii
160	Văsăenii (Vor. Iancu Miclescu ¹)
464	Săngira
128	Negreştii
16	Căşla
128	Pohoiul
112	Moleştii
112	Lipovenii
256	Budăiul

¹ Adaus ce e in parentesă.

<u>Lei</u>	
48	Jădovii de la acestu ocolu
576	Văsăeni
<u>6.672</u>	

OCOLULŢ BĂCOVĂŢULUI.

1,312	Nisporeni
192	Dolna
112	Miclăușeni
832	Lozova
448	Vorniceni
128	Curluceni
736	Trușeni
192	Măncești
336	Volosăni
784	Strășeni
32	Jădovii de la acestu ocolu
704	Durlești, bez Ioniști Stegariulă
<u>720</u>	Cozușna
<u>6.528</u>	

OCOLULŢ FAŢA BĂCULUI.

400	Sadova
400	Părjolteni
400	Ciorăști
128	Buda
736	Volcinețu
288	Bahmutu
544	Săpoteni
96	Nișcani
128	Păulești
1.040	Bărăiaculă
480	Vă[r]zărești
256	Gălești
336	Roșcani
400	Highidișu

<u>Lei</u>	
672	Visternicenii
32	Breslașii dumisali Stolnicului Dimitrachi
416	Tătăraștii
136	Horodeștii
96	Hărjăuna
128	Jădoviș de la acestu ocolu
16	Tuzora
<u>7.728</u>	

OCOLULŪ ICHILULUI.

384	Stețcani
320	Micleștii
112	Tileșeu
272	Camănce
160	Cobălca
176	Grebleștii
400	Răce
320	Voinova
416	Zubreștii
80	Borzăștii
336	Rădenii
48	Breslașii Pah. Ionu Carpă
400	Micăușii
128	Pășcani
256	Ișnovățulū
224	Stanca
16	Pocșeștii
80	Țăgăneștii
176	Bălieștii
144	Breslașii d-lui Spat. Manolachi Donici
160	Luhăneștii
112	Oneștii
80	Jădoviș de la acestu ocolu
16	Zamcoșii
<u>4.816</u>	

OCOLULŢ RĂUTULUI-DE-GIOSŢ

<u>Lei</u>	
704	Sălişte
48	Breslaşii Caminariului Răşcanu
800	Păhărnicieni
368	Piatra
80	Jălobăcŗ
32	Puĉumbeni
192	Furceni
128	Trebujăni
528	Maşcăuŗii
192	Jăvreni
256	Răculeŗii
576	Izbeŗii
288	Hărtopolŗ
208	Ivance-Ruŗii
224	Lipoveni
96	Brăneŗii
96	Slobozia Doamni
96	Băloŗeŗii
80	Drănceni
640	Moldoveni birnici otŗ Orheiŗ
192	Ruŗii otŗ [Orheiŗ]
96	Străini
80	Armeni
48	Răŗca
144	Vaticii-de-susŗ
320	Vaticii-de-giosŗ
128	Jădovi
	dinŗ Orheiŗ, de prinŗ sati
<u>6.640</u>	

OCOLULŢ CULEI

432	Isacova
144	Diŗcova
144	Puŗintei
48	Hulboca

<u>Lei</u>	
192	Săsăniț
176	Braviceni
176	Meleșeni
352	Țibirica
128	Hogoneștiț
256	Onișcani
112	Cornova
48	Năpădeni
64	Rădeni i Dereneu
256	Morozăniț
112	Sloboziia Hogineștiț
64	Ghitilova
64	Jădoviț de la acestă ocolă .
<u>2.768</u>	

OCOLULŪ RĂUTULŪ-DE-SUSŪ.

288	Brănova
528	Braviceni
272	Ghermăneștiț
144	Coropceni
112	Clișova
80	Clocălteniț
640	Sărăteniț
32	Zăicani
32	Verejăniț
128	Îndărăpniciț
224	Chițcani
224	Negureștiț
96	Căzăneștiț
112	Vadulă-Lecăi
320	Prăpilița
480	Copăceni
16	Jădoviț de la acestă ocolă
<u>3.728</u>	

OCOLULŪ MĂTIENILORŪ.

<u>Lei</u>	
192	Văsăeniț
192	Bogzăștiț
160	Crăsnășeni
192	Budăiulū
800	Hirișeni
672	Hirova
64	Beșeniț
400	Măndreștiț
144	Ciulucani
80	Beliceni
96	Coșoaie
16	Zgărdeștiț
320	Telineștiț
288	Mihălașa
112	Ineștiț
432	Leușeni
192	Tărgoveții otū Telineștiț
32	Bahulū
192	Jădoviț; dinū târgulū Telineștiț « de prinū sa[te]li ocolulū,
<hr/>	
4.576	

OCOLULŪ CĂMPULUI.

512	Sănișcani
16	Breslașiț Caminariulū Iamandi
256	Ignățăi
176	Mășeniț
496	Chiștelnița
80	Braviceniț
192	Sărota
480	Curleniț
480	Chipirceniț
208	Bieștiț

<u>Lei</u>	
32	Slobozia-Hodorogii
32	Ciuhărăni
512	Berezlogii
1.024	Suslenii
480	Șercani
96	Pohribeni
288	Vorotăștile.
368	Cuizăuca
320	Bușăuca
176	Ghidoneni
112	Cogălniceni
448	Pereni
336	Trifeștii
400	Horghineștii
256	Peciște
112	Căcărăzăni
96	Cruceștii
48	Scorțani
16	Argații Șat. Iordachi Sărghiia
64	Jădovi de la acestu ocolu
<u>8.112</u>	

OCOLULŪ NISTRULUI-DE SUSŪ

1.040	Olișcani
352	Sărcova-de-Susŭ
160	Sărcova-de-Gîosŭ
272	Rușii
112	Țirloca
160	Lipiceni
96	Păpăuții
128	Cerna
48	Stohnaie
688	Ichimăuții
160	Săharna
960	Horodiște
416	Lopatna

<u>Lei</u>	
192	Lalova
48	Hrabova
480	Stodolna
416	Vășcăuți
416	Ocșintiie
112	Vadulă Iuhurculului
880	Molovata
352	Marcăuți
480	Horilcani
160	Șoldănești
464	Jora-de-sus
416	Țahnăuți
192	Parcanile
128	Ustie
112	Crăuleni ce trecă piste călăraș
112	Jădovi de la acestă ocolă
176	Cenășeuți
<u>9.728</u>	

OCOLULŪ NISTRULUI-DE-GIOSŪ.

608	Vădeni
384	Goianulă
480	Boșcana
320	Slobo[zia] lui Dușca
272	Malulă-Tohatinului
432	Cărjovulă
480	Mireni
768	Budești
224	Hrușova
128	Mihuțeni
96	Vadulă-lui-Vodă
432	Onișcani
96	Jădovi
160	Cobălca
288	Țilacău
<u>5.168</u>	

TĂRGULŢ CHIŞINĂULUI.

<u>Lei</u>	
800	Moldoveni, birnici i streini
80	Armeni
720	Jădovii
96	Sărbii
<u>1.696</u>	

ADUNARE SUMILORŢ

8.048	OcolulŢ CogălniculŢ
6.672	› BotniŢ
6.528	› BăcovăŢului
7.728	› FaŢa-BăculŢ
4.816	› IcheluluŢ
6.640	› RăutulŢ-de-gîosuŢ
2.768	› CuliŢ
3.728	› RăutulŢ-de-susuŢ
4.576	› MătienilorŢ
8.112	› CămpuluŢ
9.728	› NistruluŢ-de-susuŢ
5.168	› › › gîosuŢ
<u>1.696</u>	TărguluŢ ChişinăuluŢ
<u>76.208</u>	

DUGHENILE DINŢ TĂRG. CHIŞINĂULUI.

15	StanculŢ SărbulŢ
13	Manole ArmanŢ
14	BagdasarŢ ArmanŢ
18	MărcarŢ ArmanŢ
9	IoniŢi sinŢ GavrilŢ
14	LupulŢ GančulŢ
17	OvaghenuŢ BogasierŢ
20	DančulŢ AbăgerŢ
18	PavelŢ AbăgerŢ
18	GančulŢ AbăgerŢ
17	SimionŢ BlănarŢ
13	Tănasii BlănarŢ

- 11 Gavrilă Cojocară
 11 Vasile Blănară
 15 Vasile sină Călugără, cojocară
 8 Sava Căliiană
 17 Costandină Brașovană
 8 Dumitru Grecă Pitară
 11 Foti Pitară
 9 Iărimă Bărbieră
 7 Apostolă Bărbieră
 6 Nechita Bărbieră
 9 Gheorghii Băcală
 13 Tănasei Băcală
 11 Antonă Băcală
 13 Gheorghii Șaină
 8 Agopă Armană
 17 Chiriacă Stamatoglu
 17 Toaderă Dobrovič
 11 Tănasii Băcală
 11 Iani Calăpciu
 9 Sarchiz Armană cizmară
 5 Ilii Conduragiu
 13 Vasile Cafegiu
 7 Bedrosă Armană cafegiu
 13 Ioniță Lipovană
 20 Mironă Cojocară
 12 Sirghii Lipovană
 5 Toaderă Șpoitoră
 4 Naumă Argintară
 6 Dumitru Ciobană crav.[croitor]
 5 Velchelă crav.[—croitor]
 5 Vasile zătu Petculă, zălhană
 28 Aritonă Varșavoglu zălhană
 6 Vasile zătă Petculă mumgiu
 7 Ștefană mumgiu
 9 Sărculă Sărbu mumgiu
 13 Manolachi Băibărăcară

<u>Lei</u>	
6	Feredeşu Nechitiş b�rbier�
6	Hagi Gheorghii c�ld�rar�
6	Dumitru Olari�
11	Dughiana lui Toader� Braşovan�
5	Dughiana lui Vasile s�h�id�car�
11	Dughiana lui Pavel� şlicar�
11	Timofti Vinograd�
372	Toate dughenile jidoveşti, care la ta- bla ce să va triimite la Visterii să să ar�te anume.
<u>6</u>	Ilii Mumgiu
<u>1.000</u>	

DUGHENILE OT  T RGULU ORHEIUI UI.

11	Mardaros� Arman�
11	Cerchez� cu tovar�şul� lui Nobetu
7	Cerchez�
7	Luca Cizmar�
7	Ovanes� cu brat� lui, Mogârdici
7	David� Arman� b�cal�
8	Necula B�cal�
5	Ariton� B�cal�
6	Manole Cojocar�
6	Ovanes� B�cal�
6	Dumitru B�cal�
170	Toate dughenile jidoveşti care la tabla ce să va triimite să să ar�te a- nume.
<u>11</u>	Manolache B�cal�
<u>262</u>	

DUGHENILE OT  T RGUL  TELINEŞTII.

11	Mihai� Arman�
13	Petre Arman�
13	C�rste Arman�
13	Manole Arman�

<u>Lei</u>	
11	Iftimi Băcală
6	Ursache Băcală
6	Iacobă Furmagiu
6	Necola Furmagiu
6	Leonte Staroste
9	Băcălie căp[i]t[anului] Alexe
<hr/>	
94	

CRAȘMELE OTU TÂRGULŢ CHIȘINĂULUI.

8	Iacovachi Postelniculă
22	Dančulă Sărbulă
9	Antonă Băcală
5	Gheorghii Gane
22	Vasile Nooră Post.
6	Antonă Calistru
9	Andrii Stanculă
4	Năstasii Trușăniană
22	Hagi Gheorghii Căldăraru
17	Ene a Manolesi
22	Sălăvestru
22	Căpitanulă Neculi
20	Vasile Bocană
22	Ionașcu Chiriiacă
26	Hagi Dobre
17	Costandină Psaltulă
13	Iordachi Cîhodară
21	Vasile Bostană
9	Agapii Bogată Noă
13	Vameșă Neculaiă
9	Alexandru Tobultocă
6	Ioniță Țigană
7	Șlomușoră Jidovu
13	Tănasii Blănară
12	Vameșă Gheorghii
5	Cărste Botezată

<u>Lei</u>	
18	Foti Cărșmară
7	Ene Grecu
4	Căpitanulă Enachi Izmană
6	Niagulă Cărșmară
<u>396</u>	

CRĂȘMELE OTŪ TĂRGULŪ TELINEȘTIȚ.

4	Ilisăiă otŭ Cîlucanî
13	Căpitanulă Alexe
4	Condre Lipovană
2	Toma Dascală
4	Petre Cojocară
3	Iftime Grecu
3	Costandină Capmari
3	Andriiă Siimană
2	Costachi otŭ Inești
7	Ioniță Stăvilă
5	Vasile bratŭ lui
7	Căpitanulă Gheorghii Sălcuțanu
2	Iordachi Căpitană
4	Chirică Timoti
5	Dumitru Grecu otŭ Mihălași
7	Căpitanulă Nistoră pe crășmă
7	Ioniță Radu Cojocară
2	Costandină Grecu
<u>84</u>	

CĂLDĂRILE DE RACHIŪ OTŪ TĂRGULU CHIȘINĂULUI.

4	Cercheză Armană vutcară
5	Calistru Cîoinacă
8	Gheorghii Pertaloglu
6	Neculaiă Mumgiu
8	Ionă Crășmară
7	Neculaiă Rachieră
6	Hagi Gheorghii Căldărară
<u>44</u>	

ADUNAREA SUMILORŪ PISTE TOTŪ.

<u>Lei</u>	
76.208	birnicii
1.000	dughenile otŭ târgulŭ Chişinăului
262	dughenile otŭ târgulŭ Orheiului
94	dughenile otŭ târgulŭ Telineştil
396	crăşmile dinŭ Chiş[in]ăŭ
84	crăşmile dinŭ Telineştil
44	căldările de rachiŭ
<u>78.088</u>	adică şaptezăci şi optu miŭ optuzăci şi optu lei.

[Pecete ovală cu chinovar, cu data de 1795.]

Velŭ Vist.

XV.

RÎNDUIALA ȚIGANILOR MUNTENI SUPT ALEXANDRU-VODĂ MORUZI.

Milostiiu bojiu Io Alexandru Costandinu Moruzu Voevodu, gospodaru zemli vlahisioie. Licsandru sinu Marinu Tataru, pre carele l-amu facutu Domnia Mea yatafu si purtatoru da grija pa toata ceata lui da Tiganii lingurarii pentru birulu loru celu obicnuitu, ca, la vreme si la sorocu, sa aiba a-l trimite aici, la dumnealui epistatu Armășai, aşjderea poruncimu Domnia Mea sa unble inu toata țara Domnii Mele sa sa hrănească cu meșteșugulu loru cumu voru putea, pa unde voru umbla si voru șadea cu șazământu. Da suhatu sau chirii sa nu sa supere, veri pa ce moșai aru fi, domnească, mănăstirească, boerească sau megieșască; numai si ei foarte sa sa ferească a nu face stricăciuni la livezi da fână, da pomi sau la arături, nici suptu poalile viiloru sa nu sa supuie, a face stricăčuni, afară numai unde își voru ara ei bucatele, acela cu moșia sa le ia dajde dupa obicei, iară mai multă supărare sa nu li sa facă. Nici cai loru da olacu sa nu sa ia, veri la ce porunci si trebii domnești aru fi; sa nu sa supere nici da către globnici domnești, mănăstirești si boerești. Insa ei sa aiba a-și da dajdia lor da nume, dupa pecetluitu gospodu, intr'unu anu odata, aici, la Domnia Mea. Pentru care poruncimu Domnia Mea dumv. ispravniciloru duprinu județe, căpitaniloru dupe la căpitanii, vameșiloru duprinu târguri, vătășiloru da plaiu, părcălabiloru duprinu sate si tuturoru altoru slujbași domnești, mănăsti-

rești și boerești, vericariii cu ce slujbă veți urmă într'acea parte dă locū, toți să aveți a vă feri, atâtū de acestū vătăfū, câtū și dă toată ceata lui, nimeni dă nimicū să nu-i supărați, ca să să poată hrăni, să-și agonisească banii birului lorū. Și alți slujbași streini să nu-i judece, fără numai vătăfu lorū, la sfăzile ce vorū face între dănsăi, să-i așaze. Iarū, cândū să va întâmpla niscareva pricinii mai mari între dănsăi cu alți pământeni, atunci dumv., ispravnicilorū i alți dregători, ori înū ce parte dă locū să va întâmpla, împreună cu parăși lorū, să-i trimiteți aici la Domnia Mea, și de aicea își va afla dreptatea și hotărârea. Așăjderea și oriunde voru dovedi niscareva Țiganii haimanale, veniți dănu Țara Turcească sau dinū Moldova ori dinū Țara Ungurească supuși, veri pă la cine arū fi, pentru unii ca aceia să aibă numitu vătăfū purtare dă grijă ca să le aducă numele acelora în scrisū la dumnealū epistatu Armășăi, ca să-i așaze în castihulū Visterii și între ceilalți Țiganii domnești. Iarū, dă vorū fi veniți dănu vătășăia altuia, atunci să-i apuce să le ia bani birului lorū și să-i ducă la urma lorū, dându-i înu seama vătăfului lorū, împreună și cu bani ce-i va fi luatū dă la dănsăi. Dă să va întâmpla a să însura niscareva Țăganii domnești luindū Țigance mănăstirești sau boerești, numitu vătăfū să nu aibă voie a dăspărți cununiile fără dă numai prinū știrea Domnii Mele cu judecată își va lua acelū stăpănu schimbulū. I samū recheū gospodstvami.

1799.

(Monogram. Pecete octogonală din 1795.)

Velū Logofătū. Bivū 3¹¹ Logofătū, condicarū.

(Archiva d-lui C. Crupenschi.)

XVI,

DANIE DE ȚIGANÎ DOMNEȘTI (1800).

[Titlul domnesc al lui Constantin Ipsilanti.]

Fiindcă pe Petre Pălte hol[ei], Țiganu gospodă, streină venit de piste hotariu aice în Moldova, care, după nestrămutat obiceiu pământului, s'au luat întru ală noastră domniască stăpînire, l-am dat Domniia Mă danie și miluire cinst. și credinșos boerului nostru dum. Ioană Canană bivă Velu Spat. spre răsplătire slujbelor dumisale ce au slujit țării aceștia cu credință și cu silință, iată dară i s'au dată această ală noastră domniască carte cu care să aibă a-lă lua întru a dumisale stăpînire, ca să-i fie rob în veci; asupra căruia să-i fie carte Domniei Mele această de danie și miluire statornică, neclătită și nestrămutată niciodinioară în veci, — care s'au întărit cu ală noastră domniască iscălitură și pecete.

1800, Maiu 22.

[Iscălitură grecească. Pecete din 1799.]

Proci Velu Post[elnicu].

(Archiva d-lui C. Crupenschi)

Pentru datina aceasta de a lua ca șerbi ai Domniei — și numai pe urmă, după desființarea șerbiei, ca robi, ca «Țiganî», pe imigrații pe furie, fără privilegiu de *slobozie*, v. vol. XVIII¹, pp. 21-2.

XVII.

O PROBĂ DE LIMBĂ «BUCOVINEANĂ» OFICIALĂ.

În hîrtille d-lui C. Crupenschi se află acest răvaș al unui cunoscut ofițer austriac din Bucovina :

Precinstite domne Sava !

Scrisoarele de pe moșia Horodiște aũ fostũ gata în anu trecut și totũ amũ așteptat să cere cineva pe dînși. D[u]mniata ei căuta bine hotarũ și, gázindũ o inpresurare, ei face aretare cătrã cinst. Adminiștrație.

Amũ cinsta a me spuni a dumitale gata a sluji

Egghelot m. p.

Cernăuț, Avgust 10/21, 1786.

Cătrã cinst. dumniatul

Căpt. Ionũ Sava.

La Prezecăreni.

Firește că e vorbã de Prisăcăreni. Căpitanul Sava avea și Horodiștea din județul Dorohoiũ, și ofițerul din «Cordunul» vecin se gîndia la un proces innaintea Administrației din care el făcea parte, Horodiștea fiind în apropierea Bucovinei.

XVIII.

SCRISORI PRIVATE ALE FAMILIILOR CALLIMACHI ȘI CANANĂU.

(Din archiva d-lui C. Crupenschi.)

I.

Ioan Teodor Callimachi, Domn al Moldovei, a avut o soră, Maria, care luă întâi pe Ioniță Ursuleț Postelnic, din Comănești (Dorohoiu), iar a doua oară, după 1742, pe Gheorghe Cananău. După dregătoria la care se opri cariera acestuia i s'a zis Maria Jitniceroaia. La 1775 nici acestălalt soț nu mai era în viață, și sora lui Ioan Teodor-Vodă purta singură grija gospodăriei, fiind ajutată numai de la o vreme de cei trei fiți ai ei cu Cananău, Constantin Șerban și Ioniță¹.

De la Cananău însuși avem această scrisoare:

† Cînstite și alu mieu tocma cătū unū frate, dum. cuscre și giupăne Panaite, cu fericită sănătate și cu frățască dragoste mă 'nchinū dumitale, și rogū pre milostivulū Dum[ne]-zău pentru buna și fericită sănătate a dumitale. De această dată n'amū altū făr' cătū, rămăindu și eū dinū goștină cu cinzeci și trei de lei dinū goștina noastră, și pripindu-ne și văc[ă]rit[ulū] acum, și avăndū și dum. a lua bani acmu de

¹ *Documentele familiei Callimachi*, II, pp. XI-II

aici, dină goștină, mă rogă dumatle să aibu și eă trecere la dum. să mă rădică de aești 53 lei păr' la Sfeti Ghiorghe, și cu mare mulțumită și făr' greșală ți i-oî trimite dumatle. Măcară de n'orū fii asupra dumatle și orū fii asupra fiului dumatle, totū mă rogă dumatle să puī dum. mijlocire ca să mă pociū schivernisii păr' la acia vreme. Și mă rogă dumatle ca că nu fie [greș; *sters*] sminteală, și să n'aibă și copil[ulū] dinū casă vr'o supărare pentru mine. Și răvaș[ulū] mieū să rămăe înū locū de zapisū la mână dumatle. Și mila lui Dum[ne]zăū să fie de pururea cu casa dumatle: să i dum. sănătosū.

Alū dumatle tocma cătū unū frate i gata slugă.

Gorghii C. bivū Velū Jic.

Mart 22.

[V-o:] Cinstitulū și alū mie[ū] tocma cătū unū frate, dum[nea]lui gupănuului Panaite cu cinste și cu fericită sănătate să să dea.

(Pecete neagră ruptă.)

Ioan Mavrocordat (1743-7) cere în Ianuar, Maiū, Decembre — «văcărit doi lei, treizeci bani de vită iarna, și de vițel 90 de bani, și vara 50 parale de vită» (total: 7 lei, 45 bani pe an), pe lingă goștina cea mai mare, a «cite 11 parale de oaie»¹. «Goștină întreită» și apoi și văcărit, «cite polleū de vită, bani vechi», scoate Constantin Mavrocordat la 1749². Văcărit, dar fără goștină înainte, se întâlnește la 1755 supt Constantin Racoviță³. Supt întâiul Callimachi, ce e drept, se luă menzil, pogonărit, apoi ajutorință, dar nu goștină⁴, și văcăritul nu se îngădui de boierii.

Data se poate afla cu siguranță însă prin această notiță grecească adausă: τοῦ ἀρχ. Γεώργη Κανανοῦ διὰ

¹ Canta, in *Letopisiți*, III, p. 185; cf. Ienachi Cogălniceanu, *ibid.*, pp. 206-7. Țeraniī își ucideau vitele.

² Cogălniceanu, p. 219 (cf. p. 207).

³ *Ibid.*, p. 230 (cf. Canta, *ibid.*, p. 187).

⁴ *Ibid.*, p. 236.

γρόσια 53, τῆς τᾶ ἔδοσα ἐγὼ 1745, Μαρτίου 26 [= A dumisale Gheorghe Cananò, pentru lei 53, ce i-am dat eù, la 1745, Martie 26].

O singură scrisoare cătră Cananău ni s'a păstrat în această culegere :

Cinstite, ca unū frate, dumn[e]ta Postelnici Ghiorghi, sănătate pohtimū dumitale de la Dumnădzău. Ce-mi scrii dumn[e]ta pentru acestu Țiganū, amū înțalesū. Darū eù într'altu felū amū vorbitu cu dumn[e]ta, că știil că amū niște Țigance după Mureștei (*sic*), și ai dzisū dumn[e]ta că, dacă veî sa rupî gîudecata cu acei Țiganî, apoi omū faci o așădzari, că la acele Țigance sântu copîi; pote: ce nu fiî așa grabnicū pănū veî alege gîudecata cu aceștii. De acasta esti lesni, omū așădza, că eù nu sântu omū răū de pagubă; numai să vedemū la a miî Țiganî, ce ținū de la Sălionū, căîi copîi arū fi la acai ce ținū Țigancele mele. Și osăbitu mai amū și eù la dumn[e]ta dinfr'o Țigancă ce orū fi, care, numele bătrăniî Țigance, aū chemat-o Alicsanda, ce aū ținut-o unū Țiganū a dumilorū vostre; însă fii căîiva Țiganî dintr'ănsa, sântu la dumneta și la nepotulū dumitale, la fiçorulū lui Ștefăniță. Ci dorū mi-a fi și mie mai bine, că știil că-sū bolnavū, nu mă mai potū mântui de friguri; iarū, fiindū de sănătate, omū căuta ce omū avè între noi și omū așădza: cine la cine a fi, omū tocmi. Cu acasta acumū; și fiî dumn[e]ta sănătosū. Mai 2.

A dumitali, ca unū frate;

Iordachi Cantacuzino,

bivū Velū Banū¹.

După ce amū scrisū dumitale răvașulū, imi spune Țiganulū dumitale că aū mūrītū Țiganca: aū vădūt-o elū.

[Jos:] Cînstitū, ca unū frate, dumnalui Ghiorghi Cananò, bivū Post. cu cînstē și întragă sănătate să să dē.

¹ Cf. și *Letopisiți*, III, p. 209 și urm.

De la moartea lui Cananău e această însemnare :

Bucate ce au rămasu după moarte dum.

408 oi, cu mică, cu maare.

14 boi marea, cu 2 tineri.

14 vaci maari.

7 gălunci și gălunca.

6 cai.

46 stupi, la Roșcani, la Vas[i]le Zuppast (*sic*).

Pomenile și sărindarele și datoriile ce s'au plătitu după moartea dumisale.

134 lei la grijitul dumnealui până la 2 ani, afară dinu pâni și dinu carne.

120 lei, 12 sărindare cu bani și cu bucate.

60 lei la Hagi-Mustafa otu Botoșani.

9 p^l lei la Costantin Blebe otu tamu.

13 p^l lei la Băgdăsar Armanu.

10 vaci la Hagi-Mustafa otu Romanu.

Cele ce i-au datu dum. fiului dumisale lui Iordach[i] până au trăitu dum., și cele ce au luat după moarte dum.

5 vaci maari.

4 boi maari.

30 oi.

30 stupi. Aceste i le au dat după ce m'au luat dum. pe mine; vâcăritul și ernaticul totu dum. au plătitu pân' ce au muritu dum., și, după moarte dumisale, le 'mă plătitu eu întru anu vitele de vâcăritu.

2 ani au vândut Iordachi totu hotarul, câtu au fostu de cositu (?), așijder[e] și moșiile de la câmpu, și, cându s'au ridicat Iordachi, câtu au trăitu dum. și după moarte dumnealui, totu elu au luat venitul.

135 lei amă luat după velniță în 3 ane, și s'au cheltuitu în trebile casai.

32 lei au luat Iordachi de vilneța (?), totu într'acei 3 ani, cu 2 postaj[e], unu 9 lei, altul 6 lei.

Cele ce amă avutu eu cându m'au luat dum.

6 boi mari.

5 vaci cu vițel.

20 stupi.

6 cai și un rădvan.

400 lei mi-au trimisă dumnealui bade Tărzimanul de la Țarigrad, și i-am dat în mâna dumnealui.

Nu se poate un act mai interesant în legătură cu viața Mariei Calmășului. Iată cu ce intra ea în căsătorie, luînd și acum un bărbat de oarecare vîrstă, care avea, din altă legătură, un băiat mare, acest Iordachi, care va cere îndată o gospodărie deosebită.

Văduva lui Ursuleț aducea 6 boi și 5 vaci, 6 cai, 20 de stupi și un rădvan; «badea» din Constantinopol face rost de zestre nouă: viitorul Domn al Moldovei trimete surorii, mireasă a doua oară, însemnata sumă de 400 de lei.

Soțul nu e mult mai bogat, afară de moșia lui. El lasă datorii, la Turci, Armeni și Romîni. Unul din împrumutătorii dăduse bani cu camătă și fratelui ei, lui Dumitrașco Calmășul, care lasă și el o văduvă cu multe griji¹. Ea însă nu-și crește numai copiii cu o deosebită îngrijire, ci face și toate pomenile răposatului.

Tot în legătură cu pomenirea lui Cananău e și această însemnare:

† Bucateli ce s'au tăetū la grija dum. pără la 2 ani.

1 boi, 6 oi la grija d'intăiū.

4 oi la 15 zile.

6 oi la 20 zile.

1 vacă, 6 oi la 40 zile.

1 vacă, 3 oi la giumătate de anū.

1 vacă, 6 oi la anulū.

1 vacă, 2 oi la 2 ani.

Iarū bani ce s'au datū pe fănū, iarū să să știi.

6 lei, 9 p[o]t[ronici] unui Lipovanū.

¹ *Documentele Callimachi*, II, pp. 19-20, n-o 42.

2 lei Radului Țiganu.

1 leu, 6 p[o]t[ronici] lui Acsinte.

10 lei unui Cămpulongiănu.

11 lei lui An[dron]achi Vorniculă de Botășeni, pe fănă
 ă-au avută la Măndrești.

18 lei s'au făcută sinbrie ciobaniloră pe tocimala ă-au
 rămasă făcută de dum. să le erneză 60 oi, căte 2 p[o]-
 t[ronici] de oi ernaticulă, și să le plătiască de goștină, care
 este peci de la goștinari.

II.

Iată acum scrisorile către Maria Jicniceroaia. Cea
 d'intăiă e de la marele reformator al vieții mănăstirești
 la noi, Paisie de Dragomirna, apoi de Neamț.

Cinstită și a sfintei mănăstirei noastre milostivă și făcătoare
 de bine, Pravoslaviia Ta mare giupăniasă Mariia Can[anò]
 Ban[easă], bucură-te întru cinstea sfintei și începătoarei
 de viață Troiță. Cu smereniia și cu duhovniască închinăciune,
 cu bună cucernicie și cu smerite metanii, duple cuvîntă mă
 închină Blagrodiei Tale. De la Prea-Înnaltulă și celă mare
 întru milă Dumnezeu, duple datorii ce avemă pururea îți
 rogă ca să-ți dăruiască bucuriia, fericită sănătate, adăogire
 vieții și mântuire sufletiască, întru care și acumă puțină
 și smerita ačasta a noastră scrisoare să te afle pe dum.
 petrecându în sănătate, împreună cu toți celă dină
 împrejurulă dragostei dumitali, cu toati ceale trupești și
 sufletești fericiri, ca mai multă să proslăvimă pre Împăratulă
 cerescă, noi, toți șmeriți rugătorii Pravoslaviei Tale și a totă
 pre-slăvitulă niamulă Blagrodiei Tale. Cinstită scrisoarea
 dumitali cu bucurie și cu cinste o amă luată, cele scrisă amă
 văzută, 15 oi ni-au adusă: pentru care multă ni-amă bucurată.
 Milostivulă Dumnezeu să fie împărțitorulă de bini a totă
 niamulă dumitali, întru toati și despre toati, pre-bлагочестивулă
 și luminatulă Domnulă nostru, și pre toată luminată casa
 Măriei Sale să o păzască și să o întăriască

întru mulți ani cu ferecire și bună petrecire, că multu sântem nădăjduiți și încredințați că și de acumu înaintea vomu fi mângăiați cu cercetare milii Pravoslavii Voastre. Dè-vă Domnul toati cele lumești ale lui bunătăți, iară [în]tru ceale maș pre susu de lume cununa Înparației ceriurilor, cu Înparații cei bini-credincoși, înu pământulu blânziloru, unde și Ńngeriloru cu dorire le iaste a privi. Și darulu Sfântulu Duhă pururea să vă păzască suptu alu său acoperemântu și luminare și milă. Și, cu acasta, închinându-mă iarăș, rămăiu

Alu Pravoslaviei Tale smeritu părinte duhovnicescu și celu de pururea rugătoriu și de ceriasca ferecire pohtitoriū :

Ieromonahă Paisie, starețulu sfintei mănăstiri Dragomirnei ¹, împreună și cu totu soborulū celorū întru Hristosu fraților miei.

Oct. 16 d.

Cinstitei întru blagorodie Pravoslaviei Sale marii giupăneasă Mariia Can[anò] Ban[easa], cu multă smerenie, cu plecată metanii și bună cucernicie, prin dumnezăiasca blagoslovenie cu cinste să să închine.

(Pecete neagră, ruptă.)

Paisie se așează la Dragomirna în Septembrie 1763², iar Domnia lui Grigore Callimachi, nepotul de frate al Mariei, ținu până în 1769.

Deci încă înaintea de această din urmă dată Maria era văduvă.

III.

Fratele Mariei, Gavriil, fost Mitropolit de Salonic, era încă din 1760 Mitropolitul Moldovei.

De la el ni s'au păstrat trei scrisori către sora sa. Cea d'întăiu are data de 1768, încă în Domnia lui Grigore Callimachi. Dintre celelalte, una poartă data de 1770.

¹ Acest rînd, de mina lui chiar.

² *Istoria literaturii romine in secolul al XVIII-lea*, II, p. 392.

A treia, pomenind de «Cordon», Bucovina Austriacilor, e de după 1775. Pașa care merge în Rusia duce ratificarea tratatului de la Chiuciuc-Cainargi. «Sevastias» e episcopul titular de Sivas. Cel de la Țarigrad cari sînt sănătoși și întreabă de rudele din Moldova sînt văduvele celor doi Domni din neamul călmășesc, Ralița lui a Ion, mort de bătrîneță, și Elena a lui Grigore, cel de curînd ucis, precum și fratele lui Grigore, Alexandru, căsătorit cu Ruxanda fiica lui Scarlat-Vodă Ghica.

A.

Cinstită și a noastră prea-iubită soră, dum. Marie Jic., fericită sănătate și totu folositoriul bine poftimū dum. de la milostivul Dumnezeu, iarū de la noi arhierească blagoslovenie îți trimitemū. Cartea dum. amū luatū, prinū carea înțelegandū durearea cea preste măsură și întristarea dum. pentru săvârșitul răpăosatului prea-iubitū fiului nostru Pah. Costandinū Cananō, foarte ni-amū întristatū, și împreună amū lăcrămatū, măcarū că răpăosatulū (Dumnezeu să-lū erte și să-i odihnească sufletulū la cereasca Împărăție), plinindū datoriiia cea de obște, s'aū izbăvitū de valurile ceale supăralnice și întristătoare a aceștii vremealnice vieți, iarū, casa dumisale de aū rămasū la ticăloasă stare și însărcinată cu greale datorii, săntemū bine nădăjduiți că nu o va părăsi milostivul Dumnezeu, ce, ca celū ce iaste părinte săracilorū și mângăitorū văduvelorū, va trimite ajutoriulū său celū prea-puternicū spre răpaosū și mângăere. Dinū partea noastră iarășū cu de-adinsulū ne vomū sili spre totū chipulū de ajutorū a casii răpăosatului, socotindū ačasta neapărată datorie. Și la aceastea fi dum. incredințată, și incredințază și pe dumnei Păh[ărniceas]a¹, că neîncetatū vomū mijloci și cătră Marie Sa Vodă și cătră

¹ Văduva.

Mărie Sa beizadea spre ajutoriul și mângăere a casii răpăosatului. Ačasta, și săntemü

Alü dum. părinte sufletescü : *Gavrüülü Mitropolitulu.*
1768, Dech. 20.

[Pe V-o:] Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia Jic., cu fericită sănătate și cu blagoslovenie să să dea. (Pecete neagră, ruptă, cu două cruci.)

B.

Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia Jic[nice-roaie], fericită sănătate și totü folositoriulü bine poftimü dumitale] de la milostivulü Dumnezeü, iarü de la noi arhierescă blagoslovenie îfi trimitemü. Cartea ce ne-ai tremisü amü luatü, și, înțelegändü că sănteři sănătoși, ne-amü bucuratü. Pentru alte supărări ce ne scrii că pătimiți de către oșten¹, fiindü aceastea de obște, să cade a le suteri cu răbdare și a ne mângăia cu nădejde că, după atâtea scărbe, ni să va pricinui și bucurie. Pentru alte vești ce vă turbură, și vă poprescü dinü lucrarea pământului, să le socotiți zadarnice și mincinoase, și făr' de niclo grijă să sămănați cătö vești putea. Pentru carte de la Măriia Sa Gheneralulü², cumü și pentru zăloag. (*sic*), ne vomü sili ca să scoatemü, de să va putea. Ačasta, și fi dum[neta] sănătoasă.

Al dumi[tale] părinte sufletescü : *Gavrüülü Mitropolitulü.*

Șalü n'amü pututü să luämü de la dughene, nici amü îndrăznitü, pentru prepusulü boali³. Și să nu bănuești : cu toate acestea iată amü trimisü unü cuburü de șalü alü nostru, canü ponositü, dar socotimü că va trece la țară, și unü stanbolü-șalü⁴ de rochie ci-amü avutü mai dinü na-

¹ Ruși, cari ocupău Moldova.

² Stoffeln (v. Atanasie Comnen Ipsilanti, *Tă μετά την έλωσιν*, Constantinopol, 1870, p. 456).

³ Cioma.

⁴ Șal de Constantinopol, stofă.

inte ; și poftimă să le priimești și să le porți cu sănătate. Mai pe urmă vomă trimite și șală nouă¹.

[Pe V-o:] Cinst. și a noastră, prea-iubită sor[ă], dum. Marii Jic., cu părințască blagoslovenie.

(Pecete roșie deschis, cu coroană, patru litere, din care s'a păstrat A și data de 1768, jos.)

C.

Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Marie Jic[nice-roaie], fericită sănătate și totă folositoriulă bine poftimă dumitale de la milostivulă Dumnezeu ca să-ți dăruiască, și de la noi arhierescă blagoslovenie îți trimitemă.

Răvașulă dum[itale] ni-aă venită, și ceale scrisă s'aă vă-zută. Pentru Cupariulă, veți ști dum că acumă nu să află aicea, fiindcă, după č-aă venită de la conacile Pașii č-aă fostă la Rusiia, s'aă dusă acumă pină Ținută cu așăzarea baniloră ce s'aă scosă; iară, după č-a veni, i să va zice, atâtă pentru altile ce scrii dum[neta], cătă și pentru carte gósodulă de hotărătă, ca să scoată. Și atuncea să va scrie și dină partea noastră la Sevastiasă, și la cine s'a mai so-coti,—căci Vlădica de Rădăuți, aflându-să în Cordonă, și fiindă și departe, nu socotimă că a vrea să vie.

De la Țarigradă ni-aă venită cărți în câteva rânduri, și avemă înștiințare că, cu mila lui Dumnezeu, să află cu toți sănătoși, și în toate scrisorile ce ne vină cercetiază și pentru dumnavoastră și vă heretisescă², și, aseamene, cândă scriemă și noi, facemă căzuta închinăcune din partea dumilorvoastre. Și cu ačasta acumă săntemă :

A dum[itale] părinte sufletescă : *Gavriilu Mitropolitulu.*

Iulii II.

[Pe V-o:] Cinstită, a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia

¹ Adausul e de altă mână. Scrisorile inșeși aă o ortografie perfectă și o scrisoare admirabilă.

² Șală.

Cananoai Jic., cu fericită sănătate și cu blagoslovenie să să dea.

[Pecete roșie-închis, cu coroană și vultur bicefal, fără inscripție.]

Către Maria se îndreaptă și marele boier Lupu Balș, pe aceiași vreme.

D.

Cinstită și a noastră iubită ca o soră, dum. cumătră Mariora Jic., cu multă frăcăscă dragoste și cu fericită sănătate mă închină dum[itale]. Aciastă dată n'amă altă a su-păra pe dum[neata] numai amă fostă scrisă la unū ficiorū alū meu di-acasă di aū pusū puțentei stupi la Făzetū [=Făget], neputându la ceia vremi să-ī ducă la altū locū, și, socotindū eū c'a fi acele moșii a dumisali Costantinū Stămati Șet[rariū], amū făcutū îndrăznială. C'acmu amū înțalesū că ești pe moșia dum[itale], poftescū pe dum[neata] ca pe o soră, să nu bănuești că n'amū poftitū pe dum[neata] cu scrisoari mai înainte, că n'amū știutū; iarū acmu poftescū pe dum[neata] să nu fii cu bănatū, ce să fii cu voia dum[itale] înū ciastă vară dacă aū apucatū di i-aū pusū; și obiceiulū ce ești, oi da dum[itale], și oi și mulțami dragostii dum[itale]. Aciasta poftescū pe dum[neata], și fi dum[neta] sănătoasă.

Al dum[itale] ca unū frate :

Lupu Balșū Velū Vor[nicū].

[Pe V-o:] † Cinstită, iubită ca o soră, dumisale Marii Jic[niceroai], cu frăcăscă dragosti și cu fericită sănătate să să dea.

[Pecete neagră cu cruce și: Lp. B. Dvor. (?).]

Scrisoarea ce urmează, către aceiași domnească soră, pleacă de la un Toader [d]iaconul], care dă înțelepte sfaturi pentru creșterea celor doi «coconi»; pare a fi tot un Nemțean;

E.

† Cinstită doam[nă] giupăniasă, co smerenii și co multă plecăciuni mă închină dum[itale], și rogă pre milostivulă Dumnădzău ca să te păzască și să te învredniciască co pačnica viață, și să-ți dăruiască cia de bucurii fericita sănătati, bucurându-ti milostivulă Dumnădzău și cu sănătate a cinstiți și iubiți coconiș dum[itale], milostivulă Dumnădzău să-i ții sănătoși și să-i miluiască cu minte, că minte este izvorul bogății, și trupești, și sufletești, și cununa cia de bucurii a părinților și tuturor celor de bini voitorî, și măhnire neprietenilor. Însă și dum[neta], cinstită giupăniasă, caută de-i păzăște forte bini, după cumă poroncește Ioană Zlataostă la Prologă: «Nu feriți bățulă părințescă de ii, că acela li-i loră de mare folosă». Însă și dum[neta] fiindă ferită de celă mai cumplită păcată: niciodată să nu să săntă ii că aă voi de la dum[neta]. Ori la ce socotești că Dumnădzău țăă dată și țăă dăruită niște drahme forte curati și iscusite, cari di-a purure și 'n totă ciasulă să fi bucurată? Dară, de le vei văpsi, mă rogă cu ce le-i spăla? Socotește dum[neta] c'aceștie sintă ca o grădină înpodobită și pre-frumosă, și, de nu o va păzi grădinariulă și o va înplă mărăciune, cini va merge la è să să mângăi? La aciasta dum[neta] ești grădinariulă, să plivești co bățulă; că la o grădină frumoasă și înpodobită mulți înțălepti mergă de să mângăi și, fiindă curată și grijită, toți fericescă acelu grădinariă și-i daă bani, și [e]ș luindă căti o flore de mă[n]găere, ca și de la omulă înțăleptă: totă scărbitulă aliargă de-și è ună cuvântă de mângăere și de îndreptare, și să bucură mai multă decâtă c'ară lua de la ună nebună multe averi, căci știi pe urmă [c]i în totă ciasulă aștiaptă ocară și întristare. Păzește-te bini, vitejește, ca să nu scapi burianulă în grădină, căci burianulă este creștere loră. Nu-i lăsa greșala de astăzi ca să-și è plata mănî; și încă și pentru dreptulă, îi află pricină, și-lă ciartă, c'apoî elă mai vartosă să păzăște, știindă că n'au făcută ș'au luată plată; dară de va face, mai rău va petrece; și, fiindă în grijă, totdiauna să

sfătuești întru sini cumă va face lucruri buni, ca să scapi de rușine, și, așe, crește cu gândulă totă a face lucruri buni, pără ce i să învărtoșe minte, ș'apoī, di-ară vrē să-lă și îndemne cineva la lucruri rāle, elă nu poate să le facă : i-I cu mare supărare.

Pentru Toaderă Rusulă, aă venită, și bārneșulă aă adusă. Pentru alte ce-mī poroncești dum[neta], la toati după poronca dum[itale] oī urmă, și m'oi sili. Mă rogă, cinstită giupāniasă, pentru acelă călușelă să poroncești dum[neta] să-lă grijască bini. Și mă rogă dum[itale] să aibă de la dum[neta] ertăciuni, fiindcă știu că moltă oī fi greșită dum[itale], că nu să poati sluga a nu greși stăpānului. Diaciasta mila lui Dumnădzăă să fii di-a purure cu domniata.

Săpt[emvrie] 17.

Smerită, prē-plecată dom[itale]: *Toadoră [D]iaconu.*

Pentru oī, di-aici nu-i nicio nedejde ; că-să niște șalveri, dă-le lui Păună, și doră îi putē mai trimete vr'o 10 lei în giosă.

[Pe V-o:] Întru cinstită măna dum. giupānesii Marii Jic. co cinste și cu multă plecăciuni dum. se se dē.

(Pecete neagră, cu coroană și, sus : Dm.)

Încă prin 1750 Maria Jicniceroaia avea ceartă cu Aristarh Vistierul pentru moșia Iepurenii.

F.

Adeverezu cu acastă scrisoare pentru giământate de sată Epurenii, de la Ținutulă Hărlăului, care, fiindă moșie a mea, aă ținut-o dumnealui răposatulă Aristarhă Vist. cu strămbătate suptă stăpānirea dumisale cățiva ani. Acumă, eșindă la giudecată cu fiulă dumisale, Comisă Iordache, la dumnealoră boeri, după dreptate mi-amă luată moșie, iară pentru venitulă moșii înă cătă vreme aă ținut-o dumnealui, de aă stăpānit-o fără dreptă, m'amă așăzatu cu dumnealui

Comisulă Iordache, fiulă dumisale Vist. Aristarhă, și mi-au dată 226 lei; care bani luându-i toți deplină de la dumnealui, de acumă înainte nu mai amă a lua nimică de la dumnealui. Și, pentru mai adivărată credință, amă iscălită să să crează.

Maria Banes[a]. Lⁿ 7267 [1759], Iul. 7 dim.

[Pe V-o, început:] Toma sână Nicolai, bul[i]bașă, copilă [de casă]....

Din același timp sînt două scrisori către Alistarh (Hrisoscoleu), pe care Domnița Elena, soția lui Nicolae Costin, îl numia nepotul ei¹. El era, la 1749, Spătarul lui Constantin Mavrocordat².

Cinstită și al meu mai mare frate, dum. badiu Alistarho Velu Spătariu, cu multă plecăcuni închinându-mă, sărutu cinst. mână dum., și rugămă pre a totu puterniculă Dumnădzeu cu această puțan[ă] scrisoare a noastră ca să afle pe dumnevoastră cu întriagă sănătate și cu toate cele de ferici. Cinstita scrisoare dum. cari ni-ai trimisă, amă luată, și cele ce scrii dum. încă amă înțalesă. Pentru zapisăle Glăvăneștiloră scrii dum. ca să ță le trimitemă dum., că nooi nu ne trebuiescă; ci adevărată, badiu, că nooi nu ne sântă trebuitoari, de vreme că ni c moșie nu este a noastră, ci cu dragă inemă le amă fi triimisă dum., numai vi și dum. că o lădățui c-amă avutu cu scrisori, nu s'au prilejitu aice, este la Iași, dară amă trimisă acmu să o aducă, și, aducându, le-omă căuta, și pe cini a vini le-omă trimite dum. Dumneia mama să închină dum. cu sănătate și dumisali leli Bălașei. Ilinca, cu multă plecăcuni închinându-să, sărută cinst. mânăle dumiloră voastri. Cu această acmu, și iarășă rămăi

Iun. 15.

A dumitali

Mai micu trate i gata slugă:

Vasili Costachi, bivă Stol[nic].

¹ *Istoria literaturii romine in secolul al XVIII-lea*, Tabla, p. 48. C *Archiva istorică*, I, p. 84.

² Ienachi Cogălniceanu, p. 219.

Dum. lelei Balașăi cu multă plecăcune sărută cinst. mâna dum.

[V-o:] Cinstitului și alui meu mai mare frate dum. badei lui Alistarhu Velu Spătaru, cu multă și fericită sănătate să i să dea.

[Pecete cu A. H.]

Să să pue înu scrisoriie Glavaneștilorū.

Balașa, născută la 18 Septembrie 1709, era fiica lui Iordachi Cantacuzino Deleanu ¹, iar Vasile Costachi era nepot al Balașei lui Alistarho. Un Vasile Costachi luase pe Catrina, fiica lui Toderașco Iordachi, deci mătușa Balașei ². Aici e vorba însă de Vasile Costachi Negel, fiul lui Costachi, care era soțul unei Cantacuzine, Ilinca, fiica lui Iordachi al II-lea Pășcanul ³. El e tatăl lui Grigore, care, cu altă Cantacuzină, fata lui Dinu Canta, avu pe al treilea Vasile, viitorul Mitropolit Veniamin ⁴. Avem astfel scrisoarea bunicului marelui ierarh, care, deci, prin mamă, prin bunică, prin străbună, avea sînge cantacuzinesc.

Cu cădzuta plecăcuni [mă] inchinu dum., sărutu cinstită mâna dum. badu (*sic*) Alistarho Velu Spăt. Cu plecată scrisoarea mē facu știre dumitali pentru ce ai fostu vorovitu dum. cu mini că, mǎrgǎndu la Iași, mi-î trimite izvodulū celū de vecini Bălăneștilorū; ce acmu mă rogū dum. să nu fii cu supărari să mi-lū trimiți ca să mă poču învrednici a face dum. slujbă. Cu ačasta, și să fii dum. sănătosă.

A dumitali micu și plecatu tocma ca unū fiiu
Cost. Ros[e]t, Log.

Nastasiica cu multă plecăcune sărută cinst. mâna dum.,

¹ Vol. VII, p. 173 și nota 1.

² *Ibid.*, p. 177.

³ Vol. VI, p. 548.

⁴ *Ibid.*

dumisali lelei Bălașei de preună cu Nastasiica cu plecăčuni sărutămŭ cinstită măna dum.

Dumisali cumnatului Iordachi Cantacoz[in]o cu multă dragoste și cu fericită sănătate ne închinămŭ dum[isali].

[Pără pecete.]

Cum se vede din tabla adausă la p. 47 din *Genealogia Cantacuzinilor*, Nastasiica, sora Ilincăi Costachi și a Saftel Lupului Balș, luă pe Constantin Russet; Iordachi «cumnatul» ar fi să fie un nepot, fiul lui Constantin, frate cu aceste Cantacuzine¹. Costachi Roset era încă la 1764 numai treti Logofăt².

III.

S'aŭ păstrat aici și toate scutirile Mariei Callimachi, acordate de Domniŭ din neamul ei și de înaintașii lor.

I. Noi Scarlatŭ Grigorie Ghica Voevoda, bojiŭ milostii gospodarŭ zemli moldavscoi, facemŭ știre cu ačastă carte a Domniŭ Meli pentru dumniaiaŭ Marie, ce aŭ ținut-o dum. Gheorghie Canano Velŭ Jic., sora cinstitului Marelui-Tărzi-manŭ, dum. Enache Calimahi, de vreme ce dumniului fratili dumisale, aflându-să de a purure și nelipsitŭ slujindŭ trebuinșilorŭ și folosului țărăi la prè-înnălțata Poartă, amŭ socotitŭ Domnie Mè că s'î cade sora dumisale a avè o osăbită milă și sprejinială. Și iată darŭ că după cărșii ce ni-aŭ arătatŭ și de la alșii luminașii Domniŭ ce aŭ fostŭ mai înainte de noi, asemenea și Domnie Mè i-amŭ întăritŭ, la vreme desătiniŭ să aibă a scuti doo sute stupi, și la vreme goștiniŭ doo sute oi, și la vreme coniiŭ saŭ văcărîtului, cându s'arŭ întâmpla a fi, încă să scutiască doaizăci de vite, și, pe cătŭ vinŭ va face la vreme vădrăritului dinŭ viile dumisali, iarășii amŭ ertatŭ Domnie Mè, nicŭnŭ banŭ vădrăritŭ să nu dè, ca să fie toate aceste pentru chivernisala

¹ *Ibid.*

² *Documentele Callimachi*, II, p. 192, n-o 89.

casii dumisale. Așijdere și pentru patru oameni străini fără de biră în Visterie, ce-și va găsi, iarăș amă ertată Domnie Mă ca să fie înă pace de biră și de toate alte angărit, întru nemică supărași să nu fie. Pentru care poroncimă Domnie Mă dum. boeri i voași slujitorii ce viși înbla cu toate slujbile Domniei Mele, v.izindă carte Domniei Mele, mai multă supărare să nu faceți, ce cu toții să urmași întocma după cumă arătămă mai susă. Ačasta poroncimă.

Noi Scarlată Ghia Voevoda.

Vltă 7266 [1758], Mai 31.

(Pecete ștearsă.)

Manolache Bogdană 3ⁱⁱ Logofătă, prociț.

[Pe V-o:] Hrisovulă de la Măria Sa Scărlată-Vod[ă] pentru bucate di scuteală.

2. Cu mila lui D[u]mn[e]dzău Noi Ioană Theodoră Voevoda, Domnă Țărăi Moldovei, facemă știre cu acestu hrisovă ală Domniei Mele tuturoră cui să cade a ști. De vreme ce jupănesăle văduve purure aă avută osăbită milă di cătră luminașăi Domniei, urmăndă și după cuvântulă Domniei Hristosă, unde poroncește a să cerceta cu milă casăle celi căzute, mai vârtosă a văduviloră, și a le odihni cu facirile de bine, pentru ačasta dară pre-luminașăi Domniei că-aă fostu mai înainte de noi, socotindă a-și face datoriia sa și cu ală noastră pre-iubită soru, dumnaia Marii Jăcniceoai, vrăndă ca să arăte ača căzută milă și facire de bine ce să cade spre chivernisala unii casă căzute, dară și pentru voia noastră, fiindă că ni-amă aflată dină tănără vârstă la slujba pre-puternicii Împărășăi, Dragomană-Mare a pre-înnălșatului Divană împărătescu, și la toate vremile amă fostu de a purure slujitoră spre trebile și folosulă țării aceștie, aă fostu miluită cu hrisoave de milă a luminașăilor Domniei, cu scutială de bucatile sale și de oamini scutelnici. Acumă dară, dină dumn[e]zășiasca proniia și bunavoința a pre-puternicii Împărășăi miluindu-ne cu stepina Domniei aceștii țări, iată și, dină osăbită mila noastră, i-amă întărită ca fieștecăndu să aibă a scuti desătina pre cincă sute stupi și goștina pre cincă

sute oi și vădrăritulă pe cinci sute vedri vină ce va face dină viile dumisali, sau va cumpăra, și pre o sută cincizăci vite, cai, epi, de văcărită sau conită, de s'arū întâmpla să fie vre odată pre aceste bucate, nicăunū banū nimăruī să nu dē, ca să fie pentru chivernisala casăi dumisali. Așjidire și pentru cincisprezăci oamini streini fără de birū înū Visteriie, ce va avē la casa dumisali, iarășū să fie acești oamini înū pace și nesupărați de totū birulū Visterii și de alte dări și angării, oricāti arū fi pre altă țară, iară aceștie oamini întru nimică supărați să nu fie, ca să fie numai de poslușaniie și slujba casăi dum[isale]. Dreptu aceia dară poroncimū Domnie Mē tuturorū boierorū și altorū slujbași ce viți afla cu aceste slujbe arătati mai susū, văzândū acestu hrisovū alū Domnii Mele, toți să aveți a urmă și a da bună pace la toate, cumū arătămū mai susū; întru nimică supărare să nu faceți. Și poftimū Domnie Mē și pre alți luminați Domni ce Dumn[se]zăū va răndui pre urma noastră cu Domnie aceștii țări, ca să nu strămute această puțână milă ce arată mai susū, după cumū nici noi n'amū străcatū miluirile altorū Domni č-aū fostu mai înainte de noi, ce mai vărtosū să întăriască, pentru a lorū cinste și večnică pomenire. Și spre această esti credința a însumi Domnii Meli di mai susū scrisă, Ioanū Theodorū Voevoda, și credința a prē-iubiți fii Domnii Mele, Alixandru Voevodū și Grigorii Voevodū, și credința a cinstiți și credinčoși boieri Domnii Meli, dumnalorū: Ioanū Bogdanū, Velū Logofătū, Velū Vor[nicū] de Țara-di-giosū, Velū Vor[nic] di Țara-desusū; Ștefanū Rusătū, Hat[manū] i pārcālabu Suceviī; Mihailachi Velū Post[elnic]; Ionū Cantacozino, Velū Spat[arū], Velū Vist[rier]ū; Andrunachi, Velū Banū; Ioniță, Velū Pah[arnicū], Velū Cămănarū; Costantinū Cogălničanu, Velū Stol[nicū]; Ianacachi, Velū Com[isū], și credința a tuturorū boierilor, mari și mici. Și s'aū scrisū hrisovulū acesta înū orașū Eșilorū, în anulū d'intăi alū Domnii Mele, de noi, Ghindă Logofețālu, la anulū vletū 7267 [1759], luna Fev. 1.

Noi Ioanū Voevoda.

(Pecete dim 1758.)

S'au trecutū la condică : Dimitrie 3^u Logofătū procițū.

[Pe V-o:] Hrisovulū de a Măriei Sa[le] Ionū Vodă peste bucate și pe omenī de scutială.

3. Cu mila lui D[u]mn[e]zăū Noī Grigorie Ioanū Voevoda, Domnū Țărăi Moldovii, facemū știre cu acestu hrisovū a Domnii Meale tuturorū cui să cade a ști, pentru dumneaia giupăneasa Mariia Jitniceroaia, că, arătându-ne hrisoave de milă, atātu de la alți luminați Domni ce au fostu mai înainte de noi, cătu și de la prea-înnălțatu părintele Domnii Mel[e], Măriia Sa Ioanū Theodorū Vvoda, Domniia Mea, vrândū a ne arăta următorū acelorū mai d'innainte noastră luminați și fericiți Domni, aseaminea m'amū milostivitū asupra mai susū-numiti giupăneasă, și hotărāmū printr'acestu hrisovū a Domnii Meale ca fieștecândū, în toată vreme Domnii Meale, să scutiască aseste bucate : adică cinci sute stupi de deseatină, și cinci sute oi de goștină, și pe totū vinulū cătu va eși dinū viile dumisale nimăruī nicitunū banū să nu de vădrăritū, și pe o sută cincizăci vite, cai, epe, de văcăritu saū de cunițe, de s'arū întâmpla vre-odată a fi, pe aceste bucate nemăruī nicitunū banū să nu dea, ca să fie pentru chivernisala casii dumisale. Așjidirea și pentru cincisprăzeci oamenī streini fără de birū în Visterie ce va avea la casa dumisale, iarăși să fie acești oamenī în pace și nesupărați de totū birulū Visteriiei și de alte dări și angărăi, orcâte arū fi pre altă țară, iarū acești oamenī întru nimică supărați să nu fie, ca să fie numai de poslușaniia slujbi casii dumisale. Dreptu aceia darū poroncimū Domniia Mea tuturorū boiar[i]lorū și altorū zapci și slujbași ce viți fi cu slujbele arătate mai susū, văzindū hrisov[ulū] Domnii Mele, toți să aveți a urmā după cumū hotărāmu mai susū. Și pohtimū Domniia Mea și pre alți luminați Domni ce Dumnezeu va rândui pe urma noastră cu Domniia acestii țări, ca să nu strāmute acastă puțină milă ce arată mai susū, după cumū nici noi n'amū stricatu miluirele altorū Domni ce au fostu mai înainte de noi; ce mai vartosū să adaogă

și să întărească, pentru a Domniiloră Sale cinste și večnica pomenire.

Vltū 7272 [1763], Sept. 15.

Noi Grigorie Ioanū Voevoda.

(Pecete ovală din 1761.)

Procițū V¹ Vist. Simionū Burgehele pisahū.

4. Cu mila lui Dumn[e]zău, Noi Grigorie Alexandru Ghica Voevoda, Domnū Țării Moldoviī, facemū știre cu acestu hrisovū a Domniī Mele tuturorū cui i să cade a ști, pentru dumneaia Marie Jicniceroai, că, arătându-ne hrisoave de milă de la alți luminați Domni ce au fostū mai înainte de noi, întru care hotărâscu ca, fieștecându, în toată vremea, să scutiască aceste bucate: adecă cincī sute stupi de desătină, și cincī sute oi de goștină, și, pe totū vinulū cătū va eși dinū viile dumisale, nimăruī nicīunū banu să nu dea vădrăritū, și pe o sută cincizăci vite: cai, epe, de văcăritū sau de cuniță, de s'arū întâmpla vre-odată să fiia pe aceste bucate, nimăruē nicīpuū banu să nu dē, ca să fie pentru chivernisala casii dumisale,—dreptu aceia darū și Domnie Mē asămine m'amū milostivitū asupra dum. de mai susū numite Marie Jicniceroai, și hotărâmū printr'acestu hrisovū a Domniī Mele ca purure să aibă a scuti cincī sute stupi de desătină la vreme desătiniī, și cincī sute oi de goștină la vreme goștiniī, și cincī sute vedre di vinū ce va fi făcându dinū viile dum., nimăruī nicīunū banu să nu dea vădrăritū. Așjdere și pe o sută cincizăci cai, epi, de văcăritū sau de cuniță, de s'arū întâmpla vre-odată ca să fie, nimăruī unū banu să nu dē. Și poroncimū Domnie Mē tuturorū boerilorū și altorū zapciī și slujbași ce veți fi cu slujbile arătate mai susū, văzindu hrisovulū Domniī Mele, toți să aveți a urmā după cumū hotărâmū mai susū. Și poftimū Domniia Mea și pre alți luminați Domni ce Dumnazeu i va rândui pe urma noastră cu Domniia acești țări, au dinū fiī noștri, au dinū niamulū nostru, ca să nu strămute acastă puțină milă ce arată mai susū, ce mai

vărtosă să o adaogă și să o întăriască, pentru a Domnii Sale večnică pomenire. Vltū 1765, Dech. 7 d.

(Pecete mică din 1764.)

Noi Grigorie Ghica Voevodū.

Procițū Velū Vist.

[Pe V-o:] Hrisovulū de la Mării Sa Ghica, de scutală.

5. Cu mila lui D[u]mnezăū Noi Grigorie Alexandru Ghica Voevoda, Domnulū Țării Moldaviei, facemū știre cu acestū hrisovū alū Domniei Mele tuturorū cui să cade a ști pentru dumniaia Mariia Jicniceroae, că, arătindu-Ńe hrisovulū Domniei Mele dinū ceaialtă trecută Domnie a noastră, întru care arată orînduiala de milă ce i s'au făcutū, pentru care Domnia Mia, și acumū asemenea milostivindu-ne asupra numitei Mariei Jicniceroae, hotărîmū printr'acestu hrisovū alū Domniei Mele că de-apururea, întru toată vreamia Domniii Noastre, să aibă a scuti la vreamia desetinii cinci sute stupi de desetină, și la vreamia vădrăritului cinci sute vedre vinū de vădrăritū ce va face dinū viile sale, pe această sumă nicînu banū să nu dea vădrăritū, cumū și la vreamia goștinii să scutiască cinci sute oi de goștină. Așijderea și la vreamia văcăritului, de s'arū întîmpla vre-odată a fi, să scutiască una sută cincizăci cai, epe, de văcăritū și de cu- nișă. Și poroncimū Domnia Mia dumilorvoastre boiarī și altorū slujbași ce veți fi cu slujbele ce sintu arătate mai susū, văzîndu hrisovul Domniei Mele, toți să aveți a urmā după cumū hotărîmū mai susū. Și pohtimū Domnia Mia și pre alți luminași Domni, ce vorū fi înū urma noastră stă- pînitorī aceștii țări, ori dinū fiit și niamulū nostru, sau din- tr'altū niamū, să nu strămute această puțină milă ce amū făcutū cu această numită giupîņasă, ci mai alesū să adaogă și să întăriască, pentru a Domniilor Sale cinste și pomenire.

Aniū 1775, Dechemvrie.

Grigore Ghica V.

(Pecete ovală din 1774.)

[Pe V-o:] S'au trecutū la condica Divanului înū cē de hrisoave, de Ionișă Nicolaī, condicarū.

IV.

Cu privire la proprietățile și scutirile Mariei Jicniceroaiei avem în aceeași colecție o sumă de acte particulare și de cărți domnești.

A. TRUȘEȘTI.

Ἐλα ἀπὸ τὴν ἀρχόντισσαν τὴν ἀδελφὴν τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, κυρίαν Μαρίαν γρ. 50, τὸ σήμερον τῆς μουσίας τοῦ Τροικασετίου τῆς αὐτῆς χρονίας, καὶ ἔστω εἰς ἐνδηξίην 1761, Ἰουνίου 12.

Neóφυτος, τῆς Σεβάστρης (?).

Adecă :

«Am luat de la jupăneasa sora Prea-Înnălțatului Domn, dumneaei Maria, lei 50, ce mi se cuvin de la moșia Trușeștilor, care e a d-sale de veci, și să fie spre mărturie. 1761, Iunie 12.

Neofit, de Sivas (Sevastia).»

B. VIILE DE LA CRUCE.

La 29 August 1760, Ioan Teodor-Vodă întăria surorii sale 12 pogoane, 3 firte și 4 prăjini și jumătate la Crucea-de-Sus din Ținutul Putnei, «afară din cinci pogoane răscumpărate de Domnia Mea de la episcopul de Roman, după dreptate răzășască», rezervând alte patru pogoane, și patru prăjini și jumătate pentru altă rudă (nu soră), Paraschiva Pităroaia ¹.

În actul de la 2 Mai 1761, apoi, același Domn, pomenind cele cinci pogoane luate de Vlădică de la Caterina Știuculeasa, mai dă și alte 10, moștenite; din cele zece «bătrîne» ale familiei împărțasește pe sora Paraschiva ².

¹ *Documente Callimachi*, I, p. 441, no. 55. Cf. și traducerea din Wickenhauser, *Putna*, pp. 114-5, și Xenopol, *Istoria și genealogia Casei Callimachi*, București, 1897, pp. 242-3, no. XIX.

² *Ibid.*, p. 444, no. 67. Cf. Wickenhauser, *Putna*, p. 116; Xenopol, *l. c.*, pp. 248-9; Al. Callimachi, *Cartea neamului Calmăș din Moldova, Vălenii-de-Munte*, 1910, pp. 13-5.

Iată însuși înscrisul Vlădicăi :

1. Pentru cinci pogoane de vie ce cumpărasăm de la Știuculiasă, care vii sântu la Cruce, alături cu viile Mării Sale lui Vodă, carele cumpărasem într'o 115 lei, să fie a mănăstirii Precistii dinu Romanu, și, înștiințându-să Marie Sa Vodă, fiindu că să află lângă viile Mării Sale, mi-au întorsu banii, acastă 115 lei, să fie vjile a Mării Sale. Și pentru credința amă dată acastă scrisoare a noastră.

L^t 7268 [1759], Dech. 1.

Ienachie episcop Romanului.

2. Dat-amu adivăratu zapisulu nostru, anumè eă Costantinū, ficoru popii Văsculu dinu Cruce-di-Giosu, împreună cu fămia mē Nastasăia, fata lui Ionu Pușcă, totu dinu Cruce-di-Giosu, la cinst. mănă dum. giupănesăi Mariii, surorii Mării Sale lui Ioanu Theodoru-Vodă, precumū să să știa că, di nimine săliți, nici asupriți, amū vândutu dum. giupănesăi doaă pogoani de viia lucrătoare la Cruce-di-Giosu, ce sântu totu într'o ogradă cu viile dumisale, care vii fmi sântu miia, Nastasăi, părințăști, cu unū pogonū ce-lu amu de cumpăratură. Și amu făcutu tocmală ca să-mi dē pe pogonū câte trezăci și doi di lei, care bani acmu ni-au datū 44 lei, adecă patruzăci și patru di lei, iarū pentru ceelanți bani trimețându dumnaiă giupăniasa omulū dumisale ca să măsoare pogonile, atunce să aibă a-mi da și ceialanți bani, darū piste aceste doaă pogone di vorū ma[i] eși orī giumātate de pogonū saū mai multu, iarăși cu acestu di mai susū preču cu acē tocmală să-mi plătiască dum[neae]i, și noi dum[isa]le să-lū vânzu, oricătū a mai trece piste doaă pogoane de viia. Care, pentru mai mari credinți, amu și iscălitu, amăndoaă părțale fiindu față.

1768, Ghen. 16 d.

Doazăci de lei s'au datū ce rămăsese dintr'acestū zapisū.

Eū [deget] Costantinū sănū popii Văsculu.

Eū > Nastasăia s'nū Ionu Pușcă.

Și eă amă scrisă cu zisa loră, fiindu amăndoaă părțale față, și cu voia loră aă vândutu aceste doaă pogoa[n]e de mai susă arătate, și, pentru incredințare, amă iscălitu și eă.

Ianculă Greč[anulă] Căpit[ană].

[V-o:] Zapisă pe 2 pogone de vii de la Putna, de la |C|ruce-de-gîosă, ce m'amă cumpărată de la Costantină, ficorulă popei Văsculă, și de la fimee-sa, Nastasăe, fata lui Pușcă.

3. Adecă eă, mai gîosă iscălită, amă vindută 2 pogone de vii la Cruce, la dumniai gîupinias Marii Jit., pe cinczec de lei, și amă lovată și bani, — și, pentru bună credința, amă iscalită, pină vine scrisore de la mănăstirea Sučavița.

Feurară 26.

Smirătulă Ișaf, egumenă Suč[eviței].

4. † Adică noi, calugori de la sfinta mănăstirea Sucavița, facut-amă acestă zapisă la măna dumniai cinst. gîupăneas[er] Marii Jitn[i]c[eroa]i, suror[i] Marii Sa Io Ioană Theodoră Voevodă, precumă noi ni-amă vindută 2 pogone de vii lucrată și ună pogonă stiarpă, la Cruce-de-gîosă, la Dănbravița, prețu șă[I]dzeč de lei; care vii are mănăstiria Sučavița data de pomana de la reposatului Pentelei Ștucă, a caruia noi avemă și danie; acmu noi acee danie dat-amă la măna mai susă pominiți cinst. gîupiniasă, să n'aiba neami triaba dentra a noștri calugheri, ca ačasta lucru s'aă facută cu toată sfatu soborului a nostru, că nu ne dată măna la celă locă, acă vii li-amă vindută și alți amă cumperat. Și, pentru buna credința, cu peeete mănăstirea noi ni-amă iscalită.

Vleată 7271 [1763], Aprilă 8.

Smeritulă Ioasafă egum. Sučavița ¹.

Ieromonahă Isaiia, Nicodimă stareță, Alipii stareță.

Ieromonahă Ioovă (?) m. ppa. (*sic*).

¹ Zapisul tot e de mina lui, care era deci străin.

(Pecete cu Invierea și: «siia peccatū monastira Socevița, voscresenia Hva.)

[Pe V-o:] † Zapisulū pe viile de la Cruce ce amū cum-păratū de la călugării de Suce[vița].

C. MUNȚII DIN CÎMPULUNG.

Pentru altă avere, munții din părțile Cîmpulungului¹, Maria capătă aceste danii și dovezi de stăpînire:

1. Cu mila lui Dumn[e]zău, Noi Grigorie Ioanū Voevoda, Domnū țărâi Moldovii. Celū ce face fapte folositoare și bini plăcute lui D[u]mnădzău, nu numai că câștigă laudă și mărire la acastă viață, ce și după moarte lui rămâne numele lui nemuritoru și sufletulū cu a dreptilorū. Este adevăratū că multe fapte sintu folositoare care covârșescu pre alte bunătăți, iarū mai presusū este milostenie și darulū unde să cade a să face, că deșchide ceriurile și agiunge până la marginile pământului pomenire iaī. Pentru care bine vrândū Domnie Mē a urmā lucrurilor ce aū făcutū și aū lucrātū alți fericiți și răpousați Domni ce aū fostu mai înainte de Noi, de aū datū și aū întăritū cu milă pre cari s'aū aflatū a fi înū milă domniască, miluindū pre unii ca aceia cu vinituri dinū viniturile domnești, alții cu moșii dinū hotarāli domnești, pentru care iată darū că și Domnie Mē, aflāndu că este la slabă stare dumniaiaī Marii Jitnicorai (*sic*), m'amū milostivitū Domnie Mē asupra dumisale, și iată că-ī dāmu danie afirosire aceste moșii domnești ce să aflā la parte Cānpulū-Lungulū moldovinescu, anume: muntile Cucușū, muntile Găina, Vale-Potșiesculū, muntile Petrișulū, muntile Mistecănișū, moșie Bontășū, dinū Fundulū Moldovii, muntile Muncelulū, dinū Strajă, muntile dinū fața de spre Cānpulū-Lungu. Aceste moșii, fiindu locu domnescu, li-amū datū danie, miluiri și afirosire dum. Marii Jitnicorai, ca, de acumū înainte, să-ī fie dumisale, și ficorilorū, nepoțilorū și stre-nepoțilorū dumisale drepte ocini și moșii, să stăpāniască

¹ V. *Documentele Callimachi*, II, Prefața p. XII.

înă veci cu bună pace. Și poftimă Domnie Mè și pre alți luminați Domni, ce Dumnădzău îi va orânduî înă urma noastră cu Domnie acești țări, aū dinū fii și niamulū nostru, saū dintr'altū niamū, să nu strice acastă a noastră danie și aferosire ce amū făcutū Domnie Mè, precumū nici Domnie Mè n'amū stricatū daniile și miluirile ale altorū luminați Domni; ce mai vartosū să aibă a da și a întări, pentru a lorū cinste și večnică pomenire. Și s'aū scrisū hrisovulū acesta înă Scaunulū Domnii Mele, în orașulū Eșilorū, de Ioanū pisarū izbașū, la ani¹

vletū 7269 [1761], Iun. 29.

Noți Grigorie Ioanū Voevoda.

S'aū trecutū la condica Divanulū.

Ianachi Cant[acu]z[ino], 3 logft., procițū.

[V-o:] Hrisovulū di la Mărie Sa Grigori-Vodă pe munțari di la Cămpulungū, să să știi.

2. De la Divanulū Cnejăi Moldovii.

Cătră dum. Stol. Vasili Balșū, Vornicū de Cămpulungu-Moldovinescu.

Să face știre dum. că aice la Divanū aū arătatū dumeei Jicniceroai Marie cumū că are o moșie [a] dum[i]sale acolo, la parte muntelui, ce să numește muntele Cucosuului, și oameni de acolò, cari să hrănescū pe acelu munte, nu vorū ca să-și dè obiçnuitulū adetū, după cumū daū și alți lăcuiorī, și, cerșindu-și dreptate de la Divanū, iată scriemū dum. să cercetezū și, fiindu driaptă moșie dumisale, să îplinești dum. toată dijma obiçnuită. Însă după cumū orū fi dăndu și alți lăcuiorī ce vorū fi lucrători și șezători cu bucatele lorū pe alți munți, așe să îplinești și dumn[e]lta de la acei ce orū fi asupra acelu[m] munte de mai susū arătatū; însă din fănațe și dinū pășunatu, după cumū orū fi

¹ În traducere germană, la Wickenhauser, *Pulna*, pp. 115-8; și în *Documentele Callimachi*, II, 182-3, no. 46. Cf. Xenopol, *l. c.*, pp. 243-4, no. XX.

dându și alți ce orū fi șezându pe munții mănăstirești, prinū mărturie dum. și cu ză de sorocū să vii aice la Divanū. Aăasta.

1771, Noemvrie 2.

Balșu Logofătū. Sturdzea Vor nicū].

Arg. Banū.

Procitū vt. Logofăt.

[V-o:] Cărte de la Divanū pe muntele Cucoșulū.

3. De la boerit Divanulū Cnejii Moldovii.

† S'aū datu, aăastă carte a Divanulū dum. Jic. Marii, cu care să fie volnică a stăpăni optu munți ce are dumneaef la Cănpulungulū Moldovenescu după hrisovulū de danie a Mării Sale Ioanū Theodorū Voevodū, și să-i vindă ¹ cuī arū găsi, după cumū să va putea tocmi cu cumpărătorii. Înșă la aăastă cumpărătură a munților de a pururea să să protimisască lăcuitarii cănpulungeni, dăndū prețulū ce vorū da și alții streini, și nimenea să nu stea înpotriva cărții Divanulū. Aăasta.

L. Balșu Logft., Ionū Sturdzea Vor., Ioanū Cant. Vist., Iordachi Cant. Spat., Arg. Banū, Coștandinū Greč[anu] Banū. 1771, Dech. 21.

[V-o:] Carte de la Divanū pe optu munți.

Se știa că munții Mariei aū fost schimbați cu ai Voroneșulū². Colecția noastră cuprinde însuși actul de schimb.

4. Marie a răpoosatulū Gheorghie Cananō Jic. și cu fii miei Șerbanū și Ioniță Cananō, dat-amū aăastă scrisoare a noastră la mână Sfinții Sale părintelū Mațarie egumenū și a totū soborulū sfinței mănăstiri Voroneșulū, ce să prăznuiască hramulū sfântulū mucenicū Gheorghie, oă, avăndū noi optu

¹ Arendeze.

² V. Wickenhauser, *Putna*, p. 116: traducerea germană a actului de schimb; cf. Xenopol, *l. c.*, pp. 250-1, no. xxv (alți munți: Cocoșul, Oăina, Porcescul și Botăș trec la mănăstirea Solca pentru satul Coștești; Wickenhauser, *Solka*, p. 189; Xenopol, *l. c.*, pp. 249-50, no. xxiv).

munți dină susă de Cămpulungulă Moldovenescu, anume : Cocoșulă, Găina, Vale-Porșescu, moșie Botășulă dină Fundulă-Moldovei, muntele Mestecănișu, muntele Petrișu, muntele Fața Cămpulungului, muntele Muncelulă dină Strajă, carele acești optă munți sintu drepti ai noștri, danie și miluire de la Mărie Sa fericitulă întru pomenire Gligorie Calimahă Voevodă, fiulă Mării Sale Ioană Theodoră Calimahă Voevodă, și avăndă sfânta mănăstire Voronețulă ună sată, anume Vlădeni, înă ocolulă Botășeniloră, dată danie de la fericitulă , carele să hotărăște pe dină susă iarăși cu moșie noastră, anume Costeștii, ce amă luat-o schimbătură de la sfânta mănăstire Solca, iară pi dină giosă cu moșie sfintei mănăstiri Moldovițai, anume , pentru aceaia ne-amă așezatū unii cu alții și amă făcutū schimbu, fiindcă mănăstiri Voronețului îi trebuescă munții, și satulă Vlădeni iaste aproape de moșiile noastre. Decă, socotindă noi că munții sintă mai de folosulă sfintei mănăstiri Voronețului și pentru aceaia și o parte și alta ni-amă învoitū, și, dină numărulă acestoru optu munți ce i-amă scrisă mai susu, amă dată schimbătură supță stăpănire mănăstiri Voronețului trei munți, anume : muntele Petrișulă, muntele Muncelulă dină Straje și muntile Mestecănișă, cumă și noi amă luatū moșie Vlădeni supță stăpănire, dăndu-ne scrisori, și cele vechi, și cele noăo, unulă la mână altuia, ca să stăpănească sfânta mănăstire acești trei munți ce-i arată mai susă, cu totu venitulă loră, în veci, și noi încă să stăpănimă moșie Vlădeni cu totū venitulă ei înă veci. Și la acastă învoială și schimbătură a noastră ce amă făcutū, s'aū întâmplatū și alte obraze de cinste carele mai giosă s'aū și iscălitū, și, pentru mai bună încredințare ce s'aū scrisă mai susă, amă datū acastă scrisoare la mână Sfinții Sale părintelui egum[enū] și a totū soborulă, cumă și noi asămene amă luatū scrisoare de la egum[enū] și de la totū săborulă sfintei mănăstiri, cu iscălituri și cu peceți de imbi părțile.

În anulă 1775, Marte 10.

Marie Can[ană]. Șerbană Canană Vist.

Călugărul Iftimie Cananău, un cumnat al Mariei, înseamnă cu privire la acești munți :

5. Hotărâle munților ce s'aũ datũ daniel jupănesii Marii la ocol[ulũ] Cămpulungului, după cumũ isũ hotărĩte de Dum-nazeũ cu apile înpregiur[ulũ] lorũ, după cumũ i-amũ apu-catũ și eũ, fiindũ eũ, carile mai gĩosũ sicut ȝscălitũ, omũ de 80 anũ.

Muntele Găina.

Dinũ susũ se hotărăește cu lucina (*sic*) Putniĩ, de cătră amiazezi se hotărește cu Cucos[ulũ], dinũ gĩosũ se hotă-rește pãn' în Tătarca-cè-Mare.

Muntele Cucosũ și pãnă inũ Mănuia (*sic*).

Se hotărește di cătră Apusũ cu Găina și dinũ susũ pãn' inũ Lucav., și è apa Moldov[ei] inũ gĩosũ, pãnă unde dă Tătarca inũ Moldova, și Tătarca inũ susũ cu Ȑrăgmogze (*sic*) cu totũ, pãnă iarășĩ inũ Găina.

Muntele Porșesculũ.

Se hotărăște dinũ apa Beniĩ dinũ susũ, apoi è apa Mol-do[vei] inũ gĩosũ pãnă inũ gura Breziĩ, apoi è apa Breziĩ la dialũ, spre miazenoapte, pintre măgura Homorului și pintre muntele Porșescu, pãn' spre Pădure-Niagră, cu polana Oșaluĩ(?), cu totũ.

Muntele Petrișũ.

Se hotărește dinũ susũ cu măgura Homorului, adicã dinu obărșie Sadov[ei] inũ gĩosũ pãnă inũ hotar[ulũ] Păușĩ Moldoviț[iĩ], și di cătră miazenoapte di cătră muntele Ionu, totũ pãnă inũ hotar[ulũ] Moldoviț[ei], și de cătră apusũ pãnă inũ apa Sadov[ei].

Muntele Dee.

Se hotărește dinũ susũ dinũ hotarãlũ Păuși, adicã dinũ Păriu Morii, totũ vărvulũ de pi lă[n]gă hotarulũ Moldo-viț[ei], pãnă inũ Tomnatecũ, și la vale pãnă lângă Dial[ulũ]

Paltenului, și de cătră amazezè până în apa Moldov[eî], până în Radu.

Muntele Muncelù.

Se hotărește dinù susù dinù părâu Roptilorù înù gîosù, pe apa Moldov[eî], până în gura [Sadoveî], Sadova înù susù până la curulù muncelului, spre obârșe Sadov[eî].

Muntile Botășù.

Care se hotărește dinù susù dinù vale Stăn[i], și dinù gîosù se hotărește cu Mestecăniș[ulù], de către amiazezi până în apa Bistriț[eî], și de cătră miazenoapte pe Botășelù, ce curge dinù mu[n]te[le] Botășù până înù costa Drăgmoziî, și acestu părâu Botășel[ulù] dă în apa Moldov[eî], adică în Fundulù Moldov[eî].

Muntele Mestecănișù.

Carile dinù susù se hotărește cu Botăș[ulù] și curge părâu la val[e], pi la Ciocănești, în apa Bistriț[eî], de cătră amiazezi Bistrița înù gîosù până în gura Puçosului. Puços[ulù] în susù până în obârșe lui, și apoi trece hotar[ulù] piste dialù până înù Putna, și Putna în gîosù până în Moldova, Moldova în susù până înù părâu Șuenilorù. Așè cuprinde hotarulù Mestecănișului cu opcina Arsinesi cu totù.

Eù Toaderù Lehoî otù Cămpulungù, om de 80 anî.

L^t 1768, Ghen. 19.

Un resumat de hotarîre judecătorească bucovineană în favoarea Cîmpulungenilor urmează :

6. Judecătoria Sucevei aù hotărâtù pân' înù 14 zile să dea Cămpulungeniî muntile, ori, nemulțămindu-să, să facă ape-lație.

Darù, întâmplându-se de aù venitù Gubernatorul, aù datù jalobă Cămpulungeniî asupra Logofătului Iordache

cumu că le ia muntile fără de nicîo dreptate, arătându ei și unŭ zapisŭ ce aŭ apucatŭ de la unŭ Simeonesculŭ, ne-întăritŭ de nime, și cu acelŭ zapisŭ facŭ pretenzie că arŭ fi muntile alŭ lorŭ, și guvernatorul aŭ buiurdesitŭ jalba la Craizamtulŭ, ca să-și stăpăniască jăluitoari, adică Cănpulungeni, muntile cumŭ l-au stăpănitŭ și până acmu, și părătulŭ se-și caute dreptate prinŭ rânduiala judecății Craizamtulŭ; aŭ datŭ înŭ scrisŭ hotărărea Guvernatorului, atătŭ cătră Cănpulungeni, cătŭ și cătră părătulŭ.

Treabuința face a să înceape judecata ca să vie pricina înŭ hotărărea cea d'întăiŭ, unde să să strămtoriască Cănpulungeni, saŭ a să' țină a fi următorî, saŭ să facă ei ape-lație¹.

D. ȚIGANI.

Cătră dum. boeriî Divanului Cnejeiî Moldovei.

Pentru Țiganiî ce-i ceare de la mine Costea Papafilu cu judecata Divanului, imi pare că amŭ strămbătate, și mă rogŭ Divanului ca să cerceteze alŭ doilea ačastă judecată și ponturile ce voiŭ arăta.

1. Costea Papafilŭ să scoată scrisorî vechi, cu care să încredințeze Divanulŭ cumŭ că Țiganiî săntŭ dreptŭ a Filipescului, iarŭ nu numai, cu zisa vechilului de la carele aŭ cumpăratŭ, saŭ și cu zisa a însuși Filipescului să tragă Țiganiî întru stăpînirea sa, pentru că vechilulŭ acela a Filipescului să dovedeaște cumŭ că aŭ vândutŭ la aceeaiași vreamă și Țiganiî streini, după cumŭ a mănăstirii Tazlăului.

2. De vreme că Țiganiî aŭ fostŭ întru stăpînirea mea, după daniia hrisovului gospodŭ, cândŭ i-aŭ cumpăratŭ Costea Papafilŭ să cădea ca să-mi facă mie întăi înștiințare, și, cândŭ judecata n'arŭ fi ținutŭ în samă daniia mea și cu hotărărea Divanului i-arŭ fi luatŭ de suptŭ stăpînirea mea vechilulŭ Filipescului, dovedindŭ cu scrisorî că arŭ fi

¹ Pentru locul din Iași, în mahalaua Muntenimiî-din-mijloc, v. *Uricariul*, XXII, pp. 242-4. Pentru moșia ei de la Găozenî (Sorooca), *ibid.*, pp. 244-5.

drepti a Filipescului, și, de n'asău fi vrutū eū ca să-i cumpărū, după protimisirea ce aveamū, aflāndu-să întru stăpānirea mea, putea ca să-i cumpere atuncea și Costea Papafilū și fieștecare altulū.

3. Pricinuește Costea Papafilū că i-arū fi cumpăratū la mezatū. Trebuia să dovedească cu marturī de credință cumū că chiarū pe acești Țiganī anume i-aū cumpăratū la mezatū, căcī mezatulū să face de față și în publicū, și trebuie să știe muștereiī aceia ce aū adaosū la mezatū. Osebitū că, de va și dovedi cumū că i-aū cumpăratū la mezatū, de vreme cī pe acești Țiganī îi știa cu pricinā, să cădea, orī să nu-i cumpere, orī sī aștepte până cāndū cu judecatī i-arū fi luatū de la mine. Și, chiarū la mezatū de i-aū luatū, fiindū dovediți drepti Țiganī a Filipescului cu judecatā, de vreme că Țiganii aū fostū întru paza și stăpānirea mea, și eū, fiindū la țară, n'amū știutū de mezatū, mi sā pare că amū dreptate sā mă protimiescū, precumū hotāraște și pravila: Cost. Armenopolū, carte 2, tit. I, fil. 3: «Cāndū doi oarecarī aū întocma dreptate ca să ia unū lucru, mai multu sā protimiseaște acela ce are și-lū fereaște și-lū păzeaște».

4. Țiganii aceștea ținū dreapte Țigance a meale, cu care aū făcutū și copii; Costea Papafilū ceare ca să-mī ia și Țigancile cu copiii și să mi le plătească cu bani, iarū nu să facā împărțalā pe sălașe și pe numărulū Țiganilorū, după obiceiulū pământului. Socotească înțelepčune dumnev[oastrā] de nu mi să face cu totulū strămbātate și de nu amū dreptate la toate ponturile ce amū arātātū, pentru care mă rogū și ceiū judecatā la toți boeriī Divanului.

A dumnev[oastrā] plecatā

Maria Jicniceroaia].

Anulū 1772, Iunii 14.

[Pe V-o:] Carte de jalobā la boeriī pentru Țiganī.

V.

Cu privire la Șerban, fiul mai mare al Jicniceroaii, avem numai acest zapis pentru viile de la Cruce,

† Adică eu, Ionu Pușcă, depreună cu femeia me, Catrina, și cu diiacon[ul] Lupul, fiu-său, de Cruce-de-gîos, dat-amu bun și adevăratu zapisul nostru la cinstită mână dumisale cuçonului Șerbanu, fiçor[ul] dumisale glupănesii Marii Jucniceroe, precumu să să știe că amu vândutu dumisale unu pogonu de vie bună făcătore înu triizeci de lei tocma, și m'eū datu toți banii cātu mi s'au făcutu, înu mănule nostre.

Și acestu pogonu de vie este înu ograda dumisali, alătore cu vie dumisale, de la vale, pe lângă ulițe, alătore cu drumul celu mare care merge spre sore-răsare, și pe dinu susu de ačastă vie este a dumisale, cumpărătura vechie, de părinți dumisale. Și amu datu dumisale ca să-i fie moșie večnică, dreptă, în vece, dumisale, și cuconiloru dumisali, și sfirenepoțiloru dumisale, în veci neclătită. Și pe[n]tru credința amu iscălitu și pe niamur[î]. Fū Ionu Pușcă vānzetoru. Eū diiaconu Lupul vānzetoru. Eū Ionu zetū Pușcă amu pusū degetulū. Eū preotulū Strătulatū iscalū. Eū Toderū iscalū.

Eū Nastasie iscălită, fata lui Ionu Pușcă.

Veasile Hedăru (?), marturu.

Văletū 7276 [1767], Dech. 12.

[Pe V-o:] † Zapisu pe unu pogonu de vie de la nășică, la Cruce.

Și această însemnată notiță contemporană:

114 facū piste totu toți preoții și diiaconii la Ținutul Eșului.

VI.

Lăsăm să urmeze actele privitoare la cellalt frate, Ioniță :

În legătură cu moșiile bucovinene e actul din Februar 1783 prin care Ioan Cananău Păharnic numește un represintant la comisia orânduită ca să facă cercetare tuturorū moșiilorū căte sintū acolo, atâtū mă-

năstirești, cătū și boerești». Domnul întărește cu următoarele rînduri :

I. Noi Alexandru Costandinū Voevoda, bojiū milostiiū gospodarū z[emli] moldavscōi, fiindū că dum. Ioniță Cananō, bivū Velū Pah., aū făcutū vichilū pe acestū de mai gîosū arătatū, căruia dăndu-ī ačastă carte de vechilăcū, s'aū întăritū cu alū noastră domniască iscălitură și pecete.

Noi Alexandru Voevodū.

(Pecete cu armele ambelor țeri, 1782.)

Și până la începutul veacului al XIX-lea Ioniță, fiul Mariei, era un fost Mare-Spătar ¹. La 1760-84 el fusese Păharnic ². Un Iordachi Cananău e cunoscut și din registrele de socoteli ale Domnilor din familia Callimachi ³. În 1776 era tot Medelnicer și ispravnic de Suceava ⁴. În această calitate, și avînd rangul inferior de Pitar, scrie el interesanta scrisoare de aici.

Iscălitura nu trebuie cetită Iordachi *Cantacuzino*. E însă de notat că soția lui Constantin Cananău Slugerul, care nu trebuie confundat cu cel d'întăiū Constantin (?), era fata lui Toader Cantacuzino Marele-Vornic ⁵.

2. Cu multă plecăcune sărutū cins[tita] măna dum. bădișii Ioniță.

Cu plecatū răvașulū înștiințăzū pi dum. că dumnalui Spătariulū Dumitrache Ghica și dumnalui vărulū Ștefă-

¹ *Uricariul*, XXII, pp. 242-4 ; *Documentele Callimachi*, II, p. XIII.

² *Ibid.*

³ *Ibid.*, p. 100.

⁴ *Ibid.*, p. 203, n-le 140, 143.

⁵ Vol. XVI, p. 87, no. 6. Eftimie Călugărul, Constantin Păharnicul și Iordachi se înfățișează ca frați. Dacă Eftimie zice „frate” lui Șerban și Ioniță aceasta se obișnuia între veri. V. *ibid.*, pp. 87 și urm. 90 (no. 17). Eftimie era călugăr la Vorona, ctitoria tatălui său, încă din 1763-4 (*Documentele Callimachi*, II, p. 404). Astlel trebuie rectificată părerea din vol. XVI, p. 259.

nache Bașotă, îndată ce au luat poronca Mării Sale lui Vodă, mai întâi au făcut înștiințare lui Crais-Comesarū la Sučavă ca să vii și să faci cercetare pricinei acesteia, cum și dumnalorū îndată au venit aici la mine și au șezut trei zile, aștiptându pi Craisū-Comesarū, și elū n'au venitū, făcându înștiințare că acmu nu să poate face cercetare, fiindū Cordunulū închisū dinū pricina čumei, cari după deșchidere Cordunulū orū venē și vorū face cercetare, și o scrii și ačasta ca moara să nu umbli. Să înțalege că alte pricine n'au mai pututū, însă care te vei pliroforisă dum. dinū înștiințare ce facu dumnelorū boerii, atâtū Mării Sale lui Vodă, câtū și dum., căci dumnalū Spătarulū Dumitrache și dumnelū vărulū Ștefănače au făcutū cercetare cu amăruntulū, și nice o stricăčune nu poate face iazulū dum. moșii Huideștilorū, nice dinū susū de iazū, nice denč giosū. Vaduri de moară s'au găsătū înū cei parte de Sučavă înū doao locuri: unū vadū pi săliște Mărășenilorū, și fultu vadu mai giosū, pi Lețcani, care să cunoște și stratulū morii, și să înțalege că Neamții n'au nicio dreptate, numai vorū să faci supărare. Și săcotescu că n'orū mai face nictunū davagilăcū. Iarū, pentru lucrulū morii, cu agiutorulū lui Dumnezăū și cu blagoslovenii dum[i]lorū vostre, au luatū sfărșitū. La care și o piază amū pornit-o, iarū o piază n'amū pornit-o, dinū pricină că n'au agiunsu heru, și mai este trebuinți de o sută ocă heru. Amū trimesū la Botășeni ca să cumpărū, și heru nu să află. Dum. îndată să-m[i] trimeți o sută ocă heru, ca să nu șadă piază nepornită, căci să face păgubire.

Pentru satulū Fântănelile, după pornoca dum., au datū agiutorū la lucrulū morii cinzăci de cară și cinzăci de pedestrași, de Lune pără Sănbătă sara, fiindū și eū acolo nelipsătū pără s'au isprăvitū totū lucrulū morii. Și mă rogu ca să să trimată țidule de la priemetoriulū zaherelei de la Gălați, pi grăulū ce amū să daū eū, și satulū, și pochii; pentru preuți să aibu înștiințare câte câtū este dimirlei de grău, ca, căți bani s'orū face, să-i împlinescu și să-i trimată dum. Numai mă rogu câtū de în grabă să să trimată țid-

dulile, că mare supărare tragemă de la isprăvnicel. Dum-nalul Spătariulă Dumitrache Ghica m'o zisă ca să scriă dum. că este forte paraponisătă cumă dum. nu i-ai scrisă niciodată pentru satulă Bănestil (*sic*), să nu fii supărată la havalele, căci, după ce au văzută atăta lucrulă la moră, s'ingură dumnalul m'o zisă că amă toată dreptate, pentru satu, să nu fii supărată la havalele, spuindu şi elă căŷi banl amă dată dum. pentru ŷăranl la sferturil şi lă agiutorinŷa de iarnă, şi alte cheltueli ce s'au mai făcută cu moara. Diosăbită m'o zisă şi acasta: că pin toate casăle boereşti te jălueşti de dumnalul: bine este ca pentru enteresulă satulul dum. să-i faci o ŷărmonie, să-i scrii, ca să nu supere satulă la havalele; şi dum. fără sminteală să-i scrii că acmu la banil mezilulă au fostu să dei satulă Bănestil o sută patrusprăzăce lei, şi l-o lăsată numai cinzăci de lei, şi dină banil sfertulă Octovri au mai rădicată ună leă. Şi, cândă dum. îi scrii dumisale Spătariulă ca să nu fii supărată satu la havaleli, atunci voi pută face şi ograda după parola ce amă dată dumisale cucoanei Măriorei că voi face. Cu lesnire me-aru fi a face orl la ce ară fi poronca dum., dară, cu vătafulă ce aveŷi, prè cu greă im este, că nu-i de nimică: atăta este bunu să cãntărească icri şi masline la tãrabă. Şi după altele îi şi beŷivă. Pentru doao sanil lepovineşti ce imă scrii, după poronca dum. oi pune de ŷi le face, numai să mă inŷtiinŷăzi cătă să fii de mari. Ca unulă ce sãntă

a dum.:

plecat fiă

Iordachi Can[anò] Plt.

Bădiŷă, pentru mine, după cumă amă mai scrisă dum., mă rog să nu fiă uitată, căci, după Dumnăzăil, nedejde mè la dum. esfe. Şi se aibu răspunsu pentru toate.

[V-o:] Cinst. şi ală mieă mare dumisale bădiŷei lui Ioniŷă Cananò bivă Velă Spat., cu plecăcune.

(Pecete roŷie, ruptă.)

Către acelaşi Ioniţă se îndreaptă soacră-sa astfel :

3. Cu părinţască dragosti mă închină dumitali.

Întrebându pe noru-mè Săftica, şi arătându-i şi zapisu carile, cetindu-lă, l-au şi iscălită, zicându că însuşi i-o vinde cu a sa bună voe şi priimire ; carile îţi şi scrie dumitale, Ačasta, şi săntă

Noemv. 29.

Ală dumitali

ca o maică

Safta Roset.

[V-o:] Cinst. dumnealui ginerilui Ioniţi Cananò, bivă Velū Spat., cu părinţască dragoste.

Cananău înseamnă aceste rînduri pe răvaş :

Răspunsul Spăt. Saftii Miloai că s'au iscălitu noara dum

Deci Safta Roset, care iscăleşte, e numai acea noră a celelalte Safta, Milo. După moartea lui Ioniţă judecările se poartă la 1808-12 de «Marie Roset Spătăreasa, soţie răposatului Spat. Ioană Cananò¹.»

Iacov Stamati episcopul Huşilor, viitorul Mitropolit, se îndreaptă la 1785 către acelaşi Ioniţă Cananău :

4. Arhieriască blagoslovenie cu închinăciune tritemă dum[i]tale, arhonă Pah.

Şi cu toată oserdie mè rogă pre milostivul Dumnedzeu ca ačastă părintiască a mè scrisoare să te găsască pe dum. împreună cu toată cinstită famelie dum[ita]le, cărie asemenea tritemă părintiască blagoslovenie, cu întriagă şi veselă sănătate şi cu toate altile doritele fericiri. Cinstită, fiască şi prè-dorită mie scrisoare dum[ita]le dină 23 ală aceştii luni, ce mi-ai trimisă cu Grigorie, cu multă părintiască dragoste amă priimită, bucurându-mă de întregime doritei mie fe-

¹ V. şi mai departe.

ricitei sănătății a dum[ita]le. Dară amă și mare părere de rău că, trecându dum..la Iași, nu m'ai putut învrednici de buna venire dum[ita]le a mea la Huși, să ne împărtășim de cea prè-dorită vedere de față cu dum. Iară pentru 1.500 lei ce mă poștești dum. ca să-ți facă bine, dină totu sufletul mieu amă fostu bucurosă, nu cu atăta, ci și cu mai multu, să-ți slujescă dum[ita]le. Dară ce să facă, de vreme ce halulă întru care mă aflu mi-aū stătut cu mare împiedecare? Că întru adevără arătă dum[ita]le, fiule, că la această vreme 15 lei abiē și cu mare greū să voră afla în casa mē. Poftescū, fiule, și mă rogū să nu te superi și să aibu ertăciune, această dată. Iară, peste puțină vreme, fiindă că voiū să mergū la Iași să mă aflu la buna venire Mării Sale lui Vodă, ce să facă?, voiū fi nevoitū de a-mi băga capulă iarăși undeva spre a mă îndatori să plătescū dobănzile banilorū cu cari m'amū îndatoratū pe anulū trecutū. Și voiū căuta și pentru dum. Iară acmu crede-mă, fiule, că nicio facire nu amū, de care iarăși poftescū, fiule, să nu bănuēști, căci pururea rogū pre milostivulū Dumnezeuū pentru întregime sănătății și anilorū dum[ita]le, să-ī facă mulți și fericiți, rămăindū

Ghen. 26, 1785.

a dum[ita]le înū Hristosū părinte sufl[etescū]:

Iacovū Episcopū Hușilorū.

[V-o:] Cinst. și a Smereniī Noastre în Hristosū iubitū fiū sufl[etescū], dum. Ioniță Cananō, bivū Velū Pah., cu fericită sănătate și cu părintiască blagoslovenie să să dē.

(Pecete cu bulină.)

5. Cu frățască dragoste mă închinu dumitale, frate Ioniță.

Rogū pre milostiv[ul]ū Dumnezău răvaș[ul]ū meū să aflu pe dum. sănătosū: Te înștiințăzū, frate Ioniță, pentru Pah. Ioniță Negre că are cincī fete mari, totū una și una, și pentru această mai mare s'aū găsătū fičor[ul]ū dum. Stolnicū Gheorghij, celū mai mare, carili īī daū pentru moșie Dobărceni, și, fiindcă esti moșia Cărligulū Mare să hotărăște cu Dobărceni, īī dată ceialante feti, alū doile, de la Vasăli Stămati. Și, fiindcă Vasăli Stămati aū luatū pe aceste

doo moșii, moșie Puiceștii de peste Prut, careli moșie o ari de vindut, amă vorbită cu Stolnicul Gheorghii ca să cumpere moșie Puiceștii de la Stămati și s'o dei ceialante de alu doile fete, și să rămăe moșie Dobărceni și cu moșie Cărligulă amăndoo totu la fiulă dum[nealui] Stolniculu Gheorghie. Careli săntu foarte priimiți de spre parte feței aceste ipochimene. Daru, fiindcă Stolnicul Gheorghii să află la Eși, și este omă camă greu, fă-ți pomană, frate Ioniță, și-lă apucă și dum[ne]ta pi Stolnicu, ca doară s'a putē face să priimască, fiindcă săntu bucuroși de spre parte feței, și nu puțintē pomeniri va rămănē dum[ita]li, căci înu credința lu Dumnezău că, dacă le-amă văzutū pe toate, o mari jăli m'aū lovitū. Stolnicul Gheorghie este omă greu, daru, cu toate cu aceste, când le'ī apuca dum[ne]ta, măcaru că eū săntu rugatū și de spre parte Stolnicesăi, l'eī face de a înțalegi. Pentru banī, dacă n'avē pentru moșie, poate să ai de undeva cu dobândă, că sângure moșiele aceste într'unū anū și s'orū scoate prețulū. De ačasta săntū:

1804, Iuni 26.

a dum[ita]li frate

Șerbanū Can[anō] Spata[riu].

[Pe V-p:] Cinst. iubitū frate, dum[nealu]i Spata[riu] Ioanū Cananō, cu frățască dragoste.

Atit Ioniță Negre Păharnic, cīt și Stamate Stolnicul, care avea și dugheni în Botoșani, apar în actul din 1811, pe care l-am dat în *Documentele Callimachi*, II, p. 45, no. 34.

Moșia Ștubeeieni, a lui Lascarachi Roset, se hotărnicia la 1796¹. Fondul religionar avea și el o parte din moșie². Dimitrie Sturdza era fratele Mariei, soția lui Ienacachi Calmășul³. Fiū al lui Ioan Logofătul, el era numai Ban la 1793⁴. Aș pune scrisoarea cītva timp după 1800.

¹ *Doc. Callimachi*, II, p. 515, no. 168.

² *Ibid.*, p. 115, no. LXIV.

³ *Ibid.*, pp. 37-8 no. 81; p. 52, no. 115; p. 66, no. 145; p. 83.

⁴ Cf. *Al. Callimachi*, I c., p. 57.

6. Cu frățască dragoste mă închină dum[ita]li, arh. Spat.

Viindă aice, la moșie ȘtubieniI, a dum[isa]le Vist. Iordachi Ros[e]tă, unde săntă rânduită hotarnică, așteptându de că teva zile și vechilu dum[ita]li cu scrisorile moșii PlopeniI, DumeniI și Epurenii, care să hotărăscă cu ȘtubieniI, și pără acumă n'au mai venită, poftescă pe dum[ne]ta să triimiți ună vechilă, pi cene veI socoti, cu scrisorile, ca să să afe de față la cercetările și hotărătura ce are să să facă: nu-mai doară va veni mai în grabă, fiindcă toți ceilalți înpregăturași au venită cu scrisorile, numai pe vechilulă dum[ita]li așteptămă. Și săntă

Iuli 17.

a dum. ca ună frate

Dimitri Sturdzea Vornică.

[Pe V-o:] Cinst. ală mieă ca ună frate, dumisale arh. Spat. Ioniță Canană, cu frățască dragoste.

Eșii.

(Pecete roșie, fără inscripție.)

Eftimie călugărul scrie lui Ioniță, nepotul său de văr, căruia-i zice «frate», astfel:

7. Cinst. și al meu fiuă sufletescă și iubită frate, dum. Ioniță Can[ană] Spăt., cu părințasca dragoste mă închină dum.

De multă vreme n'amă scrisă dum., că nic n'ai mai fostă acase; daru acumă nu lipsiă a nu cerceta pentru întregime săn[ă]lătăți dum.: înțelegându că este pre deplină, să mă foarte bucură și să slăvăscă pe milostivulă Dumnezeu. Pentru mine, veI ști că săntă foarte slabă, că și aniI mi s'au înmulțită, că Davidă zice: «Zilele omului șeptezec de ani», dară eu acumă săntă de șeptezec și șese, și s'au slăbită pașii mei, și eramu dorită ca să vină la Eși mai multă ca să ne vedemu cu dum., că de multă vreme nu ne amă văzută, și avemu și trebuin[ță] și mi-aă scrisă și Preosfin[țitu] părintele Mitropolitulă, dară dină pricina slăbăcuniI n'amu pututu să viă. Osăbită, frate, acū dum., cu agătatorul de la Dumnezeu, ai eșită între obrazăle cele mari, care toți frații s'au cinstită cu dum., și dum. cu Eșulă bine o duă,

prè bine, iarù cu țara nemică nu te folosești, casăle nu-ți săntù gata, mori n'ai, moșie ț'au împresurat-o Stămati și Știrbățù, și despre Știrbățù ț'au hotărătù Spăt. Lupu Balșù prè bine; de'i hi fostù dum. hotarnicù, saù eù, nu putemù să-țù îndrepteză moșie așè bine. Și aù făcutù și semne unde să pue pietrele hotare, și dispre Băneștù și dispre Mărișeni prè bine aù îndreptatù hotaràle; dum. n'ai mai pusù pietrele hotarà. Știrbățù zice că aù hotărătù Spăt. Balșù, darù pietre hotare n'aù pusù, niç mărturie hotarnică n'aù datù; și acelù hotărătù a Spăt. Balșù nu-i nicì într'o samă, și elù ș'a stăpâni moșie pe unde au stăpânitù și mai înainte, și iarù este gălçavă. Numaì dum. te sălește de è mărturie hotarnică de la Spăt. Lupu, și fă o carte domnască de hotărătù la Păh. Vasili Crupenschi și la Stol. Ioniță Vărnăvù de la Tudura, ca să vie să hotărască Băneștii dispre Stămati și dispre Știrbățù, să nu è pietre hotarà, după cumù aù hotăritù Spăt. Balșù, și carte de hotărătù, dacà îi fac-o, o trimite la mine. Și scrie Păh. Vasili Crupenschi și Stol. Ionițe Vărnăvù, și îi pofteste pe dumnalorù să ei ostenală să margă pănù la Bănești, că mai multù decătù într'o dzi zăbavă nu este, că de spre Știrbățù n'aù să hotărască, numai să pue pietre hotarà de spre Stămati, iarù dinù drumù, dinù butcă, potù să hotărască, n'aù să să ostenască necăiuri. Și, dacà îi trimite dum. carte de hotărătù la mine și răvașe la boerii hotarnic, oi lua eù carte și răvașile ce le-i scrie ¹ dum. și oi merge la dum[nea]lorù, și socotescù că orù merge la hotărătù. Și oi sta eù și cu bătrâni care știu pricinile hotaràlorù, și socotescù că s'a îndrepta hotarulù Băneștilorù, că mi-aù spusù mie bătrâni toate pricinile hotaràlorù, și dum. nu lăsa o trabă isprăvită și să rămăe la nimică,—că de la Dumnedzeù ai odraslă, și celù mai scumpù odorù și mai folositorù fiçorilorù unui părinte, moșie este. Și carte de hotărătù o fi să hotărască Băneștii și dinù gîosù, că Băneștii mărgù înù gîosù pănù în Balta-Nagră; pănù dinù

¹ Un rind întreg de repetiție, șters.

gîosă de casăle cumnatei Saftei o curmă, și acole să nu vă mai sfădiți. Cu această săntă

A dum. sufletescă părinte și frate
Ieftimie Can[anò] proegum[en].

[Pe V-o:] Cinst. și ală meu fiu sufletescă și frate, dum. Spăt. Ionițe Can[anò], cu părințască dragoste să să dè.

Din același timp trebuie să fie și această scrisoare a lui Eftimie Cananău :

& Cinst., ală meu fiii sufletescă și iubită dum. Ionițe Can[anò] Spăt., cu părințască dragoste mă închină dum.

† Înștiințeză pe dum. că, fiindă Mărioara aice la Băneștă, mi-aă cerută ca să vă daă danie pe Priiană Țiganulă, și, măcară că Priiană Țiganulă acă nu este la mine, ilă stăpănește Mitropolie, dară este dreptă Țigană a nostru, și ț'amă făcută scrisore de danie, și ț'amă trimis-o, și dină scrisoare de danie veă înțelege toată pricina Țiganiloră. Și scrisore aiasta de danie să o arăță la Preosfinție Sa părintile Mitropolitulă, și noi avemă toată dreptate ca să ne dei Mitropolie Țigană, că Ciudină ș'aă scosă parte lui, și cu Divană poță dum. să scoță Țigani, dacă n'a vrè părintile Mitropolitulă să ț-i dei. Scrisorile Țiganilor furnicești săntă la fratele nostru, la Iordachi ; dum. scrie lui Iordachi să-ță dei scrisorile. Că parte de Țigani care are părintile Iftimi dină Țiganulă Priiană Furnică, mi-aă dat-o mie părintile, și eă amă cerută Țigană la părintele Mitropolitu, și părintile imă stă înpotrivă, nu va să mi-i dei, și eă cu Mitropolie m'oi gîudeca la Divană, numai scrisorile să-mă trimiță,—că fără scrisori nu potă să mă gîudecă. Aceste le scrie lui Iordachi, și, de ț'a da scrisorile, și nu le mai daă la nime.

Eă socotescă că părintele Mitropolitulă ț'a da crezemăntă și dină scrisore care ț'amă dată eă de namulă Țiganiloră, și, de s'a priimi părintele Mitropolitulă ca să-ță dei Țigană, 2 sălașe de Țigană dină, fecoriă lui Furnică aă fostă la dum., înă Băneștă, și de acole aă fugită și s'aă dusă la mănăstire la Slatină. Dacă ti-i învoi cu părintile Mitropolitulă să-ță dei

acele 2 sălașe de Țiganî, să-î aduc la Băneștî, și oi chema eu unî Țiganî de acie la mine, și mi-a spune totî namu lui Furnică, și te-oi înștiința eu pe dum., și, de î scote pe Priianî Furnică de la Mitropolie, niçun sufletî să nu dai niçunî frate. Și fetile lui Furnică, care ți le amî arătatî înî scrisî măritate, aî fiçori însurați și nepoți însurați, și, până n'omî lua toate sufletele la izvodu, împărțală nu s'a face. Numai dum. cere la părintile Mitropolitulu să-ți dei acele 2 sălașe de Țiganî, care, și, dacă î aduce la Băneștî, dintr'acie î-omî afla pe teți până la unu sufletu, și pe urmă s'a face și împărțala osebitî. Pentru hotărătulu Băneștiloru de spre Stamatî și pentru pusulî pietrilorî dispre Știrbățî¹, și de-î socoti să fac carte de hotărătî la (sîr) Păh. Vasile Crupenschi și la Stol. Ionițe Vărnavu, ca să hotărască dispre Stămate și să pue pietre dispre Știrbățu. Acî fă carte, și o trimite cu omulî aesta, și scrie și boerilorî hotarniçî, și-î pofteste să margă să hotărască, că nu este zăbavă mai multă de o dzi, celî multî doi. Dispre dum. oi răspunde eu osebitî.

Frate, te mai înștiințedzî că te-î giudecatu dum. cu giupănasa răpăosatuluî ..., la Eși și au arătatî giupănasa răpăosatuluî ... o scrisore de danie, zicândî că-î făcută de mine, și moșî ce amî eu le-așî fi datî danie fiu-seu, ..., și î eu de acî danie nu știî, darî veliți boeri i-aî datî crezemântî și aî giudecatu că nu este cu dreptate pentru îprotivi[ri]le mîne-sa să să străce danie copiluluî, și, dinî 2 sate ce amî eu, unî satî, Bărjoveniî, să-lî stăpănescî eu, cu omeniî ce sântî pe acelu satî, și să-mî eu și vitile și Țigani căți mi-orî trebui de slujbă, iarî satulî Săliște să-lî stăpănescă copilulî. Așî aî giudecatî boeriî, și așî amî luatî și carte de giudecată.

Pe urmă amî trimisî ca să-mî stăpănescî satulî Bărjoveniî, și să-mî eu vitile. Giupănasa dinî Săliște au chematî pe omulî meî, și l-aî întreatî: «La ce ai venitî? . I-au spusu că aî venitî să ei adetulî moșii Bărjoveniilorî de la Lipd-

¹ Trei cuvinte șterse: „mai la largî“.

veni, și să-mi ei vitile. I-au dzisū: «Măi omule, să nu te ispitești să între înți satū la Lipoveni, nič să cei nemică de la dănsă, nič să te ispitești să ei vr'o vită, că ț'oi da o bătae, de nu ti-i putē întorce la părintile, și să știți că nu vă daū nemică! . Și au venitū omulū meu cu acelu răspunsū.

Amū răbdatu și amū socotitū să o eū mai cu bi[ni]șorū, socotindū că mai cū lesnire oi lua, și i-amū scrisū înū 2-3 rânduri ca să-mi stăpănescū Lipoveni și să-mi dei vitile. Nu priimește să-mi dei măcarū lucru de unū banū: toate a mele înū sălă le tine. Și, de arū stăpăni așū zice că stăpănește namulū meu; darū dumnei s'au măritatū: încă s'au măritatu până a nu muri [soțul ei]: că au venitū unū călugăru munteanū dinū Țara Muntenască, și s'au tocmitū dascalu înū Romăni, la Sărdărasa Ilinca, și aū începutū a veni și inu Seliște, și degrabă s'au datu de preteșugū cu cucoana ... Și, înștiințându-se Serdărasa, l-aū gonitū de la Romăni. Elū s'au dusū la mă[nă]stire la Tazlăū, și înū toate zile vinē răvașe de la dănsulu la cucona ..., și de la cuconă mergē la dănsulu: și într'acele dragoste a lorū au muritū și ..., și îndată aū trimisū dumnei de l-aū adusu pe tălharū de la Tazlăū. Și, unde n'avē unu sucmanū să să învālască, l-aū înbrăcatu cu borfele [răpoșatului], și-aū rasū pletele, și l-aū făcutū boerū. Și s'au toate bucuratū dumnilorū de moarte [lui]. Atăta mă avē mare greutate pe mine: să mirā ce orū face să mă gonască, și au începutū a mă găsi vinovatū, și punē giupănasa pe boerulū dum. de mă suduē de sufletū și cumū îi vinē la gură. Eu eramū bolnavū, și eramū slabū, nu putēmū să mă apărū de dănsă, și mi-amu lăsatū casa și totū ce amū avutu, și amu eșitū de acolo, și m'amū dusū la frati-meū Iordachi. Că, de așu hi mal șezutu cu dănsă, mi s'arū hi tămplat și mie ca și Și boerulū ce și l-aū lnatu dumnei este stăpănu pe moșii ce amu eū, și pe Țiganū, și pe trii cărșime, și pe moră, și pe dobitoaci și pe totū ce amū eu; nu potu să eū dintr'a mele lucru măcāru de unu banu. Și acumu clironomulū meu este Muntanulū acela, și elū sângurū dzice: «Eū sănt Cananō (*nupt*)

vită Canană». Şi Țiganii mei îi bate di-î omoră: 2 Țiganii tineri, însurați de curundă, i-au totu bătutu până s'au înflatu, și au muritu amândoi; unu Țiganu l-au scăpatu, și s'au dusu la Hotinu să să turască; copiii totu luațu înu case, — elu este stăpănu pe toate a mele desăvârșitu. Că nădăjduesc înu carte cè de giudecată, de cându s'au giudecatu cu dum., că scrie carte: de a muri Costachi, să fie a mele toate a suroriloru lui, daru elu n'au făcutu acelu felu de scrisore, că, dacă le-oî da totu ce amu, să mă gonască cu ocări și cu sudălmă, și să nu hiu volnicu să eu nemică dintr'a mele. Dziu așe că amu făcutu scrisore de danie strănepotu-meu, lui ...; acū strănepotumeu au muritu, eu n'amū muritu, și moșiile mele le eu innapoî, suroriloru lui nu le dau nemică, că eu amū frați, și amū nepoți de frate, daru strănepoateloru nu l'oî da, că dreptate este să dau fraților și nepoților de pe frate, daru nu strănepoteloru, care nu mă știu de rudeni. Și poftescū frate, spune dum. Velu Logofătū, socrulu dum., de mulțimitile ce-î face giupănasa dinu Săliște, și cumu m'au gonitu dinu casa mè, și mi-au luatū totu ce amū avutu, și s'au măritatū; acū è-șu bărbatulū, și să ducă la moșiile sale; ce vinovatū sântū eu să o mai măritū și s'o mai înzestrezū? Vorbește cu dum[nea]lu Velu Logofătū, și, de a socoti dum[nea]lu că oî găsi dreptate, să dau jalobă la Mărie Sa Vodă. De acasta poftescū să aibū răspunsū. Și sântū

A dum. sufletescū părinte și frate

Iftimie Can[ană] proegum[enū].

(Pecete neagră ruptă.)

[Pe V-o:] Cinst. și alū meu fiū sufletescū și iubitū frate, dum. Ionițe Canană Spăt., cu părințască dragoste să să dei.

La 9 Iulie 7302 (1794) «Iftimie Canană proegumenū» face mărturie «la măna frăține-meu Ioniță Canană bivū Velu Spăt.», într'o chestie de Țiganii, pomenind pe «moșe nostră Tofana Cămănăroie»:

9. Iftimie Cananò, pr[o]jegum[enù], facù înștiințare cu acastă scrisore a mè la mana frăține-meù Ionițe Can[a]nò bivù Velù Spăt., pentru unù Țiganù anume Ionù Priianù, ce-lù porelescù și îi dzicù Furnică. Pe acestù Țiganù, pe Priianù, l-aù luatù moșe nostră Tofana Cămănăroe cu înpărțală de la Mitropolie dinù Sučavă, și, după ce l-aù luatù, l-aù însuratù tată-meù, i-aù datù o fată a lui Neculaiù Țiganulù, anume Catrina, că pe Neculaiù Țiganulù și cu frații lui i-aù luatù tată-meù de zestre cândù aù luatù pe maică-mè, și acestù Neculaiù Țiganulù aù fostù fiçorù Frâsinii, și pe Frâsina aù cumpărat-o strămoșulù nostru Costantinù Velù Post. de la unù Clocărlie și, după ce aù cumpărat-o, aù măritat-o după unù Țiganù a dum., și aù făcutù 2 fiçori și o fată, anume : pe Simionù Gălcă și pe Neculaiù, pe tatălù Catrinii Țigancii lui Priianù, și pe o fată, Antimie, și, pe Țiganulù Ionù Priianù dacì l-aù însuratù tată-meù, l-aù lăsatù la satù la Săliște, și aù șezutù multù anù Ionù Priianù înù Săliște, acolo aù făcutù copii, pe Grigorașù și pe Moiseiù și pe Nică și pe Dochița, Tăutù, și pe Axinie, și pe Măriuța, și pe Ana, și pe Marie, 3 fiçori și 5 fete aù făcutù Ionù Priianù cu Catrina Țiganca. câtù aù șezutù înù satù, înù Săliște, și fata cè mai mare a lui Priianù s'aù măritatù acolo, la noi, la Săliște, și pe Țiganù, pe Priianù, moși nostră Cămănăroe l-aù datù de zestre lui Ciudinù, și n'aù apucatù a-lù lua, că aù muritù Ciudinù și gțupănasa i-aù muritù, și i-aù rămasù numai unù copilù micù, și pe Priianù îlù ținemù noi, pentru că Țiganca lui era a nostră di pe maică-mè. Pe urmă aù fugitù Priianù și de la noi, de la satu Săliște, și s'aù dusù la Mitropolie, înù Sucavă, că avè rude acolo Noi eramù atunce copii, atunci ne ridicamù ; tată-nostru murise, Ciudinù încă era copilù micù, și aù rămasù Țiganulù Priianù uitatù la Sučavă, nu l-aù mai căutatù nime. După ce s'aù rădicatù Ciudinù aù trasù gțudecată cu Mitropolie, și, dinù optù fiçori, cu fete, ce aù avutù Ionù Furnică Priianù (*șters*), parte lui ce aù avutù di pe tată-seù, di pe Ionù Priianù, i-aù luatù Ciudinù cu Divanù de la Mitropolie, și îi stăpânește până înù ziă de

astăz, i-au dusă la satu lui, la Petie, iară parte de ficori a Țigancii nostre, a Catrinii Țigancii lui Priianu au rămasă la Mitropolie ca să-i luimă. noi, Canoneștii, parte mănăsa: dină parte noastră nu i-au mai căutată nime. Și eu parte mē de Țigană, din ficoriă lui Ionu Priianu și a Catrinii, îi dau danie frățini-meu lui Ionițe Canano bivu Vel Spît., și Marii, giupănesii dum.; îi dau danie și-i dăruescă ca să fie a dumilorsale, și a fiiloră dumilorsale, și a nepoșii și a strănepoșii, dină namu înă namu, înu vecii nesfârșitū să-i stăpînească, și alțu frașii alii mei să nu se amestice, sau ceva dinu Țiganii aēstie dină parte mē. Ca eu toată parte mē îi dau danie și-i dăruescu frățini-meu lui Ionițe, după cumă arată și mai susă. Și toate scrisorile Țiganilor aēstora sântu la fratile nostru, la Banu Iordachi Can[ă]no, și, unde sântu Țiganii, frati-meu Ionițe să-i caute și să-i scotă, și fetele Țiganuluă Ionu Priianu și a Catrinii sântu toate măritate de multă ană, și pe Acsănie, fata lui Ionu Priianu, o ține Ștefanu Căldărarulu, și pe Măriuța o ține Lupulu, vezeteu Mitropolii, și pe Ana o ține Găgul, și pe Marie o ține Bădiculu. Aceste sântu fetele lui Ionu Priianu și a Catrinii. Dară Priianu, cându au fugitu din sată, dină Săliște, și au mărșu la Mitropolie în Sučavă, a hi mai făcută copil, că era omenă tineră. Și această scrisore amă scris-o înu măn[ă]stire înă Vorona, fiindu și eu așezatu [la] acastă măn[ă]stire, și amă dat-o la mănă frățini-meu, lui Ionițe Can[ă]no Spît., și, pentru credința, amă iscălitu.

7302 [1794], Iulie 9.

Iftimie Cananò, proegum[enu].

Acastă scrisoare p rintele Iftimie Cănanò au scris-o aici, la schitulă Vorona, la noi, și, fiindu noi față, amă iscălitu.

Ieromonahu Ștefanu, Agathonu ieroshimonahu, starețu; Cononă ieromonahă nameastnică.

[Pe V-o:] Scrisore de danie pe Priianu Țiganu de la părintele Iftimie Cănanò.

Cu privire la călugărul Iftimie mai aflăm aceste două aceste două acte :

10. † Iftimie Canano, proegum[enū] sfintii mănăstiri Seculū, facū înștiințare cu acastă scrisoare a mē pentru Țiganii mei care îi arătū de la părinți, parte mē, osebitū de părțile de Țiganii ce au luatū frații mei, așijdere și parte de moșie ce amū luatū eū dinū moșiile părințe[ști], osebitū de parte de moșii ce au luatū frații mei, după cumu arătă scrisorile de împărțala moșiilor. Și, cândū ne-amū împărțitu noi, frații, moșiile și Țiganii, satulu Săliște, ce este la Ținutulū Namțului, pe părăulū Orbiculū, cu iazū și cu mori inū Orbicu, s'au venitū inū parte mē satulu întregū, așijdere și satulu Bărjovenii, satū întregū, iarū s'au venitū inū parte mē, totū la Ținutulū Namțului, alătore cu satulū Săliște, și o parte de moșie ce este cumpărată de moșulū nostru Costantinū Velū Post. dinū satū dinū Hočungiu, și au hotărāt-o și au stălpit-o cu pietre hotarā de la Antohi-Vodă, și o parte de moșie ce amū cumpăratū eū dinū satū dinū Țuțicanii. Aceste moșii arătate toate m'amu datū danie bisericii mele dinu satu dinū Săliște, care biserică amū făcut-o cu cheltuiala mē și pe moșie mē. Așijdere și Țiganii pe care îi arată izvodulū acesta inū glosū, iarū îi dau sfintii bisericii. Atăta moșiile, câtū și Țiganii, să-i stăpănesci biserica in vecii nesfârșiți, și cu ce rânduială să stăpănescă clironomulū care a stăpăni moșiile amu făcutū altă scrisore, inu care arată toate pri largū pentru moșiile și Țiganii ce amū datū bisericii.

7302 [1793], Oc[tomvrie] 10.

[Urmează lista Țiganilor.]

11. Cu plecăciuni sărutū cins[ti]tă mănă. Svinții Tale, părinti Iftimi.

Amū văzutū toati cele ci scrii Svinție Ta pentru pricina Țigancii, care eu, părinte, amū triimisū carte domniască ca să te prioforisăști, Svinție Ta că poroncește ca, ori pe Țigancă să daiu Svinție Ta, ori scrisoare de chezașie că va sta Țaganca, și Svinție Ta vii merge de-i raspunde. Cu

toati aceste eũ potũ dupã rãspunsũ Svinții Tale sã înștiințãzũ, darũ frate-meũ este la Iași, și poati sã triimatã omũ domnescũ sã te superi Svinție Ta mai multũ. Și dupã cumũ vei socoti. Sãntũ

Maĩ 12.

Al Svinții Tali fiũ sufletescũ

Crup[enschi] Pah.

[† V-o:] Cinst. Svinții Sale pãrintel[ui] Iftimii Cananò proegumenũ, cu plecãciune.

Incã din 1797 murise, la întoarcerea de la un pelerinagiũ la Suceava, Maria, care fu îngropatã la Bãnești, unde-și și încheiase zilele.

Ea lãsase lui Ionițã aceastã moșie, iar lui Șerban Corniș și Costeștii¹.

VII.

Nu de la Maria Cananò bãtrina Jicniceroaie, care deci nu încetã din viațã decit în 1797², ci de la cealaltã Marie, vãduva lui Constantin, sînt aceste douã scrisori :

I. Cu fiascã plecãcune sãrutũ cinst. mãna Svinții Tale, pãrinte Iftimie Cananò.

Pentru Zamfira Țiganca, cu feçorulũ ei, fiindũ cã sã aflã acolò la Svinție Ta, mãritatã dupã fiçorulũ Cozmũ Țiganuluĩ, pe care cerãnd-o dum[nea]lui Stolniculũ Iordachi Crupenschi la mine, dupã danie ce are de la dum[nea]lei Stolnicasa Catrina Chilașanca și dupã încredințare ce aratã de la dum[nea]lui Haț[manulũ] Ilie Catargiu, precumũ aũ mulțãmitũ pe Marie Sãvoai cu altã Țigancã și nu are a ne mai trage pe noi, eũ I-amũ trimisũ pe dum[nea]lui Stolniculũ la Svinție Ta ca sã arãti Svinții Tale scrisorile și sã te așãzi cu dum[nea]lui pentru Țigancã precumũ vei socoti, și, dupã așe-

¹ *Documentele Callimachi*, II, pp. 38-9, no. 83.

² V. mai sus.

zare ce vei face Svinție Ta, să aibu și eu răspunsu, ca nu cumva să mă întâmpine și altă supărare. Și sântu

A Svinții Tale plecată fiică 794, Martu 19.

Maria Can[anò].

[Pe V-o:] Cinst. alu mieu părinte sufletesc, Svinții Sale părintelui Iftimie Cananò, proegumenù, cu fiiască pleacăune, la Vorona.

Și o altă scrisoare pleacă de la Maria către călugărul din Vorona:

2. Cu multă fiiască pleacăune sărutu cinst. măna Svinții Tale, părinte Iftimi.

Lupul Chitariulù aù venitù, și cu mari greù aù luatù Divanulù tacrirulù dinù gura lui astăzi, și aù rămasù să să caute giudecata după Sântoaderù. Și să de Dumnezău să iasă ceva, de nu-i va cumva ascundi Razulù pe Țiganì, căci eù i-amù aflatù și undi să află Țiganii trăitori, și sântù cu adevăratù. Dum[nealu]i Stolniculù Razulù m'aù trasù de iznoavă la giudecată innainte Mării Sale lui Vodă pentru slujba Țiganului, și-mi ceri și Țiganca, pentru că s'aù însuratù pe Țiganù fără știre dum[nealu]i, și, pe lângă altile, voi să pierdù și Țiganca. N'oi să pocì scăpa într'altù chipù: toate bucatile eù amù rămasù să le răsplătescù; șasă Divanurì pără acumù cu dum[nealu]i Razulù amù avutù pentru însurare acestui diavolù de Țiganù, căci Razulù scoate mărturie pe Svinție Ta, și zici că Svinție Ta ai zisù ca să-i dau Țiganulù, și să nu să însoari la noi, și că eù n'amù vrutù să-lù dau, și l-amù însuratù. Care mi-aù fostù mirare, știindù că Svinție Ta l-ai însuratù cu chipù că avemù să luamù Țiganì de la Razulù, și, înù scurtù, eù giocù înù danțu, și sântù și camù bolnavă.

Pentru pricina cu cumnată-mè, Sărdăriasa Ilinca, încă nicunù sfârșitù nu s'aù datù, că aù rânduitù Marie Sa Vodă la dum[nealu]i Logofătulù să nu invoiască, și dum[nealu]i nu să mulțamește cù hotărâre dum[nealu]i Velù Logo-

fătû, și aũ rămasũ să eșinũ iarășî înnaintea Mării Sale, să ni să hotărască precumu l-a luminã Dumnezău.

Pentru bucătãrașulũ Ionũ, s'au hotãrãțũ sa-lu ia dum[nealu]i Vorniculũ Manolachi Conachi, dupã scrisorile ce are de la dum[nealu]i unchiulũ Iordachi Cananò, dãndu-i într'acestașũ chip scrisoare cã pe Țiganu Vasile Negelu nu are sã-lũ înpartã cu nimi alții dinũ niamurile dum[nealu]i sale, fãrã numai cu dum[nealu]i, și, di-a și cere cineva dinũ niamuri sã-lũ înpartã, nici de cumũ dum[nealu]i Vorniculũ sã nu dẽ nimãruĩ nimicã, fiindcã acelũ niamũ de Țiganĩ este a dumisale, și niamurile cu dum[nealu]i aũ sã-și caute, de voru avẽ a trage Țiganĩ. Și rãnduește și pe dum[nealu]i Vorniculũ Conachi di-aũ datũ o Țigancã Med. Mihãlachi Șcortãscu dinũ parte lui Vasile Negelũ, și, cãndũ s'a înpartĩ, i-a ținẽ înũ sãmã acẽ Țigancã. Apoi nu știu, atãta vãdu cã dum[nealu]i Vorniculũ Manolachi Conachi imi ẽ pe Țiganũ dupã hotãrãre giudecãții, cu putere scrisorilorũ dum[nealu]i unchiului Iordachi, și, pe lãngã Țiganũ, imi ia și Țiganca cu unũ copilũ ce aũ, pentru cã n'ai apucatu Șvinție Ta atunce înũ pripã sã înpartĩ pi Vasile Negelu: acumũ n'aru fi mai fostũ vorbã.

Scrisorĩ nu amũ cu ce sã staũ înpotrivã. Amũ scrisu într'atãte rãnduri șã-mi triimitã scrisorĩ, ca sã aibu cu, ce întãmpina pre acei ce sã scoalã asupra casãi melei; Șvinție Ta imi scriũ cã Ț'aũ luatũ scrisorile dum[nealu]i unchiulũ Iordachi, și ai scrișũ și dum[nealu]i Velũ Logofãtũ. Apoi dum[nealu]i unchiulũ faci rãspunsu cã toate scrisorile de moșii și de Țiganĩ, cãte aũ fostu la dum[nealu]i, li-aũ datũ Șvinții Tale pãrã la una, cãci lucru ce nu-i este de trebuințã nu oprește, și nici cu mini giudecatã nu are, nici nu ceri nimicã de la mini, darũ nici eu n'amũ sã-lu supãrũ, nici sã-lũ tragũ la giudecatã, cã dum[nealu]i are giudecatã și trãgi pe frații, pe sinclironomiĩ dumisale. Iarũ eũ sã nu mã amesteçũ, și dum[nealu]i Velũ Logofãtu mi-aũ zisu sa scriũ curatũ Șvinții Tale ca sã-lu apuci Șvinție Ta și sã-lu trãgi pentru acela scrișorĩ ce arãțĩ cã Ți li-aũ luatũ. Fiindcã pre mini nu mã priimește unchiulu Iordachi ca sã mã giudecũ cu dum-

[nealu]și, și mă rânduești să ceiu de la Svinție Ta scrisori de Țiganii și de moșii, ca să-mi caută gudecățile ce amă cu acei ce împresoară moșia și ceră să-mi ia Țiganii.

Apoi nu știu ce să facă: m'amă stănsă cu cheltuiala șezindă la Eși și gudecându-mă. Popazulă încă n'au venită de la hotărătă, dară, viindă, l-oi apuca. Dum[nealu]și Vorniculă Costandină Balșă au zisă că n'ari să-ți dă niciună răspunsu pentru celi ce-î scrii. Mă rogă, părinte, de vei fi avândă vre-ună răvașă a dum[nealu]și Vornicului Costandină Balșă pentru pietrile celi de moară, să mi-lă trimiți, că le tăgădueste. Și săntă

A Sfinții Tale fică sufl[etească] și nepoată

Marie Can[anò].

VIII.

Cu privire la cealaltă ramură de Cananăiești, avem în acest timp altă serie de lămuriri în actele ce urmează. Cel d'intăiu e în legătură cu moșia Băneștilor, a Mariei.

I. Facemă știre cu această carte de judecată a noastră că, arătându-ni dum[nea]lui Med. Iordache Cananò pentru o Țigancă, anume Catrina, ce au ținut-o Ionă Priiană, Țigană, ce-î zicu Furnica, care Țigană să află suptă stăpânirea Mitropolii, și acumă, cu gudecată, după dovezi dină scrisori încredințate ce s'au găsită, s'au dată suptă stăpânire Capit. Ionă Ciudină,—că este acea Țigancă a dumisale Med.; la care au arătată și dovadă: întâi o înșămnare de mărturisire a cestui Ionă Priiană, Țigană, ce este la mâna Căpit. Ionă Ciudină, iscălită de Stol[ni]culă Manolache, ce-au fostă isprav[nică] la Suceavă la anulă 1767, Iulă 18, înă care arată c'au mărturisită sângură Țigană Ionă Priiană cumă că Țiganca lui au fostă de la Bănești. Și au mai arătată dum[nea]lui Med. cumă că pe frații aceștii Țiganci ce-au ținut-o Ionă Priiană îi are suptă stăpânire și astăzi, încă și pe o fată a celui Ionă Priiană și a Țigancii lui o are

suptă stăpânire, care la aceasta aŭ mărturisitŭ și sângurŭ fiċorŭ luŭ Ionŭ Prŭianŭ înhaintea noastră, cumŭ că cu adevăratŭ aŭ pe o soră a lorŭ suptă stăpânire Med. Iordache Cananò. Și, fiindŭ și părintile Methodi Dichiu față, l-amŭ întreatŭ ce are să răspunză asupra aceștiŭ Țigance ce o trage Med. suptă stăpânire dumisale, și Svinția Sa aŭ arătatŭ că nu știe ce să răspundă, nice vre-o dovadă încredințată n'aŭ arătatŭ asupra Țigancii. Și, cunoscându-să că Țiganca este dreaptă a dumisale Med. Cananò, după dovezile ce-aŭ arătatŭ, i s'aŭ datŭ suptă stăpâniri, cu totŭ neamulŭ ei, ce s'a face partea ei. Însă, pentru ca să nu să lungească mai multŭ pricina aceasta, de va fi mai avându Svinția Sa părintile Mitropolitulŭ niscaŭva dovezi dinŭ scrisori asupra aceștiŭ Țigance și înprotiva dovezilorŭ Med., s'aŭ socotitŭ și, de astăzi, Iuli 4, s'aŭ pusŭ vadè o lună de zile ca să le scoată și să cerceteze. Iarŭ, de nu va scoate dovezi ca aceste până la soroculŭ arătatŭ, atuncea să va lua Țiganca, cu partea ei de fiċorŭ, și, după dreptate, să va da suptă stăpânirea dumisale Med. Iordache Cananò. Și, trecându soroculŭ ce este arătatŭ mai susŭ, de va și scoate Mitropoliia niscaŭva scrisori asupra Țigancii aceștiea, nu să vorŭ ține înŭ samă. După cumŭ s'aŭ socotitŭ că este cu cale și cu dreptate, s'aŭ datŭ această carte de gludecată la mâna dumisale Med.

1775, Iuli 24.

*Nani Ispra[uni]lu*¹.

S'aŭ trecutŭ la condică.

Ianachi Kogălniceanu (?)², Logofătŭ.

Urmează un act de la soacra luŭ Constantin Cananò, văduva luŭ Toader Spătarul, apoi Vornicul Cantacuzino Deleanul³.

2. Ileana Vorniceasa a răposatului Toaderŭ Cantacozonò, bivŭ Velŭ Vornicŭ, adeverezŭ cu această scrisoare a mea

¹ Iscălitură de duct latin a unui ofițer străin, austriac (Nagni).

² Cf. *Istoria literaturii romine în veacul al XVIII-lea*, I, p. 484.

³ V. p. 50 din *Genealogia Cantacuzinilor*.

la mână ginerelui meu Costantină Canană, Sulgeriă, și a ficeii mele Mariei, pentru strămbătatea ce au din zestia ce au avută să ia de la noi, că, după ce au murit boeriulă meu Toaderă Cant[acuzino] Vornică, am rămasă săracă, cu trei copii, însă cu Costantină, cu Ioniță și cu Mariia, și, fiindă copieii de vârstă, pe Mariia am căsătorit-o și am dat-o după Sulgeriulă Costantină Canană, și i-am dată zăstră de acea dată cu izvodă ce am socotită, și, după ce s'oră căsători și fișorii, atuncea să facă sănisoră, și să adune toți rămășițale noastre ce avem: moșii, Țigani, dobitoace și odoară, totă ce a fi, să le strângă la un loc și să le împartă dreptă pe trei frați, și totă în tocma să ia atăta fișorii, cîtă și Mariia, dină moșii, dină Țigan, dină dobitoace, și dină odoară, și dină toți ce oră fi. Dară s'au tămplat și fiulă meu celă mai mică, Ioniță, au murit, și toată partea de moșii, de dobitoace, de Țigan și de odoară au rămasă să o ia Costantină și Mariia. Dară fiulă meu Costantină au viclenită asupra surori-sa și au pusă mână pe toate ceale ce au avută frati-său Ioniță, și au zisă așa, cumă că, cîndă au murit frati-său Ioniță, i s'ară fi dată danie lui, cu moșii, cu dobitoace, cu Țigan, și cu odoară, și cu totă ce au avută, și pe toți aceastea zicea că i-ară fi făcută și scrisoare de danie, măcară că scrisoarea acea de danie mie nu me-au arătat-o, nici am văzut-o, număi cu cuvântulă au pusă mână pe toți ce au fostă a lui Ioniță și le-au ținută în țării sa. Atăta au arătat: că au făcută Ioniță parti și surori-sa, și au lăsată cuvîntă să-i deai șasă sălașe de Țigan dină Țigani lui.

Și, cîndă au murit Ioniță, fiulă meu, eă amă fostă la toată boala lui, și până au murit, și au fostă maică-mea Postelniceasa, și cu ginerele meu Costantină Canană, și cu fică-mea Mariia,—noi toți amă fostă, și noi n'amă auzită această vorbă, ca să se deai Ionița danie frăține-său lui Costantină. Că eă mamă le-amă fostă: dacă ară fi fostă să se deai danie, m'ară fi chemat și pe mine, că ar fi fostă mai spre bună dovadă.

Dară, după ce au trecută cîtăva vreme după moartea

fiului mieu lui Ioniță, apoi Costantină au spus că frati-său Ioniță i s'au dat dănie lui, și, de este vr'o scrisoare de dănie zicînd că ar fi de la Ioniță, nu este de crezut că aceia scrisoare, că-i făcută cu iconomie de fiul mieu Costantină. Dar Ioniță nu i s'au dat dănie, numai au făcut-o Costantină ca să cuprindă toată partea frăține-său, și surori-sa să nu-i deai nimic. Că și acele șăse sălașe de Țigană, ce au spus sîngur Costantină că au zis frati-ău Ioniță să le deai surori-sa, nici acele nu vrea să i le deai, nici ceale ce am pus noi în izvodul de zăstră nu vrea să-i deai. Și mult să pricinua fiică-mea Mariia cu frati-său Costantină pentru că-i poprește zăstra ei și nu vrea să i-o deai.

Și, văzînd eu atîta gîlceavă și pricină între dînsii, fiind că-i poprește Costantină moșile și Țigană, și nu vrea să-i deai, am zis eu fiică-mea Mariei să nu să mai pue de pricină cu frati-său și să mai fie întru atîta zavistie, și, cum i-a da, așa să ias[ă], și, pe urmă, îi voi scoate eu toată partea ei ce este cu dreptate să ia de la noi; și s'au priimit fiică-mea Mariia după cum am zis eu. Și noi pusăsem în izvod, cînd am logodit pe fiică-mea, să-i dăm 12 sălașe de Țigană, și, cu multă supărare, i-au dat fiul mieu Costantină 11 sălașe; și i-au dat Țigană care au fost bătrîni și stîrpi și lăeși de cei fugari, și dintru acele 12 sălașe i-au mai poprit și acele 6 sălașe de Țigană ce au zis sîngur Costantină că i-au dat frati-său Ioniță la moartea lui, și din dobitoace iar i-au dat ce au fost mai rău, de nu s'au folosit nemică de dobitoacele acelea. Și din moșii i-au dat iar niște petice.

Dar s'au tîmplat moarte și fiului mieu lui Costantină, și i-au rămas un copil, că apucasă de să căsătorisă, și, după moartea fiului mieu Costantină, avînd eu cumnat pe dum[nealu] Ioniță Cant[acuzino], Velu Vornicu, frati cu răposatul boeriul mieu, și s'au amestecat dum[nealu] în casa mea de au făcut împărțală, și n'au făcut împărțală după pravilă și cu dreptate, că toți ale noastre, ceale din lăuntru și ceale den afară, era să le facă toți

întră trii părți: o parte să-mi fi dată mie, ca unuia dintră copiei miei, o parte nuroră-mea, Ilinchiu, avîndu copilă cu fiulă meu Costantină, și o parte ficii mele Mariei, că așa mă mulțameamă eu. Dară cumnatu-meă mie parte nemica nu me-a scosă, și ficii mele Mariei i-aă dată aceale 12 sălașe de Țigană ce amă fostă pusă înă izvodulă de zăstră, și i-aă mai dată șasă sălașe dină partea fiului meu Ioniță, și dină moșii i-aă dată ună sată Fichi-teștii, la Ținutulă Tutovii, cu niște petice de hotară ce mai sântă împregiură, și ună sată Iurueștii, la Lăpușna, pe Cogălnică, unde să hotărăște cu Tătară¹, și trii vadură de moară, cu pământurile loră, la Putna, la satulă Stoeștii²; și dină bucate i-au dată 15 epe, 16 boi și altele, după cumă sântă pusă la izvodulă celă de zăstră. Iară nuroră-mea, Ilinchiu, i-aă dată satulă Romăni, satulă Păhărniceană, satulă Plopeștii, și satulă Hoisăștii, satulă Goșmană și satulă Mănăleștii; aceaste sate sântă totă la Ținutulă Neamțului. Și i-aă dată la Ținutulă Putnă satulă Homocea, cu alte hotară ce oră mai fi, și o moșie la Movilile Agăudului, și pe Trotușă o parti de moșie, și pe la alte locuri oră³ mai fi moșii care nu le știă eu. Și Țigană i-aă dată peste 80 de sălașe. Și epe aă rămasă înă mână fiului meu Costantină de la boerulă meu vr'ă 200 de epe, frunte de bucate⁴, că le-aă vândută fiulă meu Costantină cîte 55 de lei iapa cu calulă. Și, moșii, fică-mea Mariei i-aă dată pe la marginea țărăi, pe unde nu ia nemică, iară nuroră-mea i-aă dată totă ceale mai bune moșii și mai cu venitură. Și boerulă meu, cîndă aă murită, aă fostă datoră în doao locuri: la dum-[nealu] Vorniculă Ioniță, cumnatu-meă, cu 1000 de lei, și aă mai fostă datoră și maică-mea cu o somă de bană; dară aă rămasă o cireadă de giuncană de negoț, și s'aă vândută giuncană aceia. Și aă mai avută și pe aiurea datoră, și aă mai scosă și dină veniturile casii, și s'aă plătită, totă cu

¹ Din Bugeac.

² Unde s'aă făcut apoi Focșană. V. vol. V, p. 235.

³ În ms.: oi.

⁴ Bucate = vite de hrană.

banî gata, și de dum[nealu] cumnatu-meu și de maică-mea, — n'au rămasu datorî cu nemică, ca să se vîndă ceva dinu bucatile casii. Și eu nu mă priemesc să facă dum[nealu] cumnatu-meu înpărțală, că ce treabă are dum[nealu] să facă înpărțală casii mele? Ceale ce au fostu a bărbatului mieu, a mele sântu, și ceale ce sântu a mele, a bărbatului mieu au fostu, și copii a noștri sântu: că mie unu copilă imi este, ori Mariia, ori Costantină! Și, încă, cîndu aru fi trăitū fiulū mieu Costantinū, alta era; fiulū mieu Costantinū au murit: au rămasu unu copilașu, și cine știe, la cea mai de pe urmă, la ce a rămînea? Și de ce să ia noru-mea părți, și toate ceale mai bune, și fiică-mea Mariia o parte? Și odoarale toati ceale mai bune și mai multe la noru-mea?

Eu oi să facu sânisforă, și toate ale noastre oi să le adunū la unu locu: moșii, odoară, Țigani și dobitoace, și oi să le facu toati înu trii părți: o parte să fie a mea, o parte a nepotu-meu (*alb*), fičorulū fiului mieu Costantinū, și o parte, fiică-mea Mariia. Iară, de oi muri eu, parte mea iarū o dau să o inpartă în doao fiică-mea Mariia cu nepotu-meu (*a!b*). Darū înpărțala ce au făcutu dum[nealu] cumnatu-meu, eu nu o priimescū, nici să șie nici într'o samă.

Și, fiindcă fiulū mieu Costantinū i s'au întâmplatū moarte la Eș, eu n'amū fostu la moartea lui, și amū auzitū că au făcutu diiată la moartea lui, și, fiindū că gîupăneasa lui era îngreunată, arū fi scris înu diiată, dacă a face gîupăneasa, și i-a trăi copilulū, să-lū moștinească copilulū lui, iar, de s'a tîmplă moarti copilulū, atuncea să-lū moștinească unulū dinū fičorii dumisale Vornicului Ioniță, cumnatu-meu. Și poate cumnatu-meu cu acea nădejde au făcutu parte așa mare nurori-mea, socotindū că, de s'a tîmplă moarte nepotu-meu, a rămînea moștenitori casii mele fiulū dumisale. Darū această socotescū că nu o scrie nicu pravilă, pe copiei miei să-i scoată afară dinu casa mea și să între moștenitori copii dumisale cumnatu-meu.

Și eu această scrisoare amū datū la mîna ginerelui mieu Costantinū Cananò și la mîna fiicii mele, să nu să lase, să-și ceaia cu gîudecată dreptatea lorū, și în-

tocma să iasă fică-mea cu nepotu-meu, și nici eu unu păru
să nu iasă mai multu nepotu-meu decâtu fică-mea, și să-mi
scoată și mie parte ca unuia dinu fiçori. Iarū, de n'orū găsi
ei dreptati copiilorū, și neamū de neamulū lorū să se gū-
dece și să-și scoată dreptatea lorū. Iarū cine s'ar mai ames-
teca înū casa mea, sa fie afurisitū de Domnulū Dumnezeuū
și de Precurata Lui Maică. Și, pentru credința, amū is-
călitū.
1785, Martie 12.

Și eū, erodiiacōnū Nilū, călugărū de la mănăstirea Sla-
tiniū, amū scrisū, cu zisa dumisale cucoaniū Ileaniū Vorni-
ceasiū.
(Copie.)

[Pe V-o:] Scrisoare di la mama mē Vorniciasa.

Constantin Cananō *Slugerul*, care avu ca soție pe
Maria, fiul Jicniceroaii, e însă altul decât *Păharnicul*,
a căruī văduvă se chema Safta. La 28 Mart 1793 Mi-
haī-Vodă Suțu dă lui Ioniță Bașotă biv Vel Ban sar-
cina de a face împărțeala cerută de «dum[ne]lei Pah.
Safta, a răposatului Pah. Costandinū Cananō», a Ți-
ganilor ce i se cuvin lui Constantin și la «ceialaltī frați
ai săi, anume dum[nea]lui Banulū Iordachi Cananō și
Iftimii Cananō călugărū». Safta-l ceruse ca împărțitor
pe Bașotă. La 14 April el și face împărțirea celor 180
de suflete.

La 1783, întâlnim pe Vasili Crupenschi ca Păharnic¹.
La acest an Constantin Cananău Sluger era mort.

În scrisoarea ce urmează, e vorba de Costachi Ca-
nanău, fiul lui Iordachi Banul². Numele socrului său
e neinteligibil.

3. Cu părințască dragoste mă închinū dumitale.

Amū văzutū cele ci-mi scrii înū pricina cu cumpărătorii
moșăiaī dumitale. Decī iată că triimitū răvașū cătră dum-
nealū Spat. Vasile Crupenschiū, să să scoale să vii acolo

¹ Vol., XVI, p. 87.

² *Ibid.*, p. 91.

la fața locului, ca să cerceteze pricina cu amăruntul. Însă
 ți să scrii că, de iaste pricina după cumă m'ai înștiințatū,
 întru adevărū, bine, iarū, de iaste întru altū chipu, apoi cată
 acolo și te pune la cale cu cumpărătorii, căci acumū știi
 și Măria Sa Vodă pricina ačasta, după arătare dumitale,
 și înū urmă nu poți să arăți altile afară de acele ci ai scrisū
 Și sântū

alū dumitale

ca unū părinte

(*neînțeleș.*)

Oct. 16.

[Pe V-o:] Cinst. alū meū ca unū fiū, dumitale Spatarū
 Costache Cananoū, cu părințască dragoste.

La Fântănele.

IX.

Impărțirea Țiganilor între Cananăiești dă loc la ac-
 tele următoare:

Ionița Bașotă bivū Velū Banū dinū luminată poronca
 Mării Sale lui Vodă amū împărțitū Țigani, părințesti între
 părintele Iftime Cananò și între Pah. Safta, a răpăosatului
 Păh. Constantinū Cananò, și între Iordachi Cananò, bivū
 Velū Banū.

Între ei, un croitor, un blănar. Nume: Cărlan, Gli-
 gorașū Căraimanū sănū Holbanū, Felea, Agachi, Toa-
 derū Ochiană («Țiganii ocheneștū»).

«Sântū dațū danie răpăosatului Păh. Constantinū
 Cananò de răpăosatulū Iordachi Cantacozino Vel Lo-
 gofătū.»

7301. (1792-3). Împărțală de Țiganii pe trii frați după cumū
 ș'au împărțitū Țiganii, adică părintele Eftime Cananò proe-
 gum[enū] cu cumnata Sfinții [Sale], a răpăosatului Cos-
 tantinū Cananò bivū Velū Pah., și cu fratele Sfinții Sale
 Iordachi Cananò, Velū Banū,

Profesiă: chitar.

Nume: Gavrilișor, Cozma Topală, Iona, Vasile
Chetrarul, Ciorsac.

Pomenită: «mănăstire Făstăcilor».

[Iordachi era la Dolhasca.]

Listă de Țigani ai familiei Cananău: Neculai Pagul, Andrei Gănjul, Vasile Scripcaru, Pavălu Pitaru, Gheorghe Machedon, Măriuță Gănuțea, Milente.

De la 1797 înainte lăsam să urmeze, în întregime ori în regist, actele cele mai însemnate cu privire la familia Cananău:

12 Octombrie 1797. Γεωργάκης Γηροννας, Βορ. (?) schimbă cu «dum^l Spătr Ioan Canan, dându-i «moșie Cozăe pentru o moșie Comănești, ce amă luată de la dum^l ». De la Sf. Gheorghe poate lua venitul.

4 April 1800. Pe o copie a privilegiului pentru munți al Mariei Jicniceroai:

«Fiindcă hrisovul matca cea adevărată a rămasă la mână meă pără să va căuta pricina muntelui Fața Câmpulungului ce s'aă născută cu niște Câmpulungeni, Palaghiesti, și, pe urmă, întorcându-să iarășă la locul lui de unde mi s'aă trimisă hrisovul, să mi să dei copie ačasta, ce amă scos-o săngurū eū denū cuvāntu în cuvāntū. Iordache Galinū Logofătū.»

22 Ianuar 1804. «Năstasă Handărū, cu soțulu meū Anastasie», arată că a vīnduț lui «Gheorghe Sămanul și soțulu său Frăsăna, o casă și vie, «o firtă tănără», pe «moșie sfintei mănăstiri Socola, alăturate cu viaa dumisale Spătariulu Ioan Canan, pe dinū gīosū, între drumurī», cu 22 de lei și jumătate. Ioanū o îngrădise, fiind pustie. Scrie Gheorghe Dascalū.

30 Maiu 1805. Alexandru-Vodă Moruzi împuternicește pe un Armășel să caute pe Țiganiil lui Ioan Cananò biv Vel Spăt., fugiți la Ținuturi.

1806. «Izvodù de Țigani ci se află suptù stăpânire dumisale Pah. Saftel Cananău otù Fântănelele.»

X.

La Decembre 1806 Ioan Cananò trăia încă: el dă zestre fetei sale Elenca. Fata fratelui sù Șerban luase pe Andrei Milo¹.

Cele ce dămù zăstre fiicii noastre Elenco; 1806, Iunie:

1 una icoană ferecată cu argintù.

1 unulù rândù strae cu coade samuri.

1 unulù rândù straia cu pântice samuri.

2 doai rânduri straia cu cacomi.

2 doai rânduri straia de vară dizblănite.

1 una floare cu diiamanturi.

1 una părechi cercei cu diiamanturi.

1 unulù dorlucă.

1 una rezai saù bohçè.

1 unulù inelù cu zmaragdu.

2 doai inele cu diiamanturi.

Așternuturi și pânzuri, după obicei.

1 una tablă de argintù cu doaisprizăci zarfuri argintu și cu feligenile lorù.

2 doai străchinuți de dulceți, cu patru linguriți argintù.

12 părechi cuțite, cu lingurile lorù, cu una părechi solniți argintù.

stropitoare, afumătoare argintù.

2 doai sfeșnice argintù.

sarice, alte mărunțișuri, pe obicei.

4 patru sălașe Țigani.

¹ Vol. XVI, pp. 88-9.

30 vaci mari, adică trițzăci.

300 trii sute oi mari.

20 doaizăci boi mari.

1 una scatulcă cu șipurî.

2 sipete, însă unul mare și altul mic.

Bohcalăcuri câte orî trebui.

Satî întregî, Negreștii, de la Ținutul Orheiului, cu toate hotarale lui, pe care să aibu a-lî da hotărătî despre toate părțile, — împreună cu părințasca blagoslovenie.

Ioanî Cananò Spat.

O altă versiune a foil de zestre cuprinde după cei «20 boi mari» numaî: «13.000, adecă treisprițzaci miî lei, banî; boccialăcuri câte or trebui».

Întors în țară, *Imcu* Cananò, al cărui titlu de boierie limpede nu se înțelege din iscălitură, vinde părțile-î de moșie din Ținutul Vasluiului către «vărul» Ioniță:

Dat-amî acest î învoială văr|uluî| Ion[i]ță Cananò Spăt., precumî să să știe că toati părțile mele de moșii ce amî eî în Țănutul Vasluiului, anumi în Țăbănești, i Vovriiești, și Armășeni, carile părți de moșii le'mî datî dum|isal|i Spăt. cu învoială, și de astăzi să fiî a dum|isal|i, și să stăpănească dum[nealu]î ca pe drepti a dum|isal|i părți de moșii în veci. Și m'amî iscălitî pentru credința. În Eșî, 1806, Ghenariî 15.

Ioanî Cananò, Caminaru.

Ioniță Cananău, ajuns Spătar, e, firește, bătrînul. Callat Ioan, orî Iancu, lua la 1811 pe Mărioara, fiica lui Vasile Holban Păharnicul¹. Acest Ioan fusese, ca Armaș, student la Berlin în 1800-3, fiind în gazdă la pastorul Hauchecorne, cu voia lui Vodă Constantin Ipsilant, care-î și scria, recomandîndu-î să caute a fi cîndva

¹ Vol. XVI, pp. 91-2.

folositor țerit sale¹. Acesta era fiul lui Șerban². În 1803 nădăjduia să ajungă secretariu al Legației turcești din Berlin³, Mare-Dragoman al Porții fiind unchiul său (de văr), viitorul Scarlat-Vodă Callimachi.

Din 1807 (1-iulie Iunie) avem apoi «Sama de baniș ce are a lua dumnealui Pah. Enăcachi Milo de la dumnealui Spat. Ioană Cananò, pentru parte dină moșie otă Fântănele, Țănutulă Suceviș».

În 1808, Spătarul murise. La 21 Februar din acest an «Iosăpă Palii, asaulă polcovoș», dă un act «la cinst. mână dumisale cucoani Marii Ros[e]șt, soție răpoosatului boeri Ioană Cananò bivă Velă Spat.» : «pisti noai ani trecuș, în vreme ce să afla răposatulă Sărdară la Chișinău, mă aflamă și eu lângă ună Ghiorghii Leahă, herară, tocmită cu hacu și muncindă împreună cu dănsulă la meșteșugulă herării ; într'acă vreme, la desfacere mē de heraru, amă fostă lăsată în vitele de pripasă a răpoosatului boeru optăsprăzece capete de vite albi, cu mică, cu mară, și, întâmplându-să a mă duce în Rosăie, pe urmă m'amă întorsă ca să-mă rădică vitile » : pentru cele perite dă Ioan 94 de lei, «arătândă răpoosatulă atunci că vitele ară fi perită de iarnă». Apoi le cere, și se judecă. «S'au întâmplatu de s'au bolnăvită și, prelungindu-să boala multă vreme, până cândă s'au și mutată dină viață într'acastă curgătoare lună», văduva-I dă 15 galbeni. Iscălesc marturi, și cei din Departamentul Pricinilor Străine.

În legătură cu lichidarea succesiunii găsim apoi, la 23 April 1808: «Socotiala cu dumnealui Pitariulă Ior-

¹ *Acte și fragmente*, II, p. 363, no. 3.

² *Ibid.*, pp. 374-5, 377-8.

³ *Ibid.*, p. 378, no. 1. V. și p. 378 și urm. Cf. *Documentele Callimachi*, II, p. XII și urm.

dachi de baniî ăfertului întâi ce are să dei pentru venitulă moșii Băneștii pe anu ce să începe acumă».

La 10 Mart 1809, «Razu Spat.» arată că a prîmit de la soacră-sa, pentru «o tavă de argintă, o păreche sfeșnice tijă, doi farfuriî cu lingurișle loră tijă, afumătoare î stropitoari tijă», ună șalu».

La 11 Maiă 1812, Maria Roset văduva, se îndreaptă către «Divanul Cneșiei Moldaviei», pentru împărșirea averii, arătînd că Ioan și Șerban au trăit «neîmpărșii». Ea cere și moșia Budeștii (Hîrlău), care, de și cîrmuită de ramura lui Șerban, era cumpărătura soșului ei.

Ea iscălește «Marie Roset Spătăriasa soșie răposatului Ioană Canană» și zice nepotului: «dumn[ea]lui Caminarulă Ianculă Canană».

La 10 Iunie 1814, «Vasăli Coroiă Pitariă» se învoiește cu «cucoana Maria» pentru un Țigan.

Averea Cananăieștilor se arată astfel pe la 1821:

1. Cornii.	}	Aceste să stăpînescu de Șerbană Canană.
2. Costeștii.		
Budeștii.		
Casăli dină Eșă.		
Optu munș dină Cămpulungu	}	Aceste să stăpînescă de Ionu Canană.
Bereștii cu cutulă Ripe (?).		
Comăneștii.		
Nivreștii.		
Un locu aiăca, în Eșă.		

Dum. Spat. Maria întâiău ceri ună bătrinu ce ari cumpărături dină Budești și, al doile, ceri draptă înpărșaală....

XI.

La 1815 se însoară cu Catinca, fiica Băneșei Maria Cantacuzino, alt ¹ Costachi, fiul lui Ioan :

Cu mila lui Dumnezeu și cu blagoslovenie mẽ, celi ce prinũ acestu izvodũ de zãstri daũ ficii mele Catincai. 1815.

Leı

- 55.000 adică cizãci și cincı miı înũ nahtu.
 600 unũ inelũ diamantu, di logodnã,
 1.000 12 pãrechı cuțãti, cu lingurișile lorũ, și una lingurã mari, și 2 cuțite mari, și 2 solniști toate aceste de argintu, cu toculũ lorũ.
 144 doã sfeșnici argintũ.
 150 o strãchinuțã cu șãpti linguriști de dulcești.
 100 o afumãtoari i stropitoari, totũ argintũ.
 673 o rochii de șalũ cu ulamalile iaı.
 225 noi coști catifẽ di o rochii cu blondi.
 150 o rochii de hașã, cusutã.
 270 o rochiir di tulpanũ, cusutã.
 140 zãci coști catifẽ niagrã pentru unũ capotũ.
 86 noi coști de miı (sic) roșii pentru altũ capotũ.
 64 optu coști de miı pentru o rochii.
 1.159 pi horbota, paturı, cordeli, nemeteșuri, blondi, garniturı, șãretu, catifẽ albã, mãnuști, simizãturı, rașimor cu maltiçu iaı, și sagiacurı.
 1.984 așternuturile, cu unũ rândũ de agabanıı.
 544 colșuni, cãmești, batisti, basmali, condurı.
 200 tacãmurı di masã, cu 12 prosoapi cusute.
 60 unũ lighianu, cu ibricu lui, di alamã.
 1.800 unũ șalũ albu.
 140 unũ sipetu mari di strai.
 540 o tavã di cafẽ, cu 12 zarfurı, totũ argintu, și 12 felegeni.
 20 pogoani de vii la Odobești, într'o ogradã,
 4 sãlașe de Țiganı.

65.039 adică șãizãci și cincı miı și triizãci și noai lei facu.

Μαρία Καντακουζινή Παγέσα.

¹ V. mai sus, pp. 183-4.

Se mai adauge și această listă de daruri :

Prin acest izvozlă să arată darurile date de casa so-crului mieu soții mele Catinca prin dum[neae]și mama soacra, după cununie noastră :

Doi ineli berlientă, a căroră prețulu este șasă miș lei.

O părechi mană, berlientă, a căroră prețulu este patru miș lei.

O părechi cercei roză, a căroră prețulu esti doi miș lei.

Un șală bună, a căruia prețulu esti doi miș lei.

Ună tocă cu șasă părechi cuțăti, cu furculițele și lingurile loră, și ună scăueșă mică argintă, a căroră prețulu este șasă sute lei.

O carță, a căreia prețulu este una mie lei.

Optă cai telegari, a căroră prețu este uria mie șasă sute lei.

Spre știință s'aă făcută acestă izvozlă. 1816, Apr.

Mama lui Costachi poartă judecată cu Iancu, cel din Berlin, care scrie astfel :

Răspunsurile mele împotriva jalobii mătușă-mă Mariei

Canană și a fiiloră dum[isal]și.

1817, Martă 11.

Pentru scrisorile ce dum[neae]și cere de la mini, arătătoare pentru împărțale între casa părintelui meu Șarbană Canană și a soțului dumisale răposatului Spătară Ioană Canană, la mini nică scrisoare de care cere dum[neae]și nu să află, pentru că pe tatălă meu bună-mă, maica amindurora, avindă numai doi clironomă, de la vrăstă de 25 ani însurindă-lă, l-aă scosă dină casă, și de atunce i-aă și dată înă stăpănire moșia Budești, cu scrisori și hotarnică, și munții de la Cănpulă-Lungu, și o parte dină loculă casăloră dină Ieși, și scrisorile acestora atunce i li-aă și dată. Iară celelalte scrisori a tuturoră acareturiloră casă, moșii și altele, cu mișcătoare și stătătoare, aă rămasă înă casa Spatar[ulu]și, ca unuia ce iera mai mică și clironomă așezării și casă părintăști, și

trebuie la dum[nealu] în casă să se afle, iară nu, la mine. Și, de ară fi stăpînită tatălă meu mai multă parte de avere, fiindă răposatulă Spatară Ioană Canană mai în putere decîtă tatălă meu, și trăitoră purure în Ieși, lîngă Stăpînire, cumă aș putută, înă curgere de 60 ani și mai bini, atunce, și n'ău cerută de la tatălă meu aceia ce dum[neae] cere acumă, învinovățîndu-ne că amă stăpînită înă tărîe ? Și cumă aș putută răposatulă Spatară Ioană Canană, nefiindă împărțită, să facă, de la vrîsta sa de 25 ani, cu parte clironomie și averii sale ce o stăpîne, orice aș vrută și cumă i s'ău părută ? Lăsîndu-i cele urmate mai înainte, ce să potă socoti vrednice dovezi asupra deplinii stăpîniri pe lucrurile sale, și într'atîta curgere de vremi, vină la căsătoria fiicii dumisale ceî d'intîi, unde înă izvodulă de zăstre zice că dă fiicii sale moșia sa Negreștii ; asămîne vină după o vreme încoace la loculă casăloră dină Ieși, ce-i vinisă înă parte dum[isae], care l-aș și vîndută și l-aș și dată înă stăpînire însuși tătîni-meu, ca pe ună lucru dreptă ală săă și streină cumpărătorului. Aceste de mai susă nu sîntă îndestule dovezi că aș fostă dină vechi deosăbiră și că n'ău avută a trage unulă de la altulă ? Căci, de ară fi avută, fără de îndoială, n'ară fi tăcută într'atîta îndelungată curgere de vreme a vieții amînduroră, și nici ară fi putută unulă să privască cu adiaforie pe celalaltă, dîndă și vînzîndă dină lucrurile părințăști ce să afla înă stăpînire sa, ca pe niște lucruri cunoscute despre amîndoi drepte ale sale, iară nu de împărțală. Iară, ce stăpînește casa răposatulă Spatarului Ioană Canană, de prisosă iese să le mai înșiră însuși stăpînitorii mătușe-mă, ce să zăbăvește prină jalobă a-mi cere dovezi și samă, ca ună vechilă casă dumis[ale]. Dumneaîi știe că răposatulă aș rămasă clironomă înă casă a asezării dumis[ale] Băneștii, cu cele pe prină pregiură, moșie întriagă : cu pădure, și cu părți alăturate, și cu toate acareturile di pe dînsa, împreună cu moșia Hancii și părțile de prină pregiură. Moșia Negreștii, la Ținutulă Orheiului, cu mori și acareturi. Moșia Comăneștii, la Ținutulă Doroheiului. Și locurile dină Ieși ce li-aș vîndută. Și pentru cele

mișcătoare lasă la socotința înnaltii gîudeeîți de putè bună-mè să dè mai multù tătîni-meu, înù vreme ce l-aù deosebitù și l-aù însurat, decîtù să-și opriască pentru sini și pentru clironomulù, fiulù său, înù casă, cîndù însuși dum[neae]î bună-mè aù trăitù și s'aù săvîrșitù, după mulți ani, înù casa sa și a fiului sîu Spatarulù Ioanù Cananò. Și toată parte ieî înù lucruri mișcătoare și bani, ce să stăpîne de răposatulù, aù rămasù înù casă, spre folosulù unchiului meu și a clironomului său, de cari tatălù meu nîcio împărtaşire n'aù avutù. Apoi cumù potu ieù să-i dau sama astăzi pentru acestù feliù de lucruri trecute înù curgere la 70 ani?

Asămine și pentru o parte dintr'unù bătrînu dinù Budești, ce cere dum[neae]î, cu cuvîntù că ar fi cumpăratură a răpos. Spatarù, soțului dum[isale], fiindù că tatălù meu ačastă moșie aù luat-o întîi înù stăpînire la vrîsta de 25 ani și aù stăpînit-o întriagă înù curgere de 50 și mai bini, și de cătră nimene supăratù n'aù fostù, cuprinsă fiindù toată moșia înù hotarnica și scrisorile ieî, cu care o aù stăpînitù și o stăpînescù astăzi, rămîne dum[neae]î să-și caute cu vînzatoriulù, căci acelù ce i-aù vîndutù, de ieste zapisulù adevăratù, înù curgere vremei mai susù arătate, niciodată înù moșia Budeștii n'aù stăpînitù.

Ioanu Can[anò], Spat.

În legătură cu averea și procesele lui sînt aceste acte (într'unul din Suceava, 25 Maiù 1822, i se zice: «dumnealù Costachi Cananò Spătariù este dreptù fiu a răpousatului Spatarù Ionù Cananò și clironomù, cu fratrii dumisali, a averi părințășii»):

1. Fiindù că, după tocma ce amù săvărșitù pinù condractù la '818, Aprili 23, cu dum[nealu]î cc. Costache Cananò Spatarù pentru venetu moșălorù ce amù cumpăratù de la dum[isale], adecă Fântănelele și Roșcani, cu toate cotunurile, într'aceastăș chipù după cumù prinù alăturatele ponturi ce să arată. Adecă:

1. Prinù acelaș condractù glăsuește ca s'î dămù pe anù

câte 12.000 lei, adecă doăsprezece mei lei. Darū acū aū rămasū ca pe acești doe ane ce să începū de la anu' '819, Apr. 23, avemū a da dumisale câte 9.000 lei pe anū, adecă câte noă mie lei, cari banī avemū a-i răspunde cu aceste vadele, adecă 5.000 lei acū, la începutu anulue, Aprilū 23 '819, și 4.000 lei la Svântu Demetrie, Octv. 26, și alū 3 vadē iarășū la Apr. 23, '820, să-i răspundemū 5.000 lei, și al 4-le vadē la Octv. 26, șă, așa, într'aceste vadele să-i dămū totū istovulū.

A 2. Osăbitū să avemū a-i da pe anu câte 100 merță ovăsū, adecă una sută, adusū la hanbariulū dumisale, și cu del. de 12 ocă.

A 3. 45 fălce iarbă pe anū, cari avemū a le răspunde dumisale, 40 fălci fănu gata și 5 fălci iarbă înū piçoare, și fănu bunū, și iarba.

A 4. Pe totū anu să-i dămū căti doă fălce locū de aratū, care are a și le ara dum[nea]luī.

A 5. La banie scutelnicilorū ce are dum[nea]luī pe moșiele dumisale, noi n'avemū nicīo trebuință a mai lua nicīunū banū, ce dum[nea]luī după așăzare ce ari de la cinst. Vistierie are a-și frage banie de la dănșie.

A 6. Căcī, și cu 18 oameni ce aū avutū a dumisale, i-amū mai datū 3 oamini, cari facū 22 (sic), cari sântū arătați prinū osăbitū izvozlū, cu aceștie n'avemū nicīo trebuință noi, ce rămănū a dumisale, decătū ne îndatorimū a le da locū de hrană, de arătură șă fănațū, carile i-aū avutū și pără acū, iarū nu mai mntū o palmă măcarū.

A 7. Să-i dămū și pasările ce să arată pinū condractū, 50 găini, 50 puī.

A 8. Cu toți Țăgani ce are dum[nea]luī înū Fântănele, măcarū că înū condractū glăsuește ca să nu avemū trebuință cu 7 sălașe de Țăgani, darū de acū să n'avemū trebuință nicī cu unu, rămăindū pentru trebuințele dumisale. Iară locu de aratū și de cositū noi să fimū datorī a le da; însă acele locuri ce le i-aū avutū și pără acū, arându-și și cosându-și săngurū, n'avemū a ne supăra.

Și ne îndatorămū, cu însuși a noastre iscălituri, a fi în-

tocmaî următorî condractuluî și ponturilorû alăturate. Iarû, cândû, dinû potrivă, ne vomû arăta înpotrivitorî celui maî micû pontû, atunce dum[nea]luî volnicû să fie a ne da afară dinû stăpăniri, și, orîce vomû avè pe moșiele dumisale, toati să ni li pue suptû săcfestru, și să stei până atunce cându ne vomû îndrepta greșala înpotreverie și ne vomû pune la cale cu dum[nea]lui. Decî și dum[nea]lue, dacă arû voè a ne aduce la oareșcarele păgubire, care, socotindu-se beneșorû, dacă să va dovedi că acè păgubere cu dreptati ni i-aû precenuit-o, atunce acè păgubire să ne-o răspundă dum[nea]luî. Șă, spre maî adevărată credință, dovedește a noaștri iscăliturî. Cumû și 20 breslași ce are dum[nea]luî, a rangulue boerie, rămân ai noștri, să ne punemû la cale cu dănșie, după cumû ne vomû socotie cu dănșăe.

'819, Aprilû 23.

(Treî iscăliturî, una a luî Vasile Bahrin.)

Socotelile cu arendașul Bahrin ieșiră destul de răû, și Costachi Cănanăû trebui să urmărească pe răul platnic.

2. Prè-Înnalțate Doamne,

Unû Vasăli Bahrenû țîindû o moșie, Fântănelile, Ținutulû Sucevviî, a dumisale Spat. Costache Cananăû, pentru care rămăindû datorû cu niște banî dum. Spat[aru]luî pentru moșie, acestû Vasăli avăndû o sanie lăsată la casa mè, dum[nealu]î Spatarulû, luîndu-î înnû socotială banilorû ce avè să ee de la elû, i-aû ținut-o înnû socotială de o sută lee, și elû, înnû urmă, viîndû cu Turci înn tările, mi-aû luatû unû calû care îllû avemû cumparatû înn prețû de 102 lei, bezû altele ce amû maî cheltuitû prinû gîudecata ce amû avutû la cinst. Vornicia de Botoșaneî. Undi, îndatorindu-lû gîudecata să-mî plătiască, aû arătatû că este mofluzû, și, după încredințaria ci-mî dă însuși dum[nealu]î cc. Costache cumû că cu nedreptate mi-aû luatû acelu calû, cu lacrămi mă rogû Înnălțimiî Tale ca să-mî dai o luminată carte g[os]podû către

dumnealorū boierii dregătore de Țănutulu Fălticenie pentru a mi să împlini atâtū baniū de pe calū, cumū și alți bani ce amū cheltuetū cu giudecata, sumă de 200 lei, cariū bani să-mi împliniască de la unū Jădovū orăndarū ce au rămasū datorū acelu Vasăli Bahrinū dinū vreme ce au țănutū elū acē moșie, și mare pomenire va rămănē Innălțimie Tale.

Să roagī Innălțimii Tale ca să i să dei o luminată carte g[os]podū pentru boerii dregători Țănutulū Fălticeniei spre a i să împlini 200 lei de la unū Jidovū, anume Buiumu, ci este datorū unue Vasăli Bahrinū, carile, cu cuvântū că este moșuzū, nu vra să plătiască baniū după hotărăria giudecăție.

La mila Innălțimii Tale

prè-plecată

slugă:

Costantinu Berendei, otū Fălticene.

Mergi la dum[nea]l[ui] Velū Logft.

[Iscălitură neînțeleasă.]

No. 2351.

1822, Dechemb. 2.

Noi Ioanū Sandu Sturdza Voevodū, cu mila lui Dumnezăū Domnū Țărit Moldovei.

Cinst., credinčoși boerii Domniei Meli, dum[nea]l[ui] ispravnicii de Ținutū Suceviū, sănșă]tate. Veī vidē jaloba acasta, adecă poroncimū Domnie Mē dum[ne]v[oastră] ca să cercețași și, fiindū cu dreptū a lua acei bani de la părătū, să-i faciți și iuplinire; iarū, neavând acumū niciunū chipū de plată, atunca să siguripsască pe jăluitarū, ori cu chizăși, sau cu amanet, și să i să pui o cuviinčoasă vadē, ca pre 'ncetū să plătiască, fără a i să pricinui nici părătulū de odată struncinare, nici jăluitarulū să rămăi păgubașū de dreptulū său. De care urmare ce să va faci, să triimitiți și către dum[nea]l[ui] Velū Logofatū înștiințare.

1822, Dechemvrie 5.

(Pecete roșie, domnească.)

Velu Logftu.

XII.

O nuntă în familia Cananău aduce acest înscris al Agăi Iordachi Prăjescul :

Izvodu de zăstre pentru cele ci, cu agiutoriu lă Dumnezău, dămu, atâtă eă, Spatariasa Mariia Rosătă, ficii meli Rucsandit, cumă și noi, frațai, surorii noastre Rucsandit ; 1824.

Nr.

- 1 o icoană, Maica Precista, cu Domnulă Hristosă, fericată cu argintă, spre agiutoriu și sporire.
- 70.000 adică șaptezăci miă lei bană, însă șasăzăci miă lei înă vadă di ună ană de zăle, fără nică do-băndă, iară zăci miă lei să voră răspunde acumă.
- 1 ună inelă pentru logodnă, cu ună diiamantă mare.
- 1 ună altă ală doile inelă.
- 1 ună fermoară cu diiamantă.
- 1 una floare cu diiamantă, și gîosă cu ună smarandă mare.
- 1 una părechi paftale tunzufă și cu diiamantă.
- 8 optă rânduri strai, întâi și ală doile.
- 1 ună săpetă mare pentru strai.
- 1 ună leghiană alamă, cu ibriculă lă.
- 1 una tavlă argintă.
- 2 doi sfeșnici argintă.
- 12 doisprezăci cuțate argintă, cu furculițili loră și linguri.
- 12 doisprezăci zarfuri argintă, cu feleginili loră. na păreche solniți argintă.
- 2 doi f f rioare, cu patru linguriți argintă.
- 1 unu șală bună.
- doi oghealuri, însă unu bună și unu ală doile.
- 5 cincă sălași Țăgană lingurari, alte cincă sălași Țăgană lingurari.
- 1 una saltă bună. Iară pănzăturile așternutului, i că-

meși, i pânzăturili mesăi, 5 boccialăcuri, cevreli
și altili trebuincoase să voru da după obiceiü.

Toate aceste de mai susü arătate să dă cu blagoslove-
niia më.

Mariia Rosătü.

Costachi Cananò Post.

Se dă și cheltuiala nunțit :

Izvodü de căți bani amü cheltuitü cu straiile nunțit, cândü
amü măritatü pe fiica më Ruxanda, la 1824, Fevr.

Ci-amü luatü de la Leiba Grosulü :

Lei, pärali.

243	30	32	coți dimie, câte 7 lei cotu.
54		9	coți atlazü, căti 6 lei cotulü.
72		9	coți tijü atlazü, căti 8 lei cotulü.
41	—	20 $\frac{1}{2}$	coți hasä, căti 2 lei cotulü.
54	—	18	coți hasä înü dungï, câte 3 lei cotu.
140		14	știapurï vapelurï, câte 10 lei una.
22	20	18	coți hasä, căti 50 pär. cotulü.
45	20	6 $\frac{1}{2}$	coți tulpanü, căti 7 lei cotulü.
43	—	8	coți horbotă, căti 5 lei și 10 pär. cotu și doi ruchï ¹ .
112	—	16	coți horbotă, căti 7 lei cotulü.
18	—	12	coți cordè, căti 20 pär. cotulü.
52		4	coți blondă, căti 13 lei cotulü.
32		8	coți atlazü, căti 4 lei cotulü.
22	—	2	părechï călțunï matasă.
46	30	11	coți pambriü, căti 4 lei și 10 pär. cotulü.
34		8 $\frac{1}{2}$	coți blondă, căti 4 lei cotulü.
31	20	9	coți dimie, căti 3 lei și 20 pär. cotulü.
10		1	garnetură.
9	—	3	părechï mănuși.
12		6	coți gază, căti 2 lei cotulü.
43	30	70	coți cordè, căti 25 pär. cotulü.
4	—	1	cotü atlazü.
6		3	coți gază albă, căti 2 lei cotu,

¹ Rupï.

<u>Lei, părali.</u>		
6		1 cotû petinetû.
15	30	3 coîi atlazû, câti 4 lei și 20 păr. cotu.
4	—	1 cotû atlazû samaniû.
82	20	11 coîi dimie pembè.
70		17 coîi horbotă, câti 4 lei cotulû.
28		4 coîi tijû horbotă, câti 7 lei cotulû.
5		7 coîi catitè.
14		2 coîi atlazû pembè și albu, câti 7 lei cotulû.
90		1 săpetû.
17	10	11 coîi husainuri, câte 60 păr. cotulû.
1.481	10	aû cuprinsû marfa de la Leiba Grosulû, cari s'aû și plătitû.

Marfa de la Iancu Chioru :

144		18 coîi atlazû, câti 8 lei cotulû.
48		6 coîi atlazû ce amû luatû mai pe urmă, totû câti 8 lei cotulû.
156		39 coîi maltinu ghirghiliû, câti 4 lei cotulû.
13		13 coîi pânză, câti unû leu cotu.
108		12 coîi. (rupt).

Cele ce s'aû mai cumpăratû de pe la uniî și alîi :

409		2 rochiî: una cu petială și una cu pai ¹ , i unû gavanosû cu pomadă, ce s'aû luatû de la Franțuzû, cari s'aû și plătitû.
320		1 unû inelû diiamantû, ce s'aû luatû de la Jădoavcă, cari s'aû și plătitû.
52	—	2 cevreli cu petială, ce s'aû luatû totû de la Jădoavcă.
95		unû lighianû, cu ibriculû lui, galbănû, și unû săpițelû, ce s'aû luatû și s'aû plătitû prinû Borcilă.
59	30	s'aû datû menderigiuluî pentru bumbacû și lucrû așternutuluî.
935	30	facû, daîi pe așesti lucruri.

¹ Paillettes.

Socotiala pentru straile nunții, facuti de Avramă
Croitoriulă :

<u>Lei, parali.</u>		
10		căptușală la unu salopă.
7	20	3 coți chele-dracului.
3		pevată (?) de bumbacu.
17	20	5 coți plisă.
15		găitană.
9		tijă găitanu la o rochii leliiachii.
8		bunghi la o rochii.
6		3 coți gază.
70		lucru la 7 strai.
35		la cinci capoturi.
<hr/>		
171		aă cuprinsă ce au avută să ei Avramă, căru i s'au și plătită, rânduri.
15		după această socotială aă luată mai multu.
<hr/>		
186		de toți baniți ce s'au dată lui Avramă.

Adunare somiți :

1.481	10	ce s'au dată lui Leiba Grosulă.
510		lui Iancu Chioru.
. , (rupi).		
42		6 părechii călțunți cusuți, căti 7 lei.
16		4 părechii, cu florii, căte 4 lei.
<hr/>		
3.797	30	facă piste totă.

Altă foaie de zestre, a unei Cananău, are acest cu-
prins :

<u>No.</u>		
1		una icoană, Maica Precista, înbrăcată cu argintă și corona poleită cu aură.
1		una floari mari cu diiamanturi și cu ună zmaragdă gîosă.
2		doi ineli diiamantă, unu cu o piatră și unu cu mai multi pietri.

No.

- 1 una părechi pafali tenzufe, cu diiamanturi.
 1 una fermuară cu diiamanturi.
 1 ună salopă, fața pambriu, cu catife pinu preșură, blănită, cu blana înăuntru salvie și gulerul cu samuri.
 1 una cașaveică postavă, blănită cu pacă samuri.
 2 doi șaluri de celi buni, unu fermanız și unu cu bucheturi.
 1 una rochie tijă, șală bună albu, cu bucheturi,
 1 una rochie cu petială de pitinetă¹.
 1 una rochie cu pae tijă pitinetă.
 3 trii rochiș dimie cu flori.
 2 doi rochiș dimie, însă una cu blonduri și una cu atlazu pi la poale,
 1 una rochie atlază albu, cu flori pe la poale.
 1 una rochie atlază pembè, iară cu flori pe la poale.
 1 una rochie tulpană albu, cu horbotă pe la poale.
 1 una rochie tulpană albu, cusută.
 1 una rochie floranți, cu plusă² pe la poale.
 3 trii fusti: una atlază albu, una maltină ghirghiliu și una maltină albastru.
 1 ună capotă de hasă, cusută.
 4 patru capoturi de noapti, hasă, unu cu vapeluri și doi cu tulpană.
 3 trii prosoapi cu petială cusuti
 2 doi prosoapi cusuti cu mătasă și cu fhiră.
 8 opt prosoapi înă cinci ițe.
 1 o boccă atlază ghirghiuliă, cusută cu fluturi.
 1 o cămeșă pitinietă, cu horbotă la gură.
 1 o batistă cusută cu mătăsuri.
 1 una cevră cusută cu petială. } într'ună boccalăcă.

¹ Petit net ?² Pluche.

No.

1	una boccè ștofă.	}	înū altū boccalăcū
1	o cămeșă și o părechi izmeni linò.		
1	o cevrè cu petială.		
1	o batistă cusută cu mătăsuri.		
1	nnū bārnețū cusutū cu petială.		
1	o masă cu flori, cu 13 șerveti.		
3	triî mesă înū cincî ițe, cu 36 șerveti.		
2	doî batisti cusuti.		
8	optū batiste zugrăviti pinū pregîturū.		
3	triî batiste cu margini pe di lăturî.		
1	una cevrè cu petială și mătăsuri de legatū.		
1	una degremè tulpanū albu de legatū.		
1	o sămințetă blondă.		
2	doî sămințeti cu horbotî.		
2	doî sămințeturi cu vapeluri.		
5	cincî cămeși batistă, cusuti pe la poale.		
5	cincî cămeși hasă, iarū cusute pe la poale.		
6	șasă cămeși hasă cu mănicile lungî.		
2	doî cămeși halaliū.		
4	patru cămeși melezū.		
2	doî cămeși pânză.		
4	patru părechi izmeni.		
4	patru bārnețe cusuti cu hirū și mătasă: 2 tulpane și
2 pânză.		
4	patru bārnețe mai lati, cusuti cu mătasă.		
2	doî prostiri agabanie cu horbotă.		
2	doî prostiri pânză olandă, însă una cu vapeluri.		
2	doî prostiri hasă.		
3	triî prostiri înū dungî, cu mătasă.		
2	doî prostiri înū dungî, de pânză.		
5	cincî fețe de perinî agabanie, cu horbotă.		
10	zăci feți de perinî pânză de olandă.		
2	doî oghialuri atlazū, cu flori; unu cu horboti și unu
cu vapeluri pinū pregîturū.		
1	una saltè cu fața de adămască, cu flori.		

No.

- 5 cinci perini cu pufu: una mari și 4 mici, cu maltinu
ghirghiuliu înbrăcati.
20 doizăci părechî scarpî de dimie.
2 doi părechî călțunî mătasă.
10 zăci părechî călțunî bumbacū, cu florî.
5 cinci cordeli de încinsu.
1 unū săpetū mari.
1 unū săpițelū micū.
1 o oglindă.
1 unū lighianū, cu ibriculū luî, de alamă, galbănū.

Aceste s'au prūmitū lucruri de mai susū însămnati.

'824, Fevr,

Vasili Prăjăscu Agă.

Doisprizăci zarfuri, una tablă și una părechi solniți di
argintū, ci săntū prinū izvodulū di zăstri, n'amū priimitū.

'825, Mai 29.

Frdjăscu Agă.

XIII.

Averea lăsată în moșii de Ioan Cănanău se socotia,
în ce privește Ținutul Sucevei, astfel într'o însemnare
ce resumă multe acte mai vechi:

Perilipsisū de scrisori a moșiilorō Spătarului Ionū Cananō,
dinū Țănutulū Suceviî.

Scrisori pe 3 jireghiî de Hilișeni i pe o a trie parte
de Lățcanî.

Numărulū
scrisorilorū. Veleatū

- I 7159, Martie 30. Unū zăpisū cu pecetea tărgului
Suceviî, făcutū de Pavălū Șoltuzu, cu 12
părgari, înū care mărturisăscū că au ve
nitū înaintea lorū Părasca, giupăneasa
luî Grigore Arbure, și au vândutū fiică-
șă Merlăi și generelū său Gavrilū dreptū

Numarulu
scrisoriloru. Veleatu

- 350 lei bătoși unū bătrănū, a triia parte așjdere, iară a triia parte unū bătrănu, partea lui Fodoranu, dinū hotariulū satului Lățcani, între Hilișeni și între Mărășeni, cătū să voru alege părțile acelorū bătrăni.
- 2 7114, 11 Dechemvrie. Unū zapisū a Merlii, fetel Arburoae, ce vinde a trie parte de Lățcani Vistieru Ghiorghiță, dreptū 100 lei; iscăliși si alți marturi.
- 3 7197, Dechemvrie 20. O mărturie de la Aftănasă călugăriu, înu care mărturisăște că, fiindū preotū la Bănești 30 de ani, prinū mâna sa aū cumpăratū Gheorghii Șepelici unile părți dintr'aceste moși, adevă dinū Bănești, dinū Lățcani, dinū Mărășeni, dinu Lipăești, și arată și hotariulu că trece piste Sucavă pre dinū susū de Hilișeni, și alte multe adevăriri arată, cătū și pentru Unghiulū Hanci, ce este piste Sučavă, arată că l-aū avutū elū fanași, di vreme ce aū fostū șazătoriū înū Bănești.
- 4 1779, Iuli 23. Unū răvașū a lui Ilie Crăstea Șatrarū, isprav[ni]cū de Sučavă, dinū vreme ce aū coprinsū Bocovina armile chesaricești, prinū care adevereaază că, avândū dumnai Jăcnicroia Mariia o bucată de locū înū țisăreasca Bocovină, dinū hotariulū Lățcanilorū, o poiană ce să numește Hancea, care poiană învoindu-să cu Rucsanda Știrbețoe dinū Hilișeni, aū făcut-o schimbu, să cosască Știrbețoia Hancea, și dumnai Jăgneceroia altū Jocu, înū partea Moldavii, deč, volnică fiindū dumnai Jăgnecereasa, cu a dum^l draptă moșiia, are volnicie Rucsanda Știrbețoe să cosască poiana Hancea și alți să nu să amestice.

Numărul
scrisorilor. Veceatū.

- 5 1772. Carte de stăpânire de la Divanu Cnejii Moldaviei pentru polu satū Hilișeni.

Scrisori de Hilișeni, în care se cuprindu trii jirebiī de Hilișeni a Spatarului.

- 1 O mărturie a popii lui Macsinū de hotar-nicu Griacăi, prinū care arată că la dare sufletului ei aū zisū că cui s'aū datū danie întâi, aceluē să fie datā.
- 2 7170, Maiū 8, Cartea g[os]podū de la Istrate Dabija Voivodū, de hotărātū, scriindū la Sămionū Bărboschi ca să alagā o parte de ocină la satū la Mărășeni și o parte la satū la Hilișeni, și să le dei pe sama lui Gheorghită, ce aū fostū Vor[ni]cū, și altulū nimine să n'aibā trabā.
- 3 7140, Noemv. 15. Unū ispisocū de la Moisa Movila Voevodū de întăritură Grecii pe trii jărăbiī ce aū avutū înū Hilișeni și pe șasă jărăbiī ce aū avutū înū Bănești.
- 4 7273, Aprilū 12. O carte gospodū de la Grigore-Vodā Ghica de stăpănitū trii jărebiī de Hilișeni și a trie parte de Lățcani.

Scrisori de Mărășeni.

- 1 7177. Unū zapisū a lui Neculai și frate-său Hanosū și frate-său Giurgea, fečoriī lui Ianoșū dinū târgu dinū Baia, nepoți Hancei denū Sučavā, și cu săminșia lorū, care să numești, aū vândutū doai jărăbiī dinū satū dinū Mereșani dumnealui Gheorghită, cu totū venitulū dinū totū loculū.
- 2 7242, Iulī 30. O mărturie de cercetare, ce înștiințază pe Constand[inū] Necolae Vodā, Costand[inū] Sămionū bivū Medelnicerū

Numărul
scrisorilor. Veletă.

- și cu Solomonu Botezu bivu Velu Șat., între care arată că, dinu poronca gospodū, aū luatū sama între Gheorghii Post[elni]cū și între Șterbățăști pentru trei jărăbi de Hilișăni i pentru Unghiulū Hancei, ce-lū arată dinu hotariu Mărășenilorū, ce sântū cu cale a fi suptū stăpănire luī Gheorghii Post[elni]cū.
- 3 7243, Maiū 19. O carte gospodū de la Constantinū Nicolai-Vod[ă], poroncitore cătră Șarbanū Cantacozino Medelniceriū și cătră Solomonū Botezu, ca, după mărturia de cercetare ce s'aū văzutū de Innălțimea Sa, fiindcă n'aū mai rămasū altă pricină, să să pue pietre hotară pre unde aū hotărătū, dāndu stăpănire Post[elni]c[ulu]lū Gheorghi, ca să stăpāniască cu pace acele trei jărăbi dinu Hilișăni și Unghiulū Hanciī dinu Mărășăni.
- 4 7181. O carte gospodū de la Ștefanū Petre-Vodă scriindū la Pătrașcu Botezu ca, văzāndu cartea Mării Sale, să margă la Șaliștea Mărășeniī, ce este la Ținutulū Suceviī, pe apa Sucevei, și să i le hotārască pe unde aū umblatū Sučava dinu vacū, dinu care să înțalegi că Unghiulū-Hanciī este de Mărășeni și l-aū despărțitū apa Suceviī.
- 5 7162, Fevr[uarū] 18. Unū ispisocū de la Gheorghii Ștefanū-Vodă, întāritorū luī Lupu Șăptilič Vornicū pe 3 jărăbi di Hilișăni și pe 6 otū Bănești, ce l-aū avutū danie de la Graca.
- 6 7144, Februar 27. Unū zapisū a Fătuluī dinu Mărășăni pe doai jărăbi dinu partea dinu giosū ce vinde Hancie, ce aū fostū Portarū la Sučavă.

Numărul
scrisorilor. Veleatū.

- 7 —. Unū zăpisū a lui Vasăle, cu toți frații lui, fečorii lui Andronicū și a Aniī (*sters*), fata lui Miriuțū, pentru doai jerebiī de Mărășeni.
- 8 Unū zăpisū a Fătului, de 2 jerebiī ce-l vinde Nicoară.

Văduva lui Ioan, în ceartă cu fratele, trimete, după 1821, Domnului această plingere frumos redactată :

Prè-Înnălțate Doamne,

Suspînulū dinū inimă și vreadnica de lacrămi starea mē mă sileăște a supăra milostivirea Înălțimii Tali cu preaplecata mea jalobă :

Că săvârșitulū dinū viață părintile mieū, Niculai Rosetū Logofătū, prinū izvodulū dă zăstri mi-aū datū doao moșii și giumătate, dinū care moșii aū trasū alți răzeși, cu scrisori, 540 stăneni, dinū trupulū moșiiilor părțile lorū, prinū giudecată, încă fiindū înū viață părintile mieū. Și, făcându eū rugămintē părintelū mieū ca să-mi împliniască lipsa moșiiilor cu aseamenea locū de moșie, dumnealui mi-aū datū răspunsū că arū fi zisū fratelū mieū, Iordachi Rosătū Vist., ca să mă odihniască spre mulțămire mea. Și fratili meū, nu numai că nu m'aū pusū la cale a mă mulțami pentru lipsa zăstrii, ce încă, după moartea tatălū meū, osăbitū de acei stăneni ce mi-aū luatū rezășiī dinū moșiiile de zăstri, mi-aū mai luatū și dum[nealu]l, cu hotarulū moșiei Petrecaniī, locu de fânațū, ca 100 fălč, dinū capulū moșiiilor ce mi s'aū datū zăstre, dinū stăpânirea ce aū avutū tatălū meū, și eū, înū cursulū a 27 ani, până ce aū mersū dumnealui fratili meū de ș'aū hotărătū moșie Petrecaniī, și eū sîntū păgubașū de moșie și de venitulū ce putēmū lua spre ajutoriu cheltuelilorū casăi meale. Pentru care păgubire amū mersū la fratili meū Iordachi Vist., rugându-lū ca să-mi împliniască lipsa moșiei ce să coprinde prinū izvodulū de zăstri,

cu venitul ei, și să-mi sloboadă de suptu împresurare și altu locu de 100 fălci ce mi-au împresurată cu hotarulă Petrecaniloră. Și fratili meū mi-au datū răspunsū să fiū îngăduitoari până ce să va întoarce dumnealui de la Țara Nemțască, unde să gătești a călători.

Milostivi Doamne! Eū sintu o văduvă, însărcinată cu trei feti mari. Vremea nu mă iartă, nevoe nu mă îngădueste a aștepta pre fratili mieū până ce va veni dinū primblarea Țării Nemțesti. Pentru care mă rogū Înnălțimii Tale să răvărși milostiviri asupra casăi meale, binevoindū a porunci fratilui mieū ca, di să și duce dumnealui, darū să-și lasă unū vechilū și deplinū răspunzătorī, ca, la ceae ce prinū judecată luminatului Divanū să va găsi cu cūviință a-mi răspunde fratili mieū, să-mi răspunză vechilulū dumisale ce-lū va lăsa, și mare pomană va rămănē Înnălțimii Tale.

Prea-plecata

la mila Înnălțimii Tale :

Marie Rosătū Spat. Cananoae.

Costachi Cananău împrumuta și pe Doamna lui Ioniță-Vodă Sturza, cum se vede din această scrisoare:

Stăpini

cc. Costachi,

Eū amū arătatū Mării Sali lui Vodă, atitū pentru priimire a 6.000 lei înū socoteala rămășiții ce are a mai tragi Mărie Sa Doamna de la dum[ne]ta, dinū birulū Țiganilorū, citū și pentru plecare ce ai a mai împrumuta cu o somă de bani pe Mărie Sa Doamna, care potū să dai în idareli (*sir*) vechi, și Mărie Sa Vodă priimești a fi banii înū acestū fel de monedă și mi-au și poroncit ca să viū înū iastă sară la dumneta ca să-i priimescū, căci mînt diminiață pornești Tatarulū la Țarigradū.

Eū aș fi venitū sîngurū la dumneta pentru ačasta, darū mă aflu bolnavū, și putința nu-mi iasti ca să esū dinū casă. Deci triimitū pe frate-mieū, căruē veī binevoi a număra soma banilorū cu care ești hotăritū a împrumuta pe Mărie

Sa Doamna, și pentru câți bani vei da dumneta frate-mieș
va însămnă înă ravașulă acesta, și mîni, întîlnindu-mă cu
dumneta, saă la Curte, saă acasă, voi da sinetulă mieș.
Iarū, dacă banii înă iastă sară nu sîntū gata, dumneta te
vei sili a-i faci pînă mîni di diminiașă, ca să putemū profi-
daci a-i triimite cu Tatarulū. Vei binevoi însă a-mi faci
cunoscutū înă iastă sară soma cu care voești a împrumuta
pe Mărie Sa Doamna, ca să pociū a o însămnă și eū prinū
scrisoare cătră Mării Sa. Iarū eū sîntū, cu cinste,

alū dum[ita]le plecată slugă:

Ghenarū 31.

Ghe[orghe] Carpū Comisū.

5.000, adecă cincī miș, lei amū priimitū de la dumnealū
Post. Costachi Cananăū, înă loculă frășini-mieș Gheorghī.

1825, Fevr. 1.

Vasilie Carpū.

O soră a lui Costachi Cananăū se duce după Ra-
ducanu Prăjescu, care iscălește această foaie de zestre :

Izvodū de argintăriele ce amū priimitū de la dumnei
maică-mē, ce li-amū avutū prinū izvodu de zestri cu Ru-
xanda, fīca răposat[ului] Ionișă Cananò :

No.

- 1 o tablă argintū, mari.
- 12 doispăzăci zarfuri argintū, cu felegenile lorū.
- 12 doispăzăci părechī cușiti, cu furculișile și lingurile lorū,
totū argintu.
- 2 doi sfeșnici argintū.
- 2 doi farfurioari de dulceș, cu patru linguriș, totū ar-
gintū.
- 2 doi solniș argintū.
- 1 una icoană Maica Precista, ferecată cu argintū și po-
liită cu aurū corona.

32 să cuprindū, cari toati aceste argintării ci amū avutū
să le priimescū de la dumnei maică-mē dinū izvodu
de zestre, li-amū priimitū deplinū. Și, spre mai bună

încredințari, nefiindă dum[nealu]l soțulu meu Aga Răducanu Prăjăscu aice, amă dată eă iscă[li]tura mē de priimiri. 1825, Dechemv. 20.

Rucsanda.

După aceste de susă amă mai priimită și doi sălașe Țăganî dreptă patru de lingurarî casașî, dină zăci salașe ce are a-mî da prină izvodu de zăstre. Și, spre știință, urmiazi a mē iscălitură. 821, Fevr. 9.

Prăjăscu Agă.

La 27 Septembrie 1826, Elenco Razu, altă soră, arată că a primit de la «bădița Costachi Cananò Postelnică ră-mășița de zăstre», «înă care să cuprinde și daru ce aă dată ficii mele Marghiolișî spre agiutoriă cîndă o voi mărita, afară de ună șală bună, de cele bune, ună covoră și niște pînzăturî ce aă mai dată».

La 28 Ianuar 1828, Costachi Canană Postelnic arată în ce împrejurări va da ceî 46.000 de lei, «ci prină izvodulă di zăstri ari să iei dumniului cumnatu Răducanu Prăjăscu bivă Velă Agă».

În Ianuar 1829, Costachi cere ca, pentru că «s'au datu hotărîre ca să se îplinească de la vărulă meu dumnealū Post. Iancu Cananò datoriile sale cu averea stătătoare a dumisale», cere «loculă dină Iașî, a casîloră dumisale», care «este frățăscă de clironomie, gîmătate fiindă a tatulū meu și gîmătate a tatulū dumisale, pe care locă tatulū meu, până a nu-șî face casile sale, aă șezută acolă, și, după ce s'au mutată tatulū meu înă casile ce aă zidită, apoi în urmă aă șezut vărulă meu dumnealū Post. cu fameliia sa, pe care nu l-aă supărată nici tatulū meu, nici eă cu frașîl mei, ca pre o rudenie de aproape, avîndă fameliie grea, și, osebită, în moșia Budeștiî, avemă noi, frașîl, ună bătrînă întregă cu scrisorî dovezi, care ne iaste moștenire părințăscă».

Resolușia lui Minciaky (cu traducere, «tălmăcire»):

Je transmets («alăturez») au Divan Judiciaire la petition du Postelnic Costaki Canano relative aux prétentions qu'il élève à la charge de son frère (*sic*) Jean Canano. J'invite («poftesc») ce Divan à examiner cette affaire selon les lois («pravelile») et usages («obiceuirile») du pays («pământului») et à rendre justice au requérant si la demande est juste («dacă arătare sa va fi adevărată»).

Yassi, le 16 janvier 1829.

Minciaky.

La 8 Mart 1829 «Ioană Luca Vornic») arată că a primit «totu cusuru de bani după izvodul de zăstre..., de la dumnealor) cumna)ai mei Post. Costachi Canan), Aga Grigori Canan), capiti și dobândă..., cum și alti lipsuri dinu izvod»), pentru care și dă «c)ati o h)artie de exoffisisu»). «Matei Roset) Hat., marturu.»

Din partea lui, Ioan (Iancu) Canan)u scria astfel unui «nepot) :

Cu p)rintiasc) dragoste m)ă in)chinu d)umitale, p)re-iubite nepoate.

Indelungata curgere de vreme și mul)imia coresponden)ței dintre noi) au alc)ătitu inu sine o singur)ă numai incredint)are dispre dragoste și ne)stersa iubire a rudeniei, iar la in)pregiuraria vederatei nevoi inu care eu m)ă afl)u și inv)ăluirile p)ătimescu dispre nepriimire dreptului ci mi s)ă cuvini de la casa dumneavoastr)ă ca o datorie driapt)ă și net)g)ăduit)ă, nici unu folosu p)ăn) ast)azi nu mi-au) adusu. L)ăsendu daru toate acelia c)ăte inu nenum)arate r)ănduri vi li-am) poftorit), c)ă eu odinioar)ă, de am) și fostu priin)cosu și la feliu)ri de in)t)ampl)ari, pre c)ătu pilejurile m)ău agiutat)u, făc)atoriu de bine c)ătr) p)re-iubit)u v)arulu meu și in urm)ator)u familiia sa, in)s)ă, dinu nestatornicia stihiloru, insum) eu inu grab)ă atunce m)ăm) v)ăzut)u aruncat)u inu ispita cumplitiloru necazuri și a nevoiloru, care și p)ăn) ast)azi m)ă in)povoriazi in)c)ă.

Au fostu, socotescu, îndestule mărturisirile ce vi li-amu făcutu prinu feliuri de vii încredințări dispre o așa stare a mè, și care fără îndoială că cu zdrobire de inimă, ca unu adivăratu nepotu, le veți fi ascultată, pentru că pravila friască și moraliăscă ne îndatorește a simți de o potrivă unulu pentru nenorocirile altuia. Pe aceste răzământu-mă, poftorescu și acumă rugăminte mè, că, precumu 'datorie ce amă a lua de la casa dumv. este netăgăduită, și la care, după nenorocirile cu care mă aflu înpovoratu, îmi razimă toată nădejdia, să protimisiți liniște dumv. și a mè, și, dăndu unu sfârșitū, să vă sirguiți a plăti macarū acolō, la Preosvințitulū Mitropolitū Veniaminū și la dum[nea]lui Velū Logftū Costache Conache, ca niște epitropi a răposatulu Alecsandru Hrisoverghi, o datorie a mè, ce cuprinde ca la *doizaci mi* lei, saū macar dintr'ânșii, căți veī avē chipū de odată a număra, și înū urmă veī împlini și cusurulū. La ačasta socotescu că, pentru dragoste cătră mine, nu veī arăta îngreueri, căci soma ci mi să cuvine de la dumv., de multū încă s'au făcutū, cu legiuita lorū dobândă, capū la capū. Asămine și pentru inelulū acelū cu berliantū, care vă este știutū și prețulū lui, să faceți silință a mi să triimete, fiindu-mi la vreme ačasta de mare trebuință.

Așteptū darū răspunsulū dumitale fără întârziere de punere la cale ce veī face, spre liniștire și odihna mè. Fiindū alū dumitale iubitoriu ca unū

Iunii 9. părinte și slugă: *Ioanū Cananō*
1830,
Chișinău.

Iubitei nepoțaliī mele, soțuluī dum[it]ale, dulcile sărutări, dumisale polcovniculuī Baroși închinăciunile mele, și îmi pare foarte răū că m'au uitatū cu totulū.

La 12 Mart 1831, Prăjescu se învoiește cu Costachi Cananău pentru Țiganiī de zestre.

E interesant acest contract dearendă al unuī Evreū, la 1831 :

Contractŭ !

Maî gîosŭ iscălitulŭ Zisulŭ Ianculŭ, negușitorŭ, supusŭ britanicescŭ, prinŭ acestŭ contractŭ ci daŭ la cinstită mîna boieruluiŭ dum[isale] Post. Costachi Cananău adiverezŭ precumŭ să fii ștutŭ că, prinŭ buna mē vroință alcătuiindu-mă, amŭ luoatŭ înŭ posăsie moșiia dum[isale]le Fîntinelile, împreună cu toate cotunurile ei, dinŭ Ținutulŭ Sucevei, pe vreme de trei ani, care să începŭ de la 23 Aprilŭ 1831 și să sfîrșescŭ la 23 Aprilŭ 1834, prinŭ ponturile mai înŭ josŭ următoare. Adică :

1-iŭ. Eŭ sîntŭ îndatoritŭ ca să privighezi pentru hotarāle moșiei arătate, a nu sî înpresura de cătră megieșii moșinașii sau alții, și, după alcătuirea urmată, lăcuitorii de pi aciastă moșii aŭ a-mî lucra zilile boirescului într'acestașii chipŭ, adică :

Fiiștecare gospodarŭ are a-mî ara cite doai fălci de plugŭ, de toamnă sau de vară. Asăminea să-mî prășască 40 prăj. popușoi, de doai ori, pe care să-i și pui gata înŭ coșare ; 40 prăj. să-mî săciri și cu a lorŭ trăsuri să-mî ducă snopiŭ înŭ ariŭ, clădindu-i înŭ stoguri, precumŭ și o falce, de capŭ, de cositŭ. Dejma legiuita aŭ a-mî da fiiștecare dinŭ sămănaturile ce vorŭ avē, precumŭ și di prinŭ grădinii i livezi, cite unŭ călîpŭ să-mî toarci de toată casa. Găina, puiulŭ și oau aŭ a-mî da după obicei. Deosăbitŭ de pi moșiia Roșcani, de unde toate dejmurile de prinŭ grădinii și livezi, i găinile, pui și oaule sîntŭ a să luoa de cătră stăpînŭ, la cari eŭ nu amŭ a mă amestica citŭ de pușinŭ, sau a pretend-risî ceva ; ci (*șters*) pentru doai podvozi de pe arătata moșii aŭ lăcuitorii a mi le duce pără la Fulticeni sau Botoșaneŭ, iară mai departe nu sîntŭ volnicŭ a-i îndatori ca să le ducă, socotindu-să cite onŭ carŭ înŭ doi boi de gospodarŭ, numai ce va avē alŭ săŭ carŭ și boi. Iaru, cîndŭ, dacă să va urmă nipriitinelor (?) și poronciŭ a stăpînireŭ, ca asămine dări, de călîpŭ, găină, pui, oau și podvozi, să nu să supere pe lăcuitorŭ, întru citŭ de pușinŭ, și eŭ, cunos-cîndu-mă păgubitŭ întru aciasta, și dacă nicŭ nu voi luoa

vre unile dinu acestea de la lăcuiorî, apoiu numai atunci are a mă scādē cu doaizăci galbeni pe fiștecare anu. Dinu lăcuiorî ce nu voru încăpē pe moșie să-și lucrezi zilile boirescului, aū a să învoi cu mine înu bani, saū înu lucru pe moșiile ce să megieșăscu cu arătata moșia dumis[ale].

2-le. Mă îndatorescū a-i da dumis[ale] trezăci fălci finu cositū gata și clăditū înu stoguri, pe anū, pe moșii unde va urmā trebuința ; iarū, mai innainte de a să cosi acelu finu, are a mergi omulū dumis[ale] ca să aliagă finați bunū. Precumū și oile dumis[ale], i boi, i bivolițele și vacile ce li ari acold, aū să rămii nestrămutate pe moșii înu vărategū, iară înu ernaticū cu finu dumis[ale] și păzitoriulū lor, iar oaminiū dumis[ale], precumū și prisăcile dumis[ale], întru nimicū să nu fii supărate de cătră mine.

3-le. Apărătura de pădure ce iaste pe moșia dumis[ale] nu sîntū volnicū nici macarū o nuē să tai, orî și pentru ce trebuință particularnică saū a moșiei.

4-le. Tagmiū a doai bisărici, adică : preoți, diiaconi, dascalî și eclisiarhiū, precumu și la doaizăci și cincî oameni ai dumis[ale], osăbitū de prisăcarî și pădurari (*șterse aceste două cuvinte*), pe carei îi va deosăbi dintri ciialaltî lăcuiorî pentru trebuințele dumis[ale], împreună și vatavvulū Ioanū Greculū, tuturorū Țiganilorū de pi moșie, sîntū datorî a li lăsa ogoarāle și finațurile ce li-aū avutū și pără acumū. Iarū la slujbi, la zilile boirescului, și orî la ce, întru cîtū de puținū nu amū voe să-i supăr la nimică.

5-le. Fičoriū boirești aū a căuta numai de trebuințele moșiei, iar la lucrulū boirescului saū alte întrebunțări deosăbite, nu amū voe a-i supăra întru cîtū de puținū.

6-le. Întru îndatorire amū de a păzi toate acareturile moșiei, binalile și celelalte, să le țiiū înu bună stare, precumū li-amū luatū, nelăsîndū a să risîpi saū a să strica nimică dintr'însile, ci mai vîrtosū să facū totū meremetulū ce va trebui, după plăcerea dumis[ale] boeriuulū. Și, pentru orice fel de lemnū voi avē trebuință, amū să plătescū giugăritū la stăpîniū pădurilorū streine, și lăcuiorî ilū vorū

aduce cu trăsurile loră pe moșii, și voră face și meremetulă ce va trebui, fără să li plătescă ceva. Iară șiderea mea va fi înă casa Căpt. Safta Moțociasă, care s'auă mutată de la dînsa.

7-le. Tocmala săvîrșindu-să cîte 320 galbeni, adică trei sute doaizăci galbeni olandei și înpărătești, drepti la cumpănă, cu piatra pasirii, pe fiștecare ană, — care galbeni pe anulă d'intăiă i-amă răspunsă acumă toți deplină, iară pentru ceialalți doi ani la fiștecare începiri a anului, cu doai săptămîni mai înainte de Sfîntu-Gheorghii amă să-i răspundă dumis[ale] boeriului înă Eși, cîte trei sute doaizăci galbeni înă soiulă însămnată.

Înă aceste puncturi să închei toată alcătuirea a îmbe părțile, și dară de la 23 Aprilă 1831 voi fi pačnică stăpină pe veniturile arătatei moșii, după cuprindiria acestui contractă, și, ori cîștigă, ori (feriască Dum[ne]zău) pagubă, saă niscalva luori de pi moșii de cătră Stăpinire, va rămînă înă soarta mē. Iară, cîndă eă, dină înpotrivă, nu voi fi următoră puncturiloră hotărîte și cuprinsă prină acestă contractă, atuncia toate cele ce voiă avē pe moșie, să rămîi a dumis[ale] boeriului, fără a mă putē îndrepta cu orice chipuri și puniri înainte. Precumă și dacă dum[ne]ală va strămuta ceva dină puncturile acestea, atuncia dum[ne]ală va avē a răspunde. Pe lingă toate acestea, eă nu sîntă volnică nici de cumă a mută moșia dină stăpiniria mea și a o vinde la alții. Asăminia cîtă de puțină adaosă saă vre-o deosăbită pretenții dină partea mia piste cuprindiria acestui contractă, nici asupra dumis[ale] boeriului, nici asupra lăcuiitoriloră, nu sîntă volnică nici cumă a mă întinde. Și, spre siguranția dumis[ale] boeriului și a mē, s'auă făcută doai asăminia contracturii: acesta suptă iscălitura mē, ce-lă daă dumis[ale] boeriului, și altulă asăminea suptă iscălitura dumis[ale], ce l-amă priimită eă, spre nestrămutată și întocmai urmare.

Anulă 1831, Aprilă 23 zile.

Înă Eși.

Pe lângă acestia însămnate eũ sîntũ datorî a ținia rachiu și vinũ bunũ și curatũ, și prețulũ sã-lũ punũ precumũ sã va politici și pre la alte locurî, pr cumũ și ocile sã fii drepte, și la sãtenîi de acolò dinũ satu n'amu voe de a da bãaturã pe datorii : fruntașului pãrã la doaizãci lei, mijlocașului zãci lei și codașului cincî lei, iarũ mai multũ nu sîntu slobodũ a da. Și nicî a da Țiganiloru dumis[ale] boeriului bãaturã pe datorii, cãci apoiũ întru toate acestea eu voiũ fi păgu-bași și rãspunzãtorî.

(Iscãlitura arendașului, cu slove evreiești.)

La 1832 Costachi vinde «Sardarului Ioniță Jjianũ» moșiile Plopenî și Dumenî, pe 5.000 de galbenî, me-zatul rãmîind astfel o formã și Jianu, «aterdisindu la cinstitulũ Divanũ cu orîce sumã». 4.000 i-a și luat înnainte.

Iscãlesc și Grigori Cananò Agã și Prãjescu și Iordachi Cananò (?).

Prãjescu mai primește Țiganî și în 1832. Cu privire la această zestre vie e și acest act înteressant :

Cu plecãcuni mã închinũ dum[ita]li, cumnate Costachi.

Mai întãi sãntũ doritũ a ști pentru cè mie multũ doritã și scumpa dumv. sãnãtate, ca, de sã pãzãști cu toatã întregime, bucurãndu-mã sã mulțãnescu Domnului, dinũ a cã-rueșũ milã și noi sãnãtoși ne aflãmũ.

A doile, cu trecire dum[ita]li la moșii, me-ai triimisũ rãspunsũ sã triimitũ ca sã-mî dai Țãgani ce mai amũ a lua de la dum[ne]ta ; pentru care iatã cã triimitũ douî carã cãti înũ doi boî, și triimitũ și unũ çobanũ alũ meu pentru 40 meluți, 10 oi țãgãî cu berbeciî lorũ, carî mi-ai fãgãduitũ cã-mî vei da.

Pentru cari plecatũ mã rogũ a nu mi sã întoarce oaminiî înũ zãdar, fiindũ datorũ pentru toatã viiața me a mulțãmi și a sluji dum[ita]li.

Fiindũ

'833, Iuni 9.

alũ dum[ita]li plecatũ frate și supusã slugã :

Prãjãscu Agã.

Cumnatei îi sărutăm mǎnuli, i Rucsǎndița, cu plecǎciuni închinându-se, sărută mǎnuli dumv.

[Pe V-o:] Cinstitǔ alǔ meǔ maǔ mari, dumisali cumnatului Costachi Cananò, bivǔ Velǔ Post., cu frățasca plecǎcǔni.

Din Botoșani i se scrie astfel lui Costachi :

Cǎtrǎ cinst. dum[nea]lui Post. Costachi Cananǎu, Cantora robilorǔ Luminǎții Sale Cneazǔ A. Cantacuzino.

Ștefanǔ Dǎrmoǔ, robǔ a Luminǎri Sale, viindu la aceastǎ cantorǎ, au fǎcutǔ arǎtare cǎ unǔ Țiganǔ dintre robi dumitali, anume Grigore Scripcaru, s'aǔ îngurluitǔ cu fața lui și vroește a sǎ cununǎ cu dǎnsa, prinǔ care cantora, dupǎ instrucțiunile ce are slobozǎte de cǎtrǎ Luminare Sa în predmetulǔ unorǔ asǎmine pricinǔ, prin raportulǔ ei aǔ fǎcutǔ cunoscutǔ, cerǎndǔ dezlegare, ce urmare sǎ facǎ întru aceasta. Asupra cǎruie raportǔ Luminare Sa rǎspunde cantorii într'acestașǔ chipǔ, cǎ Luminare Sa are rǎzlețitǔ dinǔ dreptți robǔ a Luminǎri Sale între robi (*sters*) dumitale cǎteva suflete, și, fiindcǎ pomenitulǔ Țiganǔ, robulǔ dumitali, vroește a sǎ lua întru cǎsǎtorie cu roaba luminatei familii, de vei primi dum[ne]ta ca înǔ loculǔ unui sufletǔ dintr'acei ce astǎzi sǎ aflǎ suptu stǎpǎnire dumitali sǎ dei pe acestǔ Grigore, sǎ priimescǔ de cǎtrǎ cantorǎ, și sǎ urmeze cu dǎnsulǔ potrivitǔ cu enstrucțiunile ce are.

Prinǔ care cantora face poftitoare cerere dumitale cǎ sǎ binevoiești a înpǎrtăși Cantorei rǎspunsu întru aceste precumǔ sǎ va socoti și de cǎtre dum[ne]ta.

M. Des...

'834, Iunie 28,
Botoșani.

[Pe V-o:] Cǎtrǎ cinst. d. Post. Costachi Cananǎu. Cantora robilorǔ luminatei familii a cneazului Cantacuzino, Fǎntǎnelile,

XIV.

Un șir de scrisorî ale lui Costachi Cananău către soția sa întregesc această culegere. Ele au o deosebită însemnătate pentru istoria culturală.

I.

Iubită Catinco !

Amă primit scrisoaria dumitale, cu Dabeja fiçoru, și foarte m'amă măhnit, scriindu-mî că și dum[neta] ești bolnavă. Apoi dar și slăvim pre Domnul, că a certa ne ărtă, iar morșil nu ne dă. Și rog pe milostivul Dumnezău ca scrisoaria ačasta să te găsască pe dumneta sănătoasă. Pentru mine vei ști că tot mă ărcă patima știută de dumneta, și tot gîndesc și staū gata ca, dinū zi înū zi, să mă pornesc să vinū la Eși ; dar, iarăși, temăndu-mă ca, purcegănd pe drumū, să nu mă găsască și să nu mă întăriască patima acē strașnică care mi-au venit de la Sf. Dimitrie și pără acumū de vr'o câteva orl, fiindcă eū cu doao zile înainte Sfănt. Dimitrie dinū odae care mă culc n'amū eșit. Doftoriile doftorului Samorcaș imi fac ceva folosū, însă, cu agiutoriul Domnului, amū hotărăt ca pe Dumineca sau pe Lunia viitoare să vin la Eși, cumū voi putē, ferindu-mă Domnul de vre-unū răū. Apoi dumneta te liniștește și, cu agiutoriul Domnului, caotă de interesurile și trebile ce le avemū acolò, rugănd și pe vāru Iordache Miclesculū, ca să le sfărșim cu sănătate, și cu pace și cu bucurie. Fiindcă, iubită Catincă, ceia ce-î isprăvił, și-î face bine să crezi că mai mult pentru dumneta faci bine și folosū stării dumitale înū trebile noastre. Și eū, pentru că m'amū săturat a șidē la Fântănele totū pe găndurī și pe scărbe, pentru aceia amū hotărăt să vinū la Eși, și cumū a vrē Domnul ! Al doile, iată că trimăt unū sipetū alū mieū cu strae mele, învălit într'o cergă, cumū și calulū acestū surū, soșie aceluia care este la Eși, — care aceste le trimăt cu Vasilie Lăpușnianu, fiçoru. Calulū ilū trimăt potcovit bine și cu căpăstru de

cură, cu pană, și cu cergă, și chingă bună pe dănsul, și sănătos, grașu. Și iată că trimăt mai bine de o dimerlie hrianu, că Iordache n'au avut purtare de grijă de a strânge de cu toamnă, că și acesta amu l-amu săpat, iarnă. Calul acesta suru, d'inpreună cu soție lui de acolò, după cumu mi-ai scrisu mai nainte, și cui vei socotiți îi vei da. Să vi-i făgădui, vii mai da să monedă, numai să-i supui Domnulă supt pițoari pi acei cari s'au sculat asupra stării noastre fără dreptati. Și vă rogu ca înu grabă să-mi triimetiți răs-punsu, vești di bucurii, di sănătati, ca să mă mai bucuru să eu cu acele macarū. Că ... iesă acumu tulburi, cu nă-săpu : scoati doftoriile. Și să miluiască Domnul a ne vidē sănătosu, fiindcă sântu

a dumitali soțu :

'835,

Costachi Cananò Post.

Dechemvrie 2.

Cu mini, la dru[m], voi lua pi părintile Daniilū.

[Pe V-o :] Pentru iubita mē soție, Catinca Cananò Post.

La Eși.

II.

Iubită Catinco !

Amu primit scrisoaria dumiț[ale], dând laodă Domnului. Foarte m'amū bucuratū că vă aflați sănătoși. Eū, după cumu ț'amū scris că înu grabă vinū la Eși, mă iartă că nu potū veniți pără nu mă voi mai îndrepta și pără nu s'a mai încălzii și, mai îndreptându-să și drumulū, apoi gāndesc ca, cu agfutoriu lui Dumnezăū, să scap de aice cu sănătate și să vinū la Eși, cu toate că amū mai scosu și al triile petricică, mai mărișoară decât cele doao de mai nainte, și durerile, gīunghiurile totū mă cărcă ... Doftorie eū tot de la doftorulū Samorcași, făgăduindu-mi doftorul că mă vor folosi. Apoi Domnul știe ; nădejde mē este iarăș la Domnulū. Pentru această dar nu te scărbiți, ce nădejde să ne fie la milostivulū Dumnezăū. Și, iarăș milostivul Dumnezăū

să te păzască sănătoasă și de a birui pre vrăjmașii noștri!, și te rog ca să amă ună răspuns de bucurie, rugănd și pe vărul Iordache Miclescul, căruiia mă închină cu frățasca dragoste. Și eu nădăjduesc ca, cu agătoriul Domnului, de Crăcună tot să vină la Eș!, să ne videm sănătoși. Și iată că trimăt cu aceste patru sanii trei mascori tăeți, grași, și cu unturile lor într'ănișii, și cu mațale, grijiți bine și curățiți, și șesă dimerlii făină de grău pisat, curat, și doao dimerlii de crupe de hrișcă, și șasă merță orzi, și patru merță ovăsă. Și iarăși te înștiințezi că, când amă scrisă această carte, mi-ai venit iarăși dureri, și să află aice și doftorul Samorcaș, de mă caotă. Și, vrând Dumnezău să-mi fie mai bine, voi veni la Eș!, cu agătoriul Domnului. Mai trimăt și o legătură de mătură de mestiacănă. Iar eu sânt a dumatiale soți:

'835,

Costachi Cananò Post.

Dechemv. 17.

[Pe V-o:] Pentru iubita mē soție, Gatinca Cananò Post.
La Eș!,

III.

Iubită Catinco!

Mie, slava Domnului, acumă mi-î mai bine, dar amă pătimit strașnic de gîunghiuri pină șale și dureri pină spate, ..., și să află și doftorul Samorcaș aice, și-mi dă hune nădejdi că mă va folosi de patima ce pătimesc, dară și nădăjduesc la milostivulă Dumnezău ca să ne videm sănătoși la Eș!, după cumă ț'amă scrisă mai nainte, ca să pot scăpa cât mai înă grabă. Pentru Vasilică Iurașc, bine ar fi să-î zici să-și caote altă gazdă, pentru că el, or înă ce casă șăde, trebui să scoată vre-o catigurie casii acie. Eu, pre cât amă înțalesă, mi să pare că ar fi întregant între înteresurile noastre. Și iată că trimăt o putinică cu doao sute optzaci de oao și o putinică de brănză zburată. Că badia Iordache, aēș dină ograbă (*sic*), aū mănecat doao putinele cu brănză de

acè bună, că socotiala i-amă luat numai de noosprăzăce putinele, și amă întreat pe scutariulă cătè putinele de brănză de acè bună aă făcut, și aă arătat că aă făcut doauzăci și una, și doa o nu-să nicăiri, putinele de brănză ee acè bună. Și să miluiască Dumnezău să ne videm să-nătoș la Eși. Pentru Iordache îți mai scriu și acăsta : că acele doao putinele de brănză li-aă furat ; o vită de pripasă, dină vitele cele mari boerești, aă dat-o fără să mă întrebe pe mine ; dină găștele boerești iarăș aă luat ; răvașă sloboade pină satele mele, dănd voe lăcuiitoriloră să vândă, să facă ă-oră vrè, fără să știu eă. Apoi aceste nu-să vorbe înă deșert, decăt, căt ne-omă întâlni, te vei încredința săngură. Și nici de grădină n'aă căutat, nici nu catoă nemică, ce tot eă amă pusă de aă făcut și portiță mare, unde să nu mai poată sări cîini înă grădină, ca să nu mai strice ce aă stricat până la o vreme. Și eă, da[că] nenorociria mē m'aă ține de a nu putē vcnîi la Eși de sfintele sărbătorî a Domnului nostru Isus Hristos, apoi să te miluiască Domnulă a petrece înă mulți anî cu sănătate și cu bucurie. Iar eă sănt

a dumitale soți :

'835,

Costachi Cananò Post.

Dechemv. 20.

[Pe V-o :] Și oaule le trimăt bune, nestricate și neînghețate, cumă de asămine și branza.

[Adresa :] Pentru iubita mē soție, Catinca Cananò Post.
La Eșă.

IV.

Iubită Catinco !

Amă primită scrisoaria dumitale, și sfintele sărbătorî a Domnului nostru Isus Hristosă să-ți fie de a petrece înă mulți anî cu sănătate și cu fericire, cumă și vărului Iordache Miclescu arată-î frățăștile mele închinăcuni și de a petrece sfintele sărbătorî înă mulți anî cu fericire, și i-amă rămasă

și îndatorit, câtă ni-a mai lungi Dumnezău viața, pentru bunătățile ce face dumnealui pentru noi. Și m'am bucurat, iubită Catinco, că, cu agiutoriu lui Dumnezău, îmi scrii că ne mergă trebile noastre bine, care Domnul să vă agiute de a ne mântui de niște acolisitori varvari și răi; care vă rog să vă siliți, cu toate chipurile, ca să fie mai mult și pentru folosul dumi[ale]. Iară pentru mine veți ști că, slavă Domnului, mi-î mai bineșor de cândă au fost la mine doftorul Samorcaș și de când am scos o al patrălia piatră, mai mare decâtă toate ce[le]lante de mai nainte, și, voindă Domnul de a-mi fi totă așe, și mai bine, apoi, cu agiutoriu Domnului, gândesc ca să fiu de Sfintă Boteză la Eși cu dumneta, miluind Dumnezău a ne vidă sănătoși unu pe altu; unde atunci voi aduce și hărțile carele îmi scrii. Liniștește-te dară și crede că, feriască Dumnezău, mai viindu-mi furie acă mare de boală, de dureri și de glunghiuri, apoi, după cumă gătisem ca să răpăd să vii pără a nu-mi trece, fi bine încredințată că îndată voi repezii ca să vii. Îmi scrii di ce n'am venit la Eși când am putut. Apoi eu nu știu de am putut veni și de am putut eși di la Sfântulă Dimitrie dină casa unde mă culc măcar până înă sufragerie; eu la Fântănele șad de nevoe și fără mulțămire mē, și mai mult sângur și cu supărări, fiindcă, de o parte, mă supără frații dumi[ale], care, când ne vomă întâlni, cu agiutoriu Domnului, îți voi spune toate, vrând și luându-mă dumnialor și înă bagjocură. Apoi eu așe te-aș sfătu: să nu întri înă însuratulă fraților dumi[ale] ca să ei vre-ună blăstăm, unde să le pată fata aceiași iarăș ce au pățit cu Săndulache, căci, pe lângă altele, acumă pe sărbători, șed de petrec cu Apoi să crezi că eu dină patimă nu ți le scriu aceste, fiindcă-ți este știută căte am răbdat și răbd, lăsându-î pe dumnialor înă plata lui Dumnezău, cum și ... mieu acel pizmătareș și îndărăvnic, acel care-ți scie dumi[ale] că dină pricina mē n'au putut face învoială cu Prohirița: nu trebui să-ți fie de mirare, că el așe s'au purtat și cu mine, și așe s'au purtat și cu răposata ...,

și, pentru că s'au purtat și să poartă fără de ispravă, i lasă și eu dumată după cum i să cade, pentru că dumnealui are mai mult pe niște blăstămași decât pe mine, neavând nici ca cum durere de inimă pentru ..., decât numai la interes, că dumn[ea]lui este un om care mult să strânge și îndoiu înprăștie. Și, vrând Domnul să ne întâlnim cu sănătate, îți voi arăta, și vom vorovi pentru toate cele planisite de mine cu bună și drept cuget, care cred că-ți va plăce.

Pentru casa Nechiti, tată lui Nicolai, îndată ce l-au adus mort acasă, am pus în orânduială toată casa și cu toată avere lui. Iar eu acum șăd la Fântănele numai cu Păhărnicasa Obrăjoe și cu un părinte de la Romanu.

Și vei mai ști că și florile câte li-ai avut în oale s'au uscat toate din pricina lui Iordache, că li-ai pus în odaia de mare, nelăsând să facă foc, zicând că să strică dacă va fi cald în casă, și ele au înghețat toate, și s'au și uscat toate florile din toate oalele. Și, pe lângă altile, nici în ograda n'au căutat de nemică, nici caotă, că dină cuhne au scosă vr'o trî cară de gunoi și de scărnavii. Mă ști că eu nică patimă n'am pe dănsul, decît că-i un puturos și blăstămat și tâlhar. Eu însumi i-am zis că să pui să facă foc în odaia de mare, și el nici de cum n'au lăsat, pentru că să străce florile toate, precum s'au stricat, mai ales că le și uda, și îndată să facă bocnă și îngheța. Pentru putinele cu brânză de cè bună, i-am făcut foarte bună socotială, după cum el au arătat, de câtă s'au mănecat și s'au triimesă la Eși, și de doao care s'au dat: una Lățăscului și una surorimă, Smărăndișii, iară frăține-mieu nu i-au dat nicăuna, și tot nu aglung încă doao. Apoi, după cum au urmat cu altile, așa au urmat și cu putinele cu brânză bună: șasăzaci oca lumănării, aducând rânduri-rânduri și dându-le pe mâna lui, în doao luni li-au gătit. Am pus de au loat țânchiuri de la vasele cu vin dină pivniță, fiind și Iordache de față, și, când li' vede țânchiurile, atunce ti' mera. Fratele meu vei ști că s'au dus acum de sărbători în Bucovină, ca să facă sărbătorile cu

hahamii ... Procirița veți știți că s'au înduplicat înu multe feliuri ca să să învoiască cu bărbatǎ-sǎu și n'are cu cine. Scrie, mă rogǎ, ... ca să dè doi boi ce i-au răpiti un Vasile Bețivu ce-lu are lângǎ dum[nealu] vǎtavǎ, care fu luat de la unǎ omǎ dinǎ Roșcani, întâlnindu-lǎ totǎ pe moșie Roșcani, și acumǎ triimete ca să-i dauǎ unǎ boi care este la mine de pripasǎ, zicǎnd cǎ este a Jidovului, posesorului dumitale, fǎrǎ să aibǎ vre-o dovadǎ, decǎt aceste sǎnt numai ca să mă supere și cǎnd sǎnt bolnavǎ, care dumnealuǎ au putut să-și lasǎ pe posesori dumisale să-și caote cu mine dacǎ are ceva la mine, iarǎ nu să să facǎ dumnealuǎ împlinitori și să mă iae și înǎ bagiocurǎ. Și-l sfătuește ca să nu să mai potrivascǎ frǎține-so ... Și iatǎ cǎ triimǎt și al patrǎle piiatrǎ, mai mare decǎt toate celelante, să o vez. Fiindǎ c'au ișǎt lupusoru, vezǎ să nu botezǎ, ca să nu ni mai supiri macarǎ pǎrǎ la opstia hotǎrǎturǎ. Iarǎ eu sǎntu a dumitali soțǎ :

Costachi Canano Post.

'835, Dechv. 27.

Piatra o triimǎtǎ într'o cutioarǎ legatǎ, șǎ mai triimǎtǎ s'unǎ sǎpiti a butci. Musterii pentru fǎnǎ pǎrǎ acumǎ nu mi-au vinitǎ pi aițe, cari îi dorescu.

[Pe V-o:] Iatǎ cǎ mai trimǎtǎ unǎ drobu di sari, cari au trasǎ cinzǎci di ocǎ tocmai. Ceia ci'ți va spuni fițoru dinǎ gurǎ, urmiazǎ.

[Adresa:] Pentru iubita mǎ soție Catinca Canano Post.
La Eși.

v.

Iubitǎ Catincǎ!

Hǎrtille care mi-ai scrisǎ ca să le trimǎtǎ le voi aduce cu mine, fiindcǎ n'amǎ avut ocaziunǎ sǎngurǎ de a ții le trimete; alǎ doile, fiindcǎ soacrǎ-mia poate să sosascǎ la Eși mai nainte decǎtǎ mine, apoi fiindcǎ eǎ amǎ să vinǎ cu vr'o doisprǎzǎce caș și cu oamenii, dumneta fǎ totǎ chipulǎ

de silință de a nu fi acolo în gazdă la noi, arătându-i că nici grajdî nu-i, nici fână, nici grăunță, nici odae, și, vrîndu Dumnezău de a ne vidè sănătoși, apoi îți voi plirofori multe; și dumnei poate merge la cc. Rucsanda, fiindu grajdî și de toate, saũ la un frati a dumisale, ca să sã odihniască, pentru ca să nu fimũ și noi strămtoriți. Și iată că mai trimătũ o pãreche de hamuri, cu totũ tacãmulũ lorũ, și cu hãțurile lor, însã fãrã frãe, învãlitate într'unũ țol, cumũ și o putinicã de brãnzã zburatã mai trimãtũ. Și eũ, cu agfutoriuľ Domnuluĩ, cãtũ de îngrabã mã voi porni la Eșĩ, însã cu mare fricã. Apoi să dãruiascã Dumnezãu a ne vidè sănãtoși. Fiind

1836, a dumitale soți:
Ghenarũ 8.

Costachi Cananò Post.

VI.

Iubitã Catinco,

Amũ priimit scrisoare dumitali și m'amũ bucurat că te afli sănãtoasã, dãndũ laudã Domnuluĩ. Mii mi-i bini, slavã Domnuluĩ. Alũ doile, frati-meũ Grigori aratã-i frãțãștili închinãciuni. Și, cãtũ pentru ceia ci-mĩ scrii, mã voi sãli întocmai ca pentru mine. Trebili noastri mergũ bine pãr' acũ. Trimite-mĩ și vr'o 400, cincĩ suti di lei, cã să ceri la trebuințãli ce sãntũ, precumũ dumneta știi. Aceli cãti amũ scrisũ mai înainte, dumneta urmiazã întocmai. Scrisoare cãtrã d[umnealui] vãrulu Iordachi Miclescu i-amũ dat-o. Cu alũ doile ocaziunũ te voi înștiința mai pre largũ de toati. Pe Nițã vezãtiu să me-lũ triimeți cu celũ întâi ocaziunũ, și pentru casa lui veĩ poronci dumneta la ceia ci-i va ceri trebuința. Îți mai adaogũ a scrii, pentru frati-meũ, cã amũ vorbit cu Caminariulu Ștefanachi, luãndũ și hãrțiile atin-gãtoare de pricinã, și s'aũ îndatoritũ tari mult cã va lucra bine, cari, cu alũ doile ocaziunũ, voi înștiința mai pre largũ. Iubitã Catinco, să mai triimeți niști pasãri.

'836, Octomvrie 26. Alũ dumitali soțuluĩ:

Eșĩ.

Costachi Cananò Post.

Salești-ti cu ochiurile vărului Iordachi Miclescu, ca mai înú grabá și să triimatá.

Iubitá Catinco, cautá di stráangi banii di pi la orándari și di pi undi mai sántú, și mai vindi ce-I socoti, ca, cândú vei vini, să-I aduci cu dumneta, undi să nu lași de a vindi ceva vechilii di pi moșii di acolò, cari vorú fi pe moșie Fántanelili, ce numai dumneta să vinzi ceia ci-I socoti, și cumú va fi mai bine, negrăbindu-te de a vini păr' nu vei isprávi toati, și neîngrijându-te de vremi, că bunú este Dumnezăú și va fi și mai buná vremi.

Iubitá Catinco,

Totú odatá, cu Manolachi Lăpușnianu, amú priimit 75 galbeni, precumú și 25 galbeni, neamestecați și necheltuiți, și voi urmá precumú scrii. Iar d[umnealu] vărulú Scarlat Miclescu, după căti ceriri ce i-amú făcut înú toati zálili, precumú și d[umnealu] vărulú Iordachi Miclescu, nu mi-aú dat păr' acú niciunú banú, după cumú și mai innainte ținamú scrisú, și că eú nu știú ce vra să zică ácasta; urmándú nevoi, sálit voi fi a mă împrumuta aiure și a-I da acé 100 galbeni undi să cere, înú loculú celorú di la vărulú Scárlat. Diosábit ím scrii pentru Pentelii, pasniculú dinú Roșcani, că vroescu sá-teni a-lú schimba și a puni pe Dumitru Antonú; ácasta și eú amú fost zis-o, păr' a nu mă porni de acolo, pentru că Pentelii í unú blástámat, și darú dumneta le vei záci ca să-lú pui pe Dumitru Antonú.

Înú pricina casálorú te înștiințázú că casili lui Cazamirú nu sántú de vânzare. Dar m'amú întâlnit la vărulú Scárlat Miclescu cu Aga Scárlat Crupenschi, și amú vorbit pentru casili sali, viindú și la mini, unde m'amú dusú și eú la dum[nea]lui, și, întrándú înú vorbá, áu cerutú 2.200 galbeni. Eú i-amú dat 60.000 lei, și nici áú vroita mă asculta; darú cu vr'o 2.000 galbeni nádájduescu că le vomú scoati. Casili sántú buni: susú áu optú odái, gtosú, iarăș, cu gherghirú și uși de ferú i alti heiuri înú ogradá; toati sántú făcuti de piatrá și acoperiti cu oali, cari mii mi-aú plăcutú, mai făcándú și înú astá vará unú tacámú odái di cărámidá. Și socot că sántú tari buni

di noi: la locu frumosu și cu apropieri di tãrg, și, di so-cotești, înștiințază-mă câtu de înu grabă, pentru ca să întru înu tocmală, căci mai sãntu și alți mușterii cari vroescu a li cumpãra, pentru cã sãntu la locu bunu și frumosu, și daru, pentru de a nu li scãpa noi, dum[ne]ta mã înștiințază înu grabă, și, totu odatã, pentru bani, vorbești cu frãțorii dumi[ta]li, precum și cu Emandi, ca sã-i avemu gata; mã-caru cã Crupenschi au zisú cã ne va mai aștepta di vr'o 1.000 galbeni, însã noi mai bini sã ne siguripsãmu de a-i da banii toți, spre a nu mai rãmãnè datorii. D. Crupenschi ari a eșã dinu casã înu Postulu Mari.

Aceli 500 lei, ce scriu mai susu, sã-mi triimeți, căci Țã-ganii toți sãntu desculți. Pachițãi, fimeia lui Mihalachi Bucurú, i-amú fãcutu cațaveicã cu blana cari au avut de anu, și daru dum[ne]ta sã nu-i mai faci. Pe Ionu Bucurú, lãeșulu acela, sã-lu lași acolò, pentru cã mai bini ne mulțãmimú cu Costandinu Bucurú, precum și fimeia lui mult îi mai diștiaptã decãtu lãișãta aceia a lui Ion, și, la pornire, dum-neta sã-i dai pe sașna vechilulu cari va fi acolò.

Pentru chitri, vei și cã acumú au vinit, de cari voi și lua, cumpãrãndu și zãhar, și voi da la cc. Rucsanda ca sã ne facã; iar, nevoindú, voi da aiure ca sã li facã. Iatã triimet o scrisoari a cc. Rucsandii, precum și di la sorã-mè Rucsanda; dou putineli cu brãnzã zburatã s'au priimit, alu dumisali; boi di la Mardari Muțit nici de cumú sã nu sã dei tãtãni-sãu, fiindu ai mei. Pe Manolachi fiçorulú și pe fratisãu sã nu sã superi de dejma brãnzãii. Pe Ionu noapte flú vei triimeti aice, înu bunã pazã, cându va vini podvodã. Frãțãni-meú îi aratã cã arú fi bine sã triimatã ceva, atãtu Caminariulu Ștefanachi, câtú și directorulu, mãcarú vr'o 20 galbeni acumú de odatã, pentru ca sã sã isprãvascã pricina dumi[ta]li bine și mai înu grabã. Cam. Ștefanachi m'au rugat ca sã-i dau unú Țãganú sau o Țãgancã, apoi, fiindcã noi avemú trebuințã de dumnealu și de acumú înainte, mai alesú cã și hrisovulu ci ari sã sã facã înu pricina lui Paladi dela Logofetãi, apoi dum[ne]ta triimeti pe Catrina Șorociasã, cari esti acolo înu ogradã, ca sã i-o dau,

fiindcă îndestulă ni-au slujătu și ne slujăști totdeauna Căminariulă Ștefănachi ; pe Vasili, cari e Căzăcū, ilū triimet ca să-și mai cauti di casă, fiindcă poati să nu fii trebuitori de a-lū aduce iară, iarū pe Vasili Hoca l-amū mai oprit ; însă dum[neta] vei poronci ca să-ī cauti de casa lui, dându-ī și vre-unū omū, doī, dacă va avē trebuință, ca să-ī facă căti ceva pi lângă casa sa ; cumū și o lădiță a lui Dumitrachi, bătū croitorī, ci esti acolo, cu niști lucruri, să o triimeți.

Și săntū a d[umitale] soți :

Costachi Cananò Post.

'836, Octomvrie 29.

VII.

Iubită Catincă,

Amū priimitū scrisoare dumi[ta]li, și m'amū bucuratū foarti multū că ti afli sănătoasă, dăndū laudă milostivului Dumnezăū. Pentru mine vei ști că mi-ī bine, slavă Domnului. Trebile noastre părū acū mergū tari bine. Pricina cu Iacovachi Paladi aū vroitū milostivū Dumnezăū de aū luatū sfărșitū, închizându-să della, triimețându-să și răvizie Divanului domnescū, ca de acolò să să facă anaforă la Măriia Sa Vodă și, înū urmă, să să facă și hrisovulū Logofețai, spre a să întări cu desăvârșire închiere priciniī, unde și nădăjduescū pe milostivulū Dumnezăū că înū curăndū să vorū sfărși. Iarū, cătū pentru adresa ce mi-ai triimesū acestū dipart. cu Ioniță Grigoriu, de ačasta m'amū bucuratū tari multū, că mi-aū dischisū drumū spre a-lū învăța minti pe Țiganul acelū turcitū, căci eū mai innainte, părū a nu priimi răspunsū de la dum[nea]ta, m'amū dusū la ministru de amū vorbitū, unde s'aū și rănduit comisii la stare loculū, spre a să cerceta toati jafurili căti s'aū făcut și să facū de cătră Ioniță Grigoriu și de cătră Jăd[o]vū, și darū dumne[a]ta, cândū va vini comisie, să puī satili ca să dei o jalobă, arătăndū toati jafurili ci li să facū de cătră Grigoriu, și, dacă vei putē, mai ațăță și pe alțai di pinū prejurū ca să

dei o jalobă iarășu înu asămine cuprindire, arătându și dum[nea]ta că malulū esti a nostru. Și nu-î destulū că-și eū uiumulū legiuitū, darū, apoi, mai eū și căti 4, cincî lei de merță.

Pentru casili d. Agăi Scarlatū Crupenschi amū văzutū celi scrisă, și ne vomū săli cătū de multū, d'inpreună cu vărulū Iordachi, că, dacă s'arū putē, și cu unū mai giosū prețū să li scoatimū. Darū de casile unde șădi d. Iorgu Razu, cine țin'au spus că să vāndu casăli acele? Aū vorbitū (?), decâtū dum[nealū] mi-aū zisū că ne le va da nou, însă eū nu i-amū datū nicfunū răspunsū. Baniī de la Iamandī te sălești că să-î eī, căci ne trebuescū la casi, precumū și la altili, după cumū dum[ne]ta știī. Darū, diosăbitū, eū precumū amū auzitū, Emandī nu prē mergi bine; cari și de mai înainte arū fi trebuitū luați, și dum[nea]ta te sălești a-ī lua numai decâtū. Baniī di la vărulū Scărlatū Miclescu i-amū priimitū, pe cari i-amū și datū la cc. Mihalachi Pășcanu, atātū capitili, cătū și dobānda: 5 galbenī, neputāndū a scāpa de dum[nealū]. Pentru baniī de la orāndari, vadeoa cu adivāratū esti la 15 Dechemvrie, darū bine arū fi ca să-ī dai și mai înainte cu vr'o giumātati di lună, și, di socotescū, mai multū ceva înainte, căci, după cumū să poartă, sātū niște blăstāmați și nu caută nimicā pentru ca să mulțāmască pe stāpānu de la cari să folosāscū, și mai curāndu cătaū să mai aibā trebuință (?), o crezū, di la noi. Iarū pentru grāū, după cum imī scriū că-ți dau căti 22 lei pe merță, și dimerlia să fi de 15 ocă, acasta-ī pisti rezonū, căci îndistulū că tragi pisti 13 ocă mārime ei mai multū decâtū să politicești, apoi ei cerū mai multū! Cari ācasta nu să poati. Iaru, di vorū da un prețū mai folosātorī, atunce dum[nea]ta cumū vei socoti vei da. Iarū orzū și ovāsū, de vei și vindi, însă mai multū decâtū vr'o 40 sau 50 merță să nu vinzi, după cumū amū scrisū mai înainte, căci prețulū acestora ari a să sui tari multū.

Frățāni-meū Grigori aratā-ī frățāștile închināciunī. Și, cătū pentru pricina dumisale cu Profirița, s'au făcutū lucrări tari buni. Iarū totū odată îi spuni și ācasta: ca să conte-

niască a mai scrii pi la unii și alții, dacă odată m'amă însărcinată cu căutare pricini sali, căci apoi mă voi tragi di o parti, și în urmă iarăși va rămâne pricina ca mai înainte. Căci de această lucrare ce s'au făcută acū au avută o norocire de mine pentru că amă fostă aice; căci, de atăta vremi de cândă să lungești pricina, încă nu s'au făcută așa lucrari bună precumă au eșitū acū de bună. Și totă odată să închipuiască a triimeti cu grăbire măcarū vr'o 15 galbeni, dacă nu 20, precumă și unū Țăganū: saū vre unū băetū de vr'o 16 ani, saū și mai mari, însă nu fi însuratū, cari nu va avē tată, ca să-lū daū undi ceri trebuința, spre a să putē lucra pricina totū bini și în folosulū dum. și de acumū înainte. Iară lucrările, atătū de la Aghenții, cătū și de la Log[o]f[e]țai, le va aduci toate Chirța.

Iată că mai triimetū și pi Vasili Căzacu, ca să-și mai cauti de casă, și totă odată vei chiema pe săchilarū Iordachi, cumū și pe Vornicū, poroncindū Vorniculū cu banii cutii, zăcândū săchelariulū Iordachi ca să-i ei 202 galbeni (*sic*) de la Vorniculū în urmăstrare, făcându-i Vorniculū socotială d'înpreună cu sătenii la fiișticari s'frășitū alū c'fertulū, pentru ca să nu mai urmeze ca mai înainte, buclucuri și mănăcături pentru banii cutii, și arătându-i Vorniculū că, de nu va urmă așa, va mânca bătai, împlinindu-i toati vitili pentru mișaliili lui și bețaii cari le faci. Te săleşti, iubită Catinco, și pentru steclili vărulū Iordachi, ca doară i să vorū triimeti; triimeti mălaiū și orzū pentru Căpit. Ștefanachi, după cumū amă scrisū mai înainte. Și sintū

'836, Noemv. 6.

alū dum. soțū:

Costachi Cananò Post.

Cumnatulū Iorgu, cumū și cc. dum., arată-li frățăștile închinăciuni.

[Pe V-o:] Iubitii meli soțai, dum[isa]li Catinca Cananò.

La Fântăneli,

VIII.

Iubită Catinco,

Cu agiutoru Domnului, îți vestescă că s'aũ sfârșătu cu Paladi înũ favoru nostru, închiindu-să minciunile să [=și] pricina acẽ acolisătoari, rămăindu-ı văruluı Iordachi îndatoriți, darũ nu pușănũ să Căminariuluı Stefanachi. Darũ și eũ aũ fostũ di mari folosũ că m'amũ aflatũ la Eșı, că prinũ Căminariu Stefanachi să prinũ Spatariu Veisa, directoru Logofișăi, amũ făcutũ totũ bunu; apoi dumneta triimeti-mı cătũ mai înũ grabă pi Catrina Țiolășiasa [Șoriceasa], că-ı sântemũ îndatoriți multu, Căminariuluı mai alesũ, și cu farișiria [fericirea] totũ di la Logofișăi să alti slu[j]bi cȃti ni-aũ făcutũ să ni faci, și amũ datũ la Divanu Țării-di-Susũ, Logofeșălorũ, șaptizăci să doi lei, apoi încă mai trebui să daũ vr'o doi-zăci să cincı galbinı, cu hrisovu, cu toati. Tudurachi iesă di la noi, luĩndu-lũ unũ mosu a luı, puĩndu-lũ la o moșei; niputăndũ a-lũ țănẽ cu di-a săla, ıi voi lua sama pentru toati bini, să le voi da pi măna luı Alecu, nepotu Căminariuluı Stefanachi, cari credũ că ni vomũ mulțami, avăndũ altfel di condei să capu; cumũ să vatavũ la Fântăneli, dacă Lazarũ a voi ca să fi după cumũ i-amũ datũ, apoi asază-lũ, însă nu mai multũ; să bani înũ mână să nu-ı intri. Iarũ, di nu, apoi scrii-mı, să-lũ triimătũ pi cumnatu luı Ionică, cu chiști [=cșiștiũ], să noi suti lei pi anu, să doi cai la grajdı, să măncari, să casă, iarũ altă nimică. Apoi cumũ vii socoti mai fá, mă rogũ, sălindu-te, să pentru toati cãti îți mai scriũ să 'nũ altă, cari îți mai trii[metũ]. Ți mai triimătũ să răspunsurile di la văru Iordachi, să di la cc. Ruxanda; să pentru dulceșı di chitru voi urmă după cumũ ımı scrii. Nou ęști că pi Ionișă Paladi l-aũ orănduitũ înũ locu răposatuluı Dimachi. Pi fata Cogălnicianuluı ¹ o iẽ Leonũ, să l-aũ făcutũ ispravnicũ la Botoșeni. Eũ cu chelfuiala c'tũ potũ o iconomisăscũ, însă casa să oameni cerũ, să a să-vărsă interesurile noastre pentru casă mai face (?) să li știı. Să

¹ Sora luı Mihail Kogălniceanu. D-na Leon ę încă în viață.

lui Tudurachi i-amu împlinitu zăci galbinî pi șapti luni, ni-păsuindu-mă, să avîndu așa a lua, fiindcă ielū piste vr'o patru zili să duci; di cari stii să văru Iordachi. Pentru ca-săli lui Crupențchi, vomū săli, dacă s'a putē și mai giosū să le cumpărămū, și să vorū puni suptū mezatū, sfărșandū docmala. Lemnile nu li-aū triimisū, cari i-amū să scrisū lui Costachi că-i voi triimeti. Zapciu di, la Dipartamentū însă era bini ca să nu fi mai datū acei cinci suti lei înū urmă la unu ca Costachi Miclescu. Te sălești pentru bani di la frățăorii dumitali, fiindcă Crupențchi nu credū să creditarisască pi alțai. Iaū săntū

a dumitali soți:

Costachi Cananò Post.

'836, Noemv. 7.

IX.

Iubită Catinco,

Maî întâiū cercetezū pentru întregimea sănătății dumitale, pentru ca, aflāndu-să bine, dāndū laudă Domnului, să mă bucur. Asămine și pentru mine vei ști că, dinū mila Pro-niei cerești, mă aflu sănătosū.

Ceia ce-mi scrii acumū înū urmă pentru Lazăr, că l-ai așăzat precumū eū amū hotărāt, foarte bine; însă îi spune ca să să sārguiască a să sculā maî diminiață decăt înna-inte, iar nu precumū să scoalā: odată cu noi. Și înū vānzārī de producturī a moșiei dumneta să-i hotărāști a nu să amesteca, fiindū că-ți iaste știut că nicīunū fel de chizășie nu are; ci, pre cāt vei maî zăbovi, vei vinde ce vei socoti. Postelnicelului Grigori Zonca dumneta îi poroncește să-și deșchidā ochiī, ca să nu pață precumū maî înna-inte, dacă va fi și alte lāngā Lazărū, precumū credū că va cere trebuința de a fi.

Frățāni-meū Grigori aratā-i dinū parte-mi frățăștile închinăcunī, și-i spune că înū pricinā, după lucrarea Logofeției cătrā Aghenție, s'aū scrisū de la Aghenție cătrā forumū

dinŭ Bocovina, cu No. 5.337, și dum[nea]lui va găsa aceste hărtii acolò la forumŭ.

Precumŭ și pentru oprirea și stavilarisire Profirei, după protestulŭ ce s'au dat Logfătului, precumŭ ț'amŭ mai scris, s'au făcut lucrări, și de la Divanulŭ Țării-de-sus iarășî să facŭ cele de cuviință; însă atât acestea, cât și lucrarea dumisale Lobii (?) ce s'au dat lui Vvodă, înŭ pricina cu Bibire, părŭ astăzi nu s'au putut găti. Iar, pentru ceea ce scrie dum[nea]-lui în pontulŭ dispărțaniei, aceea rămăne numai cătră Mitropolitu să scrie dum[nea]lui. Asămine îi arată că pe Toader Chirța înŭ zadar l-au triimis aicea, căci, precumŭ elŭ nu cunoaște pe nime, degiaba pierde vremea, și iaste destulŭ Vasile, și fiçori așa des înŭ zadar să triimăt, căci, fără să să săvărșască o triabă, să începe alta, încăt dinŭ asămine grăbirî s'au prelungit lucru atăța ani, fără vre-o ispravă. Decăt acumŭ merge pe canalulŭ cuviinços. Arată tot odată frățani-meŭ că Caminariulŭ Ștefanache, ce iaste înŭ Logofeție, stăruește cu osăbită sărguință înŭ pricină, precumŭ despre unile dinŭ înpregiturări ilŭ va pliroforisi și Toader Chirța.

Galbiniŭ ce mi-ai triimis pre Manolache i-amŭ priimit toți deplinŭ, și voi urmă pentru dănsii precumŭ imi scrii. Veŭ poronci ca să să triimată vr'o doi merță popușoi pentru pasări, însă de acei mai bunŭ, căci aceștie ce sânt aice, lasŭ că nu-i mănăncă pasările, dar, și mănăcându-i, nu să ingrașă. Asămine să va triimete și vr'o dimerlie usturoi, fiindcă s'au sfărșit. Veŭ grăbi și pentru triimetirea oloiului și a pasatului, ca să să triimată mai înŭ grabă.

Pentru vaca Bedruliŭ, ce-mi scrii ca să erneze înŭ vitele noastre, eŭ amŭ lăsat, cândŭ amŭ purces de acolò, ca să erneză cu vitele boerești.

Te înștiințazu că vărŭ Iordache Miclescu vine pe săptămăna viitoare la Botoșani, la fratele dum[isa]le, la vărŭ Alecu, și l-amŭ rugat ca să vie și la dŭmneta, unde te va pliroforisi de interesurile noastre, și te veŭ bucura iarășî și mai multŭ de sfărșărea cu Paladi, care, cu întoarcerea vărului Iordache la Eși, veŭ vini și dum[ne]ta mai cu înlesnire.

Pe Manolache l-amă zăbovit pentru că eramă să-lă triimit la lemnile știute, dar amă puș amintrile la cale pentru lemne.

Frățâni-meă îi mai arată că lucrările ce atărnă de Logofeție, de Divvană și de Dipartamentă, peste puține zile le va afla dum[nea]lui, poate că unile și cu pocta de astăzi să margă la Botoșani. Tot odată te înștiințază că la Divanulă domnescă s'aă orânduit pe cc. Ioană Luca. Iară eă săntă ală dumitale

soți:

Costachi Canană Post.

Și eă cu plecă[ciune] sărută mână dum[ita]li. Pisti patru zăli nădăjduescă a fi și eă înă Bot[o]șani, unde credă că ne vomă vidă.

'836, Noemv. 20.

Iașit.

Triimetă această carti dină Basarabiia cătră cumnatu Iorgu, și am dat ună sorocovețu la posta ruscă, pentru carti; iată că-ți trimătă zăci alămăi. Dulțeți (*sic*) de chitru s'aă făcută, după cumă me'î șcrisă. Te săleşti ca sticlile vărului Iordachi să le găsască la Fântăneli, că multă piști șasă zile va fi dumnialu la Fântăneli macară.

XV.

De aceiași natură cu scrisorile de mai sus e aceasta, mai veche cu zece ani, către Mărioara Cananău, de la Corni, născută Holban, soția luă Iancu¹:

Sărut cinstită mîna dumitale.

Și jaloba dumitale și cartea ce-a pri[mi]tă Prea-Sfințitulă Mitropolită s'aă arătată Măriei Sale luă Vodă, și foarte s'aă supărată, și s'aă mîhnită pentru necazurile dumitale. Aă îngrozită că va pedepsi pe aprozi, de voră îndrăzni a să mai arăta înă casa dumitale și a mai face obrăznicie.

¹ Cf. vol. XVI, p. 42 și urm., 95 și urm.

Secvestruirea să să cuprinză înū veniturile moșiilorō de la Sfintulū Gheorghie înnainte înū producturile moșielorū, înū vite și înū oprirea pădurilorō, iarū lucrurile cele dinū casă și dinū ogradă, grajdulū, trășurile și orīce altū lucru de metahirisitū spre odihna dumitale, de s'aū și scrisū de rînduițiī, nu sîntū secvestruite, ci numai însemnate înū lipsa dumitale. Ca să nu să sălășluiască, toate aū să să facă cu lămurire înū scrisū de la Depărtamentū. S'aū poruncitū de cătră Măria Sa Vodă. Și, apoi, afară de acestea, acumū are a să hotări și summa înū bani și înū lucruri ce treabue a să lăsa spre petreacerea viețuirii dumitale. Căndu acestea era să să isprăvească, Măriia Sa aū eșitū la țară. Trimisulū dumitale să întoarce, ca să nu-și pīiarză vremea. Pînă să va întoarce Măriia Sa, amū rămasū eū vechilulū dumitale. Îndată ce va veni Măriia Sa, le voiū găti, și voiū stărui a să sfîrși și, pe Joi saū Vineri, trimite-ți omulū ca să-i daū scrisorile poruncitoare spre odihna și mulțămirea dumitale.

Stăpîna mea! Nu te mîhni! D[u]mnezeū iaste putearnicū și milostivū. Poate sfîrșitulū să fie bunū și mîntuitorū. Eū ce felū mă sîrguescū, după datorie, pentru dum., va spune trimisulū. Că-mī iaste jale de supărările ce trageți. Fiindū

alū dumitale

1827, Maiū 2,

plecată slugă

Iași.

Iordachi Stol[ni]cū.

[Pe V-o:] Întru cinstită mîna dumisale cucoaniī Marioariī Cananō Postelniceasāi, cu toată plecăciunea.

La satulū Corniī.

XIX.

A D A U S E

I.

SCRISORILE LUI IOAN-VODĂ CALLIMACHII CĂTRE FRATELE SĂU DUMITRAȘCU¹.

I.

Iubite frate, cu bună sănătate mă 'nchin dumitale și-ți poftescu de la milostivul Dumnăzău fericită sănătate.

Alaltaeri, cu [călărași, răspunzându la toate câte mi-ai înșămnatu, ȕ'am scris pentru banii di triaba cumpărăturii de boi, cum că voi trimite cu sotnicul² gospod o mie de lei, și iată daru că, purcegându de aice împreună cu sotnicul un prieten al mieu, gelepul lui Casabbași³, anume Vasilachi Saigiul⁴, care vine în țară pentru cumpăratura de oi împărătești, și, mergându dreptu la Iași, la Măria Sa Vodă, fiindu mai de ispravă decât sotnicul, i-am dat pe-
cetluiuț ughi ungurești și fânduci⁵ de o mie de lei și mai bine. Și pentru ce zic: și mai bine? Pentru căci galbeanii ungurești și fânduciți îmblă acolea și mai și; aice câte 4 lei, iar eu vi am trimis galbănu câte trei și optuzeaci de bani, adecă fără un tult patru lei. Și aceasta am făcutu

¹ S'au tipărit, cu greșeli, în Xenopol, *l. c.*, p. 215 și urm. Aici se dau după original, cu deosebiri de ortografie și limbă.

² De Cazaci.

³ Cumpărătorul de oi pentru starostea casapilor din Țarigrad.

⁴ Păstorul.

⁵ Fânduci, galbeni funducii.

pentru ca să nu să facă cît de puțină smintială, și mai bine să pripsoască decît să lipsască banii. De care dumneata să socotești galbănul câte 4 lei, precum împlă, și, căți bani or prisosi peste 2 pungî, cu bună-credință mi-i face răspuns, ca să știu căți bani cuprind galbenii, și, la vremea, să-ți poți da sama, cu izvod curat și lămurit. Și îndată acmî să-mî faci știre. Și i-am dat învățătură, banii și scrisoarea mea ačasta să dea la mîna dumisale Păh., socrului meu, și dumnealui îi va da în mîna dumitale sau în mîna cumnatului Andronachi¹, și unul din dumneavoastră trebuia să vă aflați la Eș, cu bună samă, ca să luați amanetul cu banii, și 'ndată să-m faceți răspuns cu călăraș de la Iaș cum c'au venit banii, și, după cum împlă acolea galbenii, căți bani prisosăscu peste 2 pungî. Aice, luîndu-mă la vroavă boilor de negoțu, cu carii știu rîndul, îmi zisără cu[m] că boii de negoțu, dacă nu șed toată iarna la ernatic, nu pot fi boi buni de negoțu, nici neguțitorul nu-i cumpără, și, de și-i cumpără, cu scădeare și cu pagubă este negoțul boilor. Și la ačasta, frate, trebuie foarte să te svătuești: așe este, aș amintirea? Și, așe, să te apuci de cumpăratură; iar, de este precum îni zici, să te ferești, frate, să nu dai cu banii în primejdie de pagubă. Și zic că estimpu nime n'ar face cireazi. Ci și la acestu pont să-m răspundzi în grabă, ca eș, pîn' nu-m va veni răspunsul dumitale la câte îți scriu, alți bani n'oi trimite cu bună samă. Cu acestaș chiriți Vasilachi iat' trimițu și 2 legături în 2 traeste, cu haine pentru trebuința neanii, după cum însămneadzu în acestu izvod, și basmalele dumitale, și o păreache de cercei de aur cu mărgăritare surorii Paraschivii, după cum mi s'au rugat; și de toate aceste să aibu răspunsu îndată, și de la nenea. Și dumneta, frate, să faci contășul neanei din postav č-am trimis; și în grabă mă rog de răspuns deplin, și de la dumneta, și de la cumnatul, și de la neane, deplin. Și iarăși fi dumneata sănătos.

Fratele dumitale:

Februarie 27.

Ion Med.

¹ Din Botoșani: ținea pe Paraschiva, sora lui Ioan,

Frate, cu bună socoteală să-m răspundzi în grabă și deplin.

[Pe margene:] Frate, acest Rus căzac, ce ai acolo rob, trimiți-mi-l aice la mine, cându a veni dumnealui Vel Post., și dumnealui, pentru voia mea, îi va purta de grijă și, č-a cheltui cu dănsul, cu mulțămită îi voi plăti. Așea să dzici dumisale, și să mi-l trimiți cu bună samă ¹.

II.

Hs. văscărst [Hristos a înviat!].

† Iubite frate, cu frățească sănătate mă 'nchin dumitale și-ți poftescu de la milostivul Dumnăzău întriaga și fericita sănătate. Frășasca scrisoare dumitale am luat, și de sănătatea dumitale m'am bucurat. Am înțales si cât însămnează de rândul dumitale și a negoțului de boi; pentru care eū mai mult a-ți scie n'am, făr' cât tot lucrul și chiverniseala rămăne în sama dumitale, ca să te porți înțelepțește și cu bună chibzuială, ca să cunoscū și eū și dumneata sporiul negușitoriei din ostaniaļa dumitale. Iată dar, pe cuvîntul dumitale, osăbit de ča mie de lei ce ț'am trimis cu dumnealui Vasilachi Saigiul, ț'am mai adaos și alți 500 lei, care fac 3 pungi de bani, ca să poți cumpăra și stupi și cărdul boilor deplin. Orându-it-am și cumnatului Andronachi 2 pungi de bani, care bani veți lua de la dumnealui Vel Vamaș, cumnatul Ianacachi, de vreme c'am scris la Măria Sa Vodă să i să dia dumisale acele 3 pungi de bani, adecă una în sama dumitale și 2 pungi în datorie cumnatului Andronachi, și îndată să mi să trimiță zapisul în șese luni vadeaoa, pe pungă de lună cîte 5 lei dobândă, face peste tot 5 pungi de bani. Decī socotiți pentru Dumnăzău, să vă fie lucrul de cinste și curat lămurit, făr' de niciun cuvântu și făr' de nicīo smintială. Dumneata trebuie de această dată să te alcătuești binișor, cu bună socotială și cu osărdie mare la slujbele Măriei Sale lui Vodă, acolo la acia Căpitănie, de vreme că și tărğul Sireatiului, precum mi-aū scris Măria Sa Vodă, în sama dumitale va fi [șters: în sama dumitale],

¹ Cf. *Documentele Callimachi*, I, pp. LVI-VII.

și vei fi slujbaş totdeauna acolo, la Ținutul Suceaviț. Deci să te foarte chibzuești, cu bună dreptate, la toate, ca să poți eși cu cinste la altă dregătorie mai mare, și, pentru neguțitorie, acoloa că[m]ppii și apele foarte dau mână, și, fiindu sângur, fără soție, socotescu că-ți va fi îndămână, și, iarăș, pe urmă, s'a mai socoti pentru chiverniseala dumitale.

Imi scrie Măria Sa Vodă și pentru moșie, să-ți cauți gîudecata după dreas[e] ce'i avea, și dumisale lui vt. Logofăt am scris pentru voia dumitale, și 2 basmale i-am trimis peșcheș mai dăunădzl, și nedejduescu că-i avea dreptate. Oamenii care ai la slujbe, să nu fie furii și čocotniți¹ bețivi, și și la neguțitorie să-ți cauți oamenii puținii și bunii. Aceste toate ți le aduc minte, fătate, ca să fii pururea la toate cu ochii prea deșchiș, cu bună dreptate și cu frica lui Dumnezeu. Cumnatul Andronachi să puia și chizeși pre cine'ți socoti, în zăpis, și să aibu răspuns la toate deplin. Și dumisale neanii cu plecăciune mă 'nchin, și sărut mână dumisale. Și de câte am trimes dumisale să ai răspuns deplin de la dumnealui pe izvod. Și mila lui Dumnezeu fie pururea cu dumneavoastră. Pentru cumnatul Ursulețu² încă mi să adiverești Măria Sa Vodă prea bine. Fratele dumitale :

Ion Mcd.

U Țarigrad, Mai 10.

[Pe margene :] Frate, vei ști că cu cumpăratul roabelor de slujba casii nu ne putem geoi (?)³, č-am socotit să-ți scriu, doar mi-ai pute înseama 2 copile sărace, ca de zeci, doisprece ai de vârstă, însă [să] fie curățele; de nu s'or pute afla sărace⁴, fie și cu mamă; și aici le ținem prea bine și mbrăcate și podobite, apoi le și mărităm. Știu că, dacă-i sili, le'i afla, și-ți va fi cu mare mulțămită de spre Ralița⁵. Vorbește, și cu cumnații, și cu Paraschiva, și cu Maria, pentru ačasta.

¹ Ciocotnici, ciocoi

² Soțul Mariei.

³ În Xenopol; nevoi.

⁴ Orfane.

⁵ Soția sa.

Can cu lesne nu l[e] daŭ părinții pân' pe aice, la Țarigrad ; dar Țarigradul iată-l-ăi o palmă de loc de la Gălați: cu corabiia în trei dzile or sosi aici. Giuruește și ceva bacșiș ca să le poți îndemna, și. cu vreme, vei avea mulțămită și de la dănșii, și mie mi-i face prea bună slujbă. Și să aibu răspuns, ca să scriu la Vameșul de la Gălați să-i fie aminte, când le'i trimite, să le poarte de grijă și se mi le trimiți.

Alta, frate, îmi trebuescu o sută de jderi, și să-ți fie aminte să-mi scrii câte cât l'eî putē cumpăra jderul acolo la țară, la munte, și ț'oi orânduî baniî de-i vei plăti.

Frate, câte vr'odată cercetează de la țară, la socru-mieu, câte cu ceva untu, brândză proaspătă, găini ca dea acele, că așe să cade.

Copilele, Țiganci să nu fie, ci Moldovence, aŭ corcite. Să-mi scrii pentru 100 jderi, să-ți trimițu baniî; de-i vei plăti înainte, îi lua eftin.

Alta, vei ști că, cu mila lui Dumnăzău, Țănutul Hotinului l-aŭ dat stăpăniî în sama Mării Sale lui Vodă, și caută de avem acolo la Nistru nescareva moșii, aŭ despre Mihuleț, să le cerci¹.

III.

Iubite frate, dumneata Vel Ban, multă și fericită sănătate poftescu dumitale de la mila lui Dumnăzău. 2 frățăști scrisori a dumitale, cu venire Măriei Sale Domnului am luat, și foarte ni-am bucurat cu toții de buna și poftita sănătate dumilor voastre. Am înțales toate și amanetul, adecă făclii și pinză, ni-aŭ venit; așteptăm și ceialaltă zaherē cu corabie, care pân' astăzi nu ni-aŭ venit. Toată povestia rămășiții cu care ti-aŭ năpăstuit Anania, am înțales din scrisorile dumitale. Ce, acasta fiind o năpaste, iată mi s'aŭ adeverit dumnealui Păh. Nicolachi să ți să rădice, să aibi pace; așe nădejduescu, de vreme că și Mării Sale lui Vodă cu rugă-

¹ Scrisoarea e din 1740. V. *ibid*, pp LVII-IV.

minte am scris. Decî dumneata, frate, și pentru rămășița ačasta și pentru alalte trebuință toate, nu numai a dumitale, ce și a surorilor noastre, vei nîzui la dumnealui Păh. și dumnealui Post., și ți s'or isprăvi toate. Și, frate, să te sălești și pentru chiverniseala cumnatului Andronachi să să puia la o cale cu dumnealui Păh. la toate, și pentru toate mi s'aũ adevărit cu bună samă. Un copil ce mi-aũ scris soară-noastră Marie, să sălești să-ı curtenești la Măria Sa Vodă prin mijlocire dumilorsale. Testamenturile bucatelor mele și a surorii Maria s'or înnoi, de nu s'aũ înnoit pân' acmũ. Te poftesc, frate, și pentru Marie, să rămăe odihnită, precum la toate isprăvile aceste am luat deplină adevărită. Și după isprăvile aceste să aibu în știință, iarăș prin mijlocul acestor boiari, frații, cu scrisoare dumitale și căte bucate și căți stupi vei să puı estimpu în iărnatic.

Ralița și fii noștri, și ginerele Gligorașco ¹, să 'nchină toți dumilor-voastre cu bună sănătate, și dumisale cumnatei Băneasei. Acele ce-mi însămnează pentru șverturi, banii dumitale, ce ni-aũ luat Iordachi Post., voi cerca, și iarăș te voi înștiința. Și mila lui Dumnezeu cu dumneavoastră cu toți.

Fratele dumitale :

Oct. 13 [1749].

Ion Vel Terz[iman].

[Pe V-o, o însemnare de vedre și cumpărătură, precum și «poloboacele».]

IV.

Iubite frate Vel Ban, sănătate fericită poftescu dumitale împreună cu cinstita casa-ț de la mila lui Dumnezău; și noi cu toți lăudăm numele Svinții Sale, ne aflăm sănătoși. Fac știre dumitale pentru Vasilie, sluga dumitale, că erı, în 21 aceștii luni, ți l-am trimis cu carăle gospod, să vie pe la București, că într'alt chip nu să putea. Cu carele ți-am trimis într'un sepet căt am cumpărat pentru trebuința

¹ Vlasto

dumitale, și alt n'au lipsăt din cât scrii în izvod, făr' cât heresteia. care ți l-oî trimite pe Mare cu Anton Sacăzlău¹, negustoraș, care va purcede, zice, după Bobotează. Vasilia mi-au zis și de o șea turcăscă, ce și aciaa și, de oi putè, și vr'un zembul de orezu, am scris la Vel Post. muntenescu, pentru Vasilie, sosându la Bucureaști, să-l trimiță la Focșeani. Am scris și dumisale Vel Post. Antiohi² să scrie Starostelul de Focșeani să-i dia căruț de olac, să vie făr' cheltuială la Eș, și acolo-i veai cerca dumneata. I-am dat și de cheltuială de agluns, și i-am cumpărat și blană, și iapângè, și altă ce i-au mai trebuit, și nu poate să să jeluiască de raiat ce i-am făcut; eū trebuia să mă jeluescu, că m'au ținut putinile, toată putina cîte 20 de lei; decî foarte scumpă ță-i zahariaoa, mai scumpă decât jăcnița lui Sv. Ghiorghie; ce, de-om fi cu viață, de primăvară ți-oî trimite mai lămurit izvod anume, și te vei chivernisi ca să plătiască navlonul corabii acolo, din venitul acela. Că, dacă este să o plătescu eū, nu-mi trebuia nicio zaharea; mai cu folos mi-a fi să o vindzi acolo și să-mi vie banii.

Izvodul de cumpărătura acelor mărunțișuri a dumitale este grecescu, cu slova gramaticului mieū, și pune să ți-l prefacă, ca să înțalegi căți bani au trecut de la mine dați. Ralița vi să 'nchină cu sănătate, ș'au trimis dumisale Băneasei o părechi de n'frămî de obraz și zece săponuri de moscu; au trimis și surorilor căte o deghermia de iaminiia, și poștește să le trimiți peșcheșul. Păndză lipoverasci³ poștește de trebuința roabelor de primăvară. Păn' acmū te'i fi măntuit și dumneata de slujba conii, și să-m scrii c-aî mai cumpărat pentru trebuința săliștili, și vorbești cu dumnealul Vel Post. să-ț facă carte pentru dobitoacele oamenilor streini, după obiceiū, precum și eū i-am scris.

Ačasta, frate, și fiți dumneavoastră sănătoș.

Fratele domitale: Dechem. 24 [1740].

Ion Vel Terziman.

¹ Chiotul.

² Caragea.

³ Lipovenească ?

Sv[ă]ntul Crăcun, și la anul cu sănătate și voia bună.

30 lei pol și para una am dat mai mult, precum arată în izvod. [Scris de altă mână.]

[În margene:] Un brău, ce m'aŭ zis Vasilie, de matasă, încă am trimis dumitale, tot puse în săpet.

v.

• Iubit[e] frate, cu frațască sănătate mă 'nchin dumitale și gŭpăneasiŭ dumitale, cumnatiŭ Băneasiŭ. Frațasca scrisoare dumitale am luat, și foarte m'am bucurat de sănătatea dumilor-voastre; cât în însămneari, am înțales. Pe cuvântul dumitale, iată am orânduit cu poliță la dumnealui Vel Post. să-ț dia o pungă de bani, patru sute lei, să-ț fie de cumpăratur' a 2 pluguri de boi și dzeci saŭ doaspredzeace vaci cu vițai, eftine fiindu vitele acmŭ la această vreme a văcăritului; pentru care nici eŭ nu țin'am întârdziat cu baniŭ. Și, precum ai socotit, acolea, la acē moșiia ai mănăstirii¹ să aședzi odaia² acmŭ în graba, ca să nu triacă vreme a sămănăturii, grău, orzu și cevaș mălai pentru pasiri; și eŭ în voi isprăvi de la Măria Sa Vodă o carte de scuteală de 20 argați. Fă dumneata și o prisacă de 50 stupi, nu mai mulți de această dată, și orânduește un om harnic și cu dreptate. Iar ța sută de lei ce prisoseaște, să o ții bine, că este să-ți trimițu una din cele 2 copile ce mi-ai trimis în anii trecuți, așume Ileana, care aŭ dorit mai multu de măritat decât de pământul patrii, că acole nu știu la ce să vor grăbi să vie; ce noi i-am făcut voia și, venind după duș (*sic!*) acolea la dumneavoastră, fiindu din cecitu (*sic*) ciracul dumitale, poftim pe dumneaiaŭ cumnata³ să-I afle un voinic, can cu ochiŭ deșchiș, să-I dē câte odată și peste ochi, că-I can șăgŭia copila, și cu ața sută de lei să o căsătoriți [cu] ciracul. Cu agrălăcul domneascu, peste cinci, șese dzile voi trimite un pablin cu fir pentru nepoatele noastre, fiicile du-

¹ Doamnei, lingă Botoșani.

² De vite.

³ Maria, soția lui Dumitrașcu.

mitale, care îl veî lua dumneta de la cucona Zoița Comi-soia, care foarte să laudă cu dumneavoastră. Pentru vorova logodniî cu dumnealui Pah. Vasilachi, foarte bine mi-aû pârut, și i-i can peste mână a lua în casă cuconul dumisale, nu pentru cheltuiala, ci pentru primejdiia ciumiî, care nu lipsește aice mai în toț aniî, și Dumnăzăû știe cu căță frică petrecem pentru ai noștri, ce pentru voia dumitale și a dumisale Păh. om priimi această poftă. Atăta acmû, și mila lui Dumnăzăû fie cu dumneavoastră pururea.

Martie 17 [1750].

Fratele dumitale:

Ion Vel Terziman.

Ce cu numele dumitale să fie aca odaia pentru și ca de-apoi, adecă pân' mă trăește Dumnăzăû în viață, bine; iar, după viață, frate, de m'a milui Svinția Sa cu nasleadnic din fii miei, preă bine; iar, întâmplându-să altul a vria să puia mâna pe odaia că-aû fost a Terzimanului, decî aceasta socotind, frate, nu numai dumitale să rămăia, și cu socoteală, căr' sunet și fîr de nume mare.

[Pe margene:] Iubite frate, pentru trebuința aceasta a odăii, te veî vorovi și cu dumnealui Vel Post., ca să aibă dumnealui grija cărților domnești de scutială, după cum mi'î însămnat dumneata însuși (?). Frate, nu face sunet mare, ca să nu paia că voi să rădic vr'o cășlă ș'oî face pagubă țării¹.

VI.

Cinstite și iubite frate, multă și fericită sănătate poftescu dum. de la mila lui Dumnăzeû, să te pîzască milostivul Dumnăzăû cu toată frățasca casa dumitale. Noi toții încă nî aflăm sănătoși.

Zahareao aû venit bine cu Oprișan, însă prea târzăû, adecă după c-am întrat în postu, și la cășlegi; brândza și untul pentru trebuința casii am cumpărat cu bani; inul l-ai uitat, așijdere și saria; slămina, pastrama, orzu pisat, așij-

¹ Cf. l. c., pp LIX-EXI.

dire ; ce aceste de primăvară sălește să le trimiți, că amantire nu-î pot intra în voia Raliți.

Din 2 scrisori a dumatile ce mî-ai trimis : una pe uscat cu un neguțător și alta cu Oprișanu, am înțales de rândul dumilorvoastre, apoi pe urmă, la Ghen., am audzit schimbarea dumatile din Bănie, și m'am can oțărăt, dar, socotind că Măria Sa Vodă cu altă chip te va mângăi[a], nu te măhni; voios să fii, rugăndu Dumnăzău pentru bună-starea Mării Sale, că, de spre mine, iubite frate, nici ca cum uitat nu vei fi. Și, de nu s'a putè de această dată altă boerie, voi sili cu rugăminte să ți să dia un Ținut cu isprăvnicii, č-a socoti Măriia Sa, să-ț fie de folosul casii.

Alta, iubite frate, scriindu-mi dumneăta cum că ai însămat o samă de oi, iat' c'am însămat și eu de aice un om de treabă, gelep, om drept și cu chizeaş, care știe rându acești neguțitorii prea bine ; se chiamă Iovan Silistrili¹, cu care ni-am însoțit cu zăpis, ca, venind acolo la dumneata, cu oile č-a găsi gata la dumneata și oile e-a cumpăra, să facă șese miș de oi bune, alease, hargè de Stambol. Căruial i-am dat acmù o mie de lei ; aș pus și el o mie de lei ai săi, sârmeiaoa și osteneala č-a face, să fie părtaș la dobândă întocma cu noi, așè ni-î tocma la dănsul. I-am dat pe mână și scrisoare la Măria Sa Vodă de la boiarii de aice, ca să i să facă agiutor la toate trebuințele lui, și, trebuindu-î vr'o mie de lei, să i să dia de la Domnie, și, venindu-î răvașul aice, oi da banii aice, la boi i capichehaialele Mării Sale ; osăbit de acești, trebuindu-î și alți bani, aflați acolo, cu mijlocirea dumatile, și, trimițându-mi-să și acia polița, eș aici oi da banii ca să să pliniască șas[e] miș de oi, și, venindu cu sănătate la S[fe]ti Dimitri, să să vândză, de a vrea Dumnădzău, cu bun prețu, și č-a fi partia dumatile ță veni la mână cu bună și curată socoteală. Decî, venindu la dumneata, veți vorbi, și te'i nevoi, frate, la triaba această, că el iș va alege care oi va socoti a fi de trebuința de aice ; și să vă feriți de vr'o smintială, că la această cu cheltuială va fi, c'î el vine acolea cu. čobanii

¹ De Silistra.

săi și cu chehialele¹, și, de-a milui Dumnezău să sporim cu dobândă bună estîmpu, la anul cu sănătate, li-om face în-doitia. Dumneata pentru toate vei vorbi cu dănsul, și cu mijlociria dumitale să să facă cumpărătura eftină, și, la vreme, să purcăgă cu turmele către Dunăre. Deci, frate, să fiți cu ochii deșchiș, mă rog, că eū pe dzisa dumitale m'am apucat de această triabă. Căndu a vria să-m scrie, să-ș dea carte în plicul gospod, la mână dumnealui Vel Post., și mi-a veni făr' greș. Dumneata nu trebuia să-m scrii, iar el, precum va sluji trebuința, să-m scrie; însă sunet nu voi să să facă cu numele mieū, ci să să numască el cumpărător și neguțător turmelor. Pentru Ioniță Armașul mi s'aū gîrui o boiarie așjdere, și pintru cumnatul Șet[rariulū] Andronache, Vorniciia Cămpulungului cu bună samă. Am luat și a dumisale carte și a surorii, și Dumnezău să le trimiță sănătate. Pe Oprișan îl voi trimite, acmū, la Mart, iarăș cu corabiia să vie, și am gătit pentru dumnevoastră une și alte de trebuința casăi; nește pecetluituri a rămășiții ce mi-ai trimis, le-am trimis și eū la București, ca să să arate Mării Sale lui Costantin-Vodă², și așteptu răspunsul; nește zapisea a venitului Băni și li-oi trimite cu Oprișan. Ralița și toț fii noștri vi să 'nchină cu sănătate, și dumisale cumnati, și surorilor, și mila lui Dumnezău pururea cu dumnevoastră!

Fratele dumitale:

Mart 9, 1757.

Ion Vel Terziman.

Frate, am trebuință de o mie și cincî sute de ocă de lână spălată, opărită, și de primăvară să să puia făr' greș la corabie, să-m vie la vreme³.

VII.

Cinstit și iubite frate, multă șă fericită sănătate poftesc dumitale de la mila lui Dumnezău, cu toată frășasca casa

¹ Vechilii.

² Mavrocordat.

³ Cf. *ibid.*, II, p. xv și urm.

dumitale. Noi toți încă ne aflăm sănătoși. Zahireaoa a venit bine iarăș, tot cu Opișan; dar mi s'au jăluit că nu-i pră cruțăm bătrânețele, că și an tot el a venit. L-am mângăet însă că să va face Căpitan¹ la Ropce. Sălește dar și dumneata, frate, ca să să facă la locul lui, ca să-ș odihnească bătrânețele. Ti-am scăpat și de s'la lui Costantin Voevod², și am luat scrisorile di la părințai esfitminiț³, precum și zăpisul de danie, cu iscălitura dumitale, care l-au rupt însuș părintele Thesalonic⁴, căruie trebui să-i mulțămestî, trimețându-i macar o puțină de miere de Vaslui și cățva cașcavalî de munte. Stăpănești de acum în pace livada, și n'ai nicio grijă, căci și la Patrierșie cunosc pe Costantin Voevod, că aș vrut să facă pomană⁵ cu colaci străini. Dar, cu toate aceste, la mănăstire tot am mai dat una sută cinzeci lei și niște veșminte, care le-am triimes cu părințai esfitmeniț, ca să nu le mai rămăe cuvânt. Pentru dumneta, am purtare de grijă, că ț'aș fi scris mai mult, dară să grăbă călărașul, dar ț'oi scrie cu al doile călăraș. Înștiințază-mă și dumneta pentru odae noastră, cum merge. Ralița și toți fii noștri vi să închină cu sănătate, și surorilor, și dumisale cumnatei, și mila lui Dumnezeuă împreună cu dumneavoastre!

Oct. 10.

Fratele dumitale :

*Ioan Vel Terzđman*⁶.

Din cuvânt în cuvânt posleduindu-să, și, fiind întocma după cel adivărat, l-am încredințat.

Balș Vel Lagft.

'818, Ghenr. 17.

¹ De poștă.

² Racovița.

³ De la mănăstirea Esphigmenos, de la Athos.

⁴ Gavriil, Mitropolit de Salonic, fratele lor.

⁵ La Mănăstirea Doamnei, închinată Athosului.

⁶ V. *ibid.*, I, pp. LXXXVI-VIII. Cf. II, p. 43-56.

II.

DOUĂ ACTE PRIVITOARE LA ALEXANDRU CALLIMACHI DIN STĂNCEȘTI.

I.

Prè-Înnălțate Doamne,

Dumnealui Aga Aleco Grecianu, în vreme ci mă aflam la Botoșani, prin jaloba ci a dată cătră Innălțime Tă, a arătat că s'ar fi asuprindă de cătră mine, la moșia dum[isa]le Tăuteștii, și, din poronca Innălțimii Tali, s'a sâc-vestruită rădiulă acelă ci-lă pretenderisăște dum[nea]lui, cumă și niște fină. Și, fiindcă eă acumă mă aflu în pretenție de cătră lăcuitară acei ci s'a făcută acelă fină, mă rogă Innălțimii Tali să fii poroncă a să înfășșă (*sic*) pricina aciasta în cercetare luminatului Divană, și va fi spre pomenire.

A Înnălțimii Tali

prè-

plecată

slugă :

Alecu Calimahă Vor[ni]că.

[În dos, :] Dum[nealu]i Velă Vornicu de aprozi să înfășșă pricina ačasta înaintea dum[n]ea]loră veliților boeri.
1820, Ghenară 24.

Costandină Velă Logofătă.

No. 1268.

[Pe V-o :] Jaloba dină 1820.

II.

Noi Mihailū Grigoriu Suțulū Voevodū, cu mila lui Dumnezeu Domnu Țărit Moldaviei.

Cinst. și credințosū boeriuł Domniei Mele, dum. Costache Conache Velū Vor[ni]cū, sănătate.

Pentru pricina de hotaru ce iaste între moșia Tăuteștii, a dum. Agăi Alexandru Grețanulū și între moșia Mărzăștii, a dum[nea]lui Velū Vor[ni]cū Alexandru Calimahū, care moșii sintū la Țănutulu Eșii, întrândū înū cercetare dum[nealorū] velițălorū boeri ai Divanulu Domniei Mele, dinū scrisorile ce s'aū văzut, s'aū dovedit că dispărțare între aceste doi moșii iaste drumulū mare, adecă dintr'unū ispisocu dinū 7176 [1667], Noemvrie 4, de la Domnulū Ilieșū Alexandru Voevodū, pe o bucată de locū dinū hotarulū țargulu Eșii, c-aū fostu a lui Enache Sulgerū și acumū iaste a mănăstirii Trisfetitelorū, arătādu că aū începutū hotarulū de lângă Măgură, dinū drumulū celū mare, pe la unū stălpu de piatră, unde să înpreună hotarulū țargulu cu a Rufenilorū și a Mărzăștilorū, cumu și dintr'o mărturie hotarnică ce iaste pe moșia Rufenii a numitei mănăstiri, ce arată dintr'unu rădiu ce să chiamă Măgura, pe dinū giosū de vie, alătore unde au fostū prisaca Cupariulu, adecă totū aceliași sămne, unindu-să cu ispisoculū arătat; așăjdere și colțulū Mărzăștilorū i a Tăuteștilorū, dispre moșia Sirbiī sau Pășcaniī, ce să numește acumū Zahorna, iarăși s'aū dovedit, dintr'o scrisoare de danie cătră mănăstire Golie, pentru o bucată de locū, Sirbiī sau Pășcaniī (care acumū să stăpănește de clironomiī săvărșătulu Costandinū Botezatulu), că iaste o moviliță înū margine drumulu celū mare dispre Apusū.

După care sămne s'aū priimit amāndoi părțile ca să fie despărțare drumulū mare, atăta-i numai ca la dispărțare Tăuteștilorū de cătră Mărzăști să fie drumulū celū mare cumū s'aū zisū după cuprindere ispisoculu arătatū dinū 7176, iarū, la dispărțire Rufenilorū de cătră Mărzăști să va urmă după hotarnica Rufenilorū ce să arată mai sușū, adecă

pe dinu gîosû de vie, alătore unde aû fostû prisaca Cupariuluî.

Dreptû aceia, spre a să dovedi arătatele sãmne, Domniia Mè te orânduimû pe dumn[eata] ca, împreună cu dumn[ealuî] Velû Vor[ni]cû Andronache Doniĉ, ce s'aû orănduitû dinû parte dumisale Agăi Greĉanulû, să mergeţi la faţa loculuî şi, înû fiinţa amăndurora părţile, a vechiluluî dinû parte numitei mănăstiri şi a clironomuluî săvârşătuluî Botezatulû, să faceţi foarte cu amăruntulû cercetari după scrisorile arătate, ca să să dovediască toate sãmnele arătate şi drumulû celû mari, şi, pe unde va cere trebuinţa, să statorniciţi şi pietre-hotară, dăndû şi mărturiî la amăndoî părţale, ca să li să urmezi stăpănire fără pricinuire.

1820, Iuli 25.

Velû Logofătû.

(Pecete roşie din 1819.)

III.

ACTE PRIVITOARE LA URMAȘII LUI ȘERBAN CANANĂU.

I.

Suretă după izvodul de zăstre, dină 1798, Fevr. 25.

O icoană ferecată.

Lei,	bani.	
12.500	—	Adică doăsprezici miș cincî sute lei, bani gata.
2.500		gjuvaerurî, prețăluindu-se :
		4 rânduri strai.
		30 epi cu mănzu, cu doi armăsari.
		30 vaci cu vițai, cu doi buhai.
		20 boi.
		300 oi cu mei lorū.
		1 păreche paftale aurū.
15.000	—	

Ci-ău luatū :

10.022 — aū luatū bani rāndurî, insă :

Lei

2.000 după nuntă, de la Petrovič ; 97, Iuni 6.

3.500 înū 500 galbinî ; 98, Martū 30.

100 la câmpu.

800 1 moșie Botești.

2.000 tijū de la Petrovič ; 98, Dechv. 20.

1.000 1 moșie Buzna de la Banu Costache
Sturza.

400 mǎrgăritarū, cesteia Jidv. ca față.

300 unū inelū brilantū, prinū Hagi Manole.

237 I pãreche cercei.

15 I inelū bãlas, ce l-aũ cumpãratũ, gã-
sitũ de Hasnãșũ.

170 2 inele.

10.022

I icoanã ferecatã.

4 rãndurĩ straia.

30 epi tretene, cu doi armãsarĩ.

30 vacĩ, cu doi buhaĩ i cu vițãi lorũ.

20 boĩ.

250 oi, cu mei lorũ, cu berbeci i cãrlanĩ și
capre, carele pĩste totũ facu 500 capete.

4.978 ce amũ sã mai eũ :

Lei

3.600 banĩ, dinũ 12.500 lei, dupã cuprindere
izvoduluĩ.

1.378 banĩ, di pi gũvaerurĩ, care nu s'aũ in-
plinitũ, dinũ 2.500 lei.

4.978

28 vite pripașit, a doișãci și optũ epi cu mãnzu,
100 capete oi.

o pãreche paștale aurũ.

15.000

2.550

dobãnzile banilorũ, insã :

350 dobãnda pe 3.500 lei, inũ 500 galbinĩ, ce
mi i-aũ datũ la anulũ 98, Martũ 30.

810 dobãnda pe 3.600 lei, inũ doi anĩ, 3 lunĩ,
la zãci lei unulũ leũ.

840 dobãnda la 2,500 lei pe 2 anĩ, cu carte
dumis. Spatarũ Șãrbanũ, pe care banĩ ƒĩ
rãdicã de la dum. Vist.Iordache Rosetũ,
de la 97, Octv. 9, și nu i-aũ datũ.

252 dobãnda pe 1.500 lei, ce rãdicũ tijũ cu
cartea dumis. de la Spat.Luchi, dinũ
98, Iuni 10, și nu i-aũ datũ.

300 dobânda pe 2.000 lei de la Petrovič, pe unŭ anŭ, 6 luni, dinŭ 97, Iunii 6, și pânŭ [la] 98, Dechv. 20.

2.552

4.978 capetele și cu banii giuvaerurilor, precumŭ mai susŭ să arată.

2.552 dobânzile banilorŭ, precumŭ să arată mai susŭ, după cărțile dum. Spat. Șarbanŭ.

280 I päreche pattale, carele nu s'aŭ datŭ.

28 vite pripașii, a doizăci și optu epe cu mânzu. 100 capete oi.

7.810 Adică șaptea miŭ optŭ sute zăci lei, cariŭ sintŭ să să răspundă de dum[nealu]i Spat. Șarbanŭ Cananò, osăbitŭ de vitele ce să arată¹.

II.

Noi Scarlatu Alexandru Calimahŭ Voevodu, cu mila lui Dumnezăŭ Domnu Țării Moldovei.

Cătră mazăli, ruptași, vorniceŭ și cătră toți lăcuitoari de la Țănutulŭ Botoșani. Vi să dă în știre că, socotindŭ Domniia Mè, la Țănutulŭ acela de la 15 Martŭ s'aŭ rânduitŭ Vornicu pe dum[nea]lui Spat. Ianculŭ Cănanou, înŭ loculŭ dumis. Spat. Theodorŭ Edinzaadè, ca să fie d'inpreună cu dum[nea]lui Comisulŭ Alecu Raletu, care; după poronca și povățuire Domniŭ Mele, și după legătura hrisovului și alcătuire prinŭ ponturi ci săntŭ pentru urmare ispravnicilorŭ săntŭ îndatorați a avè cè mai întâi îngrijire pentru bună statornicia voastră, ascultândŭ înŭ toată vreme jalobile și ceririle voastre și înlesnindu-vă pè fișticare cu căzutile dreptăți, făr' să vi să pricinuiască cè mai puțână asuprire saŭ strămbătate. Să mergiți darŭ cu slobozanie, să le faciți arătare pentru pricinile voastre, și dum[nea]lorŭ, după datorie, nu vorŭ lipsă de a vă faci întru toate punire la cale. Să vă arătați însă și voi cu toată supunire și ascultare că-

¹ Un resumat în voj. XVI, pp. 88 9.- Originalul la mine.

tră dum[nea]lorū la cele ce dinū poronca Domnii Mele vorū avè a săvărși înū Țănutulū acela, spre a nu să da vre unū cusur, știutū fiindu-vă că pe acei ce să vorū arăta cu ne-supunire și înprotivă următorī, aū voe dum[nea]lorū, de vorū fi dinū rânduiala mazălilorū, să-i pue în butucī și să-i trimată aič cu înștiințare dumilorsali, spre a-și lua căzuta certare. Iarū pe ruptași și alțāi să-i certe acolò, după vina lorū, spre pilda și altora. Și, dacā veți cunoaște despre dum[nea]lorū dregătorīi saū despre oaminiū dum[nea]lorū vre-o strămbătate saū asuprire, să veniți îndată aič, să dați jalobă Domnii Mele, și veți dobândi toată îndestulare dreptăți.

1817, Martū 6.

(Pecete roșie din 1806.)

Velū Vist.

Adăugim că Iordachi Cananău Banul avea Dolhasca din județul Suceava, și în biserica de acolo fu și pus în pămînt la 11 Maiū 1803¹.

III.

Cellalt Ioan Cananău era numit Mare-Postelnic prin acest act, care e neobișnuit prin redacțiunea sa grecească²:

[Titulatura greacă a lui Constantin-Vodă Ipsilant.]

† Εὐγενέστατε ἡμέτερε ἄρχον σπαθάρη Ἰωάννη Κανανέ. Θέλοντες νὰ τὴν περιθάλλομεν καὶ εὐχαρισθηθέντες ἀπὸ τὴν δουλείαιν καὶ προθυμία τῆς, τὴν προβιάζομεν εἰς τὸν βᾶθμον τοῦ ὀφφικίου τῆς μεγάλῃς πᾶστελιτζίας διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ ἡμῶν πιττακίου.
αὡζ' τφ, νοεμβρίου ε' τῆ.

(Pecete din 1802.)

¹ *Inscripțiū*, I, p 62, no. XXVII.

² *Ibid.*

IV.

ACTE RELATIVE LA FAMILIA KOGĂLNICEANU¹.

I.

† Sandulă Sturdze Velū Logofătū, Iordac[hi] Cantacuzănū bivū Velū Spăt., Aristarho bivū Velū Stol., CaimacaniŃ, dat-amū carte noastră boeriului Mării Sale luŃ Vodă, Vasile Cogălniĉanu bivū Velū Căpit., șă pe cine ar trimite, șă fie volnicū cu carte noastră a merge la satū la ScrivulenŃ, ce sântu la Ținutulū FălciuluiŃ, șă șă aibă a lua de a dzece de pe acea moșăe ce dzise că area șă è dinū țarină, dinū fănațū, dinū grădina cu leagumi, dinū preasăcŃ cu stupŃ, dinū totū loculū, cu totū venitulū pe obicei, dupe cumū aū stăpănitū șă părințit luŃ. Așjdere șă aibă a lua dea a dzece șă dinū DingenŃ, parte luŃ Toaderū Mirlanū, dzise că are totū la acelū Țănutū, pe dereasă ce are, șă-șū è totū venitulū, șă nim[enŃ] șă nu stè înpotriva scrisorii noastre. Iarū care arū avè ceva a răspundea șă vie de față la Divanū cu scrisorea ĉ-arū avè.

L^{ta} 7247 [1739], Av[gustū] 10.

Sturdzea Velū Logofātu. Iordachi Cantacuzinū Spăt. Aristarhū Stolnicū.

II.

NoŃ MateŃ Ghica Voevoda, bojiiū milostiūū gospodarū zemle moldavscoŃ, scriemū Domniia Mea la cinstitū părin-

¹ În colecția d-lui C. Crupenschi.

tele și rugătoriul nostru Svinție Șa chiru Inochenti, episcopul Hușiloru, la credințosu boeriu lu Domnii Mele, dum. Ilie Costache bivu Velu Stoln., ispravnicu Ținutulu Fălciulu, sănătate. Facem știre că Domnii Mele au jăluitu Costandinu Cogălnicanulu otu Vist., zicându că are o moșie acolò la Ținutul Fălciulu, anume Scriyulenit, care moșie este de baștină strămoșască a Cogălniceniloru, unde au trăit moșii și strămoșii lui până ce au murit acolò, și stau și până acum temelile casaloru moșiloru lui, și locul bisarici și alte semne ale baștinii lor, carele să vadu și până în zua de astăzi, pre care are și scrisori Costantinu Cogălnicanu, ispisoace domnești, și, cât au trăit strămoșii și moșii lui, fiindu-le șidere lor acolò, la acelu loc, au stăpănit acelu moșie ca o dreaptă ocină a lor, și încă și Vasile Cogălnicanulu, tatulu lui Costantin, cițiva ani după moarte tătâne-său, a Sandulu Cogălnicanulu, avându patrie părintască, acolò au stăpănit, făcându țarinii și fanațu și dejmuindu după obiceiulu moșiiiloru. Iar, de la o vreme încoace, fiindu șidere tătâne-său lui Vasile Cogălnicanulu aice la Iași, și fiindu-I peste mână, n'au mai putut ține loculu acela, și s'au trasu, cu ce au avut acolò, la alte moșii ale sale, mai încoace, mai aproape de orașu și de casa lui. Și, rămăindu moșie aceia pustie, să hrăniia pe dânsa înpregiurașii de pe acolò, iar numele stăpănirii totu a Cogălnicanulu să pomeniia. Acum, de la o vreme, s'ar fi sculat unu omu, anume Nechita Gațulu, denu Ghermănești, și se face stăpănu pe acelu moșie, și o stăpănește de cățiva ani. Și, mergându Costantin Cogălnicanulu în trecute zile acolò cu altă treabă a lui, și înștiințându-să de la înpregiurașii de acolò că ar fi stăpănindu acelu Nechita moșie părinților lui, zisă că l-ar fi chemat și l-ar fi întreat: cu ce stăpănește elu moșiiia aceia, are niscariva scrisori pe acelu moșie, au cum-părătură de la cineva să arete? Elu i-ar fi răspunsu că are niște scrisori, numai nu sintu îndămână ca să le arete, ce mai cu vreme le va căuta și le va arăta, și de atunci de cându au zis că va căuta scrisorile, au trecut doao luni și ghumătate, și nici scrisorile au mai căutat, nici elu s'au

mai arătată. Pentru care, Svinție Ta, părinte, și dum. Stolnice Ilie, viindu-vă carte Domnii Mele, să chiemați pe acela Nechita față, și să strângeți și oameni bătrâni înpregăturați de pe acolò, și să luați sama cu amăruntul și cu bună dreptatea; și întâi să dați strânsoare acelu Nechită ca să arete cu ce pricină stăpânește elă acé moșie a Cogălnicilor, de vreme că Cogălceni ai stăpânire veche și ai și scrisori pe acé moșiia. Ală doile, să cercați și să întrebați și de oameni bătrâni, înpregăturați de acolò, puindu-le Svinție Ta și blăstămă, ca să mărturisască adevărul, după cum știu ei pricina și stăpânire acei moșii. Și, așa, cercându cu amăruntul, după cum vițu afla adevărul, să faceți mărturie, încredințată și iscălită de dum., ca la ce parte s'arū cădè acé mărturie să să întărească și cu ispisoculă Domnii Mele. Ačasta scriemă.

7262 [1753], Octomvrie 24 d.

(Pecete mare, cu chinovar.)

Velū Logfătū.

III.

Noi Alexandru Costandinū Voevoda, bojiū milostiiū gospodarū zemli moldavscoi.

Cinst. credinčoși boeri Domnii Mele dum!. Costinū Cartargiu bivū Velū Spat.. i dum. Grigorașū Costachi bivū Velū Pah., ispravnicī de Ținutul Fălciului, sănătate. Fiindū că, după gfuldecata č-au avutū înū anul trecutū la 1783, Noemv. 4, înainte dumnealorū velișilorū boeri, Med. Enachi Cog[ălniceanu]¹ cu un Pavălū Diiaconū, răzeșū de Scrivulenī, s'au doveditū că Med. Cog[ălniceanu] înū hotarulū moșii aceștie are o a cince parte dinū bătrānulū Luchiiānū Scripcă, pe scrisori č-au arătatū Med., și după hotărāre gfuldecății s'au scrisū atunce osăbită carte Domnii Mele cătră Stol. Enachi, fiindū ispravnicū la Fălci, ca să rānduiască mazili să aliagă acé parte a Med. și să o lipască lângă altă moșii ce mai are Med. acolò, cum și venitulū ce să va dovedi că au luatū răzeși de pe parte Med. înū

vreme cându Med. ș'au tremisū vechilū acolò, iarășî să să împliniască, cumū pre largu arată carte Domnii Meli acè de atunce. Acumū darū, arătându Med. că nicio cercetare până acumū nu s'au făcutū, pentru aceia darū iafă scriemū dumv. să cetiți carte Domnii Mele acè de atunce și, după hotărâre ce să cuprinde prinū aceiași carte, întocma să urmați, și să rânduți mazilî, pe cine veți socoti, ca să margă la fața locului să aliagă deplinū acè a cince parte dinū bătrânulū lu Scripcă, după hotărâre giudecății, și să o stălpască și cu petri hotară lângă ceelantă moșii a Med. Apoi și venitulū ce să va dovedi că au luatū răzeși prinū cercetare ce vorū face iarășî mazilî la fața locului dumv., iarășî să împliniți c-a fi cu cale, dându și mărturiî pre largu la parte ce să va cădè, și să căutați dumv. ca să dați sfârșitū pricinei aceștiia, odihnindū și pe o parte și pe alta după dreptate ce să va cădè, ca să nu mai jăluiască. Ačasta scriemū.

1784, Avgostū 13.

[Pe V-o:] S'au trecutū la condică.

Cinst. credinčoși boerîi Domnii Mele, dum¹ Costinū Ca-targiu, bivū Velū Spat. ¹, i dum¹ Grigorașū Costache, bivū Velū Pah., ispravnicî de Ținutulū Fălciulū, date s zdravie.

Proctū Velū Logofătū.

Med. Cog[ălniceanu].

(Pecete ovală, cu armele amînduror Țerilor.)

¹ Cronicarul.

XX.

DOCUMENTE AMESTECATE ¹.

1. «U Gîrgești», 13 Iunie 7161 (1653). «Petrașcu Botezû și Necuce de Săliște» arată că, «după multă pără și gălăvă ce amû avutû cu Vasăle Mălaiû la cățiva Domni, pentru niște poeni ce sântû pe suptû codru dispre Sučavă, între Gîrgești și între Hilișeni», se judecă la Dabija-Vodă, care trimete hotarnic pe «Neculaî Buhușû Stolniculû celû Mari». «Deci oamenii, cumu și li-i rândulû, aû zisû unii în parte noastră, a Gîrgeștilor, alții în parte lui Mălaiû. Deci apoi, socotindû dum[nea]lui să nu să criază nicîo parte, nicî cealaltă cu gura, ce numai și cu gîurămăntû, deci amû obintitû (*sic*) noi pe Mălaiû să gîure și să ții cumû aû ținutû de cîndû aû venitû Neniulû hotarnicû până acmû. Iarû Mălaiû aû opintitû pre noi să gîurămû cu oameni buni, străini și megieși, curteni, și să ținemû noi. Apoi noi iarû amû zisû să afile Mălaiû oameni buni și curteni, să gîure cu 24 oameni, pentru căci i s'aû venitû lui să gîure, că i-sû diresăle mai bătrăne decătû ale noastre. Și aû mârșu și pără la bisărică să gîure, aû stătutû oameni buni între noi ca să ne tocmimû, nicî să gîurămû noi, nicî Vasăli Mălaiû, pentru să nu piarză unulû totû și altulû să ei totû.» Se învoiesc. Unii ieau «cu hotarulû Gîrgeștilorû..., de unde să înparte [părăulû] Racov., suptû pisculû Micleștilor, între hotariulû tuturorû satelorû», cellalt, «pre părăulû Racovei

¹ Din colecția C. Krupenschi.

celu bătrănu, pe dinu susu de poiana lui Mălaiu, până înu hotarulü Răusănilorü... Părăulü Racov. celu nouü..., înu coltulu bălții, pe dinu susu de Poiana Moșnegilorü..., înu malulü băhniü, de aciü înu giosu totü pre țärmurile bălții până înu părăulü lutuluü, unde cade înu baltă, înu gura drumuluü Giurgeștilorü... Pe unde s'au socotitu să facă vracniță amăndoă satele, și pre drumuluü boorilorü să facă Giurgeștii garduü..., și Poiana Moșnegilorü iarü să o îngrădiască Giurgeștii. Iarü Vasăli Mălaiü și cu oameni dum[i]sale să n'aibă triabă la jirü cu mascuriü, și cu alti viti la codru, la pășune, fără voe noastră, iarü la lemnu, la ce-I va trebui, la codru, să nu fii opritu dispre noi. Iarü cini va mai scorni pără dintre noi, să fii gloaba 12 boi.» Marturü: «Pătrășcanü și Irimie, fiçorii lui Dumitrașcu otü Ipotești, și Pătrașcu sänü Zber[e] de Cernești, și Simionü dinu Hușü, și Ionașcu, și Grigori, și Buculeiü, și Toaderü Rotilă, slugile dum[i]sale Stol.»
Copie.

2. 24 Ianuar 7178 (1670). «Dumitrașco Prăjesculü, fiçorulü lui Gligorașco Prăjesculü ç-au fostu Clucerü, nepotulü Ghengei ç-au fostü Logftu Mare... Tămpländu-să răpăosatuluü onchiu-mieü Ionü Prăjesculü ç-au fostü Vornicü-Mare, de'ü fostü daturü dumisali iarășü onchiu-meü, lui Ghiorghii ç-au fostü Logftu, neputulü Ghenghiü Logoftulü, cu treidzici de galbeni, bani de argintu»: *El* plătește «oncheșuluü Ghiorghii» cu Țiganü, «ca să fii dumisali derepți șerbü Țiganü». Marturü: Dumitrașco Neculü Pitariulü celu Mare, Vasăli Mălaiü Logofătulü alü doile, Toaderü Jura Vorniculü de Butășeni, Ștefanü Petreceico Cluceriulü alü doilea, Constantinü Macrii părcălabulü de Ștefănești, Ionașco Balșe ç-au fostu părcălabü, Todosii Dubăü ç-au fostu părcălabü». Îscălește și «Pătrașco Botedzu».

3. 1-iü April 7204 (1691). Antioh Costandin-Vodă întărește lui «Mihăilă Logofătulü al triile», care avea danie și de la tatăl Domnuluü și de la Constantin Duca-Vodă, «pre o bucată de locü dinu loculü domnescü, dinu braniște ce este

pe Prut, anumi Vale Coziei, ce-i în Țănutul Eșilor, pentru dreaptă și credincoasă slujbă ce au slujit părintelui nostru din copilărie sa... Și hotarul să începi din obârșie Cozii, de unde să începi a răntina apa, și de acolo în jos pe drum, pe suptă margine pădurii, pe din vale de Voloca, până la un loc ce să chiiamă Șiragurile, la rădăcină de să împreună cu locu lui Buhhuș în șăsul Prutului, și de acolo drept spre Apus, piste Vale Cozii, până în muche dealului de spre Apus, până unde să răntună apa spre Cozie, de acolo tot pe muchea dealului în sus, până unde iarășă de în obârșie văii de unde s'au început întâi.»

Copie.

4. 5 August 7239 (1731). Grigorie Ghica-Vodă arată că «Șerban Cantacuzino biv Vel Med.» a înfățișat zapis «de la... (sic) Beldiman Vornicul de spre Doamna», de vânzarea unei «case gata, c-au avut aici, în târg în Iași, pe Ulița Strămbă, lângă mănăstire lui Danco, și cu tot locul», luată cu 80 lei, «ban de argint». «Crăcun a Porhinei din Câmpul Lungu» vinde «un loc de casă la Câmpul Lungu», pe care face casă cu 60 de lei. «Lupul din Cernăuți» îi vinde «o casă și cu pivniță în târg, în Cernăuți», cu 60 de lei. Un alt zapis e de la «egumenul și de la tot săborul de la mănăstire Voronețului, pentru un hăleșteu anume Sulițașul, ce iaste la hotarul Lucăceștilor», cu loc, «carele i l-au vândut călugării de Voronețu acm, la scumpete pânii, cu știre părintelui chir Antonie Mitropolitul», pe 40 de lei. Darie Donici, Vel Logftu Dimitrie Muste.

Pecete mare, ruptă.

5. Iași, 28 Iunie 7253 (1745). «Nichifor Mitropolit.» «Vasilie Isăcescul biv Post., fișorul lui Ilie Burduji, nepotul Ionașco Isăcescul c-au fost Vel Med., împreună cu soțul meu Marie», dă zapis «dumisale Aristarho Vel Spatariu» că a vândut părțile de la Plopeni (Dorohoiu), pe Jijie, «cu doi

roate de mori gata... Care acestu satu Plopeni să înparte în cinci părți, pe cinci frați, anume Ionașco Isăcesculu Med. și frații lui, Dumitrașco și Andronicu, și surorile lor, Mărie și Damaschina... O parte a moșului meu, lui Ionașco Isăcesculu... Ci-amu cumpăratu eu de la frații moșului meu, de la Dumitrașco și Andronicu, etc. Vinde și părți din Dumeni. Marturi: «Sturdzea Velu Logft, Iordachi Ruset bivu Velu Vor., Costachi Razulu Hat.» Splendid scris, de «Simionu Cheșco Uricarul».

6. 25 Octombrie 7254 (1745). «Pănteleiu Ștucă bivu vt. Pitariu», «neavându cu altă ce da și întări la svintele rugi, besărici, după obiceiulu creștinescu», dă 2 pogoane de vie și unul sterp, Suceviței. «Și aceste vii sântu la Cruce-de-giosu, în capulu vii mele, din spre soare răsare, de la casa lui Ghindaru dinu susu, peste drumu, la dialu, în zăpodia».

7. 23 Februar 7260 (1752). «Ieftimie otu Ursoiu și împreună cu toți fecorii miei, cine, și anume cu Gavrilu și cu Sandulu și cu totu niamulu meu, și răzeșii noștri», dă zapis lui «Ioniță sinu Cojanu» că-i vinde «5 firte de locu stărpu», «alătore cu viele călugărești a Suceviții... Merge hatulu din spre soare-răsare până în dreptulu drumulu ce merge alătore cu căsoaia călugărilor, a Suceviții, iară dispre soare sfințește până înu hatulu și înu parulu lui Chiniacu zetă Moldovanulu, iară hatulu dispre soare amiazăzi alătore cu hatulu lui Ionu Mărăsculu brată Alisandru Mărăsculu. Și tocimala noastră ni-au fostu între oamini bun, bătrani și tineri, de susu și de giosu.» Martur: «diiaconu Stătie».

8. 25 Februar 7267 (1759). «Jupăniasa Catrina, a răposatulu Pintelei Ștucă, împreună cu fică-mă Marie», vinde lui Ioanichie episcop de Roman vie «în dialulu Crucii-de-giosu», 5 pogoane, etc., «și jumătate firtă de cramă», cu 30 de lei pogonul. «Și, cumpărându-le Sfinție Sa mănăstirii Prăcestei dinu Romanu, amu dăruitu la sfântă mănăstire câte cinci lei de pogonu, dându și pomelnecu la sfântă mănăstire...»

dăndu danie mănăstiri și locul celu sterpă... Și aceste vii sântă alătore cu viile dumisale Ionițe Velu Păharnicū pe dinū josū..., până în drumulū celū mare, în capulū pământurilorū celorū sterpe a mănăstirii Răchitosei, și spre Răsăritū până în viile mănăstirii Suceviți... Eū, Chiriia cū răzeșū, m'amū tāmplatū.»

9. 28 Ianuar 7274 (1766). «Nastasie, fata lui Ionū Pușcă», vinde «Sfinții Sale părintelui arhimandritului chirū Procopie, egumen[ului de la sfânta mănăstire Galata], 2¹/₂ pogoane «la Cruce-de-gîos» și 1¹/₂ pogon «viță tănără», pentru 83 de lei în bani. «Căndu amū vrutū să vāndu vie ācasta, amū întreatū pe toate rudele și răzeșii noștri, și nime nu s'au aflatū să cumperea, darū Sfinție Sa au cumpăratū, fiindu că este alătore cu vie Sfinții Sale ce au fostū cumpăratū mai nainte, de la Strātulatū fičorulū čubotariulū, și de altā parte merge alătore cu ulița cē mare..., iarū de spre soare-rāsare să hotārește cu ulița cē mare, ce merge la Cruce-de-susū... S'au tāmplatū multī oameni, bătrāni și tineri, răzeși și streinī... Ionū Pușcă, tatulū Nastasii, Costantinū Pușcă, unchiulū ei, Ionū zetū Pușcă, Ionū Čubotariulū, Radulū Čubotarī, Cārste Moldovanū, ogrādașū, marturū, Grigorașū Čubotarū, Strātulatū Čubotarū, Ioniță chelariu Sturzāi; marturū diiaconulū Lupulū m'amū iscālītū, frate Nastasii. Și eū, diiaconulū sānū Anghelū, amū scrisū.» Iscālește și arhimandritul, grecește.

10. 22 Iunie 1772. Āmpārțire de Țigani īnnaintea Hatmanulū Vasile Razu. Pomenit «Cupariulū Ioniță Cananō».

11. Judecatā din 16 Novembre 1775. Se pomenește o «dovadā dinū veleatū 7215 [1706], Sāpt. 12, a Iriniī Logofetesāi, giupāneasa lui Ghiorghiță Șeptelici Logft., carea scrii că au datū zāstri fiicii sale, Tofanei Cāmināroai, pe Sāmionū Țiganulū».

12. 28 Mart 1793. Mihail Constandin Suțu dā lui Ioniță Ba-

șotă biv Vel Ban sarcina de împărțire de Țiganî între «dumnei Pah. Safta, a răpousatului Pah. Costandină Cananò», și «între ceialalți frați ai săi, anume d-lui Bană Iordachi Cananò și Iftemei Cananò, călugără».

13. 22 Ianuar 1804. «Năstasă Haidără, cu soțulu meu Anastasie», vinde «lui Gheorghe Sămanulă și soțulu său Făsăna (sit) o casă, cu giământate de pogonă vie roditoare, o firtă tănără ci iaste pe moșie sfintei mănăstiri Socola, alătore cu viia dumisale Spătariului Iohană Cananò, pe dină giosă, între drumuri, cu acestă preț : 52 de lei polă». Nu plătește tot. «Pe urmă, ducându-să oamenii, și lăsându casa pustii, aș îngrădit-o dumnealui Spatariulă înă vie dumisale, fiindu pustii.» Acum, aflind pe Frăsina, să dea restul de 10 lei.

14. C. 1800. Nume de Țiganî : Roman, Ursa, Ștefana, Luchiana, Mincună, Gheiorghi neguțitorulă, Toder Ciolac, Istritoe, Tođeră Budăi.

ÎNSEMNAREA UNOR MOȘII BASARABENE ¹.

Scrisori pe părți din moșie Roșcaniț, de lângă Negrești,
Țănutulŭ Orheiului.

1804 } Unŭ zapisŭ de la Stihi Iordachi abăgeriulŭ,
Aprilie 15. } prinŭ care vinde parte sa dinŭ moșie Roșcaniț,
dinŭ bătrănu Stegarŭ, la Țănutulŭ Orheiului,
pe Băcu, ce să răzășești cu moșie Negreștiț,
răposatulŭ Spat. Ioanŭ Cananò, înŭ prețŭ
dreptŭ 108 lei, și, pentru alte faceri de bini
c-au avutŭ de la răposatulŭ, i-au făcutŭ danie
casa luŭ, i vie și livada, ce să află pe moșie
Roșcaniț.

1804 } Altŭ zapisŭ de la Iordachi sănŭ preotŭ Ioniță
Avgust 19. } Erhanŭ, i de la Ionŭ sănŭ Efrimŭ Erhanŭ, și
de la Iustina, fata luŭ Galantonŭ Erhanŭ, d'in-
preună cu soțuluŭ ei Gheorghii Zugravŭ, prinŭ
care vândŭ răposatulŭ Spat. Ioanŭ Cananò a
patra parte dinŭ totŭ trupuluŭ moșiei Roșcaniț,
cu tocmală câte optŭ lei pe stănjănulŭ gos-
podŭ, luindŭ atunci înnaintea banii deplinŭ pe
doai sute cincizăci stănjăni, și, la măsurătoare
moșiei, căŭ stănjăni vorŭ eși mai multŭ, să-i
plătiască totŭ câte optŭ lei, îndatorindu-se ei

¹ Colecția C. Crupenschi,

a o hotărâ și a o stâlpi, să o dè lămurită, curată.

1805
Dechemv. 12. } Altu zăpisu de la Vasile sǎnũ Moisa Cherdivarǎ, prinũ care sǎ învoești cu răposatulũ Spat. Ioanũ Cananò ca sǎ-I dè toate părțile lui ce are în moșie Roșcaniĩ, și, nefiindũ alesǎ și hotărâte, aũ luatũ atunce înaintea 475 lei, în trei rânduri (precumũ sǎ vǎdũ prinũ zăpisũ), și, dupǎ ce-și va alege și va hotărâ părțile lui de o parte de alți răzǎși, cǎți stǎnjǎni vorũ eși atunce, sǎ va curma și prețulũ, și sǎ va faci și zăpisulũ celũ de vânzare de istovũ.

Scrisori pe părți dinũ moșie Petricaniĩ.

1798
Săptemv. 18. } Unũ zăpisu de la Ionũ, fiçorulũ lui Toaderũ Tǎvǎlucũ, și de la Vasǎle, și Nastasie, nepoți de sorǎ lui Tǎaderũ Tǎvǎlucũ, prinũ care vǎndũ răposatulũ Spat. Ioanũ Cananò 364 stǎnjǎni dinũ moșie Petricaniĩ, cu hotărátũ prețũ cǎte cincĩ lei stǎnjǎnulũ, luĩdu-și și toți baniĩ deplinu.

1798
Dechemv. 21. } Altũ zăpisũ de la Neculai Tǎvǎlǎcu, prinũ care vinde răposatulũ Spat. toatǎ parte sa dinũ moșie Petricaniĩ, cǎte trei lei stǎnjǎnulũ.

1709
Dechemv. 30. } Altũ zăpisũ de la Grigorașũ Nasoia, prinu care vinde răposatulũ Spat. 25 stǎnjǎni dinũ moșie Petricaniĩ, dinũ bătrǎnulũ Gǎliatǎ, cu hotărátũ prețũ, cǎte trei polũ lei stǎnjǎnulũ.

Aceste șasǎ zăpisǎ li-amũ priimitũ de la casa răposatulũ Spat. Ioanũ Cananò spre dezbatire părților dinũ numitele moșii, înputernicitũ prinũ scrisoare de vechilemè ce mi-aũ datũ, pe lângǎ care, spre a mè pliroforie de curgire pricinilorũ, mi-aũ mai datũ și alte de la numiții vânzătorĩ, însă unulũ fǎrǎ letũ, și altulũ dinũ 1803, Octomv. 16, și doaf dinũ 1804, Oct. 20, și alũ cincile dinũ 1805, Noemv. 22, cuprin-

zătoare de arvone și tocmele, și o scrisoare a Poste[lnicului] Gavrilă Terinte, dinu 1803, Noemv. 11. Și, dezbătându-se părțile de moșii împreună cu documenturile ce să voră mai adaoge, să aibu a le întoarci la casă, și să-mi priimescū sinetulă acesta. 1818, Mart 5.

1814 } Unū sănetū pentru cincī sute optzăci lei ci
 Fevr. 21. } aū rămasū să dei Ionū Săchirașū din a stānga
 Prutului, pentru șasă suflete de Țiganī ci aū
 cumpăratū cumnatulū său Costandachi Stārpu.

Alexandru Polcov[niculū].

XXII.

UN PRÓCES AL LUI IOAN SANDU STURZA-VODĂ CA MAZIL ¹.

Spravcă

în pretenția fostului Domnă Ioană Sturza cu clironomi
răposatului Logofătă Iordachi Rosăt pentru
niște documenturi.

Pomenitulă Domnă, prină jaloba ce aă pornit la 25 Mart
anulă curgătoră, aă arătăt pentru scrisorile moșiei Cripicăă,
ce i s'aă dat zăstri de pe soție Mării Sale ² și pe care, în
urmă, după ce aă întrat epítrop pomenitulă Logofăt Rosăt
pe averea a doă suroră a soții Înălțimăi Sale, i li-aă luat,
supt făgăduință ca să scoată copii de pe dănsăle și să i le
intoarcă; însă, neurmănd făgăduințā aceștie, păn' acumă
nu i li-aă întors.

Dină cari pricină, pe lângă osăbite înpresurări dintre
megieși, i s'arū fi luat și a tria parte dină moșie acăsta în
folosulă aceloră doă cumnate a Înălțimăi Sale, epítropifsite
de dumnealū Logofătul Roset, făcând cerere pomenitulă
Domnă ca, prină giudecată, să afe punere la cale, iarū,
păn' atunce, dumnealū Visterniculă Neculaș Rosăt ori să
nu să depărteze piste hotar, saă să-și lasă vechilū în pri-
cină. Pe care jalobă, prină rezăluție domnască, poroncîn-
du-să ca să să facă legiuită punere la cale prină loculă

¹ Colecția C. Crupenschi.

² Ecaterina Roset.

competent, și, pe acest temei, recomandându-se judecătoriei de Iași, aceasta, la 11 Apr. anul curgător, a făcut cunoscut părților în pricină ca în vad de zece zile să se înfățișeze prin vechi.

La 15 aceeași lună Apr. a dat răspuns clironomi răposatului Logofăt Răznovanul că nicio știință de asămine documenturi nu a și că, pricina fiind de 50 ani, după leguire pravilelor, uriază a fi stănsă, după cari înpregurari chemare judecătoriei, dumnealor o cunoscă înprotiva pravilelor și a Reglementului.

Și pentru orice curs ar da judecătorie dumnealor protestălescă pe înaltul nume. Asupra cărui răspuns judecătorii, la 20 aceeași lună April, a făcut cunoscut fostului Domn ca pân' în 10 zile să înfățișă dovezi prin vechilul ce are, căci la urmare din protiva judecătorii va închide delca pe temeiul artic. 291 din Reglement. La 22, tot aceeași lună, s'a adresat fostului Domn de iznoavă către giud., cerând a să da curs pricinii, iar, la din înprotiva urmari, când giud. ar lua în băgare de samă propunerile părților prin care să depărtiază de înfățișare, protestălește, fiindcă dumnealui n'ar pute să depărteze, în vreme când iaste dovedit viclesugul urmat de răposatul Logofăt către sora sa. Care acestu adres s'a împărțit părților la 8 Maiu anul curgător. La 10 aceeași lună Maiu dumnealor părții a răspuns judecătorii, între altile, că să mărginesc pe pravil și pe Reglement și pe același temei cer a să închee socotință după instrucții, protestăluind pentru orice pășire din forme s'ar întâmpla a faci. Asupra căru răspuns s'a scris de iznoavă fostului Domn Sturza, la 14 a aceeași lună, ca să triimată vechilul cu dovezile pân' în vad de 5 zile; la care vad pentru că n'a urmat a să înfățișă vechilul, giud. a regularisat ca pe de o parte să cei dezlegări pravilești de la iuriscuți (*sic*), iar pe de alta a mai însămnat o vad de 3 zile fostului Domn spre întâșare vechilul cu dovezile. La 20 a aceeași lună Maiu (înainte vadelei aceștii de pi urmă), vechilul fostului Domn a dat jalobă judecătorii, însămnând că, spre

a să încredința ia pentru netrecere paragrafiei, să să întrebi pe dumnealul Logofătulă Dimitrie Sturza și alte patru feță cari ar fi știind de cercetaria aceștii pricinii în vremea Domnii lui Scarlat Calimahă și că s'ar fi închiet și anafora, însă nu să știe unde ar fi aceia. Pe cari jalobă urmiază rezăluție giudecătorii dină 26 acieși lună Maiă, că, de vreme ce pretendorulă Domnă nu are dovezi, apoi, spre a să pută închiè săntenție giudecătoriaască, să să cei dezlegare pravelicască, de poate Înălțime Sa a să folosă în trecere paragrafiei numai cu mărturiile de pe la feță, când pricina să găsaște învechită de 50 ani. Care cerere, de aș și făcut-o iurisconsultulă Caminar Flehtenmaher, însă dumnealul aș răspuns, la 31 acieși lună Maiă, că nu poate da dină slujbă cerșuta dezlegare, fiindcă mai în urmă tot dumnealul iaste îndatorit a faci și criticarisiri pentru apelație lor, de săntă nimerite saș nu, și pe acest răspuns giud. aș pusă rezăluție ca să să alătoreze la delcă.

La 1 Iuni aș adaos protest vechilulă fostulă Domnă Sturza, pentru că giud. n'aș pusă în lucrare cerere sa de mai înainte întră adunare de științii de la dumnealul Logofătulă Dimitrie Sturza și alte feță; pe care protest aș pusă rezăluție ca să fie în videri la tratație pricinii. La 2 acieși lună Iunii fostulă Domnă Sturza aș dat jalobă Logofeției, arătând că, la înfătoșare ce aș avut vechilulă Înălțimii Sale cu vechilulă părăților clironomi, aș văzut dină partea unora dină členurile giud. că urmiază abateri dină forme și călcări de pravile. Pentru că, unde urmiază viclesugu, titlu paragrafiei nu iaste,—făcând cerere a să pune la cale păzire pravileloră și depărtare de la tratație a dumisale Comis. Vasile Carpă, ce iaste apropietă rudenie cu vechilulă părăților, pe care jalobă urmiază rezăluție giudecătoriei, fiind statornicită după Reglementă ca înă cercetările proțasurilor ci întră la iale, să aibă de pravățu legile și formele, iar, abateri dină iale fiind o prevaricație, Logofeție, cu triimitire jalobii aceștie, propune giud. de Iași ca nu amintire decât întră toate potrivit rostirii legilor și a formilor, cercetând cu adincime și socotință, să închei a sa giudecătoriaască hotărăre, fără

părtinitoare plecare la împregiurările făptuirii a unie sau a cielante dinu părți, dar nici scăpând dinu vedere ce urmiază.

Iar giud. aū rezolarisit, la 4 a acei luni Iuni, ca să fie în vedere cerire ačasta, întru întocmai urmare a rezăluții Logofeției.

La 6 a acieși luni Iuni, să găsaște în delcă o înscriire, ca în chipu de rezăluție (neiscălită însă de nictunulū dinu mădulările giud.), cuprinzătoare că s'aū luat în tratație pricina și s'aū încredințat giud. că fostulū Domnū nu are nicio dovadă pentru răpire documenturilor,

Apoi, pe temeurile articurilor 290, 291 și 318 dinu Reglement, și a § 1935 și 1949 dinu Condicta Țăvilă, în ačastă pricină, chiar și documenturi de va fi înfătoșat, iarăși învechită fiind de 50 ani, iaste supusă paragrafiei, și pe niște asămine temeuri giud. face închiire că nu să poate da curs giudecătorescū acești pretenții, fiind stănsă de paragrafie. (Ačastă rezăluție, precumū nu iasti iscălită, nu să știe de iaste trecută în condicta practicalilor.)

Înprotiva lucrărilor arătate a giud., prinu protestulū dat acumū de dumnealū Spatarul Dan (?), să cuprinde că încredințatorulū dumisale, de și aū protestăluit cursulū ce aū dat giud. înprotiva articurilor 290 și 291 dinu Reglementū, dar, spre a nu da prilejū giud. de a învălui drepturili ce aū, cu legiuită vechilimē, s'aū înfătoșat la 30 Mai, când, luăndū în tratație reclamație documenturilor, aū găsit-o nestănjănită de vre unū documentū, și, pentru că n'aū găsit giud. nicio materialnică pricină de a învinovăți pe pomeniții clironomi, aū socotit ca să nu dei nicio hotărăre păn' a nu însămnna dreptățile ce aū, și, așa, dumnealū Spatarul Dan, atât în pricina ačasta, cât și în ceelantă a dieți (fiind într'o jalobă amăndou cuprinsă), protestăluind călcările de forme a giud., însămniază că, după asămine în ivală asupririi a clironomilorū, nu-lū iartă mai multū puțința a. să mai înfătoșă la acē giudecătorie.

XXIII.

AVEREA DE PĂMÎNTURÎ A STIRCEȘTILOR.

Moșiile lui Vasăle Stărce,

Alesă de spre alte părți prină ispisocu Domniit Sale Costandină Necula-Vodă, dină veletū 7242 [—1734], Fev. 20, și împărțite prină Cartea Domniit Sale, proct. de Sandu Sturze Velū Vornică, dină veletū 7242 [=1733], Dichv. 20, pe fiçorii lui Vasăle Stărça, anume Pătrășcanū și Safta, Ionū și Ștefanū Stărpu, dându-să partea Stărpului cu giudecata Domniit Sale să-lū clironomisască nepoții lui, fiçorii lui Ioanū Stărce, darū alte rudenii sau datornici să n'aibă treabă cu părțile Stărpului, după cumū pre largu adivereazi aceste doi cărți gospodū mai susū numite cu veletulū lorū. Cumū s'aū împărțitū și s'aū și stăpănitū 43 de anī, țără pricină, după puterea împărțalilorū.

Cartea lui Ionū și a lui Ștefanū Stărpulū, care s'aū împărțitū pe 6 fiçori a lui Ionū Stărça, cumū să arată înū glosū, anume :

Părți de moșie :

A patra parte de Berești lui Vasăle Stărça.

A patra parte de Zvoriște, Ilincăi.

A patra parte de Șărbănești, Iriniī, și o parte Ilincăi.

Dinū Părstești încă i s'aū datū, pentru cheltuială ce aū făcutū bărbatul ei, Bontășū, pentru jălogitura Popenilorū, care s'aū pusū la împărțală.

A opta parte de Zvoriște, Sandii, mumiî Șat[rariului] Petrii Cheșcu.

A patra parte de Trebujăni, Catrinei Necșoi.

A patra parte de Șărbănești, Saftii, dinu care să trage Pitariul Ciamintiuoi (*sic!*). (Facu unu satu întregu și trii câte a optu părți de sat, ce să află astăzi înu stăpânire clironomiloru, și stăpănescu toți, după clironomie, cu puterea împărțalii Domniî Sale Costandinu-Vodă.)

La clironomiî luî Ionu Stărca, ce clironomisăscu și pe Ștefanu Stârpu, după puterea cărții de giudecată :

Polu sat Șărbăneștii otu Ținutu Botoșăniî i Apa.

A patra parte de Berești otu Ținutu Suceviî.

A patra parte de Zvoriște otu Ținutu Suceviî.

(Unu sat întregu face, și lipsăști dinu împărțala giuământate dinu a patra parte ce au fostu parțea Elincăi. hotărâtă prinu împărțala Domniî Sale Costandinu Neculaî-Vodă și dată zăstre Mariiî Șăptelicioi, dinu care să trage Șăpteliciu Ioniță și Neculaî.)

Partea luî Patrașcanu și a Saftii, fiçorii luî Vasăle Stărca :

Giuământate de sat de Șărbănești.

A patra parte de Berești.

A patra parte dinu Popeni.

A patra parte dinu Trebujăni.

A opta parte de Zvoriște.

Unu sat întregu și trii câte a opta părți de sat.

De o potrivă și întocma o parte cu alta.

La clironomiî luî Patrașcu și a Saftii, suroriî sale :

A patra parte de Berești, la Ținutul Suceviî.

Polu sat Șărbănești dinu Ținutul Botoșăniloru.

A patra parte de Popeni.

A patra parte de Zvoriște, însă cu giuământate de a patra parte ce au luoat-o de la Șăptelicești fără dreptate, că unde

avè ei numai a opta parte de Zvoriște, acmù să stăpânești a patra parte.

Unù sat întregù face și a patra parte și trece mai multù înù partea lorù acè giumatate de a patra parte ce aù luat-o de la Șăptilicești cu strămbătate.

Dinù care îndestulù să dovedești că cu strămbătate și cu greșală s'aù luat de la noi, Șăptiliceștii, acè giumatate de a patra parte de Zvoriște cu giudecata dinù 1787, Iule 27, ce s'au giudecatù frate-meù Neculaì șapte anì și cu Petru Cheșculù, cumpărătorulù. Întăi că trece acastă a opta parte mai multù înù partea clironomilorù lui Patrașcu și a Saftii piste împărțală, și clironomilorù lui Ionù Stărca le lipsăști dinù împărțală acastă giumatate de a patra parte, și, de arù fi lipsit de la trușù-șasă frații, fiçorii lui Ionù Stărce, după analoghie eramù mai puținù păgubași, iarù cu urmările Șatr. Petrea Cheșcu săntù păgubașù numai eù în giumatate dinù zăstrea maicii mele. Și unde avè după împărțală clironomiì Saftii și a lui Patrașcu numai a opta parte dinù Zvoriște, și moașă-meà Ilinca a patra parte, care aù dat-o zăstre maicii mele Șăpteliçoi, amù rămasù noi cu a opta parte și ei cu a patra parte, vânzindù clironomiì lui Patrașcu și a Saftii Șatr. Petrea Cheșcu de doai ori acè a opta parte. Însă odată fiçorii lui Cerchezù, ce să tragù dinù Safta, și odată clironomiì lui Patrașcanù, viclini fiindù și vânzătorii și cumpărătorulù, și la anulù 1787, Noemv., luindu hotarnici pe dumnealui Spatarulù Ioanù Cananou, fiindù Paharnicù, și pe răposatulù Banù Iordachi Cananou, ca să-I hotărăscă părțile sale dinù Zvoriște, dumnealorù au pusù temeiu pe zapisăle Șatr. Petrea Cheșcu, de cumpăratură ce avè de la clironomiì lui Patrașcu și a Saftii, și ni-aù luat moșia, dându-I și mărturie hotarnică. Și, viindù aiça la Divanù în giudecată răposatulu frate-meù, giudecata Divanului încà aù pusù temeiu pe hotarnică, și noi săntemu păgubași de giumatate zăstrea maicii noastre.

Pentru care cu lacrămì mă rogù luminatului Divanù să cercetezi cu amăruntulù, atâtù împărțala Domniì Sale Cos-

tandinu Neculai-Vodă, cătū și cartea de giudecată dinū veletu 1787, ca să să poată pliroforisi lumnatulū Divanū cătă deosăbire are noima cărții de giudecată de hotărărea cărților domnești de împărțală, ca să potū și eū, ticălosulū, de a-mī afla dreptatea și să nu rămăiū isterisitū de zăstrea maicī mele, căci vicleniia și lăcomiia a Șatr. Cheșcu · l-aū sălitū a cūmpăra de doai orī, vrândū să-i dizrădăcinezi dinū strămoșasca moștenire și să cuprindă toată Zvoriștea supt a sa stăpănire cu felū de felū de chipuri meșteșugite, că n'aū fostū Șatr. Cheșcu atâtū de prostū, cătū să să amăgiască de vânzătorī, mai alesū avândū toate scrisorile și împărțălile niamului în mână sa.

Moșii a lui Vasăle Stărca ce nu să stăpănește :

Giumătate de sat de Trebușăni, în Ținutulū Eșului, pe apa Ciuhurului, dinu care a patra parte la împărțala Domniī Sale Costandinū Neculai-Vodă s'aū venit în partea Catrinii, fetiī lui Ionū Stărca, ce aū ținut-o Necșoiū, iarū a patra parte aū rămasū clironomilorū lui Pătrașcu și a Saftiī, bezū o a patra parte ce aū cūmpărat-o unū Mihălache Cheșcu de la Toaderū Cuza Post.

Și, fiindcă acē Catrina Necșoi n'aū avutū clironomi după moartea sa, Costandinu Cheșcu aū dat mănăstiriī Goliī danie giumătate de sat de Trebușăni, însă a patra parte a Catrinii Necșoi, a patra parte cūmpărătura a tătăni-săū, a lui Mihălachi Cheșcu, bezū a patra parte de satulū Trebușăni ce să cuvini clironomilorū lui Patrașcanū și a Saftiī, și cu pricina daniī și a mistuirii scrisorilorū care nu s'aū știutū de neamuri, fiindū scrisorile la Șat. Ili Crăstea, clironomu lui Mihălache Cheșcu, nici mănăstiriī (sic) Goliia n'aū stăpănitū cu puterea daniī părțile ce i-aū dat danie, nici clironomiī lui Patrașcanu și a Saftiī nu ș'aū stăpănitū partea lorū.

Amū, după putearea cărții gospodū de stăpănire ce s'aū dat niamului stărcesc asupra moșiiī Trebușănilorū, aū clironomiī lui Patrașcu și a Saftiī să-și è a patra parte ce aū fostū a lorū, și toți clironomiī lui Ionū Stărca ce vorū fi

mai aproape rudenie Catrinii aŭ să clironomisască a patra parte de Trebujăni ce aŭ fostu a Catrinii, hotărâtă prinŭ împărțală. Iarŭ pentru a patra parte de Trebujăni, ce aŭ cumpărat-o Mihălachi Cheșcu cu protimisirea niamului stărcescŭ, rămăni să hotărască luminatulŭ Divanŭ de să cuvini să între toate neamurile într'acè cumpăratură, întorcându dinŭ baniŭ cumpăraturii după analoghii saŭ nu.

XXIV.

UN ACT PRIVITOR LA VECHEA NOASTRĂ OȘTIRE.

Copie.

Adică eu Ilii, Chihaia la Căpt. Turculū, scriū și mărturisăscū cu acestū zapisū pecumū mi-aū fostū datorū Irimiia Ciocărliei cu doi cai; decī eū amū grăitū Mării Sale luī Antoni Vodă. Mărie Sa mi-aū făcutū carte Mării Sale la Cărligū Vorniculū, unde va găsi rămășița luī, ca să-și pliniască. Aū mersu la cumnată-sa, la Comisoae luī Toaderū Ciocărliei, și aū găsitū unū calū rămășiță. Calulū s'aū prilejitū în Țara Munteniască, la unu cuconū a Comisoai, și s'aū mai aflat și o Țigancă, fata luī Marco Țiganu, anume Frăsina, ce i-aū fostū luī dani de la mătușă-sa Tăbărțoai Comisoai: neavăndū ce faci, i-aū dat acē Țigancă, pe Frăsina, fata luī Marcu Țiganulū, cari esti după Vasili, Țiganu dumisale Pah. Costandinu, și i-au făcutū și zapisū să fii volnicū să-lū și vânză cuī a plăti. Eū amū scosū la vânzari cu zapisulū ce aū făcutū Ciocărliei, și a denainte luī Costandinū Arapu, și Grigorașcu Cărligū Vorniculū de Poartă. și luī Ștefanū Cămărașū, și a luī Gavrilū Pătrău, și Șavinū, sluga luī Ciocărliei, și Oatulū de Săcueni. Dum[nea]luī Costandinū Pah., dacă s'aū prilejitū aca Țigancă după Țiganulū dumisali, după Vasili fiiorū Gorciī, mi-aū dat unu calū dreptū aca Țigancă cari să scriia mai susū, și calulū s'aū prețlulitū dreptū cincizăci lei. Decī dum[nea]luī aū plătitu Țiganca ca să fii dumisali și fiiorū Țiganciī, și să-și facă dum[nea]luī și dresă

domnești. Și la această tocmală s'au prilejitu aici și Costandinu Arapulă, și Dumitrașco sină Pintelei de Hărlicești, și Dumitrașco sină Grigori otă Tatomerești, și Ionu ficorulă popii de Gioița (?), și Taculă otă Grozăști și mulți oameni bunî cari s'au prilejită într'astă tocmală. Și noi, văzindă a loră tocmală, și plata plătindă, amă și noi făcutu acestă zapisă, ca să fii dum[isall]i de credințe. Și, pentru credința, amă iscălită și ni-amă pusă degitile, ca să fii de credință. Și eă, Vasăli Vărnăvă, amă scrisă. Însă, de s'a mai acolisi cineva, să-și caute dină ficorii lui Marcu Țiganului, c'au avută șapte ficori acelu Țigană. Ca să să știi. Pi cè adevărată credință săntă iscăliț : Ilîi Chihăia, i Costandină Arapu, i Dumitrașcu de Hărlicești, i Vasile Vărnăvă. Ionu.

Dumitrașco.

UNELTIRI DE OPOZIȚIE MOLDOVENEASCA ÎN 1827¹.

Noi Ioanu Sandu Sturza Voevoda, cu mila lui Dumnezeu Domnu Țării Moldaviei.

Cinstiți credincoși boerii Domniei Mele, dumv. Vornic de Botoșani, sănătate. Fiindcă, după științele ce au luat Domnia Me, frații Manolești, ce să poreclescu și Varlaam, arău fi răsufindū telurī de vorbe neincuviințate și bărfitoari Mie și asupra Stăpînirei, încitu fapta lorū urmiază a fi giudecată pravilicește și supuși unei aspre urgiī, darū Domnia Me, trecându-o acumū cu viderea, poroncimū dumv. ca să le arătați să să părăsască numai decit cu totulū de acești presărări de voroavi neertati și fără cuviință. Căci, dacă și după acasta vomu lua asămine știință, cu hotărîre aū a să supune urgiei ce cere urita lorū faptă. Veți face cunoscutū și negustorilorū dinū acelū tîrgū, arătindu-le și poroncindu-le ca la nicuna dinū trebuințele obștești a tîrgului, de vre-o epitropie sau altile asămine, să nu fie primiți, nici ascuțiți intru citū de puținū de a să mai amesteca. Dar nici de cătră dumv. să să întrebuițăze la ceva de asămine; căci, intru înprotiva urmare, și dumv. și neguțtorii urmiază a fi învinovățiți. '827, Iulie 24.

[Pe V-o :] Vehu Vist.

Pentru osăbită pricină.

(Adresa :) Cinstiți, credincoși boerii Domniei Mele, dumv. Vornic de Botoșani, sănătate. Botoșani,

¹ Colecția d-lui C. Crupenschi,

XXVI.

O DANIE A LUI RADU MIHNEA PENTRU MĂNĂSTIREA
SF. SAVA DIN IAȘI¹.

Noi (*sic*) Radulū Voevodū, bojiū milostiiū gospodarū zemli moldavscoi. Adecă Domnia Mia m'amū milostivitū și amū datū și amū miluitū svānta mănăstire ce să grăiaște Sfetū Sava, ce iaste metohū sventei mănăstiri de la Ierusalimū, cu unū satū ce să cheamă Mărzești, la Țānutulū Eșilorū, ce acelū satū mai dinū nainte vreamē aū fostū a lui Orășū, ce aū fostū Hetmanū, și după aceeaia aū cădzutū de aū fostū dreptū domnescu. Decī, ca să fie de la Domnia Mea dare și miluire sventei mănăstiri, cu totū venitulū, să hie de hrană, și altū nime să nu să ameastece innaintea cărți Domnii Meale; i nam ne bădetū.

Dumitrașcu Ștefanū Velū Logofătū.

U Iasū, 7132 [1624], Iulie 9.

Samū gospodinū velealū.

† Sava.

(Pecete ruptă.)

[Pe V-o:] Mărzești, la Iași.

¹ Colecția C. Crupenschi.

XXVII.

O HOTĂRIRE A LUI GAȘPAR-VODĂ PENTRU HATMANUL ȘEPTELICI ȘI URMAȘII LUI ARBURE¹.

Suretă de pe ispisocu vechiū pe sârbie de la Gașparū Voevodū, scrisū de Pavelū Mitrofanū, în Iași, dinū leatū 7128 [1620], Aprilie 12.

Înștiințarea facemū prinū acastă cartea noastră tuturorū cui vorū căuta asupra ei, săū o voru auzi citindu-se, precumū aū venitū înaintea noastră și înaintea boerilorū noștri a Moldovei, a mari și a micī, giupiniasa Tofana și soru-sa Zamfira, fetile Măricăi, și vara lorū Nastasiia, fata Odochiū, nepoatele Lucăi Arburea, Portariulū Suceviū, și ni s'aū jăluitū cu marea jalobă că, înū vremea de mai înaintea, înū zilelea lui Ieremiia Voevodū, aū avutū mare asuprială și strămbătatea de cătră Gheorghie Mitropolitulū, că le-aū luatū unū satū, anumea Solca, ce-i înū Ținutulū Suceviū, fără voia lorū, și l-aū fostū datū mănăstiriū sale, Sucevițiū; iarū giupîneseloru le-aū fostū datū altū satū, anumea Stănileştiū, dinū Ținutulū Hotinului, și le-aū mai adaosū și trei sute de galbeni unġurești. Iarū, cândū aū fostū, după aceia, înū zililea lui Ștefanū Voevodū Tomșe, cândū aū începutū a-șū zidi a sa mănăstirea ce să numește Solca, elū aū luatū acelū satū, anumea Solca, de la mănăstirea Sucevițiū, cumū și celalaltū satū, Stănileştiū, iarăși l-aū luatū de la mai susū numitilea giupînese, și, apoi, sa-

¹ Colecția C. Crupenschi.

tulă. Solca l-au datu mănăstirii sale, Solcii, și Sucevițeniloru le-au datu satulu Stănileștii, și încă le-au mai datu și trei sute de galbeni ungurești, de ș'au cumpăratu pe banii acia o viia de la Cotnariu, ș'avea să dè și acestorū măi susu numitelorū giupînese altu satū, dreptu satulū Stănileștii, darū n'au apucat a le da, pentru că înū grabă i s'au întămplatū a eși dinū Domniia, precumū au mărturisitū înaintea noastră toți părinții și rugătorii noștri Vlădicii, chirū Anastasie Crămcovicī, Mitropolitū Suceviț, și chirū Athanasie, episcopu Romanului, și chiru Efrem, episcopū Rădăuțului, și chiru Mitrofanū, episcopulu Hușului, și alți toți boerii Moldovei, mari și mici, toți au mărturisitu înaintea noastră precumū că Ștefanū Voevodū avè sī dè giupîneselorū acestora unū satu dreptū satulū Stănileștii, și n'au apucatu sī le dè. Deci Domniia Mea, cu totū Sfatulū nostru, văzindū că nu li s'au datu nimică giupăneselorū acestora dreptu satulu Stanileștii, amū poroncitū Domniia Mea rugătorilorū noștri, călugărilor de la mănăstirea Solca, să să invoiască cu giupînesele acelea, orī să le întoarcă satulū Solca, că așè s'au aflatū cu dreptulū din pravilă. Dreptū aceia și rugătorii noștri, călugării de la Solca, s'au învoitu de a lorū buna-voe și aū datu acestoru mai susū numitelorū giupînese unu satu, anumea (scoasă țincușă dinu ispisocu, daru să cunoaște că-su lubăneștii), ce sântū înū Ținutulū Dorohoiului, pentru satulu Solca, cari acestu satu (scoasă țincușă) aū fostū daniia sfintei mănăstiri Solcii de Ștefanu Voevodū. Pentru că satulū Solca n'au vrutu să-lu dè, fiindu lângă sfânta mănăstirea, totu într'unū hotarū. Și s'au învoitū dennaintea noastră pentru ca de acum înaintea să nu aibă a să mai trage la giudecată uniī pe alții, nici odinioară, înū veaci. Dreptu aceia, acestu de mai sus numitū satu, Iubăneștii, și de la Domniia Mea acestoru mai susū numitelorū giupînese Tofaniī și surori-sa Zamfirei și veriī lorū Nastasiī, nepoateloru Lucăi Arbure, să le fie ocină și întăritură, cu totu venitulū. Tijū au venitu înaintea noastră și înaintea tuturorū boerilorū noștri a Moldovei, a mari și mici, Crăstăna, giupîneasa a răpoosatului Gheorghe, păr-

călabu de Hotin¹, și, de a ei buna-voia, de nime sălită, nici asuprită, ș'au vândut dreptile sale ocin², șesă fălci de vii dinu Cotnariu, dinu dealul³ ce să numește (Zlodeioă, Tălhărița, Doruje), și cu livezi înu capul⁴ viiloru, cu cramă și cu pivniță de piatră și cu tiascuri, acelea vii le-au vândut cinstit⁵ și credincos⁶ boeriului nostru Vasilie Șeptelici Hatmanu și părcălabu Sucevi⁷, dreptu una miia galbeni ungurești. După aceia tiju au venitu înaintea noastră și înaintea boeriloru noștri a Moldovei Mărica, giupîneasă răpoosatului Chiriță Postelnic⁸, și, de a ei buna-voia, de nime salit⁹, nici asuprită, ș'au vândutu driaptă ocina sa și cumpăratură, dinu diresu de cumparatura ce l-au avut boeriul¹⁰ ei Chiriță Postelnic¹¹ de la Constantin¹² Movila Voevod¹³, o săliște anume Vlădeni, de la Turii¹⁴, cu Rădiul¹⁵-Buhtii, și cu heleșteu înu părăul¹⁶ Turii și cu pădurea, ce i-i înu Ținutul¹⁷ Iașului, aceia o au vândutu cinst. și credincos¹⁸ boeriului nostru Vasilie Șeptilici¹⁹ Hatman²⁰ și giupînesii sale Tofanii dreptu patru sute taleri de argint²¹, și i-au plătitu-i deplinu denaintea noastră și denaintea Sfatului nostru. Dreptu aceia, să-i fie lui și de la noi uric²², ocină și întăritură, cu totu venitul²³, și fiilor²⁴ lor²⁵, nepoților²⁶, strănepoților²⁷, preastrănepoților²⁸ și la totu niamul²⁹ lor³⁰, cine li să va alege mai de aproape, nestrămutat³¹, nici odinioară, înu veaci. Iară hotar³²ul³³ acestor³⁴ de mai sus³⁵ numitelor³⁶ sate, Iubăneștilor³⁷ (scoasă țincușă), supt³⁸ codru Dorohoiului, și Vlădenilor³⁹, de la Turii⁴⁰, să le fie hotar⁴¹ după a sale vechile hotar⁴², până unde au apucatu dinu veacu. Și spre acasta este credința a însumi Domni⁴³ Meale de mai sus⁴⁴ numit⁴⁵ Gașparu Voevod⁴⁶, și credința a tuturor⁴⁷ boerilor⁴⁸ noștri a Moldovei, a mari și mici; și, sprea mai mare tării⁴⁹ și întăritură tuturor⁵⁰ acestor⁵¹ de mai sus⁵² scrise, am⁵³ poroncit⁵⁴ cinst. și credincos⁵⁵ boeriului nostru Ionașcu Ghian-

¹ Cf. memoriul meu *Doamna lui Ieremia-Vodă*, in «Analele Academiei Romine» pe 1910.

² V. *ibid.*

ghea Velū Logftu, să scrie și cătră adevărată cartea noastră
ačastă pecetea noastră să lege.

Înū ispisoculū celū adevăratū este iscălitū însuși, cu mîna sa :

Noi (sic) Ionū Gașparū Voevodū.

De pe sărbie pe limba moldoveniască amū tălmăcitū.

La anulū 1804, Octv. 8.

Polcov. Pavelū Debr[icî] otū Mitr[opolie].

[Pe V-o:] Gașparu Voevodū, dinu leatū 7128, Aprilii 2,
întărește lui Șepteliciū Hat. Iubăneștiî dinū Dorohoiu și
Vlădeniî dinū Turiiia.

XXVIII.

AVEREA BANULUI IENACHI VÎRNAV.

Catagrafie ce dină luminată porunca Mării Sale lui Vvodă s'au făcut, di toată averea mișcătoare și nemișcătoare a răuposatului boeriū Banu Enachi Vârnavu.

1825, Ianuari 19,
Înă Liteni.

Moșii, vii și alti acareturi a răuposatului boeri
Banu Enachi Vârnavu.

Moșie Liteni dină Ținutu Sucevvi, cu părțali dină Corni, atât di baștină, cât și cumpărati înă urmă, după săvârșire Banului Vârnavu, de dumnei Băniasa Mărioara, soție răuposatului, cu așizare. Casă di piatră, cu doi rânduri; pivniță di piatră, grajdiu, șură di piatră, supt unū acoperemânt, și supt dănsăle cu răcherie de piatră. Cinci odăi di piatră supt unū acoperemintu, doă șuri di lemnu șindilite, doi puțuri di piatră, ogradă di zăplajă, cu poartă di piatră și cu trii odăi înpregiurulu porții. Doi bisărici di piatră, cu toati cele trebuincoasă, însă una lângă casă și alta înu cotunulū numitū Rătunda, amîndoi cu ogrăzi di zaplajū. Heleşteu di pești înă apa Șomuzului și cu moară cu doi părechii pietri. Alti trii mori tot înă apa Șomuzului, cu trii părechii pietri, cu podu îmblătoriū pi Săretiū. Doi crăcme, însă una înu Liteni, șindilită, și cu pivniță di piatră și ogradă înpregiurū, și alta înă cotunulū numit Rătunda, cu pivniță de lemnu și acoperită cu stuhū, și ogradă în-

pregiuru. Doi velnița di lemnu, acoperite cu răgozu. Trii coșări, cu unulu șândilit.

Moșie Vercicaniî, pisti apa Săretiuului, megieșită cu Liteniî, tot înu Ținutu Suceviî, cu o crăcmă pe dinsa, di lemnu; cari moșii esti starpă.

Moșie Călugăreniî, starpă, înu Ținutu Botoșaniloru, cu trii iazuri mari și cu moară înu apa Jăjiî, și cu crăcmă la drumulū mari, cu casă di odai și cu toate heiurile trebuin-
țoasă.

A patra parte dinu moșie Liviniî, sterpa, dinu Ținutulū Dorohoiului, precumu să arată pi planulu di starea a toată moșie, cu heleșteu înu părău Dănileniloru, ce-i zicu Bașău.

Unulū locū di casă înu Botoșăniî, înu mahalaoa Greceniî (?):

Doi dughene, o crăcmă cu pivnița ei di piatră, supt unū acoperemânt, cu grajdiū și ogradă di nueli, totū înu Botoșăniî, înu Tărgulu Vitiloru.

Casă di piatră înu Eșî, înu mahalaoa Sfântului Spiridonū, la Ulița Munteniloru, cu grajdiū, șură și odăi di piatră și cu ogradă di nueli.

Unulū hanu, o dughiană cu patru odăi și o cămară, suptū unu acoperemântu, cu grajdiū și ogradă di nueli, tijū înu Eșî, alăturat fiindū loculū cu a casălorū.

Trii pogoani di vie înu Ținutu Romanului, la Boiceni.

Patruzăci și opt sufleti Țiganî di vatră înu doișprizăci sălaşă, cu unū burlacu șizătorî pi moșie Liteniî, după izvodu ce aū dat vatavalu Toader, însă:

Sălaşa. Sufleti.

I	6	Ștefanu a Păvăloai cu Țiganca luî, Nastasie, cu patru copii: însă doi fiçori și doi feti.
I	6	Vasăli Bucătariu cu Țiganca luî, Anița, și patru copii: doi fiçori și doi feti.
I	4	Toma Herariu cu Țiganca luî, Ioana, și doi copii: unū fiçorū și o fată.
I	5	Toaderū Cobzariu cu Țiganca luî, Catrina, și trii copii: doi fiçori și o fată.
I	5	Grigori Chitariu cu Țiganca luî, Lupa, cu trii copii: unū fiçorū și doi feti.

- I 5 Ionu Croitoriu cu Țiganca lui, Catrina, și cu
trii copii: doi fișori și o fată.
- I 4 Lupu Scripcariu, cu Țiganca lui, Safta, și doi
copii: unu fișor și o fată.
- I 2 Tudurachi Scripcariu cu Țiganca lui, Măriuța.
- I 2 Gheorghii Cășapu cu Țiganca lui, Irina.
- I 3 Gheorghii Zorilă cu Țiganca lui, Marie, și cu
o copilă fată.
- I 3 Manolachi Bucătariu cu Țiganca lui, Safta, și
cu unu copilu fișor.
- I 2 Toaderu Croitoriu cu Țiganca lui, Frăsăna.
- 1 Vasăli Grosu, văduu.

12 48 Aceste patruzăci și opt sufletei sântu drepti a
răuposatului boeriu, bezu cincii sufletei fugiți,
adecă Vasăli Stângaciu cu Țiganca lui, Iliana,
și cu doi copii; Costachi Caengiulu, văduu.

Doizăci și cincii sufletei Țiganii de vatră, înu șasă sălaşă,
totu înu Liteni, cari Țiganii sântu însoțiți cu acei de zăstri
a giupănesăi Mărioarii Canta, însă :

- I 3 Lupu Căldărariu, Țiganu vărnavescă, cu Țiganca
lui, Iliana, ci esti di zăstri cantacuziniască, și
unu copilu.
- I 3 Costandinu Cobzariu, Țiganu vărnavescă, cu Ți-
ganca lui, Măriuța, cantacuziniască, di zăstri,
și cu o fată.
- I 5 Gheorghii Chitariu, Țiganu cantacuzinescă, cu
Țiganca lui, Acsănie, vărnavască, și trii copii:
unu fișor și doi feti.
- I 3 Neculai Bucătariu, Țiganu cantacuzinescă, cu
Țiganca lui, Safta, vărnavască, și cu o fată.
- I 4 Alicsandru Chitariu, Țiganu vărnavescă, cu Ți-
ganca lui, Iliana, cantacuziniască, și doi copii,
fișori.
- I 7 Dumitrașcu Vezătiu, Țiganu vărnavescă, cu Ți-
ganca lui, Catrina, cantacuziniască, și cincii
copii: patru fișori și o fată.

6 25 Adică doizăci și cincii sufletei facu înu aceste

șasă sălaşă, ce sântu amestecați Țigani văr-
năvești cu acei cantacuzinești, precumă mai
susu să arată.

<u>No.</u>	Argintării.	
3	zarfuri, adică trii.	
1	străchinuță, adică una.	} înu casă.
4	linguriți, adică patru.	
1	hocă, adică una.	
1	tiascu, adică unul.	
7	candele, adică șapți.	} a bisăricei.
1	potiri, adică unul.	
1	discosu, adică unul.	
1	discosu mari pentru nafură, adică unul.	
3	cruci fericati, adică trii.	
1	Evanghelie fericată, adică una.	} tijă a bisăricii, bezu cărțali trebuincoasă la amăndoi bisăricili și bezu veșmintile di citu.
4	coroani a icoaniloru mari, adică patru.	
2	rânduri veșminte de ștofă, adică doi.	
1	rându veșminti ghermesătă, adică unul.	

Armi.

-
- 1 părechi pistoali ferecati, adică una.
- 1 pușcă turcăscă, adică una.
- 1 părechi pistoali, însă unulu stricat ; unū ertăganū și o
ochiană s'aū găsit la Gavrilu Dascalū și s'aū datū
la vatavū Toaderū.
- 1 părechi, adică una tijă pistoali, totū de la Gavrilū
Dascalū luati, cari aū rămasū la dum[nea]lui Aga
Răducanu Prăjăscu.

Vite.

- 18 boi de giugū, adecă optsprizăce.
- 16 capiti de bivoli, însă :

- 1 buhaiū bivolū.
 4 bivoli de giugū.
 4 vaci bivoliṭā.
 3 mǎnzaṭi boi.
 1 mǎnzatǎ vacǎ.
 1 boū gonitoriū.
2 mǎlaci.
 16 adicǎ ṣasǎsprizǎce.
 231 oi, cu mari, cu micǎ, ȳnsǎ :
 16 berbeci mari.
 148 oi mari.
 7 bǎrbǎcuṭi cǎrlani.
 58 oi cǎrlani.
1 caprǎ.
 231 adicǎ doi sutǎ triizǎci Ńi una.
 87 stupi, ȳnsǎ :
 31 la Vasǎli Tudosǎ ȳnū temnicū (*sic*) boirescū.
56 la Vasǎli Ciubotariū, tijū.
 87 adicǎ optzǎci Ńi Ńapti.
 72 mascuri, cu mari, cu micǎ, adicǎ Ńaptizǎci Ńi doi.

Pǎine ci s'au gǎsitū, trieratǎ Ńi netrieratǎ, precumū Ńi popuṣoi nibǎtuṭi ȳnū coṣǎri.

Merṭǎ.

- 30 sǎcarǎ, adicǎ triizǎci.
 30 orzu, adicǎ triizǎci.
 140 ovǎsū, adicǎ una sutǎ patruzǎci.
 3 grǎū, adicǎ trii.
 11 mǎlai mǎruntū, adicǎ unsprizǎci.
 6 sǎmǎnṭǎ cǎnipǎ, adicǎ ṣasǎ.
 18 stǎnjǎni, ȳnsǎ :
 8 o giriadǎ.
 7 altǎ giriadǎ.
3 altǎ giriadǎ.
 18 adicǎ optsprizǎci. } di sǎcarǎ, a cǎrorǎ ȳnnǎlṭimi
 este de unū stǎnjǎnū Ńi lǎṭime
 de unū stǎnjǎnū Ńi giumatate.
 17 stoguri fǎnū, adicǎ Ńaptisprizǎci.

- 22 stănjăni, însă :
- 10 de coșeri, lungulă înú ogradă, naltulú de unú stănjănu și giumătate și latulú de trii palmi și mai bine.
- 12 de coșari, lungulú la Rătunda, naltulú de unú stănjănu, trii palmi și latu patru palmi, bezú șepti stănjăni ci aú rămasú dișărtú.
- 22 adică doizăci și doi.
- 55 merță grău di toamnă, sãmănat înú patruzăci și una fălci, adică cinzăci și cincí.
- 50 merță săcară, sãmănată înú doizăci și șepti fălci, adică cinzăci.

Lucruri ce s'aú găsitú.

- 1 balonú bunú, adică unulú.
- 1 o briccă acoperită și fericată, adică una.
- 1 căruță ferecată, adică una.
- 1 cocii de unú calu, ferecată, adică una.
- 1 rădvanu stricat, adică unu.
- 1 sanii vechi, de patru persoane, adică una.
- 1 sanii vechi, di doi persoane, adică una.
- 1 coșú di sanii, zugrăvit, adică unulú.
- 1 sanii mari, legată înú therú, adică una.
- 4 părechí hamurí, adică patru.
- 4 părechí hamurí vechí, stricate, adică patru.
- 2 canapeli stricati, înú jigniță, adică doi.
- 3 căruță di cai, niferecate, adică trii.
- 10 cară marí de boi, adică zăce.
- 1 canapè de doi persoane, adică una.
- 2 canapeli de o persoană adică doi.
- 17 scauni vechí, adică șaptisprizăci.
- 1 scrinú vechiú, adică unulú.
- 1 odgonu di podú, camú vechiú, adică unulu.
- 1 lighianú di alamă, cu ibricú, gratie lui, adică unulú.
- 3 sfeșnici di alamă, adică trii.
- 4 părechí heră di plugú, adică patru.

Vasă cu vinū, ci s'aū găsătū înū pivniță.

- 6 poloboaci, ca de patruzăci pân' la cinezăci vedri unulū,
pline, adică șasă.
1 polobocū, pi sfărșit, adică unulū.
1 buti plină cu vinū albu, adică una.
1 buti cu pelinū, începută, adică una.
1 buti cu vinū albu, mai gîosū de giunătati, adică una.
2 balercuță cu vinū pentru bisărică, adică doi.

No.

Arămurī.

- 2 căldărī mari; adică doi, însă una di stână și una di
cămeșī.
4 tingirī di dulceți, adică patru.
4 sâniī¹, adică patru.
6 tingirī pentru cuhni, cu căpacile lorū, adică șasă.
1 căldărușă mică di rachiū, cu o țăvi, adică una.

Aceste sântū lucrurile ci s'aū găsitu, bezū o samă di aș-
ternuturī a casălorū, alti șuvei², adică poloboaci, putinī, ču-
beră, covăți, țolurī și saci, cari acumu nu s'aū mai scrisū,
fiindcă o samă lipsă înū trebuințele casăi.

Benali și acareturī ci au mărturisitū oameinī dinū Litenī
că s'aū făcutū di cătră dumnei Băniasa Marghioala
după săvărșire soțului dum[isale].

O bisărică di piatră, zidită dinū temelie, înū cotunulū
numit Rătunda, la cari s'aū pusū o catapitiazmă vechi, iarū
piatră o samă s'aū căratū cu plată și o samă di lăcuitarī.

O catapitiazmă dinū nou zugrăvită la bisărica dinū Litenī.

Casă di piatră, cu doi rāndurī, dinū timălie zidită, înū
Litenī, undi esti așizare, însă giunătati dinu materie pe-
trii și a cheresteliī au fostu cărati di răposatu.

Cinci odăi, tijū dinū noū făcuti di piatră, înu ogradă,
saptu unū acoperemāntu.

¹ *Sini*, sâniī, tave; pentru a se deosebi de sâniī, *i* e punctat dublu și accentuat.

² Ciuvee

Ograda înpregiurului casălor, di zăplajă și cu poartă de piatră.

Doi odăi lângă poartă, de o parte, și alta, di altă parti, di lemnu făcuti dinū nou.

Doi șuri di lemnu s'aū prefăcutū înū ogradă.

Doi mori vechi s'aū prefăcutū, însă una, dinū Rătunda, s'aū făcutū ca de iznoavă, fiindcă aū arsu; iarū una, ci aū fost pi apa Suceviț, aū mutat-o pi Șomuzi, la cari săntū patru petri.

O moară ci dinū nou aū făcutū, de o piatră, pi Șomuză, la cari lemnulū și herăli săntū gata, iarū iazulū di acumū să să facă, și pietrile să să aducă.

Unū ratoșū, di lemnu, lipit și tencuit și acoperitū cu stuhū, aū făcutū la Rătunda, cu doi odăi și o cămară, și cu pivniță di lemnu și ograda înprăgiurū de nueli.

Patru puțuri di piatră aū făcutū pi moșie.

Doi velniță di lemnu aū făcutū di iznoavă, fiindcă velnița vechi ci aū rămasū di la răposatulū, aū arsu.

Doi fântăni di piatră aū făcutū înū ogradă.

Grădina di lângă casă aū făcut-o dinū pazăști cu șpaleriuri.

Scrisori di moșie ci s'aū găsătū, atâtū la dumnei Băniaș, câtū și la altăi, cari înū gîosū anumi să arată.

No.

1. O condică vechi di scrisori dinū anii 7255 [1747], Mart 6, neîncredințată di nimi și nici scrisă pi toate filile.
2. Unū hrisovū a fericitulū întru pomenire Domnu Alicsandru Ghica Voevodū, dinū anii 1765, întăritori lui Toaderū Vârnavū pi moșiile Călugăreniț, Tăutești și Sămionești, ce săntū la Țănutulū Hărlău și Dorohoiū.
3. Unū planū pi moșii Călugăreniț, iscălit de dum[nea]lut Velū Logofătū Andronachi Donici, făr' velet.
4. Unū planū pi moșie Călugăreniț, iscălitū di Franțū Tauperū, ingineri, iarăși fără velet.
5. O adiverință, dinū 1823, Iuni 3, a răuposatulū Ilarie arhimandrit și starețū svintelorū mănăstiri Niamțulū și Săculū, prinū cari să cuprinde că dumnei cucoana

Mărioara, în vreme răzvrătirii ară fi avut dat la pâr. Venedictă ună sipet cu scrisori și o ladă cu alti lucruri, cari ară fi arsu; cari adiverință, la anulă 1824, Iuli 3, o adiverești și Sfinție Sa părintele Domitiiiană, starețulu di acumă.

6. O mărturii din 1823, Iuni 3, a răuposatulu ieromonahă Ioană duhovniculu, adiverită și di monahulu Iftimie, Logofătulu sfintei mănăstiri, cari aă fostu Logofătă și la casa răuposatulu Bană Vărnăvă, prină cari să cuprinde că ară fi avută știință di diiata ci aă dat răuposata Safta Medelnicroaia fiulu săă Enachi și fiiciloră sali Zoița și Ecaterina.

Aceste șasă scrisori ni li-aă dat întâi dumnei cc. Marghioara.

7. Ună plană pi moșie Liteni, făr' velet.
8. Ună plană pe o parti di locă dină moșie Călugărenii.
9. O anaforă întărită la 7271 [1763], Iuni 2, de Domnulu Grigori Ioană Voevodă, cuprinzătoari de Liteni și alti moșii.
10. O mărturie hotarnică dină anii 7298 [1790], Iuni 20, iscălită di Barbulă Tărșăonianu, Vornică di Poartă, pi moșii Liteni și altile.
11. Ună zapisă dină anii 1767, Iuni 20, a răuposatulu Prea-Sfințitū Mitropolit Gavriilū, pentru moșie Vercicanii.
12. Ună hrisovă din anii 1767, Iuli 20, a Domnulu Ioanu Calimahă Voevodă, tijă Vercicanii.
13. Ună zapisă dină anulă 7271 [1762], Oct. 1, a lui Vasăli Sălionă Post[elni]cū, pe moșiile Călugărenii, Tăuteștii și Sămioneștii.
14. O carti gospodă dină anii 1813, Iuni 18, a Domnulu Scarlat Calimah Voevodă, pe parte dină moșie Livenii.
15. O mărturie hotarnică din anii 1813, Iuni 18, a dum[isal]ji Velă Logofătă Andronachi Donici (fiindă la acă vreme Agă), pi moșie Călugărenii.
16. O mărturie dină anii 1813, Mai 13, iarăși a dum. Velă Logofătă Andronachi Donici, totă de Călugărenii.

Aceste zăce scrisori și hărțu arătate, de la numărū septi și pân' la No. șasăsprizăci, s'au datū la noi di cătră unū Gavrilū Dascalū, dinū sat Liteni, Marțī, Ghenaru 20, arătândū numitulū că i s'arū fi dat di cătră dumnei cucoana Marghioala, Duminică sara, Ghenarū 18, di a cărorā priimire s'au dat numitulū adiverință suptū a noastră iscăliturī.

17. O carti gospodu a Domnului Grigori Alicsandru Ghica Voevodū, dinū aniū 1766, Iulī 10, cătră Neculaī Cog[ălniceanu] Pit., prinū cari ilū orănduești hotarnicū la Litenī.
18. O hotarnică a lui Neculaī Gog[ălniceanu] Pitarū, pe Litenī, dinū aniū 1766, Săptv. 20.
19. O volnicie gospod a Domnului Ioanū Calimahū Voevodū, să rădici pi Grigorii și Irimie, Botezăști, ca să stei inu giudecată cu Vărnāvū.
20. Unū zapisū, fără velet, di la Toaderū, fičorū Cornescului, prinū carile își vinde o parte dinū Cornī.
21. Unu zapisū, dinū anulū 7158 [1650], Iulī 18, a Iriniū, fata lui Vărlanū Vornicu, cari esti inū cōpii incredințatā di Carpū Vornicu di Poartā, prinū cari își vindi parte ei dinū Cornī.
22. Unā zapisū dinū 7158 [1650], Iulī 17, de la Dumitrașcu Corfosanū de Cornī, prinū cari vinde parte sa dinū moșie Cornī.
23. O copii dinu o carte gospodū a Domnului Grigori Calimahū Voevodū, cuprinzătoari di giudecata ce au avutū Grigori și Irimie Botezăști cu Toaderū Vărnāvū 3 Vist. pențru moșie Cornī, adiveritā fiindū de dumnealui Banulū Ioanū Gane.
24. O mărturie hotarnică dinū aniū 1766, Iulī 5, de la Neculaī Cog[ălniceanu] bivū Pit. și Costandinū Gāndu bivū Velū (*sic!*) Postelnicū, cuprinzătoare di Litenī și Cornī.
25. O copii di pi o mărturie de înștiințare a lui Neculaī Buhușū cătră Vistierilū-celū-Mari, dinū letū 7168 [1660],

- Iuni 15, pentru Liteni și Corni, adiverită de dum[nea]lui Banu Ioanū' Gane.
26. O mărturie a Isaii monahū di la mănăstire Probota, dinu anii 7274 [1766], Avgustū 5, dată lui Toaderū Vărnăvū Vist, pentru Liteni și Corni.
 27. O copii di pi hotarnica lui Neculai Buhușu Velū Logofătū, ci-i pi Leteni, dinū anii 7168 [1660], Iuni 15, încredințată cu iscălitură și pecete nemțască,
 28. Altă copie, iarășī di pi hotarnica lui Neculai Buhușū, pi sat Liteni, totū dinū 7168 [1660], Iuni 15, iarășī cu pecete și iscălitură nemțască încredințată.
 29. O carti gospodū a Domnului Alicsandru Ghica Voevodū, dinū anii 1766, Iuli 10, prinū cari orânduești hotarnici pentru părți dinū Corni pe Constandinū Cananō Paharnicū și Neculai Cogăl[niceanu] Pitarū.
 30. O copii di pi o carti gospodū a Domnului Ștefanū Voevodū, din anii 7168 [1660], Mai 30, prinū cari rânduēște pi Neculai Buhușū Velū Medelnicerū hotarnicu la Liteni, adiverită fiindu la anii 1804, Iuli 23, de Costandinū Orsoianu Medelnicer.
 31. O mărturii hotarnică dinū 1807, Noemv. 25, iseălită de dumnealui Banulu Ioanū Gane, pentru moșie Corni.
 32. O copii di pi o înștiințari a Cantii Spat. cătră Domnulu aceiași vremi, pentru Gligori și Irimie Botezū și Toaderū Vărnăvū, înū pricinile ci aū avutū pentru Liteni, încredințată de dumnealui Banu Ioanū Gane.
 33. O copii di pi o carti gospodū dinū anii 1768, Iuni 14, de la Domnulu Grigori Ioanū Calimahū Voevodū, scrisă cătră Iordachi Cantia Spat., înu pricinili de giudecată ci aū avutu pentru Liteni Botezăștii cu Vărnăvū.
 34. O copii di pi o mărturii a lui Istrati di Săcuriceni, dinū letū 7235 [1727], Mart 27, pentru hotarele Lite-nilorū, fiindū înū ačasta ș'adivarata mărturii, însă stricată.

Aceste optsprizăci scrisori, de la No. șaptisprizăci și până la No. trizăci și patru, arătati mai susū, s'aū găsitu întru o ladă ci împreună cu alti calabalăcuri

li pornisă a li triimeti la mănăstire Săcului, după pornire noastră dină Liteni, Mercuri, Ghenarū 21.

Izvoadi, suptū numire di condicī, de iraturile moșilorū și cheltueli, adiverințăli de plata zăstrilorū și condratu-rile di vânzare veniturilorū moșilorū și altorū
acareturī ci li-aū dat dumnei cucoana
Marghioara.

1. Izvodu, suptū numire di condică, prinū cari să arată iraturile venitului casai i cheltuelile urmati de la anulū 1809, Ghenarū 15, și păn' la anulū 1822, Ghenarū 13, suptū iscălitura și pecete dum. Benesăi Marghioariī, în cari s'aū trecutu și copie întocmai di pi izvodulū datū di zăstri dumisale la anulū 1797, Mai 1; cari copie s'aū iscălit di cătră dumnei Băniasa Marghioara, și s'aū adiverit și di cătră noi, fiindū întocma cu orighenariulū.
2. Unū izvodū, iarășī suptū numire di condică a iraturilorū, și cheltuelile urmati de la anulū 1822, Fevr. 14 și păr' la anulū 1824, Ghenarū 30, suptū pecete dumisale cc. Marghioariī, și înū condeile scăderilorū, spre nischimbări s'aū iscălit și di cătră noi.
3. Unū izvodu di zăstri ci aū dat dumnei Băniasa ficiī sali Catinca la anulū 1815, Mai 19, înū cari izvodū să arată mai gîosū de dum[nea]lui Post. Costachi Canano că ș'aū priimit toată zăstre, adiverit fiindū cu a dumisale iscălitură.
4. O adiverință a dumisale Post. Costachi Cananò, dinū aniī 1821, Mai 8, arătătoari pentru zăci bucăfi scri-sorī, arătati înū perilipsisū, cu veletulū lorū, a moșii Liveniī, ci li-aū priimit spre siguranție a trizăci și una miī lei ci arū fi avāndu a lua cu sănet.
5. Unū izvodū dinū aniī 1816, Martū 19, ce aū dat cinsprizăci miī lei mai multū pisti zăstri dum. Post. Costachi Cananò, adevērit cu iscălitura dum. Bănesiī.
6. Unū izvodū di zăstri dinū anulū '819, Fevr. 19, ce aū dat dumnei Băniasa ficiī dum. Săftica, cari izvodū

este iscălit de ginerele dum., dum[nea]lui Banu Iordachi Emandi, că ș'aū priimit toată zăstre.

7. Unu contractu dinu anulū 1822, Apr. 23, a luī Costachi Gheorghiu, dat dum. cucoani Marioari, pentru] venitulū moșii Liveņiī, ce l-aū luat pe trii anī, căti una mii patru suti lei pe anu.
8. Unu contractu a luī Ţmilū Focșănianu, dinū 1824, Avg. 19, pentru venitulū moșii Liveņiī, ci l-aū luat pe trii anī, căte doi miī lei, și bani s'aū răspunsu toți înainte.
9. Unu contractu dinū '822, Apr. 23, suptū iscăliturī arminești, pentru venitulū moșii Călugăreniī ci l-aū luat pe șasă anī, căte cinci miī lei pi anū, și bani i-aū dat toți înainte.
10. Unu contractu dinū 1816, Octomv. 26, dat dinū parte dum. cucoani Marioariī cătră Ţmilū Focșănianu, pentru orānda dinū sat Liteniī pe cinci anī de zăli, cari bani doizăci și una miī, trii sute noizăci și șasă lei, după tocmală, i-aū și luat.
11. Unu contractu dinu 1823, Octomv. 26, a luī Ţmilū Focșănianu, di cumpărătura orānzii moșii Liteniī, cu celalalte săliști ĩmpregiurate pe cinci anī, ĩnū prețu di cincizăci miī lei, cari i-aū și luat.
12. Unu contractu dinū 1822, Apr. 23, a luī Lazurū Jidovū, pentru o dughiană i crăcmă dinū tărgulū Botoșăniī, ci aū luat-o pe unū anu de zăli cu prețu una sută lei.
13. Unu contractu dinū anulū 1818, Apr. 23, a luī Avramū și Iosăpū, chitarī, pentru o căsuță cu crăcmă dinū Botoșaniī, cu prețu optzăci lei pe anu.
14. Unu contractu dinū 1818, Apr. 23, a luī Gheorghii Costandinū, iarăși pe cărcma ācasta dinū Botoșaniī, pe cinci anī, căte unā sută cinzăci lei pe anū.
15. Unu contractu dinū 1821, Apr. 23, de vānzare venitulū părțilorū dinū moșie Corniī, pe patru anī, căte una mie cinci suti lei pe anū.

Acestu izvodū, scrisū pe patru file și iscălit de noi pe

fiștecari filă, s'au făcutu dinū luminată porunca Mării Sali
lui Vodă, pentru toată avere mișcătoare și nemișcătoare,
precumū și hărtii ce s'au găsitū acumū la casa răuposatului
boeri Banulū Enachi. 1825, Ghenarū 21.

Toaderu Buhușū Velū Vornicū.

Ioanū Prăjescu Agă.

lordachi Miclescu Spat.

XXIX.

O HOTARÎRE
A MITROPOLITULUI NICHIFOR GRECUL ¹.

Suretu de pe unŭ răvaşu a răpoosatului Nechiforŭ Mitropolitŭ, făr' vletŭ, fiindŭ Aprilŭ 20.

Cuvioasă între ieromonahŭ Moltiva Ta chirŭ popa Mittodie, dichiu de Socavă, sănătate şi blagoslovenie. Altă n'avemŭ fără de câtŭ pentru unu Ţiganŭ, anume Furnică, carele l-amu fostŭ luat noi de la dumnealui Med. Ciudinu, cândŭ era dichiu Macarie. Iată că acmŭ, rugându-ne dumnealui Med. Ciudinŭ, şi poftindŭ dreptate, arătându că este dreptŭ a dumisali, amŭ socotitŭ şi l-amŭ dat iarăşi la stăpânirea dumisali; pentru cari trimeţându acolò omulu dumisali cu răvaşulŭ nostru, să i-lu dai pe mână, să-lŭ încarci şi să-lŭ ducă la casa dumisale. Sminteală să nu faci. Ačasta, şi să fi sănătosŭ.

Nechiforŭ Mitropolitu.

Asămenea fiindŭ dupe răvaşulu răpoosatului Preosvinţii Sale Mitropolitulu Nechiforŭ, amŭ iscălit suretulu, spre încredinţarea.

1778, Iule 18.

Dumitru Saulŭ.

Ianachi Cant[acuzino] Vornicŭ.

¹ Copie. — Colecţia C Crupenschi.

XX.

UN ACT DE LA ȘTEFAN-VODA LĂCUSTĂ¹.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Ștefan Voevod, fecior al bătrînului Ștefan Voevod, Domn pămîntului Moldovei, înștiințăm cu această scrisoare a noastră tuturor cine va ceti pe dînsul, sau să audă, că aș venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri ai pămîntului Moldovei, ai noștri slugi Ion și fratele lui, Cozma, feciorii Nastasiei, și din neamul lui Petrică Cerbice, feciorul Irinei, nepoții Isaii, de bună voia lor, nu cu de-a sila sau cu arituri (*sic*), aș vîndut moșia lor cea dreaptă din moși-strămoși, și s'a făcut învoiala cu voia moșului lor Isaia, care a avut-o el de la strămoșul «*gospodstvami*» Alexandru Voevod, două părți din satul Hilișeni, pe Suceava, și aș vîndut aceste două părți din satul Hilișeni, pe Suceava, slugilor noastre, lui Dragoman și frăține-său, lui Ion, și surorilor lor, Urîtei, și Mariuței, și Marinei, și Dumitrei, și altei Mariuțe, și Todôsiei, copiilor lui Cîrjă, fiind [=fost] pîrcălab, cu șese sute de zloți sau lei tătărești. Și s'aș sculat slugile noastre Dragoman, și frate-său Ioan, și surorile Urîta, și Marica, și Marena, și Dumitra, și altă Marica, și Tudosia, copiii Cîrjei, fiind pîrcălab, și aș plătit toți acești mai sus scriși bani, 6 sute zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre, lui Ion, și frăține-său, Cozmi, copiilor Nastasiei și ai lui Petrică, cari aș fost din neamul

¹ Archiva d-lui C. Crupensehi.— Traducerea, de pe la 1780-90, e de un strain, într'o limbă foarte stricată.

lui Cerbice, feciorului Irinei, nepoții Isaii, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iară noi, văzînd tocmeala lor de bună voie și plata deplină, noi așijderea de la noi li-am dat și li-am întărit slugilor noastre Dragoman și frăține-său, lui Ion, și surorilor lor, Urîtei, și Mariuții, și Marenei, și Dumitrei, și altei Mariuțe, și Tudosiei, copiilor Cîrjei, fiind pîrcălab, aceste două părți, ce sînt scrise mai sus. de la satul Hilișeni, pe Suceava, precum este și de la noi uric, cu toată dobînda lor, și feciorilor lor, și nepoților lor, și strănepoților, din neam în neam, cine s'a afla de neam aproape, neclătit, niciodată, în veac. Iar hotarul acestora două părți de satul Hilișeni, care-i pe Suceava, este de la tot hotarul două părți, iar și alte părți până 'n hotarul cel vechiu, până unde din veac se arată.

Iar pentru aceasta este credință izvodul ce este scris mai sus, noi Ștefan Voevod, și credința iubiților feciori «gospodstvami», a lui Alexandru și a lui Ștefan, și credința boierilor noștri, credința boierului nostru Huru Vornic, credința boierului Vlad, credința boierului Scripca, credința boierului Crăciun, credința boierului Popescul, credința boierului Șeptelic, pîrcălabi de Hotin, credința boierului Manu și boierului Grozav, pîrcălabi la Neamț, credința boierului Ungurul și boierului Mateiaș, pîrcălabi de Novograd, credința boierului Mihul Portarul de Suceava, credința boierului Dragșan Spătarul, credința boierului Crasniș Vistiernic, credința boierului Sturza Postelnicul, credința boierului Dragșan Șteful Păharnicul, credința boierului Petrașco Comis, credința tuturor boierilor noștri ai Moldovei, și celor mici.

Iar, după viața noastră, cine va fi Domn în pămîntul Moldovei, din copiii noștri, sau din neamul nostru, sau ori pe cine va alege Dumnezeu Domn pămîntului Moldovei, acela să nu se atingă de ce am dat noi și am întărit, și cine va fi Domn, să întărească, precum că a cumpărat cu munca sa dreaptă și banii săi.

Iar, pentru credința țării ce este scrisă mai sus, am po-

runcît credinciosului nostru boier Totroșanu Logofătului să scrie, și pecetea noastră să puie către această scrisoare a noastră.

A scris Luca, în Suceava, în anul 7048 [1540], luna lui Iunie 13 d.¹

¹ V., pentru boierii, și Hurmuzaki, *Supl.* II¹, p. 133.

XXI.

HOTĂRNICIA MOȘIILOR HUREZULUI ¹.

I.

Cartea sfintei mănăstiri Horezū pentru hotărnicia Romanului i Rovinile iproci, dă spre moștenii de acolo.

Ionū Băleanulū Velū Portarū, d'împreună cu 6 boeri hotarnici, cari, dinū porunca cinstitei a Chesariceștii Valahii Administrație, Mării Sale Gheorghie Cantacuzino Banulū, i dum[nea]lorū Gligorie Băleanulū, i Radulū Goleșculū, i Ilie Știrbei, i Staicu Bengescu, consiliari, amū fostū luați hotarnici de Sfinția Sa chirū Ioanū arhimandritulū alū sfi[nte]i mănăstiri Horezu, unde să prăznuește Sfinți Înpărați și întocmai cu Apostoli Costantinū i Elena, și de toți moștenii dinū Romanii i Rovinile, ca să alegemū și să hotărāmū moșia, partea sfi[nte]i mănăstiri, dinū hotarulū ce să numește Romanulū, i Rovina, i Lunga, sudū Vilcea.

Deci noi, după poruncă, adunatu-ne-amū cu toți la aceste numite mai susū hotară, și, fiindcă și anulū trecutū, dinū lt. 7232 [=1723-4], ne-amū fostū adunatū cu alți 12 boeri pentru isprăvirea aceasta, și, fiindu vreme dă iarnă, nu amū pututū face munțilorū nioto ispravă, încă și la vale nu s'aū pututū isprăvi bine, deci acumū, luândū seama foarte cu amăruntulū, citindū toate scrisorile sfi[nte]i mănăstiri și ale moștenilorū Romanii ce aū avutū de moștenire și de cumpără-

¹ După un dosar al mănăstirii, aflător în păstrarea mea.

toare, și s'aŭ găsitŭ la sf[ăn]ta mînăstire 8 casă de Rumîni, cumpărate încă mai de nainte vreme, de răp[osa]t[u]l Preda Vorniculŭ Brăncoveanulŭ, moșulŭ răp[osa]t[u]l Costandinŭ-Vodă Brăncoveanulŭ, cu zapise, cu toată partea lorŭ de moșie într'aceste hotară, Romani, ce numește mai susŭ, însă Rumîni anume : Mihăilă cu feçoriŭ luŭ, Lepădatu cu feçoriŭ luŭ, Danu cu feçoriŭ luŭ, Petru Niculescu cu feçoriŭ luŭ, Bălaurŭ cu feçoriŭ, Barbu cu feçoriŭ luŭ, Dumitru cu feçoriŭ luŭ, Radulŭ cu feçoriŭ luŭ.

Și cumpărătura ce aŭ cumpăratŭ și părintele Ioanŭ arhimandritulŭ dinŭ Romani, de la Simionŭ, feçorulŭ Badiŭ, și de la Negoitŭ, și de la Dumitru i Radulŭ Popești, cu zapise de la mîna lorŭ, cu stănj[in]ulŭ, în lungŭ stănj[en]t 120, în latŭ stănj[en]t 78, dreptŭ tal[e]r[î] 20. Și aŭ mai cumpăratŭ părintele Ioanu și o vișoară la loculŭ ei în hotarulŭ Romanilorŭ, în tal[e]r[î] 4 p[o]lŭ. Și iarŭ s'aŭ mai găsitŭ la sf[ăn]ta mînăstire Horezŭ toată partea de moșie a moșul[u]l Ioanŭ de la schitŭ, și a frățini-său, popi luŭ Chirilŭ, și a nepotu-său, popi luŭ Danilŭ. Și iară toate cumpărăturile moșul[u]l Ioanu de la schitu, ce aŭ cumpăratŭ de la moștenii Romani judeci, care s'aŭ cumpăratŭ cu zapise, în tal[e]r[î] 64 p[o]lŭ; care pentru aceste cumpărături Sfinția Sa părintele Ioanu Horezanulŭ aŭ datŭ schitulŭ ce să numește : de la moșulŭ Ioanu, hramulŭ cinstitei Nașterea a Sf[ăntu]lŭ Înainte-Mergătorulŭ și Botezătorulŭ Ioanu, schimbu jumătate de hotarulŭ Bogdăneștilorŭ, după Luncavățŭ, și aŭ rămasŭ pă seama sf[inte]l mînăstiri Horezŭ. Și iară toate cumpărăturile ce aŭ avutŭ popa Stançulŭ înŭ hotarulŭ Romanilorŭ, care s'aŭ datŭ să le stăpînească sf[ăn]ta mînăstire Horezŭ. Așa, luăndŭ seama după scrisorile lorŭ ce aŭ avutŭ și moșteni dinŭ Romani, de cumpărătoare și de moștenire, amŭ adevăratŭ, după cumŭ și dum[nea]luŭ Radulŭ Hrizea Vorniculŭ Tîrgoviștit ¹, mai nainte vreme fiindŭ rânduieț de răp[osa]t[u]l Ștefanu-Vodă Cantacuzino îndreptătorŭ acestorŭ moși, dinŭ toate hotărăle acestea ce numește mai

¹ Cronicaŭ Radu Popescu.

susă, și dinu munte, să, ție sf[ă]n]ta mînăstire Horezu doă păr]i și to]i moștenii din Romanii o parte.

Deci în hotarulă acesta, Romanulu, avîndu judecată părintele Ioanu Horezeanulă cu părintele Stefanu Bistriceanulă pentru o livadă dinu poalele vii mînăstirii Bistri]i, fiindcă a] fostu cumpăratu sf[ă]n]ta mînăstire Bistri]a acea viie ma] de nainte vreme de la moșteni dinu Rămești, și ei încă a] fostu cumpărat-o de la Romanii, însă numai viia înfundată, fără de nicio livade, și, așa, sf[ă]n]ta mînăstire Bistri]a dinu îngăduială s'a] fostisitu (?) de a] îngăditu și livadea dinu poalele vii, neavîndu nicio treabă; și acumu, părintele Ioanu neîngăduindă aceasta, noi, pentru îndreptarea loru, amu cerutu zapisele de cumpărătoarea acei vii, de le-amu cetitu, și amu găsitu că numai viia înfundată a] cumpărat-o, fără de nicio livade.

Pentru aceasta amu datu ca să stăpînească sf[ă]n]ta mînăstire Horezu acea livade, iară sf[ă]n]ta mînăstire Bistri]a înu totu hotarulă acesta să aibă a stăpîni numai acea viie înfundată, pecumu o a] cumpărat-o, cîtu ține gardulă celu dinu lungulă vii, și dinu gardu la vale stănjăni 4 p[o]lă, pînă înu părulu celu strămbu, unde s'a] făcutu semnulă. Așijderea a] ma] avutu judecată părintele Ioanu Horezeanulă cu părintele Serafimă, egumenulă de la Arnota, pentru ună codru de locu de la capu hotarului Romaniloră, dinu josu; pentru care, înu cîtu a] fostu ma] avutu judecată ma] de nainte vreme de la dumneală Radulă, Vorniculă Tîrgoviști, și, înu anulă trecută, mergîndu noi la acelu capu de hotară, și Sfin]ia Sa părintele Ioanu neîntîmplîndu-să a fi acolo, pentru neputin]ă, nici dăndu-ne înștiin]are, și părintele Serafimă arătându-ni-lă locu de pricină, ca să să îndrepteze, a] îndemnată pă săteni] dinu Bogdănești] de a] luată cartea Sfin]ii Sale părintelui chiră Damaschină, episcopulă Râmnicului, de blestemă, luăndu și pămîntă asupra loră, de s'a] dată acelu codru de locu sf[î]nte]i mînăstiri] Arnota. Iară acumă, părintele Ioanu căutîndu-și dreptatea cu părintele Serafimă, noi amu luată acumă seama cu amăruntulă, și amu doveditu că între moșia Romanii și înu Bog-

dănești a fostă avută rudenii doo funii de moșiie, și o funie a fostă vîndută sf[inte]i mînăstiri Bistriți și alta sf[inte]i mînăstiri Arnota, și, după ce amă cetitū și zapisile ale Bistriți și ale Arnoti, s'aū găsitū cumpăratură una cîtū și alta, și, măsurăndū partea sf[inte]i mîn[ăsti]ri Bistriți, care erea fără de pricină, s'aū găsitū că părintele Serafimū aū fostū umblatū fără de dreptate, că s'aū găsitū hotarulū unde aū fostū așăzatū și dum[nea]lui Vorniculū Radu, după cumū arată și cartea dumisale de judecată că aū fostū acolo puiatră de hotarū veiche; decī și noi acumū amū ridicatū puiatra de unde să pusese răū înū anulū trecutū, și s'aū pusū la loculū ei, de s'aū îndreptatū pricina. Iară, de arū fi luatū părintele Serafimū vre o carte de la noi pentru acelū codru de locū, aceia, unde s'arū arăta, să nu să crează, pentru că aū umblatū fără dreptate. Și, măsurăndū hotarulū Romanilorū, dinū hotarulū Bogdăneștilorū, dinū piatră, pe rîū înū susū, spre plai, până înū gura Văi-Lungi, s'aū găsitū stănjini 2747. Dintr'acești stănjini datu-s'aū sf[inte]i mînăstiri Horezū pă dinū josū și moștenilorū dinū Romanī pă dinū susū, dă spre plaiū, ca să nu să scoațā dinū casă și dinū pometuri. Și aū venitū partea sf[inte]i mînăstiri dinū puiatra de unde s'aū îndreptatū pricina cu mînăstirea Arnota, înū susū pe rîū, până dinū josū de Pisculū lui Epure, până înū puiatra unde s'aū pusū între doi anini, stănjini 1790, și, într'această parte fiindū loculū mai îngustū, s'aū datū sf[inte]i mînăstiri și Rovinile și Lunga, și amū datū să fie acēste hotarāle Romanulū dinū josū, și Rovina și Lunga ale sf[inte]i mînăstiri, precumū și dum[nea]lui Radulū Hrizea Vorniculū aū fostū așăzatū mai nainte vreme. Și, dinū partea aceasta a sf[inte]i mînăstiri, înū susū, dinū puiatra cea dintre doi anini, spre plai, pînā înū gura Văi-Lungi, s'aū datū moștenilorū dinū Romanī stănjini 657. Iarū pentru plai și munți acestui hotarū noi așa amū găsitū cu dreptate, adeverindū după moștenirea Rumînilorū și după cumpăraturile sf[inte]i mînăstiri, și amū datū ca să țile sf[ăn]ta mînăstire doo părți, și moșteni dinū Romanī o parte. Pentru cari munți aū fostū judecată și multă pricină

la mijloc, ridicându-să moștenii dinu Tomșani asupra unui munte ce să numește Bărcani, că este alu loru încă mai d'innainte vreme. Iarū părintele Ioanu și moșteni dinū Romanī zicea că n'au nicio treabă și nu le este cu dreptate a-lū țănea, fiindū ei șazători pă riulū Bistriți mai la vale, și niciodată n'au avutu ei plai sau munte, nici aū stăpînitū acelū munte cîndva. Și noi, cerăndū Tomșaniloru cărți ca să să dovedească stăpînirea lor, și n'au avutu nicio carte la mîna lorū, numai zicea că aū pomenitū de la moșii lorū că arū avea acelū munte. Și, fiindū pricină la mijloc, dat-amū Tomșanilor lege ca să jure cu 6 megiași precumu că este muntele lorū, și ei nici cumū nū s'au apucatū dă lege, nici să întemeia spre stăpînirea acelui munte. Ci noi amū datū să-lū stăpînească sfînta mînăstire cu pace de către moștenii dinū Tomșani; așijderea și pentru munții de la obîrșia riului Hurezilorū, de cari să apuca moștenii dinū Rîmeștii, zicîndū că sîntū ai lorū de moștenire. Iară moștenii dinū Romanī așa zicea că sîntū ai lorū de moștenire, fiindū înū hotarale lorū, de unde le curgū apele, iară Rămeștii aū munții lorū osibiți înū hotarulū lorū, de unde și lorū li să sloboade apele riului lorū.

Deci noi, căutîndū cărți de dovedirea aceasta și la o parte și la alta, și la niciunulu vre unū temeî bunū dă adeverița aceasta nu s'au găsitū, și încă Rămeștii la mîna lorū n'au avutu nicio carte, iară la Romanī s'au găsitū o carte veiche a lui Vladū-Vodă, lt. 6997 [1488-9], și alta mai noă a răposatulu Matei-Vodă, lt. 7147 [1638-9], întru carea scriia a lorū moștenire cu plaiulū, iarū alte semne nu scriia, numai să ție pă semnele cele bătrîne. Și, întrebîndū noi pă moșteni dinū Rămeștii cu ce mijlocire de dreptate aū să între înū hotarulū Romanilorū, și ei zicea că aū pomenitū pascîndu-și dobitoacele înū muntele acela; iarū Romanī la aceasta așa răspundea că, adevăratū, cu dobitoacele aū umblatū, căci i-aū îngăduitū vecînește, după cumū și ei înū munții lorū aū pascutū dobitoacele lorū, iarū altă stăpînire n'au avutu într'acei munți.

Deci noi, pentru ca să adevărămū dreptatea lor, amū

datu lege Romaniloru ca sa jure, fiindca le cadea Ramestii asupra. Iara ei, standu la pricina, zicandu sa jure Ramestii si sa stapineasca, si, asa, standu ei la pricina, zicandu unit altora sa jure, iara mai pe urma Ramestii au voit u inaintea noastra pe Romanii, si au ales ei dintre dinsiil pre carii au vrutu, 6 oameni, anume : Mihalcea, i Moise, i Dumitru, i Davidu, i Alecsandru si Dumitru Pestrea, si, jurand acestea, au zisu sa stapineasca muntil cu pace, si ei au mersu inu sf[an]ta biserica a minastirii Horezu de au juratu toti cu minile pa Sf[an]ta Evanghelie cumu ca adevarat u muntil acestea sant u ai lor u de mostenire, iar u Ramestii n'au avutu nicio treaba, fiind u ispravnicu la juramintulu lor u Diicul u Poenariulu, Postelnicu de Valcea ; si am u dat u sa stapineasca sf[an]ta minastire Horezu acesti munti, impreuna cu mostenil dinu Romanii, dupa inparteala ce arata mai susu, cu pace de catre Ramestii.

Iaru pentru un u munte ce sa cheama Bradatelu, scotandu Ionu Varzobu di Ramesti un u zapisu ca l-ar u fi cumparatu de la Slatioara mai de nainte vreme, si, fiind u pricina de catre ai sfintei minastirii si de catre Slatioreni ca ar u fi zalojita, iar u nu l-ar u fi cumparatu adevaratu, am u judecatu, dupa cumu s'au si voit u, de au mersu Ionu Varzobu impreuna cu mama-sa, fiind u batrina, inu sf[an]ta biserica, de au juratu cu minile pa Sf[an]ta Evanghelie ca adevarat u muntele l-au cumparatu, iar u nu este niconu mesugasu la mijlocu, si am u dat u sa-l u stapineasca cu pace, unde sa afla intre muntil sf[in]tei minastirii, pecumu va arata mai josu la locul u sau.

Iaru pentru inparteala plaiulu, fiindca sa cadea sa fie mosteni Romanii a treia parte, dupa cumu au ajunsu inparteala, precumu am u zisu mai susu, precumu si ceia moșie si muntil, dar u au cazutu cu rugacune la Sfinția Sa parintele Ioanu de au voit u ca sa-l u inparta prin u doă, ca sa sa poata chivernisi si ei, fiindu-le locul u stramt u, si, inpartindu-sa si plaiulu dinu gura Vai-Lungi, dnu cararea lu Gligoru la dealu, pa plai, pa unde sa infundeaza golulu, adeva citu ține plaiulu, cu pdure, si inu latu dinu muchea

plaiului, dinu hotarū pînă inū rîu, iarū inū hotaru, s'aū datu partea sf[inte]i mînăstirī pe lîngă rîu, iarū dăspre moșia sf[inte]i mînăstirī, la trăsura de la capulū poeni, stănjeni 430, și la trăsura după calea lui Gligorū stănjeni 300, iară moștenilorū Romanī li s'aū datū partea lorū de plai, dă spre plai, la trăsura de la capulū poeni, stănjeni 430, și la trăsura după malu lui Gligorū stănjini 300.

Așijderea și munții s'aū împărțitū dinū măsura acasta inū susū, și s'aū datū sfintei mînăstirī doă părți, și moștenilorū dinū Romanī o parte dinū partea sfintei mînăstirī pă despre hotarulū Horezi, și parte Romanilorū despre Rîmești, pă unde va arăta numire munților, și cu măsura, mai josū la loculū lorū, și sămnele moșiei dinū hotarulū Romanī, i Rovinile, i Lunga, i Hurezū, înpregturū, să să știie: de spre Bogdănești, dinū piatra dinū dealulū Ulmului, dreptū inū Luncă, inū piatra dinū drum, și de-acole dreptū peste răulū Hurezului, inū vale hotarului, inū vîrfulū dealului Luncii, inū Piatra Albă, și de acole dreptū inū piază inū Lăzurile, și de acole dreptū inū piază inu Pisculū Pupezii, și de acole dreptū preste Vale Neagoții, inū piază de la paltinū, de'ci pe pisculū Mozocilorū, inū vîrvu la cele 2 pietri mari, unde să înpreună cu hotarulū Bistriții; de'ci sleama [semnele ?] inu susu pă dealulū Ohabei, și innainte pe sleamea până inū poteca Bistriții, unde este piază pusă inū sleame, și de'ci innainte pă sleame, prinū cărarea care iase de la Bistriță, pă unde să desparte hotarulū Bistriții, la hotarulū Hurezului, dinū piază pă sleame inū susū, păn' inū vîrfulū măguriloru, și dinū vîrfulū măguriloru totū pe sleame inū susū păn' inū vîrfulū Dăroiului, și dinū vîrfulū Dăroiului pă sleame inū Scărișoară. Însă semnele cele vechi aū intratū in Piatra Cîrnă și aū apucatū apa inū susū pă unde sîntu și seamnele pietri.

Și, dăruindū unū omū dinū Hurezū mînăstirī Bistriții unū codru de locū de suptū Măgura Albei, s'aū mutatū hotarulū totū pă sleame, dinū Scărișoară până inū Gura Teiușului, și dinū măgură totū pă sleame inu vîrfulū Măgurei Albei, și de acolea totū pă sleame inū vîrfulū Păstiipei, și de

acolo totu pă sleame până înu Praști, și totu pă sleame pân' inu Cuibulu Vulturului, și dinu Cuibulu Vulturului întră hotarulū inu Rătevoie, pân' înu hotarulū vechi, și merge hotarulū tot pă apa Retevoie păste Piiatra Caprei, și acolo să facū doă izvoară, unde să întilnește cu muntele Arnotii, și apucă pă izvorulū despre Apusū, preste curmătura Rudeanului, totu pă izvorū, pinte Lotreni, și totu pă izvorū, pînă iase izvorulū alătura cu curmătura inu vîrfū, și pă vîrvū până inu vîrfulū Văleanului, și de acolo totu pă vîrfū până inu vîrfulū Bărcacului, unde să împreună hotarale sfintei mînăstiri Horezū, și de acolo totu vîrfulū innainte, celu de spre Lotru, piste obîrșiile Cerchealelorū, pân' inoptriva izvorului Brădățelului, unde s'aū pusu piiatră, aū venitu măsura muntelui, ai sfintei mînăstiri, stinjenī 640, și dintr'acestū semn innainte să ție Ionū Vîrzobū dinū Rîmești unū pičorū de munte ce să chiamă Brădățelulū, care numește mai susū că l-au cumpăratū de la Slătioarenī, stinjenī 220, pă unde s'aū pusu piiatră inu obîrșiia Afumatei supțū Vîrfulū Turcului de spre Apusū, și d'aci innainte inu partea sfintei mînăstiri totu vîrfulū de spre Lotru pân' inu Vîrfulū Milăi, unde să lovește cu muntele mînăstiri Bistriței ce să chiamă Vaideei, stinjenī 1140, și dinū piiatra ce s'aū pusu acolo supțū vîrfū la vale, prinū Piiatra Risii (?), totū muchiia plaiului la vale, obîrșiile Mieriorilorū, totū vîrfulu Piscului Murgū, Pietrile-Roșii și Zeletesculū pân' supțū Vîrfulū lui Romanū, unde s'aū pusu piiatră.

Așijderea și plaiulū să-lū ție stînta mînăstire, precumu s'aū așăzatū, arătîndū mai susū, dinū apa rîului pân' inu mijloculū coastii, în semnulū (?), de unde să infundează golulu la vale, pân' inu poteca lui Gligorū. Așijderea și partea de munte alū moșteanilorū Romanī s'aū datū de spre hotarulū Rîmeștilorū, iarū peste viile săteanilorū dinū Romanulū și a Stančului Ploscarulū, ce au căzutū pă partea sfintei mînăstiri, să aibă a le ținea și a le stăpîni infundate, și mai multū dinū citu le ține gardulu să nu să tînză, și ei să aibă a-și da vinericulū domnescū la sfînta mînăstire, după obiceiū, iarū la dijma pămîntului să aibă pace.

Dreptu aceia amu datū cartea noastră Sfinții Sale părintelui Ioanū arhim. și tuturorū lăcuitoitorū de la sfința mînăstire Hurezū ca să aibă a stăpîni de acumū innainte aceste hotară precumū s'aū ales, Romanulū, și Rovinile, și Lunga, și cu munții, cu bună pace, de către săteni dinū Romanī: mai multū pricină să nu mai fie. Acasta scriemū.

Lt. 7232 [1724], Iulie 10.

Ionū Băleanulū Velū Portarū.

Andreiași Scoreiū Căpitanū de plai.

Dragulū ceaușū otū Grecī.

Stanū Ilipescu (?).

Ionū Igoianulū.

II.

Hotărniciia Rămeștii, făcută de noi acumū (?).

Noī, 12 boerī, cariī mai jos ne vomū iscăli, ce sîntem luați de Sfinția Sa părintele Ioanū arhimandritulū, egumenu sfintei mănăstiri Hureziī, cu cinstită cartea Mării Sale Banulū Gheorghe Cantacozino și a cinstitei Administrații să căutămū și să hotărîm moșia Rămeștii otū sudū Vilcea, să alegem partea de moșie a sfintei mînăstiri de către partea de moșie megieșască, decī, dinū poruncă, strănsu-ne-amū cu toți la zi și la sorocu aici, la sfânta mînăstire Hureziī, și, fiindū și dumnealū Ioanū Băleanulū Velū Portarū și dumnealū Andreiași Scoreī Căpitanulū de munte dinū partea cinstitei Cămări, și aū venitū toți megiașiī dinū Rămeștii de față innainte noastră, fiindū și Sfinția Sa părintele egumenu Ioanū, alū sfintei mănăstiri Hureziī, față, și le-amū cerutū toate cărțile și zăpisaīle, și de moștenire, și de cumpărătoare, să le aducă innainte noastră. Iarū Sfinția Sa părintele egumenu, înpună cu toți megiașiī dinū Rămești, așa deteră seama că alte scrisori n'aū, fără cītū scoasă părintele egumenu Horezanulū o carte a 6 boerī ce s'aū fostū hotărîtū înī zilele Mării Sale răposatului Costandinū-Vodă, și iarū mai scoasă o carte a Radulū Velū Vornicū dinū Tărgoviște, ce i-aū fostū mai hotărîtū dumnealū singurū inū

urma celoru șasă boeri, dinu porunca răposatului Ștefanu-Vodă, și totu n'au pututu fi odihniți pă aceste doă hotărnicii.

Deci noi, văzându că alte scrisori n'au, nici o parte, nici alta, ca să adevărăm și să alegem cine cită parte de moșie aru avea, fără citu scoasă părintele egumenu Hurezanulū o copie, adecă izvodū, ce zicea Sfinția Sa cumū că este scoasă după hrisovulū răposatului Costandinū-Vodă, fecorulū răposatului Șarbanu-Vodă, intru care scria pă toți Ruminiī ce s'au vīndutū Predei Vorniculū Brāncoveanulu Ruminiī cu toți fecorii lorū și cu toate părțile lorū de moșie ce arū avea dupeste totu hotarulū, cu siliștea satuluī, cu viile, cu morile, cu livezile, cu plaiurile, cu munțiī, carele s'au fostū vīndutū inū zilele răposatuluī Mateiu-Vodă, și inū urmă au fostū miluitū răposatulū Costandinū Brāncoveanulu, nepotulū Predei Vorniculū Brāncoveanulū, aceea sfāntā mīnāstire Hureziī cu toți Ruminiī și cu toate părțile lorū de moșie ce aū avutū. Deci, nefiindu acelu hrisovu aici de față, noi amu incedințat i pă Sfinția Sa părintele egumenulū Ioanu Hurezanulū pă această copie cumu că este bună și dreaptā scoasă după acelu hrisovū, și amū incedințat-o cu iscāliture părinteluī egumenū și cu pecetea sfintei mīnāstiriī și cu toate iscāliturele noastre, și aū adusū Sfinția Sa părintele egumenu și pă popa Alexie dinū Costeștiī, care aū fostu la Bucureștiī, la Māriia Sa Doamna Marica a răposatuluī Costandinū-Vodă Brāncoveanulū, de aū scosū această copie după hrisovulū celū mare, scrisū de popa Iosifū Agiulū, carele este la Biserica Doamnei.

Dreptū aceea, noi amū căutatū și amū adevāratū cumu că aū fostū atunci pă acea vreme cīndū s'au vīndutū acei Ruminiī, cū moșiele lorū, au fostū casā de Ruminiī fără de fecorii lorū, lide 29, și aū fostū casā de megiași, de vīnduți, fără de fecorii lorū, lide 32. Deci noi, neputīndū intr'altū chipū cumū face, amū socotitu de am inpārțitū moșia pă aceste capete de oameni, ce scriū mai susū, potrivā Ruminiiloru, ca și megiașiloru; numai, zicāndū că sīntū cinci funiī de moșie intr'acestū hotarū alū Rāmeștilorū, așa aū mār-

turisitū toți megieași dinū Rămești, încă și părintele egumenulū, cumū că dintr'o funiie nu s'au vândutū nicunū Rumīnu, nici moșiie, ci această funiie amū scos-o de s'au datū numai megiașilorū, întreagă, iarū cele patru funii le-amū împărțitū pă capete la megieași și la Rumīniī mīnăstiriī. Deci, după obiceiū, amū tras moșia pă trei locuri, dinū hotaru Bogdăneștilorū pīnă înū hotaru Bīrzenilorū, și s'au găsitū la capulū moșii de la vale de spre Ulmetū înū latu peste totū hotarulū, stānjeni 540, care s'au socotitū că au venitū în partea megiașilorū stānjeni 355 p[olū], și dintr'aceștea s'au mai luatū stānjeni 14, partea a doi oameni, anume : Stefanū Monahū și Mohra, nepoții Vlădicăi Stefanū¹, care au scosū Sfinția Sa părintele egumenulū Hurezanulū unū zapisū întru care scria că au închinatū biserica care este înū satu Rămești, cu toată partea lorū de moșiie, sfintei mănăstiriī Horezulū, care această biserică, de piatră, este făcută de acelu Vlădică dinū neamulū lorū, și, rămīindū această biserică descoperită, și ajungīndu la stricăčune, au dat-o sfintei mănăstiriī, cu partea lorū de moșiie, să o acopere și să o grijască la stricăčunea ei, și s'au scrisū numele lorū la sfântulū pomelnicu. Și iarū au mai datū popa Danciulū dinū Rămești daniie la sfānta mīnăstire toată partea lui de moșiie, care s'au venitū stānjeni 1000, carei s'au socotitū că au rămasū la megieași partea lorū stānjeni 320 p[olū], și au rămasū și la sfānta mănăstire stānjeni 219 p[olū], și s'au găsitū la trāsura dup'înū mijlocu, pă dinū susū de biserică, totū hotarulū stānjeni 836, și iarū amū împărțitū, după cumū scriie mai susū, și au venitū la megiași stānjeni 416 p[olū], și au rămas la sfānta mănăstire stānjeni 339 p[olū], și s'au găsitū la trāsura dinū susū, pă suptū plaiū, totū hotarulū, stānjeni 800, și iarū s'au împărțitū, după cumū scrie mai susū, și au venitū la megieași stānjeni 475, și la sfānta mănăstire stānjeni 325, iarū, pānū plai și pānū munte neputīndū noi merge acumū, fiindū vreme de iarnă, așa amū adevăratū, să stāpīnească după împărțala cea denū vale, după stānjeni ce scrie mai susū, și de vară s'au socotitū să meargă șasă

¹ De Rīmnic (1673-93).

boerî dinū noi, anume dumnealū Andreeași Scorei Căpitanū de munte, i Mihalcea Măldăresculū, i Gheorghe Măldărescu, i Dragulū Ceaușulū, i Ștefanū Văt., i Dumitru Vătf., să facă semne, arătămū [=arătândū] care pă unde va ținea, să ție sfânta mănăstire Hurezulū pă lingă hotarulū Hurezului, și Rămeștiī să aibă a ținea pă despre hotarulū Bărzotenilorū, arătîndū semnele pă unde s'aū despărțitū, și s'aū pusū pietri, dinū drumulū celū mare alū Mehedințilorū dreptū înū susū, pinū livezi, în aninulū care este înū vâlcea, de'ci preste vâlcea înū piatră înū susū, dreptū în glodū, de'ci în susū, înū mărū, dreptū moara lui Șatavei, de'ci înū drumū, unde s'aū pusū piatra, de'ci pă suptū coasta dealulū înū susū, pină înū fagulū celū înheratū dinū coastă, și de-asupra casei lui Androniie, de'ci înū susū, unde s'aū pusū piatra cea dinū livade, de suptū plai, de'ci înū nuculū care s'aū înheratū iūū marginea vâlceli Vărtopuluī, de'ci înū susū plaiulū și muntele, precumū le merge înpărțeala. Dreptū aceia, amū datū partea noastră sfintei mănăstiri Hurezului, să ție și să stăpînească această moșie dinū Rămești de acumū innainte cu bună pace, după cumū s'aū însemnatū de către moșneniī dinū Rămești.

Așjiderea pănū hotarulū Bărzoteniloru venit-aū popa Barbu cu frate-săū Marco dinū Urșani, împreună cu Anghelū Scărlatū dinū Pietrarī și cu unū Costandinū, zicândū acești oameni că aū avutū neamulū lorū moșie înū Bărzotenī. Noi le-amū cerutū scrisori să vedemū cu ce dreptate zicū că aū moșie într'acelū hotarū alū Bărzotenilorū, și nicunū nicunū felū de scrisori n'aū avutū, nici s'aū adevăratū că aū stăpinitū vre-odată, iarū părintele Hurezanulū aū scosū unū zapisū alū Rumînilorū dinū Bărzotenī, întru carele sciea că s'aū vândutū ei, toți Rumîniī, cu fecoriī lorū și cu toate părțile lorū de moșie, Dicului Velū Spatarū Buicesculū la leatū 7153 [1644-5], cu multe mărturiī, darū, mai înū urmă, Diculū Spatarū i-aū ertatū pă toți de rumîniie, iarū moșia toată, peste totū hotarulū, cu totū venitulū ei, aū vândut-o jupîneasă Dumitrana Buiceasca, care aū ținut-o răposatulū Papa Velū Pahar[nicū], împreună cu fii-săū Diculū Velū Spatarū, aū vândut-o schitulū unde este hramulū Sfințilorū

mari Apostoli Petru și Pavelū ce este făcutū acestū sfântū schitū de părintele Ioanū egumenulu Hurezanulū, și au cumpărat-o această moșie înū talerī 142 și aū datū și moșie de daniie, păn[tru] pomenire, de tl. 71, și s'aū scrisū la sfântulū pomelnicū. Ci să aibă a stăpīni sfântulū schitū cu bună pace, după cumū scriie zapisulū, iarū Anghelū Scărlatū dinū Pietrarī și cu Costandinū așa aū adevăratū că n'aū avutū nicīo treabă într'acelū hotarū, ci numai aū cercatū gūdecata, făr' de nicīo dreptate, că n'aū stăpīnitu nicīodatā; ci să fie lipsitu. Așijderea și Popa Barbulū și ou frate-săū Marco dinū Ūrșanī iarū să nu aibă nicīo treabă înū hotarulū Bīrzoteanilorū, păn[tru] că ei s'aū adevăratū că aū fostū Rumīni Buicesculū, și i-aū ertatū, împreună cu ceialalți Rumīni, de rumīniie, iarū moșia aū rămasū boerească, a Buicesculū; numai să ție o cumpărătoare de moșie ce zicū că aū cumpăratū dinū hotarulū Floreștilorū, ce să hotăreaște cu Bīrzotenii. Iarū pentru niște locuri ce sīntū peste Luncavățū, de spre Apusū, ce să cheamă Trepte, care să hotărăscū de la vale cu Măldăreștiī și vinū pă dinū susū păn' înū apa Luncavățului, care sīntū dinū hotarulū Bīrzoteanilorū, aceste Trepte, și, fiindū de pricinā, neștiindu-să megeiași dinū Rīmești să le ștăpīnească cu mīnăstirea Hurezii, cīndū aū fostū hotărītū Radulū Vorniculū moșia Rīmeștilorū, aū fost gūdecatū dumnealū păn[tru] aceste Trepte ca să le ție mīnăstirea Hurezulū, păn[tru] că, întīmplīndu-să de aū fostū vīndutū megeiași dinū Rīmești o parte de moșie ce să cheamă Feareștile, sfīnteī mīnăstirī Hurezulū, și Sfinția Sa părintele egumen Hurezanulū, după ce aū fostū cumpăratū acēstā moșie, aū fostū cheltuitū de aū făcutū unū hrisovū, cu tl. 35, iarū ei s'aū plīnsū la Vorniculū Radulū, cumū să întoarcă acelei sfīnteī mīnăstirī ce aū fostū luōatū pă acea moșie și să-și ia moșia īnnapoi, și să ia hrisovulū să-lū spargă. Și l-aū luōatū și l-aū spartū, și, păn[tru] acei tl. 35 ce aū cheltuitū părintele Hurezanulū, aū zisū că vorū da acele locuri ce să cheamă Treapte, sfīnteī mīnăstirī, precumū aū mărturisitū și acumū, īnnaintea noastră, megeiași dinū Rīmești; ci să aibă a stăpīni de acumū īn-

nainte aceste Treapte sfînta mînăstire Hurezulu cu bună pace de către megeiași dinu Rîmeștî. Așîderea să aibă a stăpîni Păișești și Bălăneștî, dinu Rîmeștî locul Feareștilor, ce aș țănută de hotarul Bîrzotenilor, dinu fîntînă pănă înu ulm, și, înu lat, dinu Luncăvișor pănă înu Luncavățu, pen[tru] că s'aș adevăratu că iaste a lor, cî să-lu stăpînească cu bună pace de către sfînta mînăstire Hurezulu. Așîderea și păn[tru] o viie a sfîntei mînăstiri Bistrișii, care iaste pă locul Hurezulu, înu sat, să aibă mînăstirea Bistrița a-și stăpîni viia, citu iaste gardulu viei, și, dinu gardu în vale, stînjînî 4 p[o]l, pănă înu părulu celu strimb, unde s'aș însemnatu, iară livedea la vale, care aș îngrădit-o părintele Bistriceanulu, să o stăpînească mînăstirea Hurezulu, iară Bistrița să nu aibă treabă, că aș îngrădit-o fără dreptate. Așîderea și pentru o pricină ce aș avutu Sfînșia Sa părintele egumenu Hurezanulu cu Sfînșia Sa părintele egumenu Bistriceanulu, zicîndu părintele egumenu Hurezeanulu cumu că aș calcă hotarul Hurezulu de către Bistrișă, de spre Răsăritu, aducîndu părintele Bistriceanulu și ocolnica mînăstirii Bistrișii, arătîndu seamnele pintre hotar, păcum scriie seamnele, dinu pla la vale, mergi totu pă sleame (*sic*). Decî noș așa, amă alesu: după cumu aș judecatu și dumnealu Radulu Velu Vornicu, așa amă adevăratu și noi, că iaste mai cu dreptate să ție mînăstirea Hurezulu Valea Negrii, iară nu mînăstirea Bistrișii.

Dreptu aceia, amă datu aastă carte a noastră sfîntei mînăstiri Hurezulu, să aibă a ținea și a stăpîni toate moșile cite scriie mai susu, cu bună pace, că așa amă aflatu mai cu dreptate.

Orezu, Dechemv. 4, lt. 7232 [1723].

[Aduș tărziu :] De anî 124.

Udrea Zătreanulu.	Ionu Băleanulu Velu Portaru.
Preda Zătreanulu.	Preda Bujureanulu.
Gheorghe Măldăresculu.	Mihalcea Măldăresculu
Drugulu (<i>sic</i>) Ceaușulu otu Greci.	Ionu Igoianu.
Ștefanu Văt.	Badea Pirăianulu.
Stanu Ilipesculu.	Tănasie.

III.

Ionu Băleanulū Velū Portarū, d'împreună cu 6 boeri hotarnici, ce, dinu porunca Mării Sale a Chesariceștii Valahiie Banū Gheorghe Cantacuzinō și a cinstitei Consiliari (sic), amū fostū luoăț hotarnici de Sfinția Sa părintele Ioanū, arhimandritū alū sfintei mînăstiri Hurezuluī, hramulū Sfințilorū Înpărați aseamenea Apostolilorū Costandinū i Elena, ca să alegemū moșiile sfintei mînăstiri de către alți moștenitori ce aū avutū împreună hotarāle și cu munțiī, anume: Recea, i Fometeștii, i Zbanțoiulū (?), i Negreani, i Romanulū, i Rîmeștii, sudū Vîlcea. Și toate acestea amū alesū și amū hotărîtū pecumū arată cărțile de hotărnicie ce s'au datū la Sfinția Sa părintele Ioanū. Deci, pân[tru] hotarulū Rîmeștii, fiindū noi în trecutulū anū, dinū lt. 7232 [1723-4], împreună cu 12 boeri, pentru hotărîrea aceștii moșii, și înū totū chipulū amū nevoitū de amū alesū cu dreptate partea sfintei mînăstiri de către toți moșteani dinū Rîmești; iarū pân[tru] munțiī, fiindcă atuncea era vreme de iarnă, nu s'au pututū face ispravă, și, mai rămîindū și cealelalte hotarā neisprăvite. acumū, dinū poruncă, pecumū mai susū amū zisū, viindū, toate acestea le-amu tocmitū și le-amū așăzatū. Așa și pân[tru] munțiī dinū hotarulū Rîmeștilorū, păcumū și astă-iarnă amū adevăratū, împreună cu 12 boeri, și acumū iarăș, ca să ție sfinta mînăstire dinū toți munțiī dinū hotarulū Rîmeștilorū o parte, si toți moșteani dinū Rîmești doo părți. Și amū trimisū pă 6 boeri înū munte de aū luoatū seama hotaruluī și seamnelorū dinū pegrū, și aū alesū partea sfintei mînăstiri, de[n] munte și dinū plaī, înū latū, ce s'au măsuratū dinū pietrile lui Hărsu pînă înū Vîrfulū Plaiuluī, de spre Urșani, stînjînī 772; s'au alesū partea sfintei mînăstiri stînjînī 257, și aū rămasū la toți moșteaniī dinū Rîmești stînjînī 515, și lungulū dinū Vîrfulū lui Romanū și dinū Vîrfulū lui Romanū înū gîosū pă plaī pînă înū Piatra Bolcei de spre Romanī, stînjînī 616, și acești stînjînī de alū treilea s'au datū mai multū sfintei mînăstiri, fiindū hotarulū susū mai îngustū, și aū rămasū la toți moșteani dinū Rî-

mești stînjînî 900, și de acia dreptu peste obîrșia Rîmeștilor pînă înu pîiatra Bărbuiului de spre Luncavățî, de'ci la dealu, pã lingã hotarulü Valdeilorü, iarü înu vîrfulu Romanului, unde sã încheaie hotarãle; și aũ rãmãsü la moșteanî dinü Pietricoaia Bolciî la vale, și pã de o parte de riulu Rîmeștilorü, și pã de altã parte, pînã unde întrã golulü Rîmeștilorü înu plaî. Decî pã așãzãmîntulü acesta sã aibã a stãpîni sfînta mînãstire cu pace de cãtre moșteani dinü Rîmești. Mai multã pricinã între ei sã nu fie. Aceste scriem.

Leatü 7232 [1724], Iulie 10.

Ioanü Bãleanulü Velü Portarü.

Dragulü Ceaușü otü Grecî.

IV.

Pentru munțîi mănãstirii de spre Rîmești și Romanî.

Noî, 6 boeri, care ne vomî iscãli mai josü, ce amü fostü luoățî de oameni dinü Rîmești, cu o carte de poruncã a cinstitei Administrațîi, ca sã le împãrțim munțîi cu sfînta mînãstire Hurezîi și cu Romani, decî, viindü Portarü de județî, ne-amü strînsü cu toțîi la Rîmești, și amü eșitü la munte, împreunã cu Sfințîia Sa pãrintele egumenulü, și, trãgîndü munțîi, dupã obiceiã, dinü marginea muntelui ce sã chiamã Bolca, pã vîrfü în susü pã cale, pînã înu Mãlaia, pã la fintînã, pînã înu vîrfulu Bãrcaçului, pã vîrfü s'aũ gãsãtü stînjînî 5.570, și, dupã hotãrnicia dumnealui Ioanü Bãleanulü Velü Portarî, stãpîniã sfînta mînãstire stînjînî 3.917, iarü, cîndü aũ fostü acumü, s'aũ sculatü Rîmeștil cu gîlçavã, și, mergîndü la Divanü, și Divanulü așã le-aũ datü sã jure ei cu 12 oameni precumü știü, și, jurîndü Rîmeștil, și poruncîndu-ne nooi cinstita Administrație ca sã-i împãrțimü cumü vomü cunoaște dreptatea, dupã jurãmîntulü lorü, și, cercîndü noi cu de-adînsulü, și trãgîndü munțîi cumü scriie mai sus, așã aũ ajunsü dreptatea ca sã stãpîneascã sfînta mînãstire stînjînî 1.833, dinü care împãrțîndu-sã pã 6 funiî, la Rîmești pã cincî funiî, și la Romanî pã o funiie, dintr'aceste funiî s'aũ datü sfîntei mînãstirii dinü funea Ro-

manilor 2 părți, stinjină 620, și din 2 părțile Rîmeștilor s'au scos o funie întreagă, iar din patru funii s'au dat sfintei mînăstiri a treia parte, stinjină 1223, și am osebire sfînta mînăstire de spre Rîmești și de spre Roman, însă din vîrfurile Bărcacului, pînă la vîrf, spre Mălaia, pînă la fîntînă, pînă în hotarul Bistriței, și pînă la vîrfurile Mălai, apoi drept în vale, pînă la Pîrîul, Secu.

Deci noi, după cum am văzut dreptatea, și am făcut alegerea, am dat această carte a noastră la sfînta mînăstire Hurezii și la cinstită mîna Sfinții Sale părintelui Dionisie egumen și la tot soborul sfintei mînăstiri, ca să aibă a stăpîni acești munți cu bună pace de către Rîmești și de către Roman, după cum scrie mai sus. Și noi, după mai adevărata credință, ne-am pus iscăliturile mai jos.

Iulie 17, lt. 7236 [1728].

Vasilie Văt.,

Mihalcea Măldărescu,

Dumitru Racea Văt.,

ot Petreștii-de-sus.

sud Gorj, de plăiași de Vilcea.

Dragul Ceașul,

Barbul Post. Ot[etel]eșan.

Ion Igoianul.

Și părintele s'au dat bani cheltuielii, pînă la stinjină tl. 2, bani 102.

Ispravnic fiind Pîrîul Portar Horezan.

V.

Costandin Fărcășanul, limiterio¹ într'aceste cinci județi, împreună cu 4 boeri ce am fost luați cu carte a preacinstitei Administrații, de Pătru Guliman și de Pătru Bălănescul, cu cetașii lor, Rîmeștii, ce am fost rînduit hotărnicie asupra sfintei mînăstiri Hurezii, pentru moșia Rîmeștii, jăluindu-se cum că n'au avut dreptate la hotărnicie ce am făcut preacinstitul dumnealui Ioan Băleanul, ce am fost atunci Velu Portar, cu 12 boeri, deci noi, după

¹ Hotarnic ?

poruncă, amă venitū aicea, înū fața locului, la moșia Rîmeștii, și, fiindū amîndoo părțile de față: părinții călugări dinū minăstirea Hurezii și megeiași dinū satulū Rîmeștii, le-amū cerūtū cărțile de moștenire și cumpărătoare, și megeiașii dinū Rîmeștii alte cărți, vechi au nooă, n'au avutū, fără cartea acelorū 12 boeri numiți mai susū ; așijderea și părinții călugări alte scrisori n'au avutū, vechi sau nooă, fără cîtū cartea de hotărnicie. Care noi le-amū cetitū și le-amū cercetatū cu amăruntulu, ca să cunoaștemū și să înțelegemū ce iaste pricina lorū. Și, fiindcă dumnealui prea-cinstitulū Ioanū Băleanulu și acei 12 boeri amū cunoscutū că au umblatū cu dreptate, și le-au fostū împărțitū moșia cine pă cîtū i s'au căzutū parte să ție, după cumū arată înū cartea acelorū 12 boeri ; așijderea și hrisovulū prea-cinstitei Administrației ce iaste la sînta minăstire, întăritū duple cumū au găsitū, și au alesū dumnealorū Velū Portarū împreună cu acei 12 boeri, care împărțală și hotărnicie s'au făcutū după o foie de toți Rumîni ce s'au vîndutū cu moșiile lorū Predei Vorniculū Brîncoveanulū, ce au fostū mărturisatū răposatulū părintele Ioanū egumenulū Hurezanulū cumū că acea foie iaste copie scoasă de pre unū hrisovū alū lui Costandinū-Vodă, fecorulū lui Șarbanū-Vodă, la mîna răposatulū Predei Vor. Brîncoveanulu. Care moșie, cîndū s'au scosū după acelū hrisovū, au fostū trimisū părintele Ioanū egumenū Hurez[anul]ū pă unū popă Alecsiie dinū Costeștii la Măria Sa Doamna Marica Brîncoveanca, la Bucureștii, și au fostū mărturisitū părintele Ioanū egumenū Hurezanulu cumū că acea foie iaste dreaptă, și pen[tru] întărirea credinții, au fostū trimisū acei boeri hotarnici de au fostū adusū și pă popa Alecsiie de la Costeștii înaintea acelorū boeri, ș'au mărturisitū cumū că elū au fostū acolo la Bucureștii până s'au scosū acea copie dinū cuvîntū înū cuvîntū după acelū hrisovū domnescū ce au fostū la răposata Domna Marica Brîncoveanca, și, după această mărturisălie (*sic*; mărturisăre), s'au fostū încredințatū boerii hotarnici, ce sîntū scriși mai susū și au hotărîtū, fiindcă au fostū cu toți odihniți, și o parte și alta, au fostū datū toți megeiași dinū Rîmeștii și zapisū la Sfinția

Sa părintele Ioanu egumenu și la părinții dinu mînăstire, cu care legătură, și cu gloabă de cincî sute de florinți, cine s'arū mai scula a face pîră și gilcavă păn[tru] această moșiie, să aibă a da la Cămară, precumū și noi amū văzutū acelū zapisu la mîna părinților călugări dinu Hurezu; iarū acumū innaintea noastră așa au raspunsu megeiași dinu Rîmești cumū că acea copiie scoasă după hrisovū zicu cumu că nu este bună, că le-aū spusū lorū acelū popă Alecsiie acumu înu urmă cumū că aū umblatu cu vicleșugu, iarū n'aū adusū elu acea copiie de la București, ci aū fostū făcutū meșteșugū păn[tru] voia părintelui Ioanu egumenu, și, aducîndū pă acelū popă Alecsiie de față innaintea noastră, așa aū răspunsū cumu că elu n'aū adusū copiie de la București.

Deci noi, neputîndu-ne încredința pă cuvintele lui cele meșteșugitoare, iarū l-amu întrebatu : cu ce treabă aū mersū la București? Iarū elu aū răspunsu că l-aū trimisū părintele Ioanū egumenu Hurezeanulu cu o scrisoare la răposata Doamnă Marica Brîncoveanca, cerșindu hrisovulū, iarū D[oamna] Marica Brîncoveanca aū răspunsū că sîntū scrisorile la Brașovū, ci va trimite mai cu vreme de va aduce acele scrisorī și va trimite o copiie la sfînta mînăstire.

Deci noi, necrezîndu cuvintele lui, căci atunci aū mărturisitū într'unū felī și acumu într'altulu, că aū trebuitū să fi spusū d'intru'ntii cu dreptate innaintea dumnealui preacinstitului Ioanū Băleanulu și acelorū 12 boeri, ca să fie îndreptatū, nici au mai spusū megeiașilorū pănă aū trăitu părintele Ioanū egumenu, fiindcă aū trăitū trei ani înu urma acei hotărnicii, și s'aru fi pututū dovedi, iaste cu adevăratū precumu zice popa Alecsiie, ci tocmai acumū au spusū aceste cuvinte, care noi, neputîndū face într'altu chipū ca să să poată dovedi dreptatea, amu socotitu ca să rămie lucrū de acumū pănă la toamnă și să meargă unū părinte călugărū de spre partea mînăstirii Horezū și unū omū de ispravă de spre partea megeiașiloru dinū Rîmești, păn[tru] încredințarea, la dumnealui Comisulū Costandinū Brîncoveanulu, nepotulū răposatulu Costandinū-Vodă Brîncoveanulu, ctitorulu sfintei mînăstiri Hurezi, să ceaje acelū hrisovū ce

scriie pentru moșiia Rîmești și cu Rumîni ce sîntu dați mî-năstirii Horezi, și atuncea, după ce va veni cu acelu hrisovû, ne vomû strînge, după poruncă, iarû aici, înû fața loculuî, și, după cumû va fi scriindû într'acelu hrisovû, să va putea face dreptate și la o parte și la alta, darû până atuncea să stea hotărnicia acelorû 12 boeri, după cumû s'aû așăzatû, să-și stăpînească fieșcarele partea ce i s'aû datû, și o parte și alta. Măcarû că acumû innaintea noastră pohtia megeiași dinû Rîmești ca să li să înparță moșiia după cumû zicea ei că aû pomenitû stăpînindû bătrîni lorû mai nainte vreame, și păcumû s'aû fostû așăzatû și cu părintele Ioanû egumenu Horezeanulû, dîndu-le și zapisû la mîna lorû, înpreună cu totû soborulû sfîntei mînăstirii. La care amû văzutû și noi acelu zapisû, la mîna lorû, înû care scriia că s'aû învoitû ca să stăpînească sfînta mînăstire moșiie înû hotarulû Rîmeștilorû, pe case de Rumîni 21, și megeiașii dinû Rîmești să stăpînească moșiie pe 51 de casă de megeiași, cu Bălănești cu totû. Înû care zapisû scriia saû voia să ție sfînta mînăstire a treia parte de păste totû hotarulû Rîmeștii, și megeiașii să ție celalante doo părți, cu Bălănești cu totû, Rîmeștii 2 părți și sfînta mînăstire o parte, fiindcă aû avutû și de daniie mai înû urmă. Numai acumû zicea părinții călugări că nu pohtescû ei să să înparță pă acelu zapisû, pân[tru] că și părintele Ioanû egumenu, cunoscîndû că s'arû fi greșitû cu acelu zapisû, și s'arû fi păgubitû sfînta mînăstire de cităva moșiie, pân[tru] aceia aû rîdicatû înû urmă 12 boeri. Ci, fiindcă n'eû pohtitû părinți călugări, aû rămasû lucru până la toamnă, ca să aducă hrisovulû de la dumnealû Costandinû Brîncoveanulû Velû Comisû, după cumû s'aû zisû mai susû, și atunci, pă cită parte de moșiie va arăta într'acelu hrisovû, pă atîta va lua sfînta mînăstire, ca să poată avea unû sfîrșitû de odihnă.

7242 [1734], Martû 14.

Costandinû Fărcășanulû, limit. într'aceste cincî județe che-saricești.

Preda Bujoreanulû. Tanasiie Romănescu. Căpit., Drăghici Olănescu. Gheorghe Măldărescu.

Io Costandinû Voșvo lû.

VI.

Noi, 4 boeri ce sîntem luoai de Dragomir Șatavei, și de Pătru Goșotă, și de Negoia Șaroșescul, și de Matei Naneș, și de Ionu Virzobu, și de Pătru Gulimanu, și de Matei Păișăscul, și de Costandinu Gogolu, și de ceilalți toți moșteanii din Rîmești, sudu Vilcea, așisderea și de Sfinția Sa părintele Dionisiie, egumenul Hurezeanul, și de totu soborul sfinței mînăstiri Hurezii, ca să căutăm și să hotărîm moșia Rîmești, să alegem părțile de moșie ale moșneanilor din Rîmești de către partea de moșie a sfinței mînăstiri Hurezii, fiindcă au fostu jăluitu moșneni din Rîmești la prea-cinstita Administrație pân[tru] hotărnicia ce au avutu mai nainte vream, de dumnealu Ionu Băleanul Velu Port. și cu 12 boeri, păcum că nu li s'au făcutu dreptate, ci li s'au împresuratu cîtava moșie de s'au datu mînăstirii Hurezii, decî noi, după poruncă, ne-amu strînsu cu toți înu fața loculu la Rîmești. Și au venit toți moșneni față înaintea noastră, și, fiindu și Sfinția Sa părintele Dionisiie egumenu Hurezeanul de față, le-amu cerutu toate cărțile și zapise de moștenire și de cumpărătoare, vechi și noă, și la o parte și la alta, cine ce au avutu la mînile lor. Decî au scosu moșneni unu hrisovul alu lui Gavrilă Moghila Voevodu, cu lt. 7128 [1619-20], ce au fostu datu la mîna unu omu anume Liga, de cîteva cumpărături dintr'acestu hotarū, și, iarū, au scosu unu hrisovul alu lui Matei-Vodă Basarabū, de la lt. 7149 [1640-1], ce au avutu cumpărături între dînșii. Așisderea și Sfinția Sa părintele Dionisiie, egumenu Hurezu[lu], au scosu unu hrisovul alu răposatulu Costandinu-Vodă Brîncoveanul, ctitorul sfinței mînăstiri Hurezii, cu lt. 7203 [1694-5], cu care au datu daniie la sfința mînăstire Hurezii pă cîtiva Rumîni din Rîmești, cu părțile lor de moșie dintr'acestu hotarū, scriindu Rumîni pă anume, și iarū mai scriie de zice: și alți Rumîni, cîți s'arū mai găsi fugiți înu țară, și aceia, cîndu să vorū găsi, să fie totu ai sfinței mînăstiri Hurezi, cu părțile lor de moșie din Rîmești, fiindcă au fostu cumpărați de Preda Vornicul Brîncoveanul, moșul lui Costandinu-Vodă Brîncoveanul, pă

acești Rumîni cu părțile lor de moșie. Și, iară, s'aū mai găsitū unū zapisū la mina moșnenilorū dinū Rîmești, alū răposatului părintelui Ioanū egumenu Hurezanulū și a totū soborulū sfintei mînăstiri, cu lt. 7216 [1707-8], înū care zapisū scriia că, avîndū pricină mînăstirea cu moșneni dinū Rîmești pă[ntru] părțile de moșie ale Rumînilorū ce i-aū avutū înū Rîmești, neștiindu-să bine cîtă parte de moșie a Rumînilorū va stăpîni mînăstirea și cîtă parte de moșie vorū stăpîni moșneni dinū Rămești, aū fostū făcutū socoteală cu bună dovedire părintele Ioanū egumenulū împreună cu moșneni cei bătrîni dinū Rîmești, și aū adevăratū, cîndū va fi la împărțeața moșiei, pă cîte capete de Rumîni să ia mînăstirea moșie, așijderea și moșneni pă cîte capete de moșneni să-și ție moșia. Și s'aū fostū așăzatu să ție mînăstirea moșie pă 21 de capete de Rumîni, cu fečoriī lorū, și moșneni să ție moșie pă 51 de capete, cu fečoriī lorū. Însă dovedindū, înū vremea pă cîndū s'aū vîndutū Rumîni cu moșiile lorū, după atuncea aū fostū aceste capete de oameni, alegîndu-i bătrîni satului pă Rumîni dinū megiași. Și iarū s'aū mai găsitū unū hrisovū alū răposatului Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, cu lt. 7222 [1713-4], la mina moșnenilorū, înū care hrisovū scriie că ș'aū fostū vîndutū moșneni dinū Rîmești toate părțile lorū de moșie dinū Rămești mînăstiriī Hurezului, alegîndū părțile de moșie ale Rumînilorū mînăstiriī Hurezi de către părțile moșnenilorū. Care, socotindu-să stînjini, s'aū văzutū că aū fostū vîndutū moșneni pă suma dă stînjini 2 părți de moșie părțile lorū, și aū alesū părțile Rumînilorū o parte. Iarū, mai înū urmă, înū zilile lui Ștefanū-Vodă, ș'aū răscumpăratū moșneani moșia iarū înapoi de la mînăstire, și aū rămasū să ție mînăstirea Hurezi numai părțile de moșie ale Rumînilorū, care le-aū datū Costandinū-Vodă Brîncoveanulū daniie, și aū datū părintele Ioanū egumenu Hurezeanulū acelu hrisovū alū lui Costandinū-Vodă la mina moșnenilorū dinū Rîmești.

Deci noi, văzîndū că dinū cărțile ce aū avutū moșneni n'amū pututū lua nicio înțălegere ca să știmū ce iaste partea Rumînilorū mînăstiriī și cîtă iaste partea de moșie

a megiișilor într'acestă hotaru, nici oameni bătrîni ca să știe după atuncea nu s'au aflat, fiindu lucrul vechi, fără citu amu găsită mai multă îndreptare dinu zapisul părintelui Ioană egumenulă Horezanulă, ce iaste datu la mîna moșneanilor dinu Rîmești, de tocmeala și așăzămîntulă ce au făcutu cu părinți acestorū moșteani, și dinu hrisovulă lui Costandină-Vodă Brîncoveanulă, ce iaste cu lt. 7222 [1713-4], la mîna moșteanilor, cîndu ș'au fostu vindutu ei moșia la mînaștire și înu urmă iară o au fostu răscumpăratu, care, după acestu hrisovă și după așăzămîntulă zapisulă, rămînea ca să șie mînaștirea Hurezulă o parte dinu totu hotarulă și moșteani să șie 2 părți. Deci, fiindu între dînșii multe pricină, păn[tru] că zicea moșteani că nu le iaste cu dreptate a lua mînaștirea a treia parte, pentru că înu hrisovulă lui Costandină-Vodă Brîncoveanulă celă de dănie nu ară fi atîtea Rumîni ca să vie mînaștiri a treia parte, iară părintele egumenu Hurezeanulă căuta să ia a treia parte, după hrisovulă celă mai nouă ală lui Costandină-Vodă, ce iaste la mîna moșteanilor, de răscumpărarea moșiei, și, vîzîndu noi că într'altă chipă nu să poate așăza lucru, căci că după hrisovulă lui Costandină-Vodă Brîncoveanulă, de la lt. 7222 [1713-4], după socoteala stînjînilorū care au alesu moșteani părțile de moșie ale Rumînilorū, să făcea să dea moșie mînaștiri a treia parte, dară noi, cunoscîndu că să vine mai puțină partea mînaștiri, după așăzămîntulă zapisulă părintelui Ioană ce-lă deteasă la mîna moșteanilor, de tocmeire între dînșii, — deci și noi așa amu găsită că va fi mai cu dreptate: să să înparță moșia pă acea tocmeală ce au avutu atuncea, fiindcă pă atuncea trăia dinu cei mai bătrîni ai satulă, de știa mai bine citi Rumîni au fostu și citi moșteani au fostu. Ci au rămasă ca să șie mînaștirea pă 21 de capete de Rumîni și moșteani să șie pă 51 de capete; să li să înparță stînjîni de moșie pă aceste capete. Deci, după obicei, amu trasu moșia pă trei locuri, însă, înu lată, la trăsura de pe plaș, pă unde iaste locu de hrană, s'au găsită stînjîni 840; și pă la mijoculă moșii, dinu hotarulă Bîrzoteanilorū, înu

lată, pân' înu muchiia dealului de spre Hureză, stînjini 753; și la capul hotarului de spre Ulmeni, pã drumulă celu mare, înă latu, stînjini 500, care s'au alesă întîi partea sfintei mănăstiri Hurezi, după Rumîni, pã suptă plai, stînjini 240; și partea moșiei a lui Ștefană monahă și a lui Ioană Mohorii dină Rîmești, care s'au dată sfintei mînăstiri de daniie ei, stînjini 5; și partea popei Dančului dină Rîmești, iaru ce au dată daniie la mînăstire, stînjini 1 p[o]lă; care să facă piste totu, să o stăpînească sfinta mînăstire Hurezi, pã suptă plai, stînjini 251 p[o]lă; și pã la mijloculă moșiei stînjini 224; și la capulă hotarului de la vale, de spre Ulmeni, stînjini 148; și au rămasă și partea a toți moșteani dină Rîmești, la trăsura după suptă plai, pãna unde iaste loculă de hrană, înă lată, stînjini 588 p[o]lă. Și s'au dată partea de moșie a sfintei mînăstiri Hurezu pã lingă hotarul Hurezii de spre mînăstire, după cumă arată mai susă că s'au așăzată stînjini, și s'au pusă pietrile la trei locuri, după obicei, la trei trăsuri de către moșteani dină Rîmești. Așjderea și moșteni dină Rîmești să aibă a ținea și a-și stăpîni părțile loru de moșie după cumă li s'au împărțită, stînjini 85, 5 funii mari, după cumă arată foia cea iscălită de noi, de înparțeala stînjiniloru, la fieșcare funiie cîte cîți stînjini li s'au venită, care foie s'au dată la mîna moșteaniloră. Iară plaiurile și munții dintr'acestă hotară să aibă a și le ținea și a le stăpîni și sfinta mînăstire Hurezi și moșteni dlnă Rîmești părțile, după cumă li s'au hotărîtă și s'au împărțită moșia că de la vale, care iaste de hrană.

Dreptu aceia și noi, după alegerea, îndreptarea și hotărîrea ce le-amu făcut, le-amu dată acastă carte a noastră, ca de acumă înaintea să aibă a ținea și a stăpîni sfinta mînăstire Hurezi de catre moșteni dină Rîmești partea de moșie dintr'acestă hotară ce i s'au alesu. Așjderea și moșteni dină Rîmești să aibă a stăpîni părțile de moșie ce li s'au alesă, cu bună pace de către sfinta mănăstire, și între ei unii de către alții, după cumă li s'au alesă părțile.

7245 [1737], Fevr. 22.

Iordachi Fărcășanulă. Preda Bujoreanulă.

Mihai Roșianulă bivu Vornică. Tanasiie Romănesculă.

VII.

Avîndu întrebăcune de față înnaintea dumnealui Fierăi Breazoianulū bivū Velū Vist. Sfinția Sa părintele chirū Dionisiie arhimandritū, egumenu și nastavniculū sfintei mînăstiri Hurezulū, cu moșteni dinū Rîmești pentru o parte de moșie ce căuta mînăstirea să stăpînească înū hotarulū Rîmeștilorū, după alte întrebări și răspunsuri, scoțîndū moșteani dinū Rîmești unū hrisovū alū Mării Sale răposatului Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, cu lt. 7200 [1691-2], întru care scriia cumū că moșteni dinū Rîmești, singuri, de a lorū bună voie, ș'aū vîndutū toate părțile lorū de moșie dinū hotarulū Rîmeștilorū sfintei mînăstiri Hurezi, și, după ce ș'aū vîndutū moșia, temîndu-să ca să nu-i înpresoare mînăstirea și cu rumîniia, ei singuri aū fostū mersū de aū supăratū Domniia ca să le dea unū temeī la mîinile lorū, cu care să poată fi apărați de rumînie; înū care hrisovū arăta pă fieștecare neamū de oameni cită parte de moșie aū vîndutū la mînăstire, iarū, preste puțină vreme, așa zicea moșteni dinū Rîmești că, nesuferindu-să a-și pierde a lorū patriie și moștenire, înū zilele Mării Sale răposatului Ștefanū-Vodă aū ridicatū pîră și gîlčavă asupra mînăstiri și, mergîndū înnaintea Domniei cu Sfinția Sa răposatulū Ioanū arhim., egumenulū mînăstiri, li s'aū hotăritū judecata să întoarcă bani mînăstiri și să-și stăpînească ale lorū părți de moșie, și, după judecată, aū și întorsū toți bani deplinū.

Deci, văzîndū dumnealui bivū Velū Vistierū cumū că într'acelū hrisovū să arată deșchisū părțile moștenilorū cite aū vîndutū și aū răscumpăratū de la mînăstire, aū hotăritū și cu cartea domniei sale ne-aū rînduitū pă noi 12 boeri, anume: Dumitrașco Zătoreanulū bivū 3 Logofătū, Statie Socoteanulū, ca să tragemū hotarulū și să alegemū părțile moșteanilorū de către mînăstire, pă citū scriia hrisovulū că aū răscumpăratū, și să o înpietrimū, ca să lipsască gîlčava de la mijlocū.

Deci, viîndū noi aicea înū fața locului și trăgîndū hota-

rulu, după obicei, s'aŭ găsit la capulu moșii de spre Răsăritu, dinŭ muchiia dealulu de către hotarulu Bogdăneștilorŭ, spre Apusŭ, până înŭ apa Luncavățulu, unde să înpreună cu Treapturile, stînjinî 650; și la mijlocu, dinŭ muchiia dealulu despre Răsăritu, pă dinŭ josŭ de biserica ca mare a Rîmeștilorŭ, dreptu păste Ferești, înŭ apa Luncavățulu, de spre Apusŭ, stînjinî 1.150; și la capulu de la vale de către munte, pă suptu plai, dinŭ muchiia dealulu, dinŭ hotarulŭ Romanilorŭ până 'nŭ hotarulu Urșanilorŭ, stînjinî 825. Scoțîndŭ dinŭ trăsura de la mijlocŭ dinŭ stînjinî 1.150 stînjinî 275, s'aŭ pusŭ la capulŭ de la vale stînjinî 225 și la capulŭ de la dealŭ stînjinî 50; rămîne acestu hotarŭ păste totŭ, masă, stînjinî. 875. Trasu-s'aŭ și moșii ce să chiamă Treapturile, și s'aŭ găsit la capulu moșiei dinŭ susŭ, de spre Apusŭ, de către hotarulŭ Bîrzoteanilorŭ, dinŭ mesteacănulu celŭ mare până înŭ hotarulu Măldăreștilorŭ, înŭ scursura vâlcealei, stînjinî 210; la mijlocu, dinŭ apa Luncavățulu până în hotarulu Măldăreștilorŭ, stînjinî 400; și la capulŭ moșiei dinŭ josŭ, dinŭ hotarulu Măldăreștilorŭ, dinŭ scursura vâlcealei până înŭ drumulu celŭ mare, înŭ hotarulu Fereștilorŭ, stînjinî 251. Scoțîndŭ dinŭ trăsura de la mijlocu dinŭ stînjinî 400 stînjinî 113, și punîndŭ la capulu moșiei dinŭ susŭ stînjinî 77, și la capulu moșiei dinŭ josŭ stînjinî 36, și rămîne și acestŭ hotaru masă peste totŭ stînjinî 287. Iaste și lungulŭ moșiei hotarulŭ Rîmeștilorŭ, dinŭ drumulŭ celŭ mare de lîngă hotarulŭ Ulmenî până suptŭ plai, dreptu curmătură, dinŭ josŭ de casa luî Grigorie, stînjinî 3.017; hotarulŭ Treaptelorŭ, dinŭ apa Luncavățulu înŭ susŭ până înŭ vâlcea, de către hotarulŭ , stînjinî 1.250. Vrîndŭ să să lipească această moșie Treapturile lîngă hotarulŭ Rîmeștilorŭ, ca să să facă totŭ unŭ hotarŭ, după cumŭ aŭ fostŭ și mai nainte neajungîndu-să înŭ lungŭ să să potrivească, s'aŭ scosu dinŭ stînjinî 287 stînjinî 168, și rămîne latulŭ curatŭ la Treapturi stînjinî 119; acești stînjinî 119, punîndu-să lîngă stînjinî 875, dinŭ hotarulu Rîmeștilorŭ, să face hotarulŭ piste totŭ stînjinî 994. Dintr'a-cești stînjinî 994 ce aŭ rămasŭ bunŭ, vrîndŭ noi să alegemu

părțile moșteanilor ce căuta să le aibă după hrisovulu răposatului Mări Sale Costandinu-Vodă Brîncoveanulu, precum și dumnealu bivū Velu Vist. ne porunciia, amū văzutu că lorū nu li s'a ajungea să ia deplinū, la cincī părți, stînjinī 1.023 p[o]lū, ci încă mai lipsiia stînjinī 29 p[o]lū, necumū să rămīie partea Rumînilorū ce căuta mînăstirea să o stăpînească. Dinu care să cunoaște că ei la acea vînzare și răs-cumpărare ce aū vîndutū și aū răs-cumpăratu, nu numai părțile loru, ci și partea Rumînilorū o aū fostū inpresuratū, după cumū și Sfințiia Sa părintele arhimandritū chirū Dionisiie egumenu, împreună cu totu soborulū sfinteī mînăstiri, adeverează cumu că răposatulu arhimandritū Ioanū, ce aū fostu egumenū pă acea vreme, cunoscîndū cumū că s'aū inpresuratū și moșiia Rumînilorū, înū părțile ce vîndusă și răs-cumpărase moșteni, au mersū de aū datū jalbă la Măriia Sa Ștefanū-Vodă, și Măriia Sa aū rînduitū pă dumnealu Radulu Hriza Velū Dvornicu la Tîrgoviște de aū alesū partea Rumînilorū care o aū fostu inpresurat-o moșteni dinū Rîmești, după cumu și semnele pă unde aū fostū s'au văzutū.

Deci, fiindū pricinile după cumū s'au zisu mai susū, noi n'amū pututū da înū scrisū și să scoatem mînăstirea fără moșiie, de vreme că și moșteani singurī mărturisescu cumu că acei Rumîni ai mînăstiriī au avutu moșiie, fără citū rămīne să-și caute sfinta mînăstire cu dinși judecata la Divanu, și, precumū Divanulū le va hotări, așa va rămīnea.

Dumitrașco Zătreaanulu bivū 3-ti Log. Statiie Socoteanu.

7253 [1744-5], Dechemvr. 5.

Io Costandinu Nicolae Voevodu, milostiiū bojiū gospodaru zemli vlahiscoe.

Dum. Manule Velū Cămărași za Ocne, ispravnice otū sudu Vilcea, dupre cumū aū găsitū cu cale dumnealoru boeri judecătōri, dumneata d'împreună cu ceilalți boerănași hotarnici, cariū scriu mai josu într'astă carte, viindū sluga Dōmnii Mele, vt. Port[arū], așa să urmați. Tolico pisahu gospodstvami.

(L. P.)

7254 [1746], Ghenaru 24.

VIII.

1-iū. Părintele arhimandritū și egumenulū sfintei minăstiri Hurezi, chirū Dionisiie, face piră asupra popi Pătru, i Dragomirū Șatavei, i Negoită Buclescu, i Pătru Gulimanū, i Matei Ciontea, diiaconulū Dima, să bratū ego Gogoșii, i Stanculū Bălănesculū și altorī cetași ai lorū moșteni otū Rîmești, zicîndū părintele arhimandritū că are minăstirea parte de moșiie inu hotarulū Rîmeștilorū, cumpărată cu Rumîni de răposatu Preda Vorniculū Brîncoveanulū, și Măriia Sa răposatulu Costandinū-Vodă Brîncoveanulū aū datū danie minăstirii: stăpîniia minăstirea totū a treia parte, darū într'alte multe hotărnicii, mai pă urmă, la hotărnicia de doi boerinași, trăgîndū moșiia, și fiindū nepotrivită, adică la mijlocū mai lată și la căpătîie mai îngustă, ei aū făcutū o masă, și, urmîndū după hrisovulū alū Mării Sale Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, ce-lū aū moșteni la mîna lorū, scriindū într'însulū fieștecare cătă cite ciți stînjini are, care și pă aceia încă o vîndusă ei Mării Sale Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, și înū zilele Mării Sale răposatulu Ștefanū-Vodă le-aū datū voie de aū răscumpărat-o, le-aū datū stînjini păcumū coprinde hrisovulū, și minăstirea au rămasū fără nicio parte de moșiie, însă aū fostū greșală: că înū hrisoave nu scrie ca să să fie făcutū moșiia masă vre-odinioară.

2-lea. Popa Pătru și cu numiții lui cetași moșteanī dinū Rîmești cerca să scoață părintele arhim. acelu zapisū alū Rumînilorū ce s'aū fostū vîndutū cu părțile de moșiie la răposatulū Preda Vorniculū Brîncoveanulū și, pă citū va scrie, să stăpînească sfinta minăstire.

3-lea. Părintele arhim. zice că nici cum acelu zapisū la minăstire nu să află.

4-lea. Arată unū hrisovū alū Mării Sale Costandinū-Vodă Șarbanū, cu lt. 7163 [1654-5], ce l-aū fostū datū la mîna Vorniculū Predei Brîncoveanulū, înū care să coprinde și moșiia Rîmeștii, cu Rumîni (și nu-l numește), și cu munți, partea lorū să o stăpînească precumū aū stăpînit-o mai nainte; unde și acasta mărturîsaște că, dîndu-să jafū casei

Predeș Vornicului Brîncoveanului, multe scrisori aŭ răpusu.

5-lea. Mai arată și altă hrisovu, ală Mării Sale Costandinu-Vodă Brîncoveanulu, cu lt. 7203 [1694-5], înă care scrie ca să fie mînăstirii Hurezî moșiee la Rîmești, părțile Rumîniloră ce s'aŭ fostă vîndută Rumîni la moșulă Mării Sale, la Preda Vorniculă Brîncoveanulă, însă și cu Rumîni, numindu-î pă cîțvași anume, și încă zice și cîți să voră mai găsi dină Rumîni fugiți să stăpîneasă mînăstirea păcumă aŭ stăpînită Mării Sa și neamulă Mării Sale.

După acestea zice părintele arhimandrită că înu urma facerii hrisovului Mării Sale Costandină-Vodă Brîncoveanulă, neștiindă mînăstirea pă cîți Rumîni, cîtă parte de moșiee să stăpîneasă, iară părintele Ioană, ce aŭ fostă pă acea vreme egumenă, strîngîndă pă toți megiași dină Rîmești, însuși ei, de a loră bună voie, aŭ făcută așăzămîntă ca mînăstirea să stăpîneasă a treia parte, pă 21 capete de Rumîni și ei toți să stăpîneasă doă părți, pă cincîzăci și unulă capete de Rumîni, după care așăzămîntă ș'au fostă dată și zapisu unulă la mîna altuia. Ci zapisulă loră ce l-au fostă dată la mînăstire zice părintele arhimandrită că s'aŭ răpusă, iară zapisulă soborului mînăstirii iaste la mîna loră, și până acumă, păcum însuși ei, măcară că nu l-aŭ tăgăduită, ci aŭ spusă că să află la ună moșteană care n'aŭ venită acumă aici, după care zapisă arată părintele arhimandrită moșiee, fiindă întărită cu iscăliturile a 4 boiarî hotarnici, pă carei i-aŭ fostă luoată însuși acești moșteni la lt. 7245 [1736-7] ca să le hotărească moșia de către mînăstire, prină care întărire a copiei mărturisescă acei boiarî hotarnici că însuși dumnealoră aŭ văzutu zapisulă mînăstirii la mîna moșteniloră, de acestă așăzămîntă, întărită cu pecetea mînăstirii, cu lt. 7216 [1707-8], mărturisindă vederea zapisului și prină cartea de hotărnicie. Moșteni zicu că, de vreme ce așăzămîntulă s'aŭ făcută că mînăstirea să stăpîneasă pă 21 de capete de Rumîni și moșteani pă 51 de capete, nu să vine mînăstirii să stăpîneasă a treia parte. La aceste toate că neamulă moșteniloră s'aŭ sporită mai multă decită neamulă Rumîniloră, nu trebuie altă dovadă mai bună decită

acestă așăzămîntă, ce aŭ fostă făcută părinți numiților moșteni cu egumenul Ioană, dîndă zapisă să stăpîneasă mînăstirea a treia parte. S'aŭ socotită și cu socotelile suma stînjînîloră dină cărțile de hotărnicie ce s'aŭ fostă făcută mai nainte și, scoțîndu-să suma stînjînîloră ce aŭ moșteni, după cumă arată hrisovulă Mării Sale Costandină-Vodă Brîncoveanulă, să vede că rămîne mînăstirii a treia parte, dară cu facerea moșiei masă, la hotărnicia acestoră doi boeri hotarnici după urmă, dintr'acea pricină să înneață și nu rămîne mînăstirii a treia parte. Amă socotită ca, dină porunca Mării Sale lui Vodă, să să orînduiască dumneală Manulă Velă Cămărașă za Ocnă și isprav[nicū] Vilci, dreptă 6 boeri, i Dumitrașco Zătoreanulă bivă 3 Logofătă, dreptă doi boeri, i Mihaî Roșianulă, i Nicolae Comisulă și Iliie Zătoreanul, împreună și cu Velă Port., să margă înă fața locului și, trăgîndă moșia, să nu o facă masă, ci să o tragă și pă la mijlocă și pă la căpătîie, și să dea mînăstirii a treia parte și la moșteni să rămîie doo părți. Așijderea și cariă dină moșteni voră fi mai dată daniie mînăstirii săă voră fi vîndută de la facerea așăzămîntului încoace, încă dintr'acele doă părți ale moșteniloră, cine cîtă va fi dată daniie săă va fi vîndută, să-î lipească iară înă a treia parte ce să va da mînăstirii, și, de să va ajunge a treia parte ce să va da mînăstirii înă siliște, ca să nu mai fie pricină la mijloc, să dea mînăstirii de o parte de siliște pă de la vale, — că așa aŭ priimită și părintele arhimandrită și însuși moșteni.

Aceste scriem.

Leată 7254 [1746], Ghenară 24 d.

Barbulă Văcăresculă Velă Bană ală Craiovi.

IX.

Adică noi, toți megeiași moșteni dină satulă Rîmești, care mai josă ne vomă numi, dat-amă acestă încredințată și adevărată zapisulă nostru ca să fie de bună credință la

mîna Sfinții Sale părintelui arhim. Dionisiie, egumenu de la sfînta mînăstire Hurezulū și a totū soborulū sfîntei mînăstirī, precumū să să știie că, avîndū multă pricină și judecată înū multe rîndurī pentru părțile de moșie ce are sfînta mînăstire înū hotarulū nostru Rîmeștii i Treapturile și, neputăndu-ne așăza pă împărțirile și judecățile cele mai de nainte, acumū de iznoavă am mersū de am datū jalbă la Măriia Sa Vodă, și luminatulū Domn ne-aū rînduitu la dumnealorū veliți boeri ca să ne judece. Și, mergîndū și o parte și alta, arătîndū toate pricinile ce aū fostū la mijloculū nostru, au cercetatū și aū judecatū dumnealorū veliți boeri, dîndū carte de hotărîre ca să țije sfînta mînăstire Hurezulū o parte de hotarulū nostru, Rîmești i Treaptele, și noi, toți moșteni dinū Rîmești, doă părți. Pentru care s'aū și rînduitū 12 boeri hotarnici, împreună cu vt. Port. Costandin Birechetū, cu luminată cartea Mării Sale lui Vodă, ca să viie înū fața locului și să aleagă acea a treia parte pă de o parte de hotarū, să dea sfîntei mînăstirī, puindu și pietri de către noi, moșteni. Și, viindū aici înū fața locului, vrîndū dumnealorū boeri ca să urmiază luminatei porunci, să aleagă acea a treia parte, să o dea mînăstirī, iarū noi toți moșteni dinū Rîmești ne-amū rîdicatū cu pricină pân[tru] hotărîrea dumnealorū veliților boeri, zicîndū cumū că nu i să cade să ia sfînta mînăstire a treia parte, ci am arătatū că are mînăstirea doă părți și noi toți moșteni cincī părți, zicîndū că acele doă părți ce să cade a stăpîni sfînta mînăstire, o are 21 de Rumîni, ce s'aū fostū vîndutū, cu părțile lorū de moșie, la Vorniculū Preda Brîncoveanul, și noi toți moșteni avem parte pă 51 de megeiași, carele să făcea a să împărți pă liude 75. Era pricină că, împărțindu-să moșia pă acei oameni, nu venia sfîntei mînăstirī parte păcum aū hotărîtū dumnealorū veliți boeri. Deci, fiindū pricină ca acasta pân[tru] părțile de moșie a trei Rumîni, nesuferindū noi moșteni ca să ia mînăstirea, și zicîndū că iarū vomū să mai supărāmu Domniia, am datū noi cu toți moșteni rugăcune la Sfinția Sa părintele egumenulū Hurezanulū și la toți părinți mînăstirī ca sa

priimească înu hotarulu Rîmeștilorū și înu hotarulū Treap-
turile doī părți și să ținemū noi, toți moșteni, cincī părți,
și părinți, după cererea și rugăcūnea noastră, și ca să nu
mai umble cheltuindū și trepădîndū, aū priimitū ca să ție
acele doă părți și să fie păgubași de partea acelorū trei
Rumîni, ce era ca să ia după judecata veliților boeri. Și
iarū s'aū mai datū ca să ție sfînta mînăstire părțile de
moșie ce are daniie dinū hotarulū Rîmeștilorū de la moșteni
dinū Rîmești, lipindu-să lingă cele doī părți, după cumū
la cartea dumnealorū boiariloru hotarnici mai pă largū va
arăta. Și, fiindcă acești 12 boeri, ce s'aū adunatū acumū,
nu aū fostū toți cei numiți înu cartea domnească, neputîndū
veni, pân[tru] alte slujbe domnești, darū cu toți, amîndoă
părțile, amū pohtitū și am luotū hotarnici pă acești boeri
ce aū iscălitū cărțile de împărțeală ca să fie înu loculū
acelorū ce n'aū pututū veni. Iarū care parte nu să va mai
putea odihni pă acestū așăzămîntū, și să va mai scula cu
gîlcavă, să fie moșia domnească și să să pedepsească cu
urgie. Și iarū cu toți ne-amū învoitū ca să nu între mî-
năstirea înu siliștea moștenilorū și înu pometurī, ci i-amū
datū pă di la vale, pă lingă Ulmetū, ca să ție sfînta mî-
năstire moșia stearpă, adică capulū moșii, și noi, moșteni,
să ținem pă di la dealū, săliștea cu pometulū. Și mai multă
pricină să nu fie la mijloculū nostru.

Pân[tru] care am întăritu acestū așăzămîntu cu zapisulū
acesta și cu mulți boeri de cinste, mărturiī, precumū și
Sfînția Sa egumenul, cu toți părinți, și cu pecetea sfîntei
mînăstiri, aū datū acestū zapisū, asemenea ca acesta, la mîi-
nile noastre, á tuturorū moștenilorū.

Pân[tru] aceia întărimū și noi, cu numele și cu degetele
înu locū de pecete, ca să să crează.

Leatū 7254 [1746], Mai 24.

Și am scrisū eu, Costandinu Tetoianulū, cu zisa lorū.

Eū Dragomirū Șatevel.

Eū Andriiū Zmeu Șomesculū.

Eū Ionū Gogotă, eū Tănasiie Gogotă.

Eū Dumitru Buclesculū.
 Eū Negoiașă Buclesculū.
 Eū Mihăilă Dondesculū.
 Eū Pătru Gulimanū.
 Eū Negoiașă Păișesculū.
 Eū Matei Naneși ; eū Ionū Budesculū (?).
 Eū Matei Șeișesculū.
 Eū Crăcunū Bălănescu.
 Eū Popa Pătru otū Rîmești.
 Eū Dumitru bratū Mihăilă Dondesculū,
 Eū Nicul[a], eū Mihaï Guliman.
 Eū Radulū Covrigesculū.
 Eū Vladulū Bălănesculū, eū Riza Bălănescu.
 Eū Neagoie Naneși, eū Negoiașă sinū Vîrzobū.
 Eū Ionū bratū Riza, eū Iliie Doldesculū.
 Eū Iliie Bulumazulū, d'inpreună cu totū satulū, de la
 mare până ia micū.
 Și amū iscălitū eū, Anghelū Logofătū, cu zisa lorū,

X.

Cartia de hotărnicie a 12 boeri.

Manulū Velū Camarași, ispravniculū de sudū Vîlcea, dreptū
 6 boeri, înpreună cu 6 boeri, cari, dinū luminată porunca
 Prea-Înnălțatului nostru Domnū Io Costandinū Nicolae Voe-
 vodū și dinū rînduiala dumnealorū velișilorū boeri, am fostū
 luoai hotarnici de Sfinția Sa părintele chirū Dionisiie, ar-
 himandritulū și egumenulū sfintei mînăstiri Hurezi, și de
 Popa Pătru, i Dragomirū Șatavei, i Negoiașă Buclesculū, i
 Pătru Gulimanū, i Matei Cîntea, i diiaconulū Dima, i Ionū
 bratū Cogoșii, i Stančulū Bălănesculū și de toți cetașii
 lorū, moșteni dinū Rîmești, ca să hotărîmū și să alegem
 partea de moșie a sfintei mînăstiri dinū totū hotarulū Rî-
 meștilorū,— deci, cîndū aū fostū la zi și la sorocū, ne-amū
 strînsū cu toți aici, la moșia Rîmești, luîndū porunca Mării
 Sale lui Vodă, înpreună cu Costandinū Velū Port., și, fiindū

toate părțile înprotivnice de față, amă cercetată toate pricinile cîte aū fostă la mijlocă, care, scoțindă Sfinția Sa părintele arhimandritu egumenulă cartea de judecată și de hotărîrea dumnealorū veliților boeri, ce s'aū fostă făcutu la București, cu toți mai susū-numiți moșteni dinū Rîmești, înū care carte, după cercetările și pricinile ce aū fostu la mijlocă, care mai pre largă să arată într'acea carte de judecată scrisă de la Ghenaru 24, de la lt. 7254 [1746], ca să ție sfința mînăstire înū totū hotarulū Rîmeștiloru a treia parte și noă ni să poruncește ca să alegemū aceia a treia parte și să o dămū pă dinu josu, să o alăturămū cu moșia sfinței mînăstiri.

Deci, vrîndū noi ca să urmămū după hotărîrea veliților boeri, să dămū mînăstiri o parte și moșteniloru dinu Rîmești doă părți, darū toți moșteni dinū Rîmești s'au sculatū, cu mare gîlavă, zicîndū că nu le este cu dreptate ca să ia mînăstirea o parte și ei doă, ci arăta cum că într'acestū hotarū Rîmești aū fostu 51 de megeiași și 21 de Rumîni ce s'au fostū vîndutū cu părțile lorū de moșie la răposatulū Vorniculū Predă Brîncoveanulū, și de Măria Sa Costandinū-Vodă Brîncoveanulū i-aū datū danie sfinței mînăstiri, zicîndū megeiași cumū că sîntū doo părți mînăstiri și lorū cincî părți, măcarū că pân[tru] ačasta dumnealorū veliți boeri aū arătatū la cartea dumnealorū de judecată, unde zice că poate neamulū moștenilorū s'aū sporitu mai multū decîtū alū Rumînilorū, și la toate așăzămînturile cele de mai nainte ce au fostu făcutū bătrîni moșteni cu mînăstirea arată că are a treia parte mînăstirea moșie înū Rîmești; darū, fiindu megeiași dinū Rîmești oameni răi, și nesupuindu-sa judecătii dumnealorū veliților boeri și așăzămîntulū bătrînilorū lorū, nu priimia, nici îngăduia ca să dămū mînăstiri a treia parte, ci aū căzutū ei toți cu mare rugăčune la Sfinția Sa părintele arhimandritū chirū Dionisiie și la totū soborulu sfinței mînăstiri ca să priimească moșie pă 21 de Rumîni și loru să le rămie pă 51 de megeiași, adică să ia mînăstirea doă părți și ei toți megeiași cincî părți. Și părintele egumenu socotit-au, cu totū săborulū mînăstiri, după

rugăcunea și cererea moștenilor, fiindcă în multe rînduri a umblat în judecăți și cu hotărnicii și totu n'au fost odihnă între dînșii, și, ca să nu mai umble de acum înainte trepădîndu și cheltuind, s'au învoit cu toți de s'au așezat, cu zapis, cu mare legătură, ca să ție mînăstirea doo părți și toți moșteni cincî părți; care zapise le-am văzut și noi, iscălite de părintele egumenu, cu pecetea mînăstirii și cu totu soborul, datu la mîna megeiașilor din Rîmești, și alu lor cu toți, iscălitu și datu la sfînta mînăstire,

Iar a mai avut pricină moșteni din Rîmești cu părintele egumenu Hurezanul pentru un hotărel ce să cheamă Treptele, care a fost totu din hotarul Rîmești, și a fost datu suptu stăpînirea mînăstiri de Vornicul Radul Catalanu (*sic*) otu Tîrgoviște, ce a fost hotarnicu în zilele răposatulu Ștefanu-Vodă Cantacuzinò, pen[tru] taler 40, ce a fost cheltuit răposatulu părintele Ionu arhimandritu egumenu Hurezanul, pă hrisovulu domnescu, cîndu s'au fost vîndutu toți moșteni din Rîmești toată moșia lor la mînăstire și, răscumpărîndu-și moșia, iar pentru cheltuiala de acei bani a fost datu acel hotărel Treptele suptu stăpînirea mînăstirii, și l-au ținutu mînăstirea, iar, cîndu a fost acum, s'au sculat toți săteni moșteani din Rîmești de a zis cum că, cu adevărat, l-au fost datu pentru acei bani, dar încă de cîndu au trăitu părintele Ioanu egumenu, s'au fost tocmitu ca să cosească ei niște livezi ale mînăstirii din Ulmetu pentru acei bani, și a cosit de a plătitu bani, daru nicio dovadă la mîinile lor nu era. Pă[ntru] care pricină le-au adus părintele egumenu carte de blestem a Sfînții Sale părintelu Mitropolitulu țării, chiru Neofitu, și ei toți au priimitu cum că cu lucrul a plătitu acei bani, și, așa, a rămasu acel hotaru Treptele iar la împărțea.

Deci noi am trasu totu hotarul Rîmeștilor pă trei locuri, după obicei, și s'au găsit la capulu moșiei din jos, din muchia dealulu, din hotarul Bogdăneștilor spre Apusu, până în apa Luncavățulu, unde să împreună cu Treptele,

stînjini 650 : și la mijloc, din muchiia dealului de spre Răsărit, din hotarul Hurezului, pã din jos de biserica Rîmeștilor ȃa mare, drept pãste Fearești, în apa Luncavățului, de cãtre apus, stînjini 1150 ; și la capul de cãtre munte, pã suptu plai, din muchiia dealului, din hotarul Romanilor pãnã în hotarul Urșanilor, stînjini 825. Trasu-s'aũ și lungul acești moși, din drumul celu mare, din hotarul Ulmetului pãnã suptu plai, în curmãturã, din jos de casa lui Grigorie, stînjini 3.017. Scoțîndu de la trãsura de la mijloc, din stînjini 1.150, stînjini 275, s'aũ pus la capul de la vale stînjini 225 și la capul de la deal stînjini 50. Rãmîne acest hotar p' ste totu masã stînjini 875. Trasu-s'aũ și moșia Treaptele, și s'aũ gãsitu la capul moșii de spre apus, de cãtre hotarul Birzotenilor, din mesteacãnul celu mare pãnã în hotarul Mãldãreștilor, în scursura vãlcealei, stînjini 210 ; la mijloc, din apa Luncavățului pãnã în hotarul Mãldãreștilor, stînjini 400 ; și la capul moșii din jos, din hotarul Mãldãreștilor, din scursura vãlcealei pãnã în drumul celu mare, stînjini 251. Iaste și lungul acestu hotar Treaptele, din apa Luncavățului, spre apus, pãna în vãlcea, de cãtre hotarul..., stînjini 1.250. Scoțîndu din trãsura de la mijloc din stînjini 400 stînjini 113, și puind la capul moșii din sus stînjini 77, și la capul moșii din jos stînjini 36, rãmîne și acest hotar pãste totu masã stînjini 286 latul. Care, socotindu-sã dupã învoirea și așãzãmîntul ce aũ fãcutu mînãstirea cu megeiași din Rîmești, ca sã ia mînãstirea doã pãrți și toți megeiași din Rîmești cinci pãrți, din stînjini 875, ce iaste latul moșii Rîmeștilor, face partea mînãstirii stînjini 250, și rãmîne partea megeiașilor pãn[tru] cinci pãrți stînjini 625 ; face și din Treapturi, din stînjini 287, partea mînãstirii stînjini 82, și rãmîne la toți megeiași stînjini 205.

Deci, vrîndu noi ca sã dãm în fieștecare hotar pãrțile lor de moșie șuvițã, ca sã fie latul cu lungul lor, dar moșteni din Rîmești n'au priimitu, zicîndu cã, de va lua mînãstirea acei stînjini în latu, intrã în silîștea lor, de

coprinde casele lor și ogrăzile cu pometuri, ci au pohtit și au dat rugăcune la zisul mai sus egumen ca să priimească acei stînjinii 205 din Treapturi, ce iaste partea moștenilor, și ce i să mai face partea mînăstirii, să ia din capul hotarului Rîmești păste totu hotarul, adică din moșia Ulmet, ce iaste iar a mînăstirii, din drumul cel mare la deal. Decî noi socotit-am că făcea partea mînăstirii, în lungul hotarului, pă doă părți, stînjinii 862, și moșteanilor stînjinii 2.155 pă cinci părți, care noi am dat mînăstirii, precumu s'au zisu mai sus, din hotarul Ulmetului, la deal, stînjinii 584, și iar am dat stînjinii 1 p[ol]u, ce au avutu daniie de la un popă Dančul, din piiatra din hotarul Ulmetului de spre Bogdănești, pă muchia dealului în sus, pă lîngă hotarul Hurezului, de spre Răsărit, unde s'au împlinitu acești stînjinii 585 p[ol]u. Dat-am și pă vale, pă lîngă apa Lunecavățului, iar din capul hotarului Ulmetului, din drumul cel mare în sus, stînjinii 875; care aastă moșie iaste latul ei pă di la vale stînjinii 608 și pă di la deal, di unde s'au pus pietrile, stînjinii 875: mai făcea mînăstirii ca să i să dea din stînjinii 762, ce s'au datu numa stînjinii 584, încă stînjinii 278, daru dintr'acești stînjinii s'au datu partea moștenilor din Treapturi stînjinii 205: mai rămîne ca să mai dea mînăstirii stînjinii 73. Socotitu-s'au și lipsa moși de pe di la vale, care iaste latul stînjinii 650, și, ca să să îplinească stînjinii mînăstirii, ce făcea în lat până la stînjinii 775, lipsescu stînjinii 225. Măcar că acești stînjinii nu mergia cu lipsa lor până în capul moșiei, dar am lăsatu, pentru că moșia Treapturile au fostu mai lungă decit partea de moșie din Rîmești, partea mînăstirii; iar pentru stînjinii 73 ce avea lipsă mînăstirea din toate părțile, vrîndu noi ca să-i dăm să i să îplinească partea ce i să cădea, și, vîzîndu megeiași din Rîmești cum că cu acei stînjinii le apropie săliștea și biserica, iar au căzut cu mare rugăcune la Sfinția Sa părintele egumenul ca să-i iarte, și părintele egumen, după rugăcunea lor, i-au lăsatu și [nu] i-au păgubit, măsurîndu-să moșia și pă mijloc, din drumul cel mare, din Ulmet,

la dealu, până în piatra unde a fost crucea Doaldei, s'a găsit stînjină 495, i cu stînjină 205 din Treapte, partea moștenitoru, lipsesc stînjină 162 ca să plinească stînjină 862 ce avea minăstirea parte. Și, vrîndu noi să dăm minăstirea și acești stînjină 162, și, iar văzîndu moșteni că întră minăstirea în siliste și cu mijlocul, a pus pricină că nu vor mai da moșie minăstirii, că partea ce a dat minăstirii iaste pămîntu mai bun de hrană, iar partea lor iaste mai cu pădure, și iar a căzut cu rugăcune ca să lase părintele acei stînjină, și părintele, ca să nu mai fie pricină la mijloc, a lăsat și acei stînjină de i-a păgubit.

Deci noi, după păcuirea ce a făcut amîndoo părțile, am mers de am pus pietri înprejurul moșii minăstirii, adică semnele hotarului, anume încă să știe: la capulu hotarului de la vale, de spre Ulmet, în virful dealulu, unde iaste și de către Bogdănești, între drumuri, s'a pus piatră; și pă culmea dealulu în susu, unde s'au împlinit stînjină 585 p[ol]u, acolo, în muchia dealulu, s'a pus piatră de spre partea moștenitoru; și de acolă la vale, spre apus, la mijlocul dealulu, s'a pus piatră, și de acolo iară la vale s'a făcut semn într'unu mără curat; de acolo în șes, în părulă curat, de acolă pester drum, unde a fost Crucea Doaldei, s'a pus piatră; de acolo peste rîu Rîmeștilor, la capul Pisculu, de la vale de drum, s'a pus piatră; și de acolo în marginea apei Luncavățulu, la aninulă curat; și de acolo la capul cîmpulu Feareștilor, din sus, în pietrele Grohotiș; de acolă în muchia Crivini, unde s'a pus piatră; și de acolă dreptu păste apa Luncavățulu, păste muchia dealulu, în nukulă cel mare, de spre Apus, în hotarul Bîrzotilor, care este iară moșia minăstirii. Iară moșia Trepturile, lipsindu moșteni din Rîmești cu totulă dintr'însa, și rămîndu iară supt stăpînirea minăstirii, nu i s'a pus pietri, fiindcă din jos, unde să hotărește cu Măldărești, iaste înpietrită, și din sus, alătura iară cu moșia minăstirii, Bîrzoteni. Iară pân[tru] munți și plaiurile ce sînt ale hotarulu Rîmești, nu s'a împărțit, ca să puie seamne, ci a ră-

masu să stapînească sfînta mînăstire Hurezulă doă părți și toți moșteni dinu Rîmești cinci părți.

Păn[tru] aceia, după hotărîrea și împărțeala ce amă făcutu și după păcuierea amîndorora părților, amă datu și noi acastă carte a noastră, ca, de acumîu înnainte, să-și stăpînească fieștecare părțile ce li s'aũ venitũ și s'aũ însemnatũ, ca mai multă pricină la mijlocũ să nu fie.

Ačasta scriem.

Leatũ 7254 [1746], Mai 25.

Manulu Velũ Camarașũ za Velũ Ocnă și is[pravnicũ] Vilciĩ. Barbulũ Otetelișanu.

Mateĩ Milesculu. Iliie Zatreanulũ. Tudorũ Mãldăresculu.

XI.

Copii scoase dupa cãrțile cele ce sã aflã la moșnenii

Romani.

Barbulu Văcăresculũ, Velũ Banũ alũ Craiovei.

Acestorũ megiiăș, anume: Dragomirũ Grozesculũ cu cetașii lui, Anghelũ Grozesculũ cu cetașii lui, i Pãtru Gulimanu cu cetașii lui, Iane Furcesculũ cu cetașii lui, i Ionũ Ștaroștesculũ cu cetașii lui, i Negoiaș Ștaroștesculũ cu cetașii lui, i Dima diiaconu Gugutã cu cetașii lui, i Tãnasiie Gugutã, i Anghelu Naneșulũ cu čata lui, i Tãnasie Naneșulu cu cetașii lui dinũ Rîmești sudũ Vilcea; i megiiășia dinũ Romanĩ, anume: Radulũ Vasilesculũ cu cetași lui, i Ivașco Vasilesculũ cu cetașii lui, i Radulũ Dãncesculũ cu cetașii lui, i Ionu otũ tam, i Tãnasie Boțoacã cu cetașii lui, i Ionũ Boțoacã otu tam, ca sã aibã a ținea și a stăpîni muntele Bolca, i Modeasa, cu Virfulu-lui-Romanũ, i Pietrile-Roșii, i Pisculũ-Murgu, i Pisculu-Lungu, i Brãdulețulũ, pãnã înu Piatra-Bãrcaciuluĩ, unde sã înnfundã golulu cu obirșia lu, pãnã înu Virfulũ-lui-Romanũ, i marginea de cãtre Vaidעי, pã unde sã înnfunda golulu înu marginea Fãgetuluĩ. Pãn[tru] cã aũ avutũ întrebãcune de fațã înnaintea noastră pãn[tru] acești munți, care munți aũ fostu ai loru de baștinã, de la moși și de la strãmoși, încã dinũ zilele Vladuluĩ-

Vodă și moși-strămoși loră cei mai de demultă aș fostu stăpînită totă cu pace, iară de la o vreme încoace, dupa ce s'au învechită vremea și s'au petrecută bătrîni loră, răpindu-și cărțile ce voră fi avutu, aș începută a stăpîni totă cu gîlčavă, până înu vremea cîndă aș luotă Nemțîi țara du păste Oltă a Banatului Craiovei. Iară, cîndu aș fostă atunci, sculatu-s'au Romani cu piră și cu gîlčavă asupra Rîmeștiloră, și aș mersă de aș dată jalbă la Administrație, la Craiova, și Administrația aș fostă orîndită pă Ionă Băleanulă Velu Port., împreună și cu 6 boeri, ca să meargă acolo înă fața locului, să strîngă pă toți moșneni, și de la o parte și de la alta, să-i judece și să le hotărască munții, iară mai susă-numitulă Ionă Velu Port. și cu acei 6 boeri n'au vrută să cerce judecata cu amăruntulă și să le alegă dreptatea fieșteșcăruia, ci numai ce aș pusu pe aș jurată 6 oameni de ai Romaniloră și, după jurămîntulă aceloră 6 oameni, aș luotă toți munții de suptu stăpînirea Rîmeștiloră, după cumă să vede cartea loră că de hotărnicie, scrisa de la anulă 7232 [1724], Iulie 10. Iară, după aceia, vîzîndă Rîmeștii că le-aș împesurată acei boeri toți munții, de i-au luotă și i-aș dată Romaniloră, ei nu s'au lăsată, ci aș mersă iarăși la Administrație și aș dată jalbă, zicîndă că nu li s'ară fi făcută dreptate la acea hotărnicie. Și Administrația aș trimisă de aș adusă pă Romani la Scaunulă Craiovei, de s'au întreată de fața cu Rîmeștii. Și Administrația, după multă judecată și cercetare ce le-au făcută, într'altă chipu n'au putută isprăvi judecata, fără numai au dată Rîmeștiloră 12 oameni jurători ca să jure înă biserică, cu mîinile pă Sfînta Evangheliie, cumă că sîntă toți munții ai loră și Romani n'au treabă. Și, după izbrînirea judecătii, aș mersă 12 oameni dintr'ai Rîmeștiloră de au jurată, cu mîinile pă Sfînta Evangheliie, înă domneasca biserică că mare dinu Craiova, și, după jurămîntulă ce aș făcută, judecata Administrației au hotărîru ca să stăpînească numai Rîmeștii toți munți, și pă Romani i-aș scosă de totă dinu stăpînire, dîndu-le și cartea de judecată, precumă am văzut-o și noi, întărită cu pecetea Administrației și cu iscăliturile

boiarilor consiliarii ce au fostă pă acea vreme, scrisă de la anulă 1727, Iulie 27. Decî, mai trecîndu nu multă vreme, dinu voia lui Dumnezeu, prea-puternica Împărăție, cu puterea sa, au luoatū țara de suptū stăpînirea Nemțilorū și o au unitū iarășî cu çailaltă țară, suptū stăpînirea Domnilorū, precumū au fostū și mai înnainte. Decî megeiași Romanî, văzîndū că le-au fostū și lorū cu strînbulū la acea judecată [a] Administrației, fiindcă i-au lipsitū de totū dinū stăpînirea munțilorū, ei au fostū mersu la Divanulū domnescu de la București de au fostū datū jalbă la Măriia Sa Costandinū Nicolae Voevodū. Și Măriia Sa, după jalba lorū, i-au fostu orînduitu la Manulū bivū Cămărași za Ocne, fiindū pă acea vreme și ispravnicū la sudū Vilcea, ca să meargă înū fața loculu, să le cerceteze judecata și să le izbrănească prinū cartea lui de judecată. Apoi elū, după poruncă, mergîndū, altă cercetare mai multū n'au tăcutū (neștiindū rîndulū judecăților, fiindū omū streinū, dinū altă țară), ci numai, văzîndu judecățile cele mai de înnainte că au urmatū și s'au curmatū prinu jurămînturî, au datū și elū leage ca să jure 14 oameni de ai Romanilorū; care așa scriia elū înu cartea lui cum că au și juratū și au luoatū munțî de suptū stăpînirea Rîmêștilorū și i-au datu Romanilorū, și i-au stăpînitū de atunci încoace cîtăva vreme, pină ce milostivulu Dumnezeu și prea-puterniculū nostru Împăratū au miluitū cu Domniia Țării-Rumînești pă preainnălțatulū nostru Domnu Io Grigoriie Ghica Voevodū. Decî, fiindcă și Măriia Sa dinū nistavū dumnezeescū și dinū gîndulū celū bunū și stăpînească milă a Mării Sale, cinstindu-mă și miluindu-mă pre mine cu boeriia Băniî ceî Marî, mii-au datū poruncă ca să viū la Scaunulū Craiovei. Darū, fiindcă vremea într'acestași chipu cerea, și poruncă de la stăpîni într'acestași chipū aveamū, ca să mergū întîi pă suptū munte, să îndreptezi și să judecū spre acea parte de locu, amu mersū întîi la episcopiia de la Rîmnicū, și de acoloa, călătorîndū împreună cu Sfinția Sa părintele episcopulū Rîmniculuî, chirū Grigoriie, pă suptū munte, am sositu la conaculu de la Horezū. Decî, făcîndū Diyanū,

fiind de față și Sfinția Sa părintele episcopul, a venit înaintea noastră de tață și mai în susu-numiți megeiași Rîmești și Romani, cu cărți de judecată, ce au fost avuți mai de înainte vreme, care cărți cetindu-le câte una, câte una, pă rîndu, și văzîndu că toate judecățile cele de mai înainte totu prin jurămînturi s'au fost curmatu și cum că nici odinioară pace între dînșii și izbrănire judecății prin jurămînturi nu va putea lua, ci numai doară punere de suflet, fiindcă în multe rînduri au fost juratu, cîndu o parte, cîndu alta, și, după jurămînturi, judecătorii ce au fost pă vreme, cîndu lua munții de suptu stăpînirea Rîmeștilor de îi da Romanilor, cîndu de suptu stăpînirea Romanilor și îi da Rîmeștilor, și pîn[tru] una ca acasta pace întru dînșii nu era, ci cînd unii, cînd alții, să scula cu gilcavă, deci noi, vrîndu ca să curmăm odată și această judecată, să rămie pace între dînșii, să nu se mai gilcevească, de s'au sărăcitu de totu cu cheltuiala și ș'au pus și sufletele, am cerutu la dînșii să-mi arate de au niscarva cărți vechi, de acești munți. Și ei alte cărți n'au avutu, fără numai ni-au arătat o carte veche a răposatului Vladului Voevodu, de la anulu 6996 [1487], Sept. 5, care foarte pă scurtu scrie, și altu n'am pututu înțelege mai multu țără numai cum că: au fost doi oameni de au fost stăpînindu acei munți, dintru care amu cunoscutu că pă semne aceia voru fi fost moși cei vechi ai lor, dintru care unul să tragă Rămești și dintr'altulu Romani, și, dintru această carte luîndu oareșcare lumină, le-am zis ca să să așază între dînșii și să să tocmească, că de nu să voru așeza, să voru lua munții pă seama domnească, și Domniia, cui va vrea, aceluia îi va da, ca unu Domn puternicu și stăpînu a toată țara, și le-am pus sorocu o zi, ca să meargă să să sfătuiască și cu ceialalți cetași ai lor. Și, după porunca ce le-am datu, s'au dusu toți pă la casele lor, și apoi s'au strînsu cu toți de s'au sfătuit și s'au așăzat între dînșii ca de acum înainte să stăpînească toți munții cîți să coprîndu mai în sus pă dinu doao: jumătate de munți să-i stăpînească Rîmeștii cu toți cetași lor, și jumătate

Romani cu toți cetași lor, și de acum înaintea să fie pace între dânșii. Și s'au făcut și zapise de aşăzămintu și de învoială unii la mîna altora, care zapise le-au adusu de s'au citit în Divanul la Craiova, înaintea noastră, fiind și citași de față și alți mulți boeri mărturii, și s'au ertat și s'au împăcat.

Dreptu aceia, am dat și noi această carte a noastră la mîna acestor mai în sus numiți moșneni, Rîmești și Romani, ca, după aşăzămintul și buna tocmeală ce s'au făcut înre dânșii, să aibă a-și stăpîni mai în sus numiți munți după semnele ce să coprind, pă dinu doă: jumătate Rîmești cu cetași lor și jumătate Romani cu cetași lor. Iară, de voru vrea ei ca să-și deosăbească, să-și aleagă 12 boierii, 6 de la o parte și 6 de la alta, ca să meargă în fața locului, să-și împarță și să-și împietrească uni de către alții. Și pricină între dânșii de acum înaintea să nu mai fie pân[tru] că așa amu găsitu cu cale și cu dreptate.

Acesta scriem.

1752, Aprilu 29.

Barbulu Văcăresculu Velu Banu. C., Băleanu biv Velu Pah. C. Zubzibanu (!) biv Velu Port., și celelalte iscălituri care urmează.

Io Alexandru Ioanul Ipsilante Voevodul i gospodarul zemli vlahiscol.

Fiind că amîndoa părțile s'au odihnit și s'au mulțumitu pă această hotărîre a dumnealor veliților boeri spre a stăpîni pă dinu doo, întărim daru Domniia Mea, așa să le fie stăpînirea. Așîderea poruncim ca, de voru vrea a să și deosăbi cu partea uni de către alții, să meargă unul dinu dumnealor ispravnicu județului ca să-i împarță cu dreptate după această hotărîre. Iaru ceialaltă anatoră s'au opritu la Logofetia Divanului.

(L. P.)

1780, Maiu 28.

XII.

Prea-Înnălțate Doamne.

Dinū luminată porunca (Marii Sale ; *șters*) Înnălțimii Tale vatavalu de Păhărniciie aū adusu la judecată înnaintea noastră pe moșneni de la Rîmeșți, sudū Vilcea, cu jalba ce aū jăluitū Înnălțimii Tale păn[tru] Radu Romanulū i Ivașco i Dumitru de la satūlu Romani, sudu Vilcea, zicîndū că ei, avîndū patru munți de moștenire de la strămoși, cu hrisovulū răposatului Matei Voevodu Basarabū otū lt. 7156 [1648], și dinū răzmirița Nemților zicū că acelū hrisovū, înpună cu alte cărți li s'aū răpusu, și, neavîndū scrisorī nicī o parte, nicī alta, cu multă gîlčavă și cu judecăți le-aū fostū stăpînirea. Iaru, în zilele răposatului Mării Sale Grigoriei-Vodă Ghica cel bătrînu, cîndū era răposatulū Barbulū Văcăresculū Velu Banū alū Craiovi, iarășī s'aū judecatu la dumnealui, și zicu că, cercetîndū la pricina înpună cu răposatulū părintele proinū Mitropolitu Grigoriei, fîndū episcopū Rîmniculu, după cercetarea ce le-aū făcutu, le-aū hotărîtu ca să stăpînească acei munți pă dinū doo, dîndū și zapise de învoială unī la mîna altora într'acestași chipū, și aū stăpînitū după învoială anī 28, pînă înu anulū trecutū. Iar, înu anu trecutū zic că, luîndū numiții Romani boeri hotarnici, acești hotarnici pă ei zicū că nu i-aū chematū, nicī le-aū cercetat cartea Banului Văcăresculū și alte scrisorī ce aū, și, pă furiș, aū datū carte de hotărnicie la mîna Romanilorū, scoțîndu-ı pă ei de totū dinū stăpînire, și nu e dreptate. Și ne arătară mai întīi unu hrisovū alū răposatului Mării Sale Matei Basarabū Voevodū, cu lt. 7156 [1648], Aprilū 25, ce-lu dă la mîna neamului acestoru megiași dinū Rîmești, ca să le fie loru moșiie la Rîmești, cu alte părți de moșiie, cumu și dinū munți, ale multorū oameni ce le-aū vîndutu, după cumu mai pă largū să coprîndū pă anume într'acelū hrisovū. Față fîndū și toți moșneni Romani înnaintea noastră amū întreatū cu ce temeı aū scosū pă acești Rîmești și nu le-aū datū și loru parte într'acei munți? Și ne arată cartea de hotărnicie a Șătrarului Ioniță Otetelișanu i a

Predi Bujoreanu bivū Vêlu Vist., i Clucerū Vladuți Tetoianulū, i Ilie Olănesculū și alții, scrisă cu lt. 1779, Mai 28, de este acumū, la Maiū înu 28, unū anu, întru care arată că, după unū hrisovū alu răposatului Mării Sale Vladului Voevodū celū dă la mîna lui Romanū i la mîna Vladului, dinū care Romanū zicū că să tragū Romaniī, iarū dinu Vladu zicū că să tragū acești jăluitori Rîmești, și le-aū fostū stăpînirea totū pă dinū doo, Rîmeștii cu Romani, până înū zilele răposatului întru fericire Matei-Vodă Basarabū, iarū atunci, încăpîndu numitu Vladū, dinū care zicū Romani că să tragū Rîmeștii, datorū banī de dajdiie, l-arū fi plătitū de toți bani Utmejū Capū-Grasū, i cu Vasile, i cu Neagoie și cu toți cetași lui, dinu care zicu că să tragū Romani, și pân[tru] acei banī le dă Mării Sa răposatulū Matei-Vodă a stăpîni acelu Utmejū, i Vasile, i Neagoie, cu neamulū lorū, toată partea Vladului (dinu care să tragu ei), și dinu partea acelu Vladului numai a nooă parte o dă popi lui Stanu, i fi-său, Sandulū diaconu, dinū care arată că să tragū Rîmeștii; care acestū hrisovū alū răposatului Matei Voevodū să văzu și de noi, scrisu cu lt. 7153 [1645], Apr. 10, mai nainte cu trei ani de hrisovulu ce-lū aū și Rîmeștii, iarăși alū răposatului Matei-Vodă.

Și arată numiți hotarnici că, cercetîndū și de starea hotarelorū i curgerea apelorū, au văzutū că hotaru Rîmeștilorū, începîndu-să dinū apa Luncavățului, de unde să face tîrgu, să înjugă cu hotarulu Vaideei alū sfintei mînăstiri Bistrița, și merge pă slemne înū susu, până înū vîrfulū Romanulu, înū hotaru celu bătrînū, la obîrșia rîului Rîmeștiloru, iarū pă dinu josū să înjugă cu hotar[ulū] sfintei mănăstiri Hurezū, și apucă dealulū înu susu, pînă înu Pisculū-lui-Epure; și, de acolo innainte, totū slemne pă drumū, înjugîndu-se cu hotaru Romanilorū. de iase totu în vîrfulu muntelui Romanulu. Într'aceste semne arată hotarnici că să coprinde toată moșia, cu plaiurile și cu munții Rîmeștilorū, și, după hrisoavele ce zicu că au văzutū la mîna Romanilorū i a sfintei mînăstiri Horezulu, și alte scrisori, hotărăscu ca să stăpânească ei cu sfînta mînăstire Horezulū acești munți,

cu bună pace de către Rîmeștii. Care acastă hotărnicie, nefăcîndu i Rîmești în optu luni apelației, s'aũ întăritu și cu luminată pecetea Înnălțimii Tale, ca să stăpînească Romani cu pace, înu potrive tuturoru acestorũ hrisoave și alte scrisori ce ne arătară și Romani și Rîmeștii. Ne mai arătară Rîmeștii o carte de judecată a răposatului Banului Barbulu Văcăresculu, fiindu scrisă cu lt. 1752, Apr. 29, întru care arată pă largũ toată curgerea aceștii judecătii, și arată că, după vremi, cîndũ Rîmeștii jura și lua toți munții și-i stăpînea pînă la o vreme, cîndũ Romani jura și lua toți munți și iarăși îi stăpînea pînă la vreme, și, fiindu multă pricină de gîlcava între dînșii, și într'altũ chipu neputîndu-să curma acastă judecată, arată răposatulũ că după numitulũ mai susũ hrisovũ alũ răposatului Vladului Voevodu, au conoscutũ că acei doi moși aũ fostũ stăpînitorii acestorũ munți, dinu care unulũ să tragũ Romani, iarũ dintr'altulũ sa tragũ Rîmeștii, după cumu arată dumnealui, că pă în doo le-a fostũ și stăpînirea pînă la o vreme, iarũ, după ce s'aũ invecitũ vremea și s'aũ petrecut bătrîni lorũ, răpuindu-și cărțile ce va fi avutũ, au începutu a stăpîni totũ cu gîlceavă, și arată că, altũ neputîndu dumnealui înțelege mai multũ, fără numai cumũ că aũ fostũ doi oameni de aũ fostũ stăpînindu acei munți, le-au zisu, atîtu Romanilorũ, citũ și Rîmeștilorũ, ca să să așeze și să să tocmească între dînșii, puindu-le sorocũ de o zi. Și arată că apoi s'aũ sfătuitu și s'aũ așăzatu cu toții ca să stăpînească acești munți, ce să numescũ mai josu, pă dinũ doo: Rîmești jumătate, și Romani jumătate, adică muntele Bolca i Modeasa, cu Virfulu-lui-Romanũ i Pietrile-Roșii, i Pisculũ-Murgũ, i Pisculũ-Lungu i Brădulețu, pînă în Piatra-Bărcacului, unde să infunda golulũ cu obîrșia lui pînă în Virfulu-lui-Romanũ, i marginea de către Vaideei, pă unde să infundă golulu înu marginea Făgetului. Și să fie pace între dînși, stăpînindũ acești munți pă dinũ doo, după cum arată că ș'a făcutũ și zapise de așăzămintu și de învoială uni la mîna altora. Care zapise de învoială și de împăcãcune cerîndu-le noi, văzurãm unulũ cu lt. 1752, Apr. 29, datu de Romani la mîna Rîmeștilorũ,

și altul, iarăși cu același lt. și lună, datu de Rîmești la mîna Romanilor; în care zapise să coprinde că, avîndu ei multe judecăți, și în multe rînduri aș jurat, cîndu o parte, cîndu alta, ca să lipsască toate pricinile și, înu scurtu, ca să nu mai fie gîlcavă, să leagă prinu zapisele lor ca să stăpînească acești mai susu numiți munți pă dinu doo, adică Rîmești jumătate și Romani jumătate; înu care zapise să văzură iscăliți mărturii răposatul Paharnic Costandin Obe-deanul și răposatul Stolnic Costandin Strimbeanul, și nu fură tăgăduite aceste zapise, nici de o parte, nici de alta,

Deci, de vreme că ei între dînșii s'au așăzatu și s'au învoitu și s'au legatu ca să le fie stăpînirea pe din dooă, de vreme că într'altu chipu nicio judecată nu le-au pututu hotărî, după cum și răposatul Banu Văcărescul arată, nu poate găsi judecata la ce să puie teme, ca să poată ane-risi aceste zapise, care, după pravili și după vechiul obicei alu pămîntului, toate judecățile și hotărîrile rămînu a fi fără de niciună teme unde este învoială și împăcare prin zapise, și stăpînire, de atunci pînă acum, de ani 28. Bine și după dreptate aș făcutu răposatul Banu Văcărescul urmîndu zapiselor lor de învoială, și rea și făr' de cale este făcută numita carte de hotărnicie a Otetelișanului, neurmîndu zapiselor lor de învoială și stăpînire de ani 28, de la facerea zapiselor și pînă înu anul trecut, cîndu le-au făcutu hotărnicia. În care hotărnicie să văzu că nu urmează acei hotărnicii, nici după hrisovul răposatului Vladului Voevod, unde dă la Rîmești și la Romani să stăpînească acei munți pă doi moși, dinu care se trag Rîmești și Romani, nici nu urmează după hrisoavele răposatului Matei Voevod, care dă și Rîmeștilor și Romanilor fieștecăruia după cum aș cumpăratu unii de la alții și aș avutu de moștenire și stăpînire într'acești munți, nici nu urmează cărți răposatului Banului Văcărescul, care i-aș judecatu, și s'au învoitu prinu zapise uni la mîna altora ca să stăpînească Rîmești jumătate și Romani jumătate, după cumu să coprinde într'acea carte de judecată, și aș și stăpînit de atunci pînă acum, de sîntu ani 28. Ci, așastă hotărnicie fiindu fă-

cută cu greșală și fără de niciună temei de dreptate, să fie luminată porunca Înnălțimii Tale să ia de la mina Romanilor și să se oprească la cântăleria Divanului Înnălțimii Tale, cum și anafora Departamentului să se oprească, fiindu cu temei numai cartea Banului Văcăresculu și zapisele lor de învoiala. După care aceasta ne mai avîndu nici Romani altu ce să mai răspunză, și cunoscîndu singuri ei dreptatea Rîmeștilor, fiind zapisele de învoială netăgăduite, nici de o parte, nici de alta, amîndoo părțile ziseră înaintea noastră ca să rămîie josă acea hotărnicie a Otetelișanului și să mulțumescu cu toți ca să le fie stăpînirea pã din dooă, după zapisele de învoială, și după cartea Banului Văcăresculu.

Drept aceia și noi am primitu cererea lor, și de la judecată s'au găsitu cu cale să le fie stăpînirea pe dinu dooă, adică Romani cu toți cetași lor să stăpîneasă dinu mai susu numiți munți jumătate, și Rîmești cu toți cetași lor iarăș jumătate, și așa să le fie stăpînirea, atîtu lor, cîfu și celoru ce să voru trage dintr'înșii, după vremi, că așa ș'au cunoscutu a fi cu cale și cu dreptate. Și, de voru vrea ca să li să împarță acești munți pã dinu dooă, să fie luminata porunca Înnălțimii Tale, ca să li să orînduiască unu dinu ispravnici județului, să le hotărască acești munți de iznoavă de către alți vecini înprejurași, după semnele ce să coprîndu înu cartea răposatului Banului Văcăresculu, puindu-le și pietre ca să știe pã unde și cîtu să stăpîneasă Rîmești cu cetași lor, cum și pã unde și cîtu să stăpîneasă Romani cu cetași lor, afară dintr'unu munte ce să numește Frînculu, care este alu sfintei minăstiri Bistriți, după cumu să coprînde înu deosabită carte de judecată, iară a răposatului Banului Văcăresculu; care pã[tru] acestu munte întrebîndu-i noi pã amîndoo cetele, ziseră cu toți că ei n'au treabă cu acestu munte, nici de cumu, ci să-lu stăpîneasă sfînta minăstire cu bună pace, după cum să coprînde înfr'acea carte a răposatului Banului Văcăresculu. Ci noi de cercetarea ce amu făcutu foarte cu amăruntul citîndu la toate hrisoavele și cărțile de la amîndoo părțile, întracetași chipu ni să păru

că este cu dreptate, iar hotărîrea că desăvîrșită rămîne a să face de Înălțimea Ta.

Urmează iscăliturile boerilor.

XIII.

În trecuta lună lui Mai totu a acestui următoru anu, lt. 1780, eșindū înaintea noastră la judecată Rîmeștii cu Romani pân[tru] acești munți ce să numescū la anaforaoăa noastră ce să vede înnapoi, între care este și muntele Marginea, de către Vaideei, și, văzindū noi că într'acele dooă cete de moșneni este pricină pân[tru] munții aceștia între dînșii, numai amū făcutu judecată și s'au învoitu ca să-i stăpînească pă dinū dooă ; care învoială a lorū s'au întăritū după anaforaoa noastră și de către Măriia Sa Prea-Înnălțatulū nostru Domn Io Alecsandru Ioanū Ipsilantū Yoevodu ; darū, fiindcă atunci la judecata noastră n'au fostū de față Costandinu, i Radulū, și Pîrvulū, moșneni Urșani, care aceia aū fostu avutu muntele Marginea, cumpăratū împreună cu moșia Urșani de la boerii Folcoeni, și numiți Rîmești i Romani îi stăpînea înu silă și făr' de dreptate acelu munte Marginea Urșaniloru otū Vaideei, iarū acumū, viindu și numiți moșneni Urșani, și eșindū înaintia Mării Sale lui Vodă la Divanū, cu toți moșneni Rîmești, unde amū fostu și noi cu toți de față, și, făcîndū Măriia Sa cercetare cu amăruntulū, căutîndu, atitū cărțile Rîmeștilorū, citū și zăpisulū de cumpărătoare alu Urșaniloru, i zăpisulū vechi și hrisovulū domnescu ce au avutu, și cunoscîndū Măriia Sa că acestū munte dinū ceputū aū fostū și este alū Urșaniloru și răū l-au stăpînitū Rîmeștii i Romani, aū hotărîtū Măriia Sa ca să stăpînească numiți moșneni Urșani de acumū înaintea cu pace, fiindu dreptulū lorū, iarū Rîmeștii i Romani să-și ție munți ceilalți, afară dintr'ačasta, după învoiala lorū, pă dinū dooă.

Deci, ca nu, după vremi, cu pricina ačasta (caci este numitū și muntele Marginea într'ačastă anaforă), să să scoale Rîmeștii saū Romani a mai cere acelu munte, arătămū hotărîrea ce aū făcutū Măriia Sa, cu Divanulū, după care ho-

tărire aŭ și poruncitŭ Măria Sa de s'aŭ scosŭ numele
acelui munte dintr'acastă anaforă, ce să vede înapoi, cu
chinavarŭ. 1780, Augustŭ 7.

XIV.

Copie după cartea de alegere a munților ce să află suptŭ
stăpînirea moșnenilor rîmeștî din județul Vîlcea.

Moșneni satului Rîmeștî vrîndŭ a-șŭ lămuri părțile lorŭ
de munți ce alcătuescŭ înŭ hotarulŭ Rîmeștilor și a se lă-
muri de spre vecini rezași prinŭ lucrare de hotărnice, aŭ
dat jalbă către cinstita judecătorie a județului Vîlcea, prin
care aŭ cerutŭ orînduirea mea pentru acest sfîrșit și, după
dezlegarea urmată cu adresulu cinstitei Prezedenții a po-
menitei judecătorii de supt No. 4746, anul 1844, Iulie 15,
am și pusŭ în faptă această hotărnice înŭ anul curgătorî,
luna Iunie, vestind însă mai întîi pă toți vecini rezași prinŭ
țitățîi, potrivit formelor legiuite. Apoi am ridicat plan de
situ[a]ția acestor munți, înŭ care, spre mai bună deslușire,
am însemnatŭ părțile dinŭ munți ce să află suptŭ stăpînirea
Rîmeștilor cu văpsea galbină, iar cele ale moșnenilor Ro-
manî cu văpsea roșie, rămînd partea sfîntei mînăstiri Hu-
rezu, cē are și ea într'acești munți, fără văpseală.

Spre descoperirea ființei adevărului și lămurirea dreptului
fieșcăruia, am luat în băgare de seamă următoarele sine-
turi însă :

7235 [1727], Iulie 10. Carte de hotărnice a lu[1] Ion Bă-
leanu, de înpreună cu alți 6 boeri [I].

1727, Iunie 27. Cartea Administrații nemțești, înfățișată
mie de Rîmeștî: arată că munți Bolca, Ludeasa, Pietrile-
Roșii, Mieru, Piscul-Lung până înŭ Virfulŭ-Bîrcacului, după
jurămîntulŭ săvîrșitŭ de 12 oameni din Rîmeștî, să se stă-
pînească de Rîmeștî, d'înpreună cu Romani, afară de ceea
ce să va fi vîndut sf. mînăstiri Horezului [II].

7236 [1728], Iulie 17. Copie de hotărnice a 6 boeri, în-
fățișată mie de Rîmeștî, care, după spusa lor, s'au scosŭ
din condica sfîntei mînăstiri Hurezului [III].

7245 [1737], Februarie 22. Carte de hotărnicie a 4 boeri, înfățișată de Rîmeștii, prinu care se arată că, după vechea învoeală, să cuvine partea sfintei mînăstiri Hurezu pe 21 capete de Rumîni, și mojneni Rîmeștii să ție pe 51 capete, etc.

7254 [1746], Mai 28. Carte de hotărnicie a Cămărașului Manu și alți 4 boeri, înfățișată de sfînta mînăstire Hurezu. Coprinde că, după înscrisul de învoire cu moșneni Rîmeștii dinu acel an, să ție sfînta mînăstire doă părți și moșneni cincî părți din munți, plaiurile și celelalte părți de moșie.

1768, Mai 18. Pitacu protopopuluî Ion în josu porunci ca să jure 12 oameni din Rîmeștii și Romanî pent[ru] muntele Brădulețu, prinu care scrie că s'aũ săvîrșit jurămîntulu cînd, pe acea vreme, să judeca pomeniți moșneni cu Măldărești pent[ru] acest munte (acest sinetũ s'aũ înfățișat mie de moșneni Lotreni).

1779, Iunie 4. Carte de judecată a Lotrenilor și altă carte, dinu anulũ 7233 [1725], Mai 4, înfățișată de Lotreni: dovedește că muntele Groapa-Mălaiuluî, Mălăița și muntele dinu prejur sînt ale Lotrenilor, iar nu ale Rîmeștilor.

1780, Mai 25. Anaforaoa velișilor boeri, întărită de Domn totũ în acel an, Mai 28, înfățișată de Rămeștii, prin care să hotărăște ca muntele Bolca și Ludeasa (în anaforă să zice Modeșa), cu Virfu-luî-Romanũ, i Pietrile-Roșii, i Piscul-Lung, i Piscul-Murg, i Brădulețu, până înũ Pietra-Bărcăuluî, unde să înjugă golu cu obîrșia luî, până înũ Virfulu-luî-Romanũ, i marginea de către Vaideei¹, să să stăpînească înũ doă, adecă jumătate de Rîmeștii și jumătate de Romanî, întocmai după învoeala dinu anul 1752, Apr. 29, afar' dintr'un munte ce să numește Frîncu, care este alũ sfintei mînăstiri Bistrița, după cum să coprinde înũ deosebită carte de judecată a răposatuluî Banu Văcărescu, totũ dinu anul 1759, Apr. 29.

1791, Iulie 25. Foaie de împărțală, și totũ din acelũ anũ,

¹ Se adauge că pentru aceasta a fost proces cu Urșanii.

Julie 26, carte de hotărnicie a Clucerului Vlăduțu Tetoeanu, înfățișată de Rîmești¹.

1816, Dechemvr. 15. Inscris de învoire al moșnenilor Urșanț, dat la mîna Rîmeștilor, în coprindere că, după multele judecăți pent[ru] muntele Marginea, de spre Vaideei, s'au împăcat amîndoaă părțile ca să stăpînească moșneni Rîmești acelū munte înu pace de către ei; care înscris este adeverit de cinstitul Divanū al Craiovi, tot înū acelū leatū și lună, și mi s'a înfățișat tot de mojneni Rîmești.

Afar' de aceste sineturi, mi s'aū mai arătat încă altele, și hrisoave domnești, atit dinū partea Rîmeștilor, citū și dinū partea Romanilor, care s'aū prigonit multă vreme pent[ru] acești munți, jurînd cînd uni, cînd alți, și luîndu-le înū stăpînire; dar, fiind înpotrivitoare unele altora și desputernicite prin alte dări de hotăriri, am socotit de prisos a mai însemna coprinderea lor, puînd țemei numai la cele mai sus arătate. Dinū care luînd eū în băgare de seamă cel dinu anul 7232 [1724], am văzut că toată suma stînjiniilor sfintei mînăstiri Horezu dintr'acești munți s'aū lămurit atunci înū lat pe culmea de spre Lotreni înū stînjini 1.780, afar' dinu munți ce-i mai are stînta mînăstire în dreptul moșii ei de vatră și care nu s'aū însemnat pe plan; dar la ocolu semnelorū să inchipuește lungulū acestor stînjini încă pe o altă culme, până în Vîrfu-luī-Roman. Cu care chip s'ar însuși mai toată partea dinū munți ce să stăpînesc de mojneni Rîmești, în vreme ce mai totdauna nușai culmea munților să socotește latu, și din culme, de unde să slobod apele spre rîū, să socotește lungu lor. Pe plai să vede că apa dinū culmea de spre Lotreni să scurge spre rîul cel mare, care culme să începe din muntele Bărcaču și merge până înu Vîrfu-l-Mălăi, iar, din Mălaia până în Vîrfu-luī-Roman fiind o altă culme, să socotește o deosebită lățime a munților, care atunci nu să vede măsurată, ci însemnată drept lungu celiilalte culmi. Apoi și dinu sinetulū de la anul 7236 [1728]

¹ Urmează hotarul.

să face o dovadă că s'au făcut măsurătoare și pe culme din marginea muntelui Bolca până în Mălaia, desființându-să prin acest sinet hotărnicia Băleanului și lămurindu-să partea sfintei minăstiri Horezu în stînjină 1.843, din vîrf, spre Mălaia, până în hotarul Bistriței, supt Virful-Mălăi; de acolo apoi să meargă drept în vale, pã Piriu-Sec, precum se urmează stăpînirea sfintei minăstiri. Iar muntele Brădulețu, în temeiul sinetului din anul 1768, să stăpînește de mojneni Rîmești cu Romani. Către aceasta sfînta minăstire Horezu nici că a avut, nici că are stăpînire pe culmea ce să numește Pietrile-Roși, adică din Virful-Mălăi până în Virful-lui-Romanu, și, precum chiar din hotărnicia Rîmeștilor din anul 1791 se dovede, s'au împărțit această culme cu piscurile ei în curèle, pe moși, între mojneni Rîmești, care o stăpînesc, avînd și stînă în Piscul-Murgu și împărțind venitul cu analoghie, di atunci încoace, fără prigonire de spre sfînta minăstire Horezu, până în ani trecuți, cînd, de vre-o doi ani, au început sf. minăstire a-i supăra și a cerca pretenție pentru acea culme, supt cuvînt că, după cartea de hotărnicie a Băleanului, ar fi a ei, fără a putea însă aduce vre o catigorie împotriva hotărniciei din anul 1791, care, nefîind devimată (-ic) de nicio stanție publică în curs de 54 de ani și, întemeată cu stăpînire, au dobîndit pravilnică tãrie. Și, măcar că ar fi fost îndestul numai acest sinet spre lămurirea dreptului ce să cuvine mojnenilor Rîmești, dar, ca să nu rămie bănueală, am vorbit de sineturii ce mai sus s'au arătat, fiindcă în cel din anul 7245 [1737] să deslușește o altă analoghie de împărțală Rîmeștilor cu sf. minăstire Horezu, precum și din acela de la anul 7254 [1746] iarăși să face altă deslușire; că, după invoala ce s'au făcutu atunci, are să stăpînească sf. minăstire Horezu doaă părți, iar mojneni Rîmești cinci părți. Care acest sinet, înfățișat chiar de sf. minăstire, desînțează de sineși hotărnicia Băleanului, fiindcă dovedește că, nerămîind mulțumire pe di[n]sa, s'au făcut în urma lui altă invoire. Căutînd eu apoi coprinderea anaforalii din anul 1780, unde să deslușește că munți coprinși anume într'insa

aă fost ale (*sic*) Rîmeștilor și ale Romanilor, și, văzînd stăpînirea ce are sf. mînăstire Horezu din pomeniți munți, am întrebat pe mojneni: de la cine anume îă are sf. mînăstire? Și mi s'au arătat că dină partea Romanilor s'au dat sf. mînăstiri muntele Bărcaču cu piscu lui, iar din partea mojnenilor Rîmești s'ar fi dat muntele Piscu-Lung i culmea de spre Lotreni, cu piscurile ce easă dină acea culme, afară de Piscu-Brădulețului. Dar, fiindcă pentru aceasta nu am văzut vre-un sinet prin care s'ar fi putut dovedi cît au dat Romani și cît au dat Rîmești, ci toți mojneni Rîmești au spus că stăpînirea ce are sf. mînăstire din muntele Bărcaču până supt Vîrfu-Mălăi și de acolo pe Pîrîu-Sec la vale în Rîu-cel-Mare, s'au urmat fără nicîun fel de prigonire, din vechime și până acum, de aceia să și cunoaște că așa s'au învoit părinți și moși lor, neputînd nici eă tocmai acum în vre o altă teorie pentru analoghiia înpărțeli între mojneni Romani și Rîmești cu sf. mînăstire Horezu, cît mai vîrtosă că hotărnicia din anul 1791, care nu s'au făcut în taină de către sf. mînăstire, este un act cu carele au stăpînit mojneni Rîmești cu bună credință 54 ani și îăprotiva căria nu s'au fūcut reclamație. Așa dar, puind și eă temeî la această hotărnicie și la foaia de îăpărțală tot dîn acel an 1791, și păzînd cele coprinse îătr'însa întocmai, nu lipsesc acuma, spre mai bună deslușire, a numi aicea semnele hotarului munților ce să stăpînesc de Rîmești, îănsă:

Muntele Brădulețu să începe din culmea de spre mojneni Lotreni, pe la Vîrfu-Turcului, unde este 220 stînjini în lat, și merge, dină pieat[r]a hotarului, prină obîrșia pîrîului ce desparte Piscu-Cernelelor, a sfintei mînăstiri Horezu, și pe acel pîrîu în jos, până unde să îăpreună cu pîrîu ce desparte Piscu-Afumatei, iar a sf. mînăstiri Horezu, și pă acel pîrîu în sus, prină obîrșia lui, până eară în culmea de spre Lotreni, pe supt Vîrfu-Turcului, la semnul ce pe plan se vede și unde au fost piatra. Acest munte să află în d'avalma stăpînire a moșnenilor Rîmești cu Romani, și nu este numit îănu hotărnicia dină anul 1791.

Muntele Pietrile-Roșii să începe dină mägura ce pe plan se vede subt Vîrfu-Mălăi, lit. *c*, și merge tot pe culme în jos, alătura cu hotaru sf. mînăstiri Bistrița, peste Vîrfu-Zeleticului, până în dreptul Izvorului-Sec, înă semnul de subt litera *a*, de unde s'au început măsurătoarea și împărțala la hotărnicia din anul 1791; de acolo pe Pîriu-Izvorului în jos, alătura cu hotarul Romanilor, unde să desparte muntele Ludeasa, a Romanilor, de piscul Pietrile-Roșii, al Rîmeștilor, și în jos pă unde să înpreună acelă izvor cu Pîriucelă-Mare; apoi să întoarge și merge pe acel pîriū în sus, pîla capulă piscurilor Pietrile-Roșii, Murgu, a Mierului și a Șarpilo[r], până prină obîrșiea pîriului, în mägura de subt Vîrfu-Mălăi, la lit. *e*, iar împărțala să vede mai sus, la sinetul dină leat 1791.

Muntele Piscu-lu-Țigan se începe din Vîrfu-lu-Roman și merge alătura, pă hotarul Romanilor, pe culme în jos, ce-î zice și Pietricea, pă unde să desparte cracul muntelui Bolca, al Romanilor, de acolo pe culmea Piscu-lu-Țigană, tot alătura cu Romani, până în fagul înfierat; de acolo drept spre Apus, pe la capul plaiurilor, în matca pîriului ce este despărțitor muntelui Marginea (al Rîmeștilor) de Eiscu-lu-Țigan. Și pentru acest munte s'au arătat mai sus împărțala ce s'au făcut în anul 1791.

Muntele Marginea să începe tot din Vîrfu-lu-Roman și merge alătura cu hotarul Bistriți, pe culme în jos, până în fagul înfierat, și de acolo, pe la capul plaiurilor, drept spre Răsărită, în matca pîriului despărțitor de Piscu-lu-Țigan.

Acest munte să stăpînește de mojneni Rîmești în temeiul înscrisului de învoire dină anul 1816, dat de mojneni Urșani, cu carele au avut judecată; de aceia nici nu s'a însemnat pe plan cu vâpsală, fiindcă este un munte deosebit, care nu au avut înclinare cu mojneni Romani.

1845, Dechemvr. 22,
Craiova.

Iscălit: *Iosif Carmenschi*.

XV.

Hotărnicia Rîmeștilorū, tăcută între dînși cîndu
s'aū împăcatū.

Let. 1791, Iulie 26. Hotărnicia făcută de Vlăduși Tetoianu Clucerū (avîndū lt. 1797), pã temeiu porunci Caimacamului Craiovei, Iancu Caragea. Care hotărnicie s'aū văzutū astăzi, la mănăstire, înfățișată de d. Iosifū Carmenschi, hotar[nicū] și inginerū Rîmeștilorū.

1845, Iunie 12.

XXII.

UN PROCES PENTRU ZAHEREA ÎN 1821-8¹.

I.

Cătră cinst. Căimăcămie.

De la Spatarulă Iancu Cananò.

Pătrunzându-mă cè mai mari întristari și scărbă, și după întoarcere mea acasă di piste hotarū, pentru urmatile prifaciri ci aū lăsat și casăi meli cele mai jalnici rămășițuri a unii grozavii răsăpe și acei mai desăvârșată străcăcuni, care m'aū opritū cu totul de a mă dipărta di la casa mē, pentru ca să facū cătū de puțină îndreptare cu strângirea răsăpitorū rămășițuri a tuturorū lucrurilor ce li-amū găsāt înprăștiiate și pierdute, și, cu toată îngrozăre zapciilorū și boerilorū zahăregiū, după cumū și a dumisali Spatarului Racoviță, ci aū adaosū, fără nicio cruțare, a puni mulțime de oameni la moșăia mē Budeștiū să triire și să bată păinile mele cu ce[lū] mai desăvârșitū iroizmosū și nemilostivire, după ce și până astăzi s'aū rădicatū cu satile atăta somă de grăū, prăpădindu-să pe jumătate la trierū cumū aū apucat, și aceste toate dinū ciasulū ce aū sosāt oștile și până astăzi, fără nicio plată saū vre-unū cuvântū de vre-o legiuită îndreptare, și într'atăta, încāt stare mē să să facă spre pildă de priveliști neuzată a cè mai mari nedreptate

¹ Originalele în colecția mea.

și răpire, mai vărtosu că mă aflu însărcinat cu atâta datorii, foarte cunoscută dumv., și înpilat pentru neadivărū și nedreptate, până și la ciasurile cele de pe urmă a unei doveditei ticăloșii. Pentru care, cu înștiințare cè după datorii a trecirei meli la casa mè, cu multă plęcăciuni arăt cinst. Căimăcămii, Preosfinții Voastre și tuturorū domilorū voastre, prè-luminaților boeri, și mă rogū ca, mai înainte venirii meli la Iași, pătrunzându-vă cu cè mai creștiniască cugetare svântă și adevărată a dreptății, să să dè poruncă să să opriască și să continiască porniții d[r]egători și zapcii de a mai urmă isprav[c]ă și de a mă mai sărăci cu rădicare fără dreptate și piste porânca Mării Sali Pașii și înnalta voința a Prea-Puternicei Împărății, ci pri[v]ești cu o nespusă milostiviri asupra cruțării a averilorū, a cinstii și a vieții acelora credinčoși supuși; de săntū hainū, dovidiască-mă însuși răpitoriulū zapcii, ce aū venit cu atâta hotărătă cruzime, numai și numai să mă sărăciască, prădându-mă, cu degitulū cruce a celorū patru drumuri ce le vor găsa. Știutū este dumilorvoastre că aducătoriulū acestorū păini s'aū făcutū acumū de șapte ani cu o nespusă stradami, necontinute sudorī și grele cheltueli, numai și numai spre îndestulare și desfacirea datoriilor mele cătră neadormiții, nemilostivii și cunoscutū tuturorū dumilorvoastră creditorii mei, care de atâta vremi aū și săcfestruit păinile meli prinū drumulū stăpănirii și m'aū opritū de a nu le desfaci spre vre unū folosū nici a uniia macarū dinu indeplinire, aducându-mă astăzi la vederata cădere. Căci, de va rămănè numai decăt să mi să ia păinile suptu oricari altū cuvântū afară de cuvântulū datoriei acelora căroră mă aflu datorū, de care s'aū săcfestruit înū zadaru, aciastă răpire, de să va urmă, lasū lumnatiī înță[le]pciuni dumilorvoastră să giudeci de nenorocita familia mè și de mini. Ci să mai rămăi cela ce s'aū învăluit cu scărbă și cu dureri și groznice păsuiri de atâta vremi pentru aciasta datorii, lovindu-se de valurile adăncimiī ei, și suptū acestū felū de tiranii și nedreptate, încăt să ne dămū pradă filulū căștiū (*sic*; răului cîștig) și a lăcomii acelora ce vă săntū dumilorvoastră foarte cuhoscuți!

Și nu mai puțin voim și la aceia ce a să rămăi și de împrumutătorii miei, cari, orișicum, cu ră sau bună credință de m'aî împrumutat, și aciasta o lasă la nemărginita și nespusa mila a prea-puternicului Dumnezeu, cum și la cuprinzătoaria înțelepciuni dumilorvoastră. Avem toți un Dumnezeu și o judecată, prin care nu lipsăscă a înștiința.

1821, Octomv. 14.

Iscălit : Iancu Cananò Spatarū.

(Copie.)

II.

Divanul Moldavii

Cătră cinst. frate dumnealui Spătarū Mihalachi Racoviță.

Iată să triimeti dumitali jaloba aciasta a dumisali Spatarū Iancu Cananò ca să o vezi și să scrii dumeata, fiindcă este știut, întâi, că pâinia câtă ai găsatū dumneta la moșiile dumisali, toată acè pâine este de mai înainte sefestruită în siguranție banilor datorii cu care dumnealui este însărcinat; alu doile, că suma datorii este mare și toată nedejde plății stăruiești și atărnă ca să să poată plăti din vânzare pâini ce este adunată de v'o cățiva ani; alu 3 le, că acum de odată s'aî mai întâmpinat trebuința hrănil oștilorū împărătești. Și, pentru aceia, dumneta nu vei adaoge a faci mai multă supărari, până când să va faci schepsăsū și să va afla chipulū încuviințatū pentru întâmpinare celorū trebuincoasă spre hrana oștirii. 1821, Octomv. 20.

S'aî văzut și scrisoare dumitali, însă, fiindcă vreme de acū nu-i iaste a sănorisă celi ci din durere cineva grăești, iartămū unulū altuia, și cautămū numai cele ce privăscū pentru greutățile de acum, ca să le putemū întâmpina. Iartață-vă și vă împăcați!

(Iscăliți : Meletie episcopu Hușului. Ioanū Sturza Logofătū. Costachi Mavrocordat Velū Vist. Andronachi Donici Vor[ni]cū. Gheorghie Cuza Post.)

III.

Cătră slăvita Căimăcămia.

Facemū arătatū slăvitii Căimăcămii că, după cerire ce aū făcutū dumnealū Spatarulū Iancu Cananò pentru de a nu să lua dinū grăulū ce este pe moşia dumisali Budeşti, s'aū triimisū carte Divanulū, oprindu-să luare grăulū, căci toată pâine aceia este de mai innainte secfestruită înū plata datoriilorū cu care este datorī dumnilū Spatarulū. Acumū darū, adunāndu-ni împreună, amū socotitū unū cu viinçosū chipū folosătoriū, atât pentru îndatoritulū, câtū şi pentru creditorī :

Adecă să să è pâni aciasta cu preţu 40 lei chila, triirāndu-să cu lăcuiorī dinū ţară, carile să să cari la magazaoa oştiniască spre a să întâmpina trebuinţa cè neapărată a hraniī oştilorū, şi bani să vor plăti creditorilorū de cătră Visterie ţării, c'ndū să vă faci cerire, mai alesū că, aciastă pâine fiindū adunată de 4, 5 anī şi mai bini, pe zi ce mergi, să isprăveşti, şi, fiindcă este secfestru de mai innainte, nici dumnealū Spatarul nu poate lua dintr'ansa, nici a vinde, precumū nici a treci pīste hotarū nu este slobodū, după poroncile înprăteşti, şi, aşa stāndū, va aduce mai multă pagubă, irosāndu-să. Cu acestū chipū, dacă va socoti cu cali slăvita Căimăcămia să să pui în lucrare, rānduindu-să boerī innadinsū spre aciasta, şi înū urmă, d'ndu-să la mīna dumisali Spatarulū adiverinţi de la Vişterii (-i) de cătă pâni va eşi, cum că să va plăti cu preţulū arătatū.

1821, Octomv. 24.

Al slăvitii Caimăcămii cătră Dumnezăū rugătorī :

(Iscălit :) Meletie Episcopū Huşului

şi plecaţi :

(Iscăliţi :) Ioanū Sturza Logofătū. Costachi Mavrocordatū Velū Vist. Andronachi Donici Vornicū. Alecsandru Beldimanū Vornicū. Gheorghie Cuza Post. Lascarachi Sturza, Hat.

IV.

Căimăcamu.

Cercetându-să de cătră noi cuprindere aceștii anaforarii (*sic*) a dumnealorū boerilor Divanului, luîndu pîroforii că prinū aciastă urmari a socotiņilorū dumnealorū să săvârșăști în-tăi o punire la cali spre folosulū dumisali Spatarului Iancu Cananò, și, alū doile, -o înlesnire și o îndămănanare spre a să întămpina trebuința oștiniască, și, de să va urmă întocmai, rānduindu-să asupra trierării unū boeri spre a sta de fața la treirulū aceștii pāni, și spre a nu să faci isprav[c]ă cātū de puțină și a să triera cu bună orānduială, îndatorindu-să prinū dregătorii Ținutului a rāndui oameni și cai trebuin-čoși cu îndestulare, dar și spre a înbrătoșa sălința a să triera cātū să va putè mai înū grabă, îndatorindu-să și pe Țānutulū Hārlāului a da unū agiutori de cai și oameni, ca, cumū să va triera, să să triimată la mori să să macini și să să aducă la magazaoa oștiniască din Iași, triimețāndu-se și dumisali Spatarului Iancu Cananò o asămine copii de pe anaforă și scriindu-să ca să pui și dumnealū dinū partia dumisali omū să stei la trierū și la măsurătoare pāini, și să è de la boeriu-lū rānduitū tescherè de toată suma grāului ce va eși.

-1821, Octomv. 27,

(Iscălit:) Ștefanachi Vogoridi.

V.

Prè-cinstitutulū și luminatū Divanulū Moldavvii.

Văzāndū că și după poronca slobozită de la 20 a cur-gătoari lunī ce dumneavoastră, luminați boeri, păt[r]unși fiindū de iubire, de dreptate și de milostivire, ați triimesū, cu cuprindere ca dumnealū Spatarulū Mihalachi Racovița, rānduindu-lū zahāragiū, cetindū jaloba mē, să conteniască și să nu mai superi cu rădicare din pāinili de la moșāile meli, cu cari de atāța ani aciastă strīnsurā a pānilorū acestora s'au făcut la casa mē, mai vārtosu cāndū casa mē să aflā înpilată cu totulū și întru pātimirile cele mai amară, supusă fiindū giugulu-lū unie asăminī datorii, vechiliī a dumi-

sali Spatarului Racoviță, cu mulțime oaminilor, dinu potrivă, până ce amă aglunsă acolo la moșăi, nu numai că n'au continit, dar au și ridicat una sută chili păpușoi, dinu cei mai buni păpușoi ce amă avută, isprăvindu-mi mai pe atita și din grău cu trierul pe vremi cu ploai și cu ninsori, cu atăța oameni, încătă s'au prăpădită cu batre și răsăpire ariiloră numai cu grău. D. Spatarul, înă loculă blăndeții și a disvinovățăriloră pentru greliile prifaciri a yremiloră, cu afrontură; n'au socotit nici într'o samă arătările și dovezile acei răsăpi și păgubiri cari s'au pricinuit casăi meli cu apucari a atătă grău cu [=în] Țănutulă Sucevi, spre folosulă Jădoviloră și a zacașălor zapci, și nu mai puțină cu aceia ce s'au urmat la Țănutul Botoșăniloră, cu trierulă iarăși fără de vremi, pe ună dială, rădicându-mă înă puteri cu satile Țănutului, supt felură de nume dregătorești, atăta sumă de păine isprăvită și mai multă de cătă au rădicată.

Aceste, milostivi boeri, spre mai multă încredințare turturoră, cu ale nenorociriloră mele, stăruescă și pliacă (*sic*), și, după prifaciri cu asupră de măsură, spre adăugire și creștere răului, neîndestulându-să prigonitoare mē soartă cu atite învăliri și nedreptăți și năvăliri ce mi-au făcut, și pără la prifacire împotriva legăuiteloră orăndueli, praveli și obiceiură conoscute și hotărâte prină tratăte (*sic*), înalte fermanură, pentru multă iubire de dreptate și nespusă milostiviri a prē-puternicului Dovletă, spre cruțare averii, a cinstii și a vieții, încredințate ocărmuirii ce după vremi s'au aflat,—pentru cari năvăliri și nedreptăți prină arătata jalobă de atăta vremi cu lacrămi jăluindă m'amă înfătoșată. Și, înă loculă sfintei cruțări și a înaltului sfârșit, protivnice și grozave cugetări cu neconteniri m'au întâmpinat, dăndu-mă pradă ishirocardii¹ vrăjmașiloră miei. Hărțile, documentură, petrecute cele mai multe prină vedere și auzire tuturoră, însuși și a dumnealoră icostisiră (*sic*) înfătoșază golătatea adivărului cu vrednice dovezi.

¹ Inimă tari ; grec.

Iată, milostivi boeri, că cu primejdie stării meli, care, dinu ciasu înu ciasu, dinu sǎnulu prefacirii și a valuriloru vremii numaî cǎtū nu sǎ naște, cǎ și a zililoru mele sfârșătū nu-i departe sǎ o întovărășascǎ, cu mare durere de pieptū ce o are, aducǎndu-mǎ une ori cu ciasurile dinu stenahorie la nesǎmțire acastǎ patimǎ, și, dupǎ toate, ci poate sǎ-mi mai rǎmǎi? Dǎruiți (*sic?*) mǎ rogū, dreptiloru tǎnguirii a prè-plecatiū meli jalobiū, ce, înu lacrimii scriindu-o, o triimet dumilorvoastre dinu patulū durerii și a osǎndirii; dǎruiți acestora credincoasǎ aū zice (*sic*: auzulū) cugetulū dumv., chiemǎndu-vǎ în numile Atotputerniculuī Dumnezǎū, a dreptulū glūdecǎtorii, înu numile înnalteloru poronci a prè-puterniciū Înpǎrǎții, înu numile omenirii și a patriei. La mǎnǎ vǎ iaste acumū mai alesū scǎrba și tǎnguire întru'n de nedumerire famelii meli, și toate rǎlile ale stǎrii meli sǎ le prefaciți înu bini, și înu bucurii arǎtate lumii și țării înnaltile împlinirii a poronciloru împǎrǎtești, mai alesū întru ale mele, adresarisǎndu-sǎ prinū orice felū de mijlociri; vǎ rǎdicați pentru legiuita mǎntuire și curmare rǎtǎciteloru voințǎ a neadormițiloru miei vrǎjmași, și dați tuturorū mare pildǎ a urǎteloru începiri, dupǎ ce dinu nou, spre cruțare binilū obștei, spre paza dreptății și ocrotiria țării, de la Prè-Înnalta Înpǎrǎție sǎntețū chie-mați. Priviți, mǎ rogū, cu pătrunzǎtoare luare-aminte cele ce s'aū urmat cu mini de la anulū 1819, cu toatǎ bunǎ credința mē și legiuiria a mariloru proviziū cuprinsǎ înu sineturii, a greliorū cheltuiale, împlinirile și ciubote, a mariloru dobǎnzii, a dobǎnziloru prefǎcute cu tǎrii, și prinū zapciū, care unii de la casa mē nu sǎ rǎdica, și alții sosǎ înu locu lorū, spre mai grabnica împlinire a vǎnzǎtoriuului scoposu de a mǎ dezrǎdǎcina dinu strǎmoșasca mea stǎpǎnire. La anulū 1819, dupǎ facirile și prefacirile, pe felū de felū de numi, de dreptăți, aū eșit dinu pretendanții unū boeriu strǎinū, și aū luat la întǎia zi a luī Iunie aceluiași anū suma asupra și plata acestora datorii, dinu care o a triia parte cu sǎlnicii sǎ legiuisǎ spre o parte de folosū a interesuluī frǎmǎntat de însuși numitulū boeri, dupǎ care aū

și urmat plata acestora datorii cu feluri de monede, plă-tindă galbănulă câte patrușprizăci lei, pără la sumă de 27.500 galbină, socotindu-să pără la ună bană proviziile, dobânze dobănziloră, până întru aciastă zi, și adaogându-mi-să alte 2.500 galbină provizie și mai deosăbit personală folosă. Și, pentru ca să-mă lasă, banii înă hotărătă vadă de șapte ană, i-am dat dumn. sănet de 30.000 galbină, adecă treizăci miă, ca să plătescă și pentru însuși provizie de 2.500 galbină, adaosulă dobânzi până înă șapte ană, pentru mari binele ce-mă faci de a-mă lăsa banii într'aciasta îndelungată vadă și întru aciasta nebună priimire și mulțămire mă. Și, întru adivăr, mai multă întâmeindu-mă asupra făgăduinții ceă cu giurământă, că nu toată foarmelitaoa zapisulă dumnealui a să va lăsa, ca să-I plătescă și dobănda și capetele până la vadă de șapte ană, cumă vomă pută, și că de la Țarigradă mai multă pentru adaosulă acești sumă și a dobânzi ei, suptă numi de provizii, ce înă opștesculă sănet de 30.000 galbină s'au închiiat încă, și [se va] isp[r]ăvi îndată după ajungere acolo poronca și voe prină hrisovă domnescă, ca să pot lucra înă vadă de șapte ană doizeci și patru de căldări înă velnițile de la moșia mă Cornii, fără plata cvitului căldăriloră și a vămiloră, și aciasta înă hotărătă vadă de șapte ană. Însuși creditorulă mieă n'au putut tăgădui înă corespondențaiă ce au avut cu Stăpăniriă de mai înainte pontru proviziia ce era cuprinsă înă sănet, prină care cumpărasămă aciastă hotărătă vadă, ca să pot întrebuița acestă capitală înă plata datoriiloră mele, fără a fi supărat și sălit de a nu aștepta vremi vānzării lucruriloră și a sumi de producturi adunate la casa mă, înă soctiala plății acestora datorii de atăța ană.

Acesta se dovidescă prină marturi vrednici de credință, atât pentru suma datorii cuprinsă prină săneturi și izvoade, prină condicile Vornicului de aprozi, printr'atâtea hărți, atătă pentru toată suma unde și cui creditorulă mieă au plătit-o, cătă și pentru adaogire sarciniă datorii și a osândirii casăi mēli, cumă dină vremi înă vremi s'au urcat : asupra căroră de prisosă imă pare de a mai adăugi orice, cumă

și asupra tocmelii pentru velniță; întru a căroră legătură, judecați, milostivi boeri, cumă de au putut creditorul mieu prin vechili săi, anume, întâiu prin dum. Hat. Manolachi Mano, la ală cincile lună după cerire zapisului acelui opștescū și aceluia anū, să mă apuce cu tărie să-l pältescū 754 galbini pe unū zapisū ce ari pe numile lui Andrii Pavlu, pe cari ilū trecusă înū condeile cele d'intăi; care pentru mine plătisă și cuprinsă înū socotiala a obștescului sănet întru acei d'intăi doizăci și șapte mi cinci sute galbini; lucru ci cu merare tuturor s'au dovedit înainte dumisali Post. Rizu și a Stăpânirii dinū condeile casăi lui chirū Andreiū și din însămnările ce s'au văzutū, urmându așășū de atunce creditorul de a-și lua răspunsul său la Țarigradū. Că și Hat. Manu zicia că, de s'au și găsit acelū sănet răzlățat, după socotiala obștescului sănet, să poate socoti ca o hărtie albă, fără de niciunū temeiū. Alū doilia, cumă de m'au apucat creditorul cu atăta țării, cu cuvântulū țării numai, iar nu și a dreptății, ca, ori să plătescū dobānda a 30.000 galbini a tot anului, adecă trii mi șasă sute, și aciasta la alū zăcile lună după facire sănetului (lucru nelegiuit și neauzit, și, cu toate că are pentru forma zapisului scris), sau să-mi vīndă stăpâniria prinū sultanū-mezat pără înū patruzăci de zile averia amanet. Și m'amū și trezit a doa zi după Paști, la alū zăcile lună a anului, a facirei sănetului, cu zapciū gospodū, rădicat la Iași dinū porōncă și cu puteri, sălit a-mi privi toată stare secfestruiță și înū mezaturī pentru capitile, dobānda și neajunsulū datoriiilor cērșite după cumū secfestruierele și științele de la Ținuturi, țādulile, mezaturile, dovedescū, găsăscū, și mai vārtoșū suma de 25.000 galbini, care s'au trecutū înū țādulile dovedești meeī (s c : mila) ce au vrutū să-și facă creditorul mieu, și să priimescă asupra sa toată staria mea, asupra condeiuului acestuia de 25.000, și să mă cvituiască, după ce însuși elū mai înainte cu zăci lunī mă înprumtasă 27.500 galbini cu chipulū de mai susū zisū și acelorași amaneturi.

Pentru numile lui Dumnezeu, atotputerniculū Judecătorū, boeri, judecați dreptăți și prefaciri, noianuri de osāndiri și

prăpastie de stări, învălurii și răzileturii, cu tărie și fără nicio cruțare, volnicindu-să de a-mi răpuni și viața, grozava nelegiuire. Și adiveresti și mai multă că, pentru o nelegiuită plată, au vrut să să agiute și să anerisască întregimii: și puterea cumpărării de șapte ani și îndelungatele îngroziri, să mistuiască și provizie de 2.500 galbeni, ci întru corespondenția d'intăi o tăgăduia.

Milostivi boeri, de ună vreme ce astăzi mă află la pontul hotărâtei primejdii, la care fără dreptate de scridarisăre prin mezaturii, răzileturile și nedreptă secfestruire cu care m'au rădicat mai într'unu an de zile toată puțința prefacirii și a desfacirei, împingându-mă până la Fevruarie a curgătorului an în pișoarile următoarelor cu atăta asprime, întâmplări ce nu continesc și pără astăzi. Aceste sântu dinu partia lor, și, pentru mândușia mea, de voi scăpa cu viață, și a lăcrămătoarei famelii meli: mie nu-mi rămăni altă decât a-i căuta înu persoană sau pe clironomiilor lor la Țarigrad și până la marginile lumii, și dinu șasul trimetiri prea-plecatei jalobii meli aceștia, a căria au oprit și copii cu veletul ei, după dreptate, fără nicio grijă a-mi lăsa casa și toată desfacirea lucrurilor secfestruite să o facu prin vechilii lor, urmându-să înu socotiala lor orice putere, ce vederat staria mea, după întâmplări, fără plată, sau adeverință, cu mâini innarmate mi s'au rădicat. Cum și dinu vite pe nidreptate atăta mi s'au răpit și au perit, și pot să piară, dacă li să va lua hrana, dinu prișina oștilor. Și protestarisim, să jăluesc și să ceru dreptate la socotială și împlinire pentru orișice păgubire mi să va întâmpla. Și, de acum, nema rămăindu-mi altu chipu de a mă sloboză din lanțulu osândirilor și a grijii, pentru care înștiințăm și printr'acesta după datorii, jăluesc și, cum a vră unu atotputernicu Dumnezeu, judecătorulu vielor și a morșilor, și prea-înalta și prea-milostiva Stăpănire cu mini și cu nenorocita familia mea, ci geme de groază și de osândă! Și nu mai pușăn și cu sălnicia, asupritori a stării meli, sau cu clironomiilor lor, de ună vreme ce, cu adăncă întristari, cē mai deplină credință mea pentru tănșai au fostu

în zădar, necruțare vieții cu toată îndestularia lor pri-
vești de a mă dezrădica cu atăta cruzămi din strămo-
șasca stăpânire, iară nu de a-și ceri legiuite folosiri și în-
pliniri ertate de sfințeneia pravililor și a obiceiurilor și
poroncite cu tărie printr'atâte înalte poronci.

Părintiască milostivire dumilorvoastre cu durere cerind,
de nu veți găsi altă chipu, mijlociți, mă rog, îndată ca
să mi să dè voe să mergă și să-mi caută pricinile cu nu-
miți, sau cu clironomiilor lor, oriunde îi voi găsi, macar
și cu primejdiia vieții meli de a fi, pentru că de a mai aș-
tepta și a mai răbda nelegiuitele lor volnicii și a mai
fi între ticăloșiile și nedomeririle trecute nici într'un
chipu nu pot. Și cum a fi milostivirea Mării Sali, a prè-
innaltului vechil și credința cè cu bunătate patrioticiască a
dumilorvoastră.

Ă prea-cînstitul și luminatului Divan a Moldavvii
prea-plecată și supusă slugă:
(Iscălit :) Iancu Cananò Spataru.

1821, Octomv. 22.

Botoșani.

(Buiurdizmosul¹.)

Cinst. dumneț frate Banu Ioniță Tăutul, veți cerceta
pricina dumisali Spataru Iancu Cananò, cu lămurire, de
care cercetare veți[1] faci lămurită arătari cinst. Divan, spre
a să puni la cali după dreptate.

(Iscălit :) Gheorghie Sturza Velu Vist. 1821, Oct. 26.

VI.

Divanul Moldavvii.

După cercetare ce mai susă să arată, urmată de dum-
nealul Banu Ioan Tăutu, a dovezilor înfățoșate suptu nu-
merile înșămnate, stăndu Divanul cu luare-aminte și cu
scumpătate a socoti, s'a cunoscută asupritoarele năvăliri și
înșărcinările urmate din partia creditorilor dumisali și cu

¹ Porunca turcească.

nedreptă secestruire, fiindu înpotriva pravililor cerere ca să li să plătiască dobânda înainte, înainte împlinirii anului, pentru 30.000 galbină ce are coprinși în obștesculu sănet, dinu care pricină, după asprime întâmplărilor, a adusu pe jăluitoriulu la vederată primejdii, și cumu pute să le fie ertată sălnicia pentru neplata dobânzilor după alu zăcile lună, mai înainte împlinirii anului, și să-i facă atăta sălă creditorii, de a-și vidē jăluitoriulu toată starea sa, mișcătoare și nemișcătoare, săcestruită și scoasă prin mezatură, cumu dovedesc poruncele ci atunce s'au dat, și mai alesu, înu suma de 30.000 galbină, iaste dovedită cu lămuriri încărcătura de 9.663 galbeni, 6 lei, cumu înu cercetare de mai susu să arată! Care lucru trebue să-i opriască cu totul de a-i faci cē mai mică supărare, învinovățindu-să cu acestu pasu că au privit cu toate sălnicile chipuri la stangerea și căderia stării jăluitoriulu, după cumu mai adivărat să cunoaște și dinu pretenția și cerire ce fără dreptate face prinu dumnealu Hat. Manu ca să-i plătescă 750 și atăta galbină dinu nou, cari s'au dovedit că au fostu cuprinși în socotiala opștesculu sănet și, fără nicio bătae de cuget pentru răzlățiria sănetulu, i-au cerut cu atăta sălnicii de la jăluitoriulu.

Pe lângă aciasta, stându cu luare-aminte a judeca cuprinde[rea] cărții gospodū înfățoșată suptu No. 1, cuprinzătoare acei anaforale întărite, și sănetulu de suptu No. 5, de la Dechv. 1, 1818, pentru 7.600 galbină ce s'ar fi plătitu dobânzile a sănetulu de 10.000 galbină a Cavaculu, cât și a lui Nastasă Dumitriu, pără la aceiași vadē, să dovedești suma de 4.459 galbină afară dinu dreptate dobânzi, ci facu 3.141 galbeni încărcătura suptu felii de numi, înu suma sănetulu; de la cari au și începutu a să faci casă opștescă împrumutătoriu și a tragi înu persoana sa toate desfăcirile îndatoririlor jăluitoriulu Spataru, cumu să dovedești dinu opșteasca plata ci au făcutu, încheindu-să înu sănetulu pomnit de 30.000 galbină de la 1 Iuni, anul '819, înu care sumă să dovedești suptu felii de nume încărcătura mai susu zisă de 9.663 gal[bini] și 6 lei.

Dreptu aceia, de vreme ci, atâtu prinu cercetaria boeriului rânduit de cătră Divanū, precumū și după osăbită cercetare ce aū făcutū Divanulu, să dovedești cu lămurire mai întâi încărcătura acelorū 9.663 gal[binī] și 6 lei, rămăni cu dreptulū dizvinovățăt jăluitoriulū Spatarū, atât de plata acestora, scăzându-să dinu sănetulū acelū de 30.000 galbinī, cumū și pentru dobānda a toată suma rămăni intru dizvinovățāre, după însuși hotărāre pravililorū; așājdere și, pentru cē fără batae de cugetu cerire prinū dumnealū Hat. Manu a celorū 750 galbinī, sānetulū acela rămāne rāsufat, și darū secestrelulū pusū prinū stăpāniri pe pāine jăluitoriulū Spatarū, grālulū, păpușoi, rămăni inū socotiala credinčoșālorū sāi, și atāta ceia ce s'aū rădicat pār' acumū, precumū și prinū jaloba Spatarulū să aratā, cumū și ceia ci să va mai rădica și ce va mai rămānē, pārā inū vadē de șasā luni de zile, după prețulū celū mai folosātorulū, să să scadā dinū cea driaptā summā a datorii, fiindū întāmeiatā toată păgubire întâmplātoare pentru nedreptū săcfest[r]ulū ci l-aū urmat, după cumū să aratā mai sus. Și, pentru că creditorii nu să aflā aice cu veniturile, amaneturī, documenturī, rămāne Ocārmuire îndatoratā a le scoate prinu chipu cuviinčoșū și a le faci teslimū dumisali Spatarulū, ca unu ce dumnealū să ecsotlisāști cu pāini săcfestruite, care dinū poronca să ridicā inū trebuința oștelorū înpārātești.

Intru acestū chipū hotărāndu-sā, să dē dumisali Spatarulū aciastā carte de la Divanū.

1821, Dechemv. 4.

(Iscălit :) Meletii Episcopū Hușului.

Ioanū Sturza Logftū. Costachi Mavrocordatū Velū Vist., Petrachi Sturza Hat., Costachi Racovițā Velū Logftū, Rășcanu Vornicū, Gheorghii Brăescu.

XXXII.

«RIBELIA» DE PE MOȘIA CORNII (1833)¹.

I.

Starostili rusăscu de Botoșeni.

No. 45.

1829, Ghenari 28.

Botoșeni.

Cătră cinstita Vornicie de Botoșeni.

Dinū protestulū Ecseleñții Sali statscăi soveatnicū Apostolu Stamo (cari înū orighinalū să alăturiază aici), pre largū să va pliroforisi cinstita Vornicie de zurbalnicicili urmări a dumisali Post. Iancu Cananò, carili vinde pe moșia Corni, fără a arăta vre o poroncă, cu feliuři de îngroziri l-aū silitū pe Ecseleñția Sa a să depărta di pe moșie.

Pentru aceia, josū iscălitulū ari cinsti a pofti pe cinstita Vornicie ca, înū urmari poroncilorū Ocărmuirii ce le ari (pentru puniri pe Ecseleñția Sa înū stăpănire moșiilorū dumisali Post. Canano) a binivoi de a mergi unulū dinū boerii Vornici la staria locului și, fără cè mai mică întârzieri, să să depărteze pe dumnealui Post. de pe moșii, căci la dinū potrivă urmari toată răspundiri și păgubiri Ecseleñții Sali poate să cadă asupra cinstitei Vornici. Iară, de lucrari ce să va faci, așteptū cinstitulū răspunsū, și la asemini va rămâne și iscălitulū cu îndatoriri.

(Original.)

Malinescu.

¹ Originalele la mine.

II.

Izvodă

de păgubirile ce s'au întâmplat la moșia Corniț a dumi-
 sali Aga Țigara din ribeliia ce a făcut dumnalul
 Post. Iancu Cananò la 9 Apr., la patru časuri din ză.

Paguba cumpărătorilor moriloru.

Lei.	Par.	
340		zăci merță pine ce aŭ luat de la moară.
350		venitul morii înu paisprezăci zili.
10		cinci găini.
8		patru răți.
<hr/>		
708		

Paguba Logofătului Vasili.

340		zăci galbeni ce i-aŭ furat Țăganiț la hrubă, bă- tându-lu.
48		o păreche pantalonî, ce s'au perduț dinu can- talerie, întrându Vențălu cu ficoriț Panțăruluț.
35		dou cămeși și dou părechî izmeni de bumbacu.
7	20	unŭ bici căzăcescŭ.
4	80	unu harapnicŭ.
9		o părechi călămări.
272		o cruce de aurŭ cu lemnŭ sfintu intr'ansa.
12		dou părechî turecî, una de vaxŭ și una de săf- teianŭ.
8		o zabală olăchească.
6		o părechi scări de șa.
13		unu frîu.
15		unŭ prosopŭ.
36		dou chisăli de tiutiunu.
22		dou cuțite, dou linguriță, dou șărvete și o față de masă,
6		unŭ časlovŭ,

Lei	Par.	
5		unŭ catihisu.
4	20	unu moglanivŭ (<i>sic</i>).
16		unu poclavorŭ (<i>sic</i>).
16		o șapcă.
5		o časală, cu perii.
170		trei izvoade a crășmariului.
2	20	o pungă.
1	10	unŭ cotŭ de arghică.
2	20	o părechi papuci.
6		unŭ burdufŭ de țănutu titiunŭ.
10		o pelcică de căculă.
30		unu chimirŭ roșulu.
17		unŭ brău cu tocŭ.
40		o gîubè vechi, ce o cumpărasă cu 115 lei.
10		unu cuțătașu a dum. Mariianŭ Pothaischi.
<hr/>		
1.074	20	

Paguba flăcăilorŭ.

8		dou chelceli de melu.
15		o cușmă țurcănească a lui Irimia.
4		unŭ cheptari.
5		o părechi ițari.
24		unŭ ilicŭ.
8		o șă cu poghi.
5		unŭ bici.
8		o cămeșă.
3		o părechi izmeni.
6		unŭ ștergarŭ vrăstat.
40		unŭ cojocŭ a lui Toaderŭ, ce l-au ruptŭ cu baltagili.
52		unu cojocu a lui Grigori cojocariulŭ: tiju l-au ruptu cu baltagulŭ.
<hr/>		
147		

Paguba crășmarilui.

<u>110</u>		pe rachiu ce l-au datŭ dinŭ poronča dumisali Post. lăcuitarilorŭ,
------------	--	---

Lei Par.

Paguba boierească.

- 250 pentru doi cai ce s'au luatu de cătră lăcuiorii
de la Poiana-Lungă pentru pământu de
aratū ce să vândusă.
- 170 pentru dou stoguri fânū ce sa cumpărasă de la
d. Comisū Sărghevicī, și d. Post. l-au în-
prăștietu.
- 90 — pentru trei părechī de feră de plugu.
- 318 cheltuiala făcută înu Botoșani cu 14 oameni
dinu pricina izgonirii dinu Cornī.
- 24 patru părechī cuțate și șărvite.
- 5 unū prosopu.
- 16 dou cămeși.
- 160 patru cară nou ce li-au trimesū la Eși.
- 25 — stratu unei pușci ci l-au stricat Arnăuți dumisali.
- 10 o feriasă.
- 5 o broască, ce au stricat-o, de la ușa casăi.

877

Adunarea.

- 708 paguba cumpărătorilui de la mori.
- 1.074 20 paguba Logofătului Vasăli.
- 157 paguba ficorilorū boierești.
- 110 paguba crășmarilui.
- 877 paguba boierească.
- 2.046 20 adecă dou miī nou sute patruzăci și șasă lei,
douzăci parali, paguba pricinuită dinu re-
bilia dumisale Iancu Cananò bivū Velū Post.,
bezū stricăcunea ce au făcut păduriī pinū
vanzari, dinu cari altă păn' acumū n'amū
pututū descoperi, decātu numai doisprizăci
copaci vânduți și banii luați.

1833, Apr. 23.

Vasăli Buzduganu Medelnicerū,

III.

[Cercetarea.]

No. 1. Ioann Beldie.

Vârsta sa 56 ani, de relighie reformată, însurată, avându soție și trei copii, de protecție austriacă, locul nașterii sale în Clauzîzburg din Transilvania, arată că în Moldova să găsești de opt ani, petrecîndu din vremea venirii sale la Budești sau G[ura]nda, iar în satul Cornii a trecut de la arătata moșie de la anul '831, găsîndu-să apurerea întrebuițat în slujbile dum. Canonău, atăt aice în satul Cornii, căt și mai înainte, cînd a fost la Guranda; arată că supt închisoare n'a fost, dar în documenturi pentru a sa purtare sa protecție n'a înfășoșat.

La pricina că să tratarisăști, a mărturisit că pe el, Ioan Beldii, l-a chemat de aice dumnealui Canonău, trimetînd pe un lăcuior, anumi Zahariia, din satul Sarafinești-lui-Balș, după care el a mers la Guranda, unde dumnealui Canonău i-a dat o merță păpușoi, povățuindu-l ca să iei sama să lecuiască cai cîți să găsăscu cu răpănu la satul Cornii, și tot atunce i-a dat și un pachet cu hărtie ca să-l ducă la judecătoria de Botoșani, precum el a și urmat, încredințîndu-l că în acel pachet sînt poronci a Ocărmuirii de sfîrșitul pricinii cu Țigară și că moșile i s'a dat iarăși în stăpînire, pentru care l-au încredințat că are în grabă să vie la Corni împreună cu comisie. După venirea dumisale Canonău aice la Corni, atunce cînd a călcat ogradă boerească, arată că a venit și el, supt cuvînt ca să ceară 84 lei, ce zici că ar fi avînd a lua de la dumnealui Med. Buzdugan din socoteala orinzei, fiindcă el, Ioan Beldii, ține în orîndă un ratoș de pe moșia Cornii, din drumu Săretiului. Totu el arată că părtaș la vre-o distrămată urmare n'a fost, nici cu bătașii nu s'a amestecat, însă n'a tăgăduit că pe dumnealui Med. Vasile Buzdugan l-a suduit în față cu cuvinte ocăritoare, dîndu-și acum

sama că ačasta au făcutu pentru pricina mai susu aratașilor băni, 84 lei, pentru care i-au datu unu peču dumnealui Cananău ca să-i tragă dinu vinitulu moșii Cornii, și, așa, pe temeiulă acelu peču, au lăsatu pe dumnealui Med. înu pace. Mai arată că elū au luatū la dînsulu pentru lecuirea 36 cai, care să găsăscū și acumū la dînsulū, și totu el au triimis la ograda boerească de- aū luatū unū caru de fānu.

Care aceste arătări le-aū încredințatū însuși cu a sa iscălitură, înu limba ungurească :

Johon (sic) Beldy.

S'aū presustfuitū de cătră cilenurile comisii.

P. Asachi Cam[inariū].

Ilie Gherghelū Comisū.

No. 2. Preotulū Vasili Stanu.

La întrebarea ci i s'aū făcutu, aū arătatū urmatoarele :

Că la 9 a următoarii lunī Apriilū dumnealui Post. Canonăū, pe la vremea mesăi, au venitū la Sfinția Sa acasă cu trăsura sa și altă căruță cu ficorī și Țigani; unde, stîndū înū prejma casei, înū drumu, aū triimis doi Țigani și, luîndu-lū dinū casă, l-au dus la trăsura dumisale Post., unde, întrebîndu-lū cine este la ograda boerească, Sfinția Sa i-au răspuns că să găsași Med. Vasili Buzduganū. După care, luîndu-lū înū trăsura sa, au venitū la poartă, unde, îndată zicîndū dumnealui Canonăū pāzitorilorū de la poartă ca să deschidă, și luîndu răspuns de la pāzitori că n'aū aseminea voi, dumnealui Post. aū poroncitu ca să să strice poarta. Înū care vreme, sārindū peste garduri, pe de o parte Țigani dumisali și alți oamini ci vinisă înu formă de čobani, iarū, pe de alta, nāvālindu fečorii boerești care sîntū lăsași slujbași volnici, aū stricatū lacata porții și, deschizîndu, au întratu dumnealui Post. cu toți ai săi. Viîndu apoi la ușa casăi, aū strigatu să-i deșchiză, și de cele urmate știință nu are, pentru că, vāzîndu niște asāmine lucrāri, aū fugitū, daru însă, gonitū fiindū de unū Țiganu a dumisale Canonăū, anume Ștefanū, carile aū și zvārlitu cu unū toporașū,

dară nu l-au nimerit, și, apucându a fugi acasă, au găsit acolo alți Țigani, cari, cu îndestulă vărvărie, scosă pe preuteasă și copiii, împingându-și și îngrozindu-și, din care pricină s'aă și bolnăvită preuteasă, iară pe preută l-aă dusu la dumnealui Cananău, unde, agățungându, au găsită pricinile liniștite, fiindă trecute cele urmate mai înainte. Aă mai arătată că Pavălu Budianu, umblindă pină satu, încredința cu strigări pe lăcuiitori cumă că dumnealui Cananău este stăpînulă aceștii moșii, scoțindă pe lăcuiitori la lucrul boerescului, rădicindă și 21 pluguri, care le-au dus la Guranda, unde aă zăbovită păr' acumă 12 zile.

Și, pentru că aă arătată adevăru, încredințază cu a sa iscălitură :

Irii Vasile.

S'aă presustfuită de cătră cilenurile comisii.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelu Comisu.

No. 3. Dimitrachi a Popii.

Luindu-să înu cercetare, aă arătată vârsta sa, de 40 ani, de relighie pravoslavnică, născută înă satulă Corniț, rânduială creștinească în Postulă-Mare trecutu n'aă săvîrșitu, suptă închisoare arată că n'aă fostă ; este însurată, avîndă șasă copii. Înă pricina urmată și tratărisată de Comisie au mărturisătu că elă, înă mijloculă acestoră încungîrări, au fugită, dosîndă-să, ca să nu fie față ; însă Pavălu Budianu el știe că să feră de dînsulă, nearătîndă-și răvășăle dumsale Canonău.

Și, pentru că aă arătată adevărulă, aă încredințatu cu a să iscălitură :

Dumitrachi Popa.

S'aă presăstvuită.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelă Comisă,

No. 4. Ioanŭ Prale.

Luîndu-să înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vârsta sa, de 40 ani, născutŭ înŭ satulŭ Cornii, de relighie pravoslavnică, însuratŭ, avîndu și doi copii; arată că suptŭ închisoare n'au fostŭ. La pricina tratarisită aŭ mărturisitŭ următoarele : că elŭ la străcarea porții aŭ fostŭ de față, precumŭ și la toată urmarea dinŭ parte dumisale Post., arătîndŭ că vinovațai cufezători sîntŭ :

1. Pavălŭ Budianu.
2. Petre Chihaia.
3. Dumitru sînŭ Petre Chihaia.
4. Tudurachi a Paņfiruluŭ.
5. Ghiorghie Sălăvăstru.
6. Manolachi a Paņfiruluŭ.
7. Ionŭ a Paņfiruluŭ.

8. Toaderŭ a lui Condre, afară de Țigani și de oaminiŭ înarmați cari venisă cu dumnealŭ Canonăŭ. Aŭ văzutu bătîndŭ la ușa casăi, iarŭ pe Tudurache a Paņfiruluŭ străcîndu o fereastă și întrîndŭ înŭ casă, cîndŭ, totŭ odată, străcîndŭ și ceialanți încuitoarea uși, aŭ năvălitŭ. Pentru cele întămplante înŭ casă, elŭ nu știe, decîtŭ arată că aŭ văzutu înŭ urmă pe Pavălŭ Budianu poroncîndŭ lăcuitarilorŭ ca să asculte de dumnealŭ Canonăŭ, scoțîndu-ŭ și la boerescu, rădicînd și 21 pluguri de a lăcuitarilorŭ, pe care le-aŭ triimisŭ la moșia Guranda. Flŭ, Ionŭ Pralea, îndemnatŭ de pilda celoralanți, au umblatŭ cu unŭ parŭ înŭ mănă, darŭ arată că n'aŭ lovitŭ pe nime, decîtŭ aŭ gonitŭ pe chelariulu dumisale Țigară, daru nu l-au pututŭ agîunge; asămine că, înŭ urma acestorŭ întămplări, aŭ străjuitŭ pe dumnealŭ Med. ca sa nu fugă.

Și, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, neștiindŭ carte, au pus degetu pe sămnelŭ Sfintei Crucii:

[deget :] ieŭ Ionŭ Pralea.

S'au presăstvuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 5. Ioanŭ a Ursului.

Luatu fiindu înu cercetare, au arătatŭ vârsta sa, de 24 ani, născutu înŭ satulu Cornii, holtei; arată că suptu inchi-soare n'aŭ fostŭ niciodată. La pricina tratarisată de Comisie au mărturisătu că pe dînsulu nu l-aŭ chiebatŭ nimine și că elu sîngurŭ de sine aŭ venitŭ suptu cuvîntu ca să-și iei pușca lui, ci să găasă la ograda boerească; în care prileju aŭ stătutŭ și iel la scară, cu unu čomagŭ înŭ mână, însă n'au lovitu pe nime. Aŭ arătatu că au fostŭ înŭ casă la dumnealui Med. Buzduganu, însă nu i-aŭ zisŭ nimică. Iaru apoi, pentru acei ci i-au văzutŭ făcîndŭ destrămări, au marturisătu de o potrivă, precumŭ să arată la doprosulu suptu No. 4, luatu de la Ibnu Pralea, cu adăugire că aŭ vazutŭ între frunțașai cutezătorilorŭ pe :

1. Vasili Vențălu, carile aŭ și luatu lucruri de a oamini-loru dumisale Țigara, străcandu o ladă ci iara înŭ cîntă-lărie.

2. Ioniță Mazălu.

3. Neculaï a Ioanî.

Și, pentru ca aŭ arătatu adevaru, i s'au pus numile și degitu înŭ sămnulu Sfintei Crucii :

[deget :] ieu Ionu a Ursului.

S'au presăstfuit de cătra Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelu Comisu.

No. 6. Nicolaiu a Ioanî.

Luindu-sa înŭ cercetare, aŭ arătatu vârsta sa, ca de 30 ani, loculu naștirii sale înŭ satulŭ Cristeștii; traești cu o fimeî necununatu, avăndu-și părăsită fimiiă sa cè leguită de 8 ani. Suptŭ închisoare arată că au fostŭ. La pricina trata-risită de Comisie au mărturisătu de o potrivă cu arătările cuprinsă prinŭ doprosulu suptŭ No. 5, luate de la Ionu a Ursului, puindu-și acele îndreptări, că aŭ venitŭ și elu ca să-și iei o pușcă.

Și, pentru că arătările sale sînt drepte, i s'aŭ scrisŭ numile ș'aŭ pus degetulŭ înŭ sămnulŭ Sfintei Crucii :

[deget :] ieŭ Niculaŭ a Ioanei.

S'aŭ presăstfuit de Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisu.

No. 7. Mironu sănu Ștefanŭ Costescu, birnicu.

Luîndu-să înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vârsta sa de 24 ani, născutŭ înŭ satulŭ Cornii ; este holtêi ; trăești înpreună cu tată-său. La pricina tratarisîtă aŭ arătatŭ că elŭ are știință precumŭ Ștefanŭ Vezăteu, triimesŭ fiindŭ de dumnealŭ Post. Canonău, au datŭ de știre fečorilorŭ boerești ca șă să gătiască, precumŭ au și urmatŭ, eșîndŭ înaintea dumisale Cananău la ratoșulŭ de pe moșia Sarafineștii, și că aŭ văzutu cele aratate prinŭ doprosurile de maŭ sus, cu adău gire că au fostŭ, pe lîngă ceialanți :

1. Lupu Sălivestru.

2. Costandinŭ a Ioanei, care aceștia, cu dumnealŭ Canonău viîndŭ odată și înpreună, au făcutŭ necuviințele, rânduindu-lu pe dînsu cu Ionŭ a Panșirului, dinu poronca lui Ioanŭ Beldei, ca să străjuiască pe oaminiŭ dumisale Agăŭ Țigară.

Și, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, i s'aŭ scrisŭ numile și au pusu degitu :

[deget :] ieŭ Mironŭ sînŭ Ștefanŭ Costescu.

S'aŭ presăstfuitŭ de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 8. Ionu a Panșarului.

Numitulŭ de maŭ susŭ, dosîndu-să și umblîndŭ fugari, trimețîndu-să, s'aŭ prins noapte înŭ pădure ; carele, luîndu-să la cercetare, au mărturisitu următoarele : vârsta sa piste

20 ani, născutu în ũ satulu Stănceștii ; este holtei, lăcuește cu tată-său. Supt ũ închisoare n'au fostu niciodată. La pricina tratarisită de Comisie au tăgăduitu toate încungiturările, apărindu-să că n'ar ũ fi nici părtaș ũ, nici destrămărilor ũ, și nici ar ũ ave știință, afară numai că Ștefanu Vezăteu, triimes ũ fiind ũ de dumnealui Canonău, au dat ũ de știre fečorilor ũ boerești ca să să gătiască și să sară cînd ũ va veni dumnealui Canonău, și că pe dînsul ũ, d'împreună cu Miron ũ, fičoru lui Ștefan ũ Costescu, l-au rînduit ũ Ioan ũ Beldei ca să străjuiască pe dumnealui Med. Vasile Buzdugan ũ și pe Mariian ũ Pothaischi. El ũ au umblat ũ cu un ũ par ũ, însă să apără că n'au lovit ũ pe nimine. Mai adaoge că, mergîndu la o curătură dinu pădure ca să curăță niște huc ũ, înu vremi ci să găse Comisie aici, au venit ũ la dînsul ũ Pavel ũ Budianu, i-au zis ũ să nu mai curăță, fiindcă dumnealui Canonău, după ce i-au pus la cale de au făcutu răzvrătire, apoi au fugit ũ, și pe dînsul ũ au să-i dei afară dinu sat ũ și să nu-și mai bată capu cu lucrul ũ pămîntului.

Și, pentru că au arătat ũ adevăru, i s'au scris ũ numile și au pus ũ degitul ũ :

[deget :] ieu Ion ũ sîn ũ Costandin ũ Panțiru.

S'au presăstfuit ũ de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghel ũ Comis ũ.

No. 9.	<u>1. Gheorghi Cobzaru,</u>	} Țăgan ũ vatraș ũ.
	<u>2. Costantin ũ Leonti,</u>	
	<u>3. Costantin ũ Nălbau.</u>	

Arataș ũ mai sus, luîndu-să în ũ cercetare, au mărturisăt ũ următoarele : că Ștefan ũ Vezăteu, viînd ũ mai înnainte, au dat ũ de știre fičorilor ũ boerești, precum ũ și Țiganilor ũ, ca să să gătiască și să sară cînd ũ va veni dumnealui Canonău ; după care din ũ fičor ũ boerești au și mers ũ înnainte la rațoșulu de pe moșia Sarafineștii, de unde au venit ũ împreună, iar ũ din ũ Țăgan ũ acolo n'au mers ; ci numai aice cînd ũ

aŭ sositŭ dumnealui Canonău, au săritŭ cu comeșile, au străcatŭ poarta și s'aŭ împărțășitŭ destrămărilorŭ urmate, precumŭ prinŭ doprosuri să arată, cu adăugire însă că, atunci cândŭ dumnealui Canonău să afla înŭ satulŭ Cornii, gășindu-să unŭ logofătŭ a dumisale Agăi Țăgară pe drumu Săretiului, mergîndŭ la satulŭ Călinești, i-aŭ eșitŭ înainte :

1. Ghiorghie Cobzariu.

2. Costandinŭ a lui Lione, împreună cu alți trei, care acumŭ nu s'aŭ gășitŭ, și, apucîndŭ pe numitulu logofătŭ, suptŭ cuvântŭ că arŭ fi avutŭ de mai înainte cu dînsulŭ pricină, luîndu-lŭ de părŭ și bătîndu-lŭ, l-aŭ închisŭ într'o casă, apoi, scoțându-lŭ, l-aŭ legatu, spre a-lŭ duce la dumnealui Canonău ; înŭ care i-au și răpitu zăci galbină, rupându-i buzunariu, despre care însă ieș, Țiganiș, arată că n'aŭ luatŭ, darŭ aŭ mărturisitŭ că unŭ găitanŭ de mătasă de la contășu logofătului, ci l-aŭ răpitu ieș, este la Costandinŭ Lione.

S'aŭ presăstfuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comișŭ.

XXXIII.

O JUDECATA BUCOVINEANĂ¹.

Suretă di pe o carte de giudecată a Nanuluș, ispravnică
dină parte nemțască, dină 1775, Nov. 2.

Facemă știri că, după giudecata ce-aū avutū aicea la noi dumnalui Căpitanulu Ionū Ciudinū cu Miftodii dichiulū de Sočavă și cu Macarie egumenulū de Săntilii, vechilii parintelu Mitropolitulu, pentru niști Țiganī, anume Prieneștii, ce să afla la stăpânirea Mitropolii, stăpânindu-i Mitropolie cu nume de Furnică, darū nu de Priianū, și, Căpitanulu Ionū Ciudinū trăgându-i la stăpânirea sa cu nume de Priianū, dupe cea cu amăruntulu cercetari ce-amu făcutu noi la acea giudecată ce s'aū căutatu la anulū 1775, Iuli 14, s'aū doveditū Țiganii că sântū [a] dumisali Căpitanulu Ionū Ciudinū, dupe cumū pre largu arată cartea noastră de giudecată ce s'aū datu atuncea la mâna Căpit. Ionu Ciudinū atuncī. Însă Țiganii nu i-aū luatū atuncī de suptu stăpânirea Mitropolii ca să să dei Căpit. Ionu Ciudinū, ce s'au mai pusū vadea o lună de zile, ca, de va mai avea Mitropolie niscaiva scrisori asupra Prieneștilorū, să le scoată și să să cerceteză. Și, mergându Căpit. Ionu Ciudinū la Eși, aū trasu giudecată la Divanū cu însuși părintili Mitropolitulū, și [la] acea giudecată altă n'au mai răspunsu părintili Mitropolitulū, ce numai au arătatū că pe acești Țiganii i-arū fi trăgându cu înpărțală Mitropolie, zicându că Vasili Priianu, tatalu lui Ionu Priianū, arū fi ținutū pe o

¹ Documentele d-lui C. Crupenschi.

Marie, Țiganca Mitropolii, iară nu Simionă Priiană, dupe cumă aă arătată Căpit. Ionă Ciudină, și că acelă Vasili Priiană ară fi făcută cu Țiganca Mitropolii trei fečori: pe Ionă, Grigori și Pătrașco, și că Grigori și Pătrașco ară fi rămasă stăpânirea Canoneștiloră (*sic*) pentru partea tătâni-săă lui Vasili, iară acestă Ionă ară fi rămasă suptă stăpânirea Mitropolii, pentru partea Țmăni-sa. Și, rânduindă părintili Mitropolitulă dină partea Preosfinții Sale pe dumneală Pah[arniculă] Iordachi Balșă și pe dumneală Ianachi Canta Stolnică, ca să să cerceteze ačastă pricină și să să dovedească de aă ținută acelă Vasili Țiganca Mitropolii, saă de n'ăă ținută, și, viindă numiții boeri aicea, fiindă și vechilii părintelă Mitropolitulă, s'ăă cercetată ačastă pricină foarte cu amăruntulă înaintea mea, și nică dovadă încredințată n'ăă scosă vechilii Mitropolii cumă că ar fi ținută acelă Vasili Țiganca Mitropolii, fără numai Țigană arată cu gura, care arătări a loră s'ăă cunoscută că sintă mîncinoasă. Și s'a hotărătă că nică dreptate n'ari Mitropolie asupra acestoră Țigană, ce să aibă Căpit. Ionă Ciudină a-ă lua suptă stăpânirea sa, cu totă niamulă loră. Iară, cândă va dovedi Mitropolie că pe Țiganca Mitropolii aă ținută Vasili Priiană, atuncea va lua Mitropolie o a patra parte dină totă rodulă lui Ionă Priiană. Cumă și pentru Catrina, Țigană lui Ionă Priiană, s'ăă dovedită că aă fostă dreaptă Țiganca Cananoeștiloră.

1775, *Nani Ispravnică*¹.

Noemv. 2.

Asămenea, fiindă scosă acestă suretă, spre încredințarea, s'ăă iscălită și de minea.

1778, Iule 18.

Ianachi Cant. Vornică.

Dimitrie Lgft.

Antohei Lgftă.

[Pe V-o:] Scrisoră di pe scrisoră ce săntă pe Țigană, pe Priiană, care să poreculește de-ă zică Furnică.

¹ Nagni, fost secretar domnesc.

XXXIV.

O PORUNCĂ FISCALĂ A LUI GRIGORE DIMITRIE- VODA GHICA (1824).

Milostiiū bojiū Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevodū gospodarū zemli vlahiscoi.

De vreme ce s'au datū hotărărea Domnii Mele a să căuta și a să încheia socotelile Vistierii și s'au trimisū porunci către ispravnici otū sudū Doljū ca până la sfărșitulū trecutei luni Octomv[rie] să trimită la Visterie aceste socoteli ce să însemnară mai josū, împreună cu sineturile, de bani ce va fi răspunsū dintr'aceste dăjdi, și, pentru bani ce vorū mai rămănea neînpliniți, să-i arate toți, și, înū urmă, înplinindu-i, să să răspunză unde sîntū orânduți, și ispravnicii, necunoscându trebuința și hotărărea, n'au fostū următorii poruncii Domnii Mele ;

Dreptū aceia, să dă volnicie slugii Domnii Mele Stămate Ciohodaru să meargă la arătatulū județū și să facă strașnicū mumbașirlăcū ispravnicilorū ca, după sosire-i acolo, înū sorocū dă cinci zile, să gătească ecstructurile și socotelile care să arată anume și, cu sineturile dă răspunderea banilorū, să le pornească la Visterie. Iară, cunoscîndū vre o întăzriere, saū văzândū vre o pricinuire a ispravnicilorū, să arădice pă sameșulū județului, să-lū aducă, carele să va îndatora spre răspundere și răsplătire pentru neurmarea și neînțelegerea ispravnicilorū la poruncile Domnii Mele. Iară, cândū să va face mai multă întăzriere, orînduitulū mum-

başirü să va pedepsi. Întocmai să să facă urmare, că așa este porunca Domnii Mele. Tolico pisahu gospodstvani.

1824, Noemv. 1.

Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevodü (monogramă).

(Pecete roşie ovală, cu : Io Gr. Dim. Ghc. Vv., 1822.)

Treapădă¹, fl. zece. Velü Vist. (iscălitură).

Sineturile i socotelile ce nu să află venite înü Visterie.

<p>Tetraminiia breslilorü de Maiu. Diminiia luî Avgustü-Sept. Pentru bani lefilorü diminiü luî Avgustü-Sept.</p>	}	<p>Să trimiță emrile (<i>sic</i>; însemnările?) cu perilipsisü alü socoteli și cu sineturile de răspunderea banilorü pentru diminie și pentru bani lefilorü, și pentru tetraminiia de Maiü să trimită perilipsisü și sinete de răspunderea banilorü.</p>
<p>Diminiia lunilorü Octomv[rie]-Noemv[rie]. Examiniia minzilelorü de toamnă. Tetraminiia breslelorü de Sept.</p>	}	<p>Pentru diminiie și pentru examiniie să trimiță emnrile (<i>sic</i>) i perilipsis, cumü și pentru tetraminie perilipsisü de socoteală, și, pentru căfi bani să vorü fi răspunsü dintr'aceste dăjdiî, să trimiță sineturile. Iarü, pentru bani ce nu să voru fi înlinitü, să arăte la perilipsisu totü și, împlinindu-să, să răspunză după poruncile ce săntü date; și înu urmă să vorü trimitte și sineturile,</p>

¹ Cheltuială de execuție.

UN ACT PRIVITOR LA MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA¹.

Adică eă Ionă zetă Aftimii otă Ursoiă, împreună cu soțulă meă Ștefana, fată aceștii Aftimii, făcut-amă adevărată zapisulă nostru de schimbătură de parte meă de zestre femeii mele Ștefaniă, dată de soocră-mă Aftimie, dină câmpă, înă ograda călugăriască a Suceviții, alătore cu frati-săă Radulă, pi dină gîosă, dină vie lui Ionă Moldovanului purcede spre soare-răsare, până înă uliță, cumă merge pe lângă căsoaia călugăriască. Dece eă Ionă, împreună cu toți frații meă, anume cu Alicsandru și cu Ilie, și cu feçorii noștri, și nepoții, strenepoții. Și, cându amă făcută această schimbătură cu Strătulată, i-amă dat-o ca să-i fie lui Strătulată dreaptă ocină și moșie, lui și feçoriloră lui, înă veci neclătită, amină. Și, cându amă făcută acestu zapisă, s'ăă întămplată mulți ominii bunii, bătrăni și tineri, de susă și de gîosă, cariă mai gîosă ș'ăă pusă și degetile înă locu de pecete.

Letă 7266 [1758], Iunie 1 dănă.

Eă Vorniculă Sava Opină otă Cruce, mar[tură].

Eă Anădreiă Menghe mar.

Eă Ionă Gheroiulă mar.

Eă Costantină Băbanulă, mar.

Eă Ilie brată lui Ionă, mar.

Eă Andronache zetă Pufulă, mar (*sic*).

¹ Colecția d-lui C. Crupenschi.

Eű Todosie sinű Pufu, marturű.

Eű Ghiorghie Zgăvărdeiű, marturű.

Eű Neculaiű sinű Toaderű Pufu, m.

Eű Necşulű sinű Pufű, marturű.

Eű Sandulű bratű Ştefanii, marturű.

Eű Andreiű bratű cu Ştefanű şi cu Sandulű, mar.

Eű Costantinű Dascalu amű scrisű zapisulű, cu zisa loru.

[În dos:] Şi dinű într'acastă moşie c[a]rii amu datű eű Ionű luĭ Strătulatű, este înbrăcată cu vii : unű pogonű făcătoare, iarű (*şters*) unű pogonű polű este cu viţă dinű Cruce-de-gĭosű.

[Pe fila a' doua :] Zapisulű de schimbătură de la Ionű bratű luĭ Alisandru Mărăsculű.

UN CREDINCIOS AL CANTEMIREȘTILOR.

Noi Antiohu Costandinu Voevodu, bojiu milostiu gospodaru zamli moldavscu.

Au venit inainte noastra si inainte aloru nostri moldovenești boiaru, mari si mici, boiarinulu nostru credincosu dumnealu Mihhaila Logofatulu alu triile si ne-au aratau unu ispisocu de danie si de miluire de la rapoosatulu parinteli nostru Costandinu Voevod, si altu ispisocu, iarasi de miluire si de intaritura, de la Domniia Lui Costandinu Duca Voevoda, pre o bucată de locu dinu locul domnescu dinu braniște ce este pe Prutu, anumi Vale-Coziei, ce-i inu Tanutul Eșiloru, pentru dreapta si credincosa slujba ce au slujitu parintelu nostru dinu copilărie sa. Deci si Domnie Mea, vazandu acele adevarate ispisoaice de mila si de intaritura, milostivitu-m'amu si Domniia Mea si amu miluitu si amu intaritu cu ace bucată de locu ce scrie mai susu, dinu Cozie, dinu locul domnescu, ca sa fie si de la noi dreapta ocina si moșie boiarinulu nostru, lu[i] Mihhaila Logofatu, si grupanesii dumisali, si cuconiloru dumisale, si nepoțiloru, si strănepoți, si a toata samintie dumisali, neclatita si nerăsuita nici odinioara, inu veci. Si hotarul sa incepi dinu obarșie Cozii, de unde sa incepi a rantina apa, si de acolo, dinu obarșie Văii, dreptu spre Răsaritu, pana da inu șasulu Prutulu, si de acolo inu josu, pe drumu, pe supu margine padurii, pe dinu vale de Voloca, pana la unu locu ce sa

chiamă Șiragurili, la rădăcină, de să împreună cu locu lui Buhușu, înu șăsulū Prutuluī, și de acolo dreptū spre Apusū, piste Vale-Cozii, pă[nă] înu multe dealuluī de spre Apusū, până unde să răntună apa spre Cozie, de acolo totū pe muchea dealuluī înu susū, până unde iarăși dă înu obârșie Văii, de unde s'aū începutū întâi.

Acastă ocină amū datū și Domnie Mea și amū miluitū și amū întăritū boiarinuluī nostru ce să pomenește mai susū. Deci, și după a noastră viață și Domnie, pe cine va alege Dumnezeū a fi Domnu țării noastre, Moldavii, ori di[n] cuconii noștri, saū dinū săminția noastră, saū dintr'altă săminție, poftimū ca să nu străce danie și miluire și întăritura ačasta, ci mai vărtosū ca să aibă a milui și a întări, precumū și alți răpoosați Domni, ce aū fostū mai nainte vremi, multi miluirī și danii într'acestași chipū au datū, și pe urma lorū nimine nu le-aū stricatū, ce totū aū miluitū și mai tari aū întăritū. To *(sic!)* Eși.

Letū 7204 [1696], Ap. 1.

(L. P.)

(Traducere de pe la 1790.)

XXXVII.

RĂMĂȘIȚELE UNEI TABLE DE LIUDE (CIRCA 1790)¹.

Spor[nici].

- « Mireuțu Pătrășcanu sǎnŭ Forcoșu s'aŭ datŭ afară.
 - « Timina văduva sǎ pui aiure.
 - « Vasăli Climu sǎ sǎ pui la Bosna.
 - « Neculai Briazu sǎ sǎ pui la Iftimii Răchită. Aceștie sǎntŭ de la Iftimie Briazu.
 - « Ștefanŭ Moștianŭ sǎnŭ Climi sǎ sǎ pui la altulŭ.
 - « Ursu sǎnŭ Moni. } sǎnŭ Vasăli Bŭrcă ce s'aŭ
 - « Dudu Pițu, } străcat, sǎ sǎ pui aiure.
 - « Grapina Văduva. }
 - « Vasăli sǎnŭ Sandu s'aŭ ertat de la Dumitru Sandu.
 - « Aritonŭ sǎnu Sandu, ce aŭ fostu scutit, tijŭ Dumitru Sandu s'aŭ ertat.
 - « Ioanu Mirciu sǎnŭ Botna Murgulețŭ s'aŭ ertat.
 - « Nichita Murgulețŭ tijŭ Botna, s'aŭ ertat.
- Galbeni 1. Agape P[l]ăeșu, sǎnŭ Manoli, sǎnŭ Ilii, sǎ sǎ pui unŭ spornicŭ.

. (rupt)

¹ Din colecția d-lui C. Crupenschi.

Tăblaș[i] lingur...

- I I. Sămeonŭ a Pa... pui la Timo.. ău la Bono... de la Tader...
- I I. Gheorghie sǎnŭ To... Murgulețŭ, sǎ... nebunŭ dinŭ... luŭ ce ău fugit.
- Galbenŭ I. Băliŭ sǎnŭ Ia... afară sǎ... [Sămi]onŭ saŭ la...
 ◀ I. Istrati Mihaŭ... sǎ sǎ pui în t...
- I I. Pinteliŭ...
- Galbenŭ I, Arhire Co...
 I I. Timofte... în banŭ.
- Galbenŭ I. Iordachi... achiții... la unŭ gŭdi...
 ◀ I. Toaderŭ Gughe...
 ◀ I. Ursachi Rusu.
 I I. Costandinŭ Mǎn... Vasăli Ciofulŭ.
- Galbenŭ I, Vasăli a Marii.
 I I. Antohi Moite... Cojocu de la Ro... sǎntŭ de la Pana...
 I I. Năstasă Cioroiu... tǎrcanŭ (*sic*).
 Smarănda Bol... luŭ Andriŭ Dumbr...
 I I. Costachi Hăncu (?)...
 Vasăli Avrămia...
- Galbenŭ I. Dodu Șalariul.
 ◀ I. Vasăli Dobășarulŭ.
 Acista sǎ pui un sp[ornicŭ]... la Ghîorghii Stoica.

...[t]ăblași.

...noli Acsăni } aceștie sǎ sǎ pui la Andronicŭ
 pe Moisăi. } Gurbilă.
 ...sǎnŭ Grigori Briazu sǎ sǎ...
 Stamătinŭ sǎnŭ Andriŭ, sǎntŭ de la Andronicŭ... la.
 ...anŭ bratŭ Crăcoei ...a Bunei sǎ sǎ pui unŭ
 [spornicŭ]... totŭ la dănsu.
 ...ta Hăncu sǎnŭ... la Făcălă sǎ sǎ pui.
 ...onta Barbo (?) s'ău datŭ... luŭ Fănachi (?) sǎ sǎ
 pui... la dănsu în locŭ.

...anū sinu Ioanū Ursachi... să să pui unū spor-
[nicu].

...[Tă]nasă ce aū fostū scu... Dămiiianū să să...
la dănsu.

...Andronachi sinū Costan[dinū] și s'aū datū
scu... Bărbă.

[Ghior]ghie Negură s'aū pusū panțirū... Acsănte
să să pui unū spornicū... [Ghi]orghie Pătrașcu
sănū Ro. (?).

...iiacū Acsăniū pan... la Foca sănū Gavriilū...

... Vingherū,
...te Vingherū,
... Vingherū. } din tablă și să să pui spornicu
înū locū.

I I. Acsănti Bratu s'aū dat scut[elnicū] la Toaderū
Timofte, să să pui unū spornicū înū locu luī.

Galbenī I. Stanū a Tuduriū sănū Onofriū Murguleț să
să pui scut. la dănsu și să să pui scut. luī
înū banī.

Galbenī I. Niță Damianū; Toaderū Pățăi să să pui scut.
la dănsu.

I I. Panaite Fodorū. } sănū Găitanū

I I. Ioanū Cioncă, nepotu Moni, } Vas[ă]loī.
să să pui spornicū înū loculū lorū.

Galbenī I. Petre Marinū sănū Vasăli Ciofu.

« I. Carpu Răchită Uscatulū să să dei la Duca Pă-
trășcanū.

« I. Davidū Vasăloīū, } sănū Ionu, să să pui spor-
« I. Vasăli Teli, } nicū înū loculū lorū.

« I. Bărsanū Ghigă sănū Nichiforū Mărdari să să
pui unū spornicū înū locū.

« I. Costandinū a Oprei sănū tamū.

I I. Nițū Făeșu fugit de la Ioanū Mărdari.

I I. Mindiri a Grecei sănū tamū.

I I. Arteni sănū Malu sănū Făcălă, să să pui scut.
la dănsu.

I I. Vasăli Carabula sănū tamū.

I I. Costandinū Făndăracū sănū Chirila Făcălă.

- I I. Grigore Vinerica, } sǎnũ Vasǎli Cercelũ, sǎ sǎ
 I I. Ioanũ a Catrinii. } pui scut. la dǎnsu.
- Galbenĩ I. Toaderũ Cǎlinũ sǎ sǎ pui scut. la Stoica To-
 lontanũ.
- I I. Codrianũ Spumǎ sǎ sǎ pui la Condre scut. și
 scut. lui sǎ sǎ pui inũ banĩ la Ciornei Tǎnǎsucǎ.
- I I. Sǎ sǎ pui la Onofrei Murgulețu scut., cǎ-ĩ vi-
 neri Mǎțu Sǎndachi : aceștie sǎntũ de la Cior-
 nei Tǎnǎsucǎ.
- Galbenĩ I. Dumitrașcu Bǎdițu.
- « I. Hurmuzachi sǎnũ Nicǎ Cucu.
- « I. Sǎmonũ sǎnũ Trifanũ ; aceștie sǎntũ de le Toa-
 derũ Cercelũ.
- « I. Toaderũ Arteni sǎnũ Aramǎ, fugit.
- « I. Vasǎli Corovle, mort, sǎ sǎ pui inũ banĩ pe Ili
 Antalũ, cǎ elũ l-au omorǎtũ : sǎ sǎ pui la
 Costandinũ Antǎlũ.
- Galbenĩ I. Erimiia Andronachi sǎ sǎ pui inũ scut. a lui
 Condre inũ banĩ, cǎ el l-au dat la ...(?)
 Lamba.
- « I. Ioanũ sǎnũ Buțǎ Vengherǎ, fugit, sǎnũ Platonũ
 Cioranũ sǎ sǎ pui altul la locuũ.
- « I. Vasǎli Sǎndachi sǎnũ Platonũ.
- I I. Toma sǎnũ Toaderũ Rǎchilǎ sǎ sǎ pui la Va-
 sǎli Bosna iarășĩ.
- I I. Onũ Craraga } sǎnũ Iacobu Fǎndǎracu la
 I I. Ichim Abǎza. } Romanũ sǎ sǎ pui spornicĩ.
- Galbenĩ I. Nichita Marii, } sǎnũ Toaderũ Ionũ, sǎ sǎ pui
 « I. Ioanũ Mǎldaňu } scut. la dǎnsu.
- I I. Pricopi Ghindǎ, fugit, sǎ sǎ pui inũ scut. de a lui
 Ioanũ Dǎu inũ locu lui și pe dǎnsu scut[elnicũ].
- I I. Cǎzanũ sǎnũ Enachi sǎnũ Mihǎlașchi a Brǎdoae
 sǎ sǎ pui scut[elnicũ].
- I I. Toaderũ Turbatulũ sǎnũ Toderașcu sǎnũ Maștei
 sǎ sǎ pui scut. la dǎnsu, și scut. lui inũ banĩ.
- I I. Grigore Bulaĩ sǎnũ Toderașcu.

XXXVIII.

O CERCETARE DOROHOIANĂ CU GOSPODĂRIA UNEI MOȘII ÎN 1808¹.

Cătră cinst[ita] Isprăv[nicie de] Doroh[oiu]
di la gram. Leonti.

Scrisoare cinstitîi Isprăv[nicîi] priimindŭ, amŭ mersŭ la loculŭ unde sântŭ poftitŭ de cătră cinstita Isprăv[nicie], unde, făcândŭ cu amăruntu cercetari, amŭ aflatŭ :

Maî întâiŭ, pentru o cărșmă, bordei, împreun[ă] cu a sa pivniță, lipsătă cu totulŭ, a căreie numaî loculŭ l-amu găsătŭ. Decî, de a prețalui lemnu, într'altŭ chipŭ n'amŭ pututŭ, nefiindŭ de față, ce numaî chemăndŭ unŭ morari vechî și cu știință și, după a lui arătari de cheresteoa ce aŭ fostŭ într'acê cărșmă, amŭ socotitŭ că cu 150 lei la aciastă stare de locŭ cu greu să va putê face.

Alŭ doile, amŭ găsătŭ o moară, chio de sucmani, înŭ cari să afla și o cămară de scânduri, înŭ amnar, giumătati moara pe moșae Plopeniî, și nu numaî că acê cămară cu scânduri, i amnari, i cu a sa podială, să află lipsătă dinŭ moară, dar, și casa mori de chiuo nefiindŭ încuiată, să află numaî de unŭ stănjănŭ deșartă de gunoale dobitoacelorŭ, încă și descoperită fiindŭ să află, și acoperemăntu cu totulŭ putredŭ, lipsăndŭ și costoroavele streșănilorŭ, și cumŭ și ușale; cari, meremetisăndu-să iarŭ, să facŭ socotială că

¹ Colecția C. Crupenschi.

voră trebui 150 lei pentru să să cumpere lemnu și să-lă aducă la loculă săă, să să meremetisască, să umblăi aceste chio după cumă aă umblatū.

Alū triile, dou bordei ci era făcuti pentru păzătorii iazulu, iarū cu bārne și cu podială, lipsăscū cu totulū; cari rămānū di a să prețālui di cătră cinstita Isprāv[nicie].

Cumū și la odăi, cercetāndū, amū aflatū loculū ocoailorū cari aă luatū înū stăpāniri Ignatū Armanulū, și, după a sa arătare, mergāndū cu o prājānă de falcii înū măsură, amū aflatū loculū ocoaleloru de 36 prājāni: măcarū că vechilulū dumisali Spat. mi-aă arātatū că arū fi mair multū, însă eū amū făcutū māsura după arătare numitului negustorī. Pe cari întrebāndu-lū pentru șarampoi, unde să aflā pe altū locū, unde, māsurāndū a sa prefacire de ocolū dintr'acei șarampoi, amū aflatū numai 17 prājāni șarampoi coprindire a toată a sa prefacire de ocolū dintr'acei șarampoi, osăbitū că amū mair gāsātū 9 prājāni șarampoi, totū înū ocoale, pușū la o vițālārie și la o șurișoară ce-t țānē căruța sa. Cari, māsurāndu-i cu palma, amū aflatū numai de patru palmi naltū, dinū pricina că, la prefa[ce]re, scoțāndu-i pe giumātati, i-aă rumptū, care acumū nu potū fi nici de o trebuință. Decī rămānē ca 19 prājāni șarampoi să-i plătiască numitulū negustorī înū celū mair micū prețū, căti 15 lei suta șarampoi, cu adusulū la stare loculū, socotindu-să 31 șarampoi într'o prājānă de falce, după cumū amū gāsātū eū.

Într'aceste cercetări fiindū, aă începutū vechilulū dumisali Spat. a arāta și pentru o odai ce să aflā cu dou casă pi moșae Dorneștii; cari casă era totū într'onū coperemāntu cu toati ale sale trebuitoari, cu grajdī, cu lăptārie, cu 2 casă țărănești, cu o șurișoară, cu ocoale de nuele; pentru cari tăcāndū întrebări numitului negustorī de lipsāre acestorū binale, mi-aă arātatū că, o casă dinū dou casă a cășlii străcāndu-o, aă făcut-o la cășla undi să aflā, pi moșie Plopeni. Iarū pentru o casă dinū cășlă, și ocoali di nuele, și lăptārie, și cu 2 casă țărănești și o șurișoară, mi-aă arātatū că arū fi avutū poroncă dinū gură de la răpoosatulū ca să le rāsă-

pască de pe aca moșăe. Întrebându-lă ce s'au făcută lemnu, mi-au arătată că s'au prăpădită. Pentru care rămăne di a să prețălui de cătră cinstita Isprăv[nicie] aceste binale, socotindu-să cumpăratu lemnului acestorū binale și adusulă la stare locului și făcutulă.

Osăbită, numitulă negustorī faci arătari că i s'arū fi luatū de la a sa stăpănire o bucată de locū di cătră dumnealui Velū Vist. Iordachi Rosătū, cu hotarulū Petrecanilorū, protimisăndu-și venitulă aceluī locū de doi ani. La cari mergăndū de față și măsurăndu-lū fălcești, amū găsătū 200 fălci. Pentru toati aceste, mai la urmă rămăne de a-și putē afla punere la cale, ș'o parte și alta, de cătră cinstita Isprăv[nicie].

Costandinū Rosetū (?).

De la Isprăvnicie Dorohoiului.

Însuși cercetătoriulă gramaticulă Leontie viindū înnainte noastră și întrebăndu-să pentru toati, aū încredințatū și prinū viū glasū că cercetare aū făcutū făr' ničo apartenire, înū frica lui Dumnezăū.

Pentru ačasta s'au adiveritū și de cătră Is[prăvnicie].

1808, Săpt. 22.

Andronachi Donică Bunū.

Ioan G., Clucerū.

XXXIX.

O CONTRIBUȚIE LA CUNOȘTINȚA VECHIÎ NEGUSTORIMI IEȘENE ¹.

I.

Copie 2008.

După jaloaba ci aŭ dat prè-cinstituluî Divanŭ dumhealui Stolnicŭ Hristochefalŭ, cu arătare că aice, înŭ orașulŭ Eșii, înŭ Târgulŭ-de-josŭ, de spre Vamă, avândŭ unŭ locŭ de casă, pe care arŭ fi avut și benale, și, la ardire orașului, s'aŭ topitŭ de focŭ, și, ca unulŭ ci s'aŭ aflatŭ dinŭ a stânga Prutului, n'aŭ avutŭ chipŭ ca să-și facă alte benali, fiindŭ înŭ prepusŭ că arŭ fi înpresuratŭ de cătră megieși, aŭ cerșitŭ rânduîtŭ Vornicŭ de Poartă pe dumnealui Costinŭ Ghenghe, ca, prinŭ cercetare, să-î aliagă și să-î hotărască acelŭ locŭ, arătândŭ și ačasta: dinŭ întâmplare vremilor i s'arŭ fi prăpăditŭ toati scrisorili.

Așa darŭ, după poroncă, viindŭ numitulŭ Vornicŭ, și întrândŭ înŭ cercetare, unde mai întâi aŭ adunat pe toți acei cu locurile megieșite cu loculŭ dumisale, dinŭ cariî fiindŭ și eŭ unulŭ megieșitŭ de spre Apusŭ cu loculŭ ci-lŭ amŭ de cumpărătură de la unŭ Alexandru Bohotinianu, pe lângă altŭ locŭ, totŭ de cumpărătură, de la Adămești, încungîurat cu vrednici dovezi și hotarnici, care pre largŭ arată, pe cari dinŭ nouŭ mi-amŭ zăditŭ dugheni și alte acareturi, deci, măsurătoare ci aŭ [făcutŭ] numitulŭ Vornicŭ de Poartă locului

¹ Originalele la d. C. Șumuleanu.

dumisale Stolnicului, l-au aflat întocma, și mai ales după mărturisire a însuși vânzătorului locul cătră dumnealui Stolnicul, la care n'au mai rămasă îndoială decâtă pină prepusă că ară întra înă zădire acarețurilor mele trei palmi dină loculă dumisale. Care această păreri să poati înțălegi de cătră driapta judecată dină însăși glăsuire hotarnicilor de mai înainte, măsurându locul, fiindă slobodă, fără binale, iară nu ca acumă, cu zidiu, nefiindă cu puțină de a să măsură, fiindă alcătuit benale de piatră.

Înr'această chipă fiindă curgire pricină, dumnealui Stolnică nici întru ună chipă nu să primești, pretenderisindă ca ună știută întru aceste altile și fără nicună drită saă dovezi, ci cură prihănitoră, a aduci înă supărare și înă struncinare ticnitle odihni a večniciloră stăpăni pe dreptă lucrulă loră, nepriimindă nici mărturie de cercetare a dumisale Vornicului de Poartă.

Pentru această, plecat, rogă prè cinst. Divană ca, cu milostiviri, să binivoiască a poronci loculă undi să cuvini, de a ni scoati cu dumnealui întru înfătoșare judecătii; de cătră care văzându-să mărturie de cercetare a dum. Vornicului rânduită și dovezile ci amă, să ni să dei sfărșită înă urmare dreptății, ca să scapă dină supărare ună așa persoani.

Lacmană Botoșianu, Jidovă de aice. '830, Iuli 26.

II.

Copie 2009.

După jaloba ci aă dat cinstului Divan dumnealui Stolniculă Hristochefală cu arătare că aice, înă orașulă Eșii, înă Tărgulă-de-Josă, de spre Vamă, avăndă ună locă de casă, pe care ară fi avută și benale, și, la ardire orașului, s'au topit de focă, și, ca unulă ci s'au aflat den a stănga Prutulă, n'au avută chipă ca să-și facă alte benali, fiindă înă prepusă că ară fi înpresurată de cătră megieși, aă cerșută rânduită Vor[ni]că de Poartă pe dumnealui Costină Ghenghe, ca, prină cercetare, să-i aliagă și să-i hotărască acelă locă, arătându și această că, dină întâmplare vremiloră, i s'ară fi prăpădită toată scrisorile.

Așa dar, după poroncă, viindă numitulă Vornicū și în-trăndū înă cercetare, unde, mai întâi, aū adunat pe toți acei cu locurile megieșite cu loçulă dumisale, dină carii fiindă și eū unulă megieșitū de spre Miazinoapte cu loculă de cumpărătură ci-lū amū de la o fimeia, Mălina, cu bezmanū, și loculă monastiri Bărnova, precumū și altă bucățică de locū dintr'unū medenașū, totū dină loculă monastirii, datū de cătră Stăpănire, precum și la alți aū dat, încungīurat cu hotarnică, întărituri domnești, care pre largū arată, pe careli amū zidit și benali, acareturi, după măsurătoare ci aū făcutū numitulă Vornicū de Poartă loculă dumisale Stolniculū, l-aū aflat întocmai, și mai alesū după mărturisire a însuși vānzătorului loculă cătră dumnealū Stolniculū, la care n'aū mai rămasū indoială. Iarū, la o măsură ci s'aū făcutū dină colțulū zidiulū, s'arū cunoaști dumnealū înpresurat de cătră loculă mieū și loculă dumisale cu 4 palmi, la ačasta rămăni înă socotința dreptei judecāi ca, după harta închipuitoari di unde să să inciapă măsurēște, căci eū dină adevărū nu esū.

Întru acestașū chipū fiindă curgire pricinii dumisali Stolnicū, nici într'unū chipū nu să priimiști, pretenderisindū, ca unū știut întru aceste altile și fără nicūnū drit, saū dovezi, ci curatū prihănitoriū, a aduci înă supărare și struncinare odihnile večnicilorū stăpăni pe dreptū lucrulū lor, nepriimindū nici mărturie de cercetare a dumisale Vorniculū de Poartă.

Pentru ačasta, mă rogū prē-cinstitulū Divanū ca, cu mi-lostiviri, să binivoiască a poronci de a ni scoate cu dumnealū Stolniculū întru înfătoșare judecāi, de cătră care vāzāndu-să mărturie de cercetare a dumisale Vorniculū rānduitū și dovezile ci amū, ni să dei sfărșit înă urmare dreptăi, ca si scapū de supărare unii așa persoane.

Ștefanū Guste, de aice dină Eși. '830, Iuli 27.

[Pe V-o:] Copie ce aū fost rānduitū de cătră Vornicia de politie Vornicu Ghenghe, de Poartă, a cerceta loculū lui Hrisochefalū¹.

¹ Scris de aceeași mină. Unele părți sint identice cu cele corespunzătoare din actul precedent.

III.

Prè-Înnălțate și multă milostive Doamne,

Celi fără dreptate zulumuri și supărări ce pătimăscă dină spre dumnealui Stolnicul Costandină Hrisochifalū duhulū nu mă agiută a li tângui și a li puni pe hărtii, decâtū, di la o înpuțănari pre câtū mă găsăscă, cu o jalnică tânguire, dină a sufletulū durere plecată, înfățoșăzū innaltū milostivulū stăpănu, cu care pricina urmiază așa :

1-iū. Eū, ca unū patriiotū negușitorū de aice, la anulū '828, Marti 8, pāntru trebuința lăcuinții meli, amū cumpăratū de veci o casă pe locū cu bezmānū a monastirii Bārnovii, cu vrednice documenturi întăritură, care casă arzāndū de focū, înū 2 rānduri amū făcutū alteli, cu sāmțată struncinare și cheltuială, făcāndu-mi-să la anulū '827, Săpt. 12, și întăritura Divanulū, pe loculū cuprinsū înū a mē stăpānire, înū putere dovezālorū de mai innainte, cumū pre largu arată, avāndu pačnică stăpānire.

2-le. Dumnealui Hrisochefalū cu unū locū ce zice că are totū acolo înū Tārgulū-de-Giōsū, mai numindū și altile și fără dovezi, suptū cuvāntū că arū fi perdate, tocma piste zāce anī trecutū a stăpānirii mele, aū rădicat pretenție că, avāndū unū locū (nu mai multū), arū pātimi înpresurare de spre loculū meū și a lui Lahmanū Jādovū, dāndū jalobă cătră innaltulū Divanū apelativū cu arătare cu totulū neunită adivārulū, mai alesū unde zāce că de la anulū '819 să giudecă cu mini, cāndū eū atunce nici mă aflamū stăpānu pe loculū meū, fiindū cumpăratū și întrāndū înū stăpānire la anulū '820. Iatā dovada niadivārulū, niavāndū dumnealui nicio giudicatā înū diastimă trecutā zāce anī.

3-le. Dupā aceleși jalobe a dumisali întinsă cătră Divanurī că ii să înpresoare loculū, s'aū rānduit innadinsū boerānașū Vornicū de Poartă de aū cercetatū stare loculū și hărtiile locurilorū megieșāti, și n'aū aflatū nimicā înpresurare pēntru dumnealui, cumū arată înū scrisorili ce aū dat, lucrāndu-să acasta la anulū '830.

4-le. După aceasta, totu atunci, prină înfășoare cu dumnealul Stolniculă înainte Divanului, tratarisându-să cu mare luare aminte pricina, aș încheetă a sa socotință întru o mulțămiri și fără părtinire vre unei părți, sfârșându hotărâre pentru loculă dumisali Stolnicului înă ce măsură să să mărginiască și anumi la ce locuri să să pui și petre hotară, fără să-l mai rămăi cuvântă, cumă și aceeași carte a Divanului de giudecată arată, fiindă dină '830, Săptv. 6.

5-le. Totă, la ačalași ană și luna Săptemvri 16, cu poronca Divanului, s'aș rânduită pe dumnealul Banulă Angheliche ca, împreună cu acelă Vornică de Poartă, să margă la fața locului și să urmezi întocma după hotărâre Divanului; care, cu adevărat, fiindă următori, aș mersă și, înă fința mahalagiilor și a dumisali Stolnicului, pentru cătă dreptate l-au agutat, i-aș sugurepsătu totă loculă săă, stălpindu-lă și cu petre hotară, fără să-l rămăi cuvântă, cumă și ačastă mărturii ce aș dat-o dumnealul Banulă Angheliche pre largă arată, fiindă totă dină anulă '830, Oct. 3, și, cu toati că înă urmă aș mai haltarisătu dumnealul Stolniculă cu jalobă, ca unul ce păzăști numai aceste, dară nimică aș isprăvită, decătă numai o întriagă sărăcii și osândire pentru mini, omă însărcinată cu gră casă de copii, neputându a-mi căuta nici de interesulă dugheni, dină cari imi întâmpină toati nevoile.

6-le. Și prină jalobe ce ară fi dat Înălțămii Voastre cu arătari că ară avă 2 locuri și că hărțile i-aș arsă în vreme Inicerilor, și că, pe lângă aceste, ară mai avă și altă locă, de la monastire Bărnovva, haltarisându și hotărătura dumisali Banului Angheliche, acă întemeetă după carte de giudecată a Divanului, zăcându încă și ačasta: că pricina între noi ară fi atărnat a să căuta de domnesculă Divană, pe care atacarisăști că n'aș înțalesă nimică și că, slobozându-să înă giudecătorie Țănutului, este piste ună ană trecută și niclo îndestulare nu i s'aș făcută. Iarăși niunite adivărului arătării sale: întâi, că prină jalobeli sali date mai înainte zice că are numai ună locă di casă, iară nu 2, pentru ală 3-le locă ce zăci că l-ară avă cu bezmănu de la monastire Băr-

nova, ačala să dovedești a fi a monastirii Frumoasăi, pomenitū și prinū carte de giudecată ce amū la No. 4. Alū doile, unde zăci că la hotărătura dumisali Banului Angheleliche n'aū fostū de față, cu totul neadevărātū, că, până cândū n'aū fostū dumnealū și toți mahalagii înū cercetări, n'aū pututū Divanulū a da hotăräre să să pui petre. Alū triile, unde zăce că, pricina fiindū rânduită de domnescul Divanū la giudecătorie Țănutulū, trecutū peste unū anū de zăli, și nu i să caută, iarăși neadivărātă, căci acē socotințā acestulū Divanū spre a cerca unū členū cu enginerū pe fața pământulū aū urmatū înū toamna trecută, iarū nu de unū anū, precumū zăce, după care ingineriulū aū și rădicatū planulū locurilorū, și că dinū pricină că členulū rânduitū aū fostū bolnavū peste trii luni, și nič egumenulū Frumoasăi n'aū fostū aice, nu s'aū dat ničunū stărșătū, după întindere acei fără cuvântū cereri ce aū făcut dumnealū Stolniculū peste dovezăli ce amū.

Luminate și multū milostive Doamne, așa persoană acolisătoare și tulburătoare stăpănirii cu totul m'aū spăimăntatū, încungiurāndū adevărulū și numindū altele prinū a sali jăluiri.

Pentru ačasta, umilitū mă rogū Înălțămii Voastre: fi milostivū asupra mē, a mi să vidē de luminatulū ochiū documenturile ce amū asupra locului casălorū mele și după dreptate să fiū pusū la cale a nu fi supărat mai multū de dumnealū Stolniculū, și înū veci va rămānē spre pominire.

La mila Înălțimii Voastre,

1835, Martū 9.

prē-plecat:

Ștefanū Costandinū Gusti, de aice, dinū Eșī.

IV.

Copii.

Cătră înnaltulū Divanū apelativū alū Prințipatulū Moldavviei
de la Ștefanū Costandinū Băcalū de aice dinu Eșī
plecate răspunsuri.

Asupra jalobiī ci aū datū Înnaltulū Divanū dumnealū Stolniculū Hrisochefalū cu arătare că loculū ci are înū

Tărgul-de-Giosu aru fi pătîmîndu înpresurare, atătû de cătră mini, cătû și de cătră unû Lahmanu Jădovû, și că cu unulû dinû noi să judecă de la anulû '819 și cu altulû de la '800, și că pricina n'au luat nicîunû sfărșătû, și că dinû pricina noastră umblă dinû casă înû casă, cu chirii, nu-și poate face acaretû, făcândû cerere ca să să facă hotărăre dreptulû său, îndatorîndu-mă a scoate scrisorile cu care stăpănescû loculû meu și căți stănjanî amû, căcî eû, cu putere Turcilorû, înû nîfiîța dumisali, așû fi înpresuratû locurî străîne, fără a avè titlu di stăpănu, plecatû răs-pundu înnaltulû Divanû că arătările dumisali Stolniculû, măcarû și di este persoană cînstită, sântû cu totulû ne[a]-devărati :

Întăi, la cuvântulû ce zăce că arû avè giudecată de la anulû '819, întu acasta nicî nu știû, nicî amû avutû cu dumnealû vre-o giudecată, decătû eu mi-amû stăpănitû loculû cu pace. Socotiască înnalta giudecată și acasta : că, dacă eû așû fi avutû loculû de la Turci luatû, apoi pentru ce să mă giudecû cu dumnealû la anulû '819, mai înnainte stăpănirî Turcilorû, căndû este știutû că au urmatû la anulû '821 stăpănire lor? Iată neadevărulû jăluirî dumisali.

Alû doile, la anulû '830 n'are greșală, că însuși, dăndû jalobă cînstitulû Divanû judecătorescû ca să-și hotărască loculû, s'au și rănduitû Vornjcu de Poartă, care, înû fiîța dumisali, după scrisorile locuriloru megieșate și stăpănire ci s'au urmat, aû cercetat și, la înpotrivirile fără cuvântû a dumisali Stolniculû, aû răportuitû cînstitulû Divanû cumû pre largu arată răportulû dintr'acalașû anû, Iuli 20, după care, la 6 Săptmv., avăndû cu dumnealû înfătoșare prinû giudecată înnaltulû Divanû, s'au dat hotărăre dispărțărîi locurilorû și pre la ci locurî să să pui și petre hotară, cumû pre largû arată și aceeși carte de giudecată, țăindu-să și după acasta lucrare poroncită cumû că cuprinde la mărturie hotărnică de alcătuire petrilorû totû dinû acalașû anû, Săpt. 30, i la harta închipuitoare de stare loculû, și mai vărtoșû și mărturie dumisali Banulû Angheliche, ce răportuește către cînstitulû Divanû de cercetare și alcătuire petrilorû,

fiind rănduită împreună cu acel Vornic de Poartă. Iată și pentru aceasta că dumnealui Stolnicul ferește adevărul la acie ci zăce că pricina până acum n'aŭ luat sfârșăt.

Eŭ, cu supunire, mă rog înaltului Divan ca să vadă dovezăli ci amŭ și, după dreptate, să fi pus la cale a mă scăpa din nedreptele pretenție a dumisali Stolnicului, de către care mi s'arŭ cuvini a-mŭ plăti și cheltuelile ci-mŭ pricinuește.

Ștefanŭ Costandinu Băcalŭ, de aice dinŭ Eși.

XL.

DESFACEREA MOȘIEI MOIMEȘTILOR ¹.

Adecă noi care mai gîosû ni-amû pusû degitile făcut-amû adivărată scrisoare noastră la mîna dum. lui Ioniță Bașbulubașû Hătmănescu, precumû să să știe că înû aniî trecuți amû fîstû vîndutû dumisali Ioniță Bașbulubașû cărțile noastre de moșia ci amû avutu înû Moimești, 165 stînjîni latulû moșii, adecă 110 părțile a patru frați, adecă a lui Pavălû Moimăsculû, și a Lupulû, frățîne-meû, și a surorilorû noastre Măriuța și Anița, și 55 stînjîni a Doroftii, nevestei lui Toaderû Moimăscu, și a fiçorilorû ei, și, dîndu-mî Bașbulubașû plata deplinû înû mînule noastre, i-amû datû și noi scrisoare de stăpînitû părțile acește de Moimești, 165 stînjîni, după cumû arată scrisorile noastre. Și, stăpînindû dumnealû Ioniță Bașbulubașû aceste părți de moșii 10 luni de zile, și la luna alû zăcile să meargă dumnealû să-și è dejma de pe moșii, s'aû sculatû Postolache Băgulû, și Ioniță Băgulû, și alți frați Băgulești, și aû trasû la gîudecată pe dumnealû Ioniță Bașbulubașû, fiindû și noi de față. Amû eșitû la gîudecată la dumnealû răposatulu Manolache Velû Logofătû, și dumnealû Velû Logofătû aû datû cu gîudecată pe Băgulești ca să dei banii dumisale lui Ioniță Bașbulubașû și să è aceste părți de moșii suptû stăpînire lorû, fiindû ei răzăși și neiscăliți înû zapisu, și Băguleștii să de banii toți, cu dobînda lorû, lui Ioniță Bașbulubașû ; care bani s'aû făcutû să de

¹ Colecția d-lui C. Crupenschi.

Băguleștii lui Ioniță Bașbulubașu 439 lei, 40 bani, bezu 18 lei ce li-au ertat Bașbulubașu dintr'acești bani, și dintr'acești bani au dat Băguleștii lui Bașbulubașu 300 lei, iar 139 lei, 40 bani n'au vrutu Băguleștii să de, zicându ei cumă că nu este moșie deplină, după cumă amă vândutū noi lui Ioniță Bașbulubașu, 165 stănjăni, după cumă scrie și în zapisăle de vânzare, și este mai puțină. Și, apucându-ne pe noi Ioniță Bașbulubașu ca să răspundem la această pricină, amă eșitū cu Băguleștii la grudecata Divanului ; fiindū dumnealū Lupulū Balșū Velū Logofătū și dum. Ioniță Sturza Velū Vornicū, au hotărătū dumnealorū boerii să margă hotarnicī Hacıulū Vornicū de Poartă și Ioniță Ianculū Logofătū de Divanū, la Moimești, la aceste părți de moșie, fiindū și noi și Băguleștii de față. Amă mersu cu toți și, măsurându Vorniculū de Poartă și cu noi cu toți, s'au găsătū 102 [92] stănjăni toate părțile aceste ce amă vândutū noi, dintru 165 stănjăni, și, neagiungându 73 stănjăni, amă venitū la Eși și au hotărătū dumnealorū boerii să înplinească Băguleștilorū acești 73 stănjăni ce nu agiungu la măsuratū, după cumă amă vândutū, orī să dămū noi banii aceștie : 139 lei, 40 bani, lui Ioniță Bașbulubașu. Și, stă[n]dū noi la așăzare cu Băguleștii, ni-amă așăzatū ca să să tai acești banū înū doai, adecă să de Băguleștii 69 lei, 80 bani, și 79 [lei], 80 bani să dămū noi. Care Băguleștii au făcutū cumă au pututū și au datu bani, iarū noi, neavându nicio facere de bani ca să dămū, amu dat dumisale lui Ioniță Bașbulubașu părțile de moșie ce avemū înū Mărzăști, iarū, ce sântu la Țănutulū Eși, care să hotărăscu pe dinū giosū, di spre Amează, cu fundulū moșai Mărzăștii [a] dumnealū Stolniculū Manolache Costache, ginirile dumisale Dumitrașcu Păladi, și pe dinū susū, di spre Meazănoapte, să hotărăște coaste cu moșie Zahorni, a lui Mihalū Pascalū. Și lungu acestorū părți de moșie merge dinū drumul celū mare a Botoșănilorū, spre soare-răsare, de vale, înū părăulū Izvoarălorū, și trece totū părău Izvoarălorū și să sui la dialū, la unū piscu, și trece piste piscu și să pogoară înū părăulū Țerincii, unde să înfundiază cu moșie Moi-

meștilorū, ce o stăpănescu Băguleștiî înū 2 părți, părțile noastre, o parte a noastră tragemū, parte tatălui nostru; lui Ioniță Moimăsculū, și o parte a Doroftii, cu a fičorilorū ei, ci trage parte lui Toaderū Moimăsculū, ci aū ținutū pe Doroftie, iarū o parte a lui Costandinū Paiulū, ginirele lui Andreiū Moimăsculū, ce trage de pe socru-săū, Andreiū Mo[i]măsculū, n'amū dat-o dumisale lui Ioniță Bașbulubașū, fiindcă n'avemū noi triabă la parte această, nici elū nu iaste amestecatū la bani aceștie. Care aceste trei părți de moșie, doai sântu a noastre și a lui Costandinū Puiulū, sântū hotărâte toate într'unū hotaru, stălpite cu petre de giurū înpregirū, după cumū sintu față.

Deci dumnealui Ioniță Bașbulubașū să aibă a-și stăpăni aceste 2 părți de moșie, părțile noastre, cu bună pace. Căci noi, de a noastră bună voe, amū dat dum. ca să-I fii a dum. moșie neclintite înū veci, care nimine dinū niamulū nostru saū dinū ficorii noștri să nu fie volnicî a strica vânzarea și așăzare noastră, și, oriunde și la ce giudecată arū eși, să nu le să ție înū samă.

Și la această tocmală și așăzare a noastră s'aū întâmplatū și alți oameni bunî, care mai giosu s'aū iscălit.

Și noi, pentru mai adivărată credință, ni-amū pusū degitile.

Letū 7277 [1769], Fevr. 4.

Eū, Pavălū Moimăsculū, fičorulū lui Ioniță Moimăsculū, amū vândutū cu voia mē.

Eū, Lupulū Moimăsculū, amū vândutū cu voe (lipsă Moimăscu).

Eū Măriuța, soră lui Pavălū Moimăsculū, amū vândutū cu voe mē.

Eū Anița, sor[ă] lui Pavălū Moimăsculū, amū vândutū cu voe mē.

Eū Doroftie, ci m'aū ținutū Toaderū Moimăsculū, amū vândutū cu voe mē.

Eū Dumitru, fičorulū Doroftii, amū vândutū cu voe mē.

Eū Gheorghii, fičoru Doroftii, amū vândutū cu voe mē.

Eū Grigorii, fičorulū Doroftii, amū vândutū cu voe mē.

Eū Vasile, fičorulū Doroftii, amū vândutū cu voe mē.

Și înainte noastră a venit Lupulu Moimășculu și a
adiverit că cu voia lui a vândut

Și amă iscălit :

Lupulă Balșă Velă Logofătă.

Și eă încă amă fostă față : *Gav. C^{lă} Pah.*

De mine s'a posleduită copiiă ačasta, și iaste asămine cu
celă adevărată zapisă.

Enachi Stamati Stolnică.

[Pe V-o:] Zapisulă lui Pavălă i Lupulă Moimești și alții,
dină anulă 7277 [1769], Fevr. 4.

XLI.
INVENTARII DE MOȘIE MOLDOVENEASCĂ
DUPĂ 1821.

I.

Catagrafii pentru toată averia nemișcătoare a dumisali Post. Iancu Cananău, de la Țănutulu Botoșani, cari, după poronci, urmiazi a să teslimarisă dumisali Agăi Coștachi Țăgăra, pentru datoriia dumisali Post., acè cătră Țăgară.

Arătaria fișticăriia averi.

No.

1. Păduri, codri, după tahmină ca 500 fălci, cari esti întriagă și nestricată cu tăeria.
2. Păduri, iarășu codri și iarășu după tahmină, ca 2.500 fălci, dinu cari să tai totu feliulu di lemnu și inu cari încă să găsaști asămini lemnu, tăetă fiindu ca doi părți și o a triia parti netăetă, și totu inu această păduri este oprită și ridicată și pădurită, păra stejărișu, mai multu pentru totu feliulu de cherestè mărunță.
3. Păduri, apăratură tânără și vechi, totu după tahminu, ca 150 fălci, cari să zăci la Cornești.
4. Așăzaria boeriască: casă di cărămidă, pi timelei, cu cincî odăi și o șală, șândilită, înprejuru cu parmaclăcuri.

¹ Originalul în colecția mea.

No.

5. Cuhni di pîiatră, înŭ vălătuci, cu patru odăi, o cămară întunecoasă, șândilită.
 6. Unŭ grajdŭ prostu, de lemnu, acopirit cu răgozŭ.
 7. O înblătoari di lemnu, proastă, șândilită.
 8. Casă vechi, proastă, unde șadi chelariu.
 9. Unŭ grajdŭ di scânduri, vechi, străcatŭ.
 10. Unŭ hambarŭ cu părăiŭ de scânduri, acoperit cu răgozŭ.
 11. O pivniță de lemnu, cu șopronŭ di-asupra; străcată.
 12. O fântână înŭ ogradă.
 13. O livadă, cu totŭ feliolŭ di pomi roditori, înŭ cari esti și o altă fântână cu cerdacŭ.
 14. O bisărică di pîiatră, înpodobită înlăuntru cu toati celi trebuincoasă, cu hramu Pogorării Duhului Svântŭ.
- Și toati aceste cuprinsă cu o îngrăditură di gardu, spinuită, cu poartă de scânduri.
15. Patru crășmi de lemnu: una înŭ sat și triŭ pi drumuri.
 16. Unŭ ratoșŭ di cărămidă, cu șasă odăi, șindilit și cu pivniți di pîiatră încăpătoare di 12 vasă, ci esti la Săreti pi șliahŭ, unde să duci la hrubă.
 17. O altă livadă, cu pomi tineri, ci esti înŭ osăbi îngrădită cu gardu de nueli.
 18. Patruzăci pogoani vii lucrătoare.
 19. Doi mori stătătoare, înŭ apa Săretiului, de lemnu și acopirite cu șândilă, la cari sântŭ patru petri.
 20. Doizăci și cincŭ fălci arătură di toamnă, înŭ cari s'au sămănat patruzăci merți grău.
 21. 28 fălci arătură di toamnă, nesămănată.

II.

Prescriiri averii mișcătoare cari s'au găsătŭ la moșăli Corniș și Costeștiŭ, di la Țănutulŭ Botoșaniș, a dumisale Post. Iancu Cananău, care ari să stē păstrată și nerășluită, spre întimpinare plății catră alți creditorŭ, nefindŭ amanetarisată înŭ datoriia cē catră Țăgară.

No.

Arătaria fieștecăriia averi.

I. Optsprezăci șalașă (*sic*) Țăganii, cari alcătuesc 49 sufliți, însă :

1. Leonti Bucătariu, cu doi copii băeți, beză fimeia, Nastasăia, Moldovancă.
2. Spridonu Vitariu, sterpu.
3. Costandinu Chitariu, cu fimeia lui, Nastasăia.
4. Costandinu Albariu, cu fimeia lui, Anghilușă, cu doi copii: unu băetă și o fată.
5. Ioană Chiriiacă, sterpu.
6. Vasăli Haritonu, cu fimeia lui, Iliana.
7. Gligori Căldărariu, cu fimeia lui, Zoița, și unu copilă, băetă.
8. Chiriiacă Cibotariu, cu fimeia, Mariia, și 2 copii, fete.
9. Gligori a lui Costandinu, cu doi copile, fete, ci-și zăci că esti ertată, beză fimeia lui, Moldovancă.
10. Ștefanu Vezăteu, cu fimeia lui, Todosăia, și unu copilă, băetă.
11. Ursu Scripcariu, cu fimeia, Irodiiă, și o copilă, fată.
12. Petrachi Burlacu, scripcari.
13. Gherasămu Chitariu, cu fimeia lui, Floare, și doi copii, băeți.
14. Pavălu a Badilui, cu fimeia lui.
15. Ghiorghi Bucătariu, cu fimeia lui.
16. Covachi Cibotariu, burlacă.
17. Andrei Chitică, cu fimeia lui.
18. Costandinu Bătrănu, cu maică-sa, pi lângă cari mai sântă trei Țăgance: Ioana, Mariia, Nastasăia, pricumă și doi băeți: Ghiți și Todorachi, cari slujăscă înă casă.

2. Vitili ci s'aă găsătă, însă :

- 2 telegari șărgi, cari să zicu că ară fi streini.
- 3 bivoliți: doi cu viței și una stiarpă.
- 1 bivolu buha.
- 8 vaci: 6 cu vițai și 2 sterpe.

No.

10 boi di gîugû.

76 cai proşti, cari umblă la pluguri.

120 rămătorî, mari cu mici.

1.028 oi şi capre, bezû cele čobăneşti, însă :

518 oi fătătoare.

180 meluţă dinû acestu anû.

30 berbeci di sămănţă.

10 berbecuţi dinû acestu anû.

160 capri.

80 ezu dinû acastă vară.

50 Țapî.

1.028 adică una mii doizăci şi optû facû, după arătaria lui Ili Mitoşăriu, scutariu.

1.248 adică una mij doi suti patruzăci şi optû pisti totû.

3. Pojăjia casăi, însă :

Ca patruzăci vedri vinû, înû trii vasă, la hrubă de la ratoşû.

20 pluguri, cu ferăli lorû, şi grăpi di lemnu, cari lucriază cu cai i boi.

4 poloboaci }
4 putini } înû cari să puni pâini înû hămbari.

1 butcă vechi, ci să meremetisăşti acumu di cătră unû tocmitû herari.

2 sănei proasti.

1 canapè bună, înbrăcată cu şalû. }

1 scrinû di nucu închisû. }

15 scauni înbrăcati cu meşănă. }

3 canapeluţe mici }

1 masă di cărţi. }

3 paturî cu mindiruri di lână şi doi perini

înbrăcati, cu feţali dimicatonu¹. } înû odaia

cè mari.

4 perdeli di şalû la fereşti, cu una di cit.

1 masă rătundă mari di stejaru. }

2 oglinzi di părete. }

¹ Demi-coton.

No

6 scauni negri, înbrăcați cu șalū verde, vechi.	}	înū alū doile odai.
1 scrinū di nucū închisū.		
1 unū crivatū di nucū.		
1 mendiri di lână.		
1 hramū di lână verde.		
3 perni de lână, fără feți.		
1 pat prostu.		
1 masă di nucū înū trii părți.		
1 sfeșnecari prostu.		
1 pat, cu mindiriulū di lână, vechi. }	}	înū alū triili odai.
1 crivat vechi.		
1 scaunū prostu.		
2 paturi goale, înū alū patrăle odai, la fimeī.		
2 dulapurī; cu stecli și farfurī, închise. . . }	}	înū șalā.
1 masă de lemnū, proastă.		
1 mângălăū di călcatū strai.		
2 lăzi proaste, încuiate.		

4. Producturile di pi moșai, însă :

- 6 stoguri grăū netrieratū.
- 2 stoguri mazari tijū.
- 1 giriadā pai, grăū, orzu și maziri, trieratā.
- 12 stoguri orzu și ovāsū la ariia dinū câmpu.
Polū stogū grăū la hrubā, netrierat.
- 80 fălci păpușoi, neculeși, tari proști, cruzi și stricați
di brumā.
- 86 stoguri di fānū.
- 200 merți cartofi, clāditi înū giriadā.
- 701 bucāți lemnū chereștē stāpāniască, gata, la ma-
gazie dinū pădure Cornii, însă :
- 43 tălpi stejarū, bezū 17 date cu 4 țiduli și iz-
voadi.
- 48 grinzi, tijū.
- 48 tumurugi, bezū 4 date cu țidule.

402 scânduri tăeti la hirisău, beză 455 date cu țidule și izvoade.

56 amnari, beză 10 dați cu țidulă.

37 paianturi, beză 4 dați cu țidulă.

3 dulapi, beză 29 dați cu țidule.

13 dulapi, câte de $3\frac{1}{2}$ stânjâni, beză 12 dați cu țidule.

8 scânduri, câte 20 palme lungu.

4 costoroavi câte 25 palme lungu.

39 doagi, câte 13 par., beză 25 date cu țidule.

701

141 bucăți lemnă cherestē negușitoriască, vândută și nerădicată dină pădure de pe moșie Cornii.

4 copaci tăeți gălătuși. . .	} a lui Avramă Jădovulă.
7 vărvuri a 7 copaci. . .	
6 tumurugi.	
2 tălpi.	
4 čolani di roată.	

24 tălpi dină șasă copaci tăeți, beză șasă copaci cari săntă încă înă pičoari, plătiți, a dumisali Spatarului Iordachi Bălșucă.

15 tumurugi gata, a dumisali Hat. Anastasachi Bașotă.

6 tumurugi gata, a negușitorului Iani Spănu.

14 amnari.	} a lui Vasăli, rotari, otă Băiceni.
2 vărvuri a doi copaci.	
5 copaci stejari, tăeți și nelucrați.	

6 tumurugi gata.	} a Jădv. Hăia Vadana.
1 furcă de fântână.	

26 scânduri gata.

2 butuci tăeți și nelucrați.	} a negușitorului Misări Armanulă.
1 ulucă gata.	

3 copaci stejari tăeți.	} a lui Ioană Haluncă otă Băiceni.
1 talpă gata.	

3 vărvuri a trei copaci.	} a lui Ștefană Heresteoariu otă Botoșani.
5 tumurugi gata.	
3 vărvuri a trei copaci.	

1 copaci stejară tăetă și nelucrată.

III.

Moșăia Cornii.

Cheresteaua ce să găsește înu magazaoa stăpânească di pi
aastă moșae Cornii. 1832, Octvr. zăle.

No.

- 43 tălpi, bezū 17 date cu patru țāduli și izvoadi.
48 grinzi.
48 tumurugi, bezū patru dați cu țādulă.
402 scânduri tăfe înu hirisău, bezū 455 date cu țāduli și
izvoade.
56 amnari, bezū 10 dați cu țādulă.
37 poanturi, bezū 4 dați cu țāduli.
3 dulapi, bezū 29 dați cu țāduli.
13 dulapi către trei stănjăni polū, bezū 12 dați cu țāduli.
8 scânduri căte 20 palme.
4 costoroave căte 25 palme lungu.
39 doage căte 13 palme, bezū 25 dați cu țāduli.

701 adică șapti sute una bucăți lemnū stăpănesc să găsești
astăzi înu magazaoa stăpânească di pi moșăia Cornii,
bezū heresteaoa dată după țādulili și izvoadele c-amū
infășosat.

[Deget :] eū Costandinū, chihaiia de pădurari otū Cornii,
adiverezū.

IV.

Moșia Cornii.

Cherestē vândutā dinū pădure Cornii și nerădicatā a feți-
lorū mai josū însămnate, cari s'au găsatū la prescriere
de acumū. 1832, Octvr.

No.

- 24 tălpi dinū șasă copaci tăeți, bezū șasă copaci cari sântū
încă înu piçoare, plătiți, a dumisale Spatarului Ior-
dachi Bălșucă.

No.

- 6 tumurugi. }
 2 tălpi. }
 4 čolani de roată. } a lui Avramă Jădovulă.
 4 copaci tăeți gălătuși. }
 7 vârvuri a 7 copaci. }
- 15 tumurugi gata a dumisale Hat. Nastasachi Bașotă.
 6 tumurugi gata a neguțatoriului Iani Spănu.
- 14 amnari. }
 2 vârvuri a doi copaci. } a lui Vasili Rotariu otă Băiceni.
 5 copaci, stejari, tăeți }
 și nelucrați . . . }
- 6 tumurugi gata. }
 1 furcă de fântână. } a Jădoavci Haia Vădana.
 26 scânduri gata. }
 2 butuci tăeți și nelucrați. . }
- 1 ulucă gata. }
 3 copaci, stejari, tăeți. } a neguțatoriului Misiră Armanu.
 1 talpă gata }
 3 vârvuri a trei copaci. } a lui Ioană Haluncă otă Băiceni.
- 5 tumurugi gata. }
 3 vârvuri a trei copaci. . . . } a lui Ștefană Heresteoară
 1 copaci, stejari, tăetă și ne- } otă Botoșani.
 lucrată. }
- 141 Adecă o sută patruzăci și una bucăți lemnă neguțătorească și vândută, dină pădure Cornii, cari s'au găsită nerădicată la prescriere de acumă.

[Deget:] Eă Costandină, chihaiia de pădurari, otă Corni, adivereză.

V.

Lucrurile a dumisale Postelnicului Iancu Canană ce aă fostă înă hămbari și s'au tremesu la Botoșani și s'au încărcată pre Pavălă Budianu. Adecă: 368.

No.

- 1 barătacă (*sic*) mare.
 4 căldări, cu capacele loră și 5 țavii.

No.

19 roate de plugă.

11 chelne de cară.

1 balonă străcată, cu 4 roți, însă 2 cu șanurile întregi și
2 câte pe gîmătate șănele.

2 gemăndane vechi.

14 chești (*sic*) câte de doi cai.

7 trăiste, stricate, pentru cai, de dată grăunță.

15 heră de plugă late și 14 lungi.

1 cătari mare.

4 heră de înheratū vitele.

25 bucă[țe]le curăle de hamuri, cătărămî, bicuști și alte
țeri (*sic*).1 păreche de hamuri de doi cai, cu trii strianguri totū de
cură. '834, Mai 7.

(Două iscălituri.)

VI.

Catagrafie alu doile de avere mișcătoare săcfestruită a dumisale Post. Iancu Cananău, ce s'au găsătū pî moșiile Cornii și Guranda, ce au să să străgi la mezaț, după poronca cinst. Divanū dinū anulū următorī '828, Săpt. 18, suptu No. 127, cuprinzându-să toate producturile vechi și dinū anulū următorī 1828.

Cele ci s'au găsăt la moșiia Guranda, Țănutulū Fșt,

Săptv. 25, însă :

No.

217 cai și epi, mari cu mici, bezu mănzi sugari, însă :

24 epi cu mănzi, bezu patru ce au perit.

150 epi sterpi, tinire și bătrăni.

27 străjnice epi, bezū 2 ce au perit.

10 armăsarī de sămănță, bezū 1 ce au perit.

12 cai de rānd, de călării.

3 mănzi fără mami, bezū 1 ce au perit.

217

700 merță păpușoi, vechi de 3 ani, înū 46 stānjāni, înū

No.

doi coșare câte de 23 stânjinii coșeriulă, naltă de ună stânjănă, 6 palme, iară largu de 5 palme, socotindu-să aastă sumă cu tahmină atăta, fiindă coșerile deșerte câte de 3 palme gospodă și mai bini, beză 4 stânjinii polă ce s'au dat pentru hrana oaminiloră casii dumisale și pentru velniță, după poronca cinst. Vornicii vechi dină anulă..., 26 Iuni.

289 merță sacară vechi dină anulă trecut '827, însă :

270 merță, înă 54 stânjinii, înă 3 girezi, naltulă de ună stânjănă, latulă de doi stânjinii, socotindu-să cu tahmină câte 5 merță pe stânjănă, înă 2 girezi la arie dină dială, iară una la arie lângă coșerile di spre Trușești.

19 merță ce s'au găsat la jăcniță, dină care 17 merță, după ce s'au scrisă, l'au vândută înă tărie vatavală Gheorghii Mitoșeriulă, câte 8 lei merță.

289

73 merță sacară nou dină anulă următoră, '828, la ariia dină dială, însă :

35 merță într'ună capătu de giriadă de 7 stânjinii lungu, naltulă de ună stânjănă polă, iară latulă de 2 stânjinii, socotindu-să cu tahmină câte 5 merță pe stânjănă.

27 merță înă 11 stoguri coșolină, sacară proastă, socotindu-să cu tahmină câte 2 merță polă înă stogă.

11 merță ce s'au găsat la jăcniță sacară nou trierată.

73

12 merță polă grău la arie de spre Trușești, înă 5 stoguri coșolină, socotindu-să cu tahmină câte 2 merță polă înă stogă, fiind grău prostu, înă doi cu mohoră, dină anulă următoră '828, mărime de 8 și de 7 stânjinii inpregătură, iară naltulă de 2 stânjinii.

No.

- 90 merță ovăsă cosăt nouă, din anul următor '828, la arie din dială, însă :
- 85 merță în 8 stoguri și un pol, socotindu-să cu tahmină câte 10 merță în stog, mărime înpregiur de 10, de 9 și de 8 stânjini.
- 5 merță ce s'au găsată la jăcniță.
- 90
- 40 merță orză cosătu, nouă, din anul următor '828, la arie din dială, în 8 stoguri, socotit cu tahmină câte 5 merță pe stog, mărime înpregiur de 8 și de 6 stânjini, iar naltul de doi stânjini.
- 6 stoguri optigă coșolină, sacară sacă, ci nu să triiră, tijă la arie din dială, mărime de 9 și 8 stânjini înpregiur, din anul următor, '828.
- 5 stânjini pol un capăt de giriadă pae de sacară din anul următor, '828, naltul de un stâjin pol, iar latul de 2 stânjini.
- 2 merță mazire, socotită cu tahmină, într'un stog de 6 stânjini înpregiur, iar de 2 nalt, tijă la arie din dială.
- 3 dimirli linte, socotit cu tahmină, într'o căpiță, tijă la arie din dială.
- 260 merță popușoi noi din anul următor, '828, socotită cu tahmină, în 13 stânjini într'un capăt de coșăr, beză 30 fălci popușoi neculeși, socotindu-să ca 5 stânjini, iar merți 100 după analogonă fălcilor; fiind pisti totă toată arătura popușoilor 92 fălci, după dare de samă a vechililor; care popușoi au rămasă neculeși din nesilințele vechililor dumisale Post. Cananò, căci, măcar di au și fostă săcvestruită o sumă de bani, 39.000 lei, datorii di pi popușoi di la Guranda, ci au avut de la 4 sate astă primăvară, din popușoi săcfestruți dumisale Post. Cananò. și zicu vechilii dumisale că n'ar fi avut cu ci plăti di lucru, dar în urmă s'au găsită datorii

No.

- ascunsă totu di pe popușoi încă la 5 sate, anumi : Săvenii, Vlăsăneștii, Socrujenii, Buhăcenii și Dabroceni, precumă acumu, mai în urmă, n'au pututu tăgădui vechilii dumisale, diosăbitu di alti vinituri ali moșii, ci li-au luoatū totu ei, dinu vreme ci s'au săcfestruitu și până acumu.
- 40 merță popușoi ci s'au găsătu la jăcniță ; care acești popușoi au prisositu mai multu piste 80 merță, ce s'au dat dumisali Post. Cananău, după poronca Vorniciei vechi dinu 26 Iuli, pentru hrana oaminiloru casăi dumisale și pentru velniță.
- 66 stoguri fănu, bezu 4 girezi fănu împărătescu.
- 20 pluguri de cai, cu fierăle, i guri de hamu, șlihuri, hățuri, i bărdițale lorū și cu totu tacămu lor.
- 2 boi de rândū pentru caratū lemnile și apă.
- 126 vedri vinu, înu 5 buți, dinu viile de la Guranda, scăzutū la zăci una, după obicei (adică 47 vedri).
- 165 stupi, înu doi prisăci, însă :
- 108 mateci.
- 57 roi.
- 165
- 3.900 lei pe 300 merță păpușoi, datorii la 4 sate, anumi : Trușeștii, Gorbăneștii și Cornii, de la Țănutulu Botoșani, și Guranda de la Țănutulū Eși, câte 13 lei merță, cu vadē pân' la Sfântulū Dimitrii, după arătar[ea] vechililorū dumisale Post., anume : Ioanū Beldii și Logf. Neculai Hașnașū ; căroru, făcându-le îndestulu zapciilorū ca să-mi arăti condica de vânzare păini și să-mi dei zapisăle datorii acestoru banī, au datū samă că și condica și toate zapisăle arū fi la Eși, la c[u]-c[oa]na dumisale Post. Și alți banī n'amū putut împlini decătū numai 835 lei, de la sat[ulū] Gorbăneștii, Țănutulu Botoșeni ; cari banī staū la mini, având și eū a luoă pentru chirii ce amū plătit și cheltuiala drumulū, umblându inu pri-

cinile dumisale Post. Cananău, în câteva rânduri, la Eșii și la moșia Cornii și la Guranda, și pentru osteniala mē și trecire de vreme, de când păzescă săcfestrulū acesta.

52 cai tineri, parte bărbătiască, cu 10 ce s'au găsătu ascunși, însă :

20 străjnicii, bezu 2 ce au murit.

16 tretinii, bezu 1 ce au perit.

2 cai de rând.

52

30 vite albe, mari cu mici, însă :

20 boi mari de giugū, cu 12 ce s'au găsătu mai în urmă cumpărați.

6 vaci : 4 cu vițai și 2 sterpe.

1 buhai.

3 mănzați.

30

1 o bivoliță a făta.

1 unū gonitorii bivolu. }

1 o mănzată bivoliță. . }

cumpărate în urmă catagrafiilor
d'intăi.

456 oi, mari cu mici, cu 146 ce s'au găsătu în urmă ascunse, însă :

385 mari, dinū care 60 oi sântu țăgăi, bezu 7 ci au perit.

49 cărlani dinū anulū următorii, '828, dinū care 20 sântu țăgăi, bezu 7 ce au perit.

22 berbecii de sămănță, dinū care 4 sântu țăgăi.

456

241 capre, mari cu mici, însă :

151 mari, cu țapi cu totū, bezu 47 capre ce au dat samă čobaniilor că li-au vândut vatavulū Gheorghie Mitoșeriulū.

85 iazi și iade dinū anulū următorii, 1828, bezu 9 ce au perit.

241

179 macșuri și măscuroaice, mari cu mici, cu purceii cu totū, însă :

No.

42 mascuți și măscuroaice mari, beză 4 ce au perit.

56 godaci din anul trecut, '827.

81 porcei sugari, uniți de astă-primăvară, iar alții mai din coace.

179

132 stupi, în doi prisăci, însă :

89 matce.

43 roi.

132

1.471 vedri vinu, în 16 buți mari, scăzutului la zăce una, după obicei (adică 163 vedre).

114 robi țigani, mari cu mici, în 29 sălașe și 2 stinghere, din care uniți săntu la curte, iar alții la Eși, dați la meșteșug, care acum să arată prin deosăbit izvod.

6 căldări mari de velniță, cu capacele lor, câte cu 3 țavei, însă cu o caldare ci este stricată, fiind numai pe giumătate/

1 unu bardac mare de aramă.

56 căzi, însă 48 căzi de plămădit și 8 căzi truse (*sic*), care curge apa pintr'ănsăle.

11 çubere.

1 o bute mare stricată.

Păine, și paile, și fănnul.

56 merți grău din anul următor, '828, însă :

32 merță, socotit cu tahminu într'o giradă de 8 stânjini lungul, unu stânjăn polu naltul, iar laltul de 2 stânjini polu ; însă 3 stânjini polu săcerat și 4 stânjini polu coșolină, socotindu-să câte 4 merță pe stânjăn, fiind grău prostu.

24 merță și 4 dimirlu ci s'au găsit la jăcniță în 20 merță grău spalat și 4 merță dimirlu nispalat.

56

No.

120 merță și 6 dimirlii sacară nou, din anul următor, '828, însă :

115 merță într'o giriadă de 23 stânjini lungul, de un stânjăn pol naltul, și latul de 2 stânjini, socotindu-să cu tahmină câte 5 merță pe stânjăn.

3 merță, socotită cu tahmină, într'un stog coșolină de 8 stânjini împregiur și de 2 stânjini naltul, tijă la arie ot Săret.

2 merță și 6 dimirlii sârboaică dede (*sic*) dejmă, sacară amestecată cu orzu și cu ovăs, tijă la arie ot Săret.

120

69 merță ovăs nou din anul următor, '828, însă :

45 merță, socotită cu tahmină, într'un capăt de giriadă din anul următor, '828, de 9 stânjini lungul, naltul de un stânjăn pol, iar latul de 2 stânjini, socotită câte 5 merță pe stânjăn.

24 merță ci s'aă găsitu la jăcniță.

69

2 merță hrișcă și 5 dimirlii, socotită cu tahmină, într'o girezuică de 6 stânjini lungul, de pol stânjăn naltul și de pol stânjăn latul (de dejmă).

4 merță anison ce s'aă găsătu la jăcniță.

800 merță popușoi noi din anul următor, '828, socotită cu tahmină în 40 stânjani de coșer, însă 23 stânjini un coșer întreg și 17 stânjani în doi capete de coșăr, socotindu-să câte 20 merță pe stânjăn.

623 fuioare cānipă de toamnă, netopită, de dejmă, într'un stog mic.

463 fuioare în netopit, de dejmă, cu sāmānța lui, într'un stog mic.

50 stânjani pai vechi și noi, însă :

25 stânjini în doi girezi la arie ot Săret, pai vechi, din anul trecut, '827, nalt de un stânjăn, lat de un stânjăn.

No.

21 stânjâni tijă pae vechi, dinu anul trecut, '827, la arie de la velniță, într'o giriadă și unū capătū de giriadă.

4 stânjini pai noi, dinu anul următor, '828, la arie otū Săretī.

50

56 stânjini, 3 girezī fânū dinu anul următor '828, bezū o giriadă fânū împărătescū, însă :

2 girezī, piste Săretū, fânū de șesū.

1 dincoace di Săretū, fânū di pārlogū.

3

11 stoguri fânū vechi și nou, însă :

5 stoguri, piste Săretū, fânū nou, cu unulu ci ești între gârla Săretuluī.

8 stoguri fânū vechi dincoaci di Săretū.

11

Ačasta fiindū averea mișcătoare a dumisale Post. Iancu Cananò, după poroncă, făcândū și alū doile catagrafie, o triimătū la cinstita Vornici[e] de aprozi.

(Iscălit :) Sălionu is. za aprozi. '828, Săptv. 27.

S'aū văzutu.

VII.

Lucruri ci s'aū găsāt a casăi dumisali Post. Cananò la Guranda, la chilarī date pe samă. Săptv. 24, '828.

2 sâniī boerești, proasti, di cai, una mari și alta mică.
1 o părechī hamuri di cheli, vechi, cu hățurile i căpițălile și zăbalile lorū.

8 piei di calū : 5 mari, 2 de străjnicī și una de mănzū.

7 roate di carū : 5 cu șănilile de feru și 2 sadē, și unū facămū di carū mocănescū, cu coșū cu totū.

4 orcicuri cu legăturī di fierū.

2 osăi di carū mocănescū, cu legăturī de fierū.

- 2 chilne de cară mocănescă.
 8 fânari di grajde : 6 buņi și 2 stricati.
 1 o bute dișartă di pusă pâine.
 1 o cadă mari, asăminia.
 6 scânduri dulapi de ȃradă și alte lemni mărunte.
 1 unū coșă de cară vechi și 2 roate.
 1 saca de cărată apă, cu cotiga ei.
 1 saca dișartă.
 1 unū cântari mari de tulumbă.
 2 dimerlii de măsuratū pâine.
 2 bucăți șină de la vatra bordeiului herghelieiloru.
 1 o bucată herū suptiri lungu.
 2 bucăți grati di ferū de la fereștile grajdului.
 1 podușcă di fierū.
 1 unū ăaunū micu.
 1 unu leghianū micū, cu ibricu lui.
 1 unū polobocū di pusă vinū.
 3 sănii mari de boi, de căratu fânū.
 1 unū ăaunū mari, stricat.
 4 ciubere.
 2 saci di vinū.
 9 verigi mari di fierū de la drugii cari dispart cai la grajdii.
 1 o roată sărmă de telu.
 1 unū polobocū vechi.
 1 o arabă vechi, stricată.
 Niște podială vechi di stejarū pentru unū coșerū.
 16 bucăți lemnū de stejarū pentru temnicū :
 5 grinzi.
 7 scânduri podială.
 4 furci oable.
 16
 3 poloboace curechi : 2 buți și unū polobocū.

Lucruri a căsăi ci s'au găsitū la Corni, Săptemvrie 27, la chilărū, însă :

- 1 ăazanū mari di aramă.
 1 o căldari mică de aramă.

- 4 tingiri cu coadă, de făcutu bucati.
- 2 cantari: unul mari și altul mic.
- 3 merță sămănță de in.
- 19 demirlii sămănță cânipă.
- 2 cărcei di fier.
- 2 căzi.
- 3 șini de fier pentru roati.
- 1 hamu mari di învățatū caei.
- 15 bucăți guri de hamu vechi, cu multe bucăți de șli-huri stricati, și alti curăle stricati, vechi.
- 5 șeli vechi, stricati: 2 nemțăști și 3 moldovinești.
- 23 trăiste de cai, vechi.
- 6 poloboace de pusă pâine.

La jăcnița alu doile, însă :

- 4 merță hrișcă vechi.
- 1 o părechi hamuri vechi nemțăști, avându numai hăturile.
- 1 o căpițală și o părechi hături vechi stricati.
- 79 căte [=chife] in răvilat.
- 17 chiti cânipă răvilată.
- 7 poloboaci cu curechi muratū la zămnicu, i cartofle, morcovi, pătrunjă și altile.
- 6 cară: 2 mari, cu legături di fier, și 4 mici.
- 5 giuguri.
- 1 o căruță de 4 cai, cu legături di fieru.

Lucrurile ce s'aū găsătū in casă, însă :

- 2 tingiri mari de făcutū dulce.
- 2 căldări mici di făcutū rachiū: una mari și alta mică, cu căpacile și cu țavele lor.
- 2 săni mari.
- 1 o tăvă mică.
- 1 unū leghianū aramă, cu ibricu lui.
- 3 mendiri: unul umplutū cu părū di capră și doi cu lână.
- 5 perini di păreti, hramū (*sic*) de lână, umpluti cu lână;
- 4 roși și una verde.

- 2 macaturî de pitră, pânză niamțască învrăstată.
- 3 sfeșnici alamă.
- 2 tavlali (*sic*) vechi, strecate.
- 1 o oală mari di aramă.
- 1 unŭ menghinŭ mari de călcatŭ strai.
- 6 scauni vechi, cu perinuți umplute cu lână.
- 3 mese de lemnŭ, proaste, pentru sofragerii: 2 mari și una mică.

Întocmai: *Tautu*.

VIII.

Catagrafia pentru toată averia nemișcătoare a dumisale Post. Iancu Cananău, di la Țănutulŭ Botoșani, care, după poroncă, urmiază a să teslimarisi dumisale Agăi Costachi Țăgară, pentru datoriia dumisale Post. acē cătră Țăgară.

Arătaria fieștecăriia averi.

No.

1. Păduria, codru, după tahminŭ, ca 500 fălci, care este întriagă și nestrăcată cu tăeria.
2. Pădurea, iarăși codri, și iarăși după tahminŭ, ca 2.500 fălci, dinŭ care să tae totŭ feliulŭ de lemnŭ și înŭ care încă să găsești asămine lemnŭ, tăetă fiindŭ ca doi părți și o a triia parte netăiată, și totŭ întru această pădure iaste oprită și rădicată și pădure tânără, stejărișŭ mai multŭ, pentru totŭ feliulŭ de herestē mărunță.
3. Păduria, apăratură tânără și vechi, totŭ după tahminŭ, ca 150 fălci, care să zice la Cornești.
4. Așăzaria boeriască: casă de cărămidă, pe temelie, cu cincî odăi și o șală, șândilită, înprejur cu parmaclăcuri.
5. Cuhnea de piatră, de vălătuci, cu patru odii, o cămară întunecată șandelită.
6. Unŭ grajdu prostŭ de lemnŭ, acoperitŭ cu rogozi.
7. O îmblătoare de lemnŭ, proastă, șandelită.

No.

8. O casă vechi, proastă, undi ședi chelariul.
 9. Ună grajdu de scânduri vechi, străcată.
 10. Ună hambari cu părăți de scânduri, acoperit cu rogoză.
 11. O pivnițe de lemn, cu șopron de-asupra, străcată.
 12. O fântână în ogradă.
 13. O livadă, cu totu felul de poame roditori, în care iaste și o altă fântână, cu cerdac.
 14. Bisărică de piatră, înpodobită cu toate înlăuntru cele trebuincoasă, cu hramu Pogorării Duhului Sfânt.
- Și toate aceste cuprinsă cu o îngrăditură de gard spinită, cu poartă de scânduri.
15. Patru crășmi de lemn: una în sat și tri pe drumuri.
 16. Ună ratoșă de cărămidă, cu șasă odăi, șandelit și cu pivniță de piatră, încăpătoare de 12 vasă, ce iaste la Săret, pe șliah, undi să zice la hrubă.
 17. O altă livadă cu poame tineri, ce iaste în osăbi îngrădită cu gard de nueli.
 18. Patruzici pogoane vie lucrătoare.
 19. Doi mori stătători în apa Săretului, de lemn, acoperite, la care sânt patru pietre.
 20. Doizici și cincă fălci arătură de tomna, în care s'au sămănat patruzici merță gră.
 21. Doizici și optă fălci arătură de tomnă nesămănată.

Arătata mai susă averi nișcătoare, cuprinsă în 21 condei, care să se teslimarisacă dumisale Agăi Costachi Țăgară, în cuprindere poroncilor.

(Iscălită:) Anghelache Clementă Comisă.

Întocmai: Demitrii Zotta, nobel.

X.

Prescrieria averii nișcătoare care s'au găsătu la moșile Corni și Costești de la Țănutul Botoșani a dumisale Post. Iancu Cananò, care ari să stè păstrată și

nerășluită spre întâmpinare plății către alți creditori, nefiindă amanetărită în datoriia ce către Țăgară.

Arătare fieștecării averi.

No.

1. Optsprezăci șalășă Țăganî, care alcătuesc 49 suflete, însă :

1. Leontii Bucătariulă, cu doi copii, băeți, beză fimeia, Nastasăia, Moldovancă.
2. Scridonă Vetariu, sterpu.
3. Costandină Chitariulă, cu fimeia lui, Nastasăia.
4. Costandină Albariu, cu fimeia lui, Anghilușa, cu doi copii: un băetă și o fată.
5. Ioană Chiriiacă, sterpu.
6. Vasăle Haritonă, cu fimeia lui, Iliana.
7. Grigori Caldariulă, cu fimeia lui, Zoița, și un copilă, băetă.
8. Chiriiacă Cîrobotariulă, cu fimeia lui, Mariia, și doi copile, fete.
9. Grigori a lui Costandină, cu dou copili, fete, ce-și zice că este ertată, beză fimeia lui, Moldovancă.
10. Ștefană Vezetu, cu fimeia lui, Todosiia, și un copilă băetă.
11. Ursu Scripcariulă, cu fimeia Irodiia, i o copilă, fată.
12. Petrachi Burlacu, scripcariulă.
13. Gherasimă Chitariulă, cu fimeia lui, Floaria, și doi copii, băeți.
14. Pavălă a Badiului, cu fimeia lui.
15. Gheorghii Bucătariulă, cu fimeia lui.
16. Covachi Cîrobotariulă, burlacă.
17. Andrei Chitică, cu fimeia lui.
18. Costandină Bătrănu, cu maică-sa, pe lângă care mai sântă trii Țăgance: Ioana, Mariia, Nastasăia, precum și doi băeți: Ghiți și Tudurachi, care slujăsc în casă.

2. Vitele ce s'au găsită, însă :

- No. 2 telegari șargi, cari să zică că ar fi streini.
 3 bivoliță : doi cu vițai și una stiarpă.
 1 unu bivolu buhai.
 8 vaci : 6 cu vițai și doi sterpi.
 10 boi de giugă.
 76 cai proști, cari umblă la pluguri.
 120 rămători, mari cu mici.
 1.028 oi și capre, beză cele cobănești, însă :
 518 oi fătătoare.
 180 meluță dinu acestu anu.
 30 berbeci de sămănță.
 10 bărbăcuți dinu acestu anu.
 160 capre.
 80 ezi dinu ačasta vară.
 50 țapi.
 1.028 adică una mie doizici și optu facu după
 arătare lui Ilie Mitoșăru, scutaru.
 1.248 adică una mie doi sute patruzici și optu.
 3-le. Pojăjăia casai, însă :
 Ca patruzici vedre vinu, inu trii vasă, la hruba de la
 ratoșu.
 20 pluguri, cu ferile loru, și grăpe de lemn, cari
 luciază cu cai, boi.
 4 poloboaci. }
 4 puteni . . } inu care să pune pâine inu hambari.
 1 butcă vechi, ce să miremitesăști acumu de cătră
 unu tocmitu herari.
 2 săniți proaste.
 1 canapè bună, înbrăcată cu șalū . . . }
 1 scrinū de nucu închisū }
 15 scaune înbrăcate cu meșănă }
 3 canapeluță mică }
 1 masă de cărți } inu odaia
 3 paturī cu mindiruri de lână și 9 perini }
 înbracate cu fețele de micatonū. . . } cè mare.
 4 perdele de șalū la ferești, cu una de citu.
 1 masă rătundă, mare, de stejar . . . }
 2 oglinzi de părete }

No.

6 scaune negri, înbrăcate cu șalū verde	}	înū alū
doile odae.
vechī		
1 scrinū de nucū, închisū		
1 crivatū de nucū		
1 mindirī de lână		
1 hramū de lână verde		
3 perinī de lână, fără fețā		
1 patū prostū		
1 masā de nucū pentru cărți		
1 sfeșnicarī prostū		
1 patū, cu mindirī de lână, vechī. }	}	înū alū triele odae.
1 scaunū prostū		
2 paturī goale, înū alū patrule odai, la fimeī.		
1 crivatū vechī, totū înū alū triile odae, de susū.		
2 dulapurī, cu stecle și farfurī, închisū	}	înū șalā.
1 masā de lemnū, prōastā		
1 mângălăū de călcatū strai		
2 lăzi proaste, incuete		
4. Producturile de pe moșie, însă :		
6 stogurī grāū netriiratū.		
2 stogurī mazire tijū.		
1 geriadā pai grāū, orzu și maziria, trierate.		
Polū stogū grāū la hrubā, netrieratū.		
80 fălci păpușoi, neculeși, tari proști, cruzi și străcați
de brumā.		
86 stogurī fānū.		
200 merțā cartofe, clādite înū geriadā.		
701 bucăți lemnū, chirestē stăpāniascā, gata, la maga-
ziia dinū pădure Cornii, însă :		
43 tălpi, bezū 17 date cu patru țāduli și izvoade.		
48 grinzi.		
48 tumurugi, bezū patru dați cu țādule.		
402 scāndurī tăete în heresăū, bezū 455 date cu
țāduli și izvoade.		
36 amnarī, bezū 10 dați cu țādule.		
37 poianturī, bezū 4 dați cu țādule.		

- 3 dulapî, bezü 29 dați cu țaduli.
- 13 dulapî, câte trii stânjăni polü, bezü 12 dați cu țaduli.
- 3 scânduri, câte 20 palme.
- 4 costoroave, câte 25 palme lungu.
- 39 doagi, câte 13 palme, bezü 25 date cu țadule.
- 141 bucăți lemne, chirestè neguțatoriască, vândută și nerădicată dinü pădure de pe moșia Cornii, însă :
- 24 tălpi dinü șasă copaci tăeți, bezü șasă copaci care sântü încă înü piçoare, plătiți, a dumisale Spătar. Iordachi Bălșucă.
- 6 tumurugi . . . }
 2 tălpi } a lui Avramü Jădovulü.
 4 çolane de roate. }
 4 copaci tăeți gălătuși . } totü a lui
 7 vârvuri a 7 copaci . } Avramü Jădovulü.
- 15 tumurugi gata, a dumisale Hat. Anastasachi Bașută.
- 6 tumurugi gata, a neguțatoriuului Iani Spănu.
- 14 amnari }
 2 vârvuri a doi copaci . } a lui Vasăli Rotariu
 5 copaci, stejarî, tăeți și ne- } otü Băicenî.
 lucrați }
- 6 tumurugi gata . . }
 1 turcă de fântăună . }
 26 scânduri gata . . } a Jădovcii Haia Vădana.
 2 butuci tăeți și ne- }
 lucrați }
- 1 ulucü gata . . . } a neguțatoriuului Misiri
 3 copaci, stejar, tăeți. } Armanü.
- 1 talpă gata } a lui Ioanü Haluncă
 3 vârvuri a trii copaci. } otü Băicenî.
- 5 tumurugi gata . . . }
 3 vârvuri a 3 copaci . } a lui Ștefanü Heres-
 1 copaci, stejar, tăetü și } teoariu otü Botoșani.
 nelucratü }

Arătata înu șasă condei de mai susu averii mișcătoare de pe moșiia Cornii, care să stè înu păstrare.

(Iscălit :) Anghelachi Clementu Comisù.

Întocmai: *Demetrii Zotta, nobelù.*

X.

Vidomostii

Pentru vitili dumisali Post. Iancu Cananò ci s'aù vândutù prinù lițitații făcută acumù, la 21 Fevrali, anul 1834, înù satul Cornu, Țănutul Botoșanilor, după ofisul Logofții Justiții supt No. 1.032, înù fața dregătorilor de Ținut și a clenului giudecătorii.

Banii ci aù cuprinsù:

Leï.	Parali.	No.	Numili ahotnicilor ci aù cumpărat:
100	2		Pavăl Budianu, însă :
			20 I străjnicù . . . } pristavul asupra
			<u>80 I</u> iapă murgă a fată. } vitilor.
			100 2
277	6		ci aù cumpăratù păstorii, însă :
			90 2 epi negri și murgî, Lupu caprariulù.
			70 I iapă niagră, Vasili herghelegiu.
			65 I iapă niagră, Grigori herghelegiu.
			28 I iapă niagră-sură, Vasili argatu.
			<u>22 I</u> iapă murgă-închisă, Lupu Sălăvăstru.
			277 6
<u>80</u>	—	<u>1</u>	Mañoli Arnăutu unù armăsărașù negru spetit.
457		9	
981	20	28	ci s'aù dat lăcuiitorilor dinù Cornu, cu findatorire di răspundiria banilor prinù chizășia dumisali Agăi Costachi Țigară, însă :
			50 I iapă murgă, bătrână, Constantinù Caprariu.
			115 — I iapă mari a fată, Mariianù Podhoischi.
			60 I iapă murgă, stiarpă, Ioanù Mriană.
			30 I iapă șargă, șchioapă, Spiridonù giudili.

	88	—	2	cal roib mari și o iapă murgă stiarpă, Constantină a Panțiroaei.	
	168	—	10	Ioniță Mazilu, însă :	
			66	2 epi: una roaibă și una moscură (<i>sic</i>).	
			18	1 cal murgă, stricată.	
			84	7 ună cală, 6 epi, bracurii, oloagi și răpănoasă de ispravă.	
			<u>168</u>	<u>10</u>	
	36	—	1	iapă cenușie, săgănită, Constantină ai Ioanei.	
	37	—	1	iapă castanie, stiarpă, Ioană a lui Chiriacă Țiganu.	
	32	—	1	iapă murgă, Leonti Bucătariu.	
	35	20	1	iapă albă, bătrână, Vasili Scutelnicu.	
	42		1	iapă murgă, Simionă Huțanu.	
	24	—	1	iapă murgă, slabă, Ursu Scripcariu.	
	18	—	1	iapă murgă, mică, stiarpă, Toma Vezăteu.	
	26		1	iapă roaibă, șchioapă, Constantină Lăcătușu.	
	204		3	Mariană Podhoischi, însă :	
			24	1 cal șargă, stricată.	
			180	2 epi: una șargă și una roaibă ci ari la grajdă.	
			<u>204</u>	<u>3</u>	
	16	—	1	iapă murgă închisă, spetită și săgănită, Lupu Bucătariu.	
	<u>981</u>		<u>20</u>	<u>28</u>	
300	—	3	ci ari la grajdă, a dumisali Agăi Țigară :		
	110		1	cal mohorât-briază, di răndășie, fără di rapănă	} D. Aga Țigară.
	190		2	epi roaibi, di hamă, spalati di rapănă	
	<u>300</u>		<u>3</u>		
<u>1.738</u>	<u>20</u>	<u>40</u>			

Vitile albi ci s'aũ vândutũ, și bivoli.

1.308	10	14	dumnia lui Aga Costachi Țigară, însă :
	300	10	2 boi: unu porumb și unu balțat.
	250	-	2 giuncanî câte de unũ vițãlũ.
	105	10	1 vacã mari, a fatã.
	83	10	1 vacã cu vițãl, slabã.
	130		1 vacã cu vițãl.
	83	10	1 vacã fãrã vițãl.
	106	10	1 vacã mari, stiarpã.
	<u>1.058</u>	10	9
	250		5 bivoli, cu unũ malacũ, însă :
			2 vaci, însă una cu malacũ,
			care aũ pusũ la No.
			2 gonitori buhai.
			1 malacul arãtat susũ.
			<u>5</u>
	<u>1.308</u>	<u>10</u>	<u>14</u>
788		13	vite Dionisie Greco, prinũ chizãșia dumi-
			sali Agãi, și alțãi, însă :
	277	10	6 ci aũ cumpãrat Dionisie, pre-
			cumũ sã aratã, adicã :
		90	1 vacã bãtrãnã cu vițãl.
		75	10 2 mãnzați murgĩ.
		41	20 1 mãnzatã plãvanã.
		<u>70</u>	<u>20</u> 2 mãnzati.
		<u>277</u>	<u>10</u> <u>6</u>
	172	20	2 mãnzați plãvani, Petria Cãni-
			pariu.
	82	10	1 vacã cu vițãl, slabã, Constan-
			tinũ a Panțiroaei.
	76		1 gonitoare porumbã a fatã, Ghior-
			ghi Vornicu.
	180		3 preotu Vasili, însă :
		80	1 gonitoare murgã a fatã,
		<u>100</u>	<u>2</u> mãnzați plãvani.
		<u>180</u>	<u>3</u>
	<u>788</u>	-	<u>13</u>
<u>2.096</u>	<u>10</u>	<u>27</u>	

Perilipsis.

1.738	20	40	caî ci s'aũ vândut, bez doî ci n'aũ fost fața, însă:
1.438	20	37	asupra celor închizășluiți prinũ d. Aga cu 377 lei pentru păstorî.
<u>300</u>	—	<u>3</u>	caî cumpărați de d. Aga.
1.738	20	40	
2.096	10	27	viti albi, cu bivoli, însă:
788	—	13	asupra celor închizășluiți prinũ d. Aga.
1.308	10	14	viti albi i bivoli, cumpărate de d. Aga.
<u>2.096</u>	<u>10</u>	<u>27</u>	
<u>3.834</u>	<u>30</u>	<u>67</u>	faci suma piste totũ, dinũ care încă:
2.226	20		asupra cilor închizășluiți cu 377 păstori.
<u>1.608</u>	<u>10</u>		iar asupra dumisali Agăi.
<u>3.834</u>	<u>30</u>		adică trii miî opt sute triizăci și patru lei, triizăci parali să alcătuește suma piste totũ.

După această vedomostii, precumũ s'aũ arătatũ, cumpă-
rîndũ eũ o samă de vite, precumũ și lăcuitarîi satului Cornî
ce eũ amũ chizășluit răspundere, amũ adeverit innainte
Comisăi că eũ voi urmã plãta banilorũ înũ vreme cerutã.

K. Търарăс.

XI.

Însãm̃nare pentru caprile și pieile a oilorũ perite, ce s'aũ
vândutũ, prinũ lițitații, înũ târgulũ Botoșaniî, înũ de
fața lui Pavălu Budianu și a păstorilorũ dila capre.

Lei. Parali. No. Numilã ahotnicilorũ ce aũ cumpărat.—1834, Fevr. 27.

2.600 — 220 capite capri, însă 180 mari, fătãtoare, și 40
mielușã ce aũ mãrsũ doî dreptũ una, care

			aŭ alcătuită 200 capite și, pe tocmeala cîte 13 lei una, s'aŭ făcut baniŭ arătați, precum adiverești înscrisulŭ dumisale Agăi Costachi Țigară, ce li-aŭ cumparată.
429	15	223	Baniŭ ce s'aŭ primit înainte P. Cl., însă :
		210	30 30 chei de calŭ stricate, cāti 7 lei una pară, asupra lui Șmilŭ Ițicŭ.
		18	9 chei de mănzu asupra Căpitănuŭ Ioniță Hranaci.
		166	15 121 chei de capră, însă 66 chei mari cu partanuri și 55 chei de edŭ, cāti 55 par. una, ce li-aŭ luat Iancu Solonarulŭ.
		6.	56 chelceli rupti și putredi, lepădături, de capră, Duvidŭ Jidovulŭ.
		48	3 chei de vită cumparată, însă 2 de boŭ și una de vacă, străcati de moliŭ, cāti 16 lei una, și 10 par. pe di-asupra, Mendelŭ Jidovulŭ.
		43	1 cheli de bivoluŭ, stricată de moliŭ, ci aŭ cumparat-o Strulŭ Jidovulŭ.
		<u>492</u>	<u>15</u> <u>220</u>
3.092	15	—	facŭ, adică trei miŭ noițăci și doi lei, 15 par.

Adunare.

Lei. Parali.

6.057	30	asupra dumisale Agăi Costache Țigară, însă :
	1.849	20 pentru lăcuiitoriŭ dinŭ Corni asupra vitilorŭ.
	4.208	20 pentru vitili ce aŭ cumparat dumnealŭ Aga, adică :

1.608 10 pentru cai și vite cum-
parate.

2.600 — pentru capri.
4.208 10

6.057 20

377 asupra argașilor ce au păscut vitili, care să voru
scăde la hamuri (?).

492 15 ce s'au primit, bani gata, pentru cheili vândute
în Botoșani.

6.927 15

XII.

Socotială ci au dat Pavălă Budeanu pentru viti albi, cai,
epi, boi, vaci, bivoli, malaci și stupi, cari au fost dati
asupra lui și nici acum să află fașă.

No.

- 42 cai și epi ci sint de fașă, beză 41 cheai cari au perit
de rapină și de foami și să află de fașă.
- 2 boi, sint de fașă, beză 4 cheai, din cari doi s'au tăetă
pentru ochinci flăcăilor și doi sint de fașă.
- 7 vaci mari sint de fașă, din cari patru au fost cu
veșăi și trei sterpi, beză o cheli ce este de fașă.
- 7 mânzați sint de fașă.
- 2 gonitoarea siut de fașă.
- 2 buhai ... chei de un vișăiu, sint de fașă.
- 2 bivoliță bătrani, beză o cheli de buhai cari au perit,
să află fașă.
- 2 gonitoare bivoliță, sint de fașă.
- 1 un mălac, este de fașă.
- 180 capri mari, să află de fașă, beză 77 de chei, cari au
perit, din care chei 41 să află de fașă și 36 le-au
luat Vasili Buzdugan.
- 41 ezi și edi, sint de fașă, beză 45 de chei de edă cari
au perit și sint de fașă.
- 89 mascuși și măscuroaici sint de fașă, beză o cheli ce
să află de fașă.
- 57 stupi, sint de fașă la țimnic.

XIII.

Copie.

Izvodă pentru lucrurile ce, după catagrafie de la 1832, au să se mai ceară de la moșie Cornii prină Pavălu Budianu și Toaderă Sărafimă. 1834.

No.

- 2 cai care au mai rămasă suptă slugile dumisale Agăi.
 1 cantară mic tuită (?).
 5 părechă heră de plugă.
 1 heră tijă, lată.
 20 pluguri de lemnă, cu bărdițili și oticițil lor i cu 80 guri de hamă și toate halaturile lor, să se ceară de la Toaderă Sărafimă.
 5 boroni de ther și altili de lemnă, tijă.
 2 săni de colivă, gospodărești.
 1 canapă bună, înbrăcată cu șală . . . }
 1 scrină de nucă, închisă }
 15 scaune înbrăcate cu meșină }
 3 canapeluți mici înbrăcate } ce au fostă înă
 1 masă de cărți } odae cè mare.
 3 mindiriuri de lână, cu 9 perini înbrăcati cu feți de micotonă }
 4 perdeli de șală verză, cu una de cită.
 1 masă rătundă mari de stejară . . . }
 6 scaune negri înbrăcate cu șală verde. }
 1 scrină de nucă, închisă }
 1 crivat de nucă }
 1 mindiriă de lână } ce au fostă înă
 1 hramă de lână verde } odae ală doile.
 3 perini umpluti cu lână, fără feți . . }
 1 masă de nucă pēntru cărți }
 1 sfeșnicară }
 1 mindiriă de lână, vechiă . . . }
 1 scaună mai prostă de lemnă. } ce au fostă înă odae ală
 1 crivat vechiă } 3-le.

XLII.

ACTE DE-ALE RĂZĂȘILOR VASLUIENI ȘI TUTOVENI.

I.

Din luminată poronca Mării Sali prè-înnălțatū Domnului nostru Măriia Sa Mihailū Costandinū Suțulū Voevodū, s'aū judecatū fațā înnainte noastră Vasāli Măți, vichilū fiindū și deplinū răspunzătoriiū dinū spre parte răposatului Med. Mihālachii Scorțāsculū, cu diiaconulū Toaderū Petrilā i Andonii Petrilā, Nāstasāi Hārtopānu și alții ai lorū, pentru o parti di moșii dinū hotarulū Cursāștilorū, ci iasti pi Racova, la acestū Țānutū alū Tutovii, pre cariū o pretendirisāști cu zapisū de cumpāraturā răposatulū Med. Adicā unū Necula neguțatoriulū aū cumpārat-o de la Anița, fata Vasālcāi Petriooai, la anulū 7203 [1695], Maiū 21, dreptū 30 lei, cātā i sā va alegi dinū parte Petrileștilorū.

Cariū pricinā di cătrā noi cercetāndu-sā cu amāruntulū, înntru acestāși chipū s'aū adiveritū : Vasāli Măți aū răspunsu că cu zapisulū mai susū arātātū ceri moșii înn Cursāști, carili, fiindū di sumā di anī, n'aū fostū cu puțințā a sā faci rāsuflatū, și oarișcarili dreptati sā înnțalegi că ari a tragi căzuta parti după cuviințā. Fațā fiindū și Petrileștii, aū arātātū că pi acē Vasālcā o știū că aū avutū moșii numaī înn Dumbrāveni, cariū sātū alātore cu Cursāștii, iarū nu și înn Cursāști. Apoi sā dovedești dintr'unū sānetū a Petrileștilorū că acē Vasālcā Petriooai aū vāndutū Petrileș-

tilorū parte iaī ci să va alegi numaī dinū Dumbrăveni, iarū nu și dinū Cursăști (măcarū că aū avut-o). Și, după aceia, Anița, fata iaī, ca o clironoamă č-aū fostū maicīi iaī, aū vāndutū parte sa dinū Cursăști aceluī Necula neguțatoriulū cu prețulū maī susū arātatū, după zapisū. Dinū cariī amāndoa adiverințili aceste să înțālegi foarti lāmuritū că acē Vasālca Petriloaiia aū avutū moșiiia și inū Dumbrăveni și inū Cursăști, iarū cātā parti nu să poati înțālegi nici dinū adiverința ci aū vāndutū ia Petrileștilorū dinū Dumbrăveni, nici dinū zapisulū ficīi sali Anițīi, ci aū vāndutū dinū Cursăști Neculiī neguțatoriului, și, neputāndu-sā ști cātā parti să cuvini aceluī zapisū alū Anițīi, cu carili tragi răposatulū Med. Mihālachi Scorțāsculū, nu s'aū pututū da sfārșitū pricinīi aice (fiindcă nici Petrileștii nu s'aū odihnitū), și pentru aceia li s'aū pusū zi di sorocū, ca după viitoriulū Sfāntulū Theodorū să să affi cu toțīi la luminatulū Divanū și di acolo să li să hotārascā precumū a fi dreptulū.

1794, Fevr. 8.

Const. Neg. bivu Velū Banū.

II.

Adicā noi, răzāși di moșiiia Dumbrăveni, anumi Rāschitoreștii și cu alții ai noștri, făcut-amū invoiala nostrā, carei maī gīosū ne vomū și iscāli, că vindū, dinū luminatā poronca gospodū, ca să să hotārascā moșiiia Dumbrăveni dumnealū Căpit. Costandinū Tironu, dumnealū Ioniță Armaņu, și, adunāndu-ni pi noi, pi toțī răzāși acei moșii, cu scrisorī, dovezi ce vomū avē, și amū purcesū neamulū Rāschitoreștilorū, cumū și a Petrileștilorū, dinū sāmnu inū sāmnu, după dovezi ce le-amū avutū, asāmini amū gāsītū, și, mārgāndū la Fundăturā, amū māsarat și ne-aū arātatū dovezile nostri, să dea Fundătura inū doi, și amū purcesū dinu mijloculū șesului, ci numeștii o peatrā vechii, la dealū, pi suptū pola nucilorū luī Toadīru Țarālunģă, di spri Apusū, și di acolo amū purcesū la dealū, și amū pusū o peatrā de-asupra porniturīi, și di acolo amū purcesū pisculū la dealū, și amū

făcută ună buori întru ună stejari, şi di acole la deală, toată pisculă, până întru ună lacu, şi tai laculă înă doi. Şi, aşă, amă dată învoială unului di cătră altulă, neamulă Irini şi cu neamulă Ancăi, anumi ca să stăpânească neamulă Irini parti di spri Răsărită şi neamulă Ancăi parti di spri Apusă, iară hotarile să umbli după cumă le-aŭ pusă dumnealoră numiţil hotarnicil mai susă arătaţi. 1802, Mai 18.

Cu voia şi cu învoiala tuturoră răzăşiloră.

Grigori Țarlungă.

Efrimă Grigoraşă. Ioniţe Clipa. Costandină Clapo vătavă. Andreiă Ibănescu. Andreiă Vălpi . . . (*noînfeles*). Andreiă Gherasimă. Pavălă Dănilă. Vasili Ciuchi. Simionă Popa. Toma Buganu. Neculaă Dănilă. Sava Năsturaşă.

Şi, văzândă şi noi învoiala răzăşiloră de susă numiţil, amă întărită şi noi cu a nostri iscăletură,

Coti Tirobă (*sic!*). Ioniţă Ochiulă (?).

Şi acastă învoială amă scris-o eă, Andronicu Ciuchi, cu zisa a tuturoră acestoră de mai susă arătaţi, şi amă iscălită :
Andronică Ciuchi.

[Pe V-o :] Învoiala Răschitoreştiil şi cu alţiil ai loră.

III.

Adică noi, anumi Apostulă, d'înpreună cu soru-mè Mariia, fiçoriil lui Ionă Petrilă, nepoţi lui Stahi Petrilă, scrimă şi mărturisimă cu acestu adivărată şi pre-încredinţat zapisă ală nostru la mână răzăşiloră noştri Petrileştil, precumă să să ştii că, di a noastră bună voi, di nimi siliţil, nici asupraşil, amă vândută parte noastră di moşii dină Dumbrăveni, di la Țănutulă Tutoviil, di pi apa Racoviil, drepti părţili nostri ci ni s'aŭ alesă prină dreptă măsură ci s'aŭ făcut, fiindă şi răvaşulă cinstitei isprăvnicil, fiindă strigată şi prină soltanămezată, dină poroncă, pecete gospodă. După cari aŭ fostu cè mai întâil întrebaşil fraţiil niil, înă curgire a patru luni di zili, şi, văzindă că nicăuniil nu să arată cu vre o pretenţiil

di cumpărare, și noao cerându-ni trebuința ca si o vindemu, amū vândut-o răzășilorū, cari mai gîosū si vorū numi, cu tocmală căte 10 lei pi stănjînū, cu analogu di codru. Cari și soma stănjînilorū ni s'aū alesū dinū totū trupulū moșii Dumbrăvenilorū 55, adică cinzăci și cinci stănjini, ca să li fi dumnealorū dreaptă ocină și moșii, fičorilorū și nepoțilorū dumnealorū, cu totū vinitulū iaī, dinū câmpu, și dinū codru, și dinū totū loculū, cari și baniī amū priimitū toți diplinū înū mănili nostri.

Și, pentru mai adivărată credință, niștiindū carti, n'emū pusū numili și degitili nostri, înū locū di iscălitură.

1817, Apr. 16.

[Deget :] eū, Apostulū Petrilă, fičorū luī Ionū Petrilă.

» eū, Mariia, soră luī Apostulū.

Și eū amū scrisū acistū zapisū cu bună primire di susūnumiți Preotū Trofinū Hăr., răzășū.

Preotū Grigorașū m'amū tănplatū fați la ačastū vānzari, și s'aū făcutū de rāzeși din māna mē, dinū māna mē, a preotulū Grigorașū.

. . . m'amū tāmplatū fați.

Și la cumpăratulū părței aciștiie ci să arată prinū acistu zapisū amū dat baniī noi, aciști cari mai gîosū ni vomū numi, anumi să să știi:

Lei. Părali.

- 140 aū dat Toaderū Andoni, Ioniți Andoni, Ionū Andoni, Ghiorghi Andoni, Gligorașū Furduiū, zātū Ștefanū Năpranū, Ioanū zātū Aftiniia.
- 35 30 aū dat preutulū Trofinū Hărtopanū.
- 35 aū dat Vasili Todosi, cu fičoriī luī: Iliit și Vasili.
- 35 aū dat Ioniți Clapa, Ioniți sinū Ursu, dascalu Ștefanū Lazorū.
- 35 aū dat Pavălū Petrilă, Ionū Nașū, cumnatū luī Pavălū.
- 20 — aū dat Neculaī Petrilă.

- 30 — aũ dat Ghiorghi Petrilă sinũ Diiaconu.
 20 — aũ dat Pavãlũ Tufã.
 10 aũ dat Lupa, fata luĩ Iftini Petrilã.
 10 — aũ dat Ionũ Lãzanu sinũ Catrina.
 50 — aũ dat Iliit sinũ Vasili Todosi, dinũ bãtrãnũ diaconuluĩ Toaaderũ Petrilã parte luĩ Mihãilã.
 36 aũ dat Ionu bașbulubașũ.
 30 aũ dat Ionu Burcã.
 49 aũ dat Alicsandru Tofanu.
 22 aũ dat Ionu Scãfari.

IV.

Isprãvnicia TutoveiCãtrã Gheorghii Negruțũ, mazilũ otũ Rãdiũ.

Safta Sãnũ-Chetroai, Matei Popa, viindũ la Isprãvnicie, aũ jãluit cã inũ moșia Cursãștii, Grosãștii, tragũ și ei parte de moșii de pe bãtrãnulu Costandinũ [Sãnũ-Chetru și la stãpãnitulũ moșii sã inpresoarã de cãtrã cielanții rãzãșii.

Pentru acãsta țã sã scrii ca, mergãndũ la fața loculuĩ, sã cercetezi, și, dacã vei dovedi acẽ inpresurare, dupã scrisorile ce vorũ infațoșa jãluitoariĩ, sã le o dai inũ stãpãnire. Iarũ, fiindũ deosãbitã pricinã și acolo nu-ĩ vei putẽ pune la cali cu mãrturie inũ scrisũ de curgere preciniĩ, sã-ĩ triimețĩ la Isprãvnicie, '819, Apr. 26.

Mavrogheii Spãt.

Costantinũ Cerchezũ Cãminariũ.

V.

IsprãvniciaCãtrã cinst. Sv. Sa pãrintili Ioanũ Iconomũ.

Procopii Vulpi, vãtãjãlũ de aprozi dinũ satul Dumbrãveniĩ, cu alții ai sãĩ, dupã jaloba ci aũ dat Mãrii Sali luĩ Vodã, cu arãtari cã inũ hotarulũ moșiiilorũ Dumbrãveniĩ și Cur-

săștii di pi Racova arū fi avându și ei părți de baștină, părintască și strămoșască, și că unū cumnatū alū său, Ionū Mocanu, fără știria lorū, arū fi cumpăratū atâtū una sută stănjăni dinū numitili hotară de la o Safta Bursucănița, mătușii lui, câte doi stănjăni, cu zapisū denū '809, Apr. 8, dinū cari înū câtiva rânduri i-arū fi făcutū ceriri ca să-lū împărtășască cu analogonū dinū cumpăratură, atâtū pe dănsulū, cât și pe ciialanți frați a lui, și n'arū fi priimit a-și lua parte de bani de la jăluitoi și să li dei și lorū parti de moșii, dicăt cu vorbi i-arū fi prelungitū dinū vremi înū vremi că le va da, și acumū pricinuești de a li da ; câtū și alti doi zapisi : unulū dinū anii '801, Iuli 11, de la unū Gavrilă sinū Ionū Petrilă, prinū cari îi vindi doișăci și doi stănjăni cu prețū căti unū leū stănjănulū, și altū zapisū, dinū '803, Dechv. 20, de la o Ștefana, fata lui Samsonū, și Spridonū, fičorulū Ștefani, prinū cari îi vându una sută stănjăni cu prețū căti șaișăci parali stănjănu. Cerându jăluitoi ca cu protimisisū de rudenii să, să împărtășască dinū toati acești cumpăraturī, aū adusū carte cinstitei Logofeșii cei Mari dinū 7 a următoarii luni Iuli, cuprinzătoare ca să să cercetezi, și, dacā jăluitoi să vorū dovedi rudenii cu cumpărătorii și răzășii înū numitili moșii, și nu vorū fi trecutū anii hotărășii a protimisisulū, și nici publicații nu va fi făcutū cumpărătorilū, atuncea, dându jăluitoi părătulū dinū banii cumpăraturii, cu analoghii să întri și ei părtași. După cari carti a cinstitei Logofeșii, înfășoșându-si amândoi părțile innainte Isprăvniciei, prinū cătā cercetari s'aū făcutū, câtū pentru ačali doi zapisi, dinū '801 și '803, ničunū cu-vântū nu aū jăluitoi după atāta treciri de vremi.

Iarū pentru zapisulū acelū dinū anii '809 a Saftii Bursucăniți, cuprinzătorū de 100 stănjăni, precumū să arată, de vremi ci jăluitoi aū arătat că, după ci aū aflat de cumpărari, cu trii ani mai innainti arū fi vrutū a-i da parti de bani și să-i priimască și pe dănsii părtași la cumpăratură, și părătulū Ionū Mocanu i-aū totū prelungitū cu chipuri, și acumū tăgăduești că nu i-arū fi zisū nimica, de cătrā giudecatā s'aū îndatoritū ca să priimască giurământū că adică nu i-arū

fi zisă jăluitoari nimica de această cumpărătură, după cum ū arată, atunĉa să rămăi nesupărată de cătră jăluitoari. Care această fiindă şi cu însuşi voire şi priimire jăluitoariloră, să triimetă la Sv. Ta pe Ionă Mocanu ca să-lă puă suptă duhovniĉască cercetari şi catihisisă, băgându-lă înă bisărică, şi de giurămăntulă ce va faci înă fiinţa şi a jăluitoariloră, pre largă vomă avă răspunsă, ca să să facă puneri la cale.

'820, Iuli 22.

Ioană lamandi Bană.

Θω. Φικας (*sic*), Σουλτζάρι.

Prină ţădula cinst. Isprăvnicăi fiindă rânduită başbulu-başă Ioană Mocană ca să să catihisască duhovniceşte, să arăte adivărulă pentru ună zapisă dină '809 a Saftei Bursucăniţei, cerşindă 100 stănjăni de moşia dină sată Cursăştii şi Dumbrăveneă răzăşiloră dină arătatulă veletă '809 şi că, Precopii Vulpe fiindă şi elă răzăşă înă arătatele moşii, ară fi făcută cerere ca să dei şi elă bană la acă sută stănjăni şi să-şi tragă moşia analoghiia, şi numitulă Ioană Mocanulă l-ară fi prelungită cu chipuri, şi nică bani n'ău primită, nică analogheia dintra această cumpărătură nu i-aă dată. Şi părătulă Ioană aă dată şamă că nicăodată cerere nu i-aă făcută, nică bană pentru acestă zapisă nu i-aă adusă până acumă, ce aă adusă carte Mării Sale lui Vodă şi înfăţoşaze înnainte cinst. Isprăvnicăi, şi, dină judecată rânduită înă catihesire şi înă giurămănt spre descoperire adivărulă, faţă fiindă anbe (*sic*) părţile, s'ău hatahesită (*sic*) pe Ioană Mocanulă să arăte adivărulă, să nu-şi piardă sufletulă, şi aă răspunsă înă catahesărire (*sic*) că jăluitoariulă nicăodată nu i-aă cerută moşia, nică bani nu i-aă adusă, şi l-aă văzută stăpănindă, şi nimică nu i-aă zisă. Băgându-lă şi înă sfânta bisărică domnesca, aă judecată cu sufletulă săă că la pretenţiia ce face n'are nică ştiinţă şi la giurămăntulă ce aă făcută

față cu dum. și jăluitoriul Pricopii Vulpe și Ioană Scăfară.
Și n'amă lipsătă a înștiința cinst. Isprăvnicii.

'820, Iuli 23.

Ioană Iconomă.

VI.

Noi Ioană Sandu Sturza Voevoda, cu mila lui Dumnezeu Domnu Țării Moldaviei.

Să faci știre cu această carte a Domniei Meli pentru Ghiorghe Nica de la Țănutul Vasluiului că, prină jaloba ce a dată cătră Domniea Mea, a făcută arătare că el de multă vreme s'a aflat slujăndă poronciloră gospodă și a pământului cu sălință și cu dreptati, și a făcută rugăminte ca să ni milostivimă asupra sa și, după cumă alții cari a slujătă, s'a împărțășită dină domneștile mile și agiutorii, să fie și numitulă asămine cuprinsu și agiutoratu. A căruia jalobă cercetăndă-să, s'au aflată arătările lui adevărați, și nu i-amă trecută rugăminte lui cu vedere, ce, milostivindu-ne asupra lui, iată i s'a dată această carte gospodă a Domniei Meli prină care l-amă făcută polcovnică, și hotărămă ca mai întâi numitulă să fie scutit și apărat de toate dările și havalele prină care de cătră dumnealoră dregătorii să nu să poată orăndui la vre-o slujbă și poroncă, fără numai prină o înadinsu carte gospodă a Domniei Meli sau a Visterii; osăbită și la slujbile rusumatură a Visterii să aibă a scuti cincizăci oi de goștină, cincizăci stupi și sfini de disătină și una sută vedre de vădrărit, aceste bucate fiindă drepti a sali, și vinulă dină adivărați viile sali, nimărușă să nu dei nimică. Asămine și trei liude oamini străini, ci-și va pută găsi și aduce de acumă înainte de peste hotară, fără niciună amestecă de vre-o dare cu lăcuiorii țării, nefiindă dină cei strămutați de la ună locă la altulă, nici dină cei fugiți la baltă, sau aiure, piste hotară, și întorși la urma loru, adeveriți

fiindă și prină mărturiia dumisali dregătorii de margine că săntă străini cu adevăratu și fără niciună amestecă, făcându-i și Visterii cunoscuți, să aibă a-i scuti de toati dările și havalelili, urmându-să și pentru dănșii ca și pentru alți asămine bejănarii, oamini străini.

Dreptă aceia poronciniă dumneavoastră dregătorii, precumă și slujbașiloră goștenarii, disătnică și vădrarii, i tuturorū altorū zapcii, de cătră toți să să urmezi întocmai precumă mai susă prină această carte gospodū a Domnii Meli să hotărăște.

1827, Maiū 31.

(Pecete cu chinovar, ovală.)

Velū Vornicū,

S'au trecutū la condică. Petre Idierū Vlū Pahr.

VII.

Dintr'o statistică de birnică a satului Dumbrăveni (Tutova).

Mijlocași.

Lei. Părale.

100	Vasăle Fărdui.
200	Ioniță Ursa.
100	Costandinu Picoranga.
100	Ghiorghi Săcară.
200 —	Alistaru Potorocū.
100	Grigori Babei.
100	Neculai Gîurge.
100	Ștefanū Băisanu.
100	Grigori Armanu.
100	Ioanū Carpu
100	Ioanū Pușcașu.
100 —	Ioanu Potorocu.

Lei. Părali.

100	casa lui Vasăle Potorocă.
100	Furdui Ioană.
100	Lazără Petrilă.
100	Vasăle Giurge.
100	Timofte.
100	Iordachi Niță.
100	Ioană Căsăei.
100	Ioană Pușcașu.
100 —	Ioan Ciobotară.
100	Ghiorghi Cocută.
100	Toderă Căsăei.
100	Trohină Niță.
100	Ioană Todosă.
100	Ioană Botezată.
<hr/>	
2.800	

Codași.

50	Grigorașă Popa.
50	Dascală Ștefană.
50	casa Glapii.
50	Toderă Eurchi.
50	Apostulă Davidă.
50 —	Toma Trencu.
50	Dascalu Ionă.
50	Ioană Năsturașă.
50	Toderă Zota.
50	Costandină Lucachi.
50	Neculai Hărtopo.
50 —	Neculai Lupu.
50	Vasăle Epuri.
50	Ghiorghi Niță.
50	Ioană Nană.
50	Ioană Mihăilă.
50	Costandină Stămati.

Lei. Părali.

59 Gheorghii Potorocă.

50 Neculai Petrilă.

900

Fruntași.

- 200 Toderă Andonii.
 200 Costandină Andonii.
 200 Păladi Tofană.
 200 Gheorghii Păladii.
 200 Costică Buzălă.
 200 Sămionă Potorocă.
 200 Nastasă Budenca.
 200 Chiriacă Petrilă.
 200 Polcovniculă Gheorghii Nica.
 200 Opre Petrilă.
 200 Ioană Mihalce.
 200 Vasăle Meriază.
 200 Gheorghii Măță.
 200 — Vasăle Pușcașu.
 200 Toderă Baganu.
 200 Gheorghică Andonii.
 200 Ioniță sână Ioană Pavălă.
 200 Gheorghii Stamate.
 200 Gheorghii Brăharu.
 200 Toderă Petrilă.
 200 Costachii Niță.
 200 Ioană sână Gheorghii Petrilă.
 200 Ioană sână Neculai Andonii.
 200 Ioană Petrilă.
 200 Ioană sână Toaderă Potorocă.
 200 Gheorghii Petrilă.
 200 Costandină Crăste.
 200 Ioană Băisană.
 200 Neculai Băisană.
 200 Ioană Pavălă,

<u>Lei. Parali.</u>	
200	Ioanŭ Petrilă.
200	casa lui Ghiorghii Andonii.
<u>6.400</u>	facŭ fruntașii.
2.900	mijlocașii.
<u>950</u>	codășii.
10.150	Adică zăci miŭ o sută cinzeci de lei ni îndatorimŭ noi, însămnații mai susŭ, înaintea rânduitului Post. Neculaŭ Cehanŭ, că li vomu da gata, după analoghie ci amŭ făcutŭ, cu vadŭ la Sfântulu Feodorŭ, fără cusur, spre a să răscumpăra pamântulu ci l-amŭ arvonitŭ cu zăci miŭ lei. Iară cari dinŭ noi nu va urmă, voi are dumnealui rânduitu, împreună cu cieleanții răzăși a tra[ge] dinu avere noastră și a li vinde prinu mezatu, spre plata baniloru și spre întemeere opștei răzășășii, adică la noi toți, înaintea randuitului, că vomu urmă, întârindu cu pecete bisăricască și bisăricască (<i>sîr</i>). 1845, Fevr. 10.

[Deget :] Ghiorghii Nica, polcovnicu.

Ghiorghii Stamate.

Ioniță Pavelŭ.

» Toderŭ Andonii.

» Ioanŭ sănŭ Ghiorghii Petrilă.

Neculaŭ Petrilă.

» Toderu Căvez (?).

» Timofte Niță.

Ioanŭ Petrilă.

» Costandinŭ Stamate.

» Vasăle Gîurge.

Trohinŭ Niță.

Ioanu Băisanu.

» Neculaŭ Băisanŭ.

» Toderu Buganu.

Lazurŭ Petrilă.

Păladi Tofaņu,

- [Deget :) Grigorașu Popa.
 » Ioanu Pavălu.
 » Ștefanu Băisanu.
 Eu Gheorghe Bredicu (?), răzeșu.
 Ghiorghii Andoni.

Dumbrăvenii fruntași.

<u>Lei.</u>	<u>Parali.</u>
200	Ioană Scăfară.
250	Alisandru Tofu.
220	Gavrilă Băisană.
220	Ghiorghii Pădure.
200	Sămionă Strată.
220	— Ioană Pădure.
200	casa Iosăpei.
200	→ Costandină Popa mij[locașu].
120	Vasăle Onču, mijlocașu.
120	Ghiorghie Scăfară.
120	Ioană Ivașcu.
120	Costachii Unču.
120	Vasăle sână Ioană Oncu.
107	Iacobă Moldovanu.
100	Niță Moldovanu.
100	Ioană Iosăpă.
100	Grigori Iosăpă Alisandru.
50	Vasăle Moglană.
50	Ilena Arnăutoi.
50	— Sava Uneu.
50	Ghiorghii sână Pricopei.
50	Gafincu.
50	Ghiorghii Popa.
50	Ghiorghii Dodiță.
50	Petrachi Dodiță.
50	Ghiorghii Ivașcu.
3,067	Adică trii miș saizăci și șapte di lei ni îndatorimă noi, susă iscăliți, însămnăți pi moșie Scorțasca, la vadeao ci ne'mă pusă la Sfân-

tulă Theodoră, afară di analoghie cî ari a să face, spre îndeplinire somii prețului di optă-sprezăci miî lei. Iară, nefindă următoră la vadă, voi are a împlini di la noi, totime răzășiloră, orice stare vomă avă, și să vîndă prină mezată, spre plata baniloră. Și, spre săguranții, amă iscălită înnainte rînduitului și amă pusă pecete.

1845, Fev. 10.

XLIII.

ACTE BOTOȘANENE.

Din archiva bisericii Sf. Ilie, foastă a Blănarilor. —

I.

Copie.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Costandinu Dimitrie Moruză Voevodă, Domnu Țării Moldaviei.

Facim știre cu acestu hrisovă alu Domniei Mele că, dându-ni jalobă rugătoriulă nostru Vlasie igumenulă de la Mănăstire Doamnei otă Botoșani, unde să cinstește și să prăznuiaște hramulă Sfintei Învieri a Domnului și Măntuitoriului nostru Iisusă Hristosă, și prină jaloba sa arătându cumă că mănăstire această ari doai locuri înă târgulă Botoșaniloră, la mahalaoa Târgului-Noă, însă ună locă dintru acele danie și altulă cumpăratură, alătore unulă lângă altulă, pe cari locuriă au făcută mănăstire casă și dugheni, și rugându-să Domniei Mele ca, după zapisă, să-i întărimă, Domnie Mele întâi l-am orânduită la alu nostru cinst. și credinșosă boeră dumnealui Vasile Razulă Velă Logofătă să-i cerceteză scrisorile. Și numitulă igumenă au arătată înaintea dumsale Velă Logftă ună zapisă de danie de la ună Hagi Mihale Cernavodiană și de la soție sa, Anastasie, cu însuși iscăliturile și pecețile loră, iscăliți fiindă și marturi dinu boeri, dumnealui Costandină Vărnavă bivă Velă Bană, Ianachi bivă Velă Pah., Vornicu de Botoșani, și Manolachi Dimachi bivă Velă Ștolnică, și dină târgoveți cățiva oamenă, letă

1778, Septv. 3, așa scriindu și adiverindu numitulu Hagi Mihale Cernavodianulu, împreună cu fimee sa, Anastasię, că o casă, cu locul ei, ce o au avutu ei înu târgulu Botoșaniloru, la Târgulu-Nou, cumpărată de la unu Ionașcu Păsatu croitorulu, de a loru bună voe au dat-o danie Mănăstirei Doamnei, pentru pomenire loru și a părinților loru... [Și pentru] ca să să aliagă dreptu locul casii cătu au fostu dintru începutu, au rugat pe dumnalui Pah. Ianachi, [Vornicu de Botoșani], de au făcutu țidula la târgoveți bătrâni, Moldoveni, Armeni, Jidovi, cari au știutu stare locu[lu], și au măsuratu] locul casii cu stânjinu domnescu, și întâi fața locului alături cu drumulu ce vini de la Iași... s'au găsitu doaizăci și doi stânjini gospodă, și parte locul dinu giosu s'au găsitu triisprezăci stânjini gospodă, și fundu locului de spre Șarbanu s'au găsitu optu-sprezăci stânjini gospodă, și parte locului dinu susu, ce să hotărăști cu Raclișu, s'au găsitu triisprezăci stânjini gospodă. Și așa s'arū fi închietu atunce totu hotarulū acelu locu; întru care locu să cuprinde și fântăna ce iasti a casii. Iară pentru o dugheniți, cu căsuța dinu dosu, ce iasti într'unu păreti și suptu unu acoperemântu cu casa aceia, au oprit-o ei pentru dănsu, ca să o stăpăniască păr' la sfârșitulū vieții loru și, după a loru săvârșire, să rămăe iarăși danie sfintei mănăstiri a Doamnei, împreună cu casa și cu locul. Au mai arătat unu zapisu de vânzare de la unu Ionu Raclișu dinu Botoșani, împreună cu ficorii sai, Iordachi și Lupulu, întru care s'au văzutū numele loru și degitile pusă, iscaliți fiindu și marturī dumnealui Pah. Ianachi, Vorniculu de Botoșani, și mulți oameni dinu târgoveți, letu 1779, Mai 12, așa scriindu și adiverindu numitulū vânzătoru : că dintr'unu locu de casă, ce au avutu elū de baștină înu târgulu Botoșaniloru, la mahalaoa Târgului-Nou, au vândutu igumenulu Vlasie de la Mănăstire Doamnei o bucată de locu, parte de spre uliță, dinu fați, de spre Mardari teslariulū, dreptu una sută doaizăci lei. Și, măsurându-să cu stânjinulū domnescu, s'au găsitū lungulū treisprezăci stânjini și curmezișulū doisprezăci polu stânjini, și să hotărăști dinu susu cu drumulū ce mergi pintre ograda lui Raclișu și pintre ograda

lui Ilie, ginerile lui Ionu Muntianulu Logftu, iară de spre Miiazzinoapte cu locul lui Raclișu, și dinu giosu cu locul dugheniloru egumenulu otu Mănăstire Doamnei de la Hagi Mihale Cernavodianulu, și de spre Amiiazazi cu ulița, Apoi, fiindu că mărturie hotarnică iscălită de dregători, după orânduială, pe aceste doi locuri de susu arătate nu s'au văzutū la mână egumenulu, ni-au înștiințatū dumnalui Velu Logofătū, și, pentru ca să ne încredințămū Domnie Mē și mai bine de nu sântu locurile aceste a Mănăstirii Doamnei cu vre o pricină de spre cineva dinu megieși, s'au scrisū carte Domniei Mele cătri credințosu boeriulu nostru dumnealu Manolachi Dimachi bivū Velu Stolnicu, Vorniculū de Botoșani, să margă însuși la stare acelorū locuri, să strângă răzăși și megieși și pe alți mahalagii și să cercezezi bini, cu amăruntulū, și, aflându-le că de spre nimi nu sântū nici cu o pricină, să le măsoare cu stânjănu și să le stălpască cu puiatri prinū pregiurū. De la cari numitulū boeri arătat-au cumū (*sic*) igumenulū Mănăstirii Doamnei mărturie hotarnică dinu anulū 1780, Avgustū 18, scriindū că, după poronca Domniei Mele, au mersū însuși la stare locurilorū Mănăstirii Doamnei, luându cu sine și tãrgoveți, pe preotulū Costandinū și pe Tãnasie, staroste de croitori, și pe Vasilică, ce au fostū staroste de čocli, și pe Hriste Căpt., fiindū fați și megieși de prinu pregiurū, și, făcându cercetari, nu s'au aflat înpresurare, nici locurilorū mănăstirii de cătră megieși, nici megieșilorū de cătră locurile mănăstirii, fiindū și îngrădite. Și, măsurându întâi loculū celū de danie de la Hagi-Mihale, dinu loculū ce-lū ari cumpăratură de la Ionu Raclișu, fața locului de spre drumulū ce vini de la Eș, spre Răsăritū, pără inū drumulū ce mergi inū Tãrgulū Boilorū, s'au aflatū doazăci și doi stânjinii gospodū; [d]inū drumulū ce vini de la Eși, alătore cu drumulū ce mergi inū Tãrgulū Boilorū, asupra mormănturilorū ji[dovești], pân' inū colțulū grajdiulu ce iastū inū ograda acestui locū, s'au aflatū cincisprezăci stânjani; și dinu colțulū [grajdiul]uț, alătore cu loculū Șărbănesii, spre Apusū, pără inū loculū ce-lū avē cumpăratură de la Ionu

Racliuș, [s'aũ aflu d]joaizăci și unulu de stănjăni; iară dinu locul Șărbănesi spre Amiazăzi, alătore cu locul ce-lũ are [cumpărătu]ră de la Ionu Racliuș, până inu drumulu ce vini de la Iași, s'aũ aflu patruspezăci stănjini. Și până aice să sfărșăști măsura loculu de la Hagi-Mihale. Și, măsurându și locul ce-lũ ari cumpăratură de la Ionu Racliuș, începându dinu locul ce-lũ ari de la Hagi Mihale, fața loculu de spre drumulu ce vini de la Iași, spre Apusu, pră inu drumulu ce mergi inu Tărgulu Cailorũ, s'aũ aflu unspezăci polu stănjini; și dinu drumulu celũ mari ce vini de la Iași, spre Miazănoapte, alătore cu drumulu ce mergi inu Tărgulu Cailorũ, până inu locul lui Ionu Racliuș, ce nu-ĩ vândutu, s'aũ aflu patruspezăci stănjini; și dinu drumulu ce mergi inu Tărgulu Cailorũ, fundulu loculu, spre Răsăritu, alătore cu locul lui Ionu Racliuș, ce nu-ĩ vândutu, până inu locul ce-lũ ari danie de la Hagi-Mihale, s'aũ aflu treisppezăci stănjini; iară dinu locul lui Racliuș, ce nu-ĩ vândutu, alătore cu locul ce-lũ ari danie de la Hagi-Mihali, spre Amiazăzi, până inu drumulu ce vini de la Eși, s'aũ aflu patruspezăci stănjini. Și, după cercetare ce aũ făcutu acestorũ locuri a Mănăstiri Doamnei, precumũ aũ aflu la dreptate, li-aũ hotărătu și li-aũ stălpitu și cu pietri de giuru ĩmpregiuru. Deci, dacã ni-amũ ĩncredințatu Domnie Mè că, după zapisă ce aũ arătat igumenulu, locurile aceste doai sântũ drepte a Mănăstiri Doamnei, danie și cumpăratură, cumũ și pentru hotărăle acestorũ locuri, că, după cercetare și hotărătura Vorniculu de Botoșani nimeni nici cu o pricină n'aũ eșit;

Pentru ace[ia] darũ iatã, prinũ acestũ hrisovũ alũ Domniei Mele, ĩntărimũ sĩntei mănăstiri a Doamnei ca, de acumũ ĩnnainte și inu veci, să aibã a-și stăpăni aceste doai jocuri dinu tãrgulu Botoșanilorũ, la mahalaoa Tãrgulu-Now, adicã locul de danie de la Hagi Mihali Ciarnovodianulu și de la soție sa, Anastasie, și locul de cumpăratură de la Ioanu Racliuș și de la fiçorii săi Iordachi și Lupulu, după zapisile ce ari, și inu toate sãmnile și măsurile ce sã aratã la mărturie hotarnicã și inu hrisovulu acesta alũ Dom-

niei Meje, să-î fie driaptă ocină și moșie, cu totu venitul, și hrisovă de întăritură statornică și neclintitu nici odinioară. Întru care amă pusă și a noastră iscălitură și peceti.

S'aă scrisă hrisovulă acesta la Scaunulă Domniei Mele, înă orașulă Eșii, întru că d'intăi Domnie a noastră la Moldaviia, la ală patrulă ană, de boeriulă nostru Ioniți Ursorianulă treti Logofătă.

1780, Octomv. 14.

Noi Costandină Dimitrie Moruzu Voevodu.

(L. P.)

[Pecete cu «Pecetea tărgului Botoșani aferosit lui Sf. Gheorghie.»]

Vasili Razulă Velă Logofătă, procihoă.
Vărnăvă Velă Cluceră, procielnică.

S'aă trecută la condica Divanulă de Andrei bivă izbași otă Divană.

II.

Eă, preutulă Ionă Raba, să se știe că, avăndă o bucată de locă, dată sărindari, de la cumătru Vasile Chetrarulu Eurdache Stoiană, Paraschiva, de față amă fostă la căstă danie, ce amă dată preutulă Ionă Rabi, de la Sfete Ilie. Și eă, preutulă Raba, amă văndută lui Gligore teslariulă înă 15 lei; cari și baniilă me'ă dată înăainte toți, și are să-mă ajute la șindelită biserica. Iară, de s'ară rădica cineva, să aibă a răspunde preutulă Ionă Raba. Și eă, Costandină, fieiă-săă, și eă, Grigore, și eă, Gahița, de omă avă copiilă, să fii draptă ocenă a copiiloră și moșie; oră, de n'omă avă copiilă, să fie totă a lu Sfete Ile, după moa[r]te noast[r]ă, totă a lui Sfete Ilei.

Pentru credința, m'amu iscălită :

Eă, preutulă Ionă Raba. 1779, Martie în 4 z[ile].

Amă văndută eă, Ionă Protropă (*sic*) Raba.

Eă, Costantină, amă pusă și degitulă.

Și eă, Marie.

Și eă, Dumitru, m'amă întă[m]plată.

III.

Adică eu, cea mai josă iscălită, Joița Albinețoia, împreună cu fief mieî, dat-amă încredințatū zapisulū mieū la mână dumisale Căpitanului Hurmuzū, că să știe că o casă, cu loculū ei gospodū, o amă la mahalaoa Prouroculū Ilii, aici înū Botoșani, cu bună voia mea și nesilită de niminea, amă vândut-o dumisale cu 150 lei, adică ună sută și cincizăci lei; pe cariî bani i-amū priimitū toți deplinū înū mâniai meli. Și pentru mărime locullū, de latū și de lungu și de giurū împrejurū, cu cine să hotărește, amū datū dumisale hotar-nică, cu care s'aū hotăritū dinū poroncă dumilorsale boerilorū Vornici de Botoșani. Care casă, de acumū înneinte, să fie dumisale ocină și moșia, stăpunându-o dumnealū și niamū de niamulu dumisale, și nimirea (*sic*) dinū rudile meli să nu aibă triabă de vânzare.

Acastă carte amū făcutū eu cu a mea bună voia.

Măcarū că acastă casă amū fostū datū zestre la fică-mē, darū acumū aū priimitū bani locullū, după cumū fică-mea și ginirile meū s'aū iscălitū la acestū zapisū cu a lorū priimire.

Și, pentru mai adivărată credință, ni-amū iscălitū mai josū, înăainte cinstiilorū marturī, ca să ciază.

1797, Fevr. 21.

Ζοιτσα Αλβινέτζ, ήπόσχομε [Zoița Albineț, făgăduiesc].

'Αλέξανδρος, ήπόσχομεν.

Μαργία, ήπόσχομεν. Ioniță Căpt, marturū. Ștefanū Lazu Căpt., marturū.

..., m'amū tāmplatū. Costantinū Tăutu, marturū. ...meh, marturū.

'Αναστάσιος 'Ιωάννου εῦρέθηκα καί μαρτυρῶ [Anastasie Ioan m'am aflat și mărturisesc].

Χρηστόφης μπαλαμπάτης, μαρτυρῶ [— Cristofi, bacalbașa, mărturisesc].

Și eu, Costandinū Sofragiu, sintū marturū.

Anghelū Bașcăușū, amū scrisū cu zisa dumilorsale, și mart[urū].

Să adeverează acestu zăpisă și de Vorniciî Botoșăni.
[Iscălitură neînțeleasă.]

IV.

Adică eă, cea mai josu iscălită, Mariia, soția răposatului Hurmuză Căpt., dat-amă adivărată și încredințată zăpisulă mieă la mână dumis. Stohn. Ianache Cudrescu, precumu să să știe că, dină nimeni silită, ci de a mē bună voia, amă vândutu dumis. o casă, cu loculă ei, ce o amă la mahalaoa Svântului Ilii, dreptă 150 lei banî, adică ună sută și cincăzăci lei, cariî banî li-amă priimită toți deplină înă mânăle meli. Și, pentru mărimea loculă, de lată, și de lungu, și cu cini să hotărăște de jură înprigiură, arată la hotarnică, cu care s'au hotărită dină poronca cinst. Vorniciie. Care hotarnică și zăpisulă celă vechi de cumpărătură casăi li-amu dată la mână dumis[ale].

Dec, de acumă înăainte, acē casă să fie a dumisale driaptă ocină și moșia, stăpunind-o înă pace dumnealū și niamă de niamulă dumis., nesupărată de nimeni.

Și, pentru mai adevărată credință, amă dată acestă zăpisă la mână dumis., puindă numile și degetulu.

1798, Iuli 15. Botoșani.

[Deget:] Eă, Maria, soția răposatului Hurmuză, amă vândută cu voia mea, și devereză.

..., m'amă întâ[m]plată.

Amă scrisă, cu zisă Marie:

Angheli Baș-Căușă.

[Pe V-o:] Scrisorile casii Catrinii.

V.

Adică eă, Gheorghe sână Gavriilă, de aice, dină Iași, carile mai gîosu înă voi pune numele și degetulu micu, adivereză prină acestă zăpisu ală mieu ci dau la mână fratelulă mieă Panaite, ce iaste șăzătoră înă târgu la Boto-

șani, pentru unŭ locŭ părințăscŭ, ce iaste rămasŭ de la părinții noștri, cari iaste loculŭ supt epitropiia Sfinții Sali părintelui Darie iconomulŭ de la hramulŭ sfîntei biserici Cuvioasăi Paraschivei Prapadoamna, cari eŭ, încredințându acumŭ, prinŭ acest zapisŭ al mieŭ, și toată voia dăndŭ fratelui mieŭ ca toată putere să aibă de a vinde acelŭ locŭ alŭ nostru, ce de la părinți ni-aŭ rămasŭ, neavăndŭ nimicu vre o putere Sfinția Sa epitropulŭ de a pune vre-o înpro-tiviri la aciasta, deosăbitŭ că ceia ce să va fi cheltuitŭ de la Sfinția Sa să va plăti Sfinții Tali după vînzare ce să va face a locului aceluia.

Și, pentru mai adevărată credința mē, amŭ rugatŭ pre scriitoriulŭ de mi-aŭ pusŭ numele și degitulŭ mieu.

1817, Mai 2.

[Deget:] Eŭ, Gheorghie sănŭ Gavriilŭ, de aice, dinŭ Iași, neștiindŭ carte, amŭ pusŭ numele și degitulŭ mieŭ.

Eŭ, Grigori Gălățanulŭ, amŭ scrisŭ acestŭ zapisŭ, cu zisa numiților du (*sic*) susŭ arătați.

XLIV.

ALTE ACTE BOTOȘANENE¹.

I.

Cătră cinstita Vornicie.

Dinū poronca dumnealorū cinstiți boierī, orânduți fiindū noi prinū țidula dumnealorū dinū 30 Iuli ca, adunându-ni la unū locū, să mergimū la unū locū ce-lū are dani bisărica Sfântului Prorocū Ilie de aici dinū Botoșăni, înū măhăloa Vrăbiieni, care locū datū dani desăvârșitu Grigori Teslariulū și cu soție sa și cu copii lorū, cu scrisoare iscălită de oamenī bătrāni de aici dinū târgu, dinū veliatulū 1779, Martū 4, și acū epitropi Sfinții bisărici, voindū de a-lū hotără înū stānjāni și a-lū alege dintre locurile megieșiti, aū făcutū cerire la cinstita Vornicie cu țidula dumnealorū cătră noi; de cari noi, după poroncă următorū fiind, amū mersu la stare locului și, văzāndū scrisoare ce o are sfānta bisărică că nu-i înū stānjāni, amū chematū megieșii înpregiurași, cu scrisorile ce vorū fi avāndū și, dinū toți megieșii, scrisori alți nimeni nu ni-aū scosu, fār' decātū Sfinție Sa părintele Darie Iconomu ni-aū scosu o hotarnică dinū vreme ci să afla dumnealū răpăusatulū Mătei Milu aici Vornicū în târgu Botoșăni, cari hotarnică iaste făcută de săvârșitu Angheli Claușū și iscălită și de megieșii, anume Dumitru Mindiregiu și Pavālū Clopotū, și, așa, după acastă hotar-

¹ Din archiva bisericii Sf. Ilie.

nică, amă scosă loculă acesta a Catrinii ci-î Sfinție Sa epitropă cu această hotarnică, și de acole fiindă pricină și la vale, de spre locul mănăstirii Sfântului Necolai dină Păpăuț, unde ari Lupulu a Dragomiresăi casă pe locul mănăstirii, amă găsată pe Lupulu intratū înă loculă Sfântului Prorocū. Ilie. Și, așa, văzându că loculă dinu alte părți nu-î înpresuratu, făr' decātu numai aici, de cătră Lupulu a Dragomiresăi, apoi amă strānsu oameni bătrāni cari aū știință de loculă acesta pără pe unde au fostū, și, mai făcāndū și noi cercetare pără pe unde merge hotarulū loculū mănăstirii Sfântului Necolai, amă găsatū o piatră a mănăstirii Păpăuții înă grādina săvārșitulū Angheli Bașcauș, și dinū piatră amă făcutū momăi pără înă altă piatră ci-î pusă suptū gardulū casăi lui Mihalachi Bărbierulu, și, făcāndū liniū drepti, amă alesū loculū curatū cātū rămāni afară dinū loculū mănăstirii Sfântului Necolai dinū Păpăuți. Și, așa, după ci l-amū alesū curatū dinū locurile megieșite, amū începutu a-lū măsurā cu stānjānulū gospodu, luāndū întâi cu măsurā dinū loculū casăi a Catrinii ci-î epitropu Sfinție Sa parintele Dariie și alătore cu loculū mănăstirii Sfântului Necolai, spre grādina săvārșitulū Angheli, și dinū ograda casăi Lupulu a Dragomiresăi pără unde amū lāsatu poartă pentru drumū Lupulu a Dragomiresăi de trii stānjāni, pară înă piatra mănăstirii ci-î pusă înă grādina săvārșitulū Angheli Bașcauș. Care aici săvārșitu aū ieșitū cu gardulū afară dinū piatră ca unū stānjānū și au închisu drumulū, fiindcă piatra această a mănăstirii era den afară de gardu, înă drumū. Și la această măsură amū pusu hotarū o piatră întâi în coastele loculū Catrinii și alta aici unde lāsamū drumū Lupulu, și s'aū găsatū cincisprezeci stānjāni și trii palmi, și de acole, dinū piatra aceasta ce-î pusă înă ograda Lupulu a Dragomiresăi, despărțitoare între loculū mănăstirii Sfântului Necolai, amū luatū al doile măsură, lungulu, la dialū, alătore cu drumulū ce iasă dinū casa Lupulu a Dragomiresăi și suie la dialū spre târgu, pără în fundulu loculū casăi a săvārșitulū Năstase Grēculū, care locū acū să stāpānește de ginire-săū Gheorghi Botizatū, undi amū pusū și acole piatră

despărțitoare, și s'aũ găsătu doăizăci și doi stănjăni și cinci palme; și de acole, dinũ pîiatra ačasta, amũ măsurat drumulu cătũ rămăni de largu, fiindcă dinũ drumulu dinu poarta Lupulu și mai iaste și poarta casăi săvărșitului Bașcaușũ, și s'aũ găsatu șapte stănjăni pără inũ gardulu lui Ștefanũ Curălariũ, fiindcă aici și loculũ acesta alũ Sfântulu Prorocũ Ilii, ori să facă poartă, pentru ačasta l-amũ trasũ mai innăuntru și au rămasũ locũ, pentru trei porți, de șapte stănjăni, ca să nu mai nască inũ urmă pricinĩ; și de acole, din ačastă pîiatră ce amũ pus-o inũ margine drumulu, dreptũ poarta casăi săvărșitului Angheli Bașcaușũ, amũ datũ și fundulu alăture cu fundulu loculu casăi lui Gheorghii Botizatu zătũ Năstasă Greculu, și cu fundulu loculu casăilorũ ginirilorũ lui Dumitru Mindirigiu și pără inũ loculũ lui Pavălu Clopotũ, inũ fundu, unde să inpreună cu loculũ Catrinii ci-i epitropũ părintele Darii, și s'aũ găsătu doăizăci și doi stănjăni, undi amũ pusu și aici pîiatră despărțitori. Apoi, dinũ pîiatra ačasta ce amũ pus-o inũ fundulu loculu a săvărșitului Dumitru Minderegiu, amũ datũ alũ patrulẽ măsură; alăture cu loculũ Catrinii, pără inũ pîiatra ce amũ pus-o ințai despărțitoare ințre loculũ mănăstirii Sfântulu Necolaĩ dinu Păpăuți, și s'aũ găsătu noaisprizăci stănjăni și șapți palmi. Și, cu aceste patru măsurĩ, s'aũ inchiiatũ totũ loculũ, cari inũ tuspatru cornurile loculu amũ pusu cãti doai petre hotarũ despărțitori, de caută una spre alta. Apoi amũ măsuratũ deosăbitũ cătũ locu s'aũ inpresuratũ de Lupulu a Dragomiresăi, totũ dinũ trupulu loculu ce-lũ arătămũ mai susũ, și s'aũ găsătu di spre drumulũ ci i-am lăsatũ spre grădina săvărșitului Angheli Bașcaușũ, dinũ pîiatra ce amũ pus-o noi acũ și pără inũ stălpulu porții, unũ stănjănu și șasă palmi; de acole i-amũ datũ și fața, alăture cu poarta și cu garđu, spre loculũ Catrinii, pără inũ colțulu gardulu, și amũ găsătu doisprižăci stănj[ăni]. Și de acole amũ datu și alăture cu gardulu, la vale, pără inũ loculũ ce vini a mănăstirii, dreptũ pîiatra ce amũ pus-o noi despărțitoare aici, ințre loculu Catrinii, și amũ găsătu trii polũ stănj[ani]. Și ačasta iaste toatã inpresurare

ce au făcut-o Lupulă cu îngrăditura pe dreptă loculă Sfântulă Prorocă Ilii, cari înpresurari n'au făcut-o elă fără' de știință, ce cu știință, că piatra mănăstirii iaste suptă gardulă lui, și au știut-o, și pe înpresurari ačasta are făcută ună grajdii, făcută de nuieli și acoperită cu răgoză și o coșmagă pentru uscatu scoarțiiilor de meșteșugul tălpălării. Și, cândă loculă acesta să va îngrădi, apoi ari să-și tragă gardulă soție săvărșitulă Angheli Bașcaușu înapoi, ca să rămăi piiatra mănăstirii afară, suptu gardu, după cumă au fostă dintru 'ncepută, ca să-i rămăie drumă Lupulă de eșită afară dină ograda lui înă târgu, de trii stănjăni.

Și, după toată ačastă a noastră cercetari, ce amă făcut-o foarte cu amăruntulă, amă alesă loculă curată dintre locurile megieșiti, puindu-i și petrele arătați hotară, după poroncă.

Și dămă ačastă mărturii hotarnică, iscălită de noi.

Și nu lipsimă a înștiința cinstita Vornicie.

Ioniță Velă Căp[er]u[anu]. 1814, Avgustă 3.

Gavrilă Po[po]vi[că] Căpitanu.

Eni Beșete.

Iordachă Chetrariulă.

De la Vornicie Botoșani.

După cercetare și hotărătura ce au făcută rânduiți, fiindu urmată după cuviință, și ca să să păzască întocma de cătră toati părțile, spre încredințare, s'au adiverită mărturie ačasta și de cătră ačastă Vornicie. 1814, Avgustă 28.

Grigori Manu Spatară.

II.

De la Vornicie Botoșani

cătră Naștasă Telialulă.

Fiindcă cuviosulă ieromonahă Sava egumenă și cu totă soborulă părișiloră călugări de la sfânta mănăstire ce să nu-

mești Chinovionu Rusico de la Sfântulu Munti [alū] Athonos[ulu], prinu innadinsu vechilū triimesu di acolo, cuviosulu ieromonahu Procopie, prinu jalobă cătră prè-innălțatulū nostru Domnu Scărlatu Alexandru Calimahū Voevodū, aū făcutu cerire ca să aibă voe, după slobozare ce facū și sfintili pravilī înpărătești, di a să vindi di vecī moșiile și acareturili ci ari sfânta mănăstire aice, înu Moldova, la acestū Țănutū a Botoșanilorū, cari, fiindu-le piste mână și cu dipărtari de a li stăpăni, ničunū folosū n'arū fi cunoscându mănăstire, ce încă mai multă cheltuială s'arū fi pricinuindu cu triime-tire egumenilorū de acolo, decâtū venitu ce arū fi luindū. Și, cu bani ci vorū eși dinū vânzare moșiilorū și a acareturilorū, să să poată întâmpina, atătū plata greliilorū datorū i înnoire zădirii sfintii bisărici, și cu prisosulū ci va rămâne să-și cumpire acolo, aproapi de mănăstire, alti acareturi.

Cu cari jalobă s'aū rânduitū de cătră Mărie Sa Vodă spre a să socoti, cu sfatū de obștie, cerire ce faci sfânta mănăstire spre vânzare acareturilorū sali, și Preosfinție Sa Mitropolitulū țării, chirio chirū Veniamin, împreună cu iubitoriulū de Dumnezău episcopulū al Hușului, chirū Meletie, și cu dumnealorū veliții boeri, prinū anaforă dinū acestū curgatoru anū 1814, Martū 17, găsăscū cu cuviință și, înu putere sfintii pravilī, socotimū spre a să vindi di vecī acareturili sfintii mănăstiri ... (*rupt*) ... sângurū să să trimată... socotindū înu... pravilī, găsându-să cu cali și de cătră Mărie Sa Vodă, la 21 zile, totū a curgătoarii lunu Martū, s'aū întăritū aceeși anaforă și cu domniască iscălitură și pecete, și s'aū poroncitū ca să să vândă di vecī, prinu mezatū, acareturili sfintii mănăstiri, întru cari, prinū diosăbită jalobă ce aū datū cătră Mărie Sa Vodă cuviosulū vechilū ieromonahulū Procopii, au arătatū că sfânta mănăstiri ari aice, în târgulū Botoșeni, și acesti locuri și benali ce mai giosū să cuprindū, adică: Întăi, unu locū ci-lū ari mănăstire danie, cu hrisovū dinū ani 1776, Dechemv. 1, de la Domnie Sa Grigorie Alexandru Ghica Voevodu, înu măsurī de stănj[ăni] gospodū, adică 15 stănj[ăni] parte di spre loculū Clușerului Manoli; 25 stănj[ăni] parte dinu giosū, di

spre locul Căpitanului Hriste; 15 stănj[ăni] de spre locu lui Ivanu Șarbu; 18 stănj[ăni] parte de spre Vasăli Blănariu, cari locu esti în Târgu-Noș, din dreptu locu domnescu. Alu doile, altu hrisovă, de la Domnie Sa Costandinu Dimitrii Moruzu Voevodă, dinu ani 1780, Octomv. 11, întârîtoriu mănăstirii pe unu locu de danie de la unu Hagi Mihale Cernovodianulu, și pe altulu de cumpăratură de la unu Ioană Raclișu. Cari locuri hotărându-să atunce dinu poronca Domnji Sali de cătră Vorniciu de Botoșeni ai vremii di atunce, locul de danie de la Hagi Mihali s'au aflatu fața de spre drumul ce vini de la Eș, spre Răsăritu, pără în drumulu ce mergi înu Târgulu-Boiloră, 22 stănjini gospodu; și de acolo, dinu drumul ce vini de la Eș, alăturu cu drumul ce mergi înu Târgulu-Boiloră, asupra mormănturiloră jidovești, până în colțulu grajdiulu ci esti în ograda acestu locu, 15 stănj[ăni] gospodu; și dinu colțulu grajdiulu, alăturu cu locul Șărbănesăi, spre Apusu, pără înu locul de cumpăratură de la Ioană Raclișu, 21 stănjini; și dinu locul Șărbănesăi spre Amiazăzi, alăturu cu locul de cumpăratură de la Ioană Raclișu ... (*rupt*) drumul Eșiloră, 14 stănj[ăni]; locul ... de la Ioană Raclișu] .. măsuru dinu locu[lă] ... acestu de danie de la Hagi Mihale, fața loculu di spre drumul Eșiloră, și spre Apusu, pără înu drumul ce mergi înu Târgulu-Cailoră, 11 polu stănj[ăni]; și dinu drumul celu mare ce vini de la Eș, spre Miazinoapti, alăturu cu drumul ce mergi înu Târgulu-Cailoră, pără înu locu lui Raclișu ce nu l-au vândutu, 11 stănj[ăni]; și dinu drumulu ce mergi înu Târgulu-Cailoră, fundulu loculu spre Răsăritu, alăturu cu locul lui Ioană Raclișu ce nu-l vândutu și pără înu locul ci-lu ari mănăstire danie de la Hagi Mihale, 13 stănj[ăni]; și dinu locu lui Raclișu ce nu-l vândutu, alăturu cu locu de danie de la Hagi Mihale, spre Amiazăzi, pără înu drumul ce vini de la Eș, 14 stănj[ăni]. Pe cari locuri arată că sântu stălpite și cu pietri hotară. Și să affă pi acesti locuri și acesti benali a mănăstirii, adică: 7 dugheni, suptu unu acoperemântu, cu odăile loră dinu dosu și cu locu dinu dosu, pentru trebuința dugheniloră; i o casă, cu patru odăi,

i cu fântână și altile ce să cuprindă în cuprinsul locului casăi, osăbitu de cătră locu(lu)lu dughenilor. Cari casă, dugheni și locuri s'au dat cu țidulă gospodă la telială-bașă dinu Eși ca, după rânduială, înă curgire de patruzăci zăle, să să vândă prină mezată și ni să scrie prină luminată carte gospodă dină 20 a trecutii lună Aprilă ca să facimă știre aice la fața locului ca, cini voră fi mușterei, la înplinire vadeliă de 40 zile, să margă la Eși, să cumperi. Dară, fiindcă Cuvioșie Sa ieromonahulă Procopii aă făcută cerire ca să să străgi și aice la mezată arătatile casă, i dugheni, cu locurile loră, și să poroncește, telială, ca să li străgi la mezată înă curgire de patruzăci zăli, înă totă cuprinsulă acestui orașă, înă auzulă tuturoră, și mușterei cari să voră găsi ca să atărdiscă, iscălindu în țidulă, să triacă și suma baniloră ce voră da și, la [în]plinire vadeliă di patruzăci zile, [toți muș]jerei ce voru fi, să-ă adu[că aic]e la Vornicie.

[Data ruptă.]

Grigori Manu.

- Lei.
 800 eă, Nicola Grădinară, daă pentru casa cu loculu ei, cătă esti înpregiuru îngrădită.
 1.000 Χριστόδουλος Κούσοι διὰ τὸ σπιτεῖ μὲ τὴν ἀολι τοῦ. [=Hristodul Cușu pentru casă cu curtea ei.]
Lei.
 450 'Ερὲλ Μεζάκι (?).
 500 (evreiește; alt rînd evreiesc șters.)
 [În față:] (evreiește). Διὰ τὰ πρῶτα τῶν τοιοῦτων (?) ἐργαστηρίων, ἐν οἷς κατοικεῖ ὁ Γηρέσης [= pentru ceșe d'întăiă dintr'acește dugheni în care locuiește Ghureș.]
 1.128 pentru doo dugheni și pentru ună stănjenu și grumătati locă sterpă.

Eni sănă Marină.

- Lei.
 1.500 eă, Nicu Formagiu, daă, pentru triă dugheni cari sântă dreptu casa mea, undi șadi Ghiureșu Blănarariu și cu alțe doao înpreună cu dănsulă.

- 1.800 Χριστοδουλος Κούσου τὰ τρία ἐργαστήρια [Hristodul Cușu
cele trei dugheni].
- 1.810 Gligorii sǎnũ Mironũ Soročanu.
- 1.850 Nicoca [= Neculcea] cǎl[dǎrariulu].
- 1.900 Gligoruțǎ.
- 400 λέι δια τὸ τέταρτον τὸ ἀργαστήρι [= lei, pentru a patra
dughianǎ] (evreiește)
- 410 Ionițǎ Munteanulu, croitorĩ.
- 800 lei δια τὸ τέταρτον τὸ ἀργαστήρι καὶ δια τὸ ἕξαρτον [= pen-
tru a patra dughianǎ și pentru atenanse].
- 428 eũ, Mihai sǎnũ Theodorũ, alu patrele dughenǎ (și
evreiește).
- 438 pentru a cincile dugheanǎ, eũ, Filipu Necșoi.
- 600 γρός. δια τὸ ἑπτοστον τὸ ἀργαστήρι καὶ... (*rupt*) ἄδιος κον-
τὰ εἰς τὸν ἀργαστηριον [= lei, pentru a șeptea du-
gheanǎ și slobod lingǎ dughianǎ]. (Și evreiește)...
și giumǎtate pentru....

III.

Dela Vornicie BotoșenicǎtrǎCǎpit. Gavrilũ Popovič,dumnealũ Necola Adamũ.

Fiindca Ioanũ sanu Marinũ, i Mihaiũ sǎnũ Dima și Filipu Necșoiũ, încă de astǎ-varǎ, prinũ mezatũ, aũ cumpǎratu patru dugheni, cu locu lorũ, aice, inũ Botoșeni, de la vichiliĩ a Sǎntiĩ Chinovi Rusico și acmũ facũ cerire ca sǎ-și diosǎbascǎ locu dughenilorũ unu de cǎtrǎ altulũ, vǎ rǎnduești Vornicie ca sǎ mergiți la numitile dugheni și loculũ a unii dugheni ce au cumpǎratũ Mihaiũ sǎnũ Dima sǎ-lu deosǎbiți, inũ mǎsurĩ cu stǎnjǎlĩ, de cǎtrǎ loculũ celorǎlante dugheni, dupǎ scrisorile ci va fi avǎndũ.

Și de urmare ce veți faci sǎ dați mǎrturie aice inũ do-
sulũ țiduliĩ. 1815, Martũ 12.

(Neințeles) Θεώδορος Κα...

Dinū poronca dumnealoru cinstiți boierī, amu mersū la patru dugheni ce aū cumpăratū Ioanū sǎnū Marinū, Mihaī sǎnū Dima și Filipū Necșoiu de la dumnealorū vechilī sfintī mǎnăstirī Chinovi Rusicò, și Mihaīū sǎnū Dima, după cunpărătura ce aū cunpăratū o dughiană dinū susū de trei, ce să răspāndu că aū cunpăratū patru, pǎră astăzi nu ș'aū hotărătū loculū dugheni sale, ca să-lū aibă înū stǎnjāni și hotărătū, ș'acū, câte trei : Ioanū sǎnū Marinū și Mihaīū sǎnū Dima și Filipū Necșoiū, aū voitū ca să-și hotărască fieșticari dughiana lui și cu totū loculū ci i să cuprinde, aū făcutū cerire cinstitī Vorniciī, cătră noi, cu țidula ačasta, ca să-i hotărāmū loculū dugheni. Și, așa, amū mersu la stare dughenilorū, amū hotărătū loculū dugheni lui Mihaī sǎnū Dima cu stǎnj[āni] gospodū, dāndu fața dinū susū dinū dughenile ce sǎntū asupra dumisali chirū Hristodurū Cușulū și pǎră înū alū doile dughiană ce aū cunpăratū Filipū Necșoiū, și s'aū găsātū doi stǎnjāni și patru palmaci pǎră înū giumātate pǎretilē, atātū acelū dinū susū, cātū și dinū gīosū, a lui Filipū ; și de aici dinū fați, dinū drumulū acestū mare ce vini de la Iași, am datū lungulu dreptū pinū dughiană și pinu loculū ogrăzāi dugheniī și pǎră dinū dosū, înū loculū lui Stihī, ce-lū ari acū cunpăratu Vasāle a Diiaconițiī, și s'aū găsātū trīsprizāci stǎnjāni și patru palme ; de aici amū datū și fundulū dinū dosulū loculū diņū susū a dughenilorū ce sǎntū asupra dumisali chirū Hristoduru Cușulū și alătore cu loculū ce aū cunpăratū Vasāli a Diiaconițiī de la Toaderū sǎnū Gheorghī Stihī și pǎră dinū gīosū, înū fundulū ogrăziī dugheni lui Filipū Necșoiū, și s'aū găsātū doi stǎnjāni și patru palmaci, întocma ca și fața, puindu-să și patru despărțitoare între dānșī, aici, înū dosū, la ogrăzi, pentru ca să știe fieșticare cātū ari a stǎpāni, atātū dinū fați, cātū și dinū dosū. Și dughiana ačasta să află totū suptū unū acoperemāntū, înū rāndu cu toate.

Și, după cercetare și măsurare ce amū făcutū, dāmū acastā a noastră mărturiie hotarnicā, intru care nu lipsimū a înștiința cinstita Vorniciee.

1815, Martū 14.

Gavrilū Popovici Căpitanu.

Nicolaī Adamū.

(Pecete cu Sf. Gheorghe și «Pecetea târgului Botoșan : afierosit la Sf. Gheo[r]ghie ; 1780».)

IV.

Eū, giosū iscălitulū Panainte sinū Gavrilu, zātu preutesi Lupi de aice dinū Botoșeni, d'înpreună cu fratile meu Gheorghi, adeverezū prinū acestū zapisū ce dau la mână dumisale epitropilorū bisericii Sfântului Proorocū Ilie precumū știutū să fie că, avându noi clironomie de la părinți o casă, cu loculū ei, înū mah. Târgului-Noaū, înu Calicime, pe locū domnescū, care casă o luasă maică noastră înū scâmpu [=schimb] de la răposatulū Stol[nicū] Ianachi Codrăscu, dându-i altă casă ce era alătore cu curte dumisali, și aū priimitū acastă; de care casă neavându trebuință nici eū, nici fratile meu Gheorghi, carile să află treitorū înū târgulū Eșului, ni-amū sfătuitū amândoi ca se o vindemū, după cumū mi-aū datū și înscrisū voință vânzării dumisale.

Deci, de nimine silîți, nici asupriți, ce de a noastră bună voe, o amū vândut-o de veci dumisale, ca să o alăturască cu altū locū ce mai are sfântă beserică înu parte de susū, cu tocmală prin răzapazaru, dreptū 600, adică șasă sute de lei. Mărime loculū este acastă : dinū loculū grădini lui Pavălū Clopotū spre Amiazănoapte, alătore cu drumulu ce desparte pinte Pavălū Dărăngă, și pără înū loculū mănăstirii Sfântului Nicolai, sântū cincisprezeci polū stănjăni gospodū; dinū drumulū pomenitū, mărăgându spre Apusū, alătore cu loculū mănăstirii, și pără înū loculū lui Toaderū Gălușcă, ce să stăpânește astăzi de Lupu Dragomirū zātu Toaderū Gălușcă, unde sântu optusprezeci stănjăni; parte de spre Apusū, dinū loculū mănăstirii, alătore cu loculū a Proorocului Ilie, canū [— cam] chezișū, și pără înū fundu grădini lui Pavălū Clopotū, sântu noaăsprezeci stănjăni; parte de spre, Amiazăzi, alătore cu fundulū livezi lui Pavălū Clopotū, și pără înū drumū, de unde s'aū începutū măsură d'intăi, unde sântū cincisprezeci polū stănjăni. Și

într'aceste patru măsuri să încheie toată stare acestui locu ce amă vândutū dumilorsale.

Dreptū acea, luindū eū bani dinu mǎinile dumilorsale inū deplinū, i-amū datū și eū acestū zapisū, d'inpreună și cu alte patru scrisorī vechī :

I scrisoare dinū veletū 1797, Fev. 21, ce vinde Zoiță Albinețoae, d'inpreună cu fii săi, Căpt. Hurmuzū.

I scrisoare dinū veletū 1798, Iuli 15, ce vinde Marie Capitaniasa, soție Căpt. Hurmuzū, după moarte soțului său, dumisali răposatului Stolnicului Ianachi Codrescu.

I scrisoare hotarnică, făcută de răposatulū Angheli Bașcaușū, dinū veletū 1797, Ghenarū în 17.

I scrisoare vechilemē, ce avemū de la fratile mieū Gheorghī, spre a vinde casa cui voi putē gāsi.

Cu care să aibă, de astăzi, a stăpāni sfānta biserică numita casă, cu tot loculū eī, inū vecī, neclintită și nerușuită, ca pe unū dreptū acăretū alū său. Iarū, sculāndu-se careva cu vr'o pretenție asupra aceștiī vānzārī ce amū făcutū eū sfintīi besericī, ori dinū niamurile mele, sau dinū alți streinī, cu mini să aibă a să întreba, iarū sfāntă beserică nu are a să supāra întrō nimicā.

Și, spre mai temelnică încredințare, amū pusū numele și degetulū mai gīosū, neștiindū carte.

1817, Iuli 17 ; Botoșanī.

[Degef:] eu, Panaitū sinū Gavriilū, ci au fostū bărbatū maicīi meale Catri[n]i, cu voia-ī.

Darii iconomū aū fostū față la acastă vānzare.

Frei Costandinū otū Sft. Prorocū Ilie, amū fosto fați.

Ἀναστάσις Ἰωάννου παπάλασις μαρτυρῶ. [=Anastase Ioān Bacalbașa mărturisesc.]

[Deget:] Vasile sinū Pavālū Clopotū amu fostū fați și amū pusu degetulū.

Fați amū fostū și eu la facere acestui zapisū : Athan[a]s[ie] iconomū protopopu.

Amū scrisū, cu zisa luī, eū, Nicolai Adamū.

De la Vornicie Botoșani.

Fați viindu iscălitulă vânzătoru, aũ arătatũ și prinu cuvântu că vânzare acăsta este făcută cu bună priimire și voe sa.

Dreptũ aceia, spre încredințare, s'aũ adevérité zapisulu acesta și cu a noastre iscălituri.

1817, Iuli 31.

(Neînțeles.)

Alexandru Ram.

[V-o:] Zapisul loculu ci este cumpăratũ cu 600 lei.

V.

Adică eũ, cari mai gîosũ mă voi iscăli însuși cu mânia mē, adeverezũ, prinũ acestũ zapisũ alu meũ de večnică vânzari ci-lũ dau la mânia dumisali Mihălachi Mavrodinũ ingineriulũ, precumũ să fii știutũ că, avăndũ eũ o casi și cu locul eĩ inũ mahalaoa Vrăbieniĩ, pe cari și eu o amũ clinoromii (*sic*) de la moșulũ meu Angheli Bașciaușu, și, vroindũ a o vindi de veci, după rugăminte ci amũ făcutũ cătră cinstita Vornicii, aũ rânduítũ pe dumnealorũ Ioanũ Vasiliu și Vasili Moisa, epitropiĩ tãrguluĩ, di aũ măsuratũ loculũ cu stãnjinĩ gospodũ, după scrisorili ci amũ înfățoșatu, începăndũ întâĩ cu măsura dinũ poartă spre Amiazinoaptĩ, alătore cu loculũ dumis[ale] polcovniculuĩ Constantinũ Popovicĩ, ci-lũ are cu[m]părătură de la Ștefanũ Curălariulũ i fiulu său Sava, și s'aũ găsitũ 28 stãnjinĩ gospodũ locũ domnescũ păr' inũ loculũ Corlătianuluĩ lungulũ și totũ spre Miazinoapti dreptũ innainti, păr' in loculũ lui Dimitrachi Talpalariulũ, s'aũ găsitũ 10 stãnjinĩ locũ mănăstirescũ ; și di acolo la vali, spre Răsăritũ, prinũ fundulũ loculũ, păr' inũ loculũ Lupuluĩ Tãlpălariulũ, 28 polũ stãnjinĩ ; și alătore cu loculũ Lupuluĩ, spre Amiazizi, pãn' inũ pïatra mănăstirii Sfântuluĩ Neculaĩ otũ Popouĩ, 12 stãnjinĩ, 2 palmi, locu mănăstirescũ ; și totũ innainti, spre Amiazizi, păr' inũ poartă, s'aũ găsitũ 23 stãnjinĩ, locũ domnescũ, margine dinũ spri Răsăritũ, și, măsu-

rându și capătul de la poartă, s'au găsit 4 stânjini ; și, di acole, mergându cu măsura prinu mijlocul locului în curmezășu, pe dinainte casii, pe apropi di fântână, s'au găsit 17 stânjini latul, închiindu-să înu acesti măsurî totu locul, după cumu să arată mai pre largu și prinu înștiințare episcopiloru. După cari, rânduindu-să cu țidula cinstiți Vorniciî cătră telialul țargulu, s'au strigatū la mezatū înu totu cuprinsulū acestu țargu înu curgire de șasă luni și mai bini, și, dându prețulū celū mai de pe urmă dumnealū Mihălachi Mavrodinū, de șasă suti lei, cu cari prețu rămăindū și eū mulțămitū, s'au făcutū hareci asupra dumisali înu căntălerie cinstiți Vorniciî.

Dece, priimindū eū arătaței banî toți deplinū înu mănūli mele, i-amū dat acestu adevărat, cu care de acumū și înu veci să aibă dumnealū a stăpăni aratata casî și cu totu loculū înu veci, ca pi unū dreptū lucru a dumisali ce l-au cumpăratū cu bună credinți, atâtū dumnealū, cătū și fi dumisali, nepoți și strănepoți, dinū niamū înu niamū. Și oricini, saū dinū niamurili meli, saū dintri alțiî streinî, de s'arū scula ca să străci aciastă legiuită vânzare a mē ci amū făcut-o cu bună priimire mē, să nu aibă putere, suptū nicunū chipū, de a o strămuta, ci să-și cauti cu mini ; iarū dumnealū cumpărătorulū să rămăi nesupărat.

Și, pintru ca să fii temelnică și nistrămutată aciastă vânzari, m'amū iscălit însumi cu mâna mē, cari, după rugămintē ce amū făcutū, s'au încredințat și de cătră cinstita Vornicii, puindu-să și pecete țargulu.

1825, Fevruari 26.

Neculai Ioanū.

., marturū.

Ioanū ..., marturū.

Theodorū Mavrodinū, marturū.

De la Vornicie Botoșaniî.

Săvărșindu-să vânzarea de veci, prinū mezatū, a arătatēi casă, cu loculū ei, și arătându vânzătorulū, dumnealū Ne-

colai Ioanū și prinū cuvântu că este cu a sa bună voință și priimire și că ș'aū priimit toți banii deplinū de la dumnealui cumpărătorulū Mihalachi Mavrodinū, dreptū aceia, după cerire č-aū făcutū, s'aū încredințatū zapisulū acesta de večnică vânzari și cu a noastre iscăliturī.

'825, Apr.

Manolachi Mic[lescu] (?) Agă.

. . . . *Banu.*

Ipitropie tãrgului.

Arătându iscălitulū vânzătorii și prinū cuvântū că este cu a luī bună priimire ačastă večnică vânzare prinū soltanū-mezat și că ș'aū priimitū toți bani deplinū de la cumpărătoru, s'aū încredințatū, puindū și pecete tãrgului.

'825, Maiū 18.

.

(Pecetea de mai sus a Botoșanilor.)

VI.

Cãtrã cinstita Vornicie Botoșaniī.

Epitropiī casăi răposatului Ștefanū Pățatu.

Spre împlinire celorū cuprinsă prinū dijata lăsată de răposatu asupră-ni, voindū a vinde de veci o samă de acareturī prinū mezatū, dintre cari pentru o dughiană cu loculū ei dinū mahalaoa Tãrgului-Noū, dreptă a casăi răposatului, rugămū pe cinstita Vornicii ca, după rãnduiala păzită, să să rãnduiască pe dumnealorū epitropiī tãrgului să facă măsurătoare loculū, osăbindu-lū de spre megieși. Și, după mărturie hotarnică ce vorū da, să să dei înū strigare la mezatū.

'826, Apr, 8.

Vasile Moiša.

Andronic Costandinu.

{Deget :} eū, Mariia, soșia răposatului, adiverezī.

De la Vornicie
cătră
dumnealui Iani Vasiliu,
dumnealui Tudurachi bacalbaşa.

După înscris[a] cerire ačasta, veţi mergi la arătata dughiană, cu loculă ei, şi, prinu măsură cu stânjină gospodă, să osăbiţi dreptă loculă ei de spre toati părţi megiesiti, după scrisori, înă fiinţa şi a megiesiloră. De cari să daţi mărturie hotarnică, pe obicei. Iară, născăndă pricină la vre-o parti, să o faceţi cunoscută prinu mărturie ce veţi da, ca, prinu cercetari, să să pui la cale, dăndu-să şi înă strigare la mezată. '826, Apr. 9.

Başotă Comisă (?).

Cătră cinstita Vornicii.

Dină poronca cinstitei Vornicii, rânduiţi fiindă a măsură loculă unii dugheni ci are răposatulă Ştefană Pătată aicia înă Botoşani, înă măh[a]laoa Sfântului Gheorghii, înă rândulă dugheniloră Mănăstirii Domni, următoră poronciă dumnealoră fiindă, amă mersă la arătata dughiană şi amă măsurată loculă cu stânjin[ulă] gospodă, începăndă cu măsura dină gîmătati dină păreti a dugheniă lui Aronă Croitoriu, Jidovă, alătoria cu drumulă celă mare, păr' înă gîmătati de păreti a dugheniă lui Gavrilă Cioclu, ci o ari cumpărată totă de la răposatu Ştefană Pătată măi innainti, faţa locului s'ău găsită doă stânjină, 5 părmaci; şi dină drumă, alătoria cu loculu dugheniă lui Gavrilă, păr' înă loculă dugheniloră lui Vasili a Diiaconiţi, lungu locului s'ău găsită trisprăzaci stânjină, doă palmi gospodă; şi dină loculă lui Vasili a Diiaconiţi, alătoria cu loculă dugheniă lui Aronă croitoriu, păr' înă uliţă, di undi amă pornită întâi cu măsura, lungu locului s'ău găsită trisprăzaci stânjină, doă palmi gospodă. Cari într'ăcastă măsură să cuprindi loculă aceştii dugheni, pi cari locă esti o dughiană la uliţă şi o casă dină dosă, cu tindă.

De care cercetare și măsurare ci amă făcutu nu lipsimu
a înștiința cinstiții Vorniciei. '826, Mai 1.

Costandinu Dimitriu.

De la Vornicie
cătră telalulă tãrgulu.

Priimindũ țidula acasta, după cerire episcopilorũ, ți să poroncești ca arãtata dughianã cu loculũ ei să o strigĩ la mezatũ, inũ curgire de 40 zile, prinũ totũ cuprinsulũ acestu orașũ, spre știința tuturořũ acelorũ ce vorũ fi mușterei să cumperi, și mușterei ce vorũ atãrdisi, iscãlindũ inũ țidulã, să triacã și suma banilorũ ce voru da, cu cariĩ, la inplinire vadeliĩ mezatuluĩ, viindũ la Vorniciei, asupra muștireuluĩ ce va da prețulu mulțãmitori vãnãtorilorũ, să va faci hareci.

'826, Mai 2.

(Neințeles.)

Bazotã Comisũ (?).

- 200 (armenește).
- 500 Manoli Theodosã.
- 550 Ionițã Dabije.
- 580 Neculaĩ Necșoi.
- 600 Crãste Hotinčanulũ.
- 610 Dumitrachi Zgherce.
- 630 Costantin Iașeanulũ.
- 650 Filipũ Necșoi.
- 700 adicã șapte sute lei, Manoli Theodosi.
- 720 Ilie Iconomũ.

(Pe V-o : armenește.)

XLV.

ACTE PRIVITOARE LA MOȘII TUTOVENE ¹.

I.

Suretă de pe ispisoculă sirbescă de la Ilie Voevodă și
frate-său, Ștefană Voevodă, dină leatū

6945 [1437], Mai 15 ².

Facemă înștiințare, cu această carte a noastră, tuturoră cine pe dînsa va căuta saă, cetindu-se, va auzi, pentru adevărată sluga noastră, dum[nealui] Tofană, carele aă slujitū noao cu dreaptă și credincoasă slujbă, pentru care, văzindū noi a lui dreaptă și credincoasă slujbă cătră noi, l-amă miluitū pre dînsulū cu deosăbită mila noastră și i-amă întăritū lui, pentru a lui dreaptă și credincoasă slujbă, cinci sate pe Racova, anume : Pungești, unde este casa lui, ală doilea satū, mai dină susă, Gîrcinești, ală treilea satū Lușcești, ală patrulea satū, unde este Cursești, ală cincilea satū unde aă fostū descălecătura loră cea veache d'intiū. Aceastea toate să-i fie lui uricū, cu totū venitulū, lui și fečorilorū lui, nepoților și strănepoților lui, și a totū neamulū lui, nerușăitū niciodată, înă veaci. Iară hotarulū acestorū cinci sate, cu toate hotarăle loră ceale veachi, să fie

¹ Comunicate de un domn învățator.

² Originalul se va publică de d. I. Bogdan în „Documentele slavone înainte de Ștefan-cel-Mare“.

pe unde s'aũ așezatũ dinũ veachĩ, începĩndu-se de la patru stejeri, de acolò dreptũ la dealulũ Racoviĩ, de 'ci dealulũ pãnã la dealulũ Stemnicului, de 'ci dealulũ acela inũ susũ pãnã la dealulũ Racoviĩ, de acolò pãnã la dealulũ Lipoviĩ, de'ci dealulũ dreptu la cei de mai susũ ziși patru stejeri, pe Racova. Acesta-i totũ hotarulũ lorũ. Și spre ačasta este credința Domniei Meale de mai susũ scrisũ, Ilie Voevodũ și Stefanũ Voevodũ, și credința tuturorũ boiarilorũ noștri, a mari și mici. Iarã, dupã a noastră viațã, cine va fi Domnũ țãrii noastre, Moldoviĩ, dñũ fiil noștri, saũ dinũ frații noștri, saũ pe cine Dumnezeu va alege a fi Domnũ, sã nu strice a noastră danie, ci mai alesũ sã întãreascã lui, de vreme ce noi i-amũ datũ lui, pentru a lui dreaptã și credinčoașã slujbã.

Și, pentru mai mare întãritura acelorũ de mai susũ scrise, amũ poroncitu slugii noastre, dumisale Oancii Logothetũ, sã lege peceatea noastră cãtrã ačastã carte a noastră.

S'aũ tãlmãcitũ de Gheorghie Euloghi.

[1784], Mai 10.

[Pe V-o:] Uricũ di la Domniĩ Ștefanũ și Ilieșũ Voevodu.

6945 [1437], Mai 15.

II.

Adecã eũ, Anița, fata Vasilcãii lui Petrilã, și cu fičorulũ meũ, cu Gligori, scriemũ și mărturisimũ, cu acestu adevãratũ zapisũ alũ nostru, precumũ noi, de nime sãliși, nici asupriși, cia de a noastră bunã voia, amũ vãndutũ a noastră diriaptã ocinã și moșia, dinũ satũ dinũ Cursãci, dinũ Țãnutulũ Tutovi, cãtũ sã va alege parte mãne-mẽ, a Vasãlcãii, amũ vãndutũ dumisale lui Neculai Negușitoriulu, ca sã-i fia dumisali diriaptã ocinã și moșia, și cuconilorũ dumisali, și nepoșãlorũ, inũ veci, dreptũ triizãci de lei, și mi-au fãcutũ platã deplinũ, precumũ ni-aũ fostu tocma.

Și acestu zapisũ s'aũ fãcutũ de'nainte a mulți boeri și negușitori, cari mai gĩosu s'aũ iscãlitũ.

Și noi, pentru mai mare credința, ni-amă pusă și degetele.

Vltă 7203 [1695], Mai 21 dni.

Anița [deget], fata Vasălcăi lui Petrilă.

Și eă, Ioană, amă scrisă.

† Θωμας μάρτυρας.

† Μαλζας παρών.

† Νικόλας μάρτυρας.

† Σάνδουλ 'Αδάμ παρών [marturi și de față Toma, Mîrza, Sandul Adam].

[Pe V-o:] † 'Η όμολογία από τὸ Κοιρολογητέον από Τούτοβα.
Zapisă de Cruluceni, di la Ținutulă Tutovii.

III.

Noi Mihaî Răcoviță Voevoda bojiu milostiiu gospodară zemli moldavscoi. Scriemă Domnia Mia la slugili noastre Tudoră părcălabulă și Stamatie Armașă, facemu știre că ni să jălui Savină Petrili pe Iftimie Haragojia, zicândă că i-aă răsipitu o casă și i-aă luatu dină casă totu č-aă fostă. Decă să căutați și să-lă giudecați cu Iftimie Haragojia, și, ce pagubă s'ară afla că i-ară fi făcută, să aveți a-î plini totu de la dănsulă, și să-i așezați cumă veți afla mai cu direptulă, și să dați și mărturie.

Ačasta vă scriemu. Iară, di-a hi poviaste într'altă chipă, să vie la Divană.

U Iasă, leată 7230 [1721], Sept. 11.

[Pecete mare rotundă cu chinovar, avînd coroana, bourul și legenda: Io Mihailă Racoviță Voevod bojiu mlstiiu gspodară zemli Moldavii, Sptemvrie; iar înlăuntru lingă coroană, 1703 (arabice).]

Veliți boliară ucil.

[Pe V-o:] 7230, Apr. 11.

S'aă trecută 1814, Iuni.

IV.

† Cinstite, iubite frate, dumn[e]ta cumnate Dumitrașco Pă-lade bivu Velū Păh[arnicū], ispravniculū Ținutulū Tutoviī. Fericita s[ă]n[ă]tate poftimū dum. de la milostivulū Dum-n[e]ză[ū]. Acastă dinū altă nu avemū cătră dum., fără cătu înștiințămū pe dum. pentru acești oameni, anume : Stahie Pietreilă, cu feçoriī luī și cu nepoțiī luī de frate, anume Toaderū și Mironū, careī, avāndu ei moșie la Dumbrăvenī, acolo pe Racova, înū Ținutulū Tutovei, cu Iftemie Haragoje, și luīndu carte de hotărātu la dumn[ea]luī Toaderū Cuze Post., li-aū alesū și li-aū hlizitu părți[e] lorū de moșie și li-aū stălpitu cu pietre, și, viīndu-să casa Haragojiī pe hliza acestorū răzeși, li aū datu zi să-și mute casa de pe hliza acestora pe hliza luī, unde aū fostu casa moșu-săū, și i-aū alesū și parte luī, și, apoi, viīndū ei și aice față, li s'aū luatū sama și pe mărturie hotarnică li s'aū datu și carte de stăpănitū, și i s'aū pusū și zi Haragojiī să-și mute casa până acumū la Sfete Ghiorghie, și acumū dzua aū trecutu și răzeșiī de iznoavă aū datu jalubă că nu ș'aū mai mutatu casa di pe hliza lorū și ei aū multă supărare și pagubă di spre aceluī Haragoje. Pentru care să ei dumn[e]ta sama, și, di nu ș'aū mutatū casa până acumū, să orānduești dum. pe dumn[ea]luī Toaderū Cuze Post., carele aū fostu și hotarnecu, ca să stē zapciū asupra Haragojiī, să-și mute casa di pe hliza acestorū răzeși pe hliza luī, unde aū fostu casa moșu-săū, și i-aū alesū și hotarniciī, să nu le mai facă su-părare.

Acasta, și rămăiū

alū dumitali iubitu frate și cumnatu :

Sturdzea Logofātu.

U Ias, Aprilū 29 [către 1740].

[Pe V-o:] Cinstitulū alū nostru iubitu frate și cumnatū, dum. Dumitrașco Pă-ladi bivu Velū Păh., ispravniculū Tutovei, cu fericită s[ă]n[ă]tate să să dē.

V.

Io Ioanu Neculae Voevodă, bojiu milostiiu gospodară zemli moldavscă. Scriemă Domnia Mea la credințosu boiariulă nostru dumn[ea]luî Ionă Bogdană bivu Velă Stolnicu, ispravniculă Ținutului Tutoviî, i Toadiră Cuze Post., vă facemă știre că aice la D[o]mnia Mea aū datu jalubă Stafie Petrilă otă Dumbrăveni otă Tutova, pe ună Iftemie Haragoje, căl[ă]raș hă[tmănesc]u, di acolo de la Dumbrăveni, zicându acestu Stafie precumă are elă moșie acolo la Dumbrăveni, împreună cu acelă Iftemie căl[ă]rașu și cu alții frați ai loră, și parte acestui Stafie ară fi știută undi zisă că este și jerește casii moșu-său, și acelă Iftemie s'aū sculatu înă tările lui și ș'aū făcutu casă pe jerește moșu-său, înă livada moșului său, și, avându moșulă său și rămnicu acolo, și elă s'aū sculatu și l-aū izitu înă tările lui, iară acestu Stafie nu l-aū suferitu și i-aū tăetu iazulă. Și, avându elă multă pricină cu acelă Iftemie pentru acă moșie, iată că scriemă dum[itale] să chemă pe acelă Iftemie col[ă]rașu față și să le eî sama cu dreptate și, după cumă veî afla și s'a cădă mai cu dreptate, să-i giudecă și să-i așezi, și să dai și mărturie, ca, de s'ară mai trage la Divană, să avemă știre.

U Iasă, letă 7252 [1743], Noem. 7.

(Pecete roșie domnească.)

Vlă Logftu.

(Pecete mică octogonală, cu chinovar, avînd un cerc interior supt coroană, pentru stemă și inițialele Io Io. Mc. M... 17...)

[Pe V-o:] 7252, Noemv. 7. S'aū trecută 1814. Iuni.

VI.

Dină luminată porunca Mării Sali Domnului nostru, Mărie Sa Ionă Neculaî Alexandru Voevoda, poruncindă Mărie Sa la dumnialui Ionă Bogdană bivă Velă Stolnică, fiindu dumnialui ispravnică Ținutului Tutoviî, și fiindu și poruncă la

noi, jăluindu Mării Sali Stahie Petrilă pe unu Iftimie Haragoje dinu Dumbrăveni, la Ținutul Tutovei, zicându acelū Stahie pecumū are înpresurătură pe o moșie ce are la Ținutul Tutovei, anume Dumbrăveni, undi șeade acelū Iftimie Haragoje (*un rind și jumătate șters*), Mărie Sa Vodă poroncește ca să mergemū la aca săliște și să strângemu toți înpregiurașii, fiindū și acelū Iftimie față, și să le luimū sama foarte cu de-a amăruntulū și după dreptate și să li alegemū toate părțile fieșteacărue, să știe cini pe câtă parte arū ținē, și să li punemū și puiatră. Ce noi, după luminată porunca Mării Sali, amū mersū și amū strānsū pe toți înpregiurașii și răzeșii, fiindu și Iftimie Haragoje față, darū Iftimie Haragoje nicio scrisoari n'au arātatū, zicāndū cā este totū dintr'unū niamū cu Stahie Petrilă și scrisorii Dumbrăvenilorū sântū toate la Stahi Petrilă; cari Stahi Petrilă și cu niamulū luī aū priimitū să le fie niamū luī și, scoțindu Stahi Petrilă și cu Toaderū, neputū de frate luī, și cu Mironū, iarășī nepotū de frate, scoțindu unū uricū de la Petru-Vodă, înū care arāta precumū s'au împărțitū fetelea Ileniī, anume Anca și cu sora iaī Irina, cu totu satulū întregū Dumbrăveni, la Ținutul Tutovii, pe Racova, pe apa Gărcinii, și s'au venitu la împărțala lorū gūmātate de satū de Dumbrăveni, parte dīnu gīosu, pecumū ilū aratā înū uricū de la Petru-Vodă, care dinū Irina să trage Pricopie Rășchitori și cu niamulū luī și stāpānescu gūmātate de satū de Dumbrăveni, parte de gīosū, osăbitā de parte luī Stahi Petrilă, iaru gūmātate de satū de Dumbrăveni, parte dinū susū, s'au venitu înū parte Ancāi, și Anca aū făcutu trei fecorī: pe Tofanū, și pe Dochie și pe Mica, darū Tofanū și Mica aū fostū sterpi, iarū Dochie au făcutū zeci fecorī, anume: pe Lazoru, și pe Andrei, și pe Stratulu, și pe Vasile, și pe Simpietru, și pe Gligori, și pe Toaderu, și pe Gheorghită, și pe Vasilca, și pe altū Toaderū ce i-au zisū pureclā Haragoje, strămoșulu luī Iftimie Haragojei; darū dintr'acești zāci fecorī a Dochii aū fostū patru fecorī sterpi, anume Lazorū, și Andrei, și Vasile și Gheorghită, iarū Stratulū aū făcutū pe Nastasie, și Simpietriu aū făcutū pe

Costantinū, și pe Ionū și pe Marie; Gligori aū făcutu pe Savinū, Vasilca au făcutū pe Anița, Toaderū aū făcutū pe Costantinū, și pe Stahī, și pe Ionū, și pe Savinū, și pe Chirila, și pe Irina; iarū Toaderū Haragoje aū făcutū pe Apostolū și pe Irina, cari dinū cei șeasă feçori a Dochii s'aū făcutū patruspreci feçori, și rămăni gŭmătate de satu de Dumbrăveni, parte de susū, să să înpartă înū patruspreci părți: doaispreci părți să o ție Stahie Petrilă și cu totu niamulū luī, pecumū ilū arată mai susū, iarū doai părți să o ție Iftimie Haragoje, iarăși cu totu niamulū luī. Și amū pusū o pîiatră înu capulū hotarului dinū gîosū, unde să hotărește hotarulū Dumbrăvenilorū cu hotarulū Mijlocenilorū, și amū tocmitū și alte pietre înpregiurulū locului, și dinū purcesulū d'întăi amū purcesū dinū capulū hotarului dinū susū, zare dialului de spre Apusū, unde să hotărește hotarulū Dumbrăvenilorū cu hotarulū Gărcinilorū, și este o pîiatră, și de la aça pîiatră totū muchia dialului înū gîosū până înpotriva lozelorē, la cruci, și acolo este altă pîiatră, și de acolo pe la o fântână ce să chiamă Rece-luī-Țiganū, și dinū susū de fântână și dinū dialū înū costiși este altă pîiatră, și de la Rece-luī-Țiganū apucă părăulū Ustiī șesulū înū gîosū până înū potriva odăii luī Drăganū, cari este înū muchia dialului de spre Răsăritū, și amu pusū o pîiatră într'o văiugă înū costiși dinū dialū de drumū, unde să hotărește hotarulū Dumbrăvenilorū cu hotarulū Mijlocenilorū, și de la odae luī Drăganū zare dialului înū susū, de spre Răsăritu, până la movilă, și înū costiși este o pîiatră de la vali de movilă, cari osăbește gŭmătate de satu de Dumbrăveni, parte luī Pricopi Răschitoriī, parte dea gîosū, de spre gŭmătate de satu, parte luī Stahī Petrilă și cu totū niamulū luī, pecumū ilū arată mai susū, și apoi iarăși zare dialului înu susū și pădurii de spre Răsăritū, până înū fundū, înu mijloculū șesului iarū este o pîiatră, cari înparte fundătura înū doai.

Letū 7252 [1744], Apr. 23.

Toaderū Ct [Cantacuzino] Post[elnic] iscalū,
hotarnicū.

[Pe V-o :] 7252, Apr. 23.

S'aă cercetată.

Scănteai Sul[geră].

VII.

Dat-amă răvașulă nostru, dină poronca Mării Sali lui Vodă, fiindu iaă orănduitu să hotărâscu moșia dină Dumbrăveni, părțili Petrileștiloră și cu Iftini Haragoje, și s'aă făcută patruspreci părți pi gîmătate dea sată, parte dină susă de Dumbrăveni, și amă dată acestă răvașă ală nostru dumisali lui Tofană sină lui Chiriiacă otă Gărcini, ca să stăpăniască parte Vasilcăi, fata Dochii, nepoata Ancăi, cu ună zăpisă ce arătă Tofană de cumpărătură c-aă cumpărată moșu-săă, Andoni, di la Vasilca, fata Dochii, dreptă doăzăci di lei. Decă să o stăpăniască Tofană și cu frații lui, după cumă s'a vini parte Vasilcăi la împărțire loculu, pecumă arată la mărturie ci s'aă dată la mână Petrileștiloră.

Leată 7252 [1744], Ap. 23.

Toaderă Ct. Post., iscală.

VIII.

Io Ioanu Necula Voevodu, bojiu milostiu gospodară zemli moldavscă. Facemă știre cu aastă cartă a Domnii Meale precumă aă vinitu înaintea Domnii Meli și d'înaintea a tuturoră boiariloră noștri, a mară și a mică, acești oameni, anumă Stahie Petrilă, fičorulă lui Toaderă Petrilă, nepotu Ancăi, și fičori lui : Ilie, și Toaderă, și Lupașco, și Gligorie, și altă Toderă, și Samsonu, și fetele lui, Todosie, și Luchiana, și Stratina, și nepoții lui de frate, anumea Toaderă, fičoru lui Costandină Petrilă, și fičori săi, Gheorghită, și Ioniță, și Ionă, și Apostulă, și Ioana, și Ilinca, și Anița, și Nastasie, și Alecsandra, și Mironă, și frații Ionă și Gheorghită, fičori lui Savină Petrilă, și verelă loră, Marie, fata lui Sinpetriă, preutiasa popei lui Tănjală, și Iliana, fata lui Ionă

Petrilă, și fișorii ei, Vasili, și Ionu, și Toaderu, și Safta, și Simina, și Iftemie Haragoje, ginerile Apostului Haragoje, și fișorii săi, toți nepoții și strănepoții Ancăi, și ni-au arătat mărturie de la boiariul nostru Toaderu Cuze Post., dinu văletu 7252 [1744], Aprilu 23, scriindu și mărturisindu că, avându pricină Stahie Petrilă cu Iftemie Haragoje, și jăluindu Domnii Meli, și luindu eă carte Domnii Meli la Toaderu Cuze Post., ca să le hotărăscă moșie Dumbrăveni, di pe Racova, otu Ținutul Tutovi, și mărgându acelă boeriu acolo, au strănsu pe toți răzeșii și megieși di pinu pregturu și, fiindu și Iftemie Haragoje față (*un rind și jumătate șters*), și luindu-li sama cu amănuntulu, pe scrisori ă-au arătat Stahie Petrilă, cu niamulu său, anume unū uricu de la Pătru-Vodă, dinu văletu 7054 [1546], Aprilu 2, scriindū precum s'au împărțitu Anca cu soru-sa, Irina, fetele Ilenei, cu totu satulu întregu Dumbrăveni, de pe Racova, pe apa Gărcinii, și s'au vinitu înu parte Irinii, dinu care să tragi Pricopie Rășchitoru cu niamulu său, giumătate di satu de Dumbrăveni, parte dinu giosu, iarū giumătate satu dinu Dumbrăveni parte dinu susu s'au vinitu înu parte Ancăi, dinu care să trage Stahie Petrilă, cu niamulu său, ce-su numiți mai susu, ș'au priimitu Stahie Petrilă cu niamulu său și pe Iftemie Haragoje să li fie niamu lorū, după cum s'au zisū că este totu dintr'unu niamu cu dănsii, arătându și Iftemie Haragoje o carte di la răposatul Costandinu Duca-Vodă, scriindu precum s'au părātu față Apostulu Rășchitoriu și Grigore Basotă cu Andreiū sinu Petrilă și cu Apostulu, fișoru lui Sirghie, și cu Ștefanu sinu Andriiū, strănepoții Ancăi, și l-au primitu pe Apostulu sinu lui Sirghie, socrulu lui Iftemie Haragoje, niamu cu dănsii de pe strămoașe lorū Anca, și, dându ei samă la hotărātu înainte lui Toaderu Cuze Post. cum strămoașe lorū Anca au făcutu trei fișori, pe Tofanu, și pe Dochie și pe Mica, dară Tofanu și Mica au fostu stărpi, iară Dochie au făcutu zece fișori, anume: Lazoru, și Andrii, și Stratulu, și Vasilie, și Sinpetriū, și Grigori, și Toaderu, și Gheorghiuță, și Vasilca, și pe altu Toaderu, ce i-au zisū poreclă Haragoje, strămoșulu lui Iftemie Hara-

goji, și dintr'acești zece fićori a Dochii aũ fostu patru fićori stãrpi, anume Lazorũ, și Andrii, și Vasilie și Gheorghitã, iarũ Stratulũ aũ fãcutu pe Nastasie, și Sinpetriũ aũ fãcutu pe Costandinũ, și pe Ionu, și pe Marie, iarũ Grigori au fãcutu pe Savinu, și Vasilca aũ fãcutũ pe Anița, și Costandinũ aũ fãcutu pe Costandinũ, și pe Stahie, și pe Ionũ, și pe Savinu, și pe Chirila, și pe Irina, iarũ Toaderũ Haragoje aũ fãcutu pe Apostulũ și pe Irina; care dinũ cei șesã fićori a Dochii s'aũ fãcutu patrușprãzeci fićori, și rãmãne gũmãtate de satu de Dumbrãveni, parte dinũ susũ, sã sã ñnpartã ñnũ patrușprãzeci pãrți, și doișprãzeci pãrți sã le ție Stahie Petrilã cu totũ niamulũ sãũ, ce-sũ numiți mai susũ, iarũ doi pãrți sã le ție Ifemie Haragoje, iarãși cu totũ niamulũ sãũ. Și li-aũ și stãlpitu, și s'aũ pusũ o piatrã ñnũ capulũ hotarului dinũ gĩosũ, unde sã hotãrãști hotarulũ Dumbrãvenilorũ cu hotarulũ Mijlocenilorũ, și s'aũ tocmitũ și alte pietre ñnpregĩturulũ locului, și d'ĩntãiiũ aũ purcesũ dinũ capulũ hotarului dinũ susũ, zare dialului di spre Apusũ, unde sã hotãrãște hotarulũ Dumbrãvenilorũ cu hotarulũ Gãrcinilorũ, și este o piatrã, și de la aća piatrã totũ muche dialului ñnũ gĩosũ, pãnã ñnũ potriva lozilorũ, la cruce, și acolo este altã piatrã, și de acolo pe la o fãntãnã ce sã chiamã Rece-lui-Țiganu, și dinũ susũ de fãntãnã dinũ dialũ, ñnũ costișe, este altã piatrã, și de la Rece-lui-Țiganu apucã pãrãulũ Ustiiĩ, șesulũ ñnũ gĩosũ, pãnã ñnũ potriva odãii lui Drãganu, care este ñnũ muche dialului, di spre Rãsãritu, și acolo s'aũ pusũ o piatrã ñnr'o vãiugã, ñnũ costișe dinũ dialũ de drumũ, unde sã hotãrãști hotarulũ Dumbrãvenilorũ cu hotarulũ Mijlocenilorũ, și de la odaia lui Drãganũ zare dialului ñnũ susũ, di spre Rãsãritu, pãnã la o movilã, și ñnu costișe, de la vali de movilã, este piatrã, care osãbește gũmãtate de satu Dumbrãveni, parte dinũ gĩosũ, a lui Pricopie Rãșchitoriũ, cu totũ niamulũ sãũ, iarũ gũmãtate de satu de Dumbrãveni, parte dinũ susũ, este a lui Stahie Petrilã, cu totũ niamulũ sãũ, doișprãzeci pãrți, iarũ doi pãrți sintu a lui Ifi[m]ie Haragoje, iarãși cu niamulũ sãũ, și apucã iarãși zare dialului ñnũ susũ și a pãdurei, di

spre Răsăritu, până înu fundu, iară înu fundu, înu mijlocul șesului, iară este o piatră, care înparte fundătura înu doi, și, viindu-să casa lui Iftimie Haragoje pe hliza lui Stahie, i-amă datu sorocū la hotărātu ca să-și mute casa Iftimie Haragoje pe hliza lui, undi i-aū fostu casa moșu-săū.

Pentru care avându ei acumū și giudicată aice la dum- [nealu]i Velū Logofătū, totū, așe i-aū giudecatū: să-și mute Iftemie Haragoje casa pe hliza lui.

Deci și Domniia Mea, dacă amū văzutu mărturie acelu boeriū scriindu cumū aū îndreptatu hotarāle acei moșii Dumbrăveniī pe hotarāle vechi și i-aū așezatū, și ei încă s'aū priimitu, amū crezutu, și de la Domniia Mea încă li-amū datu și li-amū întăritu acestorū mai susū scriși, ca să li fie și di la Domniia Mea driaptă ocină, și moșie, și uricu, și întăritură, cu venitulū și cu totu hotarulū, neclătītū și nerușiitu, stătătōriū înu več, și altu nime să nu să amestece peste această carte a Domniī Meli.

U Iasū, 7253 [1745], Noemv. 10.

[Pecete mare rotundă, cu chinovar; coroană cu cap de bour, sabie și buzdugan. Legenda pare a fi: «Io Ioan Nicolae Mavrocordatū cu mila lui Dumnezeū Domnu țării Moldovei, 1743» (cu arabice).]

Velū Logfătū.

IX.

Noi Costandinū Dimitrie Muruzū Voevoda, bojiu miloștiiū gospodarū z[emli] moldavșcoiī.

Credinčoși boeriī Domniī Mele, dum. Costandinū Paladi bivū Velū Pah., i Iordachi Cananō bivū Velū Med., ispravnicī de Ținutu Tutoviī, sănătate. Să face știre dumv. că aice, înainte dum[nealu]i Velū Logofătū, aū avutū giudecată de fațe Lupulū Iacobū și Alexandru Molența, ce s'aū răspunsu răzeși de moșie Cursăciī și Dumbrăveniī, ce sintū la Ținutu Tutoviī, cu răzeși lorū, ce le zicu Petrileştiī, arătāndū Lupulū și Alexandru că înu moșiile de susū nu-

miti ară fi avându doi bătrâni și Petrileștii ună bătrână, și, nefindă alese părțile loră de cătră a Petrileștiloră, dumv. ați fi rânduită mazili de le-aă alesă părțile după scrisori și dovezi ce ară fi avută, și Petrileștii nu s'ară fi odihnindă cu acea hotărăre, ce, cū ună bătrână ce aă înă numitele moșii, ară fi vrândă să stăpănească și părțile loră, cumă pre largu veți înțelege dină jaloba loră, care vi s'au triimisă.

Deci, întrebându-să pe Petrilești ce aă să răspundă și pentru ce nu să mulțemesă cu alegire și hotărăre ce arată. Lupulă și Alexandru la fața locului de mazili, și ei aă răspunsu că nimică de acă hotărăre nu știă, căci nimi loră nu le-aă făcută de știre ca să fie de fațe cu scrisori la hotărătă, ce Lupulă și Alexandru aă hotărătă după cumă aă vrută. I ș'aă zisă Lupulă și lui Alexandru să arăti hotarnica mazililoră hotarnici, să să vadă de sintă și Petrileștii iscăliți și de aă fostă tațe la hotărătă, și ei aă scosă o hotarnică dină trecuta lună Iuli 20, iscălită de ună Ionițe Hușanu și Costandină Vrabie, înă care arată cumă aă alesă părțile numițiloră răzeși, dară iscăliți acești Petrilești, sau alții dină pregăturași, oameni bătrâni, după rânduială ce scriu cărțile gospodă de hotărătă, nu s'au văzută, cumă nici încredințată de dumv. mărturie hotarnică nu este. Și, nefindă încredințată mărturie hotarnică de nimeni, ce numai de acești doi mazili, aă rămasă răsufată.

Deci, fiindcă Lupulă și Alexandru arată că la hotărătă ară fi fostă și Petrileștii, și acumă tăgăduescă, pentru aceia iată scriemă dumv. să mergeți la numitele moșii și, întâi, să cercetați de aă aceștie părți de moșie acolă, cumă și Petrileștii, și de le-aă stăpănită vre odată, șau de nu le-aă stăpănită, și câtă vreme este de cândă nu stăpănescu. Și, dovedindu-să că aă părți într'acele moșii, fieștecarii, fără pricină, după rânduială, strângându pe toți răzeșii și înpregăturași, cu scrisori ce voră avă, să le alegeți părțile și să le dați mărturiă hotarnice, iscăliti de dumv., și de toți răzeșii și alți înpregăturași, apoi să cercetați de aă fostă Petrileștii aceștie la hotărătă, și, cândă s'a dovedi că loră

nu le-aŭ făcutŭ de știre, să vie la hotărătŭ cu scrisori ce vorŭ avè, atunci dumv., după dreptate, să împliniți cheltuala Petriștilorŭ de la Lupulŭ și Alexandru, fiindcă n'aŭ urmatŭ după hotărâre cărții gospodŭ de hotărătŭ, să facă știre răzeșilorŭ să vie la hotărătŭ.

Ačasta scriemŭ.

1781, Av[gustŭ] 15.

[Pe V-o:] Credinčoși boeri Domnii Mele, dum[nealu] Costandinŭ bivŭ Velŭ Pah. i dum[nealu] Iordachi Cananò bivŭ ispravnicŭ de Ținutu Tutovei, dati să zdraviemŭ (să se dea cu sănătate).

Petriștii.

S'aŭ trecutŭ la condică. Veche.

Pročtŭ Velŭ Logftŭ.

(Pecete de ceară, mică, ruptă.)

X.

Noi Mihailŭ Costandinŭ Suțulŭ Voevoda, cu mila lui Dumnezeŭ Domnŭ Țării Moldovii.

Cinst. credinčoși boeri Domnii Mele, dum. Gheorghie Costandache bivŭ Velŭ Spat., ispravnicŭ de Ținutu Tutovii, dum. Ioniți Sturzea bivŭ Velŭ Caminariŭ, săn[ă]tate. La Divanŭ, înainte dumilorsale velișilorŭ boeri, aŭ avutŭ gŭdecată Andoni Petrilă, i diiaconulŭ Toaderŭ Petrilă, i Pavălŭ Petrilă, împreună cu alte niamuri a lorŭ, răzeși de moșie Cursăștii, de la Ținutu Tutovii, cu Gherasimŭ Rășcanulŭ, mažilŭ, vechilŭ fiindŭ dinŭ parte lui Vasile Bușilă, arătândŭ numiți răzeși, prinŭ jalobă lorŭ, că numitulŭ Bușilă, avândŭ să ia la a sa stăpânire a patra parte dinŭ gŭmătate de sat, adică parte unŭ Solomonŭ, care și lui Bușilă îi iaste cumpărătură de la dumnealui Spat. Costandinŭ Paladi, ačastă parte vrândŭ Bușilă ca să i să hotărască, după carte Domnii Mele cea s'aŭ scrisŭ dumv., și să i să aleagă de cătră părțile altorŭ răzeși, arŭ fi vrândŭ să facă asupreală jăluitarilorŭ, cu putere unŭ scrisori de

învoială ce s'arū fi făcutū înū trecuțil anī între dumnealul Spat. Constandinū Paladi și între unū Vasile Măță, i Pavălū Măță, i Mihălache Măță, i Ștefanū Măță, și să ia toată parte aceluī Solomonū, atâtū dinū câmpu, câtū și dinū pădure, numai de la unū locū, și, fiindcă nu arū fi aglunghândū la loculū acela dinū parte Mățăștilorū ca să să cuprindă toată parte aceluī Solomonū, să i să dea toată la unū locū, după cuprindere învoeliī, Bușilă arū fi vrândū să ia și dinū părțile jăluitarilorū spre împlinire acei părți.

Fați fiindū și numitulū vechilū Gherasimū Rășcanu, și întrebându-să de cătră dumnealorū veliți boeri ca să răspundă, elū aū scosū de aū arătatū scrisoare acea de învoială, care, fiindū dinū 1786, Săptv. 17, a unū Vasile Măță, i Pavălū Măță, i Mihălache Măță i Ștefanū Măță, adiverită și de marturū Banu Iordachi Lambrinō, fiindū atunce Paharnicū, cu cuprindere că s'aū învoitū cu dumnealul Spat. Constandinū Paladi ca să stăpăniască dumnealul unū bătrānū întregū dintr'aastă moșie, bătrānulū luī Solomonū, adică a patra parte dinū gîumătate de satū, înū care bătrānū să cuprindū și locuīle de prisacă ci le are dumnealul, iarāși danie de la Ioanū Solomonū, și de la Chiriicū Mămureanulū, care acestū bătrānū grăești scrisoare cea de învoială ca să-lū stăpăniască pe dealulū dinū mijlocū, undi iaste iazulū luī Solomonū, și înpregturulū iazulul să aibă a-și trage dumnealul toată parte câtă i să va veni, atâtū dinū câmpu, câtū și dinū pădure, până undi să hotărăști cu hotarulū Pungeștilorū și până unde ș'a împlini dumnealul a patra parte dinū gîumătate de satū. Cu această scrisoare aū cerutū vechilulū luī Bușilă ca să i să dea parte aceluī Solomonū, și dinū câmpu, și dinū pădure, totū la unū locū. Care, la această, cercetāndu-să de cătră dumnealorū veliți boeri, s'aū socotitū și s'aū hotărātū într'această chipū: Întāi, să să scoată și să să diosābască parte jāluitarilorū] Petrilești dinū numita moșie, despărțită de cătră parte acelorū Mățăști; apoi, dinū ceia ce va mai rămānea, să să dea și parte aceluī Solomonū ce o trage Bușilă dinū parte Mățăștilorū, după cuprindere scrisorii de

învoială, și, ori câmpu, sau și pădure, cea i s'a veni, păra i să va împlini măsura stânjinilor, să o ei Bușilă la a lui stăpânire, nesmintindu-să parte jăl[uitorilor] Petrileşti, ce iaste să să scoată întâi.

Deç, după hotărâre ačasta, iată să scrie dumv. să aveți a urmă asămine la hotărătura cea veți face moșii Cursăști.

1793, Săpt. 7.

(Pecete ovală, cu chinovar, avînd armele amînduror țerilor, coroana și inițialele Io Mh. Cst. St. [sic: Soutzos] Vv. 1793.)

Proct. Velu Logftu.

S'aũ trecutũ la condicã.

XI.

Adicã eũ, Safta Bursucãnița, fatã lui Costantinũ, nepoatã lui Arsãni Petrilã și lui Stahi Petrilã, d'înpreunã cu fiçorul meu Ghiorghii, și eũ, Marii, fatã Tofaniĩ, nepoatã lui Arsãni Petrilã și lui Stahi Petrilã, d'înpreunã cu toți frații mei și fiçorii mei și surorii mei, cu toți di susũ arãtați, întrebãndu-ne unulũ pri altu și di bunã voia noastrã, nesiliți di nime, dãmũ acestu adivãratũ și prẽ-încredințatũ zapisulũ nostru la mãna dumnealorũ rãzãșilorũ noștri, Petrileştilorũ, di moșii Cursăștiĩ și Dumbrãveniĩ, anumi : Nãstasã Hãrtopanũ și Vasili Todosi, dinũ bãtrãnulũ lui Toaderũ Petrilã, și Toaderũ sinũ Andoni Petrilã, cu frații mei, Ioniți, și Ionũ și Ghiorghii ; și Ștefanu Nãpranu, Aftiniia, și Neculaiũ sinũ Diiaconu, Toaderũ Petrilã, d'înpreunã cu varã-mẽ Mariia Gavriiliți ; și eũ, Ionũ Ciaușu zãtũ Vasili Onciu dinũ Dumbrãveniĩ, d'înpreunã cu gineri-meũ, Cãpitanũ Stoianũ, și Iosipu Onçu, pentru ca sã se știi cã le-amũ vãndutũ parte noastrã di moșii dinũ Dumbrãveniĩ, câmpu și codru, dinũ bãtrãnu lui Stahi Petrilã, 100 stãn[jãni] gospodũ, și tocmalã amũ avutũ cu dumnealorũ cãti 3 lei pi stãn[jãni]

și banii i-amă luatū toți înū mănuli nostri, după tocmală ci amă avutū cu numișii di susū cumpărătorii, iarū, mai aflându-să neamuri mai pe urmă, dinū bătrănu lui Stahi Petrilă, să nu li să ții înū samă și cu noi să aibă a-și întreba, și dumnealorū cumpărătorii să aibă a stăpăni cu paci, ca pre o dreaptă ocină, înū vecu. Iarū, sculându-să vre unii dinū răzăși la vre-o judecată, toată ostineala și cheltuiala se fi di spri noi.

1809, Aprilū 8.

[Degetū:] eū, Safta Bursucănița, fată lui Costantinū, nepoată lui Arsăni Petrilă.

[Degetū:] eū, Ghiorghii, fičorū Saftii.

[Degetū:] eū, Mariia, fată Tofaniū, nepoată lui Arsăni și lui Stahi Petrilă, d'inpreună cu frașii mei, și cu surorii meli, și cu toți fičorii mi. Și eū, Pavălu Bistričanu, nifindu atunci acasi, la facire acistui zapisū, aū dat pentru mini vărulū meū, Vasili Todosi, și, viindū eū, pi urmă, i-amū dat bani, parte mē, și împărșimū înū doao.

Și eū amū scrisū, cu zisa dumnealorū di susū arătașii.

Pro... Căpt.

Și Iosifū Onču ș'aū luatū banii, dându-i dumnalūi jupănulū Ionū bașbulubașū.

Și, aflându să meri pe parte Saftii Bursucănișii, pe acē sumă de stănjini, să fie totū a cumpărătorilorū.

XII.

Prē-Innălțate Doamni,

La anulū 1820, Ghenarū 15, amū înprumutatū cu 1.201 lei pe unū Matei Popa și Ionișii Popa, frașii, dinū satulū Popeștii, Țănutulū Tutoviū, cu sănetū și vadē de patru luni de zăli și cu dobândă câte șapti polū lei de pungă pe lună, siguripșându-mă cu amanetū scrisorile părșilorū sali de moșăii ci arū fi avăndū înū trupulū moșăii Popeștii și Cursăștii, de la acelu Țănutū. Și, fiindcă la vadeoa ci ș'aū

pusă, n'au fostă următorii a mi plăti banii și, după treciri de o lună de zile piste vadè, s'au săvârșitū dinū viața ačasta Matei, rămăindū celalantū frati deplinū răspunzătorii ca să-mi plătiască banii și, apucându-lū să-mi plătiască banii, m'au totū prelungitū dinū vadè înū vadè, până la anulū 1822, Octomvrie, cândū atunce și acestue i s'au întâmplatū sfârșitū vieții, — și eū mă aflu răbdătorii de dreptii banii mei ci am înprumutatū pe numiții;

Pentru ačasta, mă rogū Înnălțimii Tale să fiū pusū la cale a-mi scoati dreptulū mieū de la acei ci să vorū arăta de clironomi săvârșăților de mai susū pominiți, saū, prinū luminată carte Înnălțimii Tale, să să poronciască dumilor-sali dregătorilorū Ținutulū Tutovii ca să cercetezi adivăratile lorū părți de moșai și să să scoată înū vânzare mezatului, de undi să-mi poč scoati dreptulū mieū și să nu rămăiū păgubaș, spre večnică pom[en]ire a Înnălțimii Tale.

La mila Înnălțimii Tale

prè-

plecatū :

Gheorghii Roiu Căpitanū za Darabanī.

Mă rogū să să citiască toată innainte Înnălțimii Sali.

Dum. Velū Logftū. Pune la cale pe jăluitarū după cuviință. 1814, Avgustū 14.

. . . *Logftu.*

Noi Ioanū Sandu Sturza Voevodū, cu mila lui Dumnezeū Domnū Țării Moldaviei.

Cinst. și credinčoși boerii Domnii Meli, dumv. ispravnicū de Ținutulū Tutovii, sănătate. Veți înțalegi dinū jalobă arătare și cerire ce faci jăluitarulū. Decī să scrii dumv. ca să cercetați cini sântū clironomi morțilorū îndatoriți, de la care să împliniți dreptulū jăluitarului. Iarū, dacā aceia să vorū lepăda de a plăti dreptulū jăluitarului, apoi, prinū rânduiți la stare locului să să cercetezi pentru părțile de moșii a îndatorițilorū, și, lămurindu-să, să să scoată înū vânzare la mezatū, care, strigându-să înū curgire de 40

zile, la împlinire vadelii să triimetiți pre largu înștiințare la dumnealui Velu Logftu, arătătoare de ce răspunsu au datu clironomiî îndatoriților și ce părți de moșii s'au alesu drepte a loru, și la ce prețu au eșitu, și, apoi, veți ave răspunsu ce urmare să păziți.

Maî întâi veți triimite înștiințare și apoi veți ave poroncă pentru mezatū în ce chipū să urmați.

1824, Avgustu 18.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Procițu Velu Logftu.

XIII.

Adeverescu cu această scresoor[e] a mè la mâna nipoot[u]lui Ionu, sãnu soru-mè Zanhira, de nemene sãlitã, neci asoopritã, ci de a mè bunã vooi, pentru sufletulū meu, ca sã mã pominascã, 12 stãnjinî, adecã doosprãzãci stãnjinî de moșie dinu trei hotarã : dinu Popește, și denu Botoiū, șe dinu Borciște, i-amū datū ca sã mã pominascã, fendū draptã parte mè, danei, sã fei înu veci dumisali și copeilorū. Și la orĩcini dinu namurili mele sã nu sã amisteci, cã i-amū datū pentru sufletulū meu.

Și, pentru cridința, amū iscãletū.

[Deget :] eū, Marei sãnu Neculaiū Sãnchitru.

Letu 1817, Iule 8.

Șe eū amū scrisū, cu zãsa Marei, șe amū iscãlitū :

Ianculū Negruțu.

[Pe V-o:] Scrisoare de danii pentru 12 stãnjinî ce dãruiãște Mariia sãnu Neculaiū Sãnchetriū lui Ionniã, nepotului sãu de soru, dinu Popești, i dinu Botoiū, și dinu Borcești, dinu Ținutulū Tutovii.

XIV.

12 stănjini di moșii dinū hotarulū Dumbrăveniī s'au alesū parte Vasălcăi, fata lui Toaderū Clipa. Care stănjine au să-ī stăpenescă urmașii ei dinū bătranu ci să nume, te Năstase. Și, pentru acasta, amū datu acastă țidulă a mē.

1819, Mai 10.

Ioniță Clipa, răzășū.

XV.

Prē-Īnnălțate Doamne,

Cu lacrămi dămū supărari prē-milostivului auzului Īnnălțămii Tale, că la Țănutulū Tutovei, înū moșai Cursăștii, avemū dreaptă parte, baștină strămoșască și părințască, ce o tragemu di pi bătrănulū nostru, Marii Sănchetroi, și, fiindcă noi ne aflămu [înū] dipărtarii, ni esti pisti mână di a stăpăni, și mai alisū că astă moșei să află nigieșită cu moșai Pungeștii, pe apa Racovei, ce esti a d-sali bivu Velū Vist. Costachei Canta, și nece unū folosū nu avemū, ce alțai ne mănăncă dreaptă parte noastră, ce o avemū măsurată, dinū poronca cinstitii Isprăvnicii, 222 stănjăni polū, cari să dovediscu prinū scresori. Și, fiindcă voimu ca să o vindimū, pintru aceasta ne rugămū Īnnălțămii Talei ca să ni să facă luminată carte di publicațai la stari loculū și să să străgi, după rânduială, ca să să vândă cu prițulū ce ne vomū folosă, ca să nu rămănemū săraci și Īnstreinați di dreaptă parte noastră, și a fi mare pomână Īnnălțămei Tali.

Robei Mării Tali :

Toaderū Petrilă, i Vasăli Petrilă, i Carpu Petrilă, Īmpreună și cu alți frați a noștrei dinū moșai Cursăștii, bătrănu Marii Sănchetroi, Țănutulū Tutovei.

Să roagă ca să să facă publicațai la Țănutulu Tutovei, ca să poată vindi o parte di moșai, adică 222 stănjă[ni] și giumătate, dinū moșai Cursăștii, bătrănu Marei Sănchetroi,

fiindcă jăluitoiloru le esti cu dipärtari și să stăpănește di cătră alțai.

La dumnealui Velü Logftü al Țărei-de-giosü.

1819, Mai 12. No. 4.473.

Velü Logftü.

Noi Scarlatü Alexandru Calimahü Voevodü, cu mila lui Dumnezăü Domnü Țării Moldaviei.

Cinst. și credinčoși boerii Domniei Mele, dumv. ispravnic de Ținutu Tutovii, săn[ă]tate. Veți înțalege dinü jalobă arătare și cerire ce facü jăluitoii ca să-și vänză prinü mezatü acei 222 poli stänjäni ce i-arü fi avändü înü numita moșii Cursăștii de la acelu Țănutü, aleși și hotărăși de cătră părțile celoralanți răzeși. Dreptü aceia, scriemü Domniei Mè dumv., prinü ränduiți la fața locului, înü ființa tuturilor răzeșilorü, să să facă cercetare de aü jăl[ui]toii acei stänjäni și de nu săntü înü vre-o pricină cu ceialanți răzeși, și, cândü, fără de îndoire, să va dovedi că aü jăl[ui]toii stänjini arătați și că săntü hotărăși, saü, de nu săntü hotărăși, de nu va fi vre-unü felü de pricină asupra lorü, să o și hotărăscă, apoi să să și scoată la mezatü, care, strigându-să atätü la fața locului între toți răzeșii și megieși, precumü și înü târgu Bărladului, înü curgire de 40 de zile, la împlinire vadelei să triimetiți pre largu înștiințare cătră dum[nea]lui Velü Log[of]t[ü], cuprinzătoare: întâi, de aü eșitü vre-o pricină asupra stänjinilorü arătați, ori nu; alü doile, cini săntü mușterei; alü triile, la ce prețü aü eșitü și, apoi, dacă nu va fi nicünü felü de pricină, veți avè răspunsu de săvărșire mezatului, iarü într'altü chipü mezatulü să nu să sfărșască.

1819, Mai 19.

Velü Logftü.

(Pecete octogonală cu chinovar.)

S'aü triacutü la No. 16.

XVI.

Adecă, eă, Vasăli sănu Ionă Tănjaală, nepotă Marii Sănpetreoai, și eă, Toaderă, cumnată lu Vasăli Tănjaală, de soră, anume Vărvara ; și eă, Costandină sănu lu Costandină, ce aă fostu fiăoră Marii Sănpetreoai ; eă, Iordachi sinu Costandenu, ce aă fostu fiăoră Marii Sănpetreoai ; eă, Vasăle, nepotă lu Costandenu, strănepotă Marii Sănpetreoai ; eă, Carpu sănu Stratenă, nepotă lu Ionu Tănjală ; eă, Toaderă, brată Carpu ; eă, Costandenă, brată Carpu, noi toți, împreună, dămă acestu adevărată și încredințată zapisă ală nostru la măineloră (*sic*) dumilorsale nemureloră și rudeneleoră noastre ce sântă răzăși înă moșii Cursăștii, cu noi, ce este la Ținutulă Tutuvei, la ocolulă Racovei, înă satulă Cursăștii, precumă să să știi că, fiendu răzeșă cu dumnaloră numiți mai gîosă înă satulă Cursăștii și vrândă a ne alege părțile noastre de pe strămoașa noastră Sănchetreoai, ce aă fostu soră cu Costandinu Sănchetre, după carte domnească de publicații și răvașile censtetei Isprăv[nicii] ale Ținutulă Tutuvei ce amă adusă, și rânduēți la fața locului, a numitiei moșii Cursăștii, după cercetare ce ne s'aă făcută cu numiții răzeși înă satulă acesta, ne s'aă alesă și nou, împreună cu ale nostre nemure, ce nu s'aă tămplată față, optuzăce stănj[eni] de câmpu și de codru șaizăci și șaasă, denă totă trupulă acestue hotară Cursăștii, și, nefiendu noi trăetori aice, prenă bună învoială și tocūmală ce amă făcută cu dumnaloră răzășii noastre, anumia Toaderă sănu Andoni Petrilă, Ioniță Andoni, Gligorașă Epure, zătă lu Ștefană Năpranu, eă, Ionu zătă Aftenii, Neculai sănu deiaconulă Toaderă Petrilă, Gavrilă Petrelă, Apostulă Crăste, Cășăiană zătă Mihăelă Petrelă, Ilei Tudosăi, Pavălă Petrelă, preutulă Trohenă, Ioniță sănu Ilenca, tuturoră acestora de susă numiți, de a noastră bună voi, nesăleți, neasupreți, amă vândută stănj[eni] de susă numiți dumilorsale, cu tocūmaală căte doispzeci lei stănjănulă, însă cu analogulă codrului socotindu-să la stănjănei de câmpu care să faacă stej. de plată șaptezăci șe trei, și, preimindu

noe toți bani înu măinele noastre pe stănjăniî numițu de susū, cumu și treizăce și cincî lei ce ne aū datū dumnaloru, înu cheltuiala cărți de poblecații și răvașuluî Esprăv[niciî] iarășî ne i-au datū nou. Decî, de acumū și pînă înu vecî, să fii dumnalorū numeți mai susu răzeși, iarū mai susū-numețiî răzeși volnece a stăpăni cu putere zapisuluî acestuia ce l-amu datū de bună voia noastră toată soma stănjănelorū, atâtū dinu câmpu, i dinū sălești, dinu vatra satuluî, dinū pometu și dinu codru, și totū venetuluî dinū totū loculu, înu vecî, atâtū dumnalorū, cătu și fii dummelorsale și nepoți și strenepoți, înu vecî. Și, pentru di s'arū tămplă ca ceneva dinū nemurele noastre ca să aibă vreo supărare, noi să avemu a răspunde.

Și, pentru mai adevărată credința, ne-amū pusū numele și degetele, ca să să crează.

1819, Iulei 9.

- [Deget:] eū, Vasăle sănu Ionū Tănjălă, nepotū Marei Sănchetrioai, și
 eu, Toaderū, cumnatu luî Vasăli Tănjaală de soră, anume Vărvara.
 eu, Costandinu sănu Costandinū, ce aū fostu fiçorū Marei Sănchetrioai.
 eū, Iordache sănu Costandinū, ce aū fostū feçorū Marei Sănchetrioai.
 eū, Vasăle, nepotū luî Costandinu, strenepotū Marei Sănchetrioai.
 eū, Carpu sănu State, nepotū luî Ionu Tănjaală.
 eū, Toaderū braatū Carpu.
 eū, Costandenu braatu Carpu.
 Eū Ionū amū a răspundi.
 eū, Vasăle sănu Lupulū Iacobu, răzeșū și marturū la ačastă vānzare.
 eu Safta, fată Elencăi Sănchetrioai, răzeșe și mart[ură] la ačastă vānzare.
 eū, Manolachi zătū Saftei, marturū.

Matei Voineșcu, amū iscălitū, răzeșū.

Fiendu cu priimeri numiților di susū, fiendu poftitu di amândou părțile de amū scrisū acestu zapisū, și amū escălitū de marturu :

Dumitrache Rojniță, mazălū otū Rusenī,
Ținutulū Tutuviī.

Și, fiindu l'alegire acestorū stănjănt de susū cu poroncă și la facire zapisuluī acestue, amū iscălitū și

Lazorū Vra..., amū fostū față la mezatū.

XVII.

După poroncă, amū mărșu la aratatile moșie, Cursăștii și Dumbrăveneī, și, după cumū ne să poroncești, amū umblatū.

Răzeșii dinū Cursăștii, pintru o parte ce aū răscumparat-o înū Devanū mai întâi, s'aū priimitū să i-o alegū înū stănjini, precumū să poroncești. Iarū, pintru o parte ce aū răscumparatū pi urmă unū Vasăli Iacobū, aū precenuitū răzeșii: întâi, că baniī răscumpărării n'aū priimitū, fiindcă jăluitarulū aū găsătū pi unū dascalū, totū răzeșū a lorū, denū Cursăștii, înū Iași, ce aū fostū triimisū înū alti pricine la Divanū de dănsie. Și, apucându-lū, s'aū arătatū de vechilū și aū luatū baniī de la jăluitarī ca să-i dē răzeșilorū și, viindū acasă, nu i-arū fi datū. Și unī dinū răzeși zicū să le dē banie și să dei parte jăluitaruluie înū stăpănire, iarū alții precenuiascū a nu da nici cumū. Cumū și părăta denu Dumbrăvene precinuești a nu da parti jăluitaruluie. Darū nece înū cercetare nu s'aū supusū a venē, decâtū pe tremisulū nostru aū datū răspunsū că, cu scrisorile dovezi ce va avē, va veni la cinstita Isprăvnicie ca să să infățozază. Și darū de cătră noi le s'aū pusū vadē și răzeșiloru de Cursăștii și părătei ca, Dumitrecă ce vene, negreșitū să [să] afle la cinstita Isprăvnicie.

De care nu lipsimū a înștiința.

'819, Iuli 16.

(Două iscălituri neînțelese.)

XVIII.

Prè-Înnălțate Doamne,

Jăluescu Înnălțimii Tali pentru că eă amu întratu chizășu platnică pentru 1.400 lei ce s'au înprumutată fratile mieă la dumnealui Căpitană Gheorghii Roiă, de aice dinu Iași, și acumă, înă vara anului curgătoria 1820, s'au în-tămplată de s'au înnețată fratile mieă și s'au săvărșitu dină viața, și acumă numitulă creditoră mă apucă pe mini ca să-ă plătescu banii, suptă cuvântă că săntă chizășu pentru fratile mieă. Și eă altă chipă nu amă, decătă mă rogă Înnălțimii Tali ca să să scrie (?) cartă cinstitei Logofeției ceii Mară cătră dumnealoră boerii dregătoria Ținutulă Tutovii ca să rânduiască omă cu bună știință să margă la moșie Cursăștii, pe apa Racovii, și să aleagă dreaptă parte de moșie ce ari fratile mieă, pe cari să o stălpască și cu pietri hotară și, apoi, să să vânză cu sultană-mezatu, ca să să poată plăti datorie fratelă mieă și să potă scăpa și eă dinu chizășie fratelă mieă, și mari pomană a rămănă Mării Tali.

La mila Mării Tali

prè-plecatu :

Ioniță Voinescu,

dină satulă Popeștii, Ținutulă Tutovei.

Să roagă să fii poronca Înnălțimii Tali cătră dumnealulă Velă Logftă ca să i să scrie cartă cinstitei Log[o]feției ceii Mară cătră dumnealoră ispravnici de Ținutulă Tutovii să-ă hotărască parte de moșii ce ari fratile săă înă moșie Cursăștii, și, apoi, să să vânză cu sultană-mezată, spre a să plăti datorie mortulă, fratelă săă, și să scapi și elă dinu chizășie ci esti.

No. 14.688.

Dum. Velă Logftă să pui înă lucrare [cererea] jăluitoariulă.

1820, Dechemv. 8.

. . . (neînțeleș.)

De la Logofeția cè Mari
cătră cinstita Isprăvnicie a Ținutului Tutovii.

Veți înțalegi dinū jalobă arătare și cerire jăl[uitoriului], că elū, fiindū chizeșū pentru datoriia fratelui său, carile, murindū, altū chipū de plată n'arū fi avândū decâtū dinū vânzare acei părți de moșii cè aū rămasū îndatoritului.

Dreptū aceia, să scrii dumv. să rânduți pe cini veți socoti să miargă la fața locului, unde, față fiindū jăl[uitorul], să adunī și pe razeșii acei moșii și, întrândū inū cercetare, driaptă parte ce să va afla a mortului îndatorit, să o aliagă și să o hotărăscă osăbitū de părțile celoralanți razeși, pe care, nerămăindū nicio pricină, să o stălpască și cu pietri hotară, dāndu-i și mărturii hotarnică, iscălită de razeși, pe obicei. După care să înștiintați pre largu la Logofeții, ca să să pui inū lucrari cerire jăl[uitoriului]. Iarū, dacă va naști vre o pricină de nemulțămiri, cu pietri să nu stălpască, ce cu mărturii de curgire pricinii să-i sorociți a veni inū judecata Divanului.

1820, Dechv. 15.

Dimitri Sturza, Velū Logftū.

Trecutū.

XIX.

Prea-Innălțate Doamne !

Jăluimū Innălțimii Tale că moșia Cursăștii i Dumbrăveniū de la Ținutul Tutovii iaste a noastră, răzășască, de baștină, i cumpăraturī avemū uniū de la alții, și pătirimū inpresurare de spre megieși. Și, fiindcă voimū a ni să scoate moșia noastră de suptū inpresurările megieșilorū, cumū și de a ni să face și inpărțire și alegire, după spiță și dovezi, părților a fiecăruia răzăși dinū noi, cu lacrămi ne rugămū Innălțimii Tale să ni să dea luminată carte gospodū cătră cinstita Isprăvnicia Ținutului și cătră dumnealui Vor[ni]cu Porții, Costinū Ghenghea, ca, după rânduiala păzită, să ne

hotărăscă moșia și să o împartă între răzășii, ca să-și știe fieștecare partea sa, și mare pomenire va rămănea.

La mila Măriei Tale

prea-
plecați :

Gheorghie sinu Tudorii, Toaderu Andoni, Ionu Bașbulu-bașu, Grigorașu Spire, Dița Andoni și cu toți răzășii noștri de moșia Cursăștii i Dumbrăveni de la Ținutul Tutovii.

Să roagă să li să dea carte gospodă cătră dumnealorū ispravnicii de Tutova și cătră Vornicu de Poartă Costinū Ghenghe, să le hotărăscă moșia Cursăștii i Dumbrăveni și, după scrisori, dovezi, să le facă și împărțire între răzășii; unde să fie îndatoritū a merge dumnealū Sărdarulū Vasăli Veisa.

No. 1254.

Dum[ne]ta Velū Logofătū, întrebându și pe partea ceilantă pe care voește a priimi de hotarnicu, să dai carte, după cuvînță, spre a să pune înū lucrare.

1821, Fevr. 12.

. . . Suțu.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Velū Logofătū.

Trecutū.

Noi Mihailū Grigoriu Suțulū Voevodū, cu mila lui Dumnezeu Domnū Țării Moldaviei.

Cinst. și credincoși boerii Domnii Meli, dumv. ispravnicii de Ținutul Tutovii, sănătate. Veți înțalegi dinū jalobă arătare și cerire jăl[ui]torilorū ca să li [să] hotărăscă numite[le] moși și să li să împartă întri dănsii. Dreptū acela, fiindcă jăl[ui]torii cerū dinū parte lorū pe Vorniculū de Poartă Costinū Ghenghe, veți aduce și pe părăți de față și, făcându-le întrebare pe cini voescū și ei dinū parte lorū, și să li să rânduiască, care rânduiiți, mergându la stare locului, undi, față fiindū jăl[ui]torii, să aduni și pe toți ceialanți razeși,

și, după ce voru dezbate marginile numitelor moșii de spre moșiile megieșite, apoi, după scrisori și spițe de niamu încredințată prinu dovezi, să aliagă și părțile între razeși, alegându și parte jăl[ui]torilor, pe care, nerămăindū pricină, să o stălpască și cu pietri hotară, dându-le atât hotarnică, precum și fidule de alegire părții fișticăruia, carile, alegându-să și de cătră dumv., și fiindū alegire următoare cu voia și mulțămire tuturor răzășilor, să să adeveriască. Iară, cândū, orī la dezbaterē de spre megieși, saū la hotărătū și la hlizuitū, între razeși va naște mai multă pricină de nemulțămiri, atunce la locul de pricină cu pietri să nu stălpască, ce încă, puindu-să hartă asemine de stare locului, cu mărturii de curgire pricinii, să-ī sorociți a veni înū gıudecata Divanului.

1821, Fev. 18.

Velū Logftū.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Trecutū.

XX.

Divanulū.

Dinū luminată poronca prè-înnălțatului Domnului nostru Ioanū Sandulū Sturza Voevodū, s'aū gıudecatū de față în nainte noastră diiaconulū Costandinū dinū satulū Dumbrăveni de la Ținutulū Tutovii, cu părăți de cătră dănsulū, Ștefanū Petrilă, i Gheorghii Andone, i diiaconulū Ioniță Clipa și alți ai lorū, iarăși răzăși de aca moșii, a căroră pricină, după cercetare ce s'aū făcutū, s'aū aflatū precumū înū gıosū să arată. Jăl[ui]torii diiaconulū Costandinū cu ai săi aū făcutū arătare că această moșii, după ispisoculū Domnului Petru Voevodū, să înparte înū doi: gıumătate, ei, curgătorii dinū Irina, și gıumătate, părății, curgătorii dinū Anca, precumū s'aū și hotărătū, și, înū anii trecuți, la 1813, aū săvărșitū și invoială. Apoi, înū urmă, scoțindū părății hotarnicū pe Vornicu de Poartă Costinū Ghenghe, aū și hotărătū, puindū pietri hotară, luindu-li așăzările: binali,

casă, bisărica, vii, livezi și curături, de care au cerșut punitoare la cali. Părății Ștefanu Petrilă cu ai săi încă au arătat că, cu adivăratu, numita moșii să înparte în doi, după ispisoculu Domnulu Petru Voevodu dinu 7054 [1546], precumu încă de cătră moșii și bătrăniilor loră la anii 7252 [1743-4] prinu hotarnicu s'au și hotărātu, dându-să curgătoriloru dinu Irina parte dinu giosu și loru, părațiloru, curgătorii dinu Anca, parte dinu susu, cumu arată aceiași hotarnică întărită și cu carte gospodu, și numiții curgătorii dinu Irina, dinu vreme înu vreme, întinzindu-să cu stăpănire, la anul' 814 au avutu și gîudecată la dregătorii de Ținutul Tutovii, cându, neavându cu altu chipu a cuprinde locul pe care cu nedreptate s'au făcutu așăzării, au pusu innainte că și-lu aru fi făcutu pe părțile de dani ce aru fi avându bisărica de la unii dinu răzăși, arătându părații spre dovadă mai întâi tălmăcire ispisoculu Domnulu Petru Voevodu din anii 7054 [1546], Apr. 2, precumu s'au împărțitu Anca cu soru-sa, Irina, fetili Ilenii, cu totu satulu întregu Dumbrăveni, de pe Racova, pe apa Gărcini, și s'au venit în parte Irinii gîumătate de satu de Dumbrăveni, parte dinu giosu, iară gîumătate de același satu Dumbrăveni, parte dinu susu, s'au venit în parte Ancăi. Alu doile carte gospodu, de la Domnulu Necula Voevodu, dinu anii 7253 [1744], Noemv. 10, întăritoare hotărături făcută de Postelniculu Toaderu Cuze, la letu 7252 [1774], Apr. 23, și cuprinzătoare, între alte pricinii, că acelu satu s'au împărțitu așa: puindu-să o piatră înu capulu hotarulu dinu giosu, unde să hotărăște hotarul Dumbrăveniloru cu hotarul Mijloceniloru, și, purcegându dinu capulu hotarulu dinu susu, zare dialulu de spre Apusu, unde să hotărăște hotarul Dumbrăveniloru cu a Gărciniloru, și este o piatră, și de la acă piatră totu multe dialulu înu giosu, până înu potriva loziloru, la Cruci, și acolo este altă piatră, și de acolo, pe la fântăna ce să chiamă Răcia-lu-Țiganu, și dinu susu de fântăna, dinu dialu înu costișă, este altă piatră; și de la Răcia-lu-Țiganu apucă păraulu Ustii șăsululu înu giosu, până înu potriva odăii lu Drăganu, care este

înă muchia dialului de spre Răsăritu, și acolò s'au pusă piatră, întru o văiugă, înă costișă, dină dialu de drumu, unde să hotărâscă Dumbrăveni cu Mijloceni; și de la odaia lui Drăganu zare dialului înă susu, de spre Răsăritu, la o movilă, și înă costișă, de vale de movilă, este piatră, care osăbești gîumătate de sată de Dumbrăveni, parte dină gîosă, a lui Procopii Răschitoru cu niamulă său, iară gîumătate de sată, parte dină susu, este a lui Stahii Petrilă cu totă niamulă său, și apucă iarăși zare dialului înă susu și a pădurii de spre Răsăritu, până înă fundu, iară înă fundu, înă mijloculă șăsului, este iarăși o piatră, care înparte fundătura înă doi, și, viindu-să casa lui Iftemi Haragoju pe hliza lui Stahii, i-au dată sorocă ca să-și mute casa pe hliza lui, precumă li-au hotărătă și Velu Logftu totă asămine, întărindă și domniia sa, ca să le fii driaptă ocină, și moșii, și uricū, cu tot venitulă și cu totă hotarul, cumă mai pre largu arată aceiași carte. Pe lângă care au arătătă numitulă diiaconă Costandină și scrisoare acă de învoială și de dani cătră bisărică dină parte a cățiva dină niamulă petrilescū¹, dină anulă 1802, Mai 18.

Și au arătătă și Petrileștii, cu ai loră, carte de gîudecată a dumisali Spat. Ioană Iamandi, fiindă Bană, dină anulă 1814, Iuli 31, cumă că, după întrebare care ce au făcută unora dintr'acei ce să arată de iscăliți înă acă scrisoare, au mărturisită că unii dintre dănsii față au fostă cândă s'au făcută acă scrisoare, dară, auzindă graiulă loră, n'au iscălită, iară alții că n'au avută nică știință de aceli învoeli. Și, așa, răsufflându-le, rânduești a să faci și hotărătură la fața locului.

S'au văzută și o închipuire de hartă de stare locului, făcută și iscălită de Vornicu de Poartă Costină Ghenghe, cumă și mărturiia sa de cercetare dină 10 zile a trecutii lună Mai, cuprinzătoare că răzășii dină bătrănulă Irini ceră să le fii stăpănire la siliște, pe părăulă Humii, și să tai capulă părții stăpănităriloră dină bătrănulă Ancăi.

¹ Fusese „rășchitorescū”; apoi pe margene se adauge: „Chirica Banu au tocmită, fiindă așa după scrisoare“

Unde darū, după ce s'aū văzutū de cătră noi că întriagă moșia ačasta Dumbrăveni, după ispisocolū Domnului Petru Voevodū, acelu dinū 7054 [1546], este împărțitoare la doi surori, gūmătate de satū, parte dinū gīosū, a Iriniī, și ceelantă gūmătate de satū, parte dinū susū, a suroriī sali, Anca, precumū la 7252 [1744], prinū hotarnicū, s'aū și deoșăbitū cu pietri hotari, întărindu-să aceiași hotărătură și cu carte Domnului Neculaī Voevodū, acē arătată și mai susū, dinū aniī 7253 [1745]. S'aū întreatū pe jăl[uito]rū diiaconulū Costandinū, cu ai săi, curgători dinū Irina, suptū ce cuvântū s'aū întinsu mai multū cu așăzările lorū la parte siliștiī și aū cuprinsu dinū loculū curgătorilorū dinū Anca. Elū, de odată, aū vrutū să să agīute cu daniia bisăriciī, cu care nimicā nu să poate folosi: întâi, că s'aū doveditū neadivărată, precumū o arată Spat. Iamandi prinū mărturiia sa, și, alū doile, că, și adivărată de arū fi fostū, iarășī nu să putē elū folosi cu parte bisăriciī. Precumū uniī dinū răzăși și acumū, înainte noastră, aū răspunsu că ei, uniī, nu să împotrivescū a nu da danii bisăriciī, numai acē danii ce vorū faci, cini dinū răzăși căți stānjini va vrē, să să dē de o parte și, prinū știre a toată răzășime, să să dē cu anulū muștereuī, dinū răzăși, care va da prefulū celū mai bunū, și, cu baniī ce să vorū lua, să să facā cele de trebuință la bisărică. Precumū a lorū mulțāmire întru ačasta o întărīmū și noi.

După ce darū numitulū diiaconū s'aū văzutū întimpinatū și la ačasta, apoi aū întorsu a învinovăți pe părăți că de ce aū ținutū hotarnica și ispisoacile mistuite și nu li-aū scosū cândū ei aū începutū a faci așăzări, ca să nu-i fi îngăduitū. Care, iarășī, nu rămāni învinovățire asupra părăților, de vreme ce și însuși ei, jăl[uito]r[iī], aū știutū că aū gūmătate de moșii, și nu mai multū; trebuia dară, înū vremea cândū ș'aū făcutū așăzări, să le fi făcutū pe dreptū loculū lorū, și nu pre locū streinū. Și gūdecata și pentru ei astăzi este precumū și la Neculaī Voevodū, s'aū hotărătū că acei ce ș'aū făcutū așăzări pe moșii streinā, să le rădici, numai, fiindcă s'aū întemetū cu livezi și vii, ca să nu să mai

facă mai mare struncinare între dănsii, cu priimire de spre amândoi părțile, s'aŭ hotărâtă ca, prină măsură fălcești, să să socotiască locul, și, pentru cătă voră fi stăpănindă jăl[uito]rii diiaconă Costandină cu ai săi, curgătoră dină Irina, mai multă decâtă gŭmătare înă siliști, să să dă acelu locă ce-lă stăpănescă mai multă dină parte loră, dină loculă de hrană, după măsura fălciloră, și totă celălaltă locă să să înpartă iarăși dreptă înă doi, ca să-și stăpăniască fiștecare parte sa, fără asuprire.

Cu care hotărăre mulțămindu-să amândoi părțile, li s'aŭ dată căte o asămine carte de gŭdecată. Ačasta s'aŭ dată lui Ștefană Petrilă, cu ai lui, și alta asămine s'aŭ dată diiaconului Costandină, cu ai săi.

1824, Dechemv. 20.

Cost. Cant. Velă Logftu.

Doniă Velu Logftu.

(Trei iscălituri: una a Logofătului Tăutul.)

XXI.

Pré-Înnălțate Doamni,

La anulă trecută, '820, Ghenară 16, amă înprumutată cu bană pe ună Mateiă și Ioniță Voenești, frați, dină sată Popești, Țănutulă Tutovii, care amândoi s'aŭ săvărșită dină viața ačasta, și, cândă eă li-amă dat banii, ei încă m'aŭ suguripsătă cu scrisorile di părțale loră di moșii ci le aŭ înă numitul sat Popești i Cursăști și înă alte hotară di la acelu Țănută a Tutovii, și aceli scrisori eă le-amă dată înă mână unui cumnat ală mieă, ca să margă cu scrisorile la pomenitele hotară, vrândă răzăși ca să-și hotărască moșăile, și nici moșăile nu le-aŭ mai hotărăt, și scrisorile nu mi le-aŭ adusă cumnată-meă, și aŭ rămasă la dănsulă di le-aŭ țănută, și, la vreme răzvrătirii, înă anii trecuți, cu alte calabalăcuri a salii, le-aŭ pusă într'ă ladă și, ascunzându-le și mutându-le dină locă înă locă, s'aŭ întămplat di aŭ întrat șorică înă ladă și, rozândă calabalăcurile, aŭ stricat și

hărțile împreună cu celelalte calabalăcuri, mai rămăindă dină hărții bucățile.

Pentru ačasta, mă rogă Înălțămii Tale să fiă rânduit la dumnealui Velū Logftū alū Țării-di-grosū di a le cerceta și a mi să da cōpii di pe aceli rămasă, încredințati di cătră cinstita Logofeții, ca să potū scoatē aceli părți di moșii, după cuprindere scrisorilorū, și va rămănē večnică pomenire Înălțămii Tale.

Prè-

plecat

la mila Înălțămii Tale :

Gheorghi Rojniță, za Dărăbanī.

Dum. Velū Logftū pune la cale de a i să da cōpii încredințată de pe acele scrisori.

1825, Iuni 15.

. . . . *Logftu.*

[Pe V-o:] Jaluba cu cari s'au încredințat copiile zapisălorū di părțale di moșăia Cursăștii. 1825.

XXII.

Cu plecăciuni, cc. Gheorghii.

Eū, viindū acasă, amū pusū să măsurū loculū ce esti de aratū pi moșia dum[ital]ji, ci amū luoat-o înū posăsăi, și aū eșitū unulū dinū răzăși, anumi Toaderu Andonii, și aū zăsū oaminilorū că înū zădarū măsură, pentru că ii nu daū acelū locū, fiindcă aū curățiturī făcute de dănșii și că ii aū să-ți dei dum[ital]ji căti 5 și 6 stănjăni la unū locū, erū nu aū să-ți dei la unū locū moșia, pentru că ii săntū gata să mergă la Eși, să să gūdeci pentru acē parti de moșii, ca să nu ți-o dei la unū locū.

Pentru ačasta darū facu cunoscutū dum[ital]ji și ti rogū ca să faci bunătati să vii aica la mini și să chemămū răzășii și să li hotărăști că moșia nu o ai dată înū posăsăi, ci vroiaști a o ținē dum[ital]ji și că eu sintū vichilū denū

parte dum[ital]i, a o căuta și a o ara, pentru ca să-ți ai nedejde. Și vomă mergi și la dum[nealu]i Sărdariulă Daghi și l-omă pofti ca să ni înputerniciască și stăpănire, fiindcă esti privighitoră, și degrabă poati a-I supuni.

Eră eă triimetă cusurulă de 66 de lei ci amă a răspundi cu sănetă dum[ital]i până la împlinire de 150 lei, ci după condrahtă săntă datoriă a răspundi pi fișticari ană înainti pentru parte de moșii ci o amă luoață înă posăsăi. Și ti rogu să vii dumneta săngură aici ca să-mi înputernicești stăpănire, fiindcă și cucoana Catrina, priatina dum[ital]i, ti dorești tari multă și ti poftesti ca să vii, să vă întâlnești, ca să voroviți căti ceva.

Pentru priimire baniloră voi avă țidula de la dumneata, împreună și cu sănetulă ci amu dată la dumneta.

Întâmplare fiindă ca să nu poți vini dumneata acumă îndată aici, ti rogă ca să scrii ună răvașă particularnică la dum[nealu]i Sărdariulă Daghii, privighitoră, ca să-mi încredințezi condrahtulă, și, apoi, eă voi mergi la Bărladu și-lă voi încredința și de gîudecătorii condrahtulă, și, apoi, atunci, știu ci voi faci cu răzăși..

Pentru cari ti rogu să amă hotărătă răspunsu pentru toati.

A dum[ital]i plecată slugă:

.

'835, Fevr. 24.

Satulă Cursăști.

[Pe V-o:] Scrisoare ačasta iasti înă locu de condractu di posăsăia moșai Cursăști.

Cinst. și ală meă maī mari dumneală Sărdariulă Gheorghii Roiulă.

La Todirești.

(Pecete de ceară roșie.)

XXIII.

Cu șmerită plecăcuni dumitale cc. Ghiorghii Roiule.

Iată amu trimesu acestu omu al nostru să vii la dumneta spre înștiințari baniloră ce avemă a-I da dumitale pentru

amanetarisăta moșii Măteiū și Ionū. Baniū s'aū strănsū de pe la răzăși spre a-ī da dumitale, și amū trimesū omulū nostru să avemū înū știință de la dumneta aice să ți-ī aducemū, saū pre giudecătorii să ți-ī dămū, spre întemeiare hărtiloru. Și noi rugămu pe dumneta să avemū răspunsu dumitale să venimū aice, saū dumneta să vii pe la noi, de vei merge la Vasluiū.

Și săntemū alū dumitale plecați.

1837, Oc[tom]v. 28.

Irei Costantinu Andoni.

Să avemū răspunsulū dumitale pentru baniū de aurū, cumu să primesc de dumneta irmelicii, și galbenii la noi se urmezī paīsprezăce irmelicu nou și galbanu triizăci și cincī.

Irei Costantinu Andoni.

XXIV.

Cu smerită plecăcune dumitale, cc. Ghiorghii Roiule.

Amū primitū răvașulū dumitale înū doozăci și șesă Noe[m]vre, pentru baniū ci avemū a da dumitale pentru părțile amanetarisăte, Măteiū și Ionū, că amū vorbitū cu dumneta ca să viniți să mergemu la Iași, să-ți numărămu baniū, și dumneta să ne dai hărțile. N'amū pututū vini, de vreme ci aū fostū, și acumū ne'u apucatū o povescă a giudecătorii de Vasluiū și nu putemū a vini, până înū săptămăna viit[o]ari. Darū te rugămū să nu bănuești, că [la] noi baniū sânt gata toți, până într'o pară; darū n'amū pututū, de nevoie ce ne'ū vinitu de la giudecătorii. Cumū omū mântui de degrabă, noi vinimū dreptū la dumneta, cu baniū, ca să-ī dămū dumitale, și dum[neta] ne-ī da hartiile. Și, pentru ceia ce amū vorbitū cu dumneta, noi nu întorcemū.

Și săntemū a dumitale de bine voitorī plecați.

1837, Noe[m]v. 26.

Irii Costantinū Andoni.

Ghiorghii Nica, polcovnicu.

Apostulu Cărste.

XXV.

Noi, răzășiî dinū satulū Crusăștiî (*sic*),
cu multă plecăcuni ni închinămū dumitale,
cc. Gheorghii Roiu, u Todireștiî.

Cinst. răvașulū dumitali l-amū priimitū, și cele ci ni scriî,
pre largu le-amū înțalesū. Noi facimū rugăminte dumitale
ca să mai fimu îngăduiți până înū zuoa de Sfântulū Ioanu
Botizătoriulū. Ghenari înu 7 zăli, și atunce săntemū urmă-
torî a vini, după cinstitū răvașulū dumitale.

Fiindū 1837, Dechemv. 30.

a dum[it]alji prè-

plecați :

Toaderu Andoni.

Neculaî Botizatulu.

Con. Tudosă.

Simeonū Potoracū.

XLVI.

ACTE MOLDOVENEȘTI AMESTECATE DIN VEACUL AL XIX-lea ¹.

I.

Mărăturiia.

Dat-amă adivarată și încredințată scrisore mè la mâna nepotei mele, Casandrii, ficii dumisale Costandinu Șahănu, că, măritându-o pe fică-sa după Niculai, feçorul repăosatuluî Capichehaiaî, și viindü de cale premare la casa mè, înü Hleneți, și aducându-mi unü bogüçalăcä, eu amü dăruitü nepotei mele Casandrii zece galbinî, și nepotulu meu, Vasile Flonüdorü, obărü-Vorü necü Cămpulunguluî Rusescü, cincî galbene, cumü și nepotulu meu, Gheoarghii Flondorü, comesariü, aü dăruitü cincî galbene, pentru ca se-șü cumü-pere cai, ca si aibă cu ce umbla, și acește cai sintü cumparați cu acește bani, care amü datü noi nepotei nostre, se-si cumupere cai, să nu umble dobândindu, ci se aibă cai sei.

Și, pentru mai bun[ă] credința, amü iscăletü.

U Hlinețe.

'797, Aprilü, 4 vechi calendarî.

Toderü Flondorü (pecte de ceară roșie).

Vasile Flondorü, obär-Vornicu (pecete cu semne de războiü și în scüt o lebädă.)

¹ Originalele la mine

Gheorughî Flondorū, comisarū (pecete cu semne de războiū, o Minervă, inițialele I. D. latine, și data de 1797).

Præsens instrumentum apud Cas. Regiam Provincialem Buccovinensem Tabulam in Libro Attestatorum I-mo, p. 208, ingrossatum est.

Actum Czernovitzū, 31 8-bris, '797.

Drúgosi.

(Pecete mare peste hîrtie căzută.)

II.

Copie.

Prea-Înnălțate Doamne,

Jăluimū Înnălțimiî Tale că la Ținutulū Dorohoiului avem și noi părți de moșii, de baștină, înū hotarulū moșiilorū Zahorăni, Dumușăniî și Teșcureni, cari părți de moșii le tragimū de pe bătrănulū Dimisie Dediulū, cu scrisori dovezi ci avemū, pentru cari moșii socrulū mieū, Ioanū Dimisie, aū avutū pricină de gîudecată vr'o 15 ani cu săvârșitulū Slugerū Toaderū Manole și cu ai lor, și, după toati pricinili de gîudecată, înū urmă s'aū dat rămași pe numiți de susū, și amū stăpănitū, înū pace și fără nicio supărari, părți de moșii. Iarū acumū s'aū sculatū dumnealui Stolniculū Ioniță Tomiți, Costachi Manoli, fecorulū săvârșitulū Slugerū Toaderū Manole, și cu ai lorū, și, prinū jaloba ce arū fi datū dumnealorū Înnălțimiî Tali, înaintea lunei lui Maiū ce aū trecutū, aū luatū carte gospodū cătră cinstita Isprăvnicie de Ținutulū Dorohoiului și carte de blăstămū că ne tragimū noi dinū bătrănulū Dimisie Dediulū. Și, așa, chiamāndu-ne înaintea cinstitei Isprăvniciei, ne-aū sălitu să primimū cartea de blăstămū.

La cari amū dat răspunsū că, dacă vomū eși înū cercetarea luminatului Divanū, cu scrisorili dovezi ce avemū, și neputāndu-ni îndrepta după scrisori, saū de vorū eși rāle, atunce vomū priimi și carte de blăstămū, darū păr' atuncia

nu putem. Și, așa, ne-amu pusî vadè la 15 zili a lunei lui Noemv. viitoari, ca să ne aflămî cu scrisorili la cinstitulî Divan, să stămî înî gîudecată. Și, așa, noi ne-amî știutî vadeaoa ce ne-amî pusî, daru dumnealorî n'au aşteptatî vadeaoa să vie și aî dat jalobă Înnălțimiî Tali, cu arătari că vadeaoa ne-aî fostî la Maiî trecutî înî 15 zili, și, fiindcă n'amî venit la vadeaoa dumisale, aî cerutî de ne-au rădicatî cu aprodu pe doi, negăsindu-î pe toți răzășiî, acî, înî vremea lucrului. Mai vartosî, deosăbit că scrisorile sintî înprăștiiate pe la unie și alțiî dinu răzășiî noștri și ei nu să află acasi, ci unî înî slujbi, iarî alți după hrana viețiî lorî duși, fiindî vremea aceia. Și ne-aî adusî pe noi fără scrisorî. Darî nici noi nu putemî sta înî gîudecată și fără scrisorî, și înî vremea a totî lucrulî, cari omî acî își strângi toată hrana viețiî lui de peste anu.

Prea-Înnălțati Doamne, cu numiți părăți de susu arătați, la anulî 1808, amî avutî gîudecată totî pentru pretenție ce facî și acumî, și s'aî dat rămași dinî gîudecată, și, dacă aî avutî niscaîva scrisorî, pentru ce nu le-aî scosî atunci?

Pentru cari ne rugămî Înnălțimiî Tale să ni să pui o vadè la Noemv. înî 15 zili, după vrîmea a totî lucrului, pentru pricina de gîudecată cu numiți, și atunci, adunându-ne și toate scrisorile dovezi, vomî veni și vomî sta cu dumnealorî înî gîudecata luminatului Divanî, și mari pomană va rămânè Înnălțimiî Tali.

A Prea-Înnălțimiî Tali

prè-
plecați:

Ioanî Bobeică polcov[nicî], Iordachi Timoșî și răzăși de moșiile Zahorăniî, i Dumușăni și Teșcureni, Ținutulî Dorohoiului.

Cerî să li să pui vadè la luna lui Noemv. înî 15 zili viitoari, după vremea a totî lucrului, pentru pricina de gîudecată ce arî fi cerându să aibă dumnealui Stolniculî Grigori Tomiți i Costachi Manoli și cu ai lorî, pentru moși Zahorăniî, i Dumușăniî și Teșcureniî, dinî Ținutulî

Dorohoiului, că, deosăbit că li sântu scrisorili înprăștiete și nu sântu la dănșii, daru, fiindu vreme lucrului acū, nu pot sta înu giudecată.

Mergiți la dumnealū Velu Logftū.

Sturza Velu Logftu.

1813, luni 27.

Noi Scarlatū Alexandru Calimahū Voevodū, cu mila lui Dumnezeū Domnū Țării Moldovii.

Credinčoși boerii Domnii Meli, dumv. ispravnicū de Ținutulū Dorohoiului, sănătati. Veți înțălegi dinū jaloba acasta arătare ce facu jăluitorii. Deci, la înfașoare ce aū avutū cu părății, răspunsu jăluitorilorū aū fostū că nu sântu toți răzășii fați, și nici aū toati scrisorili la dănșii, și nici potū sta acumū înū giudecată, înū vremea lucrului.

Dreptū aceia, să scrii dumv. ca stăpănirea jăluitorilorū să să urmeză precumū s'aū urmat de cătră jăluitori și să-și facă hrana trebuincoasă, să-și cosască fanașile, să-și pășuneze vitili, atăta numai, să rânduieți doi-trii oamini de cinste dinū mazili să facă izvodū anumi de totū venitu acestorū moșii, păn' la celū mai micū lucru, carili izvodu, împreună cu înștiințare dumv., la 25 zili a viitoari luni Octomv. să-lū triimitiți la Divanū, împreună cu jăluitori și părății, cândū, atunci, cercetându-să pricina, dacă jăluitori vorū rămănē dinū giudecată, să răspundă părăților și totu venitulū. Iarū, cândū jăluitori nu vorū urmā a veni la arătata vadē să-i cercetezu pricina, atunci, nu numai că totū venitulū să va da înu stăpănirea părăților, daru încă li să va da și carte de stăpăniri asupra moșiiilor, precumu și însuși jăluitori s'aū priimit. Înșă, dacă jăluitori vorū rămănē dinu giudecată, atunce dinū fănū și dinū păine ce vorū face pe aceste moșii, numai dijma obicnuită vorū da, iarū fānulū și păine va rămānē a lorū.

1813, Iuli 2.

Procițū Velū Logftū.

Întocmai. Șef secții : *Dimitrii Bucșanu.*

Gîudecătoria Ținutului Botoșani.

No. 6424.

Copiia acasta, posleduindu-să dinŭ cuvântŭ înŭ cuvântu și fiindŭ întocmai cu originalulŭ, după ceriria ci prenŭ înscrisŭ aŭ făcutu d[umnealul] Păhr. Ioanŭ Săcară, i să încredințazi de cătră gîudec[ătorie], cu iscăliturile cuviniti și puniria pecetii. Înŭ Botoșani, 1835, Dechemv. 23.

*Arapu.**Ioanu Canta Sardaru.**N. Bibiri.*Directorŭ : *Dabița . . . Cluceru.*Șef secții : *Dimitrii Bucșanu.*

(Pecete neagră ovală.)

Acastă copii fiindŭ prescrisă de mine întocmai de pe cê adevărată scrisoari, amŭ iscălitŭ.

'829, Maiŭ 15.

.

III.

Catagrafie de toate rodirile ce s'aŭ găsitu pe moșie Budești,
dinŭ Ținutulŭ Iași, a dumisale Spatarului Iancu
Cananoŭ, dinŭ anu 1819 și pe anulŭ 1820.

Falci. No. Pe anŭ 1819.

- 2 coșeri păpușoi, de câte 20 stănjăni gospodŭ lungime, iară lărgime 4 palme și naltulŭ de unŭ stănjănŭ polŭ.
- 161 stănjăni, înŭ 9 jirezî, latu 2 stănjăni, naltu unŭ stănjănŭ polŭ, grăŭ cărnăŭ.
- 43 stogurî fănŭ.
- 20 stogurî mohorŭ.
- 164 stănjăni, totŭ grăŭ coșolină, înŭ 8 girezî, latu 2 stănjăni, naltu asemeni,

Arăturile și sămănăturile pe an 1820.

- 81 grău cărnău sămănat, însă :
Falci.
 34 sămănat în deal la vie.
 34 pi deal la Holmea.
 13 la Bulhac.
81
- 64 săcară sămănată, însă :
Fălci.
 12 la ratoșu.
 10 unde a fost mazere.
 20 dosp. (*sic*).
 12 la Coțoacă.
 10 între drumuri.
64
- 120 păpușoi sămănați, însă :
Falci
 51 dialu de spre Trușești.
 26 dialu de spre Buhăcen.
53 la Iperie.
130
- 6 orzu sămănat.
 300 iarbă de cosit.

Altă păne ce s'au găsit, de anu 1818.

- 97 stânjini grău, în 3 girezi, lat 2 stânjani, naltu un stânjinu polu.

Alte lucruri ce s'au găsit, mișcătoare și nemișcătoare.

- 11 pogoani vie roditori în două locuri,
 8 boi de jug.
 42 epe cu mănzi, însă :
 24 mănzi epi.
 18 mănzi căluți.
42

- 4 armăsari.
 27 epe tretini, dinu care sântu a făta 10
 16 epe de plugu.
 4 cai tijă de plugu.
 117 oi mănzării#
 58 mieluși.
 6 sterpi.
 5 berbeci.
 71 mioare dinū anu 1819
 18 capri fătate, însă
 8 țăpucl.
 10 eduțe.
 18
 5 țăpuș vătui }
 12 capre vătue } dinu anu 1819.
 3 capre sterpe.
 2 țapī mari.

Aceste toate de mai susu arătate s'au găsitu pe moșie Budești, Ținutulū Iași.

1820, Mai 6.

Manoli (?) Velu Banu.

.

Cătră cinstita Căimăcămie.

Fiindcă după hotărâre dinū 7 Fevr. a cinstitulū Divanu înfășoșată prinū anaforă cătră slăvita Căimăcămie și întărită la 9 Fevr., eū rămănu desfăcutū și plătitū de datorie mē cē cătră creditorilū meū, Post. Pantazoglu, inū numile lui Aga Iancu Pavli, 'cu rădicare pānei mele de pe moșiile Cornii și Budeștii, spre întîmpinare trebuințāi oște-nești, care pāni pe nedreptate sã sevestrasă ;

Mă rogū slăvitei Căimăcămiei ca, inū putere dovezălorū, a adivărului și a dreptății mărturisăti, atitū prinū cercetare dum[isal]i Banului Ioanū Tăutulū, cătū și prinū carte de giudecată de atunce și a anaforalei de disfacere, să mi sã dei cărți de cătră Ocirmuire cătră Vist. Iordache Rosetū și Vist. Costache Canta, ce s'au arătatū vechilū creditorilū

meu, ca să mi să facă teslimă atâtă amaneturile, cătu și zăpisulă de datorie, scriindu-li-să că, pentru împotrivă urmare cu nedare amaneturiloră după dreptate, voră rămănē însuși răspunzătorī cu averile dumnealorū de aice, căci nu potū fi cunoscuți nici de epitropi clironomilorū mortului creditoriu, nici de apărători dreptăților lorū, fiindū știutū sfârșitulū pentru care numițāi nu să află înū viațā. Saū, de aū ceva a răspunde, să vie aice spre înfățoare, căci, înū totū feliulū, la asămine întâmplări, pravilile, atitū a niamurilorū, citū și a țării, hotărāscū.

A slăvitei Căimăcămii

plecată

slugă:

Iancu Cananău Spat.

(În față versiune greceasca.)

IV.

Inchiere socoteliī păiniloru rădicati de la moșia Corniī i Budești, după dovezāle tescherelilorū și a hărtilorū adiverință, ce rânduri s'aū luat, unile dinū poronca Visteriei și altile, dinū poronca lui Iunuzū-Agā, delibașa sarascheriului Iosufū-Pașā, prinū Ahmet baeractariulū și dumnealorū Vorniciī de Botoșeni.

Chili Demerlii.

- 2.000 adică doi mii chili grăū, după înștiințare și adiverința dumisale Spatariului Mihalachi Racoviță, dinū care una mii optū chili să adiverescu după ravașulū Vornici[eī] de Botoșani de la Iuli 18, '821, și cusurulū cuprinsu înū adiverința dumisali Spatariului Racoviță, după rădicare grăului de la Guranda, prinū Stolniculū Bou și Costandinū Țānțu, suptū No. 1.
- 355 adică trei sute cincizăci și cinci chili grăū, rădicati de la Guranda prinū triimisulū lui Iunuzū-Agā, Ahmet baeractarū, de la Iuli 28, '821, suptū No. 2.

- 249 adică doi sute patruzăci și noi chili grău, rădicati tijă de la Guranda prină numitulă mai susă Ahmet baeractarū, de la Avgustū 9, '821, suptū No. 3.
-
- 2.604 adică doi miș șasă sute patru chili grău, rădicade de la moșiili Corniș și Budeștiș, a dumisale Spatariulū Ianculū Cananău.
- 947 adică noi sute patruzăci și șapte chili păpușoi, rădicati de la amăndoi moșiile, dinū poronca lū Iunuzū-Agā, delibașa sarascheriulū, după teschereaoa de la Avgustū 21, '821, suptū No. 4 și No. 5, poronca cē d'intăi dată de la delibașa, cu îngrozăre pedepsăi a oamenilorū vătăji a dumisale Spatariulū Cananău, de nu vorū da păine, rădicăndu-o ca pe o averi grečască, de la Iuli 19, '821.
- 1.729 6 adică una mie șapte sute doizăci și noi chili, șasă demerliș păpășoi, după adiverința și carte poroncitoare a Visteriei de la Noemv. 22, '821, suptū No. 6.
- 2.293 16 adică doi miș doi sute noizăci și triș chili șasăsprezăci demerliș păpășoi, după glăsuire adiverințai rānduitulū boeriu dumnealū Medelniceriulū Iordachi Stavărū, ispravnicu de Iași, de la '822, Iuni 7, suptū No. 7.
- 4.025 adică patru miș doizăci și cinci chili păpășoi s'au triimisū la magazaoa oșteniască dinū Goliia, rānduri-rānduri, după tes[che]riaoa priiitorilorū dinū Iuni 15, '822.
-
- 11 599 2 adică unsprezăci miș cinci sute noizăci și noi chili, doi demerliș, grău și păpășoi, s'au rădicat de pe moșiia Corniș i Budeștiș a dumisale Spataru Ianculū Cananău, după dovezāle tescherelilorū și a hărtililorū adiverințā, ce, rānduri-rānduri, s'au luat, unile dinū poronca Visteriei, altele dinū poronca lū Iunuzū-Agā, delibașa sarascheriulū, prinū

Ahmetu baeractarŭ, și dumnealorŭ Vornicii de Botoșeni, cari teschereli s'au opritŭ la Visterii.

'822, Iuni 15.

.

[Pe V-o:] Adiverința Vist. di suma zahereliloru rădicate la magazalile oștinești.

V.

Prè-înnălțati și prè-milostivi Prințipule de Samŭ¹,

Cu adîncă supunire înfășoșîndu-mă Înnălțimii Voastre, printr'aciastă prè-plecată scrisoari vă faciŭ acè aduciri aminti întru deplină întristari a întregii și lăcrămătoarii familiei mele, pentru nenădăjduita și nepilduita întîrzieri a lucrărilor și a împlinirilorŭ vrednicilorŭ de închinăciuni poronci împărătești înŭ pricina mè cu prădătoriulŭ Țigarà, cari, după corespondenția ce urmează încă între Înnălțimea Voastră și între Domnulŭ ocîrmuitoriulŭ nostru alŭ țării, neapăratŭ că vă sîntŭ cunoscuti și știuți, și, fiindcă ceriria dinu partea mè de a protestălui, încă înŭ aflare mè aici, dizlegărilor și răspunsurile acele zădarnici ci să înșiră, numai și numai spre deplină obijduire și nedriapta osîndire unii întregi nenorociti famelie ca a mele, cu călcarea însuși a dreptățilorŭ înalte suverane; aceste eŭ, ca unŭ credințosŭ supusŭ, socotîndu-le ca niști cutezări, cu toate că di la sîni să dovedescŭ urmările că sîntŭ înpotriva sfințeniei unui asămine adivărŭ ca a dreptățilorŭ pricinii mele, cari să vădŭ mai luminatŭ decîtŭ însuși și lumina soarelui, lămuritŭ fiindu că sîntu plătit și exoflisitŭ pentru totdeauna de datoriia mè cătră Pantazoulu și că mai amŭ să eŭ pentru zahereli atîta somă cu cursŭ și dobînda lorŭ de la țară pentru zaherelile întrebuițate pentru mintuire țării de apostafii dinŭ poronca Înnălțimii Voastre și a Divanului de atuncia, pe lingă cari somă pe nedreptati și înpotriva tuturorŭ pravililoru, și s'au mai pricinuitŭ încă păgubirile piste

¹ Samos.

patruzăci de miș de galbini înă averili nemișcătoari și mișcătoari a stării mele. Pentru cari toate aceste fiindă pisti sfera și putința tălmăciriloră mele cătră Înălțimea Voastră, aflându-vă, să vedi, dină mari norociria fameliei mele întru acea înaltă poziție, ca să le puteți juudeca și să le prifaciți cu milostiviria toate înă bine și înă mîntuiria ei de groznica acolisire ce nu contenești de a o învălu. Și, pentru aciasta, acumă de odată mă mărginescă ca să nu greșăscă cătră Înălțimea Voastră, într'onă cuvîntă, număi de a vă rugă și a vă aduci aminte ca să vă încredințați că îngrijării mele pără a nu purcedi dină Constandinopoli era adivărati, cu toati bănaturile ce Înălțimea Voastră îmi prepuneți pentru îndelungata șideria mē acolo, ca să cîștigă poroncile împărătești pentru păgubiri, și carte cē săborniciască și patriarhiciască di blăstămă.

Și, spre mai multă încredințari și plioforia Înălțimii Voastre, vă alătureză, înă limba franțuzască, suptă literile A, B, C și D, copiile aceste. Rămîni număi că, dacă Înălțimea Voastră vă veți milostivi, negreșitū că va lua sfirșitū pricina, după dreptăți, fără nicio întîrzieri mai multă, fără a mă întoarci eū iarăși la Constantinopoli, la îndurătoriu păgū a prē-puterniculu Devletū, ca să-mi ceru, înă lacrimă, averia, plata banilorū, smintelile toate și nespūsili mele păgubiri de la vinovați.

Mă rogū nu vă îndurați, sau îmi triimitiți fermanulū ci mi l-ați făgăduitū, ca să mă întorcū iarăși înă Țarigradū, cu aceiași adîncă supunire și plecăciuni, ca să vă găsăscu.

A Înălțimii Voastre,

prē-milostivulū meū Prințipe,

prē-plecată și

1835, Maiū 4.

prē-supusă slugă.

Iași.

VI.

Meletie, cu mila lui Dumnezeu Episcopu Rom[a]nului.

După ce dumnezeiasca Pronie au binevoit a ne încredința ocîrmuirea beseariciască și păstoria d[u]h[o]vniciască,

cea mai-întîi datorie care amû socotitû că să cuvine de a avè neîncetată lucrare este ačasta : ca sfintele besearici dinû eparhiia noastră să să păzască înû bună stare și rugăciunile cătră Dumnezăû să urmeză după rînduială ; preoții, ce sînt lucrătoriû celor sfinte, să aibă purtări precumû să cuvine chiemării lor ; cum și toți cellalți pravoslavnici creștini să să povățuiască cătră calea sufleteștii mîntuirii lor.

Pentru aceea dar Molitfei Tale, preote, carele cu darulu și puterea Prea-Sfîntului Duhû, prinû Smerenia Noastră ti-ai hirotonisitû, învrednicindu-te a priimi darulû acest în-naltû și sfînt alu preoției, și să pune înnaintea îndatoririle mai gîosû însămnate, care, fără smintială, înû toată vremea ai să le urmezî :

1-iû. Petrecirea ta să o păzăști de a nu o asămăna ca acele de opștie și ferită de oricare prihană îți poate aduce sufletiască vătămare și preoției defăimare, adecă de beție, ce este începutulû tuturorû răutățilorû, de gîlcevi și sfezi, de zavistie, de pizmuire, de răsplătirea a răû pentru răû, de driaptă sau nedriaptă pîră, sau mărturisire, sau chizășie la vre-o giudecată asupra cuiva, înû vre-o pricină, orî prinû cuvînt, orî înû scrisû, de deșarta mîndrie, de grăierea neadevărului, de giurămînturi, orî înû ce chipû ar fi, de înșălăciuni și de a nu avè pricină cu niminea.

2-lia. Bine să-ți ocărmuești casa ta, avîndû pre soție, pre copii și pre toți casnicii tăi suptû ascultare, și întru curăție să-i înveți frica lui Dumnezăû și buna credință, cumû și naravurile cele bune, ca toți cellalți să iai pildă de la tine și de la casnicii tăi.

3-lia. Cîndû va fi să săvîrșăști sfînta și dumnezăiasca liturghie, să te îngrijăști de toate cele cîte învrednicescû pe preot spre ačastă sfîntă slujire, adecă cu o zi mai înnaintea să postești și să lepezi toate grijăle lumești, să te gătești ca să fi curat, atît înnaintea ochiului Acelui ce vede într'ascunsû, cît și întru cele dinû față, să nu aibî cu niminea vrajbă și minie, sau, de ti-au scîrbit, sau de ai scîrbit pe careva, să mergi să te înpacî întîi, dinû toată inima ta. Hainele să și le ai curate și să fi spălat și cu mînile foarte

curate. Și, așa, să întri în sfintul oltar cu mare sfiială și frică, avînd să săvîrșești jărtfa cè fără de singe.

4-lia. Cum și potrivirea Sfintelor Taine să o săvîrșești cu luare-aminte, iar nu fiecum, fără să rămie cît de mică pãrticică pe sfintul antimis, în sfintul vas, sau pe sfintul discos, sau pe burete.

5-lia. Sfintul agneț, uscîndu-lu foarte bine la vremea rînduită, să-l cerci ades, ca să nu umezască sau să mucezască, ca să poată ține piste vremea anului, spre pricistanie creștinilor, ce va fi trebuință.

7-lia. Sfintele vasă să le păstrezi totdeauna curate și bine să le ștergi, ca să nu rămii udială. Veșmintele să le ai strânsă cum să cade și să le ai pusă la un loc și, cînd să vor rumpe sau să vor ponesi, să porți de grijă a le meremetisi, iar, nemaî putîndu-să meremetisi, să vor îngropa la un loc sfînt.

7-lia. Besearica, atît înlăuntru, piste tot, să pu pe pãlimariul a o curăți și a o mătură, cum și în sfintul oltar a nu să pune prinoasăle ce să aduc în besearică, nici vre-un alt lucru de prisos, ci numai cele ce sînt de trebuință acolo. Și pe din afară să fie bine acoperită și împregiur îngrădită. Și, pentru orice va fi lipsă, să îndemni pre ctitori sau pe poporâni a le împlini. Iar, cînd, după întea și pîn' la a treia dată, nu te vor asculta, îndată să arăți protopopului, să ne înștiințază, ca după poronca ce să va triimite să urmeză.

8-lia. Să te silești întru cetirea sfintei Liturghii, sfintei Evanghelii și celelalte cărți besearicești, ca să le cetești cu lămurire, fără să înmulțești sau să îngiumătățești cuvintele și nu într'alt feliu să le înțalegi, ci numai dupre cum Sfînții Părinți li-au așăzat.

9-lia. Sfintul botez să-l înveți de rost întocmai, după rînduiala așăzată în Molitfelnic. Vasul să fie încăpãtoriu, ca cu înlesnire să să facă cele trei rînduite cufundări, iar nu cumva turnări sau într'alt chip.

10-lia. Să nu îndrăznești a ceti cununiia la nicio față, de orice stare, sau orice persoană ar fi, neprivîndu la niciun

feliu de îndemnări ce ț'arū pune înaintea, fără pecetluitulū cu însuși a noastră pecete, cumū și mărturiia ce ți să va cere de cătră acei ce aū a să însoți, să nu o dai pînă să nu cercetezi cu luare-aminte ca să nu fie vre-o pricină de rudenie dînū sînge saū dînū sfintulū botezi, de care să fie poprită însoțirea. Nicī la oamenii străini, pre care nu-i vei cunoaște și nu vorū fi dînū poporulū Molitfei Tale, să nu cutezi nicī mărturiia a le da, nicī cunurīia a le ceti, căci, pentru o așa îndrăznilă, neapăratū, ai să fii supusū înū aspră canonisire.

11-lia. Să nu îndrăznești a te mutā de la besearica unde ești rînduit la altā besearică, fără știrea și înū scrisū voea noastră, căci și pentru ačasta vei fi înū canonisire.

12-lia. Pre poporāni să-i înveți cele zăce poronci a lui Dumnezeu, să-i îndemni să miargă la besearică Duminicile și sărbătorile și să-i sfătuești ca la aceste zile nimenea să nu lucrezā, să să ispoveduiască la tuspātru posturi, saū, dacā unii nu vor putē la toate, macarū la celū mare post, și, cariī vor fi vrednici, să să și împărtășască cu Sfintele Taine, la ačastā însă creștiniască datorie mai cu d'innadinsulū să cuvine cu rîvnā să o urmezī întāi cu canonicii tūi, spre a da pildā celorlalți.

13-lia. Osăbit, să te sălești ca să dipărtezi înū totū chipulū, prinū sfătuirī d[u]h[o]vnicești, de la acei poporāni ce urmiazā păgîneasca običnuință, adecā vrājile, farmecile, descîntecele, baerile și alte multe de asăminea urite fapte, ce sîntū gonite de Besearică, arătîndu-le că, de ne vomū înștiința, greū îi vomū canonisi pre unii ca aceiea; ce, de vor fi careva dînū poporāni bolnavi, să chieame pe preot să să roage pentru dînsulū, după învățătura Apostolului, ca, prinū rugăciunī și credință, să va vindeca celū bolnavū.

14-lia. De să va întîmpla să ai supărare de spre careva înū vreo pricină, să nu te biruiască mîniia a te porni asupra-i cu ocări, saū gilcevi, saū să rădicī mîna să-lū lovești, căci, pentru o așa urmare eșită dînū măsurī și înpro-tiva datoriei preoției, ai să fii greū canonisitū; ce să mergi

să arăți protopopului, ca, după datoriia slujbei sale, să pue la cale a să aduce pe supărătorii întru înfrinare.

15-lia. Cum și de vei ave vre-o pricină de giudecată cu miriană, a te înfătoșa la giudecătoria politicașă, nu ești slobodă să mergi singur, nici giudecătoria te poate rădica, ci iarăși prin protopopul ai să-ți dai îndreptările și prin Cucernicia Sa vei fi dusă la giudecătoria, trăgându-te cineva. Iară, cînd vei ave pricină cu alt preot, atuncea vei merge la protopopul și, cînd protopopul nu te va pute odihni, să vii să năzuești la Scaunul episcopiei; să te ferești însă de a nu fi însuși începătorul pricinii, sau pira să-ți fie neadevărată.

Toate aceste îndatoriri, privindu-le cu multă luare-aminte, să le cetești adesea ori, spre a le tipări în minte. Și, de le vei păzi, să știi că de asupra ta nu va lipsi darul și mila lui Dumnezeu, și de la oameni vei ave evlavie și dragoste, cinstea și totă agiutoria cum și arhierul să va bucura de tine și te va iubi ca pre un slujitor al tainilor lui Dumnezeu, al căruia nemărginită iubire de oameni și atotputernicia să te întărească a le urma cu deplinătate, ca să te poți învrednici și vecinicii răsplătiri. Amin.

1838.

(Pecetea episcopiei cu cruce, cîrjă și mitră, fără nume ori inițiale, cu chinovar negru.)

XLVII.

UN CONTRACT-TIP DE ARENDARE PENTRU MOȘIILE CLERULUI SUPT REGULAMENTUL ORGANIC (1845).

Cîrmuirea Sf. Episcopii Argeș.¹

Moșia Suhașulă, din județul Vilciî, a Sft. Episcopii Argeșu, s'aũ arenduit, prin licitație sãvirșitã în presudvia Sfintei Mitropolii și a cinstitei Logofeții bisericești, pe un curs de cinci ani, ce se începe de la 23 Aprilie 1845 și se isprãvește la 23 Aprilie 1850 (una mie opt sute cincizeci), cu preț pe fiecare an de lei șase mii zece, No. 6.010, cître Nicolae Mihailũ, lãcuitar înũ Craiova, carele va avea a strînge tot venitul aceștii moșii, dupã Regulament, și cu îndatoririle urmãtoarelor condiții :

Art. 1-iũ. Potrivit cu coprinderea art. 140 din Regulamentul Organic, arendașul sã dea fiecãruia clãcaș pogoanele hotãrite, atit de arãturã i de finețe, cît și de izlaz, mãsurate de fațã cu preotu și aleși satului (începînd mãsurãtoarea izlazului de acolo de unde vita paște, iar nu din vatra satului), și drept acele pogoane legiuite de arãtura și de finețe va lua numai dreapta dijmã de la clãcași: din zece una din sãmãnãturã, iar de la finețe din cinci una. Pe moșiile însã unde nu va avea sã le dea locuri înde-

¹ Formular tipãrit pentru toate eparhiile.

tule, potrivit cu articolul 140 din Regulament, să vor scădea și lăcuitorii din datoriile lor, asemănat cu § 4 de la art. 144.

Art. 2-lea. Unde va fi moșia cu îndestulată întindere și vor voi lăcuitorii mai multe locuri de arătură și de finețe peste finețele hotărîte și legiuite lor, arendașul, prisosindu-i pământ peste a sa trebuință, va fi dator a le da oricît vor voi; pentru care locuri nu va putea lua decît una dintr'aceste două condiții, adică: ori dijmă îndoită dintr'aceste pogoane, sau dreaptă dijmă și o zi cu mîinile de fiecare pogoan de prisos, după alegerea lăcuitorilor. Nu va putea arendașul a da la niciun om strein măcar o palmă de loc din pământul ce va prisosi peste legiuitele pogoane, pînă mai întiiu nu va îndestula pe lăcuitori șazătorii pe acea moșie, după cererile ce din vreme aceștia îi vor face. Poprit este arendașul a depărta pe lăcuitori clăcași din curăturile sau livezile ce le vor avea curățite din toporu ei însuși, sau de la părinții lor, potrivit cu copriinderea periodului al doilea al § 5-lea din art. 140 al Regulamentului Organic. Pentru vitele ce fiecare lăcuitor ar avea prisos peste numărul de cinci hotărîte de Regulament, dator este arendașul a le asigura hrana prin întindere de izlaz, de va avea, potrivit cu trebuința acelu prisos, pentru care vor plăti lăcuitori odată pentru tot anul, însă de o vită mare lei doi, iar de vite mici cîte parale zece. După coasă și ardicarea bucatelor i a finurilor din cîmpu, livezi și bălți, slobode vor fi, atît vitele legiuite, cît și cele de prisos, a paște miriștile, livezile și bălțile, fără nicio plată, ferindu-să însă a nu călca arăturile de toamnă. Iar primăvara nu vor fi mai mult vitele slobode a paște aceste locuri decît numai pînă la 15 de Martie; boi de jug însă de pe la plugari, pe cîtă vreme vor ara, vor fi slobozii a pășună prin prejuru plugurilor lor, fără plată, îndatorați fiind lăcuitori a-i păzi, spre a nu călca holdele și a să întinde în livezi, căci vor fi supuși la despăgubirea arendașului, încă și să vor dojăni. Numărătoarea vitelor mari să va face la Sf. Gheorghe, iar a celor mici la Sfinții Apostoli. Viței și mînzii pînă la un an vor fi apărați de plată, iar la al doilea an să vor so-

coti doi drept o vită mare, și de la alu treilea an vor intra în numărul vitelor mari. Slobozi sînt lăcuiitori a ținea cîți rîmătorî vor voi, niciodată însă nu să vor lăsa a să preumbla prin livezi și holde, îndatorați fiind lăcuiitori a-i păzi cu într'adins purcar, cu toată luarea aminte și răspundere. Doi rămătorî vor fi scutiți de erbărit, iar prisosul de la un an înainte să supune la plată de fiecare cite parale șazeci pe an.

Art. 3-lea. Sohaturile, livezile, bălțile și tot pămîntul după moșie care va prisosi după îndestularea de mai sus coprinsă a lăcuiitorilor, va fi pe seama arendașului, și în al său folos, ferindu-să lăcuiitori de a să atinge de dînsule; iar, la din potrivă, arăndu-le, cosindu-le, sau pascîndu-le cu vitele în sălnicie, să vor supune la despăgubirea arendașului, și să vor dojeni.

Art. 4-lea. Cînd moșia va fi neîndestulătoare, și arendașul nu va putea da loc peste legiuitul izlaz, iar lăcuiitori vor voi a-și paște și prisosul vitelor pentru care mai sus s'a deslușit tot în legiuitul izlaz, acel prisos de vite nu va fi supus la nicio plată. Măsurătoarea locurilor de obște va fi potrivit art. 139 din Regulament, adică cu pogonul, iar mărimea lui de 6 prăjinî în lat și 24 în lung, și prăjina de 24 palme domnești.

Art. 5-lea. La moșiile ce au bălți, slobozi sînt lăcuiitori să pescuiască pește și raci cu undița, și mreji mici pentru hrana lor fără a da cevaș, iar pentru vînzare nu sînt slobozi pînă nu să vor învoi cu arendașul.

Art. 6-lea. Datori vor fi lăcuiitori a face arendașului clacă 12 zile pe an, cei cu vite și cei fără vite, asemenea și douăsprezece zile pe an pentru acei cite patru oameni la sută, daca arendașul nu va avea trebuință a-i lua în ființă la slujbă, sau lăcuiitori nu să vor îndemîna a da în slujba arendașului pe aceștia. Ei vor face și o zi de arătură, vor duce și un car de lemne în depărtare de șase ceasuri: zioa de arătură o va putea cere arendașul în natură de la clăcașii cei ce vor avea vite îndestule ca să facă singuri plugul întreg; iar clăcașii care nu vor avea plugul lor vor lucra,

pentru zioa de arătură, trei zile cu mîinile. Arendaşul să nu poată lua caii lăcuiitorilor sătenî la arie pentru treerat în socoteala zilelor de clacă, ci pentru aceasta să se invoiască cu lăcuiitorî cu bună tocmeală, pentru că aceasta este o muncă prea sîlnică şi să prăpădesc multe vite. Dacă arendaşul nu va avea trebuinţă de arătură, sau de carul de lemne, lăcuiitori vor lucra pentru aceste doă, şase zile cu mîinile, îndatorat fiind arendaşul ca din zilele de clacă şi celelalte să întrebuişteze cel puţin jumătate în lucru, pe care le va lua cîte o a treia parte primăvara, vara şi toamna, şi numai jumătate din zile poate a le lua de la lăcuiitorî în bani după preţurile legiuite acum, sau după acele ce să vor legiui în sorocul aceştîi arenduirî ; însă rîndurî, rîndurî. Tot deodată arendaşul va fi dator, a ţinea catastişele de daravere cu lăcuiitori în bună orînduială, a le da răvaşe la mîină pentru zilele ce vor lucra sau banî ce vor răspunde, chiar atunci cînd se va urmă de către lăcuiitorî orî una sau alta, şi dupe aceste răvaşe să se socotească cu dînşi la fiecare trei luni, ca la sfîrşitul anului să fie răfuit fieşcare lăcuiitor, şi să nu să întinză datoria anului trecut pe anul viitor. Văduvele şi nevolnicîi cari nu vor lua pogoanele de muncă, să fie apăraţi de toată claca, precum şi de erbăritul unei vacî, de vor avea, sau a doă vite mărunte. Zioa de muncă se va socoti din răsăritul soarelui până la al său apus.

Art. 7-lea. Cîntăreşîi care sînt îndatoraţi a învăţa copîii satelor după legiuire, şi paraclisierî ce vor păzi datoriile lor la bisericile moşîilor Sf. Episcopîi, precum şi daca pe la unele sate să vor afla învăţătorî ai copîilor sătenilor, nu cîntăreşî, ci alţiî, şi aceia vor îndeplîni această îndatorire a lor, să vor scuti de toate datoriile proprietariceştî pe pogoanele ce au lăcuiitori fruntaşî, şi după cum este legiuit pentru preoţi şi diaconî. Iar preoţi şi diaconî aflaţi în lucrarea bisericilor, pe lîngă pogoanele legiuite, vor mai scuti fiecare cîte trei pogoane mai mult şi cîte trei vite mari peste cele cincî legiuite, insumîndu-să peste tot pogoane doăsprezece, şi vite mari optî, ca şi Molitfile Lor

pentru această adăogire și mîngiere ce li se face să fie mai cu sîrguință și mai cu scumpătate întru îndeplinirea datoriilor preoțești. Arendașul va da în priimirea preoților, pentru fiecare biserică ce se va afla pe moșie, cîte șase ocă lumînări de ceară, șase ocă untdelemn și una și jumătate ocă tămie. Flăcăi care se vor însura, de vor mai șede în casa părintească și nu vor lua pe seama lor pogoanele legiuite, vor fi scutiți de toate dările proprietărești pe anul d'intiū în care se vor căsători.

Art. 8-lea. Să dea lăcuitori dijmă din toate sămănăturile lor, însă din grîu, meiū, orzū, ovăz, și altele din zece znoși unul, iar nu în grăunțe, și îndată după seceriș fără zăbavă să o care la ariia arendașului. Iar pentru porumb, după ce să va coace, arendașul cu lăcuitori vor hotări zioa începeri culesului, și îndată, după ce să va culege, fiecare clăcaș va face tot porumbul cules zece grămezi, din care una, față de arendașul, o va încărca și o va duce cu carul său la pătulul arendașului pe moșie, fără a să zăbovi din partea acestuia, sau a să mijloci vreo împedecare, ci în soroc de zile zece, sau cel mult de cincisprezece de la începerea culesului, să-l și priimească ; căci pentru orice pagubă s'ar întimpla dintr'această zăbavă, să va învinovăți arendașul.

Art. 9-lea. Să dea clăcași din livezile de pruni, nuci, duzi, și din ceilalți pomi roditori ce vor avea, cînd să va face rod, dijmă din zece unul, culegîndu-l clăcașul și ducîndu-l la conacul arendașului îndată ; iar, cînd nu vor rodi, să nu dea nimic. Asemenea să nu dea nimic și din grădinele casii (coprinse în cele șapte prăjini), din orice roadă să va face, sau legume. Aceste locuri cu pomi nu să vor socoti în numărul pomenit de pogoane pentru arătură și fînețe i izlaz, ci să vor privi locuri osebite, de vreme ce arendașul își ia dreptul său din toate.

Art. 10-lea. Să dea lăcuitorii din viile ce vor fi pe moșie legiuita otaștină, adică din doăzeci vedre vin una, îndată ce să va culege via. Pe cîtă vreme va ținea lucru vii, vitele clăcașilor să nu fie supărate de erbărit, pășunându-se ori în izlaz sau în obrațiile lor, în care, de vor avea pomi

roditori, să dea zeciuială. Asemenea și vitele neguțătorilor ce vor veni cu cară să cumpere vinuri, pentru cîtă vreme vor șădea pînă la încărcat, să nu să supere de erbărit. Pentru vinurile ce să vor vinde de stăpîni viilor, dator este arendașul cînd să va chema, să meargă îndată să le cotească, fără nicîo plată, ca să-și ia otaștina.

Art. 11-lea. Vinurile clăcașilor ce nu le vor putea vinde toamna cu ridicata, slobode vor fi a le aduce clăcași la casele lor ; dar însă nu vor fi slobozî a vinde cu ocaoa, căci oricare să va dovedi, să va supune la despăgubire către arendaș, și să va popri a mai duce vin la casa sa.

Art. 12-lea. Arendași sînt îndatorați a păzi în vremea aceștii arenduirî înscrisurile de embaticurî ce vor fi date de catre Sf. Episcopie, luîndu-și dreptul de la aceștea după coprinderea acelor înscrisurî ; iar, desființîndu-se vre-un embatichiû de către Sf. Episcopie prin stăpînire, arendașul nu va cere nicîo despăgubire.

Art. 13-lea. Clăcași vor lua lemne de foc din izlazurile slobode, iar, cerînd trebuința a să da întindere vre unuia din acele izlazurî, să va face aceasta de către Sf. Episcopie prin legiuită dezlegare. Asemenea vor fi slobozî acei clăcași de a lua trestie și șovar, de să va afla pe moșie, pentru învelișul caselor i a coșarelor lor, precum și pentru foc, unde nu vor fi lemne, însă prin știrea arendașului ; iar, pentru vînzare de vor avea trebuință de șovar și trestie, să vor învoi cu arendașul.

Art. 14-lea. Pădurile cele poprite, și care să vor mai chibzui a se popri din prisosul izlazului moșii, se vor păzi de către arendași cu într'adins pădurarî, iar arendașii vor fi răspunzători pentru orice tăere, sau dărămătură. Pentru a fi pădurarî se vor scuti într'adins doi și pînă la trei clăcași, frunte și mijloc, după trebuință pădurilor și starea moșii, de toate datoriile proprietariceștii, precum și de acele șase zile de lucru la drumurî, puînd arendașul alți oameni în locu-le ca să facă acele zile cu plată de la sine. Pe aceștii pădurarî, arendașul îi va face negreșit cunoscuți Episcopii, care cceasta le va da și hîrtii la mîna de orînduirea și în-

sărcinarea lor, spre a cere raport de la dinșii, din vreme în vreme, despre starea pădurii. Arendașul nu va putea să mai preschimbe pe acei pădurari, sau să-i întrebuințeze în verice altă poslușanie. Lemnile de foc ce urmează a se lua din izlaz pentru trebuința casi conacului după moșie, arendașul nu va fi slobod a le căra într'altă parte, ci numai acolo pentru trebuința sa. Asemenea și carul de lemne ce să îndatorează clăcașul a i-l duce cale până la șase ceasuri nu va putea arendașul niciodată a-l încărcă cu lemne din izlaz, sau din pădure, și a-l transporta aiurea, afară din moșie, nefiind articolu acesta al lemnilor venit dupeste an, precum este ghinda și jirul.

Art. 15-lea. Tuturor Țiganilor Episcopii ce să vor afla șezători pe această moșie, li se va da de către arendaș pogoanele hotărîte pentru arătură, iar pentru finețe li se vor da locuri numai la cîți vor avea vite, și ei vor fi îndatorați a-i răspunde datoriile proprietaricești în zile de lucru, iar niciodată în bani; de vor fi însă uniți cu meșteșug și vor săi să plătească datoriile lor în bani, să fie ascultați. Ei vor răspunde și dijmurile ca ceilalți clăcași, iar, pentru acei patru oameni la sută, zioa de plug și carul de lemne vor fi apărați. Se osibesc din aceste îndatoriri Țiganii ce vor sluji cu rîndul la Episcopie, și al căroră număr se va hotărî de Sf. Mitropolie și cinstita Logofeție, căci aceștia vor fi scutiți de orice dare către arendaș. Arendașul nu va putea lua dela nictun Țigan mănăstiresc în folosul său legiuitul lor bir dupeste an, căci acesta privește Episcopie.

Art. 16-lea. Acareturile cîte se vor afla pe moșii, arendașii vor fi datori a le ținea și a le da la împlinirea sorocului în starea întru care le priimesc, fără a putea pretinde vre-o despăgubire pentru îmbunătățirile ce vor face după cererea interesurilor lor, și toate acele acareturi la sfîrșitul contractului vor rămînea în stăpînirea mănăstirilor.

Art. 17-lea. Arendașul să îndatorează a face în cursul anului d'intîi al aceștii arenduirii lămurită catagrafie de toți clăcașii moșii și de starea lor, spre a se cunoaște, atît numărul lor, cît și în ce stare să află; care catagrafie al-

cătuindu-să după tot adevărul, se va iscăli de arendaș, de preoți și aleși satului, adevărindu-să de orînduitul Episcopiei, și se va trimite în păstrarea Episcopiei. Arendașul este dator a se purta cu lăcuiitorii clăcași cu bună orînduială ca să nu se strămute vre-unul dintr'înșil, căci pentru oricare să va strămuta fără legiuitele formalități, și fără a înștiința pe Episcopie, va fi răspunzător și îndatorat a-l aduce cu cheltuiala sa la urma lui.

Art. 18-lea. Moșia are să o stăpînească în toată întinderea ei precum să află, călcată sau necălcată, și cu orice pricină va avea; iar, întîmplîndu-să a se știrbi judecătorește cu desăvîrșire ceva dintr'însa supt numire de călcare, sau prin autoritățile locale a se da înapoi vre-un asemenea loc călcat, sau a se popri stăpînirea aceluï loc, nu are arendașul a cere cel mai mic scîzămînt din prețul cu care a luat moșia în arendă. Dar, și adăogire de se va face în cîrsul aceștii arenduirii, iarăși după chipul arătat, aceasta va fi în folosul său. Dacă se va călca la vre-o parte moșia în vremea arendășii sale, să nu îngăduiască nicidecum, ci pe de o parte să urmeze cu stăpînirea după dreptele hotare ce va avea acea moșie, iar pe de alta să facă știre fără zăbavă Episcopiei. Dacă arendașul nu se va sili a popri acea călcare și nu va face pentru aceasta știre la Episcopie și la cinstita Logofeție, atunci va fi supus a plăti toate pagubile și cheltuelile ce se vor urma într'aceasta din a sa neîngrijire. Pentru îngrijirea hotarilor moșii se va scuti de toate dările proprietărești unul său doi isprăvnicel, care se vor alege de către igumen, și totdeauna dintre săteni rumîni, iar nu țigani.

Art. 19-lea. Arendașul este dator să îngrijească și să păzească sarcina ce aș proprietari pentru bani cutiilor sateilor, ca să îndeplinească întocmai poruncile stăpîniri ce sînt slobozite într'aceasta, potrivit cu articolul 106 din Regulamentul Organic. Asemenea să îngrijască arendașul și de magaziiile de rezervă spre a se afla în ființă după legiuire. Iar, vîzînd vre-o împotrivă urmare din partea vericărui, a

să răportuiască fără zăbavă Episcopii, căci la din potrivă va fi el supt răspundere.

Art. 20-lea. Baniî arenzi pe anul d'întîi să vor răspunde de către arendaş toţi deplin la Episcopie, îndată după în-tărirea mezatului de către înnalta Stăpînire, iar pe ceilalţi ani cu doă lunî înaintea sorocului fiecăruia an asemenea pe toţi deplin, în monedă şi curs vistiericesc, însă jumătate galbenî şi jumătate sfanţihî. La întimplare daca arendaşul, saŭ chezaşul său, nu va răspunde bani arenzi la sorocul de mai sus coprins, nici după doă cereri ce se va face arendaşului, saŭ chezaşului său, din partea Sf. Episcopii, îndată pe de o parte se va lua moşja din stăpînirea arendaşului, iar pe de alta se va vinde arenda ei la altul, iarăş prin mezat, rămîind arendaşul saŭ chezaşul său în răspunderea păgubi ce ar putea mijloci din aceasta, fără a se putea nici unul, nici altul apăra de acea pagubă supt niciun fel de cuvînt.

Art. 21-lea. Arendaşii care nu vor fi cunoscuţi, nici nu vor putea încredinţa de vreo stare a lor, datorî vor fi a da vrednică chezaşie.

Art. 22-lea. Atît arendaşul, cît şi chezaşul său, pentru cîte se atinge de acest contract, nu să va putea numi de sudit (de va fi), ci să va îndatora mai întîi a da înscris că despre aceasta să vor socoti ca pămîntenî, fără să se reclame de vre-o protecsie.

Art. 23-lea. În anul din urmă al aceştii arenduirî, slobod este arendaşul a face orice arături va voi, însă pe locurile acelea ce-i va prisosi după îndestularea lăcuitarilor; şi, daca nu va mai lua arenda moşii şi pe altă vreme, arendaşul cel nou va face secerişul şi treerişul semănăturilor din acele arături, şi rodul îl va împărţi pe din doă cu arendaşul cel vechiŭ, saŭ, mijlocind nemulţumire între amîndoî pentru aceasta, vechiul arendaş va face toată cheltuiala pentru stăpînirea acelor semănături, dînd celui nou zeciuiala îndoită din acelea.

Art. 24-lea. Niciun stăpîn de moşie învecinată cu vre una a Episcopii, nu va putea să fie arendaş al acei moşii, căci

oricare să va dóvedi călcător acești condiții, ori însuși, sau prin orînduit din partea sa, să știe cu hotărîre că să va da afară din moșie, și paguba ce va izvorî cu de iznoavă arenduire, va privi asupra sa.

Art. 25-lea. Ori la ce altă luare, sau în bani, sau în lucru, afară din cele mai sus hotărîte anume, să va întinde arendașul, se va supune acesta la despăgubire către lăcuiitori, și se va depărta din arenda moșii, urmîndu-se cele ce s'aũ zis în art. 20 spre despăgubirea Episcopii.

Art. 26-lea. Arendașul nu va fi slobod a răspunde bani arenzi pe mai mult decît pe cîte un an înainte, căci, potrivit cu legiuirea din anul 1833, la nicîto întîmplare nu i să va ținea în seamă ceia ce va fi răspuns pe mai mulți ani înainte, ci va fi supus la orice răspundere din nou i să va cere spre îndeplinirea condițiilor acestui contract.

(Pecetea Ocîrmuirii Sf. Episcopii Argeșu; 1845, cu moaștele Sf. Filofteia, crucea și cîrja episcopală.)

Anul o mie opt sute patruzeci și cinci, Apr. 30.

No. 14.

Secr.: Pitr. Filip Tărtășăscu.

TABLA CUPRINSULUI.

TABLA CUPRINSULUI.

	Pag.
I. Miscellanea	1
I. Visitația mineralogică în munții Carpați ai Țerii-Românești, făcută de d. Lovi, mineralog engles	3
II. Două acte prahovene: al Zeletinului și al Bătrînilor	11
III. Din documentele Drugăneștilor	15
IV. Biserici din Cimpina	18
V. Inscripție de pe mormîntul Roseteștilor din Solești (Vasluii)	20
VI. Un fragment din cea mai veche traducere românească a Vieților Sfinților	22
VII. „Hatul“ din 1826 al Țerii-Românești	36
VIII. Acte privitoare la moșia Comarnic	61
IX. Acte privitoare la moșia Breaza	80
X. Cartea patriarhală pentru Sinaia	84
XI. Cea mai veche tipăritură grecească din Țara-Românească	89
XII. Acte privitoare la veehea noastră oștire	101
XIII. Porunca lui Alexandru-Vodă Suțn pentru întoarcerea Olte- nilor supt stăpînirea turcească (1809)	104
XIV. O statistică a Moldovei de peste Prut în 1798	107
XV. Rînduiala Țiganilor munteni supt Alexandru-Vodă Moruzi	122
XVI. Danie de Țiganî domnești (1800)	124
XVII. O probă de limbă „bucovineană“ oficială	125
XVIII. Scrisori private ale familiilor Callimachi și Cananău	126
XIX. Adause: I. Scrisorile lui Ioan-Vodă Callimachi către fra- tele său Dumitrașcu	236
II. Două acte privitoare la Alexandru Callimachi din Stăncești	248
III. Acte privitoare la urmașii lui Șerban Cananău	251
IV. Acte relative la familia Kogălniceanu	255
XX. Documente amestecate	259
XXI. Însemnarea unor moși basarabene	265
XXII. Un proces al lui Ioan Sandu Sturza-Vodă ca mazil	268

	<u>Pag.</u>
XXIII. Averea de pământuri a Stîrceștilor	272
XXIV. Un act privitor la vechea noastră oștire	277
XXV. Uneltiri de opoziție moldovenească în 1827	279
XXVI. O danie a lui Radu Mihnea pentru mănăstirea Sf. Sava din Iași	280
XXVII. O hotărîre a lui Gașpar-Vodă pentru Hatmaul Șepelici și urmașii lui Arbure	281
XXVIII. Averea Banuii Ienachi Vîrnav	285
XXIX. O hotărîre a Mitropolitului Nichifor Grecul	299
XXX. Un act de la Ștefan-Vodă Lăcustă	230
XXXI. Hotărnicia moșilor Hurezului	303
XXXII. Un proces pentru zahereș în 1821-8	359
XXXII bis. „Ribelia“ de pe moșia Cornii (1833)	372
XXXIII. O judecată bucovineană	384
XXXIV. O poruncă fiscală a lui Grigore Dimitrie-Vodă Ghica (1824)	386
XXXV. Un act privitor la mănăstirea Sucevița	388
XXXVI. Un credincios al Cantemireștilor	390
XXXVII. Rămășițele unei table de liude (circa 1790)	392
XXXVIII. O cercetare dorohoiană, cu gospodăria unei moșii în 1808	396
XXXIX. O contribuție la cunoștința vechii negustorimi ieșene	399
XL. Desfacerea moșiei Moimeștilor	407
XLI. Inventarii de moșie moldovenească după 1821	411
XLII. Acte de-ale răzășilor vasluieni și tutoveni	443
XLIII. Acte botoșănene	457
XLIV. Alte acte botoșănene	465
XLV. Acte privitoare la moșii tutoveue	481
XLVI. Acte moldovenești amestecate, din veacul al XIX-lea	516
XLVII. Un contract-tip de arendare pentru moșiile clerului supt Regulamentul Organic (1845)	531

TABLA NUMELOR.

TABLA NUMELOR

A.

<p>Acherman (Cetatea-Albă), 53, 59,
60 și n. 1. — (convenția de la),
36.</p> <p>Acqua (Antonio dell', profesor),
94.</p> <p>Adrianopol, 86.—(puntea lui Mi-
hai-beg), 90 nota 1.</p> <p>Afumata (obirșia) 310.</p> <p>Agiudului (Movilele), 181.</p> <p>Aivasari, 95.</p> <p>Albei (Măgura), 309.</p> <p>Albina (munte), 8.</p> <p>Alexandru-cel-Bun, 300.</p> <p>Andreiași (sat), 4.</p> <p>Anghelichi (Ban), 403.</p> <p>Anglia (Evrei supuși englezi),
213 u.</p> <p>Antonie-Vodă (Roset), 277.</p> <p>Apa (sat), 273.</p> <p>Arapu (Constantin), 277-8. —
(familia), 520 (2).</p> <p>Arbure (Luca), 281 u.</p> <p>Ardeal (Ioan, Vlădica de), 93.</p> <p>Argeș (Curtea-de-), 8. — (episco-
pie), 530 u.</p> | <p>Arg. (Ban), 152 (2).</p> <p>Argintoianu (Nicolae și soții,
Păuna), 64-5 (5), 66 (6).</p> <p>Aristarh (Comisul Iordachi),
138-9 (F).—(ca Vistier), 138 u.
— (ca Stolnic), 255 (1). — (ca
Spătar), 261-2 (5).</p> <p>Armășeni, 187.</p> <p>Armășești, 9.</p> <p>Armașul (Ionîță), 246 (6).</p> <p>Armeni, 111, 116, 117-9, 297, 397,
416 și 418 (Misir), 444 (2), 451
(7), 458.</p> <p>Armenopol (Pravila lui), 157.</p> <p>Arnăuți, 95 u., 375, 435.</p> <p>Arnota, 303 u., 305-6. (Serafim,
stareț de), 305-6.—(munte), 310.</p> <p>Arsineasei (Opcina), 155.</p> <p>Asachi (P tru), 377 u.</p> <p>Athos (Esphigmenos, mănăstirea
de la), 247.</p> <p>Austria și Austrieci, 9, 36, 204,
342-3, 346, 376.</p> |
|--|---|

B.

<p>Buzău (Antim, episcop de), 64-5
(5), 66 (6), 67-9 (8).</p> <p>Băcovăț (ocol), 109.</p>	Bahmut (sat), 109. Bahul (sat), 113. Baia, 205.

- Baia-de-Arama**, 10.
Baia-de-Fier, 9.—(riu), 9.
Băiceni, 416, 418.
Bălăceanu (Catrina), 16 (5, 7) — (Dinu), 16 (6).—(Ștefăoiță), 59.
Bălănescu (familia), 316, 322, 335.
Bălănești, 140.
Băleanu (Constantin), 345.—(Grigore), 303.—(Ioan, Portar), 303, 311, 316, 318, 319 (5), 320 u., 323, 342, 352, 355.
Bălgărad (și mănăstirea lui Mihai Viteazul), 92-3.
Băliești, 110.
Băloșești, 111.
Balș (Constantia, Vornic), 177.—(Ionașcu), 260 (2). (Iordachi, Păharnic), 385.—(Logofăt), 152 (2), 247. (Spătar), 416-7. (Lupu, Vornic), 136 (D), 166, 408, 410. — (Safta, oșia Lupului), 141.— (Vasile, Vornic de Cimpulung), 151 u.
Balta-Neagră, 166.
Bănești, 161, 166-7, 168 u., 174, 177 u., 188-9, 192, 204, 206.
Barăiacul (sat), 109.
Bărboschi (Simion) 205.
Bărbuiului (Piatra), 318 (3).
Bărcaciului (Piatra), 310, 318-9 (4), 341 (11), 348, 352-5.
Barcan (munte), 307.
Bardărul (sat), 108.
Barjoveni, 168, 173.
Barozzi (polcovnic), 212.
Bărzoteni, 313, 314-5, 325, 338, 340.
Basarab-Vodă cel Tânăr, 12.
Basarabia, 107 u., 234.
Bășău (riū), 286.
Bașotă (Anastasiuchi Hrtmanul), 416, 418.—(Ioniță Banul), 183-4, 263-4 (12). (Ștefanachi), 159-60.
Bătăni, 108.
Bătrini, 11 u.
Beldiman (Alexandru), 362. — (Vornic de spre Doamna), 261 (4).
Beleile (munte), 65 (5).
Beliceni, 113.
Benea (riū), 154.
Bengescu (Staicu), 303.
Berca (sat), 3. — (munte), 3.
Berechet (Constantin), 333.
Beresti, 189, 272-3.
Berezlogi, 114.
Berlin, 187. (și pastorul Hauchecorne), 187.
Beșeni, 113.
Bibiri (familie), 233.
Bic (riū), 265.
Biești, 113.
Bilacău, 115.
Bilca, 6.
Birlad, 500, 513 (22).
Birnova (mănăstire), 401 u.
Biscenii-de-jos (și de sus), 6.
Bisoca, 5.
Bistrița (mănăstire olteană) 9, 306 316, 317, 350, 353, 355, 357.—(egumenul Ștefan de). (riū oltean), 155, 305, 307, 309.
Bogdan (Ioan, Stolnic), 485 (4 u. — (Manolachi), 142 (1).
Bogdanesti, 304-6, 309, 313, 328, 337, 339 40.
Boghiceni, 108.
Bogzești, 113.
Bohainetă (sat), 102.—V. și Bu halnița.
Boiceni, 286.
Bolcei (Piatra Pietriceaua), 317, 318 (3), 341 (11), 348, 352-3, 357.
Bolțun (sat), 108.
Bontăș (moșie), 150.
Bontăș (familie), 272.
Borcești, 498 (13).
Borzești (Basarabia), 110.
Boșcana, 115.

- Botaș** (munte) 155. — (-el), 155.
Botești, 251.
Botrz (Pătrașcu), 206. — (Solomon), 206.
Botezatul (Constantin), 249.
Botna (ocol), 108.
Botosani, 160, 164 213, 217, 231, 233-4, 248, 297, 369 (5), 402, 416, 418, 438 u. 457, 520 (2. (Sf. Gheorghe), 479.—(Sf. Ilie), 457-8.—(Sf. Paraschiva, 464.—(Calicime), 474 (4) u.—(mahalaua Greceni, Tîrgul Vitelor) 286.—(Morminturile Jidovești), 459, 470.—(Talpalari), 476 (5. (Tîrgul Boilor), 459, 470. — (Tîrgul Cailor), 460, 470.—(Tîrșul-Nou), 457-8, 460, 470, 474 u. (4, 478 (6. — (Vrăbieni), 465 u., 476 (5) u.—(Andronachi Vornicul și Vistierul, de), 131, 237-9, 241 (3), 246 (6 — (Vornici de), 260 (2), 279, 523 (4), 525 4).—(Vornicie de) 372. —(Anania, Vornic de), 240 (3). — (Gheorghiuș, Vornic, 101. — (Ienachi, Vornic, 457. — (Vornici). V. Milo (Mateiu. — episcop), 476 5) u., 478 u.—(starostele ruse), 372.—(protopop), 461 (2), 475.—(preoți), 459, 474 (4) u.—(bacalbasa), 462, 475, 479. — (bărbieri), 466. — (blănari), 470-2. — (căldărari, 472.—(ciocli), 479.—(croitori; staroste), 459. —(croitori, 472 (2).—(croitori evrei), 479.—(curierari), 467, 476 (5). — (grădinarari), 471. — (. ietrari), 468 (1). —(telari), 468 u., 477. — (Armeni, 480. — (Sirbi), 470. — (Turci cămătar), 429.—(Tîrșut, 253-4 (2), 364, 520 u.
Bou (Stolnic), 523 (4).
Bourilor (Drumul), 260 (1).
Bradatelul (munte), 308. V. Brăduțelul.
Bradulețul (munte), 341 (11, 348, 353, 356.—(izvor), 310-
Brăiescu (Gheorghe), 371.
Brăiești (Buzău, 3, 5.
Brăila, 51-2, 55.—(Daniil, Mitropolit de), 92.
Branești (Basarabia), 111.
Brasov și Brașoveni, 8, 67, 71, 117-8, 321.
Braviceni (Basarabia, ocolul Cimpul), 113. — (ocolul Răutul-de-aus), 112.
Breaza (cat, 73, 80 u.—(riu), 154
Brezoianu (Fiera), 327.
Brianova, 112.
Brincoveanu (Constantin-Vodă) 16 (4), 86, 304, 311-2, 320 u., 323 5, 327, 329, 330 u., 336. — (Dinu, Comisul, Logofătul) 63 (3), 321-2. — (Doamna Marica), 312, 320 u. — (Nicolae), 79. — (Preda, 304, 312, 320, 323, 330, 333, 336.
Broșteni (Rimnicu-Sărat), 4.
Bucegiu (munte), 86.
Bucovina, 125, 133, 135, 160, 204, 223, 384-5. (fondul religios), 16 u.
Bucsan (familia), 519, 520 (2).
București, 4, 7, 53, 58 u., 62 (2), 81 1), 94, 97 u., 241 (4), 242, 246 6, 312, 320 u. (Biserica Doamnei, 312. — (mănăstirea Colțea, 86-7.—(mănăstirea Mihail-Vodă), 98 u. (Mitropolia), 59. (Școala domnească), 13 (1), 14
Buda (Basarabia), 109.
Budăiul, 108, 113.
Budești, 189, 191 u., 210, 359, 376, 520 (3) u., 523 (4) u. — (Basarabia), 115.
Buhaceni 422, 521.
Buhuș (Nicolae, Stolnic), 259-60

(1, 294-5. (Toader, Vornic),
298.—(familia), 261 (3), 391.
Buiceasca (Dumitrana), 314.
Buicescu (Diicul, Spătar, 314.
Bujoiul (sat), 108.
Bujoreanu (Grigore), 18 (2), 19.
—(Preda), 306, 322, 327, 347.

Bulhac (localitate), 521.
Bușăuca, 11.
Butoiul (moșie, 498 (13).
Buzău, 3-4.—(riu), 3, 6.
Buzdugau (Vasile), 375 u., 376-7,
380, 382. (familia), 440.

C.

Cacarazeni, 114.
Calinești, 383.
Callimachi (Alexandru Vodă) 133
4, 248 u.
» (Dumitrașcu), 130, 236 u.
» (Elena Doamna), 133.
» (Mitropolitul Gavriil), 132 u.,
165, 247, 295, 384-5.
» (Grigore-Vodă), 132, 134, 144-5
(3), 150-1 (1), 153, 293-5.
» (Ienacachi, și soția Maria), 164.
» (Ioan Teodor-Vodă), 126-7, 130,
141-3, 144 (3), 147-8, 152 (3),
236 u., 238 (2), 247 (fiii), 294.
» (Ienacachi, cur natul său), 238
(2).
» (Maria Cananău, sora lui Ioan
Teodor-Vodă), 126 u., 185,
204, 239, 241 (3).
» (Maria, soția lui Dumitrașcu),
241 (3), 242, 243 (5).
» (Paraschița), 147, 237, 239.
» (Doamna Ralița), 133, 239, 241
(3), 242, 245, 246 (6), 247.
» (Doamna Ruxanda), 133.
» (Scarlat-Vodă), 188, 253 u. (2),
270, 293, 469 u., 500, 519.
Caloieni, 6.
Călugăreni (lupta de la), 31. —
(Suceava), 286, 292-3, 297.
Camănce, 110.
Cămărașul (Ștefan), 277.
Camenita, 103.

Caminaroia (Tofana), 170 u, 263
(11).
Cananau (Catinca, soția lui Cos-
tachi fiul lui Ioniță), 190 u,
217 u., 296.
» (Păharnicul Constantin, fiul Ma-
riei Callimachi), 126, 133-4,
159 u., 183, 264 (12), 295.
» (Slugerul Constantin, nepot de
frate al lui Iordachi), 159 și
n. 5, 173.
» (Costachi, fiul lui Ioniță), 190
u., 193 u., 208 u., 210 u., 296.
» (Costachi Stolnicul, fiul lui Ior-
dachi), 183 u.
» (Elenco, fiica lui Ioniță), 186.
» (Gheorghe), 126 u..
» Grigore), 211, 216, 225 (6), 229,
232-4.
» (fancu), 187 u., 191 u., 210 u.,
253 4 (2), 359 u., 411 u., 520
(3) u. (soția), 422.
» (Iftimie călugărul), 154 u., 159
n. 5, 165 u., 183-4.
» (linca Serdăreasa), 175 u.
» (Ioniță), 124, 126, 152 u., 158
u., 159 n. 5, 185, 191 u., 203 u.,
210, 254 (3), 263 (10), 264 (13),
265 u., 274.
» (Iordachi), 159 și nota u., 172,
176, 177 u., 183, 184 u., 254
(2), 264 (2), 274, 491-3. (fata
lui), 186.

- (Iordachi din 1832), 216. — (Maria, văduva lui Constantin), 159 u., 174 u., 178.
- (Maria, născută Roset, soția lui Ioniță), 162 (3), 172, 188-9, 207-8. (și fratele ei). — V. și Roset (Maria).
- (Mărioara, născută Holban, soția lui Iancu), 187 u.. 234 5.
- (Ruxanda, fiica lui Ioniță, măritată cu Prăjescu), 200-10.
- (Safta, soția lui Constantin Păharnicul), 133, 183-5, 186, 264 (12).
- (Șerban), 126, 152 u., 157-8, 159 n. 5, 163-4, 189, 191 u., 210, 250 u.
- Cantacuzino** (cneazul Alexandru), 217. — (-Deleanu, Bălașa măritată cu Aristarh), 140-1. — (Catrina, fiica lui Toderășco Iordachi), 140. — (Constantin Postelnicul), 94. — (Constantin Stolnicul), 89, 94. — (Constantin Șătraru), 16 (7). — (Constantin fiul lui Toader și fiul lui), 179 u., 182. — (Canta ; Costachi, Logofăt, Vistier), 499 (15), 511 (20), 522. — (Elina, soția lui Constantin Postelnicul, și fiile), 73, 94. (beizadeă Gheorghe, fiul lui Șerban-Vodă), 80, 303, 311 (2). — (Ienachi, ca treti Logofăt), 151. — (ca Vornic), 299. — (ca Stolnic), 385. — (Ileana, văduva lui Toader Spătarul și Vornicul), 178 u., 181-2 (și mama ei). — (Ilinca, soția lui Constantin fiul lui Toader), 181. — (Canta ; Ioan, Serdar), 520 (3). — (Ioniță Vornicul), 180 u. — (ca Vistier), 152 (3). — (Iordachi : ca Ban), 128, 141. — (ca Spătar), 152 (3), 255 (1), 295. — (ca Logofăt), 155-6, 184. — (Maria Băneasa), 190-1. — (Mărioara), 287. — (Mateiș Serdaru), 82 (3). — (Mihai Comisul), 15. — (Mihai Spătarul), 86 u. — (Mihai Generalul), 63 (3), 64 (4), 65-6 (6), 66 u. — (Pirvu), 64 (4), 69 (7), 81 (2) (fiu), 64 (4). — (Șerban-Vodă), 89 u. — (Șerban Medelnicerul), 64 (4), 206, 261 (4). — (soția, Anastasia), 64 (4). — (?) (Spătăreasa Stanca), 67-8, 69 (8). — (Ștefan-Vodă), 304-5, 312, 324, 327, 330, 337, — (Toader), 179, 488 (7). — (Toma), 15, 80. (mama lui, Bălașa), 16 (4).
- Cantemir** (Antioh-Vodă), 173, 260-1 (3), 390-1. — (Constantin-Vodă), 260-1 (3), 390.
- Capățineni**, 8.
- Capriana**, 108.
- Caracal**, 104.
- Caragea-Vodă** (sic), 97 u. — (Antohie), 242. — (Iancu), 358.
- Carp** (Gheorghe Comisul, și fratele), 208 9. — (Ioan Păharnicul), 140. — (Vornicul de Poartă), 294. — (Vasile Comisul), 270.
- Cărpineni**, 107.
- Catargiu** (Ilie, Hatman), 17 u. (Costin, Spătar), 257 u. (3).
- Cazaci**, 228 (7), 238 (1), 373.
- Căzănești**, 112.
- Gazimir** (familia), 226 u.
- Cehan** (Nicolae Postelnic), 454.
- Cerchealelor** (obirșiile), 310.
- Cerchez** (Constantin, Căminar), 447 (4). — (familia), 274.
- Cerna** (sat în Basarabia), 114.
- Genășăuți**, 115.
- Cernăuți**, 125, 261 (4), 517 (1).
- Cernești**, 260 (1).
- Cerneți**, 10.
- Cernica** (Calinic, stareț de), 18

- (shimonahul Dionisie), 18-9 (2-3).
- Cetari (sat), 9.
- Cheșcu (Mihalachi), 275-6.—Petru), 273-5. (mama lui, Sanda), 273.—(Simion, uricar), 262 (5).
- Chilișanca (Catrina Stolniceasa), 17 u.
- Chios (Saciș), 242.
- Chipirceni, 113.
- Chisnău, 116 u., 119-20, 120, 188, 212.—(Serdar de), 188.
- Chițcani, 112.
- Chinciu-Cainargi pacea de la), 58 n. 3, 133.
- Chomenecki pǎlcovnic), 103.
- Chopina, 7, 19 și n. 1.—(biserici), 18-9. —(Ștefan sin Albu din), 18 (2).
- Cimpineanu (Constantin Logofătul), 18 (1).
- Cimpul (ocol), 113-4.
- Cîmpulung (Bucovina), 7-8, 131, 185, 261 (4). — (Vornicia de), 246 (6.—V. și Balș.—(muntii), 150 u., 189, 191.
- Cîmpulungul Rusesc, 516.
- Cindești (Buzău), 3.
- Cioara (sat), 15.
- Ciocalteni, 112.
- Ciocănești, 155.
- Ciorăști, 109.
- Cirjă (pircălab), 300.
- Cirjovul (sat), 115.
- Cîrlige (Rîmnicu-Sărat), 4.
- Cîrligu-Mare, 163-4.
- Cîrstești (Basarabia), 107.
- Cișla, 108.
- Ciuciulenii, 107.
- Ciudia (cîpitanul Iorin) 177 u. 384-5. — (Medelnicerul), 299. (familia), 171.
- Ciuhăranii, 114.
- Ciuhur rișu), 275.
- Ciulucani, 113, 120
- Cladova, 104.
- Clement (Anghelachi), 430.
- Clișova, 112.
- Cloșca (munte), 5-6.
- Cluj, 376.
- Cobilca, 110, 115.
- Cocioaia (sat), 113.
- Cocoș (munte), 150 u.
- Codrescu (Ienachi, Stolnicul), 463 (4), 474-5 (4).
- Cogalniceanu (Constantin, 256 u. — (Ienachi), 178 (1). — (Ilie și fiica, d na Leon), 231.—(Ienachi, Medelnicer), 257 u. (3).—(Nicolae, 294-5.— Sandu), 256 —(Vasile), 255 (1, 256.
- Cogălniceni (sat), 114.
- Cogilnic (ocol), 107-8.—rișu), 181
- Cojdeni (sat), 4.
- Coltea (mănăstire), 70.
- Coltii (sat), 6.
- Comănești, 185, 189, 192.
- Comarnic, 61 u.
- Comisoaia (Zoița), 244 (5).
- Comisul (Gligorașco, 1660), 101.
- Conachi (Costachi), 213, 249 u.—(Manolachi, Vornic), 176.
- Constantin-Vodă Șerban, 312, 320.
- Constantinopol, 42-4, 46, 59, 105 130, 133, 135, 208, 239, 240 (2), 245, 366-7, 369, 526 (5).—(Fanarul), 95. (Patriarhul Gavriil), 85 u.— Patriarhul Partenie; Tomos al lui), 89 n. 2.
- Contescu (Grigore, Logofăt), 81 (1).
- Copăcenii (Basarabia), 112.
- Cordon. V. Bucovina.
- Cornescu familia), 294.
- Cornești, 411, 429.
- Corni (sat, 102, 174, 189, 235 285, 294-5, 297, 366, 372 u 412 u., 522, 523 (4) u.
- Cornova, 112.

Cornul, 61.
 Coroiu (Vasile, Pitar), 189.
 Coropcenii, 112.
 Cosmina-de-sus, 7.
 Costachi (Grigoraș, Păharnic), 257
 u. (3). — (Negel, Ilie, Stolnic),
 256. — (Negel, Ilinca), 140-1.
 (Manolachi, Stolnic), 408. —
 (Vasile, Stolnic), 139.
 Costandachi (Gheorghe, Spătar),
 493 u. (10).
 Costești, 108, 152 n. 2, 153, 174,
 189, 320, 412. — (Popa Alexie
 din), 312.
 Costin (Domnita Elena, soția lui
 Nicolae), 139.
 Cotnari, 282.—(dealuri: Zlodeică.
 Tălăhărița, Doruje), 283.
 Coțoacă (localitate), 521.
 Cotroceni (mănăstire), 89.
 Cozia (Anania, egumen de), 22.—
 (moșie), 185.—(riș în Moldova),
 390-1.
 Coziei (Valea-), 261 (3).
 Cozușna, 109.
 Craiova, 357, 531.—(biserica cea
 mare), 342.—(Caimacam), 358.
 —(Divan), 354.
 Crăsnășeni, 113.
 Crăuleni, 115.
 Crețulescu (Iordachi), 80-1 (1).
 — (Toma), 82 (4).

Cripicău 268 u.
 Cristea (Șărarul Ilie), 275.
 Cristești, 380.
 Crivina, 340.
 Cruce (viile de la), 147 u., 157 u.
 Crucea-de-jos, 148. (Dumbrava-
 vita), 149, 262 (6), 262-3 (8-9,
 388-9).
 Crucea de-sus, 263 (9).
 Crucești, 114.
 Crupenschi (Păharnic), 173-4.
 (Aga Scarlat), 226 u., 229, 232
 (8). — (Vasile), 166, 168, 183-4.
 Cuibul-Vulturului, 310.
 Cuizăuca, 114.
 Cula (ocol), 111-2.—V. și Turnu-
 Măgurele.
 Cupariul (1768), 135.
 Cupariului (Prisaca-), 249-50.
 Curleni, 113.
 Curluceni, 109, 483 (2).
 Cursești, 443 u., 482 (2), 484, 491
 (9), 495 (11) u., 496 (12), 501 u.,
 503 (17), 505 (19) u., 511 (21),
 513 (22).
 Cart (colonelul moldovean), 101.
 Carul-Muncelului, 155.
 Cuza (Gheorghe, Postelnic), 361
 (2), 362. — (Toader Postelnic),
 75, 485 u. (6), 490, 508.

D.

Dabija (Istratie-Vodă), 205, 259.
 60 (1).
 Daghi (Serdar), 513 (22)
 Dan (?) (Spătar), 271.
 Dancenii, 108.
 Dănileni, 286.
 Dăroiului (Virful-), 309.
 Dascăli (Gheorghe), 185.

Dealul-Lunciș, 309.
 Dealul-Lung (sat; Rimnicu-Sărat),
 4.
 Dealul-Ulului, 309.
 Dealul-lui-Vodă, 102.
 Debrici Pavel), 284.
 Dereneu, 112.
 Dichii (Metodie), 178 (1), 384 5

- Dieci (Luca), 302. (Pavel Mitrofan), 281-2.
- Dimachi (Manolachi, Stolnic), 457, 459.
- Dingeni, 255 (1).
- Dișcova, 111.
- Divan (in Moldova, 1540), 301.— (muntean, 1581), 62 (1).—(1582-3), 13. — (in Moldova, 1646), 14. — (1759), 143. — (1768), 69 (7).
- Divanul (Cnejiei Moldovei), 151 u., 156-7, 189, 205.
- Doaldei (Crucea-), 340.
- Dobărceni, 163-4. V. și Dobroceni.
- Dobroceni, 422.
- Doicești, 7.
- Dolhasca, 185, 254 (2).
- Doldescu (?) (familie), 335 (9). V. și Dondescu.
- Dolj (ispravnicii de), 386.
- Dolna (sat), 109.
- Dondescu (familie), 335 (9).
- Donici (Andronachi), 250, 292-3, 361 (2), 362, 398.—(Darie), 261 (4). — (Logofătul), 511 (20). — (Manolachi Spătarul), 110.
- Dornești, 397.
- Dorohoiu (Ținut), 326 u., 517 (2) u. — (ispravnicii de), 519.
- Dosni (munte), 65 (5), 66 (6).
- Drăgan (Odaia-Iul-), 487, 490, 508.
- Drăgmogzœa (sat), 154-5.
- Dragomirna (mănăstire) 132.
- Drăgosi (funcționar bucovinean), 517 (1).
- Drăgușeni, 107.
- Drajna, 6.
- Drănceni (Basarabia), 111.
- Drugănescu (familie) 15 u.
- Drugănești (sat), 16 (4).
- Dubău (Tudose), 260 (2).
- Duca-Vodă, 22.
- Duca (Constantin-Vodă), 260-1 (3), 390, 489.
- Dudescu (Clement), 67. — (Nicolae Vornicul), 67-8, 69 (8), 70 u., 79, 82-3 (4).
- Dumbrăveni, 443-4 (1) u., 486 u., 495 (11) u., 499 (14), 503 (17), 505 (19) u., 508, 510.
- Dumeni, 165, 216, 262 (5).
- Dumușeni, 517 (2) u.
- Dunăre, 41-3, 46, 52, 58, 104, 246 (6).
- Durlești, 109.
- Dușca (Slobozia-Iul-), 115.

E.

- Edinzadè (Teodor, Spătar), 253-4 (2).
- Epiroți, 91.
- Erghelet (ofițer austriac), 125.
- Evloghie (Gheorghe, traducător), 482 (2).
- Evrei, 90 u., 108-16, 118-19, 196, 198 u., 212 u., 224 (4), 228 (7), 251, 364, 399 și u., 416 u., 439, 458, 471 u., 479. — (arendași), 297.

F.

- Făget (localitate), 341 (1), 348.
- Fălciiu (ispravnicii de), 257 (3).
- Falcoianu (familie), 351.
- Fărcașanu (Constantin). 319 u. (5), 320.—(Iordachi), 326.
- Fața (munte), 65 (5), 66 (6).

Fața-Bicului (ocol), 109-10.
Fața-Cimpulungului (munte), 185.
Ferești, 328, 338, 340.
Fichitești, 181.
Filipescu (Alcu, Vulpe), 59. — (Ancuța), 81 (2). — (Constantin Vistierul), 82 (3). (Dumitrașcu) 72. — (Grigore, Mare-Clucer), 67-8. — (Iordachi), 59. (Marica), 81 (2). — (Pană, din veacul al XVII-lea), 72. — (Pană Spătarul), 62 (2), 67. — (ca Logofăt), 69 (8), 70 u. — (Voichița), 71. — (Mare-Clucer), 67. — (familia), 3, 62 u. (2). — (?), 156-7.
Fintînile (sat), 160, 184, 186, 188, 193 u., 213 u., 217-8, 222-3, 226, 231, 234.
Fistici (mănăstire), 185.

Flămînda (mănăstire), 4.
Flechtenmacher (jurisconsult), 270.
Floci, 40.
Flondor (Vasile, Gheorghie), 516-7 (1).
Floreiul (munte), 62-3 (2), 64-6 (5), 67 u.
Focșani, 4, 59, 104, 181 n. 2, 242, 297.
Folticeni, 213. — (Ținut; sic), 196.
Fometești (munți), 317.
Francesi, 199, 526 (5).
Frincul (munte), 350, 353.
Frumoasa (mănăstire), 404.
Fronzu (localitate), 61.
Fundul-Moldovei (munte), 150, 155.

G.

Gaina (munte), 150 u.
Galata (mănăstire), 59. — (egumenul Procopie), 263 (9).
Galați, 160, 240 (2) — (vameși), 240 (2).
Galbăna, 107.
Gălești, 109.
Galin (Iordachi Logofătul), 185.
Gane (Ioan Banul), 294-5.
Gărneț (sat), 6.
Gavane (schit), 5.
Gaza (Teodor), 92.
Gegul (munte), 63 (3).
Ghenghea (Ionașcu, Logofăt), 260 (2). 283-4.
Gherghel (Ilie), 377 u.
Gherghița (Dumitrașcu, căpitanul din), 62 (2), 67.
Ghermanești, 112, 256.
Gheuca (Iordachi, Vornic ?), 185.
Ghica (Alexandru Scarlat-Vodă),

66 u. (7). — (beizadea Costachi), 59. — (Spătarul Costachi), 7. — (Dimitrie Banul), 69 (8), 73, 159-60. (Grigore Alexandru-Vodă), 145 u. (4-5), 205, 292, 294-5, 469. — (Grigore Dimitrie-Vodă), 18-9 (1, 3), 36 u., 58 u., 386-7. — (Grigore Matei-Vodă), 68, 240 (2), 255 u. (2), 261 (4), 343, 346. — (Matei-Vodă Ghica), 62 u. — (Scarlat-Vodă), 67, 141 u.
Ghidoneni, 114.
Ghitilova, 112.
Gindu (Constantin), 294.
Gioița (sat), 278.
Gircina (rîu), 486, 508.
Gircinești, 492.
Gircini, 483 (7), 508.
Girlele, 108.
Giurgești, 259-60 (1).

<p>Giurgiu, 52, 55, 105. (cadiul de), 38.
 Glăvănești, 139-40.
 Goianul (sat), 115.
 Goleșcu (Radu), 303.
 Gorbănești, 422.
 Goșa (sat), 6.
 Goșmani (sat), 181.
 Gratiani (Gaspar-Vodă), 281 u.
 Greceanu (Alec, Aga), 248 u.—
 (Constantin, Ban), 152 (2) —
 (Iuncu, căpitan), 149.</p> | <p>Greblești, 110.
 Greci, 43, 51-2, 90 u., 120, 124,
 524.—(sat), 311 (1), 316, 318-9
 (3-4). (tipărituri la noi), 88 u.
 Groapa-Mălăiului (munte), 353.
 Grohotiș (munte), 340.
 Groidești (Buzău), 3.
 Groșești, 447 (4).
 Grozești, 278.
 Guranda, 376, 378 u., 419 u., 422
 3, 426, 523 (4 u.
 Gurguiata (munte), 64-5 (5).</p> |
|---|--|

H.

<p>Hancea, sau Hancii (Unghiul),
 192, 204, 206.
 Hancești, 108.
 Hangeri (Doamna Luxandra, 83-
 4 (5).
 Hărjăuna, 110.
 Helladius, 89 u.
 Hermann (Martin, student saș), 94.
 Highidiș (sat), 109.
 Hiliseni, 203-6, 259-60 (1), 300 u.
 Hirișeni, 113.
 Hirtau (Ținut), 363 (4).
 Hirlicești, 278.
 Hirova, 113.
 Hirsu (Pietrele-lui-), 317.
 Hirtopol, 111.
 Hlinita, 516.
 Hociung, 173.
 Hodorogii (Slobozia), 114.
 Hogenești, 112.
 Hoisești, 181.
 Holban (Vasile, și fiica, Mărioara),
 187.
 Holmea (localitate), 521.
 Homocea (sat), 181.
 Horăști, 108.
 Horghinești, 114.
 Horilcani, 115.</p> | <p>Horodești 110.
 Horodiște, 114, 125.
 Hotin, 170. (Scaunul episcopal)
 92.—(Pircălabii), 102-3, 282-3.
 (Ținut, 52, 102, 240 (2).
 Hrabova, 115.
 Hrisochefal (Stolnic, 399 u.
 Hrisoverghi (Alexandru), 212.
 Hrizea (Vornicul, 13 u.
 Hrușova, 115.
 Huidești, 160.
 Hulboca, 111.
 Humii (Pirău), 509.
 Humor (măgură), 154.
 Hurez (mânăstire), 9, 303 u.
 (Dionisie, stareț), 323, 327 u.,
 329, 330 u., 332 u. (9), 355 u.
 (10). — (starețul Ioan), 303-5,
 311 u., 317, 330 u., 324-5, 337.
 —(râu), 307, 309. —(Schitul Sf.
 Apostoli), 314-5.
 Hurezanu (familia), 319 (4), 320.
 Huși, 260 (1).—(Iacov episcop de),
 162-3 (4). — (Inochentie epis-
 cop de), 256. — (Meletie epis-
 cop de), 361 (2), 362, 371, 469.
 —(Mitrofan episcop de). 282.
 Hutani, 436.</p> |
|---|---|

I.

- Ialoveni**, 108.
Iamandi (Căminar), 113.—(Ioan, Ban), 449.—(ca Spătar), 509-10.—(Banul Iordachi, și soția Săftica), 296-7. (familia), 227, 229.
Iasi, 59 u., 139-40, 163-5, 168, 174, 177, 182, 187, 189, 191-2, 210-1, 215, 218-20, 221 (3), 222, 224 (5), 225, 231, 233, 236-7, 242, 249, 256, 261-2 (5), 280-2 u., 360, 367, 375, 384, 408, 422-4, 459, 461 (1), 463 (5) u., 470-1, 473-4, 481, 512 (22), 526 (5). — (Măuștirea Dancu), 261 (4). — (Go'ia), 249, 275, 524.— (Sf. Sava), 280.— (Trei-Ierarhi), 249. (Vama), 399. (Ulița Muntenilor, mahalaua Sf. Spiridon), 286. (Tîrgul-de-joa), 399, 402, 405.— (Ulița Strimbă), 261 (4). — (negustori), 399 u.— (ardere), 399.— (Ținut), 261 (3), 275, 280, 283.— (ispravnic), 524. (Ținut: preoți și diaconi), 158.
Ichil (ocol), 110.
Ichimăuți, 114.
Ieniceri (in Iași), 403.
Iepurenii, 138 (F), 165.
Ierusalim (Sf. Sava), 280.
Ignățeu, 113.
Iliaș-Vodă, 481-2 (1).
Iliaș (Alexandru-Vodă), 249.
Inești, 113, 120.
- Sf. Ioan Damaschin**, 22.
Sf. Ioan Gură-de-aur (Prologurile lui), 137.
Iperie (localitate), 521.
Ipotesti, 260 (1).
Ipsilanti (Alexandru-Vodă), 16-7 (8), 70 u., 74 u., 77 (13) u., 345, 351. — (Constantin-Vodă), 36, 105, 124, 187-8.— (Doamna Eca-terina), 69-70 (8).
Iredeal (Predeal ?), 12.
Isăcescu (Ionașcu), 261 (5), 262 (5), (și frații, Dumitrașcu, Andronic, Maria, Damaschina). — (Vasile), 261 (5).
Isacova, 111.
Isaiov (general), 104.
Ișnovăț, 102-3, 110.
Iubănești, 282-3.
Iulianô (Ioan), 74 (9).
Iurașcu (Vasile), 220 (3).
Iurcenii, 108.
Iuruești, 181.
Iusuf-Pașa (serascher), 523 (4).
Ivance-Ruși, 111.
Izbești, 111.
Izlaz (localitate), 104.
Izlozeanul (pircălabul Gheorghe, și soția Cristina), 282-3.
Izvoarele (pirău), 408.
Izvorul-Sec, 357.
Izvorul-Tămăduirii (Buzău), 3.
Izvorului (Pirăul-), 357.

J.

- Jalobac** (sat), 111
Javrenii, 111.
Jianu (Ioniță, Serd-ru), 216.
- Jijia** (rișu), 261 (5), 286.
Jora-de-sus, 115.
Jora (Toader), 260 (2).

K.

Khosrew-Mehmed-Pasa, 106.

L.

- Lagan (consul francez), 59.
 Lalova, 115.
 Lambrino (Bauul Iordachi), 494.
 Langeron (general), 104.
 Lapnsna, 106.—(Ținut), 181.
 Lazurele, 309.
 Leipzig, 92.
 Leon-Vodă, 13.
 Leon (ispravnic), 231.
 Lețcani, 160, 203-4.
 Leușeni, 113.
 Lipăești, 204.
 Lipiceni, 114.
 Lipova (deal), 492.
 Lipoveni (sat), 109, 111.
 Lipoveni, 117, 120, 130, 168-9.
 Liteni, 285 u.
 Liveni (moșie), 286, 293, 296.
 Lōwy (mineralog), 3 u.
 Logofeți (Antohie), 385. — (Bunea fiul lui Coresie), 13.—(Gheorghe), 260 (2). — (Hristodul, 1581 . 62 (1).—(Manolachi), 407. —(Mihăilă), 390-1. —(Oancea), 493. —(Petre, 1776), 74 (10).
 Logofeți (treti; Diămitrie, 1759) 144.
- Lohanesti, 108, 110.
 Lopatari, 5.
 Lopatna, 12, 114.
 Lostuni (sat), 4.
 Lotreni, 310, 353-4, 356.
 Lotru (riș), 310.
 Lozile, 489, 508.
 Lozova, 109.
 Luca (Ioan, Vornic), 211, 234.
 Luncăești, 261 (4).
 Lucavăț, 154.
 Luchi (Spătar), 252.
 Luchiana, 264 (14).
 Lucina (?), 154.
 Ludeasa (munte), 352-3, 357.
 Luncavăț (riș), 304, 315-6, 328, 338-9, 340, 347. — (localitate), 337.
 Luncăvicior (pirăd), 316.
 Lung (Piscul-), 341 (11).
 Lunga (moșie), 303, 306, 309, 311.
 Lupu (Ștefan-Vodă), 295.
 Lupu (biv Vornic, 1660), 100
 Lupu (dascăl slovenesc), 13.
 Lușcești, 492.
 Lutuluș (Pirăul-), 260 (1).

M.

- Macri (Constantin), 260 (2).
 Magura Șchenluș, 12.
 Malaia (virf), 318-9 (4), 354-5.
 Malaița (munte), 353.
 Mălaiu (Vasile), 259-60 (1), 260 (2).
 Mălaiu (Poiana-lu-), 260 (1).
 Malcociu (sat), 108.
 Maldarenă, 9.
 Maldărescu (familia), 316, 319 (4), 320, 341 (11).
 Măldărești, 328, 338, 340, 353.
- Malinescu, 372.
 Malul-Tohatinului, 110.
 Mănăilești, 181.
 Mănăstirea (Doamnei), 243 (5), 247. —(Vlasie, egnmen), 457 u
 Măncești, 109.
 Mănești, 5.
 Mangalia, 44.
 Manoli (? Ban), 522. — (Cincor), 469. — (Costăchi), 517 (2) u. —

- (Toader, Sluger), 517 (2) u. — (familie), 279.
- Manole-Vornicul (munte)**, 64 (4).
- Manu (Grigore, Spătar)**, 468 (1).— (Hatmanul), 370.—(Manolachi), 367.
- Mănuia (localitate)**, 15 u.
- Mărăseni**, 160, 166, 204-6.
- Marcauți**, 115.
- Mărcurești (mănăstire)**, 9 u.
- Marginea (munte)**, 354, 354, 357.
- Margineni (mănăstire)**, 67, 68-9 (7), 69 (8), 81 (2). — (egumenul Antim), 81 (3) u. — (egumenul Cornilie), 70.—(egumenul Cozma), 72.—(arhiepiscopul Ioachim), 81 (2).
- Marșani (sat)**, 14.
- Martali (Valentin, tipograf)**, 94.
- Mărunciș (sat)**, 6.
- Mascăuți**, 111.
- Mășeni**, 113.
- Matei Basarab**, 13 u., 72, 307, 312, 323, 346-7, 349.
- Matieni (ocol)**, 113.
- Mavrocordat (Constantin-Vodă)**, 73, 127, 139, 205-6, 206, 272 u., 273-5, 329, 335 u. (10), 343. — (Costachi, Vistier), 361 (2), 362, 371. —(Ioan-Vodă), 127, 485-7 (6), 488 u. (8), 508, 510.—(Nicolae-Vodă), 80-1 (1).
- Mavrodin (Mihai, inginer)**, 476 (5) u.
- Mavrogheni (Spătar)**, 447 (4).
- Medelniceasa (Safta, cu copiii)**, 293.
- Mehedinților (drumul)**, 314.
- Meleșeni**, 112.
- Meluveți (sat)**, 10.
- Mierul (munte)**, 357.
- Mestecănișul (munte)**, 150 u.
- Micăuți**, 110.
- Miclăusenii (Basarabia)**, 109.
- Miclescu (Alec)**, 233. — (Costachi), 232 (8).—(Vornicul Iancu), 108.—(Iordachi), 218 9 (1), 220 (2), 221 u. (4), 225 (6), 226, 229-31, 232 (8), 233. —(Iorgu), 230, 234. — (Iordachi, Spătar), 298.—(? Manolachi, Comis), 478 (5).—(Scarlat), 226, 229.
- Miclești**, 110.
- Micleștilor (Piscul -)**, 259.
- Mieriorilor (obirșia)**, 310.
- Mieru (munte)**, 352.
- Mihai Viteazul**, 93. (Isprăvile lui), 90-1 și nota 1.
- Mihalasa (sat)**, 113.
- Mihălasi (sat)**, 120.
- Mihnea-Voda (Turcul)**, 11 u., 61 u., 72.
- Mihuleț**, 240 (2).
- Mihuțeni**, 115.
- Mijloceni**, 487, 508-9.
- Milcov (riș)**, 4.
- Milești**, 108.
- Milo (Andrei)**, 186. — (Ienaca - chi), 188. (Matei), 465. (Safta), 162.
- Mimorăni**, 108.
- Minciaky (general)**, 210-1.
- Mindrești**, 131.—(Basarabia), 113.
- Minzalești**, 5.
- Mirelor (Filaret al)**, 79.— (Matei al), 91, 94.
- Mirenii (sat)**, 115.
- Miriști**, 532.
- Mirzești**, 249 u., 280, 408.
- Mislea (mănăstire)**, 61.
- Mitropolita moldoveni**, 167-8. (Antonie), 261 (4).—(Anastasia Crimca), 282.—(Dosofteiș), 22 u.—(Gheorghie Movilă), 231.—(Nichifor), 261-2 (5), 298. (Veniamin), 22, 140, 212, 234, 360, 469.
- Mitropolita munteni**: (Grigorie al II-lea), 69 8, 73 79, 346.

(Grigorie al III-lea), 18 (2). —
 (Neofit I-iū), 337.
 Modeasa (munte), 341 (11), 348,
 353.
 Moimesti, 407 u.
 Moldova (Căimăcămia din 1821),
 360 u.—(riū), 154.
 Moldovița (localitate), 154.
 Molești, 108.
 Molovata (sat), 115.
 Moșembasia (Ieroteiū de), 91.
 Morozani, 112.
 Moruzi (Alexandru-Vodă), 122-3,
 159, 186, 257 u. (3). — (Cons-

tantin-Vodă), 457 u., 470, 491
 u. (9).
 Moșnegilor (Poiana), 260 (1).
 Mostiște (localitate), 94.
 Motnău (sat și riū), 4.
 Movilă (Co. stantin-Vodă), 283.—
 (Ieremia-Vodă), 281.— (Gavril-
 Vodă), 323. — (Moise-Vodă),
 205.
 Mozocilor (Piscul-), 309.
 Muncelul (munte), 150 u.
 Murestei (?), 128.
 Muste (Dimitrie), 261 (4).

N.

Necul (Nacul)(Dumitrașcu), 260
 (2).
 Nani (ispravnic de Suceava), 178
 (1), 385.
 Năpădeni, 112.
 Nasturel (C., Vornic), 63 (3).
 Neamț (mănăstire), 22, 131. —
 (Dometian, stareț), 293. (Ilarie,
 stareț), 292.—(călugări), 293.
 Neculele (sat; Rimnicu-Sărat), 4.
 Negre (Păharnicul Ioniță), 163 u.
 Negreni (munte), 317.
 Negrești (Orheiū), 187, 192. —
 —(Basarabia), 108, 265 u.
 Negru (Grigore, Serdar), 18 (1).
 Negruț (? Constantin Ban), 443-4
 (1). — (Gheorghe), 447 (4). —
 (Iancu), 498 (13).

Negurești, 112.
 Nemți, 160.
 Nenciulescu (Constantin), 75 u
 Neniul (boier), 259.
 Nenoveanu (N., dascăl), 14.
 Neofit (arhimandritul), 92. — (că-
 lăgăru), 94.
 Nicula (sat; Rimnicu-Sărat), 5.
 Nișcani, 109.
 Nisporeni, 109.
 Nistru (riū), 240 (2).
 Nistrul-de-sus (ocol), 114-5.
 Nistrul-de-jos (ocol), 115-6.
 Nivrești (sat), 189.
 Nucșoara, 6.

O.

Obirsia Finețelor, 12.
 Obedeauu (Constantin), 349.
 Ocnele-Mari, 9, 45. — (cămăraș

de), 329, 332, 335 u. (10), 311
 (10), 343, 353.
 Odobesti, 190.

Ogretin, 6.
 Ohabei (dealul), 309.
 Olănescu (Ilie), 347.—(Drăghici),
 322.
 Olișcani, 114.
 Olt (ispravnic de), 17 (10).—(riu),
 9-10, 51, 55, 104.
 Oltenia (administrația din), 303
 u., 311, 320, 323, 342, 352.
 Onești (Basarabia), 110.

Onișcani, 112, 115.
 Orăș (Hatman), 280.
 Orbic (pirău), 173.
 Orheiu, 106, 111, 118, 121.—(Ți-
 nut), 265 u.
 Orsoianu (Constantin), 295.
 Oșalui (sic) (Poiana), 154.
 Oteteleşanu (Barbu, Postelnic),
 319 (4), 344 (10) —(Ionița 346,
 349.

P.

Păcureți, 6.
 Pădurea-Neagră, 154.
 Padova (Cornelio : Ioan Filip ;
 preotul Alvisse Florio), 94. —
 (Verginia Romana), 94.
 Păharniceu, 111, 181.
 Păharnic (Ionița), 263 (8).—(Ni-
 colachi), 240 (3). — (Nicolae,
 1775), 82-3 (4).—(Papa), 314.—
 (Tănase), 64-6 (5-6), 71.—(Vasi-
 lachi), 244 (5).
 Pășescu (familia), 327, 335 (9).
 Paisie (Vellicianschi, egumen de
 Neamț și Secu), 131 u.
 Paladi (Constantin, Păharnic),
 490-2. — (Spătar), 491-3 (9).
 — (Dumitrașcu), 408, 484. —
 (Iacovachi), 228 (7), 231 u.,
 233. —(Ionița), 231.
 Paleologul (Chiriță, și soția, Mă-
 rica), 283.
 Paltinului (Dealul-), 154-5.
 Pânătau (sat), 6.—(riu), 6.
 Pantazoglu (Postelnic), 522 u.
 Papafil (Costea), 156-7.
 Păpăuți, 47 (5), 466 u., 474. —
 (Basarabia), 114.
 Parcanele, 115.
 Paris, 58.
 Părjolteni, 109.

Pârstești, 272.
 Pașcani (lingă Iași), 249.
 Pascani (Basarabia), 107. (Ba-
 sarabia, ocolul Ichil), 110.
 Pașcanu (Mihalachi), 229.
 Păstiapei (Virful-), 309.
 Pătârlage, 6.
 Păulești, 109.
 Păușa 15 u.
 Pavli (Iancu, Ag), 522.
 Pavlu (AndreI, bancher), 367.
 Peciste (sat), 114.
 Peletic (riu), 4.
 Penteleu (munte), 3.
 Pepanu (Panos), 94.—(Dona), 94.
 Pereni, 107, 114.
 Petia (sat), 172.
 Petricani, 207-8, 266, 398.
 Petriceicu (Ștefan, Clucer), 260
 (2).—(ca Ștefan-Vodă), 206.
 Petru-Vodă Rareș, 486, 507 (20)
 510.
 Piatra (Basarabia), 111.
 „ -Albă, 309.
 „ -Caprei, 310
 „ -Cirnă, 309.
 „ -Pasării, 215
 „ -Rizei, 310.
 Pietrari (sat), 314-5

- Pietrele-Roșii**, 341 (11), 348, 352-3, 355, 357.
Pietriceaua (munte), 65 (5), 66 (6), 357.
Pietrișul (munte), 150 u.
Pirăianu (familia), 316.
Pirăul (-Sec), 319 (4), 355-6 — (-cel-Mare), 357.—(-Moriș), 154.
Pircălabi (Tudor), 483 (3).
Pirscov (sat), 3.—(plaiu), 3.
Piscul -Afumatei, 356.
 » -Cernelelor, 356.
 » -lui Iepure, 306, 347.
 » -Lurg, 348, 352 3, 356.
 » -Murg, 310, 341 (11), 348, 353, 355, 357.
 » Pupăzii, 309.
Piscului (Capul-), 340.
Piscurile (sat; Rimnicu-Sărat), 4.
Pităroaia (Paraschiva, din familia Callimachi), 147.
Pitești, 8.
Pleși (sat), 5.
Pleșul (munte: Rimnicu-Sărat), 5.
Plopeanu (Radu Vistierul), 18 (2).
Plopeni, 165, 216, 261-2 (5), 396.
Plopesti, 181.
Pocșești, 110.
Podul-Muncii, 5.
Podurile (munte), 65 (6), 66 (6).
Pogoniana, 94.
Pohribeni, 114.
Poiana -Lungă, 375.
 » -Mărului, (schit), 4 5.
Poienarul (Diicul), 308.
Pojoreni, 108.
Popeni, 272.
Popescu (Radu), 304-6, 311-2 (2), 315-6, 329, 337.
Popești, 496 (12), 498 (13), 511 (21) u.
Porcescul (Valea-, munte), 150 u.
Portari-Mari (Necula), 11 u.
Posești, 6, 11.
Postelnicul (Constantin), 171, 173 —(Iordachi), 241 (3) —(Staicu), 61 u., 72.
Prahova (riș), 7, 61, 62 (2), 63 (3), 68, 86.
Prăjescu (Dumitrașcu), 260 (2). —(Gligorașcu), 260 (2).—(Ioan, Vornic), 260 (2).—(Ioan ?, Agă), 298.—(Iordachi Aga), 197 u.—(Răducanu), 209-10, 212, 216, 288. —(Ruxanda), 209-10, 217, 227.—(Vasile, Agă), 201-3.
Prăpilița, 112.
Prisăcăreni, 125.
Prisloveanu (Ștefan), 74 (9), 79.
Prozorovschi, 105.
Prusia, 105. —(Consul in București), 58.
Prut (riș), 101, 164, 267, 390-1, 399, 400 u. (2).
Pucioasa (băi), 7.
Puciosul (riș) 155.
Puciumbeni, 111.
Puicești, 16 u.
Punșești, 481, 494, 499 (15).
Puhoiul, 108.
Putintei, 111.
Putna (riș), 155.

R.

- Răchitoasa (mănăstire)**, 263 (8).
Racliș (familie), 458 u, 470.
Racova (pirău), 259, 443, 445 (3), 448, 481 (1) u, 488 499 (15), 501 u., 504.
Racovita (Constantin-Vodă), 127,

247. (Costachi, Logofăt), 371.
 (Mihal-Vodă), 15-6 (4), 483 (3).
 — (Mihalachi, Spătar), 359, 361
 u., 363 (5) u., 523 (4).
- Radăuți (episcopul Dosofteiă Herescu), 135. — (episcopul Eferem), 282.
- Radeni, 110, 112.
- Rădiu (localitate), 447 (4).
- Radiul-Buhtii. 283.
- Radu (localitate) 155.
- Radu-Vodă Mihnea, 280.
- Radu-Vodă Paisie, 11, 62 (2) 67, 72.
- Radu-Vodă Șerban, 95.
- Raducanu Stolnicul, 57 n.
- Rákóczy (Gheorghe al II-lea), 101.
- Rașca (sat, Rîmnicu-Sărat), 4.
- Rătevoie, 310.
- Ratunda (cătun), 285, 290-2.
- Răusenii, 260 (1).
- Rautul-de-jos (ocol), 111.
- Rautul de-sus (ocol), 112.
- Razu (Costachi, Ilatman), 262 (5).
 — (Elencu, născută Cananău),
 210.—(Iorgu), 229.—(Marghiolița), 210.—(Spătarul), 189.
 (Stolnicul), 175 u.—(Vasile), 263
 (10), 456 u., 461 (1).
- Recea (Basarabia), 110.
- Recea (munte). 317.
- Recea-lui-Țigan, 487, 490, 508.
- Reghinești, 5.
- Riculești, 111.
- Rincezi, 6.
- Rimestii (rișu), 318, 340.
- Rimnic 9-10, 484 (4). — (Damaschin, episcop), 305.—(Grigorie, episcop), 343. — (Ștefan episcop, și nepotii), 313.
- Rimnicu-Sărat (rișu), 4-5.
- Ripe, 189.
- Rișca (Basarabia), 111.
- Rișcanu (Căminarul), 111.—(Vornicul), 371.
- Riul-cel-Mare, 356.
- Riul-Vadului, 10.
- Rizu (Postelnicul), 367.
- Rohmistrul (Nicolae), 103
- Rojnița (familia), 503 (16), 512 (21).
- Roman, 223, 395. — (mănușirea Precista), 148.—(Atanasie, episcop), 282. — (Ioanichie, episcop), 147-8, 262-3 (8-9). — (Meletie, episcop), 526 u. (6).
 (Turci cămătarii), 129. — (Ținut), 286.
- Romănescu (Tănase), 322, 326.
- Romani (sat), 302 u.
- Romini (sat), 169, 181.
- Ropce (căpitan de), 247.
- Roptelor (pirăul), 155.
- Roșcani, 109, 129, 193 u., 213, 224 (4), 226, 265 u.
- Roset (Catriua, soția Vornicului Iordachi), 20 (1). — (Iordachi, 165.—(Constantin Logofătul și soția, Nastasiica), 140 1, 398 (?), 207-8, 252, 308, 522.—(Reznovanu, Iordachi Logofătul), 268. — (Iordachi, Vornic), 262 (5). — (Iordachi, Vornic, fiul lui Iordachi), 20-1. — (Lascarachi), 164.—(Spătăreasa Maria Cananău, și fiica, Ruxanda), 197 u. —(Matei, Hatman), 211. — (Nicolae, Logofăt), 207-8.—(Roznovanu, Nicolae, Vistier), 268 u.—(surorile lui), 268. (Safra), 162 (3).
- Rovine, 303 u.
- Roșianu (Mihal), 327, 332 (8).
- Rudeanului (Curmătura-), 310.
- Rutenii, 249.
- Rumelia, 44.
- Rusenii, 503 (16).
- Rusești, 108.
- Rusia și Ruși, 5, 6, 8, 49-50, 53, 58, 104 u., 135, 188, 238 (1). — (Țarul Nicolae), 18 (2).—(ambasador la Constantinopol), 49, 50,

54-5.—(consuli la noi), 50, 59-60. (in Moldova), 134.—(mercenari), 102-3. — (asaul-polecovoi), 188.

Rusi (sat in Basarabia), 114, 114.
Rusico (mănăstire, și Sava egumen), 468 u. (2), 472 (3) u.

S.

Sadova (Basarabia), 109. — (riu), 154-5.

Saharna, 114.

Saliște (ocolul Răutul-de-jos), 111.
(sat, Neamț), 168-70, 173.—
(Moldova), 259.

Salonic. V. Callimachi (Gavril).
Samurcaș (dr.), 218, 219 (2), 220, 222.

Sănișcani, 113.

Săpoteni. 109.

Sarafinești, 381-2.—(-ii-lui-Balș), 376.

Sărata (sat), 113.

Sărătulul (munte), 3. (riü), 4. 5.—
(-Trestii, munte), 3.

Sărăteni, 112.

Sărcova-de-sus și de jos, 114.

Săseni, 112.

Saul (Dumitru), 299.

Săveni, 422.

Scăieni (Buzău), 5.

Scarlat (Mare-Logofăt), 79.

Scoreiu (Andreiaș), 311 u., 314.

Scoreni, 108.

Scorțasca (moșie), 455.

Scorteni, 114.

Scorțescu (Mihalachi, Medelnicer), 176, 443 u.

Scrivuleni, 255 (1).

Scurta (Putna), 101.

Secara (Păharnicul Ioan), 520 (2).

Secăreni, 107.

Secariile (sat), 73.

Secuieni, 277. — (plaiu), 6.

Secul (mănăstire), 293, 296.

Securiceni, 295.

Serdarul (Tănase), 62-3 (2), 68-9 (7).

Sfrăuța (riü), 12.

Sibiiü (și Compania grecească, 92.

Silion (Vasile), 293. — (familia), 128, 426.

Silistra, 59, 245. (Pașa, in 1821), 360.—(nazir). 43.

Simionesti, 293.

Sinaia (mănăstire), 63 (3), 85 u.
Singera, 108.

Sintilie (Macarie, egumen), 384.

Sirbi, 104, 116, 119.—(moșie), 249.

Siretiu (tirg), 238 (2).

Siret (riu), 285-6, 376, 383, 412, 425-7, 430.

Sirgheviți (Comis), 375.

Sirghie (Iordachi, Șătrar), 114.

Sivas (episcopii de), 133, 135. —
(Neofit de), 147.

Slănic (Prahova), 7. (plaiü), 5.

Slanic (munte, Buzăü), 3.

Slănic (riü), 12.

Slatina (mănăstire), 167, 183. —
(Marî-Căpitanii de), 15.

Statioara (sat), 308, 310.

Slobozia-Doamnei, 111.

Slom[n] (localitate), 65 (6).

Smeura (munte), 65 (5), 66 (6).

Socola (mănăstire), 185.

Socoteanu (Statie), 327, 329.

Socrufeni, 422.

Solca (mănăstire), 152 n. 2, 153, 281.—(sat), 281.

Solești, 20-1.
 Stamatî (Constantin, Șătrar), 136.
 — (Ienachi, Stolnic), 410. — (Vasile), 163 u., 166, 168.
 Stamo (Apostol), 372.
 Stanca (sat), 110.
 Stănțești, 248 u., 382.
 Stăniliești (Hotin), 281 u.
 Stari-Chiojd, 11.
 Stavăr (Iordachi, Medelnicer), 524.
 Stavrinos, 91. — (și fiul), 93-4.
 Stegari (localitate), 265.
 Stemnic (deal), 492.
 Stetcani, 110.
 Stina-Doamnei (munte), 63 (3).
 Stircea (Vasile și fiil : Pătrășcan, Safta, Ion, Ștefan), 272 u.
 Stodolna, 115.
 Stoești, 181.
 Stoffeln (general), 134 (B).
 Stohnaia (sat), 114.
 Stoicovici (Melentie), 104.
 Stolnici (Iordachi, 1828), 234-5.
 Straja-Cîmpulungului, 150.
 Strășeni, 109.
 Strimbeanu (Constantin), 349.
 Sturza (Costachi), 251. — (Dimitrie, Logofăt), 270. — (Dimitrie, Vornic), 164-5. — (Ecaterina, soția lui Ioan Sandu), 268 u. — (Gheorghe Vistier), 369 (5). — (Ioan, Logofăt), 361 (2), 362, 371. — (Ioan, Vornic), 152 (2). — (Ioan Sandu-Vodă), 59 u., 196,

208 u., 234-5 268 u., 279, 450-1 (6), 497 u., 507 u. (20), 525 u. (5). — (Ioniță, Vornic), 408. (Ioniță, Căminar), 493 u. (10). — (beizadea Iorgu), 59. — (Lasca-rachi), 362. — (Logofăt c. 1690), 482 (1). — (Vel Logofăt), 263 (5), 519. — (Petrachi), 371. — (Sandu, Logofăt), 255 (1). — (ca Vornic), 272. — (familia), 263 (9).
 Suceava, 103, 171, 193. — (oraș), 203, 205, 302. — (Portarul Hancea), 206. — (Ținut), 203 u., 239, 364. — (ispravnicul de, 1775), 385. — (ispravnicul, în 1822), 196. — (ispravnicul Cristea Ilie, Șătrar), 204. — (Stolnicul Manolachi, ispravnic de), 177 (1). — (judecătorie supt Austriecl), 155-6 (6). — (riü), 160, 204, 206, 292.
 Sucevița (și rugumenul Ioasa), 149, 262 (6), 262-3 (7-8), 281 u., 388-9.
 Suhașul, 531 u.
 Sulgeri (Ienachi), 249.
 Sulițașul (localitate), 261 (4).
 Suraceni, 108.
 Susleni, 114.
 Suțu (Alexandru-Vodă), 104 u. — (Mihail Constantin-Vodă), 183, 263-4 (12), 493 u. (10). — (Mihail Grigore-Vodă), 249 u., 506-7 (19).

Ș.

Șchei (sat; Rimnicu-Sărat), 5.
 Șeptelici (Gheorghe), 204. (Gheorghiuș, și soția Irina), 263 (11). — (Lupu), 206. — (Maria, și fiil : Ioniță și Nicolae), 273.4. — (To-

fana, soția lui Vasile), 283. (Vasile Hatmanul), 283
 Șerbănești (Moldova), 272-3. — (Dimbovița), 7.
 Șercani, 114.

Șerpilor (Piscul-), 307.
 Șiragurile (localitate), 261 (3), 391.
 Șișcani, 107.
 Șoldănești (Basarabia), 115.
 Șomuz (riu), 285, 292.
 Șoptana (riș), 8.
 Șuieni (pirău), 155.
 Ștefan-Vodă (fiul lui Alexandru),
 481-2 (1).

Ștefan Gheorghe-Voda, 102-3, 206.
 Ștefan-Voda Lăcustă, 300 u.
 Ștefan Tomșa al II-lea, 93, 281 u.
 Ștefan-Voda (Dumitrașcu Logofăt), 280.
 Ștefanești (pircălabi de), 260 (2).
 Știrbei (Badea), 73, 79. (Ilie), 303.
 (Nicolae), 69 (8), 73.
 Ștubeni, 164-5.

T.

Tabac (schit), 5
 Tablîța (Comiaul), 277.
 Tartasescu (familia), 540.
 Tatarca-cea-Mare, 154.
 Tatarești, 110.
 Tatari, 105, 181.
 Tatomirești 278
 Tăutești, 248 u., 292.
 Tautu (Banul Ion), 369 u., 522.
 —(familia), 429.
 Tazlău (mănăstire), 156, 169.
 Teiușului (gura), 309.
 Telega, 7.
 Telinești, 113, 118-21.
 Teodor Tiron (Sf.), 23 u.
 Teșcureni, 517 (2) u.
 Tetoianu (Vlăduța), 347, 354, 358.
 —(familia), 334.
 Tirgoviște, 7, 14 6. — (Vornic
 de), 15.
 Tilișeu, 110.
 Tirlești, 6.
 Tirgu-Jiiului, 10.
 Tirșăoneanu (Bârbu, Vornic de
 Poartă), 293.
 Todirești, 513 (22), 515.
 Tomită (Stolnicul Ionița), 517 (2)
 u.
 Tomnatec (localitate), 154.
 Tomșani, 307.
 Topolog (riș), 8.

Treapturi (Trepte), 315 328, 333,
 337-40.
 Trebujeni, 111, 273, 275 6.
 Trifești, 114.
 Trotuș (Șandru din), 101-2. (riș)
 181.
 Trotușan (Logofăt), 302.
 Trușeni, 109.
 Trusești, 117. 420, 422, 521.
 Tudora (sat), 102.
 Turcia, și Turci, 7, 104 u., 123,
 195.—Sultan: (Abdul-Hamid),
 48. — (Mohammed al IV-lea),
 58 și nota 3. — (Caimacam,
 1667), 95.—(negustori în țară),
 39. — (în Moldova), 358 u. —
 (în Iași), 405. — (moșii luate
 de), 52, 55. — (ostași, la noi),
 50-1.
 Turculeț, 277-8.
 Turda (munte), 65 (5), 66 (6).
 Turia (pirău), 283.
 Turnu-Măgurele, 52, 55.
 Tutova (Ținut), 443 u., 481 u.—
 (ispravnic), 447 u., 481 u. (1),
 490-2, 493 u. (10), 500, 504-5
 (8), 506 u. (19), 508.
 Tutuneasca (moșie), 17 (8).
 Tuzora, 110.

T.

- Țahnauți**, 115.
Țara Muntenească, 277.
Țara Nemțeașca, 208.
Țerınca (pirăd), 408.
Țibănești, 187.
Țibirica, 112.
Țigan (Piscul-lui), 357.
Țigănești, 110.
Țigani, 8, 15 (2), 16 (4), 119, 122-3, 128, 131, 157 u., 167 u., 181-3, 184 u., 186, 189-90, 194, 214, 216 u., 227, 230, 240 (2), 260 (2), 263 (10-1), 264 (14), 267, 277-8, 286 u., 290, 373, 377-9, 384-5, 413 u., 424, 431 u., 436, 537-8. — (căsași) 210. (domnești), 123-4.—(falși), 124. — (fugiți), 287. — (haimanale), 123.—(lăieși), 180, 227.—(lingurari), 122, 197, 210, 212. — (morți din bătaie), 170. — (turciți), 170, 228 (7).—(de vatră), 286, 382-3.—(bir pe), 122, 537.—(căsătorii de), 123, 207. — (vătafi de), 119.
Țirloca, 114.
Țuțcani, 173.
Țigară (Zotu și Apostol), 91.
Țigară (Aga Costachi), 365, 373 u., 376 u., 410 u., 525 u. (5).

U.

- Udrea (Comisul, fiul Hrizil)**, 14.
Udriște (Banul), 61 u.
Ulmeni, 326.
Ulm (localitate), 313, 337-40.
Ulmul, 108
Ungaria și Unguri, 24, 123.
Urșani, 314-5, 317, 328, 338, 351, 353 n. 1, 354.
Ursoiu (localitate), 262 (7), 388.
Ursuleț (Ionit), 126, 239.
Urziceni, 36.
Ustia (sat în Basarabi), 115
Ustia (pirăd), 486 (6), 489, 508.

V.

- Văcărescu (Banul Barbu)**, 63, 332 (8), 341 u. (11), 346, 348-50, 353. — (Constantin), 81 (1). — (Ianachi), 74 (9-10), 75-6 (11), 77 u. (13). — (Radu), 74 (9). — (Ștefan), 63 (3).
Văcăreștii (-de-Răstoacă, saū Pitarul), 74 n. 2.
Vădeni, 115.
Vadul -Iuhurlucului, 115
 » -Lecăi, 112.
Vadul-lui-Voda, 115.
Vaideei, 318 (3), 347, 351, 353-4. — (munte), 310.
Valea-Boului, 5-6.
Valea-Caselor (sat și riū), 8.
Valea-Coziei, 390-1.
Valea-Hiarelor, 61.
Valea-Lungă, 306, 308.
Valea Neagoței, 309.
Valea-Negrei 316.
Valea-Nucului (sat), 5.

- Valea-Seacă, 12.
 Valea-Stiniî, 155.
 Văleanul (virf), 310.
 Văleni (Dimbovița), 7.
 Vălenii-de-Munte, 6.
 Valmy (marchisul de), 58.
 Varlaam. V. Manoli.
 Vărtopulni (Vâlceana), 314.
 Varzărești, 109.
 Văsăeni, 108-9, 113.
 Vășcăuți, 115.
 Vasile-Vodă Lupu, 89.
 Vasluiu, 247, 514.—(Ținut), 187, 443 u.
 Vaticiî-de-sus și de-jos, 111.
 Veisa (Vășile, Serdar), 506.—(Spătar), 231.
 Veneția, 91 u., 94.—(San-Giorgio dei Greci), 91.
 Vercicanî, 286, 293.
 Verejenî, 112.
 Vilară (Alec), 59.
 Vilcea (Ținut), 308. (judet), 352.
 — (ispravnicul de), 329, 332 (8), 341 (10), 343.
 Virful-Lespezilor, 12.
 Virful-Mălăii, 310, 317, 354-6.
 Virful-lui-Roman, 310, 317, 341 (11), 348, 353-5, 357.
 Virful-Sboiului, 12.
 Virful-Turcului, 310, 356.
 Virnav (Catinca, fiica lui Iana-chi), 296.—(Constantin, Ban), 457.—(Constantin, Clucer), 461 (1).—(Ienachi, Ban), 285 u.—(Ioniță, Stolnic), 166, 168.—(Băneasa Mărioara), 285 u.—(Toader), 292, 294-5.—(Vasile), 278.
 Visternicenî, 110.
 Vistieri (Gheorghită), 204.—(Mihnea, 1751), 62 (2), 67, 72.
 Vlad-Vodă Călugărul, 307, 341-2 (11), 344, 347-9.
 Vlădeni, 153, 283.
 Vladimirescu (Tudor), 104.
 Vlăsinești, 422.
 Vlasto (Gligorașco), 241 (3).
 Vogoridi (Ștefan), 363 (4), 525 (4) u.
 Voinescu (familia), 502, 504, 511 u. (21).
 Voinova, 110.
 Volcineț, 109.
 Voloca, 261 (3), 390.
 Volosăni, 109.
 Vornicenî, 109.
 Vornici (Gheorghită), 205.
 Vorona (mănăstire), 159 nota 5, 172, 175.—(starețul Agafton și alți călugări), 172.
 Voroneț (mănăstire), 152 n., 261 (4).
 Vovriești, 187.

Z.

- Zahorenî, 517 u. (2).
 Zahorna, 249, 408.
 Zăicani, 112.
 Zamcioți (sat), 110.
 Zamora (munte), 64 (4),
 Zatreann (Dumitrașcu), 327, 329, 332 (8).—(Ilie), 332 (8), 341 (10). (Udrea, Preda), 316.
 Zbanțoiul (munte), 317.
 Zeletescul (munte), 340.
 Zeleticului (virful), 357.
 Zeletin, 11 u.
 Zgârdești, 113.
 Zota (Dimitrie), 430.
 Zubrești, 110.
 Znbzibianu (?) (Portar), 345.
 Zuppast (?) (Vasile), 129.
 Zvoriște, 272-5.

ADAUS.

Armeni , 120.		Neofit (ieromonah) , 91. (Cavso-
Bulcaneasa , 4.		calivitu), 92.
Divan muntean (1720), 81 (1).		Neustadt (Cristian) , 9.
Furceni , 111.		Tatarı (Hani , 45 n. 1.
Greci , 43,		Tautești , 293.
		Vorotaștile (sat) , 114

TABLA LUCRURILOR.

TABLA LUCRURILOR

A.

- Abageri** (abageri), 116, 265.
Acareturi, 191, 214, 291, 296 309, 469, 537.
Adămască, 202.
Adeturi, 74 (10).
Adet, 151 (2).
Afumătoare, 186, 189-90.
Agabanii, 190, 202.
Aghenție, 230, 232-3 (9).
Agneț, 528.
Ahtinamè, 49
Ajutorință, 127, 161.
Alamă, 197, 203, 290, 429.
Alămii, 234
Albari, 413.
Alegere (carte de), 67.
Aleșii (satului), 531, 538.
Amanet, 237, 240 (3), 367, 371, 496 (12), 523 (3).
Amnar (396).—(de lemne), 416 7.
Anafora, 50, 228 (7), 345, 522.
Angării, 142 (1), 143.
Anini, 306, 314.
Anison, 425.
Antimis, 528.
Apărătură (de pădure), 214, 411, 429
Ape minerale, 3 u.
Aprozii, 234, 518.—(ispravaic de), 426. — (vâtaf de), 66 u. (7).— (vătăjel de), 447-8 (5).
Arama, 4-5, 7, 10.
Arămurii, 291.
Arat (pămînt de), 375.
Arătură, 412, 430, 531 u.
Arendă (contract de), 213 u.
Arendasi, 531 u.
Argații, 114, 213 (5), 435, 440.
Arhică, 374.
Argint, 4, 9.
Argint viu, 8.
Argintarii, 117.
Arii, 213, 364, 415, 420-1, 425-6, 534-5.
Armăsăraș, 435.
Armăsarii, 419, 522.
Armășoii, 186.
Armași. 31-2.
Armășia (epistatul), 122-3.
Arvună, 39.
Arvuni (a), 454.
Arzmagzar, arzmahzar, 37, 53.
Ascherlii. 38.
Așezămint (zăpise de — și invoiată), 345.
Așezare (boierească), 411, 429.
Așternuturi, 186, 190, 197, 199, 291.
Atlaz, 198 u., 201.
Aur, 4, 7-10.
Avaet, 45, 49-50, 74 (10).

B.

- Bacani, 74 (10) 117-19 406.
 Bahna, 260 (1).
 Baibarăcari, 117.
 Baiere (vrâji), 529.
 Bairactari, 523 (4).
 Bairam, 44, 49.
 Bairamlic 37.
 Bălas, 252.
 Balercuta. 291.
 Balon (*sic*), 290. (cu roși), 419.
 Baltă (la), 450 (6).
 Baltag, 374.
 Bălti, 532.
 Bani, 127, 408.
 Barbacuți, 289.
 Bărbieri, 117-8.
 Bardac, 424. — V. și bartac.
 Bardită, 422.—(de plug), 441.
 Bartac (ustensil), 418.
 Baș-beslii, 55.
 Baș-bulubași, 447 (3). 449, 496
 11), 506.— hatmanesc), 407 u.
 Baș-ceauși, 462, 463 (4), 466, 475.
 Basmale, 190, 237, 239.
 Bastină, 341 (11), 448, 499 (15).
 Batiste, 190, 201-2.
 Batrin (de moșie, 189, 193, 204,
 210, 257 (3), 258, 265-6, 490,
 494 u., 499 (14-5), 500, 517 (2).
 Batură (pe datorie), 216.
 Beglicgi-Aga 59.
 Bejenari, 451 (6).
 Berbeci, 216, 414, 423, 522. —
 (-uși), 414.
 Berliant, 191, 212. V. și brillant.
 Beșlii, 55.
 B-zmen, 401, 402 u.
 Biciu, 373-4.
 Biciușcă, 419.
 Benă-Emini, 44.
 Binale, 46, 214, 291, 398-9, 507
 (20).
- Bir, 50. — (țiğănesc), 123. (ul
 (Vistieriei), 143.
 Birne. 397.
 Birneț, 138 (E), 202.
 Birnici, 121.—(uși), 395.
 Bivolii, 288-9, 413, 423, 437-40.
 Bivolite, 214.
 Blănari, 116-7, 119, 184.
 Blâni, 201, 242.
 Blestem, 257 (2).—(carte de), 305,
 337, 517 (2) u.—(carte patriar-
 hală), 526 (5).
 Blonde, 190, 198. V. și blonduri.
 Blonduri, 201.
 Bocceă. 201-2. V. și bohceă.
 Boccealicuri, 198, 201-2, 526. V.
 și bohcealicuri.
 Bogasieri, 116.
 Bohceă, 186.
 Bohcealicuri, 187.
 Boi, 121, 129, 181, 187. 215-6,
 224 (4), 227, 236-7, 238 (2), 243
 5), 251-2, 260 (1), 288 9, 422
 u., 423, 437, 440, 532 u.
 Boierie, 32.
 Bordeiu, 396 u., 427.
 Boron, 441.
 Bour (hotar), 445 (2).
 Boieresc, 214.
 Boierinași, 329-30.
 Bozi, 27.
 Brac. 437.
 Branște, 260-1 (3), 390.
 Breslasi, 110-1, 113, 195.
 Bresle, 387.
 Brillant, 252.
 Brinză, 221 (3), 223, 240 (2), 244
 (6).—(zburată), 220 (3), 225 (5),
 227.
 Brișcă, 290.
 Briu, 243 (4), 374.
 Broască, 375.

Brutari, 95.
 Bncătarî, 287, 436.
 Bucheturi, 201.
 Bucluc, 230.
 Bulibași, 139.
 Bumbac, 199-200, 373.
 Bumbi, 200.

Burduf, 371.
 Butca, 224 (4), 414.
 Bute, 291, 424, 427.
 Butuci, 416, 418. — (a pune în ,
 254.
 Buzunar, 383.

C.

Caciula, 374.
 Cacomî, 186.
 Cadă, 424, 427.
 Cadii, 39, 45.
 Cafea, 190.
 Cafegii, 117.
 Cai, 103, 129, 131, 144, 181, 195-
 6, 218, 219 (1), 224 (5), 251-2,
 253 (1), 375-7, 414, 419, 423, 426,
 433, 435, 438-40, 516, 521 u.,
 534. (la grajd), 231. — (de olac),
 122. — (de oaste), 277 8.
 Caid, 37, 44, 47.
 Caimacamî (1739), 255 (1).
 Calabalicuri, 295.
 Calapciu, 117.
 Calarași, 103, 115, 236-7, 247. —
 (hăt-măniști), 483 (4).
 Calatorii (in Apus), 208.
 Calca (a-ruf-), 415. — (a straiie),
 429, 442.
 Calcare de moșie, 538.
 Caldărari, 118-20, 172, 287, 413.
 Caldari, 291, 366, 418, 424, 427-8.
 Caldărușă, 291.
 Calendare (slavone), 24.
 Călimari, 373.
 Calip, 213.
 Căltăni, 198, 200, 202.
 Calugări (muntenii în Mo'dov.),
 169 u. — (roștenire), 52.
 Cămară, 286, 292, 396, 412. —
 (impărătească), 321.

Cameși, 190, 198, 201-2, 373-5.
 (a spăla), 291.
 Canapele, 290, 414, 441.
 Canapeluțe, 414, 441.
 Candele, 288.
 Canonici, 529.
 Cantar, 441.
 Capace, 291, 418.
 Capan, 42.
 Capastru, 218.
 Capete (de oămenii), 312.
 Capetele, 426, 428.
 Capichehaiele, 516, 245.
 Căpița, 421.
 Capitani, 78, 119-20, 122, 125,
 215, 230, 255 u., 277 u., 322, 439,
 444 (2), 459, 462, 463 (4), 468
 (1), 470, 472 u., 475, 495 (11),
 504 — (de plai), 311.
 Capitani, 122, 238-9 (2).
 Capot, 190, 200-1.
 Căprari, 435.
 Capre, 252, 289, 414, 423, 438 u.,
 440, 522.
 Căptușeala, 200.
 Capul moșiei, 339.
 Cară, 46, 160, 290, 375, 428. —
 (гопод), 241 (4). — (mocăneșii),
 426.
 Carămidă, 326.
 Carătă, 191.
 Cărbuni, 7, 9. — (de pământ), 4.

- Carnau gruu, 520 (3 u.
 Cartofi, 415, 428.
 Caruta, 290, 428.
 Casa odaie 222
 Casapi, 287.
 Casap-başa, 42, 45, 236
 Caşcavalî, 247.
 Casoaie, 262 (7), 388
 Catapiteasmă, 291.
 Cataşişo, 531.
 Caşaveică, 201, 227.
 Catifea, 190, 199, 201.
 Cazale, 39.
 Cazan, 427.
 Cazanii, 24.
 Căzi, 428.
 Ceasala, 374
 Ceaslov, 373
 Ceata (de roşteni), 330.—(de ră-
 zeşi), 341 (11).
 Ceau, 427.
 Ceausi, 74 10, 311 (1), 314, 316,
 318-9 (3-4, 465, 495 (11)). —
 (al Divanului), 74-5 (11).
 Cercei, 186, 237, 252.
 Cergă, 218, 219 (1).
 Cetaşi (moşteni), 330, 335 u. (10),
 341, 344-5, 350.
 Cete (de moşteni), 350 1.
 Cevreă (găvrea), 198, 202.
 Chehai, 277 u. — (de pădurar),
 417-8.
 Chelari, 263 (9), 379, 412, 426 u.,
 430.
 Cheler, 42, 56.
 Chelne (de car), 419.
 Cheresteă, 43-4, 46, 242, 291, 396,
 411, 415 u., 429 u. — (chere-
 steă, negustorească). 416.
 Cheşte (de doi cal), 419.
 Chihlimbar, 3, 5-6.
 Chile, 362, 364.
 Chilna, 427.
 Chimir, 374.
 Chingă, 219 (1).
 Chirie (de cărat), 51. (de casă),
 405.—(de drum), 422.
 Chiseă, 373.
 Chişelniţa, 113.
 Chite, 428.
 Chitri, 227, 231, 234.
 Chizeşi, chezaşi, 239, 245 539.
 (platnici), 504.
 Chizeşio, chezasie, 435, 437.
 (scrisoare de), 173.
 Ciftilic, 40, 44.
 Cinopa (fuoare), 289, 425, 428.
 Cingatori, 510.
 Cîntar, 419, 427-8.
 Cîntăreţi, 534.
 Ciobani, 131, 216, 245-6 6), 377,
 423.
 Ciocotnici, 239.
 Ciohodari, 119, 386.
 Ciolane (de roată), 416, 418.
 Ciomag, 380.
 Cîrcei, 428.
 Cîrciuma 119-20, 169, 285 6, 297,
 396 u., 412.
 Cîrciumari, 120, 374-5.
 Cîrd (de boi), 238 (2).
 Cîrezi, 237.
 Cîrlani, 252, 289, 423.
 Cişlă, cişlale, 39, 244 (5).
 Cislui (a), 50.
 Ciştiu, 231.
 Cît, 4, 41441.
 Ciubere, 291, 424, 427.
 Ciubotari, 263 (9), 289, 413, 452.
 Ciună, 134 (B, 160, 244 (5).
 Ciuveie, 291.
 Cizmari, 117.
 Clacă, 71, 74 (10), 75, 76 (11), 77 8
 (13), 533 u.
 Clăcaşi, 67-8, 75, 531 u.
 Cobzari, 286-7, 382-3.
 Cocie, 290.
 Codaşi 216, 452 (3).

Codru, 260 (1, 429, 501-2, 411 u., 536.—(de loc), 305,
 Cojoc, 374.
 Cojocari, 62 (2), 66 (6), 70, 74 (10), 77 (12), 78, 117, 120, 374.
 Colaci, 247.
 Colgiu, 41
 Colivă, 35, 441.
 Coltuni, 190.
 Conac, 343, 535, 537.
 Condeie (articole), 296.
 Condică, 292, 296.—(Tivils), 271.
 Condicari, 84, 123, 146 (5).
 Conduragiu, 117.
 Conduri, 190.
 Coniță, 141-3 u. V. și cuniți.
 Contăș, 237, 383.
 Copii de casă, 63 (3), 127, 139.—(ceauș de), 76 (12).
 Cordele, 190, 198, 203.
 Coroane (de iconașe), 288.
 Coș (le car), 426-7.—(d : sanie), 290.
 Coșar, coșere, 286, 290, 420, 425, 427.
 Cositor, 4-5.
 Coșmaga, 468 (1).
 Coșolină, 420-1, 424-5, 520 (3).
 Costoroave, 396, 416-7.

Coți, 198 u.
 Cotiga, 427.
 Cotunuri, 193 u., 213.
 Covata, 291.
 Covor, 210.
 Crivat, 415, 441.
 Croitori, 117, 184, 228 (6, 287, 453.—(evrei), 200.
 Cruce, 373.—(ferecată), 288.
 Crupe, 220 (2).
 Cubur, 134 (B).
 Cuhne, 223, 291, 412.
 Cunită, 242.
 Curaturi, 61, 508, 532.
 Curățituri, 512 (22).
 Curea, 249 (1).
 Curechiu, 427-8.
 Curèle, 419.
 Curteni (a), 241 (3)
 Curteni, 259.
 Curtenie (a rade de la), 101.
 Cușma, 374.
 Cusur (rest), 211.
 Cutiei (banii), 230.
 Cutiile (satelor), 538.
 Cutiloara, 224 (4).
 Cuțite, 186, 190-1, 197, 209, 373, 375.
 Cutitaș, 374.

D.

Dajdie (ban de), 347.—(de nume), 122.—(iertare de), 51.
 Darabani (căpitan de), 497, 512 (21).
 Darimătură (de pădure), 536.
 Dascăli, 120, 169, 288, 294, 389, 446, 452, 503 (17).
 Davă, davale, 38-9.
 D'avalma (stăpinire), 356.
 Deghermea, degremê, 202, 242.
 Delibași, 523 (4), 524.

Demicaion, 441. V. și dimicaion.
 Desbate (a se, o moșie), 267.
 Descintece, 529.
 Desetină, 141-3 u., 450 6.
 Desetnici, 451 (6).
 Despărtenie, 233
 Diaconi, 136 u., 158 262 (7), 263 (9), 330, 341 (11), 347, 443 u., 447 (3), 495 (11), 501, 507 (20) u., 510-1, 534.
 Diamanturi (fioare cu), 186.

Diata, 182, 271.
 Dichiu, 299.
 Dijmă, 71, 74 (10), 75, 76 (11, 77-8 (13), 151 (2), 213, 425, 519, 531 u., 535.
 Dijma (brinzei), 227.— (la mine), 9.— (de pe moșie), 407.— (pământului), 310.
 Dimerlie, dimirlie, 160, 219 (1), 427.
 Dimicaton, 414.
 Dimie, 198 u., 201, 203.
 Diminie, 387.
 Direse, 255 (1).
 Dirsta, 83-4 (5).
 Discos, 288.
 Divan (izbașă de), 461 (1).
 Divanului (Coudica), 146 (5), 461 (1).

Divan-Efendi, 38, 59.
 Divaniți, 54.
 Doage, 416-7.
 Dohinda, 65 (5), 82 (4), 238 (2), 252-3 (1), 366 u., 367, 370.
 (ciștiș), 246 (6).
 Doboșari, 393.
 Doftorii, 218.
 Dopros, 380, 381 u.
 Drahme, 137.
 Drese (acte), 239.
 Drugi, 427.
 Ducati, 94.
 Dugheni, 286.
 Dughenița, 458.
 Dulapi, 416-7, 427.
 Dulapuri, 415, 442.
 Dulceți, 186, 190, 209
 Duzi, 535

E.

Eclesiarhi, 214.
 Embatic, 536.
 Epitropi (al casei), 478 (6)

Evanghelie ferecata, 288.
 Examinie, 387.

F.

Facii, 240 (3).
 Faget, 136.
 Faină, 220 (2).
 Falcești (măsură) 511 (20).
 Farfuri, 189, 415, 442.
 Farfurioare, 197, 209.
 Farmece, 529.
 Față de masă 373.— (de pernă), 441.
 Feciori (boierești), 214, 218, 224 (4), 227, 375, 381-2.— (de uoșie), 233.
 Felegene, 186, 190, 197, 209.

Fereasta, ferești, 375, 414.
 Fermanlii, 46, 52.
 Fermanz (șol), 201.
 Fermoar, 197, 201.
 Fetfă, 38, 41-2.
 Fier, 4-5, 7, 9, 10, 160, 427.
 (de infierat vitele), 419.— (de plug), 290.
 Fierari, 188, 286, 414.
 Fieresău, 416-7.
 Fin, 131, 214, 224 (4), 225 (5), 248, 289, 375, 377, 424 u., 519.

o20 (3) u. (impărătesc , 422, 426.
Finare, 427.
Finațe, 519, 531 u.
Fintini, 292, 412, 430, 458, 477.
 —(cu cerdac), 412.
Fir, 201.
Firman, 364, 526 (5 .
Firtat, 239.
Firte, 262 (7-8).
Flăcai, 374, 535. (feciori), 440
Floranti (rochie), 201.
Flori, 223 (cu diamanturi), 197.
 (de diamant), 200.

Florinti, 321.
Fluturi, 201.
Friguri, 128.
Friu, 225 (5), 373.
Fruntași, 216, 453 u. 534.
Funduci, 236.
Funiî (de moși , 12, 306, 312-3,
 318-9 (4), 326.
Furci, 427.—(de lîntină), 416, 418
Furculite, 197, 209.
Furi, 239.
Furmașii, 119.
Fuste, 201.

G.

Găini, 194, 213, 240 (2), 373.
Gaitan, 200.
Galatuși (lemne), 416, 418.
Galbeni, 214, 216, 226-7, 229-33,
 251-2, 366-7, 370-1, 373, 383,
 514 (23), 516, 526 (5), 539 —
 (ungureșu), 281-3. — (oland și
 și împărătești , 215.
Gard, 260 (1 , 305, 310, 316, 412,
 430, 467.
Garnitură, 1, 190, 198.
Gavanos, 199.
Gază, 198, 200.
Giubea, 374.
Geaizè, geizè, 37, 45, 49.
Geamantane, 419.
Gelepî, 42, 46, 236, 245
Ghermesut, 288.
Ghevghir, 226
Ghindă, 537.
Girezi, 289, 415 420 2, 424-6,
 520 (3), 521.
Giște, 221 (3).
Giuvaiergii, 95.

Gloaba, 260 (1), 321
Globniciî, 122.
Glod, 314.
Godaci, 424.
Gonitoare, 437, 440.
Gonitori, 423, 437.
Gospodari, 213.
Goștina, 126-7, 131, 141-3 u., 400
 6).
Goștinariî, 131, 451 (6).
Grădină, 221 (3), 292.
Grajd, 225 (5), 235, 284, 286, 397,
 412, 427, 430, 436, 468 (1), 470.
Gramăticî, 212, 396 u.
Grapi, 414.
Gratiu, 427.
Grăunte, 225 (5).
Grinzî, 415, 417.
Griu, 160, 229, 243 (5), 289, 362,
 371, 412, 415, 420, 430, 470,
 523 (4). — (de toamnă), 290.
Guler, 201.
Guri de ham, 422, 428, 441.

H.

Hagii, 77 (12, 78, 118 20, 312.
 Hahamii, 224 (4).
 Haiduci, 95.
 Halalii, 202.
 Halat (de plug), 441.
 Hambar, 194, 412, 418, 430.
 Hamuri, 225 (5), 290, 419, 426,
 428, 440. V. și guri (de ham)
 Han, 286.
 Harabă, 427
 Haraciū, 36-7, 41, 44, 477.
 Harapnic, 373.
 Hargeă (ot), 245.
 Hartă, 294, 405, 507 (19), 509. —
 (inchipuitoare), 401.
 Has (-uri), 45.
 Hasă, hașă. 190, 198, 201-2
 Hat, 262 (7).
 Hatihumaium, 37, 49, 55-7, 59,
 Hături, 225 (5), 422, 428.
 Havală, havalăle, 44. 52, 161,
 450-1 (6).

Heiu heiuri, 226, 286
 Helesteu, hăleșteu, 261 (4), 285.
 Herestouari, 416, 418.
 Herghelegii, 427, 435.
 Hiară de moară, 82 (3).
 Hliză, 481-2 (1), 489, 509.
 Hlizi (a), 481 u.
 Hlizut (a), 507 (19).
 Hocă, 288.
 Holde, 532.
 Holtei, 381.
 Horbotă, 190, 198, 201-2.
 Hotaritura 468 (1).
 Hotarnică, 463 (4), 465, 491.
 Hram (mobilă), 415, 441.
 Hran (ustensil), 428.
 Hrean, 219 (1).
 Hrișcă, 220 (2), 425, 428.
 Hrisoave (condica de), 146 (5).
 Hrubă, 373, 412 414-5, 430.
 Huci, 382.
 Husainuri 199.

I.

Iade, 423.
 Iamacii, 46, 52.
 Iaminie, 242.
 Iarbă, 194, 521.
 Iatagan, 288.
 Iazuri, 160 u., 286, 292, 397, 494.
 —(a tăia), 484 (4).
 Ibrice, 190, 197, 199, 203, 290, 428.
 Icoane, 186, 197, 200, 209, 252.
 Iconomi (preoți), 475, 480.
 Icre, 161.
 Idarèle (monedă), 208.
 Iedute, 422.
 Ierbărit, 538-6.
 Iernatec, 214.—(taxă de), 129, 131.
 Iezi, 414, 439-40.
 Ilic, 374.

Îmblătoare, 412, 429.
 Împărteală (cărți de), 334.
 Împărțitoare, 510.
 Împietri (a-și), 345.
 Împrejurăși, 256-7 (2), 484 (5).
 Împresura (a se), 447 (4).
 Împresurare, 505 (19).
 In, 244 (6). 425, 428.
 Închizăsluit, 438.
 Încuietoare, 379.
 Încunjurare (—împrejur.-re), 378.
 Inele, 181, 190-1, 197, 200, 212,
 252.
 Înfierăți (copaci), 314, 357.
 Ingineri, 476 (5) u.—(nemți), 292,
 357-8.

Îngrăditură, 468 (1).
 Învățători, 534.
 Ipingea, 242.
 Irat, 296.
 Irmilic, 514 (23).
 Ispisoc, 507 (20), 508
 Isprăvniceii, 77 (13), 538.
 Ispravnicii, 122. — (la jurământ).
 308.
 Ispravnicie, 245.

Ițari, 374.
 Ițe, 201-2.
 Iuzbași, 101-2.
 Izbrănire, 342-4.
 Izlaz, 531 u., 535.
 Izmene, 202, 373-4
 Izvoade, 296, 374, 415. (listă),
 242.—(de venit, 519.
 Izvozel, 191, 194.

J.

Jderi, 240 (2).
 Jicniță, 212, 290, 420-2, 424-5,
 428.
 Jir, 260 (1), 537.
 Jirebii, 203, 205-6.
 Jiriște, 484 (4).
 Jude, 435.
 Judecii, 304
 Jug, 428.

Jugarit, 214.
 Juncani (de negoț), 181.
 Junci,—e, 129.
 Jura (a—în biserică), 259.
 Jurământ, 527.—(pentru moșie),
 448 u.
 Jurători, 11 u., 61-2, 307-8, 318
 (4), 342-4, 348-9, 353 4.

L.

Lac, 445 (2).
 Lacată, 377.
 Lăcătuși, 436.
 Ladă, 295, 380, 442, 511 (21).
 Lădățuie, 139.
 Lădișoară, 94.
 Lădiță, 228 (6).
 Lăieșită, 227.
 Lămuri (a — părți), 352.
 Lămurită (moșie), 266.
 Laptărie, 397.
 Legături, 237.
 Lege (a da), 343.
 Legume, leagume, 255 (1), 535.
 Lei, 100, 126-8, 130, 139, 148, 158,
 161, 163, 181, 187, 191, 194-5,
 196-7, 204, 209-10, 212, 225 (6),

226-7, 229, 231, 236, 238 (2),
 242-3, 245, 247, 251-2, 262 (8).
 264 (13), 265-7, 297, 366, 371,
 408, 422, 439, 443, 446, 448,
 458. 461 (2), 462-3, 474, 476 (4),
 477, 488 (7), 496 (12), 513 (22 .
 531.
 Lemne, 232 (8), 234, 533 u., 536-7.
 Lighian, 190, 197, 199, 290, 427-8.
 Lignit, 7, 9, 10.
 Limiterio, 319 u. (5).
 Lină (spălată), 246 (6).
 Lingurari, 393.
 Linguri, 197, 209.
 Lingurite, 186, 189-91, 209, 288
 Lină, 202.

Linte, 421.
 Liude, 108, 312, 333.—(tablă de),
 392 u.
 Livadă, livezi, 122, 247, 535.

Logodnă, 180, 244 (5).
 Logofeți, 335 (9). — (de Divan),
 408.—(de moșie), 375, 383.
 Luminări, 223, 535.

M.

Macat, 329.
 Madea, 49.
 Magază, 417, 424.—(oștenească),
 362, 363 (4).
 Magazii (de rezervă), 538-9.
 Măguri, 309.
 Mahalații, 403 u., 459.
 Malaci, 289, 437, 440.
 Mălaiu, 230, 243 (5), 289.
 Malticiu, 190, 201, 203.
 Maltin, 199.
 Mană, 191.
 Măngălău, 415, 442.
 Mănuși, 190, 198.
 «Marcada» (poemă), 90 u.
 Margăritare, 251.
 Marmură, 10.
 Margine (dregătorii de), 451 (6).
 Masă (de cărți), 414, 441. — (cu
 flori), 202.—(de hotar), 328. —
 (de moșie), 330.
 Mascuri, 220 (2), 260 (1), 289.
 Măscuroaică, 423-4, 440.
 Măslina, 161.
 Măsoariște, 401.
 Mătasă, mătăsuri, 201-3.
 Mături (de mestecăn), 220 (2).
 Mazăre, 415, 421, 521.
 Mazili, 253 (2), 254, 492-3 (10),
 502 (16).
 Medenaș, 401.
 Megieșesc, easta 311(2). (moșie),
 122. (la păcură), 6.
 Megieși, 213, 313, 315, 321-2, 324,
 332 u. (9), 336 u., 338, 341 u.

(11), 459, 465 u., 505 (19).—(vin-
 dutii), 312. —(de casă, în oraș),
 399 u., 479.
 Meimuri, 46.
 Melez (stofă), 202.
 Menghin, 429.
 Menzil, 52, 387.—(dare), 127. —
 (firman de), 40. — (banii de),
 161.
 Meri, 496 (11).
 Merță, 229, 373.
 Mese, 414-5, 429, 441.
 Meșină, 414, 441.
 Mezat, 157, 216, 232 (8), 367, 370,
 454, 456, 477, 478 (6) u., 497,
 500, 503 (16), 539.—(și a striga
 la), 419, 471.
 Mieii, 216.
 Mieluțe, 414, 438.
 Mieluți, 522.
 Miere, 247.
 Mii (ștofă), 190.
 Mijloc de clacași, 546.
 Mijlocași, 216, 451 u. (7).
 Mincături, 230.
 Mindir, 414-5, 428, 441.
 Mindirigiu, 199, 465.
 Minz, 419.
 Minzări (ot), 522.
 Minzati, 289, 423, 440.
 Mioare, 522.
 Mofuz, 195-6.
 Moglaniv, 374.
 Mohor, 520 (3).
 Moli, 439.

- Molitve**, 24.
- Morari**, 82 (3), 83-4 (5), 396 u.
- Morcovi**, 428.
- Morți**, 160-1, 166, 169, 173, 181, 285, 292, 314, 363 (4), 373, 375, 396 u.—(stăătoare), 412, 430.—(roate de), 82 (3), 261-2 (5). — (pietre de), 177.
- Moși (de moșie)**, 344, 348.
- Moșie (casă în oraș)**, 463 (4).
- Moșii (raiele)**, 39-40.
- Moșinași**, 213.
- Moșteni**, 303-9, 319 u., 323 u. 327 u., 329, 330 u., 332 u. (9), 335 u. (10), 339-40, 341 u. (11), 347 u., 351 u.
- Moștenire (carte de)**, 320.
- Mreje**, 533.
- Mucașeă**, 42-3.
- Mucarel**, 45.
- Mumbașiri**, 39, 45, 47. (— et), 47, 76 (11). — (-lic), 386.
- Mumbaiă**, 42, 59.
- Mumgiu**, 117-8, 120.
- Mușterei**, 471.

N.

- Năfrămă (de obraz)**, 242.
- Nafură**, 288.
- Nălbani**, 382-3.
- Nasleadnici**, 244 (5).
- Navlon**, 242.
- Neferi**, 52.
- Negoț (libertate de)**, 56.
- Negustorași**, 242.
- Nuci**, 535.

O.

- Oale (de aramă)**, 429.
- Oale (acoperiș de)**, 226.
- Oameni buni**, 259, 278.
- Obirșie (de rlu)**, 261 (3).
- Obrații**, 535.
- Obște (răzeșească)**, 454.
- Ochiană**, 288.
- Ochiuri**, 226.
- Oci**, 216.
- Ocină**, 282, 391, 446, 491 (9), 496 (11), 509. —(casă în oraș), 461 (2), 462, 463 (4).
- Ocol (de Ținut)**, 501.—(-ul semnelor), 354. —(de vite), 397.
- Ocolnică**, 316.
- Octoih**, 24.
- Odaie (cea mare)**, 223.— (pentru cal), 225 (5).— (de vite), 243-4 (5), 247, 397.
- Odgon de pod**, 290.
- Ofis**, 435.
- Ogheal**, 197, 202.
- Oglinďă**, 203.— (de pãrete), 414.
- Ograda**, 286, 292, 388.— (cu po meturi), 339.
- Ogrădași**, 263 (9).
- Oi**, 42, 45-6, 51, 60, 129, 131, 138, 187, 214, 245, 251-2, 289, 438 u., 450 (6).—(impãrãtești), 236. — (tigã), 216, 423.
- Olac (caț de)**, 40. (cãruțe de), 242.
- Olanda (plinză)**, 202.
- Olari**, 118.

Oloiu, 233.	415, 421, 425, 524. (pisat),
Opincî, 440.	244 (6).
Optîgă, 421.	Osie, 426.
Orcic, 426.	Otaștina, 535-6.
Orez, 242.	Otic, 441.
Orindă, 297, 376.	Oua, 220-1 (3).
Orindari, 196, 226, 229.	Ovas, 194, 220 (2, 229, 289, 415
Orz, 220 2), 229, 243 5), 289,	421, 425.

P.

Pablin (cu fir), 243 (5).	Pedestrași, 160.
Păcură, 3-6.	Perdele, 414.
Pădurari, 214, 417-8, 536-7.	Perie, 374.
Paduri, 375.—(poprite), 536.	Perinuți, 429.
Paë (paillettes), 199, 201.	Perne, 44, 414, 428. — și fețe,
Paftale, 197, 201, 251-2, 253 (1).	202-3.
Paie, 415, 424 u.	Peșcheș (dar), 239, 242.
Paianturi, 416-7.	Pește, 533.
Pălimari, 528	Peteală, 199, 201-2.
Paltini, 309.	Petinet, 199, 201.
Pambriu, 198, 201.	Pevată (?) (stofă), 200.
Panduri, 104.	Piatră de moară, 8.
Pantaloni, 373.	Pielcică, 374.
Panțiri, 379.	Pielea-Dracului (stofă), 200.
Papuci, 374.	Pieptar, 374.
Parale, 243 (5), 439, 533.	Pietrari, 185, 461 (2).
Părmace, 479.	Pine (bucate). 289. —(griă), 359-
Parmalic, 411, 429.	60, 361 (2), 362, 363-4, 371, 373,
Partanuri, 439.	424 u., 427, 519, 521-2, 523 (4.
Părtași (1r moșie). 448.	Pinză, 202, 240 (3). — (lipove-
Păsări, 225 (6), 233.	nească), 242.— nemtească), 429.
Pasat. 233.	Pințeturi, 197, 210.—(mesi), 198.
Păstori. 435, 438.	Pinzuri, 186.
Pășunat, 152 (2).	Pircalabu, 260 (2). — (de sate) 62
Pătrunjel, 428.	(2), 122.
Pătule, 535.	Pirși, 123.
Paturî, 190.	Pirlog (fin de), 426.
Pături, 414-5.	Pistoale, 288.
Paznici, 226.	Pitari, 117, 175, 185, 286, 297
Pecetluit, pecetluituri, 122, 246	413.
(6).	Pitră, 429.
Peciu, 131, 377.	Piua, 396 u.

- Pivniță, 261 (4), 283-4, 286, 291-2, 396 u., 412, 430.
- Plăiași, 319 (4), 392.
- Plan de moșie, 293
- Platnici (a se da), 76 (12).
- Plic gospod, 246 (6).
- Plisă, 200
- Ploscari, 310.
- Plug, 243 (5), 378-9, 414. — (de cal), 422. — (de lemn), 441. — (fiare de), 375, 419, 441. — (roate de), 419
- Plumb, 5, 9.
- Plus (pluche), 201.
- Poartă (Vornici de), 399 u.
- Poclavir, 374.
- Poclon, 44, 49.
- Pod, 52.—(umblător), 285.
- Podeală, 396-7, 427.
- Podușcă, 427.
- Podvozii, 213, 227.
- Poghi (sic), 374.
- Pogonărit, 127.
- Polcuri, 103.
- Polcovnici, 103, 267, 284, 450 (6), 453-4, 476 (5), 514 (24), 518.
- Poliță, 243 (5), 245.
- Poloboace, 241 (3), 291, 414, 427-8.
- Pomadă, 199.
- Pomană, 130-1 (1), 129.
- Pometuri, 334, 339, 502.
- Pont, ponturi, 157, 195, 233, 237, 253 (2).
- Popușoiu, 415.
- Porci, 414, 423, 440, 450 (6), 533.
- Portari de județ, 318-9 (4).
- Porumb, 213 u., 233, 364, 371, 376, 419, 421-2 u., 520 (3), 524, 535.
- Posesori (arendași), 224 (4).
- Poșta, 234.—(rusească), 234
- Postaje, 129.
- Postav, 237.
- Potecă, 310.
- Potire, 288.
- Potronicii, 130-1.
- Practicalelor (condica), 271.
- Prajină de falce, 397.
- «Prastie» (carte), 82.
- Pravile, 523 (3), 525 5 —(impărătești), 469.
- Preoți, 160.
- Pripas, 224 (4). (vită de), 221 (3).
- Pripasi, 252 (1).
- Prisacă, 214, 243 (5), 255 (1), 422, 424, 494.
- Prisăcari, 214.
- Pristavi, 435.
- Privighetori (functie), 513 (22).
- «Proloagele» (lui Dosofteiu), 22.
- Prosoape, 190, 201, 373, 375.
- Prostiri, 202.
- Protimisi (a), 212.—(a se), 63 (3) 64 (4).
- Protimisire, 157.
- Protimisis, 448.
- Protopopi, 353, 528-30.
- Pruni, 535.
- Psalți, 119.
- Pucioasa, 4, 7, 9.
- Puf, 203.
- Pungă, 374.
- Punși de bani, 44, 95, 237, 238 (2), 496 (12).
- Purcari, 533.
- Pușcă, 288, 375, 380.
- Puț, 284, 292.
- Putinele, 223, 227.
- Putin, 242, 247, 414.
- Putinică, 220 (3), 225 (5).

R.

Răcherie, 284.
 Răchierî, 120.
 Rachiû, 216, 374, 428. —(căldări de), 120-1.
 Racî, 533,
 Rădiû, 248-9.
 Rădvan, 130, 290.
 Răgoz, 412.
 Rapân, 436, 440.
 Rațe, 373.
 Rațimor (stofă), 190.
 Ratoș, 292, 376, 381, 412, 414, 430, 521.
 Răvașe, 221 (3).
 Razapazar, 474.
 Răzeși, 207, 257 (3), 258, 262 (7), 263 (8), 266, 407, 444 u., 459, 482 1) u., 493 (10) u., 499 (14 u., 501 u., 505-6 (18) u., 510 u., 518.—(vecini : Oltenia , 352.
 Răzeșeasca (dreptate , 147.
 Răzvrătire (1821), 511 (21 .
 Rechiabië, 37, 44, 49.
 Regulamentul Organic, 269 u., 531 u.

Reizi, 42-3.
 Renegatî, 41-2.
 Rezai, 186.
 Rindășie, 436.
 Rinduiala Ispovedaniei, 24.
 Rinduiala Sf. Maslu, 24.
 Roabe, 239, 242.
 Roate de car, 426.
 Rogoz, 429-30, 468 (1).
 Roib, 436.
 Rotacism, 24.
 Rotari, 416, 418.
 Rotile, 260 (1).
 Rugă (biserică), 262 (6).
 Rumini, 312 u., 315, 320 u., 322, 323 u., 327, 330 u., 333 u., 336 u., 353.—(fugiți), 331.
 Ruminië, 327.—(iertare de), 314 u.
 Rupî, 198
 Ruptași, 253 (2 , 254.
 Rusumaturi, 45, 450 (6).

S.

Sac, 291.—(de vin), 427.
 Sacă, 427.
 Sacară, 289-90, 420 1, 425, 521.
 Săchelari, 230.
 Săftian, 373.
 Saigii, saegii, 45, 236, 238 2 .
 Sageacuri, 190.
 Sahăidăcarî, 118.
 Sala, 442.
 Salahori, 46.
 Salop, 200 u.
 Saltea, 197.
 Salviu, 201.

Sameși, 386.
 Sămintetă, 202. V. și simizăturî.
 Samuri, 201. — (raceă), 201. — (pintece, coade), 186.
 Sanie, 195, 220 (2), 290, 426-8. (lipovenească), 161.
 Sapunuri de mosc., 242.
 Sare, 3-4, 5, 7, 9, 244 (6).—(drob de), 224 (4).
 Sarice, 186.
 Sărindar, 129. (loc dat), 461 (2).
 Scări, 380.—(de șa), 373.
 Scărisoară, 309.

- Scarpi, 203.
 Scătulci, 187.
 Scănieșe, 191.
 Scaune 2'0, 414-5, 419, 441
 Schele, 40. V. și șchele.
 Scinduri, 416 u.
 Scoarte (pentru dubit), 468 (1)
 Scrin, 290, 414-5, 441.
 Scripcari, 185, 217, 286, 413, 436.
 Scrisori de moșie, 292.
 Scumpetea (pini), 261 (4).
 Scutari, 221 (3), 414.
 Scuteală (carte de), 243 (5).
 Scutelnic, 50, 141-3 u., 194, 394-5,
 436, 450-1 (6).
 Seimeni, 101.
 Selem-accesi, 39.
 Senet, 50.
 Serhatlii, 39.
 Serhaturi, 38.
 Sfanțihî, 539.
 Sfeșnicare, 415, 441.
 Sfeșnice, 186, 189-90, 197, 209,
 290, 420.
 Siliște, săliște, 242, 297, 332 (8),
 334, 338-40, 502, 509, 510, 511
 (20).
 Simbrie, 131.
 Simizături 190.
 Sinete, 190, 203, 207, 353 5, 365-
 7, 370-1, 386, 443, 513 (22).
 Singe (prțul -lui), 39.
 Sinie, 291, 414 441.
 Sipete, 187, 197, 199, 203 219,
 224 (4), 241 (4), 243 (4).
 Sipețele, 199, 203.
 Sirboaică (griă), 425.
 Sirmă, 427.
 Slănină, 244 (6).
 Slujba Sf. Varvara și Sofronie,
 92.
 Slujitori, 142 (1), 274.
 Sohat 533.
 Solniti, 186, 190, 197, 203.
 Solonari, 439.
 Sorocoveti, 234
 Sotnici, 236.
 Spengê, 41.
 Spiță (de răzeși), 505 (19). — (de
 neam), 507 (19).
 Spitaluri, 52.
 Spoitori, 117.
 Spornici (la bir), 392 u.
 Stambol-șal (de rochie), 134 (B).
 Starosti, 119.
 Stegari, 109.
 Stejăriș, 411, 429.
 Sticle, 230, 234, 415, 442. — (fa-
 brică de), 8.
 Stilpul portii, 467.
 Stilpi (a), 258, 266, 403, 409, 460,
 484 (4), 490 504 5 (18), 507 (19).
 Stină, 291, 355.
 Stog, 375, 415, 420-2, 425.
 Strachinute, 186, 190, 288.
 Straie, 186, 197, 198 u., 218, 251-2,
 415, 429 442.
 Stratul (morii), 160. — (de pușcă),
 375
 Strelitzi, 100.
 Streșini, 396.
 Strijnici, 419, 423 426, 435.
 Stropitoare, 186, 189-90.
 Stuh, 285, 292.
 Stupi, 129-30, 136, 141-3 u., 238
 (2, 241 (3, 440, 450 (6)).
 Sucmane, sumane, 169, 396.
 Sudiți, 539.
 Suflete (punere de), 344
 Sufragerie, 222, 429.
 Sugari, 419. — (purcei), 424
 Suhaturi, 122.
 Suliti, 26.
 Sultan-mezat, 367, 445 (3, 478
 (5) 504.
 Surete, 44, 251, 385.

Ș.

Șal, 134-5 (B , 189-91, 197, 201, 114-5, 441.
 Șaluri, 201.
 Șala, 415.
 Șalveri, 138.
 Șapcă, 371.
 Șarampoi, 397.
 Șchele, 42, 51.
 Școli, 52.
 Șelari, 14.
 Șele, 374. — (nemțești, moldovenești), 128 — (turcești), 242.
 Șelari, 393.
 Șerbi (robi), 260 (2).
 Șervete, 202, 373, 375.
 Șferturi, 161, 230, 241 (3).
 Șindilă, 285-6, 412.
 Șindili (-), 461 (2).

Șinuri, sine, 419, 426-8.
 Șipuri, 187.
 Șireturi, 190.
 Șleahuri, 412, 430.
 Șlicari, 118.
 Șlih, 422.
 Șlihuri, 423.
 Șopron, 412.
 Șovar, 536.
 Șpaler, 292.
 Ștergare, 374.
 Știapuri, 198.
 Știrbi (a — moșia), 538.
 Ștofa, 202, 288.
 Ștreanguri, 419.
 Șuri, 284, 286, 292.
 Șurisoară, 397.

T.

Tablă de bir, 394.
 Tablă, 186, 197, 203, 209, 429.
 Tăblași, 393 u.
 Tacim, urî, 225 (5 , 226. — de masă) 190.
 Tacrir, 49, 175.
 Tacsildari, 50.
 Tagmă 214.
 Tahmin, 424 u.
 Tainat, 42, 46
 Taleri, talere, 44, 63 (3), 65, 66 (6), 71-2, 82 (3), 103, 283, 304, 315, 337, 337.
 Talpalărie. 468 1).
 Tălpî, 416 u. — (de lemn), 415, 418.
 Tarabă, 161.
 Tatarî (curieri), 203.
 Tavă, 190, 428.
 Tava, 189.
 Teascuri, 283, 288.

Telegari, 191, 413.
 Teluri, 427.
 Temnic, 289, 427, 440.
 Tenzuf, 201.
 Terzimanî, 242, 244 (5).
 Teșcherea, 39, 363 (4), 523 (1), 524.
 Teslari 458, 461 (2), 465 u.
 Tindă, 479.
 Tingiri, 291, 428.
 Toc, 10 1, 9374.
 Topor, 532.
 Toporaș, 377.
 Traiste, 237, 419, 428.
 Trasură, 213, 235.—(la măsurat), 309, 313.—(a moșiei), 325.
 Treapăd, 387.
 Treiera (a , 289, 359, 363 (4), 364, 415, 420-1.
 Treierat, 534.

Trestie, 536.
Tretini, e, 423, 522.
Tributul terilor, 44-5.
Tu'pan, 190, 198, 201-2.
Tult 236.

Tulumbă, 427.
Tumurug, 415 8.
Tunzuf, 197.
Turetcî, 373.
Tutun, 373-4.

Ț.

Țănciuri, 223.
Țăpucî, 522.
Țevie, 418.

Țidulă, 367, 415, 477, 480, 507
(19), 513 (22).
Țol, 225 (5), 291.

U.

Ughî ungurești, 233.
Uium, 229.
Ulamale, 190.
Uluc, 416, 418.
Undită, 583
Unghî de fier, 31.

Unt, 51, 240 (2), 244 (6).
Uric, 301, 481, 486, 491 (8).
Uricari, 262 (5).
Uși de fier, 226.
Ustă, 44.
Usturoiü, 233.

V.

Văcarit, 127, 129, 141-3 u., 243
(5).
Vacî, 129-30, 187, 233, 413.
Vădrari, 451 (6).
Vădrărit, 141-3 u., 450 (6)
Vălătucî, 412, 429.
Vameș, 119, 122. — (Mare), 238
(2).
Vămî, 45, 366.
Vapelurî, 198, 201-2
Var, 7.
Văratec, 214.
Vase (cu vin), 291, 412, 414, 430.
Vătafi, 84, 161, 288, 445 (2). —
(de aprozi). 70. — (de moșie),
204, 224 (4), 231, 420, 423, 524.
— (de oaste), 27 u., 314, 316,

319 (1). — (de plaiü), 67, 122.
— (de Păhărnice), 346. — (de
Țigani), 286.
Vatră, 427.—(a satului), 531.
Vătui (țapi), 522.
Vax, 373.
Vechil, 66 (6) 422.—(in judecată),
268 u. — (de moșie), 226, 421.
Vechilimeă, 266, 271.
Vecini 140.—(sătenî ; in Munte-
nia), 73.
Vedre, 241 (3).
Velniță, 129, 286, 292, 366-7, 420,
422, 424, 426.
Verigi, 427.
Vie, 101, 122, 147 u., 185-6, 190,

- 262 (6), 282, 286, 316, 388, 508,
521, 535-6. —(lucrătoare), 412.
- Viețile Sfinților**, 224.
- Viișoară**, 304.
- Vin**, 141-3 u., 216, 223, 414, 422,
424, 450 (6), 535-6. — (pelin),
291.
- Vinăriciū**, 310.
- Vistierie** (catastif de și Logofăt
de), 67, 123.
- Vitarī**, 413.
- Vite** (albe), 188.
- Vițlărie**, 397.
- Viziri**, 39.
- Vizitei**, 173, 225 (6), 287, 381-2,
413 436
- Vocabular**. V. și 24 u.
- Vorniceī**, 253 (2).
- Vornici** (de aprozi), 366.
- Vracniță**, 260 (1).
- Vrăji**, 529.
- Vutcarī**, 120.

Z.

- Zăbale**, 373, 426.
- Zăberi** (a), 103.
- Zabiți**, 37, 39, 41, 45.
- Zahăr**, 227.
- Zahereă**, 42-3, 51, 160, 240 (3),
242, 244 (6), 247, 359 u., 525
(4).
- Zaheregiī**, 359, 363 (5).
- Zălhană**, 117.
- Zălogi** (a), 72, 308.
- Zapciū**, 76 (11), 232 (8), 359-60,
364-5, 421, 451 (6). —(gospod),
367.
- Zăplaz**, 285, 292.
- Zarfuri**, 186, 190, 197, 203, 209,
278.
- Zecea** (a), 255 (1).
- Zeciuală**, 536, 539. —(a da), 77-8
(13).
- Zembul**, 242.
- Zemnic**, 428.
- Zestre**, 462. —(izvod de), 207.
- Zloți** (tătărești), 300.
- Znopi**, 535.

ONOMASTIC.

ONOMASTIC.

A.

Abăza, 395.	Anghel, 314
Adam, 399 u., 472 (3) u., 482 (2).	Angheluşa, 413.
Aftimia, 388 446, 495 (11), 501.	Aniţa, 286.
Agachi, 184.	Antal, 395.
Agape, 392.	Antimia, 171.
Agapie, 119.	Anton, 117.
Albineţoaie, 462, 475.	Aramă, 395.
Alexandra, 487 (7).	Arbure, 203.
Alipie, 149.	Arhire, 393.
Alistar, 451 (7).	Ariton, 392.
Alixanda, 128.	Arnăutoiū, 455.
Andonie, 443, 446, 488 (7), 495 (11).	Arsănie, 495 (11).
501, 506-7, 512-3 (22), 514-5.	Arţenie 394-5.
Andronachi, 395.	Axinia, 171 287, 394
Andronic, 207.	Azăpanul 101.
Andronie, 314.	

B.

Băbanul 338.	Băisan, 451 (7).
Babeî (a), 451 (7)	Bălănescul, 330.
Badea, 304.	Bălaur, 304
Bădicul. 172.	Balea, 11.
Bădiţ 395.	Băliū, 393.
Badiu, 413.	Başotă, 489.
Bagdasar, 116, 129.	Bătrinu, 413.
Băgul. 407.	Bedros, 117.
Bahrin, 195 u.	Bedrulea, 233

Beldie, 376 u., 422.
 Berce, 102.
 Berendei, 196.
 Bistriceanu, 496 (11).
 Blebe, 129.
 Bleju, 62 (2).
 Bobeică, 518.
 Bocan, 119.
 Bogat-Noi, 119.
 Bohotineanu, 399.
 Borcilă, 199.
 Bosna, 392, 395.
 Bostan, 119.
 Botez, 259, 260 (2), 294-5.
 Botezatu, 119, 452, 466 u., 515.
 Botna, 392.
 Botoacă, 341 (11).
 Botoriță, 74 (10).
 Bradoaia, 395.
 Brăharu, 453.
 Bratu, 394.
 Breazu, 392-3.

Bredicu (?), 455.
 Buclescu, 330, 334.
 Budăiu, 264 (14).
 Budeanca, 453.
 Budeanu, 378 u., 418, 435, 438
 440 u.
 Budescu (?), 335 (9).
 Buganu, 445 (2).
 Bulaiu, 395.
 Buldumă, 74 (10).
 Buligă, 66 (7).
 Bulumazul, 335 (9).
 Bunea, 393.
 Burcă, 392, 447 (3).
 Burduja, 261 (5).
 Burlă, 62 (2), 74 (10).
 Burlacu, 413.
 Bursucănița, 448-9, 495 (11) u.
 Bută, 395.
 Buturugă, 70.
 Buzilă, 453, 493 (10) u.

C.

Caengiul, 287.
 Călian, 117.
 Calistru, 119.
 Cap-Gras, 347.
 Cap-Mare, 120.
 Carabula, 394.
 Cărăiman, 184.
 Carp, 394, 451 (7), 501-2.
 Căsăii (a), 452.
 Cășian, 501.
 Catalina, 15.
 Cavacu, 370.
 Căvez (?), 454.
 Căzacu, 230.
 Căzan, 11, 395.
 Cerbice, 300.
 Cercel, 395.
 Cerchez, 118.

Cernat, 62 (2), 74 (10).
 Cernavodeanu, 457 u., 470.
 Cernea, 11.
 Chihăia, 379.
 Chirică, 120.
 Chiril, Chirila, 304, 487.
 Chirță, 230, 233.
 Chitic, 413.
 Cînepariu, 437.
 Cioban, 117.
 Ciocîrlie, 171, 277 u.
 Cioful, 393 4.
 Cioinac, 120.
 Ciolac, 264 (14).
 Cioncă, 394.
 Cioncu, 74 (10).
 Ciontea, 330, 335 (10).
 Cioran, 395.

Cioroiu, 393.
 Ciorsac, 185.
 Cirlan, 181.
 Cirlig, 277.
 Ciuchi, 445 (2).
 Ciușa, 77 (12), 78.
 Clim, 392.
 Clipa, 445 (2), 446, 499 (14), 507
 (20).
 Clopot, 465 u., 474 5.
 Cocută, 452.
 Codrean, 395
 Cojan, 262 (7).

Cojoc, 393.
 Comșa, 77 (12), 78.
 Condre, 120, 379, 395
 Corfosan, 294.
 Corlăteanu, 476 (5).
 Corovle, 395.
 Costescu, 382
 Covachi, 413.
 Covrigescu, 335 (9)
 Crăcioaia, 393.
 Craraga, 395.
 Cucu, 395.
 Cusiul, 471-3

D.

Dabija, 218, 480, 520 (2).
 Dănăilă, 445 (2).
 Dăncescul, 341 (11).
 Danciul, 116, 313, 326. 339.
 Darie, 464, 475.
 Dăringă, 474.
 Dărmoiă, 217.
 Dău, 395.
 David, 308, 452.
 Dediul, 517 (3)
 Diaconița, 473, 479.
 Diaconu, 257 (3).
 Dimachi, 231.
 Dimisie, 517 (2) u.

Diță, 506.
 Dobrovici, 117.
 Dodită, 455.
 Dodu, 393.
 Doroftia, 407.
 Drăgoiă, 77 (12), 78.
 Dragomireasa, 466 u.
 Dragul, 311 (1), 314, 316, 318 9
 (3-4).
 Drăgulin, 14.
 Drăguș, 74 (10).
 Dudu, 392.
 Dulamă, 70, 77 (12), 78.
 Dumitriu, 370.

E.

Efrim, 265.

Erhan, 265.

F.

Făcălă, 393.
 Fădor, 102.
 Făeșu, 394.

Fătul, 206-7.
 Fearești (familie), 316.
 Felea, 184.

Ferodou, 118
 Fiera, 327.
 Fodor, 394.
 Fodoran, 204.
 Foti, 117.

Frângota 13 (2).
 Formagi, 471.
 Furcescu, 341 (11)
 Furduiu, 446, 451 (7).
 Furnică, 167 u., 299, 385

G.

Găitan, 394.
 Gălațeanul, 464
 Galeată, 266.
 Galușcă, 474.
 Gafencu, 455.
 Gahița, 461 (2).
 Galanton (Galaction), 265
 Ganciu, 116.
 Gane, 119.
 Gânuleasa, 185
 Gațul, 256.
 Gavrilișor, 185.
 Gegiu, 172.
 Ghenghe, 399, 400 (2) 505 (19)
 u., 508.
 Gheorghică, 453.
 Gheorghiu, 297.
 Gherasim, 413, 493 (10)
 Gheroiu, 388.
 Ghindă, 143, 395.
 Ghindar, 262 (6).
 Ghiureș, 471.
 Gilcă, 171

Ginjul, 185.
 Giurgea, 205.
 Glapia, 452.
 Gligor, 308
 Gogol, 323.
 Gogotă, 341 (11)
 Gogoșea, 330.
 Gogul, 71.
 Gorcea, 277.
 Goșotă, 323 u.
 Grajdă, 15.
 Grăpina, 392.
 Greaca, 205-6, 394
 Grebenco, 102.
 Grecu, 102-3, 214, 466.
 Grigoraș, 445 (2).
 Grigoriu, 228 (7).
 Grosu, 287.
 Grozescu, 341 (11).
 Guliman, 323, 330, 334-5, 341 (11).
 Gurbilă, 393.
 Guste, 401 u.

H.

Haciul, 408
 Haidăr, 264 (13).
 Haluncă, 416, 418.
 Hancoa, 205
 Handăr, 185.

Hanos, 205.
 Haragoj, 481 (1) u., 509.
 Hartopan, 495 (11).
 Hasnăș, 252, 422.
 Hedăr, 153 (5).

Hincu, 393
 Hirtopoiu, 452.
 Hoca, 228 (6)
 Holban, 184
 Hotinceanu, 480.

Hranaciū, 439
 Hurmuz, 462 463 (4), 475.
 Hurmuzachi, 395
 Huşanu, 491.

I.

Iane, 341 (11).
 Ianoş, 205.
 Ibănescu, 445 (3)
 Ichim, 395
 Idieru, 451 (6).
 Iepure, 452, 501.
 Ieşanu, 480.
 Iftini, 447 (3).
 Igoianu, 311 (1), 316, 319 (4)
 Ilipescu, 311 (1), 316.

Ilisăiu, 420.
 Iona, 185.
 Iosip, 435 (11), 455.
 Iosipa, 455.
 Istrătoaia, 264 (14).
 Iurchi, 452.
 Iustina, 265.
 Ivan, 83 (5).
 Ivaşco, 341 (11).
 Izmană, 120

J.

Jelea, 84.
 Joiţa, 462.
 Jurulită, 74 (10).

L.

Lamba, 395.
 Lăpuşneanu, 218, 226.
 Lăţescu, 223.
 Lăzan, 447 (3).
 Lazu, 462.
 Leah, 188.
 Lehoiū, 155.

Leoncea, 77 (12).
 Lepădatu, 304.
 Liga, 323.
 Lucachi, 452.
 Luchian, 257 (3).
 Luchiana, 488 (8).
 Lupa, 286, 474 (4) v.

M.

Macheden, 185.
 Măldan, 395.

Măldărescu, 314.
 Mălina, 401.

Malu, 394
Mămureanu, 494.
Mănăilă, 102.
Manoleasa, 119.
Mănușca, 11.
Mărăscul 262 (7), 389.
Mărcar, 116.
Marco, 277, 314.
Mardarie, 458.
Mardaros, 118.
Marghioara, 293.
Marin, 394, 472 (3).
Marina, 300.
Măscurilă, 11.
Mățu 395.
Maxin, 205.
Măzgureanu, 62 (2).
Mazitu, 380, 436.
Menghe, 338.
Meriază, 453.
Merla, 203.
Mica, 485, 489.
Mihăilă, 304, 447 (3).
Mihalașcu, 77 (12).
Mihalcea, 308.
Milente, 185.
Minciună, 77 (12), 264 (14).

Mindiriu, 394.
Mirăuț, 207, 392
Mirciu, 392.
Mirlan, 255 (1).
Mirza, 482 (2).
Miță, 442, 404 v.
Mitoșeriu, 414, 420, 423.
Mocanu, 448 u.
Mogirdici, 118.
Moglan, 455.
Mohor, 328.
Mohra, 313.
Moiceanu, 78. V. Leoncea.
Moisa, 476 (5) u., 478 (6).
Moise, 77 (12), 78, 266, 308.
Moiseiū, 171, 393
Moldovanul, 262 (7), 455.
Molenta, 490.
Monea 392.
Moștean, 392.
Moțoc, 215.
Mreană, 435.
Mrejniciu, 82 (3).
Munteanu, 459, 472 (2).
Murguleț, 393 5
Mușă, 11.
Muțit 227.

N.

Nan, 11.
Naneș, 323 u., 335 (9), 341 (11).
Nanie, 452.
Năpran, 446, 495 (11), 501.
Naș, 416.
Nasoia, 266.
Nasturaș, 445 (2), 452.
Necșoia, 273.
Necșoiū, 275, 472 (2-3) u., 480.

Neculce, 259.
Negel, 176.
Negroiiū, 63 (6).
Negură, 394.
Nică, 395, 450 6), 514 (24).
Niculescu, 304
Nobet, 118.
Noor, 119.

O.

Oatul, 277.
Obrăja, 223.

Ochiană, 184.
Ocșintie, 115

Ódochia, 281 u.
 Olteanu, 74 (10).
 Oncheș, 260 (2).
 Onciu, 455.
 Oniu, 395.

Onofrie, 394-5.
 Opin, 388.
 Oprișan, 244 (6).
 Ovaghen, 116.
 Ovanes, 118.

P.

Pachița, 227.
 Pădure, 455.
 Pagul, 185.
 Păișescul, 323.
 Paiul, 409.
 Păladi, 453.
 Palaghie, 185.
 Pâlte, 121.
 Pântel. 103.
 Pantiroaia, 436-7.
 Pantiru, 373 1.
 Părasca, 203.
 Păsat, 453.
 Pățaiu, 395.
 Pătatu, 478 u.
 Pătrău. 277.
 Păun, 138 (E).
 Păvăloaia, 286.
 Pertaloglu, 120.
 Pestrea, 308.
 Petecilă, 74 (10).

Petrică, 300.
 Petrilă, 443, 482 (1) u., 493 u. (10).
 Petrovici, 251.
 Picioranga, 451 (7).
 Pierdevară, 266.
 Pitu, 392.
 Platon, 395.
 Popa, 496 (12) u.
 Popazul, 177.
 Popescu, 304.
 Popovici, 472 (3) u., 476 (5).
 Porhira, 261 (4).
 Potorac, 515.
 Potoroc, 451 (7).
 Potorița, 78.
 Prale, 379.
 Prian, 167 u., 384.
 Prodea, 11.
 Puful, 388.
 Pușcă, 148, 158, 263 (9).
 Pușcașu, 451 (7).

R.

Raba, 461 (2).
 Racea, 319 (4).
 Răchilă, 595.
 Răchită, 392, 394.
 Rășcanu, 493 (10).
 Răschitoriu, 444-5 (2). V. și Răș-
 chitoriu.

Rășchitoriu, 485, 489, 509.
 Răuță, 67, 71.
 Riza, 335 (9).
 Roiu, 497, 504, 513 u.
 Roman, 264 (14).
 Rusul, 14, 138 (E).

S.

Săcară, 451 (7).
 Săchiraș, 267.

Salavestru, 119, 379, 435.
 Salcutan, 120.

Sămanul, 185, 264 (13).

Samson, 448.

Săndachi, 395.

Sărafim, 441.

Sarchiz, 117.

Savin, 277.

Săvoaia, 174.

Scafă, 77 (12), 78

Scăfariu, 447 (3), 450 (5).

Scărlat, 314.

Scinteie, 488 (6)

Scripcă, 257 (3).

Siimar, 120.

Sinchetre, 501.

Sinchetroaia, 447 (4), 499 (15) u.

Sinchetru, 447 (4), 486, 498 (13),

Sintoader, 175.

Simeonescul, 156.

Sircu, 117.

Sirghie, 489.

Sofragiu, 462.

Solomon, 493 (10).

Sora, 13.

Soroceanu, 472.

Spinu, 416, 418.

Spumă, 395.

Stahie, 445 (3), 484, 485 (5), 495
(11), 509

Stamatin, 393.

Stamatoglu, 117.

Stănciucu, 61.

Stancul, 119.

Stărpă, 267.

Stăvilă, 121.

Stepan, 11.

Stepana, 78. V. Teștebană.

Stihi, 265, 473.

Stingaciū, 102, 287.

Stratin, 501.

Stratina, 488 (8).

Stratul, 486.

Strătulat, 158, 263 (9).

Ș.

Șahin, 516 (1).

Șain, 117.

Șaroșescul, 322 u.

Șataveiū, 314, 323 u, 330, 334.

Șeișescu, 335 (9).

Șerbăneasa, 459, 470.

Șlomușor, 119.

Șomescu, 334.

Șoriceasa, 231. V. și Șoroceasa.

Șoroceasa, 227.

Ștefana, 264 (11), 443.

Ștefania, 389.

Știrbăț, 166, 168, 204, 206.

Știucă, 149, 262 3 (6, 8).

T.

Tacul, 278.

Tănăsucă, 395.

Tătaru, 122.

Tatul, 11.

Tăut, 171, 462, 511 (20).

Tăvăluc, 266.

Telea, 394.

Terinte, 267.

Teștepană, 77 (12).

Timina, 392.

Timoș, 518.

Tinjală, 488 (8), 501-2.

Tiron, 414-5 (2)

Tobultoc, 119.

Todosie, 300.
Tofu, 455.
Tolontan, 395.
Topală, 185.
Topșea, 11.
Trencu, 452.

Trifan, 395.
Trofin, 446.
Trohin, 452, 501.
Trușăneanu, 119.
Tufă, 447 (3).
Turbatul, 395.

Ț.

Țară-Lungă, 444 (2).
Țințu, 523 (4).

U.

Urita, 300.
Ursa, 451 (7).
Ursu, 380.

Uscatul, 394.
Utmej, 347.

V.

Varșavoglu, 117.
Văscu, 148.
Vasilca, 443, 482 (2).
Vasilescul, 341 (11).
Vasiliu, 476 (5) u., 479.
Vasiloiu, 394.
Velchel, 117.

Vinerica, 395.
Vingher, 394.
Vinograd, 118.
Vărlan, 294.
Virzob, 308, 323, 335 (9).
Vrabie, 491.
Vulpe, 447-8 (5), 450 (5).

Z.

Zbere, 260 (1).
Zbină, 77 (12), 78.
Zgăvârdeiu, 339.
Zgberce, 480.
Zmeu, 334.

Zonca, 232 (9).
Zorilă, 287.
Zota, 452.
Zugravul, 265.

VOCABULAR.

VOCABULAR.

A.

Acăret, 475.
Acolisi (a se), 278.
Acolisire, 526 (5).
Acolisitor, 222, 231, 404.
Act, 356.
Adiaforie, 192.
Administrație, 125.
Adres (= adresă), 269.
Adresarisi (a se), 269, 365.
Afronturi, 364.
Agărlie, 243 (5).
Agiutorire, 450 (6).
Ahotnic, 435.
Amanetarisit, amanetăruit, 412,
431, 514 (23).
Analog, 446, 501.
Analoghie 274, 276, 355-6, 448 9,
456.

Analoghisi (a se), 48.
Analogon, 421, 448.
Anerisi (a), 349, 368.
Angareă, 51.
Apartenire (părtenire), 398.
Apelație, 156, 270, 318.
Apostat, 525 (5).
Ardicare, 532.
Arendui (a se), 531.
Arenduire, 538-9.
Articol, 537.
Articole (-uri) (de lege), 269 u.
Asupra (de măsură), 364.
Așăși, 367.
Atacarisi (a), 403.
Atărdisi (a), 480.
Aterdisi (a), 216.

B.

Balțat, 437.
Bate (- pinea), 359, 364.
Bezaconie, 29.
Boază, 28.
Bocnă (a se face), 223.
Borfușoare, 94.

Breaz, 436.
Bucătăraș, 176.
Bucate (frunte de; vite), 181.
Buiurdesi (a), 156.
Burian, 137.
Burlac, 236.

C.

Cădea (a — asupra cuiva), 308.
 Căiafet, 41.
 Calabalic, 511 (21).
 Călcată (moșie), 538.
 Călușel, 138 (E).
 Căluț, 521.
 Canal, 233.
 Canonisire, 529.
 Canțalerie, 373.
 Canțălărie, 380.
 Canțilerie, 350.
 Cantoră, 217.
 Capăt de gireadă, 426.
 Capete de coșer, 425.
 Capiște, 28.
 Capital, 366.
 Capul hotarului, 339.
 Capul moșiei, 334.
 Capul plaiului, 357.
 Cărare, 308.
 Casabă, 41.
 Catagrafie, 411, 419, 423, 426,
 429, 441, 537.
 Catahrisis, 49-50.
 Catehis, 374.
 Categorie (acusare), 220 (3), 355.
 Catihiși (a), 449.
 Catihsis, 449.
 Cerdac (fintină cu), 430.
 Chirie, 122.
 Chivernisi (a—pe cineva), 242.
 Chizășlui (a), 438^a(10).
 Cilen, 270, 404, 435.
 Ciobănesc, 414.
 Cirac, 243 (5).
 Circiumă, 430.
 Cireadă, 181.
 Citanie, 51.
 Ciudesc, 33.
 Clăcui (a), 77-8 (13).

Cojnecă, 88.
 Comisar, 517 (1).
 Comisie, 228 (7), 376, 382.
 Compitent, 269.
 Condeiu (articole), 367.
 Condract, 193 u.
 Condraht, 513 (22).
 Condrat, 296.
 Consilierii, 303, 317, 343.
 Consol, 15.
 Contract, 215, 297, 537, 539-40.
 Copie, 268, 294 320-1, 352 (14),
 363 (4), 368, 410, 512 (21), 520
 (2).
 Corcit, 240 (2).
 Corespondențae, 211.
 Corespondenție, 366, 368, 525 (5).
 Cornurile locului, 467.
 Coronă, 209.
 Costișă, 487.
 Crais Comesar, 160.
 Craizamt, 156.
 Creditarisi (a), 232 (8).
 Creditor, 360, 362, 366-7, 369 (6),
 371, 412, 504, 522.
 Criticarisire, 270.
 Curată (moșie), 266.
 Curătură, 382.
 Curea de moșie, 355.
 Curgătorii (descendenți), 507 (20).
 Curgerea (pricinii), 447 (4).
 Curma (a se—prețul), 266.
 Curmătură, 310, 338.
 Curs, 525 (5), 539.
 Cusur (rest), 513 (22), 523 (4).—
 (a face), 46.
 Cut, 180.
 Cutezări, 525 (5).
 Cvit, 366.
 Cvitui (a), 367.

D.

Dajde (dijmă), 122.
 Davagilic, 160.
 Delcă, 270-1.
 Deosebi (a-și), 345.
 Departament, 232 (8), 350.
 Director, 227, 231.
 Desblănit, 186.
 Descălecătură, 492.
 Desfăcut (de datorie), 522.
 Destrămări (exces), 380).
 Deștinde (a se), 32.
 De ună vreme, 368.
 Devlet, 106. V. și dovlet.

Dovlet, 364.
 Diastimă, 49, 402.
 Dijmuri, 213, 537.
 Dobindă, 496 (12).
 Dobindi (a; a împrumuta), 516.
 Documenturi, documenturi, 267,
 269, 271, 364, 371, 376, 404.
 Dorluc, 186.
 Dosădi (a se), 330.
 Dosi (a se), 378.
 Dragoman, 142, 300.
 Drit, 401.
 Dumnezăoale, 29.

F.

Făcătoare (vie), 158, 389.
 Fălcește, 398.
 Familie, fameliu, 210, 217, 360,
 365, 368, 525 (5).
 Făndărac, 394.
 Favor, 231.
 Fiat, 51.
 Firtă, 186. V. și tabla lucrurilor.
 Formă, e, 269-71, 352, 377.

Formalită, 366.
 Formalități, 538.
 Forum, 232 (9).
 Fostisi (a se), 305.
 Frățiori, 227.
 Frunte de clăcași, 536.
 Fundătură, 444 (2).
 Fundul moșiei, 408.
 Furie, 222.

G.

Găvozdi (a), 32.
 Ghirghiliu, 199, 201, 203.
 Girezuică, 425.
 Gîrlă (Siretiul), 426.

Gol, 310, 344 (11), 348, 353.
 Gospodăresc, 441.
 Gubernatori, 155 (6).
 Gura (a arăta cu), 385.

H.

Hacul (tocmit cu), 188.
 Hain, 80, 360.
 Haltansi (a), 403.
 Haramini, 95.

Hareciu, 480.
 Hiclean, 89.
 Hotărel, 337.
 Hotărît (hotarnică), 166.

I.

- Iconomisi (a—cu cheltuiala), 231.
 Iernatec, 237, 241 (3).
 Iezi (a), 484 (4).
 Imbe, 215.
 Imbrăcată (moșie—cu vie), 389.
 Impietri (a), 327.
 Imprejurat, 297.
 Improtivnic, 336.
 Imprumutător, 361 (1).
 Încheia (a se — moșia), 458.
 Închiptuire (de hartă), 509.
 Înclinare (a avea — un loc cu), 357.
 Încredințată (dovadă), 385
 Încredințător, 271.
 Îndarâpnic, 112.
 Îndărăvnic, 222.
 Îndatoritul, 362.
 Înfunda (a se), 341 (11) — (a se — o moșie cu alta), 408.
 Înfundată (vie), 305.
 Înfundate (locuri), 310.
 Îngrădi (a), 260 (1), 264 (13) 305, 316.
 Îngrădit, 459.
 Îngurlui (a se), 217.
 Înjuga (a se—un hotar), 347.
 Înneca (a se—o parte de moșie), 332.
 Însema (a), 245.
 Însuma (a se), 534.
 Însurat (= insurătoare), 222.
 Întemeierea hirtiiilor, 514 (23).
 Interes, interesuri, 220 (3), 223, 403, 537.
 Întrebăciune, 341 (11).
 Intregant 220 (3).
 Ipochimen, 164.
 Ipolipsis, 50.
 Iroizmos, 359.
 Irosi (a se), 362.
 Ischirocardie, 364.
 Iscostisire, 364.
 Ispovedui (a se), 529.
 Ispravă (de — cu totul), 436.
 Ispravcă, 360, 363 (4).
 Isterisit (a răminea), 275.
 Istov (vinzare de), 266.
 Iuriscuții, 269.
 Izbrâni (a), 343.

J.

- Jăcaș, 364
 Jaf (a da — casei), 330-1.
 Jalojitură, 272.
 Jurui (a), 240 (2).

L.

- Lăcomesc (adiectiv), 87.
 Lăcrămător, 368.
 Latul, 328.
 Legătură (a pune in), 30.
 Leliachiū, 200.
 Lepădare (abdicare), 54.
 Libov, 30.
 Licitație, 531.
 Linie, 466.
 Lipi (a se — o moșie lângă alta), 328.—(a—la o moșie), 332 (8).
 — (a—o moșie) 334.
 Lițitație 438

M.

Madeă, 50.	Metaherisi (a), 235.
Magază, 525 (5).	Ministru, 228 (7).
Mal, 309.	Mirie, 42, 45-6, 51, 56.
Masă (a face o moșie —), 332, 338.	Mirimiram, 40.
Materie, 291	Mistui (a—acte), 510.
Megieșit, 398, 402.	Mohorit, 436.
Membrană, 88.	Mojneni, 353 4 356-7.
Memlechet, 37, 46-7, 49, 51-2.	Monedă, 208, 219 (1), 366, 539.
Merefet, 42, 45, 48, 51-2.	Monidrie, 87.
Meremet, 214.	Moscur (adjectiv), 436
Meremetisi (a), 396-7, 414 528.	Moșie (casă în oraș), 463.
Mestecătură, 32.	Muchi, 340.
Meșteșugitor, 321.	Murahași, 59.
	Mușterei, 480, 500, 510.

N.

Natură (in-), 533.	Nesilintî, 421.
Neafare, 20.	Nesimțit (nesimțitor), 29
Neclătit, 301.	Nesiminti (a se), 495 (10).
Necnunat, 380.	Nestinjinit, 271.
Negăvozdit, 33	Netopită (cinepă), 425.
Neîncredințat, 292.	Neunit (adevărului), 402.
Nelegiuit (= contra legii), 367.	Nevolnic, 534.
Nemeteșuri, 190.	Nistav, 343.
Neputred, 28.	Nizam, 37, 39, 47-8.
Nerăsluit, 412, 430.	Nobel, 430.
Nerușuit, 475.	Noimă, 49,

O.

Obăr-Vornic, 516.	Olăchesc, 373.
Obinti (a), 259.	Omenire, 365
Oblu, 427.	Orighenariu 296.
Ocazion, 224 (5), 225 (6).	Orighinal, 372, 520.
Odaie (casă de), 286.	Oșeri (a se), 245.
Ohabnic, 12.	

P.

- Pachet, 376.
 Păciuire, 340, 341 (10).
 Pădurită, 411.
 Pajiște (din-), 292.
 Paminte, 35.
 Pără (= până), 459, 473.
 Paragrafie, 270.
 Părintesc, 464.
 Parolă, 161.
 Particularnic, 214, 513 (22).
 Paște (a se - dobitoacele), 307.
 Patrie, 243 (5), 256, 327, 365.
 Patriot (neguștor), 402.
 Patrioticesc, 369 (5).
 Pecetluit (substantiv), 529.
 Pembă, 199, 201.
 Perilipsis, 290, 387.
 Persoană, 296, 368, 404.
 Personal, 366.
 Pisc, 408.
 Pitac (act), 353.
 Plămădi (a), 424.
 Plan, 352, 356, 404.
 Planisi (a), 223.
 Plăvan, 437.
 Plini (a se), 340.
 Plirofori (a), 225 (5).
 Pliroforie, 266, 363 (4), 526 (5).
 Pliroforisi (a), 160.—(a se), 273.
 Podobit, 239.
 Poftori (a), 211.
 Politepsi (a se), 42, 46, 56.
 Politicesc (adjectiv), 530.
 Politici (a se—preșul), 216, 229.
 Ponosi (a se), 528.
 Pont, 55, 57-8, 368.
 Popri (a), 529.
 Porumb (culoare), 437.
 Posesie (arendă), 512 (22).
 Poziție, 526 (5).
 Posledui (·), 410.—(a se), 520.
 Poslușanie, 143, 537.
 Povescă, 514 (24).
 Pravăț, 270.
 Pravelicesc, 270.
 Pravilnic, 355.
 Prayoslavnic, 378.
 Precestanie, 528.
 Predmet, 217.
 Pregonurași, 291.
 Presărare, 279.
 Prescriere, 412, 417-8, 430.
 Prescris, 520 (2).
 Presudstvie, 531.
 Presudstvui (a), 578.
 Preșălui (a), 396.
 Pretendanți, 365.
 Pretendator, 270.
 Pretenderisi, pretendirisi (a), 213,
 248, 401, 443.
 Pretenție, 215, 355, 370, 402, 445
 (3), 449, 518. — (a se afla în),
 248.
 Pretenzie, 156.
 Pretinde (a), 537.
 Prevaricație, 270.
 Preveleghiū, 50.
 Prezedenție, 352.
 Pricină (a sta la), 308.
 Pricinui (a), 448.
 Prințip, 526 (5).
 Priroforisi (a), 173.
 Producturi, 232 (9), 235, 366, 415,
 419.
 Proftaxi (a), 209.
 Proprietar, 538.
 Proprietăresc, 535.
 Proprietaricesc, 534.
 Propune (a), 270.
 Propunere, 269.
 Protăs, 270.
 Protecsie, 539.
 Protecție, 376.
 Protest, 233, 270-1.

Protestăului (a), 269, 271, 525 (5).
 Protestarisi (a), 368.
 Protimisi, (a), 43, 398,
 Protimisire, 270.
 Provisii, 365-6, 368.

Public (în), 157.
 Publicație, 448, 499 (15), 501-2.
 Puncturi, 215.
 Purcesul (-dere), 486 (5).

R.

Răbelie, 373.
 Răfui (a), 534.
 Raiat, 242.
 Răminea (a—jos), 350.
 Rântina (a), 261 (3).—(a se), 390.
 Rântuna (a). V. Rântina (a).
 Răpi (a—a fură), 383.
 Răportui (a), 405, 539.
 Răpus (zapis), 331.
 Răscumpăra (a—pământul), 454.
 Răsplăti (a), 175.
 Răsufia (a—un act), 509.
 Răsuflat (zapis), 443.
 Răsuflu, 3.
 Răsvrăti (a; a schimba), 87.
 Răvila (a), 428.

Răvizie, 228 (7).
 Răzăși (a se), 265.
 Răzășime, 510.
 Răzilet, 368.
 Răzmiriță (= război), 316.
 Rea (a face—o vlnzare), 77 (13).
 Reclamație, 358.
 Recomendui (a se), 269.
 Reformată (religie), 376.
 Regularisi (a), 269.
 Relighie, 376, 378-9.
 Resolarisi (a; a hotări), 271.
 Rezăluție, 268, 271.
 Rezon, 229.
 Roză, 191.

S.

Săcfestru, 195, 362, 367-8, 370,
 423.
 Săcfestru (a), 361 (2). — (a se),
 360.
 Săcvestru (a), 421-2. — (a se),
 248.
 Săgnit, 436.
 Samaniu. 199.
 Sântentie, 270.
 Sărmeia, 245.
 Scăzut (substantiv), 424.
 Schepsis, 361 (2).
 Schivernisi (a), 127.
 Scopos, 365.
 Scridarisire, 368.

Scursură, 338.
 Scuteală (a fi în), 101.
 Scuti (a—bucate), 534.
 Secfestru (a), 419.
 Secvestra (a), 522.
 Secvestruire, 235.
 Secție, 519.
 Șef, 519.
 Sementii (= zaherea), 51.
 Sepet, 44.
 Sfera, 526 (5).
 Sfintește (a fi la apus), 262 (7).
 Siguranție, 266.
 Sigurepsi, siguripsi (a), 511 (2),
 403. —(a se), 227, 496 (12).

Simceă, 87.
 Sinclironomî, 176.
 Sinisforă, 173, 183.
 Sinorisi (a), 361 (2).
 Situație, 352.
 Sleame, 309.
 Slobozi (a se—apele), 354.
 Smintele, 526 (5).
 Soare-amiazăzi, 262 (7)
 Soare-răsare, 408.
 Somă, sumă, 209, 359, 361 (2),
 363 (4), 366, 525 (5).
 Soroc, 354.
 Soție (= soț), 239.
 Sparge (a—un hrisov), 315.—(a
 —zapiaul), 65 (5).
 Spetit, 435-6.
 Spinuit, 412, 430.
 Spodobi (-), 33.

Stanție (instanție), 355.
 Stăpinesc (adiectiv), 415, 417.
 Stăpinit (re), 447 (4).
 Stavilarisire, 233.
 Steajăr, 43.
 Stearpă (moșie), 334.
 Stenahorie, 43.
 Stenohorie, 365.
 Stepină, 142.
 Sterpe (moșii), 286.
 Stihii, 211.
 Stingher, 424.
 Struji (a), 31.
 Sudui (a), 376.
 Sunet (a face—mare), 244 (5).
 Supărător (acel ce supără) 530.
 Sumă, 235, 332 (8).
 Suveran, 525 (5).

Ș.

Șaguin, 243 (5).
 Șală, 411.
 Șarg, 413, 435-6.
 Șart, 41, 44, 47-9, 52-3.

Șezamint (a ședea c), 122
 Șezători, 463 (5).
 Șindilit 411-2, 429-31.

T.

Tacim (rost), 422.
 Tahmin, 411, 420, 429 u.
 Tămăna (a), 27.
 Tărcan, 393.
 Tărire, 87.
 Tărziman, 130, 141 (III).
 Taxil (a face), 50-2.
 Temelníc, 475, 477.
 Teorie, 356.
 Teslim, 523. (a face), 371.
 Teslimarisi (a), 411, 430.
 Testamenturi (privilegi), 241 (3).
 Tetraminic, 387.

Tinde (a se), 310.
 Tîrg (a se face), 347.
 Toiege, 29.
 Totime, 456.
 Trage (a—hotarele), 327-8.—(a—
 moșie), 325, 330, 332 (8), 337-8.
 — (a—mușii), 318 (4).
 Trahtat, 53.
 Trăi (a—Dumnez ũ pe cineva),
 214 (5).
 Transporta (a), 537.
 Trăsură (hotărnicie), 328, 333.
 Tratat, 364.

Tratație, 271.—(pertractare), 270.
 Tratarisi (a), 378-80 u. —(a se),
 403.
 Treieriș, 539.

Trepăda (a), 334, 337.
 Trup de hotar, 501.
 Trusc (adjectiv), 424.

Ț.

Țărmonie, 161.
 Țidulă, 473.
 Țincușă, 282.

Țisăresc, 204.
 Țității, 352.
 Țurcănesc, 374.

U.

Uni (a), 343.

V.

Vadea, 178 (1).
 Văduoiu, 287.
 Văiugă, 487, 490, 509.
 Varvar, 222.
 Vărvărie, 378.
 Vecinește (adverb), 307.
 Vicleni (a), 179.
 Vidomosti/vidomostie, 435 u.,
 438 (10).
 Vinde (a—arenda), 539.
 Virfuri de copaci, 416, 418.
 Vistiericesc, 539.

Viță tinăra, 263 (9).
 Voevod (de oaste), 28 u.
 Voinici (ostași), 28.
 Volnic, 377.
 Volnici (a se), 368.
 Volnicii, 369 (5).
 Voroavă (a se lua la), 237, 244
 (5), 279.
 Vorovi (a), 140, 513 (22).
 Vrace, 34.
 Vristat, 374.

Z.

Zăpodie, 262 (6).
 Zulum, 402.
 Zurbalnic, 372.

ERATĂ.

La pagina 28, rindul 1 de sus : Dumnezeu! tău pentru : Dumnezeu!, tău.

» » 29, rindul 5 de sus : giudeț, în loc de : giujdeț.

» » 31, rindul 1 de jos : coastele, în loc de : coasteie.

» » 98, rindul 4 de jos : πηγαίνου, în loc de : πηγαίνου.

A se suprima la pagina 80 nota 1.

La pagina 137, rindul 11 de jos : șieș, în loc de : și [e]ș.

» » 148, rindul 10 de sus : Ioanichie, în loc de : Ienachie.

» » 160, rindul 9 de jos : poronca, în loc de : pornoca.

» » 169, rindul 7 de jos : ma!, în loc de : mal.

» » 173, rindul 1-2 de sus : «aceste două», e de două ori.

» » 197 și 203 : Răducanu, în loc de : Iordachi și Vasile.

» » 221, rindul 5 de sus : acee, în loc de : ee acè.

» » 223, rindul 6 de sus : indoiu, în loc de : indoitu.

» » 237, rindul 2 de sus : prisosească, în loc de : pripsosească.

» » 261, nota 4 : înainte de Dimitrie Muste a se pune punct.

Pe pp. 185, 264, s'a dat, se pare, după două copii, același act.

La pagina 291, rindul 1 de jos : suptu, în loc de : saptu.

Catastiful de pe p. 413 u. s'a dat și pe p. 433 u., în altă copie, pentru
a se putea urmări deosebirea de ortografie în acte contemporane.

Și actul de pe pp. 429-30 se află și, în altă copie, mai sus.

La pagina 526, rindul 15 de jos : prag, în loc de : pag.

Și n-l xxviii e din colecția C. Crupenschi.

Acest volum s'a lucrat în cea mai mare parte după
textul însuși al documentelor de d. C. Onciu, tipograf.

